China Miéville

Yara

İngilizceden Çeviren:
Güler Siper

Yordam Kitap

China Miéville (1972)

Britanyalı fantastik edebiyat yazarı. Cambridge Üniversitesi'nde sosyal antropoloji öğrenimini tamamlayan Miéville, yüksek lisans ve doktora derecelerini London School of Economics'te Uluslararası İlişkiler alanında almıştır. Doktora tezi, *Between Equal Rights: A Marxist Theory of International Law* adıyla 2005'te kitaplaştı. Miéville, Warwick Üniversitesi'nde yaratıcı yazarlık dersleri vermektedir.

China Miéville, yarattığı fantastik edebiyatı "tuhaf kurgu" olarak tanımlıyor. Fantastik edebiyatı ticarileşmeden ve tutucu klişelerden kurtarmayı amaçlayan Miéville'in politik duruşunu, fantastik romanlarından takip etmek mümkündür. Marksist tutumu romanlarında olduğu kadar, edebiyatla ilgili kuramsal duruşunda da belirgindir. Yordam Kitap'ın yayınladığı ve yayınlayacağı romanları şunlardır: *Kral Fare* (*King Rat*, 1998; Türkçesi 2010), *Perdido Sokağı İstasyonu* (*Perdido Street Station*, 2000; Türkçesi 2011), *Yara* (*The Scar*, 2002), *Demir Konsey* (*Iron Council*, 2004), *Un Lun Dun* (2007), *Şehir ve Şehir* (*The City & The City*, 2009; Türkçesi 2012), *Kraken* (2010).

İlk romanı *Kral Fare* ile hem Uluslararası Korku Cemiyeti hem de Bram Stoker ödüllerine aday gösterilen China Miéville, çok sayıda ödül kazanmıştır. *Perdido Sokağı İstasyonu* ile 2001 yılında kazandığı Arthur C. Clarke ve Britanya Fantezi ödülleri, *Yara* ile 2003'te kazandığı Britanya Fantezi ödülü, *Demir Konsey* ile 2005'te kazandığı Arthur C. Clarke ödülü, *The City&The City* ile 2010'da kazandığı Arthur C. Clarke ödülü bunlardan bazılarıdır.

Eserin orijinal adı:
The Scar
(2002, Londra: Pan Books)

YARA

China Miéville

İngilizceden Çeviren
Güler Siper

Yordam Kitap: 188 • Yara • China Miéville • ISBN 978-605-5541-93-4
İngilizceden Çeviren: Güler Siper • *Kitap Editörü:* Eda Sezgin • *Düzeltme:* Filiz Çomuk
Kapak ve İç Tasarım: Savaş Çekiç • *Sayfa Düzeni:* Gönül Göner
Birinci Basım: Ağustos 2013 • *Yayın Yönetmeni:* Hayri Erdoğan
© China Miéville, 2002; © Yordam Kitap, 2009
(Telif hakları Anatolialit aracılığıyla alınmıştır)

Yordam Kitap Basın ve Yayın Tic. Ltd. Şti. (Sertifika No: 10829)
Çatalçeşme Sokağı Gendaş Han No: 19 Kat:3 34110 Cağaloğlu - İstanbul
T: 0212 528 19 10 F: 0212 528 19 09 W: www.yordamkitap.com
E: info@yordamkitap.com

Baskı: **Pasifik Ofset Ltd. Şti.** (Sertifika No: 12027)
Cihangir Mah. Güvercin Caddesi No: 3/1 Baha İş Merkezi A Blok Kat:2
34310 Haramidere - İstanbul
Tel: 0212 412 17 77
ZO

roman

YARA

Annem
Claudia'ya

O hatıra, kırık kalplerin yaralarının içinden söküldüğü uçsuz bucaksız mavi denize atılan o yeşil ve donmuş bakış, batan güneşle yok olmuyordu. Göz kamaştıran bir gökyüzü insanın iliklerine kadar işliyor, açılan yarıktan duyguları çekip alıyor ve alttaki acıyı ortaya çıkarıyordu. Ayna da beni ortaya çıkarıyor; çıplak ve kırılgan bir gerçek olduğumu.

Dambudzo Marechera, *Black Sunlight*

Teşekkür

Emma Bircham'a derin sevgiler ve teşekkürler; yine ve her zaman olduğu gibi.

MacMillan ve Del Rey'e, özellikle düzeltmenlerim Peter Lavery ve Chris Schluep'e sonsuz şükran duygularımı iletmek istiyorum.

Kitabı taslak halindeyken okuyup bana önerilerde bulunan herkese teşekkür borçluyum: Annem Claudia Lightfood; kız kardeşim Jemima Miéville; Farah Mendelsohn; Mark Bould; Oliver Cheetham; Andrew Butler; Mary Sandys; Nicholas Blake; Jonathan Strahan; Colleen Lindsay; Kathleen O'Shea ve Simon Kavanagh. Onlar olmasaydı, bu kitap ortaya çıkmayacaktı.

En alttaki bulutun bir buçuk kilometre altında, kayalar yükseliyor ve deniz başlıyor.

Bir sürü adı oldu buranın. Her bir koy, körfez ve ırmak, sanki hepsi birbirinden ayrıymış gibi sınıflandırıldı. Ama aslında o tek parça, sınırlar koymak anlamsız. Taşların ve kumun arasındaki boşluklara giriyor, sahiller boyunca kıvrıla kıvrıla ilerliyor, kıtalar arasındaki yarıkları dolduruyor.

Dünyanın kenarlarındaki tuzlu su ürpertecek kadar soğuk. Donmuş, kocaman deniz tabakaları bir kara görüntüsü çiziyor, kırılıp parçalanıyor, yeniden oluşuyor; tünellerle, buz yengeçlerinin – kabukları gerçek buzdan yapılmış bu filozofların– yuvalarıyla kesişiyor. Güneydeki sığlıklar boru solucanlar, yosun ve mercan ormanlarıyla dolu. Güneş balıkları aptalca bir zarafetle yüzüyor. Eklem bacaklılar, kemiklerin ve çözünen demirlerin içinde yuvalanmış.

Deniz kaynıyor.

Aşağıdaki pisliği hiç görmeden, dalgaların üstünde başıboş bir halde yaşayıp ölenler de var. Sığ gölcüklerde ve düzlüklerde çoğalan karmaşık organizmalar, organik artıkların üzerinden kaya çıkıntılarının kenarına doğru kayıyor ve oradan ışığın ulaşamadığı yerlere düşüyorlar.

Derin yarıklar var. Yumuşakçalarla tanrılar arası varlıklar, suyun on beş kilometre altında sakince oturuyorlar. Soğuk karanlığın içinde bir evrim vahşeti hüküm sürüyor. Sümüksü bir salgı yayan ve fosforlu bir ışık saçan kaba yaratıklar, yanıp sönen, belli belirsiz uzantılarıyla hareket halindeler. Biçimlerini karabasanlardan almışlar.

Çukurlar var. Denizin dibi balçık ve granitle kaplı, su, burada dikey tünellerin içinden geçerek başka düzlemlere iniyor; yüksek basınç altında ağır ağır ilerliyor. Gerçeğin deliklerinden fışkırıyor, tehlikeli dalgalar tarafından içeri çekiliyor, içinden yeni güçler doğacak yarıklar bırakıyor.

Serin orta derinliklerde bulunan kayalıkların tepesinde oluşan hidrotermal ağızlardan dışarıya bulutlar halinde kaynar su püskürüyordu. Karmaşık yaratıklar kısa yaşamlarının tamamını bu sıcak ortamda uzanarak geçiriyor ve asla, bu sıcak, zengin mineraller içeren sudan uzaklaşıp soğuk suya geçmiyorlar; yoksa hemen ölebilirler.

Yüzeyin altında dağlar, vadiler ve ormanlar, hareket eden kumullar, buz mağaraları ve mezarlıklarla kaplı bir manzara uzanıyor. Su, cisimlerle dolu. Derinliklerde, adalar büyülü dalgalara kapılmış, sürüklenip duruyorlar. Bazıları, tabut büyüklüğünde, bir türlü batmayan çakmak taşı ve granit parçaları. Diğerleri, yaklaşık sekiz yüz metre uzunluğunda eğri büğrü kayalar, binlerce metre aşağıda asılı duruyor, yavaş, tuhaf akıntıların üzerinde deviniyorlar. Bu batmayan karaların üzerinde topluluklar var: gizli krallıklar.

Okyanusun tabanında, karada yaşayanların hiç fark etmediği bir kahramanlık ve sert bir savaş var. Tanrılar ve felaketler var.

Deniz ile gökyüzünün arasından davetsiz tekneler geçip duruyor. Gölgeleri, ışığın en dik geldiği bu vakitte denizin dibine düşüyor. Ticaret gemileri, küçük balıkçı sandalları ve balina tekneleri, gemi enkazlarının üzerinden geçiyor. Denizcilerin bedenleri suyu besliyor. Leşçil balıklar, karınlarını onların gözleriyle ve dudaklarıyla doyuruyorlar. Mercan kayalıklarında, gemi direklerinin ve çapalarının takılıp kaldığı sivri çıkıntılar var. Yitik gemilerin kimi için yas tutuluyor, kimi unutulup gitmiş; denizin dibindeki yaşam onları alıp midyelerle gizlemiş, müren balıklarına, benekli köpek balıklarına, dışlanmış kerevitlere, ayrıca daha başka saldırgan türlere de sığınacakları birer mağara olarak sunuyor.

En derin yerlerde, fiziksel şartların, suyun ezici gücüne boyun eğdiği yerlerde, tekneleri alabora olduktan günler sonra bile, karanlığın içinde hâlâ yavaş yavaş aşağıya inmeye devam eden bedenler var.

Aşağıya doğru uzun yolculukları sırasında çürüyorlar. En dibe indiklerinde, zifirî karanlıkta kuma çarpan yegâne şey yosunlarla kaplanmış kemikleri olacak.

Kayalıkların kenarlarında, soğuk ve aydınlık suyun karanlığa doğru açıldığı yerde, bir erkek kerevit güçlükle ilerliyor. Avını görüyor, kıskaçlarını tıkırdatıyor, boğazından derin bir hırıltı sesi çıkarıyor, aynı anda da, avcı mürekkep balığının başlığını kaldırıp onu serbest bırakıyor.

Mürekkep balığı hızla atılıyor, altı metre yukarılarında bir bulut halinde kaynaşıp duran besili uskumru sürüsünün arasına dalıyor. Otuz santimlik dokunaçları kamçı gibi açılıp kapanıyor. Mürekkep balığı, ölmek üzere olan bir balığı çekerek, efendisine geri geliyor, bu arada arkasındaki sürü yeniden birleşiyor.

Kerevit, balığın kafasını ve kuyruğunu koparıyor, kalan kısmını kemerindeki bir fileye atıyor. Kanlı kafayı, kemirmesi için mürekkep balığına veriyor.

Kerevitin bedeninin üst tarafı; yumuşak, kabuksuz kısmı, su ve ısı seviyesindeki en ufak değişikliklere karşı bile duyarlı. Hırçın dalgaların çarpışarak birbirine karıştığı sırada, soluk derisinde bir karıncalanma hissediyor. Bulut halini almış uskumru sürüsü, ani bir kasılmayla bir an donup kalıyor, sonra kabuklarla kaplı kayalığın üzerinde kayboluyor.

Kerevit kolunu kaldırıp mürekkep balığını yakınına çağırıyor, onu sakince yatıştırıyor. Zıpkınını yokluyor.

Granit tepede duruyor, deniz yosunları ve eğrelti otları ona doğru eğiliyor, aşağıya doğru uzayan bedenini okşuyor. Sağ tarafında delikli taşlar yükseliyor. Sol tarafında suyun karanlığına doğru inen dik bir eğim var. Aşağıdan dalga dalga yükselen soğuğu hissedebiliyor. Kerevit, keskin bir şekilde inen bu maviliğe bakıyor. Çok yukarısında, yüzeyde ışık kıpırtıları görünüyor. Aşağısında iseparıltılar hızla sönüyor. Durduğu yer zifirî karanlığın başladığı yerin hemen üzerinde.

Burada, üzerinde durduğu düzlüğün kenarındayken adımlarını dikkatle atıyor. Avlanmak için sık sık geldiği bir yer burası, avların daha az dikkatli olduğu, daha aydınlık ve daha ılık sığlıklardan uzakta. Bazen büyük avlar, merakla, saklandıkları yerden başlarını uzatıyorlar, onun kurnaz taktiklerine ve dikenli mızraklarına alışkın değiller. Kerevit tedirgin bir halde akıntıda dolaşıyor ve açık denize doğru bakıyor. Bazen alaca karanlık bölgeden çıkanlar av değil, avcı olabiliyor.

Soğuk su, tepesinde anaforlar yapıyor. Ayaklarının etrafındaki çakıl taşları yerlerinden oynuyor ve yavaşça aşağıya kayarak, gözden kayboluyorlar. Kerevit kaygan kayaların üzerinde dengesini korumaya çalışıyor.

Aşağıda bir yerden kayaların hafifçe dibe vuruşunu duyuyor. Taşlar yeni yerlerine oturuyor ve bir büyü sızıntısı yeni boşluklara doğru akıyor.

Karanlıkta soğuk suyun içinden, tuhaf bir şey yükseliyor.

Avcı kerevitin mürekkep balığı paniklemeye başlıyor ve yeniden serbest bırakıldığında aşağıdan yukarıya, ışığa doğru şimşek hızıyla fırlıyor. Kerevit, dönüp dikkatle karanlığa bakıyor, sesin geldiği yeri anlamaya çalışıyor.

Tedirgin edici bir titreşim var. Toz bulutu ve planktonların bulandırdığı suyun içinde olanı biteni görmeye çalışırken, bir şey kımıldıyor. Çok aşağıda bir insandan daha büyük bir kaya parçası yerinden oynuyor. Bu büyük, biçimsiz kaya parçası birdenbire yerinden koparak, diğer taşlara sürtünerek aşağıya doğru düşmeye başladığında, kerevit dudaklarını ısırıyor.

Kaya, gözden kaybolduktan çok sonra bile görkemli inişi ürkütmeye devam ediyor.

Aşağıya inen yerde şimdi, denizi karanlığıyla lekeleyen bir oyuk var. Kerevit bir süre sessiz ve kımıltısız duruyor, endişeyle zıpkınını yokluyor, onu sıkıca tutup kaldırıyor ve bu arada titrediğini hissediyor.

Derken oyuktan dışarıya doğru, yavaşça, renksiz ve soğuk bir şey çıkıyor.

Gözün seçemeyeceği bir hızla, gerçek niyetini saklar gibi garip bir çabuklukla gözden kayboluyor. Erkek kerevit hâlâ hareketsiz. Korkusu iyice artıyor.

Derken bir başka şey daha görünüyor. Onun da ne olduğunu anlayamıyor: O da gözünün önünden çabucak kayboluyor; bir anı, bir izlenim sanki; tanımlayamıyor. Hızlı, somut ve ürkünç.

Bir tane daha, derken çoğalıyorlar ve sonunda, aralıksız biçimde karanlıktan sızan, hızlı bir akıntı halini alıyorlar. Görüntüler kıpırdaşıyor, tam olarak görünmez değiller, bir şeyler fısıldaşıyor ve dağılıyorlar, ne yaptıklarını kestirmek güç.

Erkek kerevit hâlâ kıpırtısız. Dalga dalga gelen, tuhaf, fısıltı halindeki konuşmaları duyabiliyor.

Geriye doğru kıvrılan koca dişleri, buruş buruş olmuş pürtüklü bedenleri gördüğünde gözleri kocaman açılıyor. Kıvrım kıvrım kaslı şeyler dondurucu suyun içinde salınıp duruyor.

Erkek kerevit irkiliyor ve geriye doğru bir adım atıyor, eğimli taşın üzerinde ayakları hızla kayıyor, kendini sakinleştirmeye çalışıyor ama çok yavaşça sesler çıkarıyor.

Altında toplanan karanlık şeyler, tek bir hareketle, hiç zorlanmadan avına doğru harekete geçiyorlar. Erkek kerevit bir sürü simsiyah göz görüyor ve onu izlediklerini anlıyor.

Derken müthiş bir zarafetle, hepsi yükseliyor ve üzerine çullanıyorlar.

Birinci Kısım

KANALLAR

1

Şehrin sadece on beş kilometre dışında, nehir hızını yitiriyor, Demir Körfez'i besleyen tuzlu halice akıyor.

Yeni Crobuzon'dan çıkarak doğuya doğru giden tekneler daha aşağıda bir alana giriyorlar. Güneyde barakalar ve tarım işçilerinin, tekdüze besinlerine katkı olsun diye balık tutmaya çalıştıkları, çürümüş küçük iskeleler var. Çocuklar, yolculara çekinerek el sallıyor. Arada sırada kaya çıkıntıları ya da bir karaağaç koruluğu gibi ekime direnen yerler de göze ilişiyor, ama toprak genellikle taşsız.

Güvertelerden baktıklarında denizciler, tarlaların sınırını oluşturan çitlerin, ağaçların ve böğürtlen çalılıklarının ötesini görebiliyorlar. Burası Tahıl Ambarı'nın anızlarla kaplı ucu, şehri besleyen çiftliklerin uzun kıvrımı. Mevsimine göre, ekinlerin arasında dolaşan, kara toprağı süren ya da anız yakan kadınları ve erkekleri görmek mümkün. Mavnalar tarlaların arasında, toprak ve bitkilerin sakladığı kanallarda gizemli gizemli dolaşıyor. Hiç durmadan büyük şehirle tarlalar arasında gidip geliyor, kırsal bölgeye, kimyasal maddeler, yakıt, taş, çimento ve lüks tüketim malları taşıyorlar. Yanlarında çuvallar dolusu tahıl ve etle, üzerinde mezralar, malikaneler ve değirmenlerin olduğu dönümlerce ekili alanın ötesindeki şehre geri dönüyorlar.

Taşıma hiç bitmiyor. Yeni Crobuzon hiç doymuyor.

Büyük Katran'ın kuzey yakası daha da vahşi.

Çalılıklar ve bataklıktan oluşan geniş bir alan burası. Batısındaki yamaçlara ve alçak dağlara dek, yüz elli kilometre kadar uzanıyor. Etrafı nehir, dağlar ve denizle sarılı olan bu taşlık, kıraç arazi bomboş. Kuşlardan başka sakinleri varsa bile, ortalıkta görünmüyorlar.

Bellis Coldwine, yılın son çeyreğinde, yağmurların hiç kesilmediği bir dönemde, doğuya giden gemilerden birinde yolculuk yapmaktaydı. Gözüne ilişen tarlalar vıcık vıcık çamur içindeydi. Yarı çıplak ağaçlardan yağmur suları damlıyordu. Sudaki silüetleri, mürekkebi henüz kurumamış bir çizim gibi bulutların üzerine düşüyordu.

Daha sonraları, o tatsız zamanı düşündüğünde, anımsadığı ayrıntılar onu çok şaşırttı. Teknenin üzerinden bağırarak geçen bir kaz sürüsünü, keskin öz su ve toprak kokusunu, kurşuni gökyüzünü anımsayabiliyordu. Gözleriyle çalılıkları taradığı, ama kimseyi göremediği aklına geldi. Etrafta yalnızca, yağmur altında, odun ateşlerinden yükselen cılız dumanlar ve birbirine bitişik gecekondular vardı.

Yaprakların rüzgârda hafifçe sallanışı...

Şalına sarınıp güvertede durmuş, oyun oynayan çocukları, oltayla avlananları ya da bakımsız sebze bahçeleriyle uğraşanları seyretmek istemiş, onların seslerini duymaya çalışmıştı. Ancak duyduğu tek ses, yırtıcı kuşlarınkiydi. Görebildiği tek insan şekli, ruhsuz, ilkel suratlarıyla, korkuluklardı.

Uzun bir yolculuk olmamıştı, ama anısı bir hastalık gibi her yerini sarmıştı. Ardında bıraktığı şehre onu bağlayan şey zamandı sanki. Bu yüzden ileri gittikçe dakikalar geçmek bilmiyor, uzaklaştıkça yavaşlıyor ve kısa yolculuğu gitgide uzuyordu.

Derken, dakikalar uzaya uzaya sonunda kopmuş, o da sapanla fırlatılmış gibi buraya düşmüştü şimdi, yapayalnız ve evinden uzak.

Çok daha sonra, tanıdığı her şeyden kilometrelerce uzakta uyandığında, Bellis düşlediği şeyin şehrin kendisi, kırk yıldan fazladır yuvası olan yer olmadığını fark edip şaşıracaktı. Aklından çıkmayan şey, o küçük nehir uzantısıydı, iklim koşullarına yenilmiş, yarım günden kısa bir süredir etrafını saran o uzun koridordu.

Demir Körfez'den yüz metre kadar ötede, sakin bir su parçacığında, üç köhne gemi demir atmıştı. Çapaları ince kumun içine iyice gömülmüştü. Bunlara bağlı zincirlerin üzeri, yıllardır biriken midyelerle kaplanmıştı.

Denize açılmaya elverişli olmayan, simsiyah ziftle kaplı, sancak ve kıç tarafına tehlikeli bir şekilde kondurulmuş kocaman ahşap

iskeletleri olan gemilerdi bunlar. Direkleri yarıdan kopmuştu. Bacaları tütmez olmuş, kuş pislikleriyle kaplanmıştı.

Gemiler birbirlerine yakın duruyorlardı. Etraflarında, suyun altında ve üzerinde, kancalı zincirlerle birbirine tutturulmuş şamandıralar vardı. Üç eski tekne durdukları yerde öylesine sıkı kuşatılmıştı ki; hiçbir akıntı onları yerinden oynatamıyordu.

Hemen göze çarpıyorlardı. Onları görmemek imkânsızdı.

Biraz ileride, bir başka gemide, Bellis başını uzatıp lombozdan dışarıya, son birkaç saattir defalarca yaptığı gibi yine teknelere baktı. Kollarını göğsünün altında kavuşturdu, cama doğru eğildi.

Ranzası neredeyse hiç sarsılmıyordu. Altındaki denizin devinimi fark edilmeyecek kadar yavaş ve hafifti.

Gökyüzü donuk, çakmak taşı grisiydi. Demir Körfez'i çevreleyen kıyı şeridi ve kayalık tepeler iyice aşınmıştı, çok itici görünüyorlardı, orada burada yabani otlar ve soluk renkli eğrelti otları göze çarpıyordu.

Görünen en karanlık şey, sudaki o tahta gemi enkazlarıydı.

Bellis yavaşça ranzasına oturdu, mektubunu çıkardı. Bir günlük gibi yazılmış, satırlar ya da paragraflar tarihlerle ayrılmıştı. Son yazdıklarını okurken, içinde önceden sarılmış ince puroların ve kibritlerin durduğu teneke bir kutuyu açtı. Bir puro yaktı, dumanını derin derin içine çekti, cebinden bir dolmakalem çıkardı ve mektuba kısaca birkaç sözcük ekledi, sonra purosunun dumanını dışarıya üfledi.

Kurukafagünü, 26 Rinden, 1779. *Terpsikor*

Tarmuth'tan demir almamızdan bu yana neredeyse bir hafta geçti. Ayrıldığıma memnunum. Çirkin ve öfkeli bir kasaba orası.

Gecelerimi, tavsiye edildiği gibi, bana ayrılan bölümde geçirdim ama gündüzlerim bana aitti. Nasıl bir yer olduğunu gördüm. Halicin kuzeyine ve güneyine doğru yaklaşık bir buçuk kilometre uzanan, suyun ikiye böldüğü, kurdele gibi ince bir sanayi şeridi. Birkaç bin kişilik nüfusuna, her gün şafak vakti şehirden gelip, Yeni Crobuzon'dan tıka basa dolu teknelerle ve arabalarla işlerine giden büyük bir kalabalık da katılıyor. Barlar ve genelevler, kısacık kara izinlerine çıkan yabancı denizcilerle dolu.

Bana söylenene göre en saygın gemiler, Yeni Crobuzon'a kadar fazladan birkaç kilometre daha gidiyor ve yüklerini Kelltree iskelelerine indiriyorlarmış. Tarmuth'taki iskeleler iki yüz yıldır yarıdan fazla kapasiteyle çalışmış değil. Buraya yüklerini boşaltanlar yalnızca tarifesiz yük gemileri ve yağmacılar, yükleri nasılsa şehre gidecek, ama kendilerinin o fazladan birkaç kilometreyi yapacak ve yüksek gümrük vergilerini ödeyecek ne zamanları ne de paraları var.

Gemiler hiç eksik olmuyor. Demir Körfez gemilerle dolu uzun yolculuklarında mola verenler, denizdeki fırtınalardan kaçıp gelenler buraya sığınıyorlar. Gnurr Kett, Khadoh ve Shankell'den gelen ticaret gemileri, Yeni Crobuzon'a gelirken ya da oradan ayrılırken tayfaları rahatlasın diye, Tarmuth'a yakın bir yere demir atıyorlardı. Birkaç kez, epey ileride, körfezin tam ortasında, savaş-gemilerini çektikleri yularları serbest bırakılmış, oynayıp avlanan deniz ejderleri gördüm.

Tarmuth'un ekonomisi fahişelik ve korsanlıktan çok daha fazlası. Kasaba sanayi bölgeleriyle ve buna bağlı yan işlerle dolu. Yüzyıllardır nasıl yaşadıysa öyle yaşıyor, yani gemi inşa ederek. Kıyıda bir sürü tersane var, boylamasına dizilmiş kirişlerle yaptıkları gemi kızakları, bir ormanı andırıyor. Bazılarının üzerinde hayaletler gibi yükselen yarı tamamlanmış tekneler... İş bitmek bilmiyor, gürültülü ve pis.

Tarmuth'un bir ucundan diğer ucuna kereste ve yakıt taşıyan küçük özel demir yolları, sokakları kesiyor. Her bir şirket kendi işletmelerini birbirine bağlamak için hatlar kurmuş ve her biri özenle korunuyor. Kasaba, her biri aynı yolculuğu yapan demir yollarından oluşan akıl almaz bir arapsaçı halinde.

Bunu biliyor musun, buraya hiç geldin mi, bilmiyorum.

Buranın insanlarının Yeni Crobuzon ile değişken bir ilişkileri var. Tarmuth, başkentin himayesi olmadan tek bir gün bile yaşayamaz. Bunu biliyor ve buna içerliyorlar. Bağımsızlık konusundaki hırçın tavırları bir gösterişten ibaret.

Orada yaklaşık üç hafta kalmak zorundaydım. *Terpsikor*'un kaptanına, Yeni Crobuzon'dan birlikte yola çıkmak yerine, gemiye Tarmuth'tan bineceğimi söylediğimde çok şaşırdı, ama ben ısrar ettim, böyle olması gerekiyordu. Bu gemide kalabilmem, Salkrikaltor

Kerevitleri konusunda sahip olduğumu iddia ettiğim bilgiye bağlıydı. Yola çıkmamıza daha bir ay vardı ve bu sürede yalanımı gerçeğe çevirmem gerekiyordu.

Planlarımı yaptım. Günlerimi Tarmuth'ta, Marikkatch ile, öğretmenliğimi üstlenen yaşlı bir erkek kerevitin yanında geçirmeye başlamıştım. Her gün kerevit mahallesinin tuz kanallarına kadar yürüyordum. Ben odayı çevreleyen alçak balkonda oturuyor, o da bedeninin zırhlarla çevrili alt kısmını suyun içindeki bir şeyin üzerine yerleştiriyor, sıska göğsünü kaşıyıp titreterek suyun içinden bana nutuk çekiyordu.

İşim zordu. Okuma bilmiyordu. Eğitimli bir öğretmen değildi. Şehirde kalma nedeni, bir kazanın ya da bir avcının, biri dışında bütün bacaklarını parçalayıp onu sakat bırakarak, Demir Körfez'deki miskin balıkları bile avlayamayacak hale getirmiş olmasıydı. Ondan hoşlandığımı ve onun sevimli, huysuz bir yaşlı beyefendi olduğunu söylemek hikâyemi daha ilginç yapabilir, ama mıymıntının teki. Ancak şikâyet edebilecek durumda değildim. Bütün dikkatimi ona vermekten, bir iki dikkat büyüsü uygulamaktan, dil öğrenmenin akışına kendimi bırakmaktan (Aman Tanrım! Ne zordu bu! Uzun zaman kullanmadığımdan, beynim şişmiş ve iğrenç bir hal almıştı) ve bana verdiği her sözcüğü yutmaktan başka yapabileceğim bir şey yoktu.

Hızlı ve plansız ilerliyorduk –karman çorman bir programdı– ancak *Terpsikor* limana demirlediğinde, tıkırtılı dilini iş görecek kadar anlamaya başlamıştım.

Aksi herifi, durgun suyunda bıraktım, oradaki pansiyonumdan ayrıldım ve kamarama geldim –bunları yazdığım kabine.

Tarmuth limanından Tozgünü sabahı yola çıktık, ağır ağır şehrin otuz kilometre dışına, Demir Körfez'in ıssız güney sahillerine doğru ilerledik. Körfezin kıyısındaki önemli noktalara, engebeli arazi ve çam ormanlarına yakın sakin yerlere düzenli sıralar halinde konuşlanmış gemiler ilişti gözüme. Kimse onlardan söz etmeyecek. Bunların Yeni Crobuzon hükümetine ait olduklarını biliyorum. Korsan gemileri ve diğerleri.

Bugün Kurukafagünü.

Zincirgünü, Kaptan'ı ikna ederek gemiden inebildim ve sabahı kıyıda geçirdim. Demir Körfez iç karartıcı bir yer, ancak her yer bu kahrolası gemiden daha iyi. Bunun Tarmuth adına bir olumlu gelişme olduğundan kuşkuluyum. Kesintisiz bir şekilde vurup duran sersemletici dalgalar beni kıyamete doğru sürüklüyor.

İki denizci hiç konuşmadan beni kıyıya çıkardı ve ben küçük teknenin kenarından atlayıp son bir iki metreyi sahile vuran buz gibi dalgaların içinde yürüyerek geçerken, hiç acımadan beni izlediler. Çizmelerim hâlâ kaskatı ve tuz lekeleriyle kaplı.

Çakılların üzerine oturup suya taş fırlattım. Gemide bulduğum uzun ve kötü bir romandan biraz okudum. Gemiyi izledim. Cezaevlerine yakın bir yere demir attığından, kaptanımız gardiyanlarla kolayca laflayıp şakalaşabiliyor. Cezaevlerine de baktım. Güvertelerinde, lombozlarında hiçbir kıpırtı yok. Görünürde en ufak bir kıpırtı yok.

Yemin ederim, bunu yapabilir miyim bilmiyorum. Seni ve Yeni Crobuzon'u özlüyorum.

Yolculuğumu anımsıyorum.

Kahrolası denizle şehrin arasında yalnızca yirmi kilometre olduğuna inanmak çok zor.

Birisi küçük kamaranın kapısına vuruyordu. Bellis'in dudakları büzüldü, elindeki kâğıdı sallayarak kurutmaya çalıştı. Acele etmeden katladı, eşyalarının durduğu sandığa koydu. Dizlerini biraz daha kıvırarak kendine çekti, kalemiyle oynayarak, açılan kapıya baktı.

Eşikte, kollarını kapı aralığının iki yanına dayamış bir rahibe duruyordu.

"Bayan Coldwine," dedi çekinerek. "İçeri gelebilir miyim?"

"Burası sizin de kamaranız, Rahibe," dedi Bellis alçak bir sesle. Kalemi başparmağının etrafında döndürdü. Üniversitedeyken öğrendiği, takıntı haline gelmiş bir el becerisiydi bu.

Rahibe Meriope ayaklarını sürüyerek birkaç adım attı ve odada duran tek sandalyeye oturdu. Koyu kahverengi cübbesini ve başörtüsünü düzeltti.

"Birkaç gündür kamara arkadaşıyız, Bayan Coldwine," diye söze başladı Rahibe Meriope. "Ve sizi... hiç tanımadığımı hissediyorum.

Böyle sürmesini de istemiyorum. Daha haftalarca birlikte yolculuk yapıp birlikte yaşayacağımıza göre... biraz arkadaşlık, biraz yakınlık... günlerin geçmesini kolaylaştırır..." Sesi yavaşladı, ellerini birleştirdi.

Bellis tepkisizce onu izliyordu. İstemediği halde, kadına karşı içinde küçümseyici bir acıma duygusu hissetti. Kendisini, Rahibe Meriope'nin onu gördüğü haliyle gözünün önüne getirebiliyordu. Buz gibi, kaba ve sıska. Solgun. Dudakları ve saçı mora boyalı. Uzun boylu, merhametsiz.

Beni hiç tanımadığınızı hissediyorsunuz, Rahibe, diye düşündü, *çünkü bir hafta içinde size yirmi sözcük bile söylemedim ve bana bir şey söylemediğiniz zaman yüzünüze baktığım yok, bakmam gerektiğinde de küçümseyerek yapıyorum bunu.* İçini çekti. Meriope söylediklerinden sonra bütün cesaretini yitirmişti. Bellis onun, günlüğüne ne yazdığını gözünün önüne getirdi: "Bayan Coldwine sessiz biri ama onu bir kız kardeş gibi seveceğimi biliyorum." *Seninle,* diye düşündü Bellis, *yakınlaşmayacağım. Senin yankı tahtan olmayacağım. Seni buraya getiren o bayağı olay her neyse, onu unutmana yardımcı olmayacağım.*

Bellis gözlerini Rahibe Meriope'ye dikmişti, hiç konuşmadı.

Kendini ilk tanıttığında, Meriope kolonilere gittiğini, orada Darioch ve Jabber adına bir kilise kuracağını söylemişti. Bunları anlatırken burnunu çekmiş, kaçamak bir bakış atmış, hiç inandırıcı olmayan budalaca bir tavır sergilemişti. Bellis onun neden Nova Esperium'a gönderildiğini bilmiyordu, ancak kesinlikle talihsiz bir olay, alnına sürülen bir leke, rahibe yeminini bozan bir günahla ilişkili olmalıydı.

Meriope'nin karnına baktı, geniş cübbenin altında bir şişlik aradı. En uygun açıklama bu olabilirdi. Darioch'un kızlarının cinsel zevklerden uzak durmaları gerekiyordu.

Senin için günah çıkartacağım bir papaz görevi yapmayacağım, diye düşündü Bellis. *Kendi lanet olası sürgünüm var, çözmem gereken.*

"Rahibe," dedi, "Tam çalışırken yakaladınız beni. Sohbete ayıracak zamanım yok. Kusura bakmayın. Belki başka bir zaman." Kısa

da olsa zamanından çalmasına izin verdiği için kendisine sinir olmuştu, ama bir etkisi de olmamıştı bunun zaten. Meriope kırılmıştı.

"Kaptan sizi görmek istiyor," dedi kadın, kısık ve üzgün bir sesle. "Kamarasında, saat altıda." Sonra korkmuş bir köpek gibi ayaklarını sürüyerek, kapıdan çıkıp gitti.

Bellis içini çekti, sessizce küfretti. Bir puro daha yaktı ve sonuna kadar içti, burnunu ovuşturdu, sonra yeniden mektubu çıkardı.

"Aklımı kaçıracağım," diye yazdı çabucak. "Eğer bu rahibe bana yaltaklanmaktan vazgeçmez, beni rahat bırakmazsa... Tanrılar beni korusun. Tanrılar bu lanet olası tekneyi yok etsin."

Bellis Kaptan'ın çağrısına uyduğunda karanlık basmıştı.

Kaptan'ın kamarası çalışma odasıydı aynı zamanda. Küçüktü, zevkli bir şekilde, koyu renk ahşap ve pirinçle kaplanmıştı. Duvarlarda birkaç resim ve baskı vardı. Bunlara bakan Bellis, tabloların Kaptan'a ait olmadığını, gemiyle geldiklerini anladı.

Kaptan Myzovic oturması için işaret etti.

"Bayan Coldwine," dedi, Bellis otururken. "Umarım kaldığınız yerden memnunsunuz. Yemekleriniz nasıl? Tayfalar? Güzel, güzel." Masasındaki kâğıtlara kısaca bir göz attı. "Sizinle konuşmak istediğim bir iki konu var, Bayan Coldwine," dedi ve arkasına yaslandı.

Bellis bekledi, gözlerini Kaptan'a dikmişti. Ellili yaşlarda, sert bakışlı, yakışıklı bir adamdı. Üniforması, başka birçok kaptanınkinden farklı olarak, temiz ve ütülüydü. Sakince adamın gözlerine mi baksın, yoksa bakışlarını ağırbaşlılıkla öteye mi çevirsin, bilemedi.

"Bayan Coldwine, görevleriniz konusunda sizinle pek konuşmadık," dedi sakince. "Size, tabii ki, bir hanımefendi gibi davranma inceliğini göstereceğim. Sizin gibi karşı cinsten birini işe almaya alışkın olmadığımı söylemem gerekir ve eğer Esperiumlu yetkililer belgelerinizden ve referanslarınızdan memnun olmasalardı, sizi temin ederim..." Cümlenin sonunu getirmedi.

"Sizi huzursuz etmek gibi bir niyetim yok. Yolculara ait bölümde kalıyorsunuz. Yolcularla aynı sofrada yiyorsunuz. Ancak, bildiğiniz gibi, siz para ödeyen yolculardan değilsiniz. Bir işçisiniz. Nova Esperium kolonisinin aracıları tarafından işe alındınız ve bu yolculuk

süresince ben onların temsilcisiyim. Bu durum Rahibe Meriope, Doktor Tearfly ve diğerleri için önem taşımıyor ama sizin için... Ben işverenim.

"Tabii ki tayfa değilsiniz," diye devam etti. "Onlara yaptığım gibi size emredemem. Uygun bulursanız, sizden hizmetinizi *rica* ederim ancak. Öte yandan, bu ricalara uyulmasını da isterim."

İkisi de birbirine baktı bir süre.

"Şimdi," dedi, ses tonunu biraz yumuşatarak. "Külfetli isteklerde bulunmayacağım. Tayfaların çoğu Yeni Crobuzon ya da Tahıl Ambarı'ndan geliyor, diğerleri ise kusursuz bir Ragamollca konuşuyor. Size Salkrikaltor'da ihtiyacım olacak ve oraya varmamıza daha en az bir haftamız var, bu da size rahatlamak, diğer yolcularla kaynaşmak için epey zaman veriyor. Yarın sabah erkenden yola çıkıyoruz. Siz uyanana kadar çoktan açılmış olacağız, eminim."

"Yarın mı?" dedi Bellis. İçeriye girdiğinden beri ağzından çıkan ilk sözcük bu olmuştu.

Kaptan sertçe baktı. "Evet. Bir sorun mu var?"

"Aslında," dedi hiç çekinmeden. "Bana Tozgünü yola çıkacağımızı söylemiştiniz, Kaptan."

"Evet, öyle, Bayan Coldwine, ama fikrimi değiştirdim. Evrak işleri umduğumdan erken bitti ve ortak çalıştığım görevli arkadaşlarım mahkûmları bu gece göndermeye hazırlar. Yarın yola çıkıyoruz."

"Şehre dönüp bir mektup atabileceğimi sanıyordum," dedi Bellis. Sakin bir sesle konuştu. "Yeni Crobuzon'daki bir arkadaşıma önemli bir mektup."

"Söz konusu bile olamaz," dedi Kaptan. "Olanaksız. Burada daha fazla zaman harcayamam."

Bellis ses çıkarmadan oturuyordu. Bu adamdan korkmamıştı, ama onun üzerinde de bir gücü yoktu, hiç hem de. Onun yakınlığını kazanmasını ve onu razı etmesini sağlayacak bir şey bulmaya çalışıyordu.

"Bayan Coldwine," dedi Kaptan birdenbire. Sesindeki hafif yumuşama Bellis'i şaşırttı. "Korkarım konu kapandı. Dilerseniz mektubunuzu Gardiyan Yüzbaşı Catarrs'a veririm, ama çok güvenli

olacağını söyleyemem doğrusu. Salkrikaltor'a gelince kendiniz de postaya verebilirsiniz. Yeni Crobuzon gemileri limana girmeseler bile, bütün kaptanlarda anahtarı olan bir ardiye var orada. Bilgi almak, paket ve mektupları saklamak için kullanılıyor. Mektubu oraya bırakın. Çok gecikmez.

"Bundan öğreneceğiniz bir şey de var, Bayan Coldwine," diye ekledi. "Denizdeyken vakit kaybetmek olmaz. Şunu aklınızdan çıkarmayın: Beklemeyin."

Bellis bir süre daha oturdu, ama yapabileceği hiçbir şey yoktu, bu yüzden dudaklarını ısırarak odadan çıktı.

Uzunca bir süre Demir Körfez'in soğuk göğü altında durdu. Yıldızlar görünmüyordu; ay ve kızları, iki küçük uydusu seçilemiyordu. Bellis soğuktan büzülerek yürümeye başladı, geminin yüksekte kalan ön kısmına çıkan kısa merdivenden tırmandı, cıvadraya doğru ilerledi.

Demir küpeşteye tutunarak ayak parmaklarının ucunda yükseldi. Karanlık denize baktı.

Tayfaların arkadan gelen sesleri giderek azaldı. İleride titreşip duran iki kırmızı ışık noktası ilişti gözüne: Bir cezaevi gemisinin köprüsündeki bir meşale ve karanlık sudaki yansıması.

Gözcü yerinden ya da halatların arasından, otuz metre kadar tepesinde bir yerden, kulağına bir ezgi geldi. Tarmuth'ta duyduğu tatsız gemici şarkılarına benzemiyordu bu. Yavaş ve karmaşıktı.

Mektubunu beklemek zorundasın, dedi Bellis, sessizce, suyun ötesine doğru. *Benden haber almak için beklemek zorundasın. Bir süre daha bekleyeceksin, ben kerevit ülkesine varana kadar.*

Kıyı, deniz ve gökyüzü arasındaki son çizgiler bulanıklaşana kadar geceyi izledi. Sonra, karanlıktan ürpererek yavaş yavaş geriye doğru yürüdü, dar kapı aralıklarından, basık geçitlerden geçerek, kamarasına, geminin planında yapılan bir yanlışlık gibi duran ufak alana doğru ilerledi.

(Daha sonra gemi, buz gibi havada, huzursuzca hareketlendi, Bellis ranzasında kıpırdandı, battaniyesini boğazına kadar çekti, rüyalarının arasında bir yerde gemiye yüklenen canlı yükü fark etti.)

Burada, bu karanlığın içinde yorgunum ve irin doluyum.

Derimi iyice geriyor bu irin, dokunduğum her yer zonkluyor. Hastalandım. Dokunduğum her yer ağrıyor ve ağrıdığından, henüz uyuşmadığımdan emin olmak için her yerime dokunuyorum.

Ama bu damarları benim yapan her neyse, onun sayesinde kan doluyum. Kabuklarımı yokluyorum, içleri dolu ve ben de onlarla kaplıyım. Küçük bir rahatlama bu, acıyı boş verecek olursam.

Ortalık çok daha sakin ve karanlıkken, daha tek bir deniz kuşunun çığlığı duyulmazken, bizi almaya geliyorlar. Kapılarımızı açıyorlar ve üzerlerimize ışık tutarak bizi ortaya çıkarıyorlar. Nasıl teslim olduğumuzu, görevlilere nasıl teslim olduğumuzu görünce, neredeyse utanıyorum.

Işıkların gerisinde ne olduğunu göremiyorum.

Birlikte yattığımız yerde, bizleri döverek ayırıyorlar, hepimizi bir sürü halinde götürürlerken, kollarımla karnımda atıp duran maddeyi sarıyorum. Katranlı geçitlerden ve makine odalarından hızla geçiyoruz. Nedeni umurumda değil. Öte yandan iki büklüm olmuş öksüren, kusan ve kıpırdanmaya korkan yaşlıların bazılarından daha gayretli, daha çeviğim.

Derken bir şeyin içine çekiliyoruz, soğuk beni sarıp sarmalıyor, karanlık yutuyor ve aman Tanrım, dışarıdayız.

Dışarısı.

Uyuşmuş bir haldeyim. Şaşkınlıktan uyuşmuş gibiyim.

Uzun zaman geçti.

Küme halindeyiz, her birimiz bir sonrakine dönük, ilkel insanlar, uzak görüşsüz, küçük tekneler gibi. Yaşlılar korkarak siniyorlar; duvarsızlıktan ve korkulukların olmamasından, soğuktan, su ve havadan.

Tanrılar yardım edin, diye bağırabilirim. Belki.

Her şey kapkara ama yine de tepeleri ve suyu görebiliyorum, bulutları görebiliyorum. Her tarafta balıkçıların şamandıraları gibi aşağı yukarı sallanıp duran mahkûmları görebiliyorum. Yemin ederim, bulutları görebiliyorum.

Bir bebeğe ninni söyler gibi mırıldanıyorum. Bu şımartıcı ses benim için.

Derken, ayaklarını sürüyen, zincirleri şakırdayan, osuran, kanları akan, mırıldanan şaşkın bizleri bir sürü gibi, bedenlerin ve zincirlerin ağırlığı altında çökecek hale gelen güverteden geçirip, sallanan bir ip merdivene doğru itiyorlar. Hepimizi acele ettirerek köprüden geçirtiyorlar. Herkes teknelerin arasındaki bu alçak geçidin ortasında bir an duruyor, akıllarından geçenler besbelli, kimyasal bir patlama gibi parıldıyor.

Atlamayı düşünüyorlar.

Körfezin suyuna.

Ama köprünün kenarlarındaki ip duvarlar yüksek ve bizleri içine hapseden dikenli tellerle kaplı, ayrıca zavallı bedenlerimiz yara içinde ve zayıf, her bir adam önce duraklıyor, sonra devam ediyor ve suyu geçerek yeni gemiye giriyor.

Ben de diğerleri gibi duraklıyorum. Ben de onlar gibi çok korkuyorum.

Sonra ayaklarımızın altında yeni bir güverte, ovalanmış demirleri pürüzsüz ve temiz, makinelerin titreşimleri fark ediliyor, bir sürü koridor daha, takırdayan anahtarlar ve sonunda hepimizin bitkin bir halde yığıldığı, yavaşça doğrulup yeni komşularımızın kim olduğuna baktığı, uzun ışıksız bir oda. Etrafımda, ne yapacağımıza dair fısıl fısıl tartışmalar, didişmeler ve kavgalar, tahrikler ve dayatmalar başlıyor. Yeni birlikler oluşuyor. Yeni hiyerarşiler.

Bir süre gölgelerde, herkesten ayrı oturuyorum.

Hâlâ geceye girdiğim o andayım. Gece bir amber gibi. Ben de amberin içindeki kurtçuğum. Beni sıkıştırıyor evet, ama güzelleştiriyor da.

Yeni bir evim var şimdi. Elimden geldiği kadar bu anı yaşayacağım, sonunda anılar çürüyecek ve ben dışarı çıkacağım, oturduğumuz bu yeni yere geleceğim.

Bir yerlerde borular kocaman çekiçler gibi gümleyip duruyor.

2

Demir Körfezin dışında, deniz dalgalıydı. Bellis kabaran dalgaların gemiye vuruşuyla uyandı. Kamaradan çıktı, kusup duran Rahibe Meriope'nin yanından geçti; ona göre bu kusmanın nedeni yalnızca deniz tutması değildi.

Dışarısı rüzgârlıydı ve rüzgârın etkisiyle, hayvanlar gibi, halatlara asılı duran sandallar gürültüyle takırdayıp duruyordu. Kocaman bacadan hafif bir is çıkıyor, geminin derinliklerinden motorun güçlü sesi duyuluyordu.

Bellis bir yük sandığının üzerine oturdu. *İşte yola çıktık*, diye düşündü huzursuzca. *Gidiyoruz. Uzaklaştık.*

Demir attıklarında *Terpsikor*'da sürekli bir hareket oluyordu: Birileri sürekli bir şeyleri ovalıyor, ya da bir makine parçasını kaldırıyor, geminin bir ucundan diğerine koşturup duruyordu. Ancak bu hareketlilik şimdi olağanüstü ölçüde artmıştı.

Bellis gözlerini kısarak ana güverteye baktı, denize bakmaya hazır değildi henüz.

Her yer kaynıyordu. Tayfaların çoğu insandı ancak orada burada hızla halata tırmanarak gözetleme kulesine çıkan bir kirpi-adam da göze çarpıyordu. Güvertelerde bir sürü adam sandıkları çekiyor, vinçleri kaldırıyor, anlaşılmaz kısaltmalarla emirler yağdırıyor, kocaman volanlara zincirler geçiriyordu. İri yarı kaktüs adamlar vardı, halata tırmanamayacak kadar ağır ve hantaldılar ama bunu yerdeki çabaları ve güçleriyle kapatıyor, lif ve ottan oluşan pazılarıyla çekip bağlıyor, ortalığı toparlıyorlardı.

Mavi üniformalı görevliler aralarda dolaşıp duruyordu.

Rüzgâr gemiye vurdukça güvertenin geniş kaportası hüzünlü flütler gibi ses çıkarıyordu.

Bellis purosunu bitirdi. Yavaşça ayağa kalktı, önüne bakarak, korkuluğa kadar yürüdü, sonra başını kaldırıp denize baktı.

Kara görünmüyordu.

Tanrım, şuraya bak, diye düşündü şaşkınlıkla.

Hayatında ilk kez, önünde denizden başka bir şey yoktu.

Devasa bir göğün altında yapayalnız dururken, içinde safra gibi kabaran bir endişe hissetti. Yine şehrinin sokaklarında olmayı istiyordu, hem de çok.

Geminin etrafını saran kaygan köpükler, bir görünüp bir kayboluyorlardı. Su, ebruli dalgalar halinde birbirine karışıyordu. Gemi suyu yararak ilerliyordu, bir balina ya da bir kano ya da düşen bir yaprak gibi, her an bir kabarmayla kolayca tersine çevrilebilecekmiş gibi.

Deniz koskocaman, budala bir çocuktu. Güçlü, aptal ve kaprisli.

Bellis bakışlarını huzursuzca etrafta dolaştırdı, bir ada, herhangi bir kıyı çıkıntısı arandı. Ama o an görünürde hiçbir şey yoktu.

Bir deniz kuşu sürüsü onları izlemeye başladı, geminin ardından leşlere doğru dalışa geçip güverteyi ve köpükleri pislikleriyle kirlettiler.

İki gün boyunca hiç durmadan yol aldılar.

Bellis yolculuğun başlamasına duyduğu öfkeden neredeyse serseme dönmüştü. Koridorları ve güverteleri hızla geçerek kamarasına kapandı. *Terpsikor*, gri gün ışığının ya da ay ışığının aydınlattığı kayalıklardan ve küçük adaların uzağından geçerken, boş bakışlarla etrafını izledi.

Denizciler ufku tarıyor, kocaman tüfeklerini yağlıyorlardı. Şahmeran Kanalı, haritalarda bile yer almayan bir sürü ticaret merkezi ve adacıkla ve buralardan kanalın ucundaki, doymak bilmeyen tüketim deliği Yeni Crobuzon'a mal götüren gemilerle dolup taştığından, korsanların uğrak yeri olmuştu.

Bellis bu kadar büyük ve gövdesi zırhlı, üstelik direğinde Yeni Crobuzon'un renkleri dalgalanıp duran bir gemiye göz göre göre saldırmanın neredeyse olanaksız olacağını biliyordu. Yine de tayfaların tetikte olmaları biraz sinir bozucuydu.

Terpsikor bir ticaret gemisiydi. Yolcular için yapılmamıştı. Ne bir kütüphanesi, ne bir oturma odası, ne de bir oyun salonu vardı. Yolcuların yemekhanesi de öylesine yapılmıştı, duvarları birkaç ucuz taş baskı dışında, çıplaktı.

Bellis yemeklerini orada tek başına yiyor, selam verenlere kısa yanıtlar veriyor, bu arada diğerleri ise kirli pencerelerin altında oturup kâğıt oynuyorlardı. Bellis gizli gizli ve dikkatle onları izliyordu.

Kamarasında ise, devamlı eşyalarını sayıp duruyordu.

Şehirden aceleyle ayrılmıştı. Giysisi çok azdı, bunlar kendi sevdiği tarzda sade, süssüz, siyah, koyu renkli giysilerdi. Yedi tane kitap vardı yanında: iki cilt dil bilgisi kuramı; Salkrikaltor dilinde bir dua kitabı; bir sürü dilde yazılmış hikâyeleri toplayan bir antoloji; kalın boş bir defter ve kendine ait iki el yazmasının kopyaları, *Yüksek Kettai Gramatolojisi* ve *Solucangözü Çalılığı El Yazmaları*. Yanına ayrıca kara kehribar, lal taşı ve platinden birkaç parça mücevher; küçük bir makyaj çantası; mürekkep ve kalemler de almıştı.

Mektubuna ayrıntıları eklemek için saatler harcadı. Açık denizin çirkinliğini, denizde tuzak gibi ortaya çıkan sert kayalıkları anlattı. Uzun uzun görevlilerin ve yolcuların gülünç tariflerini yaptı, onları karikatürleştirdi. Rahibe Meriope; tüccar Bartol Gimgewry; kadavraya benzeyen cerrah Doktor Mollificatt; Bellis'in kalemiyle entrikacı bir koca avcısı çifte dönüşen, sessiz bir anne ve kızı: Dul kadın ve Bayan Cardomium. Johannes Tearfly gazinolarda boy gösteren profesör bir palyaço oldu. Hepsi için bir neden uydurdu, onları dünyanın bir ucuna gönderen sebepleri kurguladı.

İkinci gün geminin arkasında, gemiden atılan artıklar için didişmeyi sürdüren martı ve deniz kartallarının arasında otururken, gözleriyle adacıkları aradı, ama dalgalardan başka bir şey göremedi.

Kendini terk edilmiş hissetti. Derken ufku tararken kulağına bir ses geldi.

Biraz ilerisinde doğa bilimci Doktor Tearfly durmuş, kuşları izliyordu. Bellis'in suratı asıldı. Adam kendisiyle konuşmaya başlar başlamaz gitmeye hazırlandı.

Adam, onun buz gibi bakışlarla kendisini süzdüğünü görünce, başını eğerek dalgın dalgın gülümsedi ve bir not defteri çıkardı. Bellis'e ilgisini hemen yitirmişti. O, martıları çizerken, Bellis hiç aldırmadan onu izliyordu.

Ellili yaşlarının sonunda, diye tahmin etti. Seyrelmiş saçlarını arkaya taramış ve küçük, dikdörtgen bir gözlük takmıştı, üzerinde ise tüvit bir yelek vardı. Bu akademik görüntüye karşın hımbıl ya da kitap kurdu birine benzemiyordu. Uzun boyluydu ve dimdik duruyordu.

Çabuk, kararlı çizgilerle, kıvrılmış kuş pençelerini ve martıların gözlerindeki hırçınlığı döktü kâğıda. Bellis adama karşı birazcık yakınlık hissetmişti.

Bir süre sonra konuşmaya başladı.

Yolculuğu kolaylaşmıştı; bunu kendine itiraf etti. Johannes Tearfly çekici bir adamdı. Onun gemideki herkese karşı aynı ölçüde yakınlık göstereceğinden kuşkuluydu.

Birlikte öğlen yemeği yediler. Bellis onu, kendilerini dikkatle izleyen diğer yolculardan kolayca uzaklaştırdı. Tearfly aklı fesat almayan, sevimli biriydi. Kaba ve soğuk Bellis Coldwine ile arkadaşlık etmesinin dedikodulara yol açabileceğini anlamış olsa bile, bunu umursamadı.

Yaptığı işi tartışmak onu mutlu ediyordu. Nova Esperium'un bakir faunasına hayrandı. Sonunda, Yeni Crobuzon'a döndüğünde, bu konuyla ilgili bir yazı yayınlamayı planladığından söz etti Bellis'e. Çizimlerini, heliotiplerini ve gözlemlerini bir araya getirdiğini söyledi.

Bellis de ona, bir önceki gece erken saatlerde, kuzeyde gördüğü karanlık ve dağlık bir adayı tarif etti.

"Kuzey Morin'di orası," dedi adam. "Cancir muhtemelen şu anda kuzey batıya düşüyor. Karanlık bastıktan sonra Danseden Kuş Adası'na demirleyeceğiz."

Geminin konumu ve güzergâhı diğer yolcuların sürekli konuştuğu şeylerdi ve bu yüzden Tearfly, Bellis'e hayret ediyor, onun bilgisizliğine şaşırıyordu. Bu durum ise Bellis'in hiç umurunda değildi. Onun için önemli olan nereden kaçtığıydı, nerede olduğu ya da nereye gittiği değil.

Danseden Kuş Adası tam güneş batarken göründü. Volkanik kayalıkları kızıl renkteydi ve kürek kemiklerini andıran küçük zirveler oluşturuyorlardı. Qé Banssa, körfezi çevreleyen tepelerin eğimleri üzerinde kurulmuş, yoksul ve çirkin bir balıkçı köyüydü. Deniz ekonomisine bağımlı bir başka küskün kasabaya adım atıyor olma duygusu, Bellis'in moralini bozuyordu.

Arkadaşları ve yolcular iskeleden kıyıya inerlerken kıyı izni olmayan denizcilerin suratları asılmıştı. Limanda başka bir Yeni Crobuzon gemisi yoktu: Bellis mektubunu bırakabileceği hiçbir yer bulamamıştı. Bu önemsiz limanda neden durduklarını merak etti.

Yıllar önce Solucangözü Çalılığı'na yaptığı zorlu bir keşif yolculuğu dışında, Yeni Crobuzon'dan ilk kez bu kadar uzaklaşıyordu. Limandaki küçük kalabalığa baktı. Yaşlı ve heyecanlı görünen bir gruptu. Rüzgârın arasından kulağına farklı lehçelerde konuşmalar geliyordu. Bağırtıların çoğu, denizci argosu olan Saltçaydı; bu, Şahmeran Kanalı'nın, Korsan ve Jheshull Adaları'nın dili olan Ragamollca ve Perrickish'e ait binlerce yerel lehçenin karışımıyla oluşturulmuş yeni bir dildi. Bellis, Kaptan Myzovic'in,Yeni Crobuzon elçiliğine giden, mazgallarla kaplı yokuşu tırmandığını gördü.

"Neden gemide kalıyorsun?" diye sordu Johannes.

"Yağlı yemekler ya da incik boncuk hiç ilgimi çekmiyor," diye yanıtladı. "Bu adalar moralimi bozuyor."

Johannes, Bellis'in tavrından hoşlanmış gibi, hafifçe gülümsedi. Omuzlarını silkti, başını gökyüzüne kaldırdı. "Yağmur yağacak," dedi, Bellis aynı soruyu ona yöneltmiş gibi. "Hem gemide kalıp çalışmam gerek."

"Neden burada duruyoruz ki zaten?" diye sordu Bellis.

"Sanırım resmî bir iş," dedi Johannes dikkatle. "Son önemli nokta burası. Buradan sonra Yeni Crobuzon'un etki alanı... çok zayıflıyor. Muhtemelen burada halledilmesi gereken bir sürü iş var.

"Neyse ki," dedi bir süre bekledikten sonra, "bu bizim işimiz değil."

Kararmakta olan denizi izledi ikisi de.

"Mahkûmlardan kimseyi gördün mü?" dedi birdenbire Johannes.

Bellis şaşırarak baktı. "Hayır. Ya sen?" Tedirgin olmuştu. Geminin insan kargosu onu rahatsız ediyordu.

Bellis, Yeni Crobuzon'dan artık ayrılması gerektiğini, telaş ve korku içinde fark etmiş, aceleyle hazırlıklarını tamamlamıştı. Olabildiğince uzağa, hem de hemen gitmeliydi. Cobsea ve Myrshock çok yakındı ve aklından Shankell ve Yoraketche, Neovadan ve Tesh geçti, ama buralar da ya çok uzak ya da çok tehlikeli, ya da çok yabancı, ya da ulaşması çok zor, ya da çok korkutucuydu. Kendini hiçbirinde evinde gibi hissedemezdi. Ayrıca Bellis şaşkınlık içinde, ayrılmasının çok zor olduğunu, bu şehre, kimliğini borçlu olduğu bu yere bağlı olduğunu fark etti.

Derken, Nova Esperium geldi aklına. Çok sayıda göçmen alacaklardı. Soru da sormuyorlardı. Burası dünyanın orta yerinde, bilinmeyen diyarlarda, küçük bir uygarlık damlasıydı. Kendini evinde gibi hissedebileceği bir Yeni Crobuzon sömürgesi. Burada hayat daha zordu mutlaka. Yaşam koşulları daha sertti. İnsanın üstüne titremedikleri de bir gerçekti. Nova Esperium, sevecenlik gösterileri için daha çok gençti –ama onun şehrini örnek alan bir kültürdü.

Oraya giderse, kaçıyor bile olsa, Yeni Crobuzon'un bu yolculuğu ödeyeceği geldi aklına. Ayrıca her daim açık olan bir iletişim kanalına da sahip olacaktı, oradan gelen gemilerden düzenli haber alabilecekti. Öyleyse geri dönüşü için en güvenli zamanın ne olduğunu da onlardan öğrenebilirdi.

Ancak Demir Körfez'den kalkıp, Kabaran Okyanus'a doğru çıktıkları bu uzun ve tehlikeli yolculukta, gemiler Nova Esperium'un iş gücünü de beraberlerinde götürüyorlardı. Bu da bir ambar dolusu mahkûm; amele, sözleşmeli işçi ve Tekraryapım demekti.

Aşağıda, karanlıkta kilitli tutulan kadınları ve erkekleri düşününce midesi bulandı ve onları düşünmekten vazgeçti. Eğer seçme şansı olsaydı; ne böylesi bir yolculuk yapmayı ne de böylesine yorucu bir trafiğin içinde olmayı isterdi.

Johannes'e baktı, onun aklından geçenleri anlamaya çalıştı.

"Aslına bakarsan," diye söze başladı Johannes, "seslerini *hiç* duymamak beni şaşırttı. Daha sık dışarı çıkarılacaklarını sanıyordum."

Bellis bir şey söylemedi. Johannes'in konuyu değiştirmesini bekledi, öyle yaparsa aşağıdakileri aklına getirmemeyi başarabilirdi.

Qé Banssa rıhtımındaki barlardan gelen şamatayı duyabiliyordu. İster istemez kulak veriyordu.

Aşağıda, katran ve çelikle kaplı nemli hücredeydiler. Yemekler saklanıyor, bir lokma için kıyametler kopuyordu. Dışkı, sperm ve pıhtılaşan kan. Çığlıklar ve yumruk yumruğa kavgalar. Taş gibi ağır zincirler ve her taraftan gelen fısıltılar.

"Çok yazık, delikanlı." Uykusuzluktan çatallaşmış bir sesti, ancak ilgisi içtendi. "Bunun için muhtemelen dayak yiyeceksin."

Miço, mahkûm ambarının parmaklıklarının önünde durmuş, üzgün üzgün çömlek parçalarına ve yere saçılan yahniye bakıyordu. Mahkûmların çanaklarına yemek dağıtırken birden eli kaymıştı.

"Böyle toprak kaplar yere düşürenedek demir kadar sağlam görünür." Parmaklıkların gerisindeki adam da bütün diğer mahkûmlar gibi pislik içinde ve yorgun görünüyordu. Yırtık gömleğinin altından, göğsündeki, kabarmış, kocaman ve içinden hastalıklı görünen iki uzun dokunaç çıkmış bir et beni görünüyordu. Dokunaçlar cansız, ölesiye ağır ve yağlı yükler halinde sallanıyorlardı. Taşınanların çoğu gibi bu adam da, bilim ve büyünün, bir suçun cezası olarak yeniden şekillendirdiği bir Tekrar yapımdı.

"Crawfoot'un savaşa gittiği zamanı anımsatıyor bana," dedi. "Bu hikâyeyi hiç duydun mu?"

Miço yağlı etleri ve havuçları yerden alıp bir kovaya doldurdu, başını kaldırıp adama baktı.

Mahkûm ayaklarını sürüyerek geriye çekildi, duvara yaslandı.

"Bir gün, dünyanın başlangıcında, Darioch, ağaç evinden dışarıya baktığında, bir ordunun ormana doğru yaklaştığını görüyor. Tabii ki süpürgelerini geri almaya gelen Batskin Cadıları bunlar. Crawfoot'un cadıların süpürgelerini nasıl aldığını biliyorsun, değil mi?"

Miço on beş yaşlarında, yaptığı işe göre yaşı biraz geçmiş bir oğlandı. Üzerindeki giysiler mahkûmlarınki kadar pisti. Pürdikkat adamı dinliyordu ve sırıtarak *evet* dedi, o hikâyeyi biliyordu;

ondaki ani değişim o kadar belirgin ve sıra dışıydı ki; sanki ona yeni bir beden bahşedilmişti. Kısa bir an kendinden emin, kibirli bir havaya büründü. Sonra gülümsemesi kaybolup, yerdeki yemek lapasına döndüğünde bile, bu aniden gelen kasıntı hali tamamen yok olmadı.

"Tamam, o zaman," diye devam etti mahkûm. "Bu yüzden Darioch, Crawfoot'u çağırıyor ve ona yaklaşmakta olan Batskinler'i gösterip diyor ki, 'Bu senin pisliğin. Bu belayı başımıza sen açtın. Salter şu anda dünyanın bir ucunda, bu da demektir ki; sen savaşacaksın.' Crawfoot ağlayıp zırlıyor, yalvarıp yakarıyor..." Adam parmaklarını konuşan bir ağız gibi açıp kapatmaya başlamıştı.

Devam etmeye başlamadan miço araya girdi. "Biliyorum," dedi birden anımsayarak. "Daha önce duymuştum bunu."

Bir süre sessizlik oldu.

"Eh, peki o zaman," dedi adam, uğradığı düş kırıklığına kendi de şaşırmıştı. "Eh, peki, ama bak ne diyeceğim evlat. Ben bu hikâyeyi duymayalı çok zaman oldu, bu yüzden anlatmaya devam edeceğim."

Oğlan şaşırarak baktı, adamın kendisiyle dalga geçip geçmediğini anlamaya çalışıyordu sanki. "Fark etmez," dedi. "Ne istiyorsan onu yap. Benim için önemli değil."

Mahkûm yavaş bir sesle, arada öksürmek ve soluk almak için duraksayarak, hikâyeyi anlattı. Miço parmaklıkların ardındaki karanlığa doğru gidip geliyor, dökülenleri temizliyor, yemekleri dağıtıyordu. Hikâyenin sonuna, Crawfoot'un baca külahı ve porselen tabaktan ibaret olan zırhı paramparça olana, bedenini onu giydiğine giyeceğine pişman edecek denli kesinceye kadar bekledi.

Miço yorgun adama baktı. Hikâye bitmişti. Yine sırıttı.

"Hikâyeden alınacak dersi söylemeyecek misin?" dedi.

Adam hafifçe gülümsedi. "Bence sen onu zaten biliyorsun."

Oğlan kafasını salladı, adama baktı, düşündü. "Yarım yamalak olacaksa, hiç olmasın, daha iyi. Azla idare edeceğine, hiç yapma, daha iyi." diye ezbere söyledi. "Kıssadan hissesi olmayan hikâyeleri yeğlemişimdir hep," diye ekledi. Parmaklıkların yanına çömeldi.

"Vay be, bu konuda ben de senin gibi düşünüyorum, delikanlı," dedi adam. Durakladı ve sonra parmaklıkların arasından elini uzattı. "Benim adım Tanner Sack."

Oğlan bir an ikirciklendi: Korkmamıştı, yalnızca olasılıkları ve çıkarları tartıyordu. Tanner'ın elini sıktı.

"Hikâye için sağol. Benim adım Şekel."

Konuşmaya devam ettiler.

3

Bellis tekrar demir aldıklarında uyandı, ama körfez hâlâ karanlıktı. *Terpsikor* üşümüş bir hayvan gibi ürperip titriyordu. Bellis yuvarlanarak lomboza gitti ve Qé Banssa'da yanan tek tük ışıkların uzaklaşmasını izledi.

O sabah ana güverteye çıkmasına izin verilmedi.

"Kusura bakmayın, bayan," dedi bir gemici. Genç biriydi ve önünü kesmekten son derece rahatsız olmuş görünüyordu. "Kaptan'ın emri: Yolcular saat ona kadar ana güverteye çıkamayacaklar."

"Neden peki?"

Adam tokat yemiş gibi irkildi. "Mahkûmlar," dedi, "hava alacaklar." Bellis'in uykusu yeni yeni açılıyordu. "Kaptan biraz temiz hava alsınlar istedi, sonra da biz güverteyi temizleyeceğiz –leş gibiler. Siz isterseniz kahvaltınızı yapın. Uzun sürmez."

Bellis, uzaklaşıp genç adamın görüş alanından çıkınca, durup düşündü. Bu rastlantıdan, bu emrin Johannes ile konuşmasının hemen ardından gelmesinden hoşlanmamıştı.

Aşağıda taşıdıkları kadınları ve erkekleri görmek istiyordu. Bu isteğinin ardında merak mı yoksa daha soylu bir güdü mü vardı, bilemiyordu.

Geminin kalabalık olan kıç tarafına doğru gitmek yerine, loş bölmeleri kullanıp geminin yan geçitlerinden aşağıya indi, daracık kapılardan geçti. Duvarlardan gelen kalın seslere kulak verdi: İnsan sesleri köpek havlamalarını andırıyordu. Koridorun sonundaki kapıyı açtığında, karşısına raflarla kaplı büyük bir dolap çıktı. Bellis arkasına baktı, kimse yoktu. Purosunu söndürdü ve içeriye daldı.

Boşalmış şişeleri bir kenara ittiğinde, eski bir pencerenin önünün raflarla kapandığını fark etti. Raflardaki döküntüleri temizledi ve camı bir parça silmeye çalıştı.

Dışarıda, hemen bir metre kadar ötesinde, birisi pencerenin önünden geçince yerinden fırladı. Omuzlarını eğdi, gözlerini kısarak kirli pencerenin ardından gemiye baktı. Devasa mizana direği tam karşısındaydı. Hemen arkasında ana direği ve pruva direğini belli belirsiz seçebiliyordu. Aşağısında ana güverte vardı.

Gemiciler uğraş halindeydiler; tırmanıyorlar, temizliyorlar, halatları sarıyorlar, günlük işlerini yapıyorlardı.

Bir başka kalabalık daha vardı. Öbek öbek toplanmışlar, neredeyse hiç kıpırdamıyorlardı. Bellis dudaklarını büzdü. Çoğunluğu insan ve erkekti ama bir genelleme yapmak zordu. Bir metre uzunluğunda kıvrımlı bir boynu olan bir adam; kasılıp duran kolları birbirine dolanmış bir kadın, bedeninin alt kısmı tırtıl ayaklı bir yaratık gördü, sonra kemiklerinden teller fırlayan bir başkası daha ilişti gözüne. Hepsinin tek ortak noktası grileşen giysileriydi.

Bellis daha önce bu kadar çok Tekraryapımı, ceza fabrikalarında değişime uğrayan bu kadar çok kişiyi bir arada görmemişti. Bazıları fabrikalar için, diğerleri ise ürkünç olmanın dışında hiçbir amaca hizmet etmeyen çarpık ağızları ve gözleri olan, ne olduklarını ancak tanrıların bileceği başka uzuvlar da eklenen yaratıklar olarak yeniden biçimlendirilmişlerdi.

Birkaç kaktüsün yanı sıra başka ırklardan mahkûmlar da vardı: dikenleri kırılmış bir kirpi-adam, kabukları ve kafabedenleri solgun güneşte titreyen ve parıldayan bir grup kepri. Hiç vodyanoi yoktu, doğal olarak. Böyle bir yolculukta onları hayatta tutmak için kullanılması gereken içme suyu çok değerliydi.

Gardiyanların bağırtıları geldi kulağına. Adamlar ve kaktüsler, Tekraryapımların arasında kasıla kasıla yürüyor, kamçılarını savuruyorlardı. Mahkûmlar ikili, üçlü ve onlu gruplar halinde, güvertenin etrafında rastgele toplanmaya başladı.

Yerinden kıpırdamayan bazıları da cezalandırıldı.

Bellis başını çevirdi.

Bunlar onun görünmeyen yol arkadaşlarıydı.

Temiz hava hiçbirini canlandırmış gibi değil, diye geçirdi aklından. Bu gezintiden hoşlanmışa benzemiyorlar.

Tanner Sack dayak yememek için kımıldandı. Gözlerini belli bir tempoda oynatıyordu. Üç uzun adım atarken yere bakıyor, böylece dikkati kendine çekmiyordu, sonraki tek adımda ise gözlerini yukarıya, gökyüzüne ve denize çeviriyordu.

Gemi, aşağıda çalışan buharlı makine yüzünden hafifçe sarsılıyordu, yelkenleri açılmıştı. Danseden Kuş Adası'nın kayalıklarının yanından hızla geçti. Tanner yavaşça iskele tarafına doğru yürüdü.

Etrafı ambarda beraber kaldığı adamlarla sarılıydı. Kadın mahkûmlar daha küçük gruplar halinde biraz ötede duruyorlardı. Hepsinin kirli suratlarında aynı ifade vardı ve buz gibi bakışlarını ona dikmişlerdi. Tanner onlara yaklaşmadı.

Ani bir düdük sesi duydu, martıların çığlıklarından farklı, iki tonlu keskin bir ses. Başını kaldırdı, kocaman metal bir çıkıntıya tünemiş, onu temizlemekle uğraşan Şekel aşağıya, ona bakıyordu. Göz göze geldiklerinde oğlan Tanner'a göz kırptı ve gülümsedi. Tanner da ona gülümsedi ama Şekel başını çevirmişti bile.

Dikkat çeken apoletleriyle bir subay ve bir gemici pruvada, pirinç bir makinenin üzerine eğilmiş konuşuyorlardı. Tanner ne yaptıklarını görmeye çabalarken sırtına bir sopa indi, çok hızlı değildi ama daha kötüsünün geleceğini haber veriyordu. Bir kaktüs muhafız kımıldaması için ona bağırıyordu, yine yürümeye başladı. Göğsüne aşılanan yabancı madde titriyordu. Dokunaçları kaşınıyor ve derileri sanki güneşte yanmışçasına dökülüyordu. Üzerlerine tükürdü ve tükürüğünü merhem sürer gibi sıvadı.

Saat tam onda, Bellis çayını içip dışarıya çıktı. Güverte süpürülmüş, silinip tertemiz yapılmıştı. Mahkûmlardan en ufak bir iz kalmamıştı.

"Ne tuhaf," dedi daha sonra, Johannes ile birlikte denizi izlerlerken, "Nova Esperium'da, bu teknede bizimle yolculuk yapan kadın ve erkeklerden sorumlu olabileceğimiz, nereden aklımıza gelirdi ki."

"Senin için geçerli değil bu," dedi Johannes. "Ne zamandan beri dil bilimciler sözleşmeli yardımcıya gereksinim duyuyorlar?"

"Doğa bilimciler için de aynı."

"Hiç de değil," dedi Johannes yumuşak bir sesle. "Çalılıklara götürülecek sepetler var, kurulacak tuzaklar var, uyuşturulmuş ve

taşınacak hayvanlar var, kontrol edilecek tehlikeli hayvanlar var... Yalnızca sulu boya yapmak değil iş. Bir ara sana yara izlerimi gösteririm."

"Ciddi misin?"

"Evet." Düşünceliydi. "Öfkeli bir sardulanın bıraktığı otuz santimlik bir kesik... Yeni doğmuş bir chalkydri ısırığı..."

"Sardula mı? Gerçekten mi? Görebilir miyim?" Johannes olmaz, diye başını salladı.

"Hassas bir yerimin... yakınına saldırdı," dedi.

Bellis'e bakmıyordu ama bir utangaçlık da sergilemedi.

Johannes kamarasını Gimgewry adında batık bir tüccarla paylaşıyordu. Gimgewry, hiçbir şeyi beceremeyeceğini anladığından beri, elini eteğini işten çekmişti. Yola çıktıklarından beri, acınası bir arzuyla Bellis'i süzüp duruyordu.

Johannes hiç şehvet düşkünü olmamıştı. Bellis'in ilgisini fark edene kadar hep başka şeyler düşünmüş gibiydi.

Bellis'in cilve yaptığı falan yoktu –adam kur yapmaya kalkışacak olursa onu hemen tersleyecekti. Ancak erkeklerin onunla flört etmesine alışkındı (genellikle çok kısa, onun soğuk tavrının düşürebileceklerini sandıkları bir maske olmadığını anlayana kadar sürüyordu bu). Tearfly'ın arkadaşlığı içtendi, cinsellik taşımıyordu ve bu onu şaşırtıyordu. Aklından bir an babasının böyleleri için kullandığı top sözcüğü geçti, ama Johannes gemideki herhangi bir erkeğe, kendisine gösterdiğinden daha fazla ilgi duyduğunun işaretini vermemişti. Sonra bu merakını anlamsız buldu.

Onda korku benzeri bir şeyin parıltısı var, diye düşündü, aralarında üstü kapalı bir yakınlık oluştuğunda. *Belki*, diye geçirdi aklından, *belki böyle şeylere pek ilgisi yok. Ya da korkağın teki.*

Şekel ve Tanner birbirlerine hikâyeler anlatıyorlardı.

Şekel, Crawfoot'un *Günlükleri*'nin çoğunu biliyordu, Tanner ise *hepsini*. Şekel'in daha önce duyduklarının bile farklı yorumlarını biliyor ve bunları da çok güzel anlatıyordu. Karşılığında Şekel de ona görevlilerden ve yolculardan söz etti. Tuvaletin kapısından mastürbasyon yapışını duyduğu Gimgewry'a karşı nefret doluydu.

Mesafeli, babacan tavrıyla Tearfly'ı son derece sıkıcı buluyor, Kaptan Myzovic'den çok çekiniyordu ama böbürlenerek, onun sarhoş olup güvertelerde dolaştığını anlattı.

Bayan Cardomium'u arzuluyordu. Bellis Coldwine'dan hoşlanıyordu, "Bayan Siyah-Mavi'ye soğuk demek yanlış," diyordu.

Tanner bu tanımlamaları ve dokundurmaları kimi yerde gülerek, kimi yerde vahlayarak dinliyordu. Şekel ona gemicilerin birbirlerine anlattığı söylenceleri ve masalları da anlattı –piasalar, kadın korsanlar, Marichonianlar ve kabuklu korsanlarla, suyun altında yaşayan şeylerle ilgili olanları.

Tanner'ın arkasında karanlık ambar uzanıyordu.

Yiyecek ve yakıt için kavga hiç eksik olmuyordu. Sorun yalnızca artık et ve ekmekler değildi: Birçok mahkûm, metal parçaları ve buhar makinelerinden elde edilmiş birer Tekraryapımdı. Kazanları sönecek olursa, hareket edemezlerdi, bu yüzden yakılacak her şeyi yağmalamışlardı. Odanın uzak bir köşesinde yaşlı bir adam öylece duruyordu; üzerinde yürüdüğü üç ayaklı teneke sehpa günlerdir yerinden kıpırdamamıştı. Kazanı buz gibiydi. Ancak birileri ağzına koyacak olursa bir şeyler yiyebiliyordu ve yaşayacağını hiç kimse ummuyordu.

Bu küçük dünyanın vahşeti Şekel'i büyülemişti. Yaşlı adamı heyecanla izledi. Mahkûmların yaralarını gördü. Gözüne ikili gölgeler ilişti, kendi istekleriyle birleşen ya da tecavüze uğrayan erkeklerdi bunlar.

Şekel'in, Kuzgun Kapısı'nda yönettiği bir çete vardı ve şimdi, kendisi yokken başlarına ne geleceğini merak ediyordu. İlk hırsızlığını altı yaşındayken yapmış, bu iş ona bir şekel* kazandırmıştı ve takma adı da o zamandan kalmaydı. Bundan başka bir takma isim hatırlamıyordu. Çetenin, arada sırada yaptıkları soygunları da içeren faaliyetleri, milislerin çok fazla ilgisini çekmeye başlayınca, gemideki bu işi kabul etmişti.

"Çok değil, bir ay daha kalsam, içeride yanınızda olacaktım, Tanner," dedi.

---

* İsrail para birimi. Kökeni İbranicedir.

Geminin büyücülerinin ve kaderci gemicilerin bakımını yaptığı, cıvadranın yanında duran hava kehanet makinesi, geminin önündeki havanın yönünü değiştirdi. Oluşan hava boşluğunu doldurmak için eğilen yelkenler, arkadan gelen basınçla kabardı. İyi hız yapıyorlardı.

Makine, Bellis'e, Yeni Crobuzon'un bulutkulelerini anımsatıyordu. Katran Üçgeni'ndeki çatıların arasından fırlayan kocaman makineleri düşündü. Şehrin sokaklarına ve kanallarına, enginliğine karşı şiddetli bir özlem duydu.

Makinelere gelince. Makineler. Yeni Crobuzon'da her yanını sarıyorlardı. Burada ise yalnızca küçük hava kehanet makinesi ve yemekhanedeki robot vardı. Her ne kadar görünür olmasa da aşağıdaki buhar makinesi, *Terpsikor*'un düzgün biçimde işlemesini sağlıyordu. Bellis gemide başıboş bir sandal gibi gezindi. Terk etmek zorunda kaldığı o canlı karmaşayı özledi.

Denizin işlek bir tarafında seyrediyorlardı. Başka gemileri geçtiler: Qé Banssa'dan ayrıldıktan sonraki iki gün içinde üç tane gemi gördü Bellis. İlk ikisi ufukta küçük, uzun şekiller halindeydi, üçüncüsü çok yakınlarına gelen alçak bir karavelaydı. Yelkenlerinden dalgalanan uçurtmalara bakılacak olursa Odraline'dan geliyordu. Çırpıntılı denizde tehlikeli biçimde yan yatmıştı.

Bellis teknedeki denizcileri görebiliyordu. Birbirine dolaşmış halatları açarkenki sallanışlarını ve üçgen şeklindeki yelkenlere tırmanışlarını izledi.

Terpsikor çıplak adaların yakınından geçti: Cadann, Rin Lor, Eidolon Adaları. Bunların her biriyle ilgili bir masal vardı ve Johannes bunların hepsini ezbere biliyordu.

Bellis saatlerce denizi izledi. Epey uzakta, doğu tarafında su, Demir Körfez civarındakinden çok daha berraktı: Karanlık lekeler halindeki balık sürülerini görebiliyordu. İşlerini bitiren gemiciler yanlardan bacaklarını sarkıtmış, uyduruk oltalarla avlanıyor, ellerindeki kemiklere ve denizgergedanı dişlerine, bıçak ve lamba isiyle süslemeler yapıyorlardı.

Arada sırada, uzakta, büyük avcıların katil balinalar gibi kavisler çizdiği görülüyordu. Bir keresinde, tam güneş batarken, *Terpsikor*

ağaçlık bir tepenin, denizin ortasında yeşermiş, iki üç kilometrelik bir ormanın yakınından geçiyordu. Kıyının açığında yumuşak kayalardan oluşan bir küme vardı. Bu kayalardan biri havaya yükselip denizin içinden upuzun bir kuğu boynu çıkınca, Bellis'in kalbi yerinden çıkacakmış gibi atmaya başlamıştı. Küt bir kafa yana doğru kıvrılmış, Bellis, plesiaurinin tembel tembel yüzerek sığlıktan çıkıp gözden kayboluşunu izlemişti.

Kısacası, su altı etçilleri Bellis'in çok ilgisini çekmişti. Bunun üzerine Johannes, onu kamarasına götürdü. Göstermek istediği bir inceleme yazısı vardı. Johannes o yazıyı ararken, Bellis kapağında adamın adı yazan bir sürü kitabı fark etti –*Sardula Anatomisi; Demir Körfez Kaya Göletlerindeki Saldırganlar; Megafauna Kuramları.* Johannes aradığı yazıyı bulunca ona, eski çağlarda yaşamış, on metrelik, küt kafalı balıkların, tırtık dişli, çıkık alınlı şeytan köpek balıklarının ve diğer canlıların şaşırtıcı çizimlerini gösterdi.

Qé Banssa'dan ayrıldıktan iki gün sonra, *Terpsikor,* akşam vakti, Salkrikaltor'u çeviren karaya ulaştı: Sarp kayalıklarla dolu bir sahildi burası. Saat dokuzu geçiyordu ama gökyüzü, ilk kez, tamamen bulutsuzdu, ay ve kızları pırıl pırıl parlıyordu.

Rüzgârın, üzerlerinde oluklar açtığı dağlarla kaplı bu manzara karşısında Bellis'in ister istemez, soluğu kesildi. Karanın içlerinde, gözünün erişebildiği yere kadar, olukların kenarlarını sarmış ormanların gölgesini görebiliyordu. Kıyıdaki ağaçlar kurumuştu, kurumuş, kabukları tuz bağlamıştı.

Johannes heyecanla küfretti. "Bartoll, burası!" dedi. "Yaklaşık iki yüz kilometre kuzeyde Cyrhussine Köprüsü var, tam kırk kilometre uzunluğunda! Onu görürüz diye ummuştum, ama sanırım bu belayı davet etmek olurdu."

Gemi adadan uzaklaşıyordu. Hava soğuktu, Bellis aceleyle incecik paltosuna sarındı.

"Ben içeri giriyorum,"dedi, ama Johannes onu duymazlıktan geldi.

Dikkatle, geldikleri yöne, Bartoll'un gözden kaybolmakta olan kıyısına bakıyordu.

"Neler oluyor?" diye mırıldandı. Bellis hemen döndü. Adamın kızgınlığı sesinden anlaşılıyordu.

"Nereye gidiyoruz böyle?" diyerek işaret etti. "Bak... Bartoll'den uzaklaşıyoruz." Ada denizin ucunda belirsiz bir çizgi haline gelmişti şimdi. "Salkrikaltor *bu* tarafta -doğuda. Birkaç saat içinde kerevitlerin üzerinden geçiyor olmamız lazım ama biz güneye gidiyoruz... Eyaletten *uzaklaşıyoruz*."

"Belki de üstlerinden gemilerin geçmesi hoşlarına gitmiyordur," dedi Bellis, ama Johannes kafasını salladı.

"Bu her zamanki rota," dedi. "Bartoll'dan doğuya giderek Salkrikaltor şehrine varılıyor. Oraya gitmenin yolu bu. Bizi başka bir yere götürüyorlar." Havada bir harita çizdi. "Burası Bartoll, burası da Gnomon Tor ve ikisinin arasında, denizde ise Salkrikaltor. Şurada aşağıda ise, şimdi gittiğimiz yer... yani hiçbir şey yok. Birkaç tane sipsivri, minik ada yalnızca. Salkrikaltor'a dolambaçlı bir yoldan gidiyoruz. Nedenini merak ediyorum."

Ertesi sabaha kadar, öbür yolcular da bu alışılmadık rotayı fark etmiş, söylenti birkaç saat içinde gizli koridorlara kadar yayılmıştı. Kaptan Myzovic onlara yemekhanede açıklama yaptı. Gemideki kırk yolcunun kırkı da oradaydı. Beti benzi atmış, acınacak hale gelmiş Rahibe Meriope de diğerleri gibi meraklanmıştı.

Kaptan, "Merak edecek bir şey yok," diyerek, onları yatıştırdı. Oraya çağrıldığı için belli ki kızmıştı. Bellis bakışlarını ondan kaçırıp, pencereden dışarıya çevirdi. *Neden buradayım?* diye düşünüyordu. *Umurumda değil. Nereye gittiğimiz ya da oraya hangi lanet yoldan gittiğimiz umurumda bile değil.* Ama kendine söz geçiremedi ve olduğu yerde kaldı.

"Peki, *neden* her zamanki rotamızdan saptık, Kaptan?" diye sordu birisi.

Kaptan öfkeyle soluk verdi. "Pekâlâ," dedi, "Dinleyin şimdi. Yüzgeç adalarından dolaşıyorum, Salkrikaltor'un güney ucundaki adalardan. Bunu size açıklamak zorunda *değilim*. Ancak..." Durakladı, yolcuları ne kadar ayrıcalıklı olduklarına inandırmak istedi. "Bu durumda... sizlerden belli bir kısıtlamaya uymanızı isteyeceğim, bu konuyla ilgili olarak.

"Salkrikaltor'a varmadan önce Yüzgeç adalarının etrafından dolaşarak, Yeni Crobuzon'a ait bazı yerlerden geçmemiz gerekiyor. Denizcilik sanayisine ilişkin bazı bölgeler. Buralar kamunun bilgisi dahilinde olan yerler değil. Aslında sizleri kamaralarınıza kapatabilirim, ama o zaman da lombozlardan bir şeyler görebilirsiniz, bunun dedikodulara neden olmasına izin veremem. Yukarı çıkabilirsiniz, ama yalnızca kıç güverteye. *Ancak*... Sizden, vatansever ve iyi yurttaşlar olarak, bu akşam göreceksiniz konusunda ağzınızı sıkı tutmanızı rica ediyorum. Anlatabildim mi?"

İtaatkar sessizlik Bellis'in midesini bulandırmıştı. *Kurum satarak onları afallatıyor*, diye düşündü, tiksintiyle arkasını döndü.

Arada, dalgalar kaya çıkıntılarına çarpıp kırılıyordu ama bundan daha etkili bir şey olmadı. Yolcuların çoğu arka güvertede toplanmış, bir şeyler görebilme hevesiyle denize bakıyordu.

Bellis gözlerini ufka dikmişti ve yalnız olmadığı için canı sıkkındı.

Tanımadığı bir kadın cırtlak sesiyle, "Sizce onun ne olduğunu görünce anlayabilecek miyiz?" diye soruyordu. Bellis onu duymazlıktan geldi.

Karanlık iyice bastırdı, hava soğudu, yolculardan bazıları aşağı indiler. Dağlık Yüzgeç adaları ufukta bir görünüp bir kayboluyordu. Bellis ısınmak için sıcak şarabını yudumladı. Denize bakmaktan sıkılınca, gemicileri izlemeye başladı.

Derken, sabah saat iki sularında, güvertede yolcuların ancak yarısı kalmışken, doğuda bir şey belirdi.

"Vay anasını," diye fısıldadı Johannes.

Görüntü uzun bir süre, ürkütücü, anlaşılmaz bir silüet olarak kaldı. Sonra, yaklaştıklarında Bellis bunun denizden yükselen dev gibi, kocaman siyah bir kule olduğunu fark etti. Kulenin tepesinden gelen yağlı ışık, kirli bir alev kusmuğu gibi etrafa yayılıyordu.

Neredeyse dibine kadar gelmişlerdi. İki kilometre kadar ötedeydi. Bellis soluğunu tuttu.

Denizin üzerinde asılı duran bir platformdu bu. Her kenarı altmış metre uzunluğunda, beton ağırlığını üç devasa metal bacağın

taşıdığı, havadan sarkan kocaman bir şey. Bellis'in kulağına vurma sesleri geldi.

Desteklere çarpan dalgalar kırılıyordu. Ufukta görünen bir şehir manzarasına benzeyen, karmaşık ve kıvrımlı bir silüeti vardı. Üç ayağın üstünde, rastgele dizilmiş gibi duran kulelerin oluşturduğu bir küme ve kıvrılmış eller gibi hareket eden vinçler vardı. Bunların da üstünde, kirişlerden oluşan bir minare yükseliyor, ateşler saçıyordu. Büyülü hareler, havada kıpırdaşıp duruyordu. Platformun altındaki gölgelerde, muazzam büyüklükteki metal bir iskele denizin derinliklerinde kayboluyor, her kademesinden ışık saçılıyordu.

"Bu ne böyle Tanrı aşkına?" Bellis soluk soluğaydı.

Bu ürkünç ve olağanüstü bir şeydi. Yolcuların ağızları bir karış açık kalmıştı.

Yüzgeç adalarının en güneyindeki dağlar, uzakta bir gölge halini almıştı. Platformun tabanına yakın bir yerde insanın gözünü korkutan, zırhlı devriye gemileri vardı. Bunlardan birinin güvertesinden, düzensiz bir şekilde, kesik kesik yanıp sönen ışıklar göründü, ardından *Terpsikor*'dan bunlara karşılık verildi.

Muazzam yapının güvertesinden bir korna sesi duyuldu.

Şimdi ondan uzaklaşıyorlardı. Bellis yapının gitgide küçülmesini, alev çıkarmasını izledi.

Johannes büyülenmiş gibi kımıldamadan duruyordu.

"Hiçbir fikrim yok," dedi yavaşça. Bellis'in, adamın, onun sorusuna yanıt verdiğini anlaması epey bir zaman aldı. İkisi de gözleri artık seçemez hale gelene kadar denizdeki bu devasa yapıya baktılar. Kaybolunca, sessizlik içinde koridorda yürüdüler. Derken kamaralara açılan kapıya geldiklerinde, arkalarından birisi bağırdı.

"Bir tane daha!"

Doğruydu. Kilometrelerce ötede, ikinci bir dev platform.

Bu, birincisinden daha büyüktü. Açıkta durmaktan aşınmış dört beton ayak üzerinde duruyordu. Bu seferki daha aralıklıydı. Her köşesinden kalın, güdük bir kule yükseliyordu ve kenarında da devasa bir vinç vardı. Yapı canlıymış gibi homurdanıyordu.

Koruyucularından yine aynı şekilde yanıp sönen işaret geldi ve *Terpsikor,* yine yanıt verdi.

Rüzgâr vardı, hava buz gibi soğuktu. *Terpsikor* karanlığın içinde kaybolurken, kasvetli denizin sığlıklarındaki büyük yapı âdeta kükrüyordu.

Bellis ve Johannes bir saat daha güvertede kaldılar. Soğuktan elleri uyuşmuştu, ağızlarından buhar çıkıyordu. O kadar beklemelerine karşın, başka bir şey görünmedi. Bütün gördükleri, su ve orada burada ortaya çıkan Yüzgeç adalarıydı, girintili çıkıntılı ve ışıksız.

Zincirgünü, 5 Arora 1779. *Terpsikor.*

Bu sabah Kaptan'ın odasına girer girmez, bir şeylerin onu kızdırmış olduğunu fark ettim. Dişlerini gıcırdatıyor ve öldürecekmiş gibi bakıyordu.

"Bayan Coldwine,"dedi, "birkaç saat sonra Salkrikaltor'a varacağız. Diğer yolcuların ve tayfanın birkaç saat gemiden ayrılmalarına izin var, ancak korkarım sizin böyle bir lüksünüz olmayacak."

Sesi rahat geliyordu ve tehlikeli bir tınısı vardı. Masasındaki öteberiler kaldırılmıştı. Bu beni çok rahatsız etti, neden olduğunu açıklayamam. Etrafı genellikle bir ıvır zıvır duvarıyla çevrili oluyordu. Bunlar olmayınca aramızdaki tampon bölge kaybolmuştu.

"Salkrikaltor Eyaleti'nin temsilcileriyle görüşeceğim, siz de çevirmenlik yapacaksınız. Ticari heyetlerle çalışmışsınız –kuralları bilirsiniz. Söylediklerimi temsilciler için Salkrikaltor Kerevitçesine çevireceksiniz, sonra çevirmenleri onların söylediklerini benim için Ragamollca söyleyecek. Onu dikkatle dinleyip doğru söylediğinden emin olacaksınız, o da sizi dinliyor olacak. Bu iki tarafın da dürüst davranmasını sağlıyor. Ancak siz katılımcı *değilsiniz*. Açıkça anlatabildim mi?"

Durumu bana bir öğretmen gibi izah etmeye çabalıyordu. "Aramızda geçen hiçbir şeyi duymayacaksınız. Siz bir hat oluşturacaksınız yalnızca, o kadar. *Hiçbir şey* duymayacaksınız."

Puşt herifin gözlerine bakıyordum.

"Konular büyük bir güvenlik içinde tartışılacak. Gemide, Bayan Coldwine, pek sır tutulmaz. Şimdi beni iyi dinleyin..." Bana doğru eğildi. "Eğer tartışılanları, herhangi birine –benim subaylarıma, şu kusmuklu rahibeye ya da yakın arkadaşınız Doktor Tearfly'a– anlatacak olursanız, bundan hemen haberim olur."

Ne kadar şaşırdığımı söylememe gerek yok, eminim.

O zamana kadar Kaptan'la tartışmaktan kaçınmıştım, ancak öfkeden ne dediğini bilmiyordu. Karşısında zayıf görünmek istemiyordum. Her yaklaştığında sinip kaçmaktansa aylar boyu sürecek bir tatsızlık, bunun için ödenecek küçük bir bedeldi.

Ayrıca çok da öfkelenmiştim.

Sesim buz gibiydi.

"Kaptan, bana bu görevi verdiğinizde bütün bunları konuştuk. Yaptığım işler ve referanslarım ortada. Beni böyle sorgulamak size yakışmıyor." Karşısında başım dimdikti. "Beni buraya zorla getirilmiş on yedi yaşında biri gibi korkutabileceğinizi sanmayın, beyefendi. İşimi kontratta söylendiği gibi yapacağım ve siz de benim profesyonelliğimden kuşkulanmayın."

Onu neyin kızdırdığını bilmiyordum, umurumda da değildi. İsterse bütün gemisi yerle bir olsun.

Şimdi burada *kusmuklu* rahibeyle oturuyorum –aslında biraz iyileşmiş gibi, hatta gülerek Yasakgünü'nde dinî bir tören düzenleyeceğini söylüyor –ve mektubu bitiriyorum. Salkrikaltor'a yaklaşıyoruz, mektubu mühürleyip oradan geçen bir Yeni Crobuzon gemisinin alması için bırakacağım. Bu uzun vedam sana ulaşacak, yalnızca birkaç hafta gecikmeyle. Bu o kadar da kötü değil. Umarım mektubum seni iyi durumda bulur.

Umarım benim seni özlediğim kadar sen de beni özlüyorsundur. Bizi birbirimize bağlayan bu mektuplar olmasaydı ne yapardım bilmiyorum. Bir başka buharlı geminin ya da bir yelkenlinin Nova Esperium'daki limana yanaşması ve benden tekrar haber alman bir yılı bulur, o zamanki halimi düşün! Saçlarım uzamış, örgülerim çamur içinde... Yabani şamanlar gibi, mühürlenmiş dinsiz kıyafetleri giymiş olurum mutlaka! Nasıl yazı yazacağımı hâlâ anımsarsam, sana yazıp hayatımı anlatırım ve şehrimi sorarım, sen de bana artık güvenli olduğunu ve geri gelebileceğimi söylersin.

Yolcular heyecan içinde, önceki akşam gördükleri şey hakkında tartışıyorlardı. Bellis küçümseyerek süzdü hepsini. *Terpsikor,* Kandilağzı Boğazı'ndan geçerek, Salkrikaltor'un nispeten daha sakin sularına girmişti. Önce yeşilliklerle kaplı Gnomon Tor Adası belirdi, akşama doğru, saat beşe gelmeden, ufukta Salkrikaltor göründü.

Güneş alçalmış, karanlık basmaya başlamıştı. Gnomon Tor'un sahil şeridi birkaç kilometre kuzeyde, yemyeşil ve tüm heybetiyle önümüzde uzanıyordu. Dalgaların çarptığı yerde Salkrikaltor'un yatay bir orman halinde uzanan gölgeleri, kaleleri ve çatıları yükseliyordu.

Binalar beton, demir, kaya, cam ve sert soğuk su mercanlarının kalıntılarından yapılmışlardı. Patikalarla çevrilmiş sütunlar, incecik köprülerle birbirine bağlanıyordu. Otuz metre yüksekliğinde iç içe geçmiş konik kuleler, simsiyah, kare şeklinde kaleler... Zıt biçemlerden bir yığın.

Şehrin ufuk çizgisi, bir çocuğun coşkuyla çizdiği bir mercan adasını andırıyordu. Organik kuleler, tüp solucanların kabukları gibi kabarmıştı. Oya mercanlarını andırıyorlardı. Bir sürü minik odadan oluşan bu yüksek yapılar, beyaz mercanlara benziyordu. Devasa fıçı süngerleri minik ve çoklu bölmeleri olan, kurdelavari kıvrımlı yapısıyla ateş mercanlarını andıran yapılardı.

Su altı şehrinin kuleleri dalgaların otuz metre yukarısında yükseliyordu. Deniz hizasındaki girişleri kocaman açılmıştı. Yeşil yosunla kaplı işaretler, onları kaplayan dalgaların yüksekliğini gösteriyordu.

Daha yeni binalar da vardı. Taştan oyulmuş ve üzeri demirlerle sarılmış oval biçimli büyük malikaneler, su altındaki çatılara konulmuş payandalar yardımıyla, suyun üzerinde asılı duruyorlardı. Üzerlerinde sıra sıra, kare şeklinde tuğla evlerin –Yeni Crobuzon'dakiler gibi– yığıldığı yüzer platformlar, bir düzen oluşturmaktan uzak, dağınık bir halde denizin içine tünemişlerdi.

Su seviyesindeki patikalarda ve köprülerde ve daha yukarılarda, binlerce kerevit ve epey sayıda da insan vardı. Bir sürü düz tabanlı mavna ve tekne, kuleler arasında gidip geliyordu.

Okyanusa açılan gemiler şehrin dış mahallerinde demirlemiş, denizin içindeki sütunlara bağlanmışlardı. Çarklılar, yelkenliler, sürat tekneleri ile orada burada bir buharlı gemi. *Terpsikor* yanaştı.

"Şuraya bakın," dedi birisi Bellis'e, aşağıyı göstererek. Su çok berraktı. Bellis loş ışıkta bile, Salkrikaltor'un su altındaki banliyölerinin geniş sokaklarını görebiliyordu. Soğuk ışıklı sokak lamba-

ları sayesinde her şeyi seçebiliyordu. Binalar, su yüzeyinin en fazla on beş metre altına kadar yükseliyor, böylece üstlerinden geçecek gemilere yer açılmış oluyordu.

Yeraltı kulelerini birbirine bağlayan yaya yollarında bir sürü şehir sakini daha gördü, çoğu kerevitti. Hızla koşturuyor, çabuk çabuk yüzüyor, havadaki vatandaşlarından çok daha çevik bir şekilde hareket ediyorlardı.

Olağanüstü bir yerdi burası. Demir attıklarında Bellis, *Terpsikor*'un indirilen sandallarını gıptayla izledi. Tayfaların çoğu ve yolcuların tamamı merdivenlerin önünde heyecanla sıralanmışlardı. Sırıtıyor, hararetle konuşuyor, şehre bakıyorlardı.

Alaca karanlık basmıştı. Salkrikaltor'un kuleleri birer gölge halini almıştı; aydınlık pencereleri suya yansıyor, hafiften sesler geliyordu: Müzik, bağırtılar, gıcırdayan makineler, dalgalar.

"En geç sabah ikide gemide olun," diye seslendi bir teğmen. "İnsanların olduğu mahallelerde ve suyun üzerinde bulabildiğiniz yerlerde kalın. Ciğerlerinizi tehlikeye atmadan yapacağınız bir sürü şey bulabilirsiniz burada."

"Bayan Coldwine?" Bellis döndü ve Yüzbaşı Cumbershum'u gördü. "Lütfen benimle gelin, bayan. Batiskaf hazır."

4

Cumbershum, Kaptan Myzovic ve dümende duran öğrenci subayla birlikte, daracık ve birbirine geçen bakır boru ve kadranlarla dolu batiskafın içinde sıkışan Bellis, onların kapattığı manzarayı görebilmek için kendine yer açmaya çalışıyordu.

Derken birden, aracın çift camlı ön penceresi şiddetle suya çarptı, batiskaf hafifçe yana yattı. Dalgalar yuvarlak cama şapırtıyla vururken, gökyüzü kayboluverdi. Dalga sesleri ve martıların uzaktan gelen çığlıkları anında yok olmuştu. Dönmeye başlayan pervanenin uğultusundan başka bir ses duyulmuyordu.

Bellis heyecandan yerinde duramıyordu.

Batiskaf yalpalayıp süzülerek gizemli kayalıklara doğru hareket etti. Kalkık burnunun altında koni şeklinde güçlü bir ışık yandı ve önlerindeki suyu aydınlattı.

Tabana yaklaştıklarında gökyüzüne doğru hafifçe yan yattı. Süzülerek aşağı inen akşam güneşi, gemilerin simsiyah, kocaman gölgelerine takılıyordu.

Bellis Kaptan'ın omzunun üzerinden karanlık suya baktı. Yüzü tepkisizdi, ancak şaşkınlık içinde olduğundan, ellerini koyacak yer bulamıyordu. Balıklar keskin dalgalar halinde akıyor, bu hantal, metal işgalcinin etrafında gidip geliyorlardı. Bellis hızla nefes alışını duyabiliyordu.

Batiskaf, yukarıdaki teknelerden asmalar gibi sarkan zincirlerin arasından dikkatle geçti. Dümenci, kolları büyük bir ustalıkla çeviriyordu. Araç, suyun iyice aşındırdığı bir kayanın kenarından döndü ve işte Salkrikaltor şehri karşılarındaydı.

Bellis soluğunu tuttu.

Her yere ışıklar asılmıştı. Yeni Crobuzon'un o soluk, sarı ışığından eser taşımayan, ayazdaki dolunaylar gibi soğuk bir aydınlık sa-

çan ampuller. Şehir kararan suyun içinde hayalet ışıklarla dolu bir ağ gibi parıldıyordu.

Şehrin sınırları, gözenekli taş ve mercanlardan yapılı alçak binalarla kaplıydı. Kulelerin arasında ve çatıların üstünde rahatça dolaşan başka batiskaflar da vardı. Altlarındaki batık yollar, suyun içinden hayalmeyal fark edilen, bir iki kilometre kadar ötelerindeki şehir merkezinin surlarına ve katedrallerine ulaşıyordu. Salkrikaltor şehrinin içinde, dalgaların arasından göz kırpan daha yüksek binalar vardı. İnsan bir su altı şehrinin daha yalın ve daha az çetrefilli olmasını bekliyordu, ama burası hiç de öyle değildi.

Her yerde kerevitler vardı. Batiskaf üstlerinden geçerken tembel tembel bakındılar. Kimi, rengârenk örtülerle bezeli dükkânların önünde durmuş pazarlık ediyor, kimi şekilli deniz yosunlarıyla süslenmiş küçük meydanlarda didişip duruyor, kimi de bir karmaşa halindeki arka sokaklarda dolanıyordu. Bazıları olağanüstü yük hayvanlarının –üç metreye yaklaşan deniz salyangozlarının– çektiği arabaları sürüyorlardı. Çocuklar oyunlar oynuyor, kafeslerdeki levrekleri ve renkli horozbinaları dürtüklüyorlardı.

Bellis birbirine eklenmiş, yarı onarılmış evler gördü. Ana caddelerden uzakta akıntılar, mercan bahçelerindeki organik çöpleri sürüklüyordu.

Her kıpırtı suyun içinde uzayıp gidiyor gibiydi. Kerevitler, kuyruklarını kaba hareketlerle çırparak çatıların üzerinde yüzüyorlar, dik kayaların üstünden yavaşça inerken, ayaklarını yere sağlam basmaya çalışıyorlardı.

Batiskafın içinden bakınca, gördükleri şehir çok sessiz görünüyordu.

Batiskaf, Salkrikaltor'un merkezindeki heybetli binaya doğru yavaş yavaş ilerlerken, balıkları rahatsız ediyor, suda yüzen çer çöpü savuruyordu. Bellis, buranın gerçek bir metropol olduğunu düşündü. Şehir tam bir keşmekeş içindeydi. Aynı Yeni Crobuzon gibiydi, yarısı suyun içinde saklı ve fazlasıyla el üstünde tutulan.

"Bunlar resmî daireler," diye gösterdi, Cumbershum. "Burası banka. Karşısı fabrika. Kerevitlerin Yeni Crobuzon'la onca iş yapmalarının nedeni bu: Onlara buhar teknolojisi konusunda yardım

ediyoruz. Bu teknolojiyi su altında kullanmak çok zor. Şu gördüğünüz de, Salkrikaltor Kerevit Eyaleti'nin merkez konseyi."

Burası karmakarışık bir yapıydı. Üzeri kat kat kabuklarla kaplıydı ve inanılmayacak kadar büyük bir beyin mercanı gibi yusyuvarlaktı. Kuleleri suyun içinden havaya doğru yükseliyordu. Yan kanatlarında -hepsinde kıvrılmış yılanlar ve resimli masallar kazılıydı- geleneksel Salkrikaltor tarzında açık pencereler ve girişler vardı, böylece küçük balıklar kolayca girip çıkabiliyorlardı. Ama küçük gözetleme delikleri ve kalın metal kapılardan oluşan bir bölüm kapatılmıştı. Havalandırma deliklerinden sürekli baloncuklar çıkıyordu.

"Yukarıdakilerle burada görüşüyorlar," dedi teğmen. "Biz de oraya gidiyoruz."

"Salkrikaltor'un su üstündeki kısımlarında yaşayan bir insan azınlığı var," dedi Bellis yavaşça. "Suyun üstünde yeterli miktarda oda var, ayrıca kerevitler hiçbir sorun yaşamadan, saatlerce suyun dışında kalabiliyorlar, bizi onlarla burada görüşmeye zorlamalarının nedeni ne olabilir?"

"Bizim, Salkrikaltor Elçisi'ni, Parlamento'nun misafir odalarında karşılama nedenimizle aynı, Bayan Coldwine,"dedi Kaptan, "onun için ne kadar zor ve uygunsuz olsa da, elçi bizim isteğimize uyuyor. Burası onların şehri, biz yalnızca misafiriz. *Biz*..." Bellis'e döndü ve eliyle yalnızca kendini ve Yüzbaşı Cumbershum'u içine alan bir daire çizdi, "...demek istiyorum. Biz misafiriz." Yavaşça diğer tarafa döndü.

Seni pis domuz, dedi içinden Bellis öfkeyle, suratı kaskatı kesilmişti.

Dümenci hızı neredeyse tamamen kesti, büyük ve karanlık bir açıklıktan manevra yaparak binanın yan kanadına girdi. Kollarını sallayarak onlara yolu gösteren kerevitlerin üzerinden geçip, beton koridorun sonuna kadar geldiler. Arkalarındaki kocaman kapı ağır ağır kapandı.

Duvarlar boyunca uzanan kalın kısa borulardan patlarcasına kabarcıklar fışkırmaya başladı. Deniz suyu vanalar ve kapaklardan dışarı çekiliyordu. Su düzeyi gitgide alçaldı. Batiskaf yavaş yavaş

beton zemine oturdu, yana eğildi. Su, lomboz seviyesinden aşağıya inerken camda çizgiler ve damlacıklar bırakmıştı. Bellis havaya bakıyordu. Deniz suyunun dışarı pompalanmasından sonra, içerinin ne kadar perişan bir halde olduğu ortaya çıkmıştı.

Dümenci sonunda onları içeriye kapatan vidaları çıkarınca, kapak sonuna kadar açıldı ve yüzlerine serin bir hava geldi. Beton zeminde tuzlu su birikintileri kalmıştı. İçerisi laminarya ve balık kokuyordu. Diğerleri üniformalarını düzeltirken, Bellis batiskaftan indi.

Arkalarında bir kerevit duruyordu. Elinde bir mızrak vardı –törenlerin dışında kullanılamayacak kadar uyduruk bir şey bu, diye geçirdi içinden Bellis– ve göğsüne metal olmayan türde parlak yeşil bir zırh takmıştı. Gelenleri başıyla selamladı.

"Ona bizi karşıladığı için teşekkür et," dedi Kaptan. "Geldiğimizi konsey başkanına haber vermesini söyle."

Bellis soluk verdi ve rahatlamaya çalıştı. Kendini topladı, sözcükleri ve dil bilgisini, sözcük dizimini ve Salkrikaltor Kerevitçesinin özünü aklına getirdi: O yoğun haftalar boyunca Marikkatch ile çalışarak öğrendiği her şeyi. Sessiz, hızlı ve müstehzi bir itaatkar tavır takındı.

Sonra o titreşimi, kerevitlerin hem denizde, hem de karada duyulabilen tıkırtılı kabuk seslerini çıkararak konuşmaya başladı.

Kerevit başını sallayıp yanıt verdiğinde büyük bir rahatlık duydu.

"Geldiğinizi haber vereceğim," dedi dişi kerevit, Bellis'in kullandığı zaman kipini dikkatle düzeltmişti. *"Dümenciniz burada beklesin. Siz böyle gelin."*

Büyük, kilitli lombozlar, rengârenk deniz bitkilerinin süslediği bir bahçeye bakıyordu. Duvarlara boydan boya, Salkrikaltor tarihinin önemli anlarını gösteren kilimler asılmıştı. Yerler, gizli bir ateşle ısıtılan –oldukça kuru– taşlarla kaplıydı. Odada siyah kehribar, siyah mercan ve siyah inci süslemeler görülüyordu.

Üç erkek kerevit başlarını sallayarak gelen insanları selamladı. İçlerinde en genç görüneni, Bellis gibi biraz geride duruyordu.

Solgun görünüyorlardı. Tarmuth'un kerevitleriyle karşılaştırıldıklarında, bunlar yaşamlarının çok daha büyük bir kısmını suyun altında geçiriyorlar, bu yüzden de güneş ışınlarından etkilenmiyorlardı. Kerevitlerin üst bedenini, insanların üst bedeninden ayıran tek şey, boyunlarını saran solungaçlardı, ancak suyun altında yaşamanın yarattığı bu soluk görünüşlerinde, yabancı gelen bir şey vardı.

Kerevitlerin bellerinin alt kısımları, zırhlı kalçaları, iri kaya ıstakozlarına benziyordu: Koca boğumlarıyla kalın kabuklar ve üst üste geçen somitler. İnsanınkine benzer karınları, gözlerinin ve duyargalarının olması gereken yerin hemen üzerinden çıkıyordu. Yabancı oldukları bu hava ortamında bile, sayısız bacakları karmaşık bir zarafetle deviniyordu. Kıpırdadıklarında yumuşak bir ses duyuluyor, kitinleri hafif bir vurma sesi çıkarıyordu.

Kabuklu yaratıklara has kalçalarını, kabuğun içine desenler oyarak ve bunları değişik özlerle boyayarak bir tür dövme ile süslemişlerdi. Daha yaşlı görünen iki böceğin kanatlarında sıralanan semboller olağanüstü bir görüntü oluşturuyordu.

Bir tanesi öne çıktı ve Salkrikaltor dilinde hızlı hızlı bir şeyler söyledi. Bir an sessizlik oldu.

"Hoş geldiniz," dedi arkasındaki genç, çevirmen kerevit. Ragamollcayı belirgin bir aksanla konuşuyordu. "Gelip bizimle görüşmenizden ötürü çok memnun olduk."

Görüşme yavaştan başladı. Konsey başkanı Kral Skarakatchi ve Konsey üyesi Kral Drood'adji, resmî bir nezaketle, Myozovic ve Chumbershum'la görüştüklerine ne kadar memnun olduklarını ifade ettiler. Herkes bu toplantıdan çok memnun kaldığını söyledi, iki büyük şehrin ne güzel bir ilişki sürdürdükleri ve ticaretin, iyi niyeti geliştirmek için nasıl sağlıklı bir yol olduğu ve benzeri konularda uzlaştı.

Sonra konuşmaların yönü birden değişti. Bellis, özel ifadeleri bile etkileyici bir akıcılıkla çevirebildiğini fark etti. Konu *Terpsikor*'un, Salkrikaltor'da ne kadar elma ve erik bırakacağı ve karşılığında kaç şişe merhem ve likör alacağına gelmişti.

Çok geçmeden devlet meseleleri tartışılmaya başlandı. Yeni Crobuzon parlamentosunun üst kademelerinden edinildiği öngörülen bilgiler: elçilerin değişip değişmeyecekleri ya da bunun ne zaman olacağı, diğer güçlerle yapılacak olası ticaret anlaşmaları ve bu düzenlemelerin Salkrikaltor ile ilişkileri nasıl etkileyeceği gibi.

Bellis kendi söylediklerini kolaylıkla duymazlıktan gelebiliyor, bilgiler kulağından girip ağzından çıkıyordu. Bunun nedeni yurtseverlik ya da Yeni Crobuzon hükümetine duyduğu sadakat -ki hiç böyle bir şey hissetmiyordu- değildi. Gizli tartışmalardan hiçbir şey anlamıyor, aktardığı parça parça bilgiler ilgisini çekmiyor ve onu bunaltıyordu. Bunların yerine tepelerindeki tonlarca suyu düşünüyor, bundan korkmamasına hayret ediyordu.

Bir süre hiç takılmadan çalışmaya devam etti, ağzından çıkanı neredeyse anında unutuyordu.

Derken Kaptan'ın sesinin birden değiştiğini duydu. Bellis onun söylediklerine kulak verdiğini fark etti.

"Bir sorun daha var, Ekselansları," dedi Kaptan Myzovic ve içkisinden bir yudum aldı. Bellis öksürdü ve bağırarak Salkrikaltor seslerini çıkardı. "Qé Banssa'dayken, Yeni Crobuzon temsilcisi tarafından, ortalıkta dolaşan garip bir dedikoduyu araştırmam emredildi. O kadar mantıksızdı ki; bunun bir yanlış anlama olduğundan emindim. Yine de, Yüzgeç adalarının etrafından dolaşarak geldim; bu toplantıya da bu yüzden geciktik. Bunu yaparken, söylentilerin doğru olduğunu görmek... Beni çok üzdü ve endişelendirdi. Konuyu açıyorum, zira Salkrikaltor ile olan dostluğumuzu ilgilendiriyor bu." Kaptan'ın sesi sertleşiyordu. "Bu bizim Salkrikaltor sularındaki bağlantılarımızla ilgili. Yüzgeç adalarının güney ucunda, konsey üyelerinin de bildiği gibi... demir atma hakkımızın karşılığını cömertçe ödediğimiz, hayati önem taşıyan yatırımlarımız var. Platformlarımızdan, sondaj kulelerimizden söz ediyorum, tabii ki."

Bellis daha önce "sondaj" sözcüğü hiç geçmediği için, karşılığını bilmiyordu, bu yüzden bunu Ragamollca söyledi. Kerevitler anlamış görünüyordu. Çeviriyi kesintisiz ve akıcı bir şekilde yapmayı sürdürdü, ancak büyülenmiş gibi Kaptan'ın söylediği her sözcüğü dinliyordu.

"Oradan, gece yarısından sonra geçtik. Önce birinin, sonra diğerinin yanından. İkisi de yerli yerindeydi, hem *Manikin*, hem de *Trashstar* kuleleri. Ancak, konsey üyeleri..." Öne doğru eğildi, bardağını bıraktı ve karşısındakilere saldıracakmış gibi baktı. "Çok önemli bir sorum var size. *Diğeri nerede?*"

Kerevit yetkililer Kaptan'a bakıyordu. Başlarını aynı anda, yavaşça çevirip birbirlerine bakmaları, Bellis'e çok komik gelmişti. Sonra bakışlarını yine Kaptan Myzovic'e çevirdiler.

"Karmaşık bir durum olduğunu... kabul ediyoruz, Kaptan." Çevirmen, liderlerinin söylediklerini yumuşak bir sesle çevirdi, sesi değişmedi, ancak Bellis çok kısa bir an onunla göz göze geldi. Aralarında bir şey oldu, paylaşılan bir şaşkınlık, bir sırdaşlık gibi.

Neye ortak oluyoruz biz, kardeş? diye aklından geçirdi Bellis. Gergindi, canı puro içmek istiyordu.

Karşısındaki çevirmen, "Bahsettiğiniz konudan hiç haberimiz yok," diye devam etti. "Demir atma kiraları ödendiği sürece platformlar bizi ilgilendirmiyor. Neler olmuş, Kaptan?"

"*Olan* şey şu," dedi Kaptan Myzovic, sesi iyice gerilmişti. "Açık deniz kulemiz, taşınabilir platformumuz olan *Sorghum*, gitmiş." Bellis'in ona yetişmesi için biraz bekledi. Sessizlik epey uzadı. "Onunla birlikte, beraberinde bulunan beş zırhlı gemi, subaylar, çalışanlar, bilim adamları ve yer-duyumcu* da yok olmuş.

"*Sorghum*'un demirlediği yerde olmadığı haberi, Danseden Kuş Adası'na üç hafta önce ulaştı. Diğer kulelerin işçileri *Sorghum*'un yer değiştirme emrinden neden haberleri olmadığını sordular. Böyle bir emir yok ki." Kaptan bardağını bıraktı ve iki böceğe baktı. "*Sorghum*'un olduğu yerde en az altı ay daha kalması gerekiyordu. Bizim bıraktığımız yerde olmalıydı. Konsey başkanı, Konsey üyesi-*kulemize ne oldu?*"

Çevirmen, Skarakatchi'nin cevabını, tıpkı onun gibi alttan alarak çevirdi. "Hiçbir şey bilmiyoruz."

Kaptan Myzovic ellerini kenetledi. "Bu olay en fazla iki yüz kilometre kadar dibinizde, Salkrikaltor sularında, donanmanızın

* (İng.) Geo-empath: Deprem, fırtına gibi yeryüzü ve hareketlerini olmadan önce hisseden kişi anlamında.

ve avcılarınızın düzenli olarak devriye gezdiği bir yerde oluyor ve siz hiçbir şey bilmiyorsunuz, öyle mi?" Ses tonu kontrollü, ancak tehditkârdı. "Konsey üyeleri, bu akıl alacak gibi değil. Ne olduğu konusunda hiç mi fikriniz yok? Beklenmedik bir kasırga mı batırdı, saldırıya uğrayıp yok mu edildi? Bana *hiçbir şey* duymadığınızı söyleyebilir misiniz? Her ne olduysa, başımıza sizin kıyılarınızın açığında geliyor ve sizin olan bitenden haberiniz yok mu?"

Uzun bir sessizlik oldu. İki kerevit birbirlerine doğru eğilip fısıltıyla konuştular.

"Kulağımıza hep söylentiler gelir..." dedi, Kral Skarakatchi. Drood'adji dik dik ona ve çevirmene baktı. "Ama bu konuyla ilgili hiçbir şey duymadık. Yeni Crobuzonlu dostlarımıza desteğimizi ve üzüntümüzü sunabiliyoruz ancak –ama verebileceğimiz bilgi yok."

Cumbershum'la fısır fısır bir şeyler konuştuktan sonra, "Size," dedi Kaptan Myzovic, "çok derin bir üzüntü duyduğumu söylemeliyim. Yeni Crobuzon orada olmayan bir kule için demir atma kirası ödeyemez artık. Bu nedenle ödenen kiraların üçte birini kesiyoruz. Ayrıca şehirdekilere, yardımcı olma konusundaki yetersizliğinizi bildireceğim. Bu, Salkrikaltor'un bizim çıkarlarımızın koruyucusu olarak yeterlilikleri konusunda epey kuşku yaratacaktır. Hükümetim daha sonra bu konuyu müzakere etmek isteyecektir. Yeni düzenlemelerin yapılması gerekir. Misafirperverliğiniz için teşekkürler," dedi ve bardağında kalan içkisini de kafasına dikti. "Bu geceyi Salkrikaltor limanında geçireceğiz. Yarın sabah erkenden yola çıkıyoruz."

"Bir dakika lütfen, Kaptan." Konsey başkanı elini kaldırdı. Drood'adji'ye çabuk çabuk bir şeyler mırıldandı, o da başını sallayarak zarif bir koşuşturmayla odadan çıktı. "Konuşmamız gereken bir konu daha var,"

Drood'adji döndüğünde, Bellis'in gözleri yuvalarından fırlamıştı. Onun arkasından, içeri bir insan girmişti.

Adam o kadar münasebetsiz bir zamanda çıkagelmişti ki, Bellis ne yapacağını şaşırdı. Aptallaşmıştı.

Adam kendisinden biraz daha gençti, samimi, neşeli bir suratı vardı. Kocaman bir çanta taşıyordu. Giysileri temizdi, ama epeyce

yıpranmıştı. Bellis'e bakarak dostça gülümsedi, ama o kaşlarını hafifçe çatarak gözlerini kaçırdı.

"Kaptan Myzovic?" Adam Yeni Crobuzon aksanıyla Ragamollca konuşuyordu. "Yüzbaşı Cumbershum?" Ellerini sıktı. "Korkarım sizin adınızı bilmiyorum, hanımefendi," dedi, elini uzatarak.

Bellis daha ağzını açamadan, "Bayan Coldwine bizim çevirmenimiz, beyefendi," diye, araya girdi Kaptan. "Sizin işiniz benimle. Siz kimsiniz?"

Adam ceketinden resmî evrağa benzeyen bir rulo çıkardı.

"Burada gerekli bütün bilgi var, Kaptan," dedi.

Kaptan eline aldığı ruloyu açarak dikkatle inceledi. Sonra ters ters bakarak, elindeki tomarı küçümseyen bir tavırla sallamaya başladı.

"Nasıl bir ahmaklık bu böyle?" dedi aniden, tıslamaya benzer gibi bir sesle. Bellis yerinden hopladı. Kaptan, ruloyla Cumbershum'ı dürttü.

"Bence durumu iyice açıklıyor, Kaptan," dedi adam. "Bende başka kopyaları da var, bakarsınız öfkeyle, olmayacak bir şey yaparsınız diye. Korkarım geminize el koymak zorundayım."

Kaptan zoraki bir kahkaha attı. "Ah, sahi mi?" Sesinde ürkütücü bir gerginlik vardı. "Öyle mi, Bay..." Eğilerek yüzbaşının elindeki kâğıdı okudu. "Bay Fennec? *Öyle mi*?"

Cumbershum'a göz atan Bellis, onun şaşkınlık ve korkuyla yeni gelen adama baktığını fark etti. Kaptan'ın lafını kesti.

"Efendim," dedi telaşla. "İsterseniz ev sahiplerimize teşekkür edelim, onlar da kendi işlerine dönsünler, ne dersiniz?" Manidar bir tavırla kerevite baktı. Çevirmen dikkatle dinliyordu.

Kaptan biraz durakladı ve hafifçe başını sallayarak onayladığını belirtti. "Lütfen ev sahiplerimize, bizi kusursuz biçimde ağırladıklarını söyleyin," diye kabaca emretti Bellis'e. "Zamanlarını aldığımız için teşekkür edin. Biz yolu kendimiz buluruz."

Bellis konuşurken, kerevit kibarca önünde eğildi. İki konsey üyesi öne çıkıp ellerini sıkarken, Kaptan öfkesini gizlemekte zorlanıyordu. Kerevitler, Bay Fennec'in geldiği yoldan çıkıp gittiler.

"Bayan Coldwine?" Kaptan batiskafa giden yolu gösterdi. "Bizi dışarıda bekleyin lütfen. Bu bir devlet meselesi."

Bellis koridorda biraz oyalandı, içinden küfrediyordu. Kapının ardından Kaptan'ın hırçın sesini duyabiliyordu. Ama kendini ne kadar zorlasa da, neler konuşulduğunu anlayamadı.

"Kahretsin," diye mırıldandı, batiskafın suda debelenen tuhaf bir yaratık gibi durduğu çıplak beton odaya döndü. Kerevit refakatçi hiç kımıldamadan bekliyor, hafif tıkırtılar çıkarıyordu.

Batiskafın dümencisi dişlerini karıştırıyordu. Soluğu balık gibi kokuyordu.

Bellis bir duvara yaslanıp bekledi.

Yirmi dakika kadar sonra Kaptan kapıdan içeri daldı, arkasından gelen Cumbershum umutsuzca onu yatıştırmaya çalışıyordu.

"Şu anda bana tek bir laf bile etme, Cumbershum, tamam mı?" diye bağırdı Kaptan. Bellis şaşkınlık içinde bakakaldı. "Bay Fennec denilen lanet herifi benden uzak tut, yeter, yoksa olacaklardan sorumlu değilim, komisyonun imzalı, mühürlü mektubu da umurumda değil."

Yüzbaşının arkasında duran Fennec, kapının ağzında durup başını uzattı.

Cumbershum, Bellis ve Fennec'e, hemen batiskafın arkasına oturmalarını işaret etti. Paniklemiş gibi bir hali vardı. Bellis, ön tarafa geçen adamın, yan yana oturmak zorunda kaldığı Kaptan'dan uzak durmaya çalıştığını fark etti.

Beton odanın duvarlarından deniz suyu yeniden içeriye dolmaya başlayıp gizli makinelerin sesi tekneyi titretirken, deri ceketli adam Bellis'e döndü ve gülümsedi.

"Silas Fennec," diye fısıldadı ve elini uzattı. Bellis biraz duraklayıp adamın elini sıktı.

"Bellis," diye mırıldandı. "Coldwine."

Yüzeye yaptıkları yolculuk sırasında hiç kimse konuşmadı. *Terpsikor*'un güvertesine çıkar çıkmaz, Kaptan hışımla ofisine gitti.

"Bay Cumbershum," diye bağırdı. "Bana, Bay Fennec'i getirin."

Silas Fennec, Bellis'in onu izlediğini görmüştü. Kaptan'ın arkasından başını salladı, çok kısa bir an gözlerini devirdi, sonra Bellis'e başıyla hoşçakal diyerek Myzovic'in ofisine yöneldi.

Johannes, Salkrikaltor'da bir yerlere gitmiş, ortalıktan kaybolmuştu. Bellis küskün bir şekilde, suyun karşısında ışıkları görünen kulelere baktı. *Terpsikor*'da hiç sandal kalmamıştı, onu kıyıya çıkaracak kimse de yoktu. Bellis büyük bir düş kırıklığı yaşıyordu. Ağlak Rahibe Meriope bile gemiden ayrılacak gücü bulmuştu kendinde.

Cumbershum'u bulmaya gitti. Adam yırtılmış bir yelkeni yamayan tayfalarını izliyordu.

"Bayan Coldwine." Bakışları soğuktu.

"Yüzbaşı,"dedi. "Mektubumu, Kaptan'ın söz ettiği Yeni Crobuzon deposuna nasıl bırakabileceğimi soracaktım. Acilen göndermem gereken..."

Sesi gitgide kesildi. Adam, olmaz, diye başını sallıyordu.

"Olanaksız, Bayan Coldwine. Yanınıza kimseyi veremem, anahtar bende değil ve şu anda Kaptan'dan da *isteyemem*... Devam edeyim mi?"

Bellis'in içi cız etti ama bir şey belli etmedi.

"Yüzbaşı,"dedi yavaşça, sesiyle duygularını ele vermemeye çalışarak. "Bakın Yüzbaşı, Kaptan'ın kendisi bana mektubumu oraya bırakabileceğimi söylemişti. Son derece önemli bir mektup bu."

"Bayan Coldwine," diyerek lafını kesti. "Elimde olsa, sizi bizzat ben götürürdüm ama *yapamam* ve korkarım söyleyecek başka bir şey de yok. Ama, öte yandan..." Etrafa kaçamak bakışlar attı ve yine fısıldadı. "Öte yandan... kimseye söylemeyin ama... depoya gitmenize gerek olmayacak. Daha fazlasını söyleyemem. Birkaç saat sonra anlayacaksınız. Kaptan yarın sabah erkenden bir toplantı yapacak. O açıklar. İnanın bana, Bayan Coldwine. Mektubunuzu burada bırakmanıza gerek yok. Size garanti veriyorum."

Ne demek istiyor? diye düşündü Bellis, korkmuş ve heyecanlanmıştı. *Ne haltlar dönüyor?*

Mahkûmların çoğu gibi Tanner Sack de sahiplendiği köşeden hiç ayrılmıyordu. Ara sıra yukarıdan gelen ışığa ve yemeğe yakın

olduğundan, herkesin gözü buradaydı. Adamın biri, iki sefer burayı ondan çalmak istemiş, Tanner çişini ya da kakasını yapmaya gittiğinde yerini kapmış, ama o, her seferinde işgalciyi kavga etmeden ikna etmeyi başarabilmişti.

Tanner kafesin bir ucunda, sırtını duvara dayayıp, saatlerce, kımıldamadan oturuyordu. Şekel'in onu aramasına hiç gerek kalmıyordu.

"Hey, Sack!"

Tanner uyukluyordu ve kafasını toplaması uzun zaman aldı. Parmaklıkların diğer tarafından Şekel ona gülümsüyordu.

"Tanner, uyan. Sana Salkrikaltor ile ilgili bir şey anlatmak istiyorum."

"Kapa çeneni, evlat," diye homurdandı, Tanner'ın yanındaki adam. "Uyumaya çalışıyoruz burada."

"Hadi oradan, Tekraryapım ibne," diye tersledi Şekel. "Bir dahaki gelişimde yemek istiyor musun sen?" Tanner elleriyle sakin olmasını işaret etti.

"Tamam, delikanlı, tamam," dedi, iyice ayılmaya çalışıyordu. "Ne anlatacaksan anlat, ama alçak sesle, oldu mu?"

Şekel sırıttı. Sarhoş ve heyecanlıydı.

"Salkrikaltor şehrini hiç gördün mü, Tanner?"

"Hayır, delikanlı. Yeni Crobuzon'dan daha önce hiç ayrılmadım ben," dedi Tanner yavaşça. Sesini yükseltmeden konuşuyor, Şekel'in de onu taklit etmesini umuyordu.

Oğlan gözlerini devirerek arkasına yaslandı. "Bir sandala biniyor, kürek çekerek, denizden pat diye çıkıveren kocaman binaların yanından geçiyorsun. Bazı yerlerde birbirlerine ağaçlar gibi yakınlar. Ayrıca tepede muazzam köprüler var, arada... arada birilerini görüyorsun –insan ya da kerevit– cup diye atlıyorlar. Eğer insan iseler, dalıyorlar, değilseler bütün bacaklarını topluyorlar ve suya iniyorlar, yüzerek kaçışıyor ya da suyun altında gözden kayboluyorlar.

"Karayönü Mahallesi'nde bir bardaydım. Şey vardı..." Söylediklerini anlatırken ellerini şekilden şekle sokuyordu. "Kayıktan inip kocaman bir girişten geçiyor ve dansçıların –kadın dansçıların– olduğu bir odaya giriyorsun." Çocukça sırıttı. "Sonra, barın yanında

zemin diye bir şey yok valla... Bir rampa var, denizin içine doğru kilometrelerce uzanıyor. Hepsi suyun altından ışıklandırılmış. Bu yürüyüş yolunun üzerinde ise bara ya da evlerine gelip giden, suya girip çıkan kerevitler var."

Şekel sırıtmaya devam ediyor ve kafasını sallayıp duruyordu.

"Bizim heriflerden biri sarhoş olup kendini buraya bırakıverdi, sırılsıklam dışarı çıkardık. Bilmiyorum, Tanner... Böyle bir şey görmedim daha önce. *Şu anda* etrafımızı sarıyorlar, tam altımızdalar. Bir düş gibi. O şehrin, denizin içine böyle oturması. Ayrıca aşağıda, yukarıdakinden daha fazlası var. Sanki aynı şehrin sudaki yansıması. Orayı görmek istiyorum, Tanner," diye telaşla konuşuyordu. "Gemide su altı giysileri, başlıklar, ne ararsan var... Bir dakika içinde oraya inebilirim, biliyor musun? Orayı onların gördüğü gibi görebilirim."

Tanner bir şeyler söylemeye çalıştı, ama hâlâ yorgundu. Başını sallayıp Crawfoot *Günlükleri*'nde deniz yaşamı hakkında anlatılanları anımsamaya çalıştı. Ama daha ağzını açmadan, Şekel ayağa fırlamıştı.

"Gitsem iyi olacak, Tanner," dedi. "Kaptan her yere duyuru astı. Sabah toplantı var, önemli talimatlar, falan filan. En iyisi biraz uyumak."

Tanner, Crawfoot ve Conch Suikastçilerinin hikâyesini anımsadığında, Şekel çoktan gitmişti.

5

Bellis ertesi gün uyandığında, *Terpsikor* açık denizin ortasında yol alıyordu. Doğuya gittikçe soğuk azalmış ve Kaptan'ın çağrısına uyarak toplanan yolcular artık kalın giysilerini üzerlerinden atmıştı. Tayfalar mizana direğinin gölgesinde, subaylar ise köprüye çıkan merdivenlerin yanında yerlerini almışlardı.

Yeni gelen yolcu Silas Fennec, tek başına duruyordu. Bellis'in ona baktığını görünce gülümsedi.

"Onunla tanıştın mı?" diye sordu arkasında dikilen Johannes Tearfly. Çenesini kaşıyor ve ilgiyle Fennec'i izliyordu. "Bay Fennec ortaya çıktığında Kaptan'la birlikte aşağıdaydın, değil mi?"

Bellis omuzlarını silkti, başını çevirdi. "Konuşmadık," dedi.

"Neden rotamızdan saptığımız konusunda bir fikrin var mı?" dedi Johannes. Bellis anlamadığını göstermek için kaşlarını çattı. Johannes sinirlenerek baktı. "Güneş," dedi sonra yavaşça. "Solumuzda. Güneye gidiyoruz. Yanlış yöne gidiyoruz."

Kaptan merdivenlerin başında belirince güvertedeki mırıltılar kesildi. Adam bakır bir megafonu ağzına tuttu.

"Bu kadar çabuk toplandığınız için teşekkür ederim." Megafondan çıkan yüksek ses, rüzgârda titreyerek yankılandı. "Can sıkıcı haberlerim var." Megafonu bir an bıraktı, ne söyleyeceğini düşünüyormuş gibiydi. Yeniden söze başladığında sesi hırçınlaşmıştı. "Şunu hemen söyleyeyim, hiç kimsenin görüşünü, ne düşündüğünü bilmek istemiyorum. Tartışmak için burada değilim. Hiç akla gelmedik koşullar altındayız. Kimsenin soru sormasını istemiyorum. Nova Esperium'a gitmiyoruz. Demir Körfez'e geri dönüyoruz."

Yolculardan şaşkın ve öfkeli sesler yükseldi, kafaları karışan tayfalar söylenmeye başladı. *Bunu yapamaz!* diye düşündü Bellis. İçini

bir telaş kapladı –ama bu haber sürpriz olmamıştı. Cumbershum'un o imalı konuşmasından beri, böyle bir şeyin olacağını tahmin ediyordu. İçinde bir yerlerde, dönüyor olma düşüncesinin yarattığı bir sevinç de vardı. Bu duyguyu bastırmaya çalıştı. *Benim için eve dönüş olmayacak ki,* diye düşündü kızgınlıkla. *Uzaklara gitmeliyim. Şimdi ne yapacağım ben?*

"Yeter!" diye bağırdı Kaptan. "Söylediğim gibi, bu kararı alınam kolay olmadı." Protestoların gürültüsünü bastırmak için sesini yükseltti. "Hafta içinde Demir Körfez'e varmış olacağız, orada biletli yolcular için başka seçenekler düşünülecek. Yola bir başka gemiyle devam edebilirsiniz. Bu, yolculuğunuzu bir ay daha uzatacak, bunu biliyorum ve tek yapabileceğim, sizlerden özür dilemek."

Asık suratlı, öfke içindeki Kaptan, hiç de özür diler gibi görünmüyordu. "Nova Esperium sizler olmadan birkaç hafta daha geçirmek zorunda kalacak. Yolcular saat üçe kadar kıç güvertede kalacaklar. Tayfalar bir yere ayrılmasın, yeni emirlerimi beklesinler." Elindeki megafonu bıraktı, aşağı inip güverteye doğru yürüdü.

Bir an, ondan başka kıpırdayan olmadı. Derken sessizlik bölündü ve bir sürü yolcu, Kaptan'ın emirlerine karşı gelerek ileri atıldı, fikrini değiştirmesini istedi. Yanına yaklaştıklarında Kaptan'ın öfkeli bağırtısı duyuldu.

Bellis gözlerini Silas Fennec'e dikmişti. Yapbozun parçalarını birleştiriyordu.

Bu galeyanı izleyen adamın yüzünde en ufak bir değişme olmadı. Kendisine bakan Bellis'i gördü, bir an onunla göz göze geldi, sonra telaşsızca yürüyerek uzaklaştı.

Johannes Tearfly çok üzgün görünüyordu. Ağzı bir karış açık, bön bön bakıyor, takındığı o abartılı, perişan ifade, onu gülünç gösteriyordu.

"Ne *yapıyor* bu adam?" dedi. "*Neden* söz ediyor? Demir Körfez'in yağmurunda iki hafta daha geçiremem! Kahretsin! Hem, neden güneye gidiyoruz ki? Yüzgeç adalarının yanından geçerek yolu yine uzatacak... Neler *oluyor*?"

"Bir şey arıyor," dedi Bellis, ancak Johannes'in duyabileceği kadar yüksek bir sesle. Sonra dirseğinden tutarak onu yavaşça kalaba-

lıktan uzaklaştırdı. "Senin yerinde olsam, Kaptan'a laf anlatacağım diye nefesimi tüketmem. Söyleyeceklerinin hiçbirini kabul etmeyecektir, ama en ufak bir seçeneği olduğunu da sanmıyorum."

Kaptan uzun adımlarla, güvertenin korkulukları arasında volta atıyordu. Teleskobunu açıp ufku taramaya başladı. Subaylar gözetleme kulelerindeki adamlarına bağırarak talimatlar yağdırıyordu. Bellis ise yolcuların şaşkınlığını, sürekli dedikodu yapmalarını izliyordu.

"Adamdaki utanmazlığa bak," dedikleri geldi kulağına. "Paralarıyla bilet almış yolculara nasıl da bağırıyor."

"Kaptan'ın ofisinin önünde duruyordum. Biri, onu zaman harcamakla, emirlere uymamakla suçladı, kulaklarımla duydum" diye, telaşla anlatıyordu Bayan Cardomium. "Böyle bir şey nasıl olabilir?"

Fennec bu, diye düşündü Bellis. *Kızgın, çünkü doğrudan geriye dönmüyoruz. Myzovic... neden böyle yapıyor? Dönüş yolunda Sorghum için bir ipucu arıyor.*

Yüzgeç adalarının ötesinde deniz daha karanlık, daha güçlü ve soğuktu –görünürde hiç kaya olmadığından kesintisizce uzanıyordu. Gökyüzü soluktu. Şahmeran Kanalı'nın berisindeydiler. Burası Kabaran Okyanus'un kenarıydı. Bellis uçsuz bucaksız yeşil dalgalara tiksintiyle baktı. Sersemlemiş gibiydi. Doğuya doğru altı, yedi ya da sekiz kilometre uzanan tuzlu suyu düşündü ve gözlerini kapattı. Rüzgâr suratına suratına çarpıp duruyordu.

Yine, Yeni Crobuzon'u bir göbek kordonu gibi denize bağlayan o sakin su akıntısını, nehri düşündüğünü fark etti.

Bellis, Fennec'in hızla yürüyerek kıç güverteden geçtiğini görünce önünü kesti.

"Bay Fennec," diye seslendi. Onu görünce adamın yüzü aydınlandı.

"Bellis Coldwine," dedi. "Umarım yolun uzaması sizi de kızdırmamıştır."

Bellis işaretle, kendisini izleyerek etraftaki birkaç yolcunun ve tayfanın onları duyamayacakları bir yere gitmelerini söyledi. Geminin devasa bacasının gölgesinde durdu.

"Korkarım, öyle oldu," Bay Fennec," dedi. "Benim amacım biraz farklı. Bu durum benim için ciddi bir sorun yaratıyor. Beni işe alacak bir gemiyi tekrar ne zaman bulurum, bilmiyorum," Silas Fennec belli belirsiz bir ilgiyle başını eğmişti. Kafasının karıştığı çok belliydi.

Bellis çabuk çabuk konuşmasını sürdürdü. "Acaba Kaptan'ı bu kadar kızdıran zorunlu plan değişikliği konusunda biraz bilgi verir miydiniz?" Tereddüt içindeydi. "Bana neler olduğunu söyler misiniz, lütfen?"

Fennec kaşlarını kaldırdı. "Yapamam, Bayan Coldwine," dedi yumuşak bir sesle.

"Bay Fennec," diye soğuk bir sesle mırıldandı Bellis. "Yolcuların tepkisini gördünüz. Bu rota değişikliğinin ne kadar tatsız olduğunu biliyorsunuz. Sizce, bana –hepimize, ama en çok da bana– bir açıklama yapmanız gerekmiyor mu? Eğer diğerlerine beni kuşkulandıran şeyden... Yani bütün bu karışıklığı gizemli yeni yolcunun körüklediğinden söz edecek olursam, neler olabileceğini düşündünüz mü?" Bellis aceleyle konuşmuş, adamı doğruyu söylemesi için kışkırtmaya ya da utandırmaya çalışmıştı ama tepkisini görünce hemen sesini kesti. Adamın yüzü birden ve tamamen değişmişti.

Sevimli, hafif muzip ifadesi sertleşmişti. Kadını susturmak için parmağını kaldırdı. Aceleyle etrafına bakındı. Heyecanla konuşurken, sesi içten ve telaşlıydı.

"Bayan Coldwine," dedi. "Öfkenizi anlıyorum, ama beni dinlemelisiniz."

Bellis yaklaştı, gözlerini adama dikti.

"Bu tehditten vazgeçin. Mesleki anlayışınıza ya da lanet olası onurunuza seslenmiyorum," diye fısıldadı. "Muhtemelen bu konularda siz de benim kadar kuşkucusunuz, ama ben *size* sesleniyorum. Ne düşündüğünüz ya da tahmin ettiğiniz konusunda en ufak bir fikrim yok, ama size şunu söyleyeyim ki; hemen, hiç durmadan, ortalığı velveleye vermeden Yeni Crobuzon'a dönmem... dönmem çok hayati bir önem taşıyor, anladınız mı şimdi?" Bir sessizlik oldu.

"Ortada büyük... Çok büyük bir tehlike var, Bayan Coldwine. Fesatlık yaparak ortalığı karıştırmayın. Yalvarırım, bildiklerinizi kendinize saklayın. Her şey ağzınızı sıkı tutmanıza bağlı."

Bellis'i tehdit etmiyordu. Yüzü ve sesi sertti ama saldırgan değildi. Söylediği gibi, yalvarıyordu, onu korkutup sindirmeye çalışmıyordu. Onunla bir ortak, bir sırdaş gibi konuşmuştu.

Onun bu kadar heyecanlı olmasından etkilenip korkan Bellis, duyduklarını kendine *saklaması gerektiğini* anlamıştı.

Adam onun düşüncelerini yüzünden okumuş gibi, seri bir şekilde başını sallayarak teşekkür etti, sonra hızla uzaklaştı.

Kamarasına gelen Bellis, ne yapacağına karar vermeye çalışıyordu. Tarmuth'ta uzun süre kalması onun için güvenli değildi. En kısa zamanda bir gemiye kapak atması gerekiyordu. Büyük bir umutla Nova Esperium'a gitmeyi bekliyordu, ama içine doğan kötü bir his, artık bir seçim yapacak durumda olmadığını söylüyordu.

Bu onu ürkütmüyordu. Sakin ve mantıklı düşününce, nereye olursa oraya gitmesi gerektiğini anladı. Bunu geciktiremezdi.

Geminin geri kalanını saran yoğun bir öfke ve şaşkınlık havasından uzakta, tek başına kalan Bellis'in, bütün umutları yok olmuştu. Eski bir kâğıt gibi uf'alandığını hissetti, sanki fırtınalı hava onu sürükleyip uzaklara uçuracaktı.

Kaptan'ın sırlarının birazını bilmesi onu rahatlatmıyordu. Daha önce hiç bu kadar kimsesiz hissetmemişti kendini.

Mektubunun mührünü kırdı, içini çekti ve son sayfasına yazmaya devam etti.

Kurukafagünü, 6 Arora 1779. Akşam," diye yazdı. *İşte böyle, sevgili, bu kimin aklına gelirdi ki? Biraz daha yazmak için bir fırsat.*

Bu onu rahatlatmıştı. Kullandığı neşeli ifade yapay olsa bile, yazmak onu yatıştırmıştı. Mektubuna, Rahibe Meriope odaya gelip yattığında bile ara vermedi. Küçük gaz lambasının ışığında, dışarıda Kabaran Okyanus, *Terpsikor*'un demirini hiç durmadan aşındırırken, Bellis, sır ve entrikalardan bahsederek yazmayı sürdürdü.

Ertesi sabah yedide, dışarıdan gelen bağrışmalarla uyandı. Bir yandan ayakkabılarını bağlamaya çalışarak diğer uykulu yolcularla birlikte kendini dışarı attı. Aydınlığa çıkınca gözleri kamaştı.

Gemiciler iskele tarafındaki korkuluklara dayanmış, ellerini, kollarını sallayıp duruyor, bağrışıyorlardı. Bellis onların bakışlarını izleyerek başını ufka doğru çevirince, neye *baktıklarını* anladı.

Havada, altmış metre yukarılarında, denizin üstünde bir adam hareketsiz biçimde, öylece duruyordu.

Bellis aptal aptal bakakaldı.

Adam bacaklarını bir bebek gibi oynatıyor ve gemiye bakıyordu. Havada dikiliyor gibiydi. Kemerlerle bağlandığı gergin bir balonun altında sallanıyordu.

Kemeriyle oynadı ve oradan safra gibi bir şey aşağıya düştü, yavaşça dönerek suya doğru indi. Adam sıçrayarak on metre kadar yükseldi. Hafif bir pervane sesiyle birlikte bir kavis yaparak döndü. *Terpsikor*'un etrafında uzun, düzensiz bir çember çizmeye başladı.

"*Herkes işinin başına*!" Kaptan'ın sesini duyan tayfalar deli gibi koşuşturdu. Kaptan ana güverteye yürüdü ve teleskopuyla, ağır ağır dönen şeye baktı. Adam, yırtıcı bir kuş gibi, direklerin tepesinde dolanıyordu.

Kaptan elindeki megafonla uçan şeye bağırdı. "Siz, oradaki..." Sesi oldukça gür çıkıyordu. Deniz bile sakinleşir gibi oldu. "Ben Kaptan Myzovic, bu geminin, Yeni Crobuzon Ticaret Donanması'na ait buharlı gemi *Terpsikor*'un kaptanıyım. Sizden yere inip kendinizi tanıtmanızı rica ediyorum. Uymadığınız takdirde, bunu düşmanca bir hareket olarak alacağım. İnişe geçmeniz için bir dakikanız var yoksa biz savunmaya geçeceğiz."

"Vay be," diye fısıldadı Johannes. "Hiç böyle bir şey gördün mü daha önce? Karadan gelmiş olamaz, çok uzakta çünkü. Uzakta, görünmeyen bir geminin gözcülüğünü yapıyor olmalı."

Adam tepelerinde dönmeye devam etti ve birkaç saniye boyunca yalnızca motorunun vızıltısı duyuldu.

Sonunda Bellis, "Korsanlar mı?" diye fısıldadı.

"Mümkün." Johannes omuzlarını silkti. "Ancak buralarda yağmacılar, bizimkinin boyutlarında ya da bizdeki silahlara sahip bir gemiyi ele geçiremez. Daha küçük gemilere, ahşap teknelere saldırırlar. Ama, öte yandan bu izinli bir korsan gemisi ise..." Dudaklarını büzdü. "Şey, eğer Figh Vadiso gibi bir yerden yetki aldılarsa, o zaman bize nişan alacak güçleri olabilir, ama Yeni Crobuzon'la savaşa girme riskini göze almak delilik olur. Korsan Savaşları, çok şükür, bitti artık."

"Pekâlâ," diye bağırdı Kaptan. "Bu son uyarı." Dört silahşor korkulukların yanında yerlerini almıştı. Uçan ziyaretçiye nişan aldılar.

Motorun sesi anında değişti. Havada asılı duran adam olduğu yerde sarsıldı, zigzaklar çizerek gemiden uzaklaşmaya başladı.

"Ateş edin, lanet herifler!" diye haykırdı Kaptan. Tüfeklerin sesi geldi, ama adam hızlanmış ve mermilerin yetişemeyeceği bir uzaklığa erişmişti. Uzun bir süre daha uzaklaşmaya devam etti, ufka doğru yavaşça alçaldı. Artık, görünürde hiçbir şey yoktu.

"Gemisi kırk kilometre kadar ileride olmalı," dedi Johannes. "Oraya varması en az bir saatini alır."

Kaptan bağırıp çağırıyor, tayfaları gruplara ayırıp silahlandırıyor, geminin kenarlarına yerleştiriyordu. Adamlar gerilmiş, parmakları tetikte, hafif hafif kıpırdanan denizin ötesine dikkatle bakıyorlardı.

Cumbershum, bir araya toplanmış yolculara doğru hızla yürüdü ve kamaralarına ya da yemekhaneye dönmelerini emretti. Sert bir sesle konuşuyordu.

"*Terpsikor* korsanların dişine göre değil ve bu casus da bunu açıkça anlamıştır." dedi. "Ancak Yüzgeç adalarının ötesine varana kadar, Kaptan tayfaların ayakları altında dolaşmanızı istemiyor. *Şimdi*, lütfen."

Bellis uzun bir süre, mektubu cebinde, oturdu. Yarısı boş olan yemekhanede purosunu tüttürdü, su ve çay içti. Hava önce epey gergindi, ancak bir saat sonra korkudan eser kalmamıştı. Okumaya başladı.

Derken birilerinin bastırılmış çığlıklarını, koşanların yeri zangırdatmasını duydu. Elindekileri fırlatıp diğer yolcularla birlikte pencereye koştu.

Denizden onlara doğru hızla gelen karanlık suretler gördü.

Küçük, zırhlı casus tekneleri.

"Akıllarını kaçırmış bunlar!" diye tıslar gibi bağırdı Doktor Mollificatt. "Kaç tane var, beş mi? Bizi ele geçiremez bunlar!"

Terpsikor'un güvertesinden patlamaya benzer bir ses geldi ve en öndeki teknenin metrelerce önünde, bir su ve buhar krateri oluşturan büyük bir patlama oldu.

"Uyarı ateşi bu," dedi birisi. "Ama geri çekilmiyorlar."

Küçük tekne patlamanın şiddetiyle oluşan dalganın içinden geçti ve tehlikeli biçimde büyük demir gemiye doğru savruldu. Yukarıda koşanların sesleri geliyor, avaz avaz emirler yağıyordu.

"Korkunç şeyler olacak." Doktor Mollificatt yüzünü buruşturdu ve tam o sırada, iki geminin birbirine sürtünmesi sonucunda *Terpsikor,* şiddetle yalpaladı.

Ambarda, Tanner Sack büyük bir şiddetle, yanındaki adamın üstünden uçtu. Kalabalık, bir ağızdan korku içinde bağırıyordu. Tekrar yapımlar birbirlerine çarpıyor, üzerlerinde yaralar açılıyor ve iltihaplanmış derileri yırtılıyordu. Acı içinde haykıranların sesleri duyuluyordu.

Karanlığa kapatılmış mahkûmlar, geminin birden havaya kalktığını hissetti.

"Ne *oluyor*?" diye çığlık çığlığa ambar kapaklarına koştular. *"Neler oluyor? Bize yardım edin!"*

Düşe kalka, tekme tokat, itişe kakışa, birbirlerini ezerek parmaklıklara saldırdılar. Korku dolu çığlıklar gitgide artıyordu.

Tanner Sack de yoldaşlarıyla birlikte bağırıyordu.

Hiç kimse yardımlarına gelmedi.

Gemi yumruk yemiş gibi yalpaladı, Bellis pencereye doğru fırladı. Yolcular kaçışıyor, çığlıklar atıyor, bağırıyor, dehşet içinde etraflarına bakıyor, yollarına çıkan sandalye ve tabureleri fırlatıp atıyorlardı.

"Neydi bu böyle, Tanrı aşkına?" diye bağırdı Johannes. Yanında birisi dua ediyordu.

Bellis de diğerleriyle birlikte düşe kalka güverteye koştu. İskele tarafından gelen küçük zırhlı tekneler suyu yararak *Terpsikor*'a doğru ilerliyorlardı, ama kimsenin bakmadığı sancak tarafında, geminin tam dibinde, nereden çıktığı bilinmeyen kocaman, kapkara bir batiskaf belirmişti.

Otuz metreden daha uzundu, etrafı borularla çevrilmiş, parçalı metal yüzgeçlerle donatılmıştı. Perçinlerin aralarından ve lombozların altındaki çıkıntılardan, içeriye hâlâ deniz suyu akıyordu.

Bellis, bu kaygı verici manzara karşısında, ağzı bir karış açık bakakaldı. Etrafta gemiciler ve subaylar bağrışıyor, ne dedikleri anlaşılmıyordu. Korkulukların birinden diğerine koşturarak yeniden bir araya toplanmaya çalışıyorlardı.

Batiskafın tepesindeki iki kapak açılmaya başladı.

"*Siz!*" Cumbershum, güverteden yolculara işaret ediyordu. "*İçeriye, hemen!*"

Bellis koridora doğru geriledi.

Tanrım yardım et, ah güzel Tanrım korkunç felaket, diye birbiri ardına düşünceler geçti aklından. Deli gibi etrafına bakındı ve amaçsızca oradan oraya koşuşturan yolcuları gördü.

Derken güverteyi görebildiği o küçük dolabı anımsadı.

Dışarıdan, incecik duvarın ötesinden bağırtılar ve silah sesleri geliyordu. Çıldırmışçasına pencerenin önündeki rafı temizledi, yüzünü kirli cama dayadı.

Çıkan dumanlardan havanın rengi değişmişti. Adamlar yenilginin paniği içinde koşarak camın önünden geçiyorlardı. Aşağıda, güvertenin karşısında, küçük insan grupları şaşkın bir halde, nafile bir savaş veriyorlardı.

İşgalcilerin çoğu erkek ve kaktüs adamdı, aralarında birkaç tane sert görünüşlü kadın ve Tekraryapım da vardı. Giysileri gösterişli ve egzotikti: Uzun, renkli ceket ve pantolonları, uzun çizmeleri ve çivili kemerleri vardı. Pandomimlerdeki ya da ucuz baskılardaki korsanlardan farkları, giysilerinin kirli ve eski oluşu, yüzlerindeki kararlı ifade ve birlikte hareket ederek etkili biçimde saldırmalarıydı.

Bellis her şeyi en küçük ayrıntısına kadar görüyordu. Olanları birbiri ardınca gelen resimler gibi algıladı, karanlıkta yanıp sönen heliotipler gibiydiler. Duyduğu sesler ise gördüklerinden ayrı, kafatasının arkasından gelen güçlü bir uğultuydu sanki.

Üst güverteden emirler yağdıran, silahlarını deli gibi ateşleyip dolduran Kaptan'ı ve Cumbershum'u gördü. Mavi giysili gemiciler ne yapacaklarını bilemez bir halde umutsuzluk içinde savaşıyorlardı. Bir kaktüs dümenci kırılan palasını fırlattı ve eşkıyalardan birini güçlü bir yumrukla yere devirdi, adamın hemen yetişen ar-

kadaşı, kolunu derinden kesip öz suyu fışkırınca dümenci acıyla böğürdü. Adamlar korku içinde, tüfek ve süngülerle korsanlara saldırdılar, bir an durakladılar ve kendilerini ellerinde kocaman karabinalar olan iki Tekraryapımın arasında buldular. Genç gemiciler çığlıklar içinde, lime lime et ve şarapnel yağmuru altında yere düştüler.

Bellis, direklerin arasında hafif hafif uğuldayan, havada asılı üç dört şekil gördü, ilk rastladıkları gözcü gibi, bunlar da kemerlerle balonlara bağlanmışlar, savaşanların üzerinde alçaktan uçuyor, çakmaklı tüfekleriyle kalabalığa ateş ediyorlardı.

Güverte kana bürünmüştü.

Çığlıklar giderek artıyordu. Bellis tir tir titriyor, dudaklarını ısırıyordu. Bu görüntüde gerçek dışı bir şey vardı. Şiddetin kendisi zaten tuhaf ve çirkindi, ancak Bellis gemicilerin gözlerinde bir şaşkınlık da görüyordu, yaşadıklarının gerçek olduğundan kuşku duyar gibiydiler.

Korsanlar ağır kılıç ve piştovlarla savaşıyordu. Rengârenk giysileriyle bir ayaktakımını andırsalar da, hızlı ve disiplinliydiler ve bir ordu gibi savaşıyorlardı.

"Kahretsin!" diye bağırdı Kaptan Myzovic, sonra yukarı baktı ve ateş etti. Yukarıdan sallanan balonculardan biri yerinde zıpladı, başı kanlı bir kavis çizerek arkaya düştü. Elleri istem dışı bir şekilde kemerine yapıştı, büyük dışkı parçalarına benzeyen safralar boşalttı. Ceset yükselmeye başladı, döne döne bulutların arasına girdi.

Kaptan deli gibi elini kolunu sallıyordu. "Toparlanın, lanet herifler," diye bağırdı. "Kıç güvertedeki şu pezevengi haklayın!"

Bellis başını çevirdi ama Kaptan'ın işaret ettiği hedefi göremedi. Ancak, yakınından gelen, kısa emirler veren sesini duyabiliyordu. İşgalciler, küçük çatışmalara ara verip subayları hedefleyerek, köprüye çıkışlarını engelleyen gemicileri birbirinden ayırmaya çalışarak karşılık veriyorlardı.

"Teslim olun!" diye penceresinin yanından bağırdı birisi. "Teslim olursanız saldırı kesilecek."

"Susturun şu pezevengi!" diye tayfalarına bağırdı Kaptan.

Beş altı gemici Bellis'in penceresinin önünden koşarak geçti, kılıçları ve tabancaları çekiliydi. Bir an sessizlik oldu, derken bir düşme sesi ve hafif bir çatırtı duyuldu.

"Ah, Tanrım..." İsterik bir çığlıktı ama ses birden, bir öğürmeyle nefes vererek kesildi. Ardı ardına çığlıklar duyulmaya başladı.

Adamların ikisi sendeleyerek görüş alanına girince Bellis'in korkudan ödü patladı. Her taraflarından kan fışkırarak güverteye yığıldıkları gibi öldüler. Giysileri ve bedenleri çok sayıda yarayla delik deşik olmuştu, sanki yüzlerce düşmana karşı savaşmışlardı. Hiçbirinin bedeninde, kesilmedik bir santim yer kalmamıştı. Kafaları, dilimlenmiş et ve kemik yığınına dönmüştü.

Bellis donakalmıştı. Elleriyle ağzını kapatmış, titreyip duruyordu. Bu yaralarda kesinlikle doğaüstü bir şey vardı. Arada titreşiyorlar, derin yarıklar birden gerçek dışı, düşsel bir görünüm alıyordu. Ama altlarında biriken kan oldukça gerçekti ve adamlar da gerçekten ölüydü.

Kaptan dehşet içinde bakakalmıştı. Bellis havada birbirine karışan binlerce fısıltı duydu. Hıçkırıkla karışık iki ayrı çığlık ve bedenler düştükçe çıkan ıslak vurma sesleri geldi.

Gemicilerin sonuncusu bağırarak Bellis'in önünden geçti ve ilk geldiği yöne doğru koşmaya başladı. Bir çakmaklı silahtan fırlatılan mermi kafasının arkasına çarptı. Adam dizlerinin üzerine düştü.

"*Seni kahrolası köpek!*" Kaptan Myzovic avaz avaz bağırıyordu. Sesinde büyük bir dehşet ve korku vardı. "*Seni şeytanın dostu pezevenk!*"

Ona hiç aldırmayan gri giysili bir adam yavaş yavaş yürüyerek Bellis'in görüş alanına girdi. Uzun boylu değildi. Yapmacık bir pozla deviniyor, kaslı bedenini sanki daha ince yapılı biriymiş gibi taşıyordu. Deri bir zırhı vardı, bu kömür gibi simsiyah olan zırhın üzeri ceplerle, kemerlerle ve tabanca kılıflarıyla doluydu. Her yanından kanlar akıyordu. Bellis adamın yüzünü göremedi.

Adam yere düşen gemicinin yanına gitti, gemici elinde, ağır ağır üzerine damlayan kanla kaplı bir kılıç tutuyordu.

"Teslim ol," dedi sessizce, dehşet içinde ona bakıp hıçkıran, beceriksizce bıçağını arayan adama.

Gri giysili adam, kollarını ve bacaklarını kıvırarak birden havaya sıçradı. Dans eder gibi fırıl fırıl döndü, ayağının tabanıyla adamın yüzüne hızla vurarak onu arkaya yapıştırdı. Üzerinden kanlar akan gemici yere yığıldı, ya ölüydü ya da baygın. Gri giysili adam anında ayağa kalktı. Sanki hiç yerinden kıpırdamamış gibiydi.

"*Teslim olun,*" diye yüksek sesle bağırdı, *Terpsikor*'un adamları durakladılar.

Savaşı kaybediyorlardı.

Cesetler ortalığa yayılmış, ölmekte olanlar yardım için yalvarıyordu. Ölenlerin çoğunun üzerinde Yeni Crobuzon Ticaret Donanması'nın mavi kıyafeti vardı. Batiskaftan ve zırhlı teknelerden yeni korsanlar gelmeye devam ediyordu. *Terpsikor*'un adamlarının etrafını sarıp onları ana güverteye hapsettiler.

"*Teslim olun!*" diye yine bağırdı adam, yabancı bir aksanla. "Silahlarınızı atın, biz de buna son verelim. Bize el kaldırırsanız, aklınızı başınıza toplayana kadar içinizden rastgele birini seçip öldürmeye devam ederiz."

"*Lanet olsun size!..*" diye bağırdı Kaptan Myzovic, ama korsanların kumandanı onun lafını kesti.

"Adamlarınızın kaçını öldürebilirsiniz, Kaptan?" dedi bir aktör edasıyla. "Silahlarını bırakmalarını emredin onlara, bu durumda kendilerini hain gibi hissetmeyecekler. Aksi halde onlara ölmelerini emredin." Cebinden kalın bir keçe parçası çıkararak kılıcını sildi. "Karar verin, Kaptan."

Güverte sessizdi. Duyulan tek ses, balonların motorlarından gelen hafif vızıltıydı.

Myzovic ve Cumbershum bir aralık başbaşa verip konuştular, derken Kaptan, şaşkın ve korkmuş adamlarına baktı ve ellerini kaldırdı.

"Silahlarınızı bırakın," diye bağırdı. Adamlar bir süre bekleyip denileni yaptılar. Tüfekler, tabancalar ve küçük kılıçlar güverteye bırakıldı. "Siz kazandınız, bayım," diye seslendi.

"Olduğunuz yerde kalın, Kaptan," diye bağırdı grili adam. "Ben oraya geliyorum." Pencerenin önünde, yanında duran diğer korsanlara çabuk çabuk Saltça bir şeyler söyledi. Bellis'in kulağına uzaktan "yolcular" gibi bir sözcük geldi ve aşırı heyecandan başı döndü.

İlerideki koridorlardan, korsanların dışarı çıkardığı yolcuların çığlıkları geliyordu. Bellis büzülerek, hiç ses çıkarmadan bekledi.

Johannes Tearfly'ı, Meriope'nin ağlayışını, Doktor Mollificatt'ın korku dolu ama gururu elden bırakmayan sesini duydu. Bir silah sesi ve ardından korkunç bir çığlık geldi.

Dışarıdan, güverteye çıkmaları emredilen dehşet içindeki yolcuların feryatları geliyordu.

Korsanlar işlerini titizlikle yapıyorlardı. Bellis hiç ses çıkarmadı, ama geçitlerde arama yapılırken kapıların çarpıldığını duyuyordu. Umutsuzca kapıyı kapatıp sıkıştırmaya çalışsa da, koridordaki adam omuzlayarak kolayca açtı ve Bellis, karşısında kir ve kan içinde, elinde palasıyla duran adamı görünce, kendinde karşı koyacak gücü bulamadı. Elinde silah olarak tutuğu şişeyi düşürdü ve adamın onu dışarı sürüklemesine izin verdi.

Tayfalar, neredeyse yüz kişiydiler, güvertenin bir ucunda yaralı, perişan bir halde sıraya dizilmişlerdi. Ölüler bir kenara yığılmıştı. Yolcular birbirlerine sokulmuş, biraz ötede duruyorlardı. Bazılarının, Johannes gibi, burunları kanıyordu ve yaralanmışlardı.

Yolcuların ortasında, kahverengi giysileri içinde fark edilmeyen ve bütün diğerleri gibi kaderine razı ve perişan görününen Silac Fennec duruyordu. Başını öne eğmişti. Bellis'in kaçamak bakışlarını fark etmesi olanaksızdı.

Güvertenin tam merkezinde *Terpsikor*'un mahkûmları toplanmıştı: aşağıdan çıkarılan bir Tekraryapım güruhu. Şaşkınlık içindeydiler, ışıktan gözleri kamaşmış, anlayamamış bir halde korsanlara bakıyorlardı.

Gösterişli işgalcilerin kimi halatlardan sallanıyor, kimi pislikleri denize süpürüyordu. Kalanlar güverteyi sarmış, silahlarını ve yaylarını esirlerine doğru çevirmişlerdi.

Dehşet içindeki ve şaşkın Tekraryapım'ların hepsini çıkarmaları uzun sürdü. Havasız bölmeleri gözden geçirirlerken bir sürü ölü mahkûm buldular. Denize atıldıklarında, metal uzantıları ve ek parçaları yüzünden denizin dibini boylamaları çok sürmedi.

Devasa batiskaf, *Terpsikor*'a kenetlenmiş bir halde, şişman gövdesiyle suyun üzerinde duruyordu. İki tekne suyun içinde, birbiriyle uyumlu bir şekilde sallanıp duruyordu.

Grili adam, korsanların lideri, yavaşça esirlerine doğru döndü. Bellis adamın suratını ilk kez görüyordu.

Otuzlu yaşlarının sonunda, diye tahmin etti, kısacık kesilmiş, kırlaşmaya başlamış saçları vardı. Yüz hatları sertti. Çukurlaşmış gözlerinde bir hüzün seziliyordu, ağzı ise gergin ve kederliydi.

Bellis, Johannes'in dibinde, sessiz subayların yakınında duruyordu. Deri giysili adam, Kaptan'a doğru yürüdü. Yolcuların yanından geçerken, iki üç adım süresince gözlerini dikip Johannes'e baktı, sonra yavaşça uzaklaştı.

"Eh," dedi Kaptan Myzovic, çoğunluğun duyabileceği bir sesle. "*Terpsikor* artık sizin. Tahminimce, fidye isteyeceksiniz. Size şunu söyleyeyim, beyefendi, temsil ettiğiniz güç, kim olursa olsun çok büyük bir hata yaptı. Yeni Crobuzon bunu kolay affetmeyecek."

Korsanların lideri öylece duruyordu.

"Hayır, Kaptan," dedi. Artık savaşta olmadığı için, sesi yumuşak, neredeyse kadınsıydı. Yüzü gibi, sesinde de sanki bir felaketin izi vardı. "Fidye falan yok. Temsil ettiğim güç, Yeni Crobuzon'u hiç takmıyor." Kaptan Myzovic'in gözlerine baktı, başını yavaşça ve ciddiyetle salladı. "Hem de hiç."

Hiç bakmadan elini arkasına uzattı ve adamlarından biri ona kocaman bir çakmaklı silah verdi. Onu ustalıkla elinde tuttu, gözlerini kısarak bir an silaha bakıp kontrol etti.

"Adamların cesur ama asker değil onlar," dedi, silahı kaldırdı. "Başınızı diğer tarafa çevirir misiniz, Kaptan?"

Birkaç saniye süren bir sessizliğin ardından, adamın ne demek istediğini anlayan Bellis'in midesi bulandı ve ayaklarının bağı çözüldü.

Kaptan ve diğerleri de adamın ne demek istediğini aynı anda fark ettiler. Diğerlerinin soluk sesleri yükselirken, Myzovic'in gözleri kocaman açıldı ve suratını öfke ve korku kapladı. Kaptan bu iki duygu arasında gidip geliyordu. Dudakları büzüldü, ağzını açtı ve kapadı.

"Hayır, başımı *çevirmeyeceğim*, beyefendi," diye bağırdı sonunda ve bu sesi, adamın sesinden, içindeki isteri ve korkuyu duyan Bellis, nefesini tuttu. "*Çevirmeyeceğim* kahrolası herif, seni kahrolasıca *korkak*, beyefendi, seni *pislik*..."

Grili adam kafasını sallıyordu.

"Siz bilirsiniz," dedi. Silahı kaldırdı ve Kaptan Myzovic'i gözünün ortasından vurdu.

Kısa bir çatırtıyla birlikte, dışarı kan ve kemik fışkırırken Kaptan arkaya doğru kaykıldı, parçalanmış yüzünden hırıltılar geliyordu, aptalca direniyordu.

Sonunda yere düştüğünde etraftan avaz avaz çığlıklar ve soluk sesleri duyuldu. Bellis'in yanı başında duran Johannes sendeledi, boğazından anlaşılmaz sesler çıkarıyordu. Kan gölüne dönmüş yerde kaskatı kesilmiş ölü adama bakakalan Bellis öğürmeye başladı, yutkundu, kalbi duracak gibiydi. Eğildi, kusacağından korktu.

Arkalarda bir yerde Rahibe Meriope, kekeleyerek Darioch'un Ağıdı'nı okuyordu.

Katil silahı geri verdi, hazır durumda, dolu bir başka silah aldı. Yeniden subaylara döndü.

"Aman Tanrım," diye mırıldandı Cumbershum, sesi titriyordu. Myzovic'in cesedine baktı, sonra yine korsana döndü. "Yalvarırım Tanrım," diye inledi ve gözlerini kapattı. Grili adam onu şakağından vurdu.

"Tanrılar," diye isterik bir sesle bağırdı birisi. Subaylar çığlıklar atıyor, deli gibi etraflarına bakınıyor, geri gitmeye çalışıyorlardı. Bu iki silahın gümbürtüsü, hayalet sesleri gibi güverteyi sarmıştı.

Herkes çığlık çığlığa bağrışıyordu. Subayların bazıları dizlerinin üzerine çökmüş, yalvarıyorlardı. Bellis'in kalbi heyecandan duracak gibiydi.

Grili adam çabuk çabuk merdivenleri hızla tırmanarak baş kasaraya çıktı ve oradan güverteye baktı.

"*Öldürme*," diye bağırdı ellerini ağzının iki yanına koyarak, "*bitti*."

Korkmuş seslerin yatışmasını bekledi.

"Öldürme bitti," diye yineledi. "Öldürmemiz gerekenler bu kadardı. Duydunuz mu? Bitti."

Gürültü artmaya başlayınca kollarını iki yana açtı, bu kez şaşkın, güvensiz bir rahatlamayla.

"Beni dinleyin," diye bağırdı. "Bir duyurum var. Siz, mavililer, siz, Yeni Crobuzon Ticari Donanması'nın denizcileri. Donanma günleriniz artık bitti. Siz subaylar, görev yerlerinizi yeniden belirlemelisiniz. Gittiğimiz yerde Yeni Crobuzon'un emirlerini dinleyenlere yer yok." Umutsuz ve korkmuş Bellis, bakışlarını Fennec'e doğru çevirdi. Adam gözlerini, önünde birleştirdiği ellerine dikmişti.

"Sizler..." diye devam etti korsan, ambarlardan gelen kadın ve erkeklere, "Artık Tekraryapım değilsiniz, köle değilsiniz. Sizler..." yolculara baktı, "yeni bir yaşam adına kurduğunuz planları değiştirmek zorundasınız."

Güverteye tutundu, kafaları karışmış bir halde duran mahkûmlara baktı. Kaptan ve yardımcısının cesetlerinden akan kan ağır ağır onlara doğru yaklaşıyordu.

"Benimle gelmek zorundasınız," dedi adam, herkesin duyabileceği bir sesle. "Yeni bir şehre."

Ara 1

Başka bir yer

Ne olduğu anlaşılmayan yaratıklar suyun içinde kayıyor, kayalara tutunuyor, ilerlemeye çalışıyorlar.

Geceleri, karanlığın matlaştırdığı denizin, laminarya ve deniz yosunuyla kaplı alanların içinden geçerek, sığlıklara yayılmış kerevit köylerinin ışıklarına doğru gidiyorlar.

Hapsedilmiş foklar onları fark ediyor ve arkalarında bıraktıkları karmaşık su girdaplarının tadını alıyor ve korku içinde deli gibi, kafeslerin örgü duvarlarına ve çatılara sıçrıyorlar. Davetsiz misafirler, meraklı cinler gibi kulübelerin pencere deliklerinden içeriye göz atıyor ve kulübenin dehşete düşen sakinleri boğumlu bacakları üzerinde, ellerinde tırmık ve zıpkınlarıyla dışarı fırlayıp korkuyla onlara saplıyorlar.

Kerevit yetiştiricilerini halletmek kolay oluyor.

Yakalanıp tutsak alınıyor, sımsıkı tutularak sorgulanıyorlar. Büyü ile sakinleştirilen, şiddet ile ikna edilen kerevitler tıslayarak, sorulan sorulara mırıltıyla yanıt veriyorlar.

Yılan gibi kıvrılan avcılar, gelişigüzel parça parça bilgiler halinde ihtiyaç duydukları şeyleri öğreniyorlar.

Salkrikaltor'dan gelip Şahmeran Kanalı'ndaki kasabaları dolaşan kabuklu batiskaflardan haberdar oluyorlar. Bunlar, denizde bin mil boyunca devriyelik yapıyor, kerevit eyaletinin hüküm sürdüğü puslu sınırları izliyorlar. Davetsiz misafirleri bekliyorlar.

Avcılar tartışıyor, düşünüyor ve toplantı yapıyorlar.

Onun nereden geldiğini biliyoruz.

Ama belki de geri dönmez.

Belli değil. Evine mi ya da doğuya -uzağa mı?

İzler iki yöne gidiyor ve yapılacak tek şey var. Avcılar iki birliğe ayrılıyor. Bir tanesi güneye gidip, sığ sulara, Demir Körfez'e ve Tarmuth'a, Büyük Katran halicinin seyreltik tuz akıntısına kadar uzanacak, olup bitenleri izleyecek, dinleyecek, emirleri bekleyip casusluk yapacak, saklanacak, dedikodulara kulak verecek.

Suda bir çalkalanma oluyor ve anında yok oluyorlar.

Daha belirsiz bir görevi olan diğer grup ileriye ve aşağıya yollanıyor.

Suyun altından yüzüyor, koyu derinliklere doğru yol alıyorlar.

Ara II

Bellis Coldwine

Ah. Ah, nereye gidiyoruz?

Kamaralarımıza kapatılıp, afallamış bir halde sorgulanıyoruz, sanki bu katil adamlar, bu korsanlar sayım memurları ya da bürokratlarmış gibi ya da... -Adınız? diye soruyorlar, sonra -Mesleğiniz? Ardından benim Nova Esperium'a neden gittiğimi öğrenmek istiyorlar ve sanırım suratlarına bakıp kahkaha atacağım.

Hangi cehenneme gidiyoruz böyle?

Uzun uzun notlar alıyorlar, beni birtakım basılı kâğıtlar üzerine fişliyorlar, sonra Rahibe Meriope'ye dönüp aynısını ona yapıyorlar. Dil bilimciye ve rahibeye aynı yanıtları veriyorlar, aynı şekilde kafalarını sallayıp kısa açıklamalar yapıyorlar.

Neden eşyalarımızı yanımızda tutmamıza izin veriyorlar? Neden mücevherlerimi almıyor, bana tecavüz etmiyor ya da üzerimi ara-

mıyorlar? Silah yok, diyorlar, para ve kitap da yok ama diğer eşyalarımızı alabiliriz, sonra kinistin sandıklarımızda arama yapıyorlar (yarım yamalak bir arama bu), kamaları, faturaları, yazılı belgeleri ve benim kirli çamaşırlarımı alıyorlar ama diğer bulduklarını bırakıyorlar. Mektupları, çizmeleri, resimleri ve bir sürü ıvır zıvırı.

Kitaplarım için tartışıyorum. Onları almanıza izin veremem, diyorum, bende kalsınlar, onlar benim, bazılarını ben yazdım, sonra sayfaları boş bir defteri almama izin veriyorlar ama basılı olanları, hikâyeleri, ders kitaplarını, uzun romanları elimden alıyorlar. Hiç çekinmeden. Onlara B. Coldwine'nın ben olduğumu gösterdiğimde de aldırmıyorlar. Hepsini alıyorlar.

Nedenini de bilmiyorum. Ne yaptıklarını anlayamıyorum.

Rahibe Meriope oturup dua ediyor, kutsal sureler okuyor, ağlamamasına şaşırıyorum ama seviniyorum da.

Bizi içeride tutuyorlar, arada sırada çay ve yemek getiriyorlar, ne kaba ne de kibarlar, hayvan bakıcıları gibi ilgisizler. Dışarı çıkmak istiyorum ve bunu onlara söylüyorum. Kapımı yumrukluyorum ve tuvalete gitmem gerektiğini söylüyorum, kapının penceresinden başımı uzatıp dışarıya göz atıyorum ve koridordaki nöbetçi bağırarak içeri girmemi söylüyor, sonra Rahibe Meriope'nin dehşetle baktığı bir kova getiriyor içeriye. Umursamıyorum, yalan söylüyordum zaten, Johannes ya da Fennec'i bulmaktı amacım, dışarıda neler oluyor görmek istiyorum.

Her tarafta ayak sesleri ve iyi anladığım bir dilde duyabildiğim yarım yamalak konuşmalar. -Kuzey-kuzeybatı sözcüklerini duyuyorum ve güvertenin diğer tarafını: -Asla? Tam anlayamıyorum ve -Onun Muhafız Gemisi nereye gitti? Sonra anlaşılmayan bir sürü şey daha duyuyorum.

Başucumdaki lombozdan bir şey görünmüyor, sadece suyun üstündeki bağrışmalar, yukarıdaki ve aşağıdaki karanlık. Habire puro içiyorum.

Sonunda purolarım bittiğinde sırtüstü uzanıyor ve ölmeyi beklemediğimi fark ediyorum, öleceğime inanmıyorum, başka bir şeyi bekliyorum.

Varmayı. Anlamayı. Varış noktasında olmayı.

Tüm görkemiyle gün batımını izlerken iliklerime kadar yorgun olduğumu fark ediyorum ve Tanrım, gerçekten mi? Gerçekten mi? Gerçekten uyuyacağım,

uyuyacağım

belki huzurla değil ama uzunca, Meriope'nin yakarışlarıyla gözlerimi kırpıştıracak, arada gözlerimi açacak ama hâlâ

uykuda olacağım,

sonunda birden korkuyla sıçrayıp, aydınlanan denize bakacağım.

Sabah oluyor. Rüyaların içindeyken, geceyi kaçırdım.

Dikkatle giyiniyorum. Uzun çizmelerimi ellerimle ovalayıp temizliyorum. Her zamanki gibi makyajımı yapıyorum ve saçlarımı arkaya topluyorum.

Bir kaktüs adam kapıyı çalıp bize lapa getirdiğinde saat altı buçuk. Biz kahvaltıyı kaşıklarken, adam da neler olacağını anlatıyor. -Neredeyse geldik, diyor. -Demir attığımızda diğer yolcuları izleyin, isminizin okunmasını bekleyin ve size söylenen yere gidin, orada... Söylenenlerin ucunu kaçırıyorum, biz ne yapacaktık? O zaman anlayacak mıyız? Neler olduğunu o zaman anlayacak mıyız?

Nereye gidiyoruz?

Eşyalarımı topluyor ve bir yere inmeye hazırlanıyorum, bir yere. Fennec'i düşünüyorum. Ne yapıyor, nerede, Kaptan öldürüldüğünde (kanları fışkırdığında) bu kadar sessiz duran o, şimdi nerede? Görevinin, gemilerin idaresini ele alma, okyanus geçişlerini yeniden düzenleme olduğunun bilinmesini istemezdi tabii.

(Onu avucumun içinde tutuyorum.)

Dışarısı. Parlak, kuvvetli bir rüzgâra çıkıyorum. Beni hiç durmaksızın rahatsız ediyor.

Gözlerim mağara yaratıklarının gözleri gibi. Kamaramın loş, kahverengi ışığında görmeye alışkındım ama ilk defa bu sabah karanlıktan irkildim. Gözlerim yaşarıyor ve kırpıştırıp duruyorum,

tepemden bulutlar geçiyor. Her yerden dalgaların yumuşak sırıltısı geliyor. Havanın tuzunu hissedebiliyorum.

Diğerleri de yanımda. Mollificatt ve Cardomiumlar, bir ve iki. Sonra Murrigan ve Ettenry, yüzünde birden beliren bir tebessümle bana kısa bir bakış atan Cohl Gimgewry, Yoreling Tearfly, benim Johannes'im ve bir yerlerde başı önünde duran Fennec, hepimiz bu ışıkta, kâğıttan kabaca kesilmiş şekiller gibi duruyoruz. Günün en kötü göründüğümüz zamanı. Işık huysuz bir çocuğun küstahlığıyla bizi görmezlikten geliyor.

Johannes'e seslenmek istiyorum ama kalabalık onu bir başka yere sürüklüyor, gözlerim ışığa iyice alıştığı için, etrafıma bakınıp duruyorum.

Sandığımı taşırken zorlanıyorum, tökezliyorum, güverte boyunca topallaya topallaya gidiyorum. Işıkta ve açık havada iyice hırpalandığımı hissediyorum, havada dönüp duran kuşları görüyorum. İlerlemeye çabalıyorum, bir yandan da kuşlara bakmaya devam ediyorum, tepemizde dönüp duruyorlar, sancak tarafına geçiyorlar ve kararsız bir uçuşla ufka doğru uzaklaşıyorlar, uçuş yollarında direkler görüyorum. İşte bundan kaçınıyordum. Geminin yan tarafına bakmamıştım, nerede olduğumuzu görmemiştim. Varacağım yer gözle görülecek bir uzaklığın da ötesindeydi ama şimdi martılara bakarken birden onu açıkça görebiliyorum.

O her yerde. Nasıl göremeyebilirdim ki?

Ayaklarımızı sürüye sürüye önlerinden geçerken, birisi isimlerimizi okuyor, bizi gruplara ayırıyor ve bize talimatlar, karmakarışık emirler yağdırıyor ama ben dinlemiyorum, çünkü ben etrafı gözden geçirmekle meşgulüm.

Yüce Tanrım

Adım okunuyor ve ben yine Johannes'in yanı başındayım ama ona bakmıyorum çünkü

izliyorum

direk üstüne direk ve yelken ve kule ve

dahası

Buradayız

bu ormanın yanında

Aman Tanrım, nasıl şey bu böyle

bir hile, bir göz yanıltmacası

hiç durmadan bir yandan diğer yana salınan, dalgalanan ve fo-şurdayan bir şehir

-Bayan Coldwine diyor birisi duygusuz bir sesle ama ben yanıt verememşimdi, şimdi verememem bakınıyorum *ve sandığımı yere bı-raktım* bakınıyorum

derken birisi Johannes'in elini sıkıyor, o ise sersemlemiş bir halde kendisiyle konuşanlara bakıyor. -Doktor Tearfly, hoş geldiniz bu bir şeref, ama ben dinlemiyorum çünkü buradayız *buraya* vardık, şura-ya, şuna *bir bakın*

Ah, ağlayacağım ağlayacağım ağlayabilirim ya da kusabilirim; mideme bir şeyler oluyorbak işte buradayız buradayız.

Buradayız.

İkinci Kısım

SALTÇA

6

Suyun altında lambalar vardı. Yeşil, gri, donuk beyaz ve amber rengi, kerevit tasarımı küreler, şehrin alt kısımları boyunca uzanıyordu.

Suyun içinde gezinip duran parçacıkların üzerinde oynaşıp duran ışık, yalnızca o binlerce aydınlatma topundan değil, suda kırılan ve dalgaların arasından yolunu bularak derin sulara ulaşan sabah güneşinin yarattığı aralıklardan da geliyordu. Balıklar ve kreeler aptal aptal dolaşıp, bu ışık koridorlarının etrafında daireler çiziyor, içlerinden geçiyorlardı.

Aşağıdan bakıldığında şehir, gölgelerden oluşan bir takım adayı andırıyordu.

Düzensiz, dağınık ve son derece karmaşıktı. Akıntıların yerini değiştirmişti. Her yerde gemilere ait omurga parçaları vardı. Atılıp sonrasında unutulan çapa zincirleri, saç tutamları gibi salınıyordu. Bütün deliklerinden artıklar, dışkı ve diğer parçacıklar fışkırıyor, mazot suyun içinde ağır ağır dönüyor, sonra küçük kaygan dalgacıklar halinde yükseliyordu. Kesintisiz bir pislik akıntısı suyu bulandırıyor ve yine onun tarafından yutuluyordu.

Şehrin altında yüzlerce metre ilerleyen, hızla azalan bir ışık ve ardından kilometrelerce karanlık su.

Armada'nın altı yaşam kaynıyordu.

Yapıların içinden küçük girdaplar yaparak balıklar geçiyordu. Semender benzeri canlılar, emin bir biçimde deliklerin arasında salınıyordu. Oyuklara sokulmuş tel örgü kafesler zincirlerin ucunda sallanıyordu, içleri, şişman morinalar ve orkinoslarla doluydu. Kerevit barınakları, mercan yumruları gibi görünüyordu.

Şehrin dışına doğru, ışığın ulaştığı son yerlerde dönüp duran deniz ejderhaları karınlarını doyuruyorlardı. Batiskaflar –kesif gölgeler halinde– uğuldayıp duruyordu. Bir yunus temkinli ve kesintisiz bir hareketle daireler çiziyordu. Şehrin taşlaşmış zemininde, sürekli devinen bir yaşam ve düzen vardı.

Şehrin etrafını saran deniz, somutlaşan bir sesle yankılandı: kesik kesik tıkırtılar ve metalik bir vurma sesinin titreşimleri, akıntılar birbirine değerken suda oluşan boğuk sürtünme sesi. Havaya çıkınca dağılan bağırtılar.

Şehrin altına tutunmuş salınan bu şeylerin aralarında bir sürü erkek ve kadın vardı. Bunlar, zarif eğrelti otlarının ve süngerlerin arasında hantal görünümleriyle, oldukça yavaş ve beceriksizce hareket etmeye çalışıyorlardı.

Su soğuktu. Yukarıdan gelenlerin üzerinde kauçuk kaplı deri giysiler, bakır ve dayanıklı camdan yapılmış kocaman başlıklar vardı, yüzeye tüplerle bağlanmışlardı. Merdivenlere ve bağlantı halatlarına tutunmuş, tehlikeli bir şekilde, akıl almaz bir boşluğun üzerinde duruyorlardı.

Sımsıkı, ses geçirmez başlıklarının içinde, her biri, arkadaşlarının yanı sıra ağır ağır ve yapayalnız ilerliyordu. Loş denizin içine ters bir baca biçiminde saplanmış bir boruya tırmanıyorlardı. Borunun üzeri deniz yosunları ve olağanüstü renklerde deniz kabuklarıyla kaplıydı. Otlar ve incecik dikenli uzantılar etrafını bir sarmaşık gibi sarıyor, borunun üzerinden aşağıdaki planktonlara kadar uzanıyorlardı.

Üstü çıplak bir dalgıç vardı, göğsünden fırlayan iki uzun dokunaç kendi halinde, biraz da akıntının etkisiyle dalgalanıyordu.

Tanner Sack'di bu.

Kuyruğunu suya vuran yunus şehrin dışına çıkıp yukarıya, ışığa doğru atıldı. Yüzeye doğru suyun içinden patlarcasına havaya fırladı, su serpintisinin içinde bir yay gibi kıvrılıp şehre baktı ve aklına kaydetti.

Sonra yine suya daldı ve akıntıların arasında kıvrılarak uzaklaşmaya başladı. Biraz ileride bulanık, devasa şekiller vardı, suyun ve

büyülü bir ışıltının içinde pek belli olmuyorlardı. Etraflarına bağlanmış köpek balıklarıyla korunuyordu, yanlarına gidilemiyor, yakından bakılınasına ve ne olduklarının anlaşılmasına imkân yoktu.

Bunların tepesinde başka bir dalgıç görünmüyordu.

Bellis konuşma sesleriyle uyandı.

Arınada'ya varalı haftalar olmuştu.

Her sabah birbirinin aynıydı. Uyanıp oturuyor, bekliyor, olanlara inanamayarak, içinden bir türlü atamadığı ürpertici bir kuşkuyla küçük odasını gözden geçiriyordu. Bu kuşku, Yeni Crobuzon'a duyduğu özlemden daha güçlüydü.

Kendi kendine sürekli, *Buraya nasıl düştüm?* diye soruyordu.

Perdeleri açtı, pencerenin pervazına tutundu ve öylece durup şehre baktı.

Geldikleri ilk gün, etrafları nöbetçiler, ellerinde listeler ve kâğıtlar tutan kadın ve erkeklerle çevrili, eşyalarına sarılarak, *Terpsikor*'un güvertesinde bekleşmişlerdi. Korsanların sert yüzleri havanın da etkisiyle daha da acımasız görünüyordu. Bellis dikkatle onları izlemiş, ne olduklarını bir türlü çıkaramamıştı. Bambaşka türde, farklı etnik ve kültürel grupların bir karışımı gibiydiler. Renkleri birbirinden farklıydı. Bazılarının bedenine dövmeler kazınmıştı, bazıları batik kıyafetler giyiyordu. Zalim davranışlarının dışında ortak bir noktaları yok gibi görünüyordu.

Korsanlar birden hazır ola geçtiklerinde, Bellis amirlerinin geldiğini anlamıştı. İki adam ve bir kadın geminin küpeştesinin yanında duruyorlardı. Katil –akıncıların gri zırhlı lideri– onlara doğru adım attı. Giysileri ve kılıcı artık tertemizdi.

Daha genç olan adam ve kadın ileri çıkarak onun yanına geldi. Bellis o adamla kadını görünce ağzı bir karış açık, bakakalmıştı.

Adamın üzerinde koyu gri bir kıyafet vardı; kadın ise mavi renkte sade bir elbise giyiyordu. Uzun boyluydular ve sonsuz yetkiye sahip gibi duruyorlardı. İnce bir bıyığı olan adamın kibirli olduğu seziliyordu. Kadının yüz hatları kaba ve biçimsizdi, ama dudakları kalın ve şehvetli, gözlerinin zorlayıcı bakışları zalimdi.

Bellis'in ikisine de böylesine dikkatle, hem büyülenerek hem de tiksintiyle bakakalmasının nedeni yara izleriydi.

Kadınınki sol gözünün köşesinden başlayarak, aşağıya iniyor ve yüzünün çevresi boyunca kıvrılarak, ağzının köşesine kadar uzanıyordu. Düzgün ve kesintisiz bir çizgi. Daha kalın, kısa ve daha tırtıklı olanı ise burnunun sağ tarafından başlayıp yanağını çiziyor ve sanki gözünü içine alacakmış gibi kıvrılıyordu. Ayrıca yüzünü çevreleyen başka kesikler de vardı. Bu keskin izler kadının sarımsı tenini çirkinleştiriyordu.

Gözlerini kırpıştırarak adama bakınca, kanı donmuş gibi hissetti. *Ne kadar mide bulandırıcı bir şey bu böyle?* diye düşündü, huzursuz olmuştu.

Onun yüzünde de aynı yaralar vardı. Yüzünün sol tarafından aşağıya doğru kıvrılan uzun bir iz, sol gözünün altına doğru giden daha kısa bir kesik. Sanki kadının biçimsiz bir yansıması gibiydi.

Bellis, ağzı bir karış açık, bu yaralı çifti izlerken, kadın konuşmaya başlamıştı.

"Artık anlamış olmalısınız," demişti, güzel bir Ragamollcayla ve yumuşak sesini herkesin duyabilmesi için yükselterek. "Armada diğer şehirlere benzemez."

Bu bir *karşılama mı* şimdi? diye düşünmüştü Bellis. *Terpsikor*'un travma atlatmış, şaşkın felaketzedelerine sunulacak olan, bu kadar mı?

Kadın konuşmaya devam ediyordu.

Onlara şehri anlatıyordu.

Arada susunca, sözü yanındaki adam devralıyor, hiç ara vermeden konuşmayı sürdürüyordu. Birbirlerinin cümlelerini tamamlayan ikizler gibiydiler.

Neler söylediklerini takip etmek çok zor olmuştu. Yara izli kadınla adamın duygu dolu her bakışmaları, Bellis'i heyecanlandırmıştı. Her şeyden çok, bir özlem okunuyordu yüzlerinde. Zamandan kopmuş gibi hissetmişti kendini: Bütün bunlar bir düş gibiydi.

Daha sonra, söylenenlerin çoğunu anımsadığını, bunları bilinçaltına bir şekilde kaydetmiş olduğunu fark etti. Arınada'da yaşa-

maya başlayınca, istememesine karşın, o gün dinlediği her şey, bilinçaltından dışarı sızacaktı.

Ancak o ilk gün, bütün fark ettiği, çiftin paylaştığı yoğun duygular ve kadının son cümlesi duyulduğunda oluşan sersemletici coşkuydu.

Sözcükler, söylendiği andan saniyeler sonra Bellis'e ulaşmıştı, sanki kafası, içinde sesin ağır ağır aktığı kalın bir maddeydi.

Topluca nefesini tutan kalabalıktan önce bir haykırış, derken kulaklarına inanamamışlığın getirdiği bir çığlık geldi, titreyerek bekleşen, leş gibi kokmuş, bitkin, yüzlerce Tekraryapım'dan yükselen kocaman bir sevinç dalgası. Yükseldi yükseldi, önce çekinerek, sonrasındaysa hızla ve bir zafer çılgınlığı halinde doruğa ulaştı.

"İnsanlar, kaktüsler, kirpi-adamlar, kerevitler... *Tekraryapım*'lar," demişti kadın. "Armada'da hepiniz denizci ve vatandaşsınız. Armada'da ayrımcılık yok. Burada özgürsünüz. Ayrıca eşitsiniz de."

İşte, sonunda, bu gerçek bir karşılama olmuştu. Tekraryapımlar bunu bağrışarak, gözyaşları içinde teşekkür ederek kabul etti.

Bellis, diğerleriyle birlikte, şehrin ticaretini yöneten erkek ve kadınların onları sert, sabırsız bakışlarla, ellerinde kontratlarla beklediği şehre götürülmüştü. Odadan çıkarılırken dönüp liderlerin grubuna baktığında, birisinin daha onlara katıldığını hayret içinde görmüştü.

Johannes Tearfly başını öne eğmiş, tamamen şaşkın bir şekilde, yaralı adamın uzattığı ele bakıyordu; onu küçümsemiyordu, ama sanki bu el ile ne yapacağına karar veremiyormuş gibiydi. Katilin ve yara izli çiftin yanında duran yaşlı adam öne çıkıp beyaz sakalını sıvazlamış ve yüksek sesle seslenerek Johannes'i selamlamıştı.

Gemiden indirilip Armada'ya, yeni şehrine götürülmeden önce, Bellis'in bütün görüp duyduğu bu olmuştu.

Binalardan oluşan küçük bir filo. Eski gemi iskeletlerinin üzerine kurulu bir şehir.

Her yerde eskimiş ve rüzgârda kurumaya bırakılmış çamaşırlar uçuşuyordu. Armada'nın dar sokaklarında, tuğla yığınlarının

kenarlarında, kulelerde, direklerde ve bacalarda, eski halatlarda sallanıyor, dalgalanıp duruyorlardı. Bellis penceresinden, yeniden düzenlenmiş direklerin, cıvadraların oluşturduğu görüntüye baktı. Üst güvertelerden ve kasaralardan oluşan bir şehir manzarası. Birbirine bağlı yüzlerce gemi neredeyse iki kilometre kare boyunca yayılıyor ve şehir onların üzerine kurulu.

İçleri boşaltılmış kadırgalar; akrep kalyonlar; yelkenliler ve guletler; metrelerce uzunlukta buharlılardan, bir insan boyunu geçmeyen kanolara kadar, sayısız deniz aracı. Yabancı tekneler de var: çift direkli kotralar, bir balinanın kemikleşmiş bedeni oyularak yapılmış bir mavna. İplere dolaşmış, tahtadan yapılma patikaları oynatan, dört bir yana dağılmış yüzlerce tekne, dalgaların üzerinde salınıyor.

Şehir gürültülü. Bağlanmış köpekler, seyyar satıcıların bağırışları, motorların uğultusu, çekiçler ve tornalar, kırılan taşlar. Atölyelerden gelen klakson sesleri. Kahkahalar, bağırtılar, hepsi de Arınada'da konuşulan, melez gemicilerin dili olan Saltçanın çeşitlemeleri. Şehrin bu seslerinin altında, teknelerin boğuk gürültüsü duyuluyor. İnler gibi gıcırdayan tahtalar, derilerin ve iplerin gıcırtısı, gemilerin birbirine vurmasıyla çıkan takırtılar...

Arınada sürekli hareket halinde, köprüleri iki yana sallanıyor, kuleleri eğilip kalkıyordu. Şehir suyun üzerinde kımıldanıp duruyordu.

Gemiler tepeden tırnağa kadar elden geçirilmişti. Bir zamanların kamara ve bölmeleri ev haline getirilmiş, silah depolarına atölyeler kurulmuştu. Ancak şehir, gemilerin var olan yüzleriyle kısıtlamamıştı kendini. Onları yeniden biçimlendirmişti. Gemilerin dış cepheleri, farklı dönemlerin izlerini taşıyan yapı malzemeleri kullanılarak kaplanmış, eklektik bir tarzda yeniden düzenlenmişlerdi.

Eski korsan gemilerinin güvertelerinde asırlık pagodalar yalpalanıp duruyor, güney denizlerinden çalınan küreklilerin üzerinde yekpare beton sütunlar fazladan bacalar gibi yükseliyordu. Binaların arasındaki sokaklar daracıktı, köprülerin, ters dönmüş teknelerin üzerinden, labirentlerin ve meydanların içinden geçiyorlardı.

Parklar, sürat teknelerinin, güvertelerdeki gizli cephaneliklerin üzerini kaplıyordu. Güvertelerdeki evler teknelerin sürekli hareket etmesinden ötürü çatlamış ve yamulmuşlardı.

Bellis, Kışlıksaman Pazarı'nın tentelerini görebiliyordu: Hiçbiri altı metreden uzun olmayan yüzlerce filika ve düz tabanlı kanal teknesi, daha görkemli teknelerin arasındaki boşlukları dolduruyor. Zincir ve düğümlü halatlarla birbirine bağlanan küçük kayıklar habire çarpışıp duruyor. Tezgâhlar açılıyor, küçük tekne -dükkânlar kurdelelerle, tabelalarla süsleniyor ve mallar asılıyor. Erkenci müşteriler, çevredeki gemilerin dimdik ip merdivenlerinden iniyor, tekneden tekneye ustalıkla atlayarak pazara geliyorlar.

Pazarın yanında sarmaşıklar ve benzeri çiçeklerle bezeli küçük bir savaş gemisi duruyordu. Üzerine son derece güzel oymalarla süslü, alçak evler yapılmıştı. Direkleri yıkılmamış, ama her tarafını yeşillikler sarmış ve asırlık ağaçlara benzemişti. Yıllardır su altı görmemiş bir batiskaf vardı. Periskopunun çevresi, bir sırt yüzgeci gibi dizilmiş sıra evlerle kaplıydı. Bu iki tekne, pazarın üzerinden geçen ve sallanıp duran tahta köprülerle birbirine bağlıydı.

Bir gemi, konut bloğu haline getirilmişti; gövdesine yeni pencereler açılmış, güvertesine çocuklar için bir kaydırak konmuştu. Küçük, yandan çarklı bir tekne, mantar tarlasına dönüştürülmüştü. Palamarları süslenerek boyanmış bir yolcu gemisi, bütün girinti çıkıntılarını örten tuğla evlerle kaplıydı. Evlerin bacalarından dumanlar çıkıyordu.

Kemiklerle süslü binalar, griler, kırmızılar, arınaların göz alıcı parıltıları: ezoterik biçimlerden oluşan bir şehir. Melezliği besbelli ve itici, pislik ve duvar yazılarıyla lekeli. Binalar suyun hareketleriyle beraber bir alçalıp bir yükseliyor, sonra yeniden alçalıyordu, hafif ürkütüyorlardı.

Şileplerin gövdelerinde ve tek direkli yelkenlilerin üzerinde yalpalayıp duran gecekondular ve malikaneler vardı. Ayrıca kiliseler, sanatoryumlar ve terk edilmiş evler... Hepsi de, hiç kurumayan nem ve tuz tabakalarıyla kaplı, dalgaların sesi ve denizin taze çürük kokusuyla sarılıydı.

Gemiler birbirlerine zincirlerle ve menteşelenmiş payandalarla bağlanmıştı. Her tekne ip köprülerden kurulu bir ağ içinde bir şamandıraydı. Kayıklar, iç içe geçmiş gemilerin oluşturduğu dalgakıranların içinde birbirine dolanıyor, başıboş teknelerin etrafında geziniyorlardı. Arınada donanmasının ve ziyaretçilerin demir atabildiği, onarım ve indirme işlerini yaptığı Basil Tersanesi fırtınalara karşı korunaklı bir yerdeydi.

En büyük gemiler ise oraya gitmek yerine, şehrin dışından, Arınada'nın dört bir yanında bağlı duran römorkörlerin ve buharlıların etrafından dolanıyorlardı. Açık deniz, balıkçı tekneleri, şehrin savaş gemileri, yolcu gemileri, trol tekneleri ve diğerleriyle doluydu. Bunlar Armada'nın korsan donanmasıydı, dünyayı dolaşıyor, sonra düşmanlarından ya da denizden yağmaladıkları yükleriyle limana dönüyorlardı.

Bütün bunların ötesinde, şehrin kuşlarla ve başka yaratıklarla kaynayan gökyüzünün ve bütün teknelerin ötesinde deniz vardı.

Açık deniz. Dalgalar tıpkı böcekler gibi hiç durmaksızın kımıldanıyordu.

Büyüleyici ve bomboş.

Onu tutuklayanların tek amacı, Bellis'i korumaktı, bunu iyice kafasına sokmuşlardı. Yara izleri olan kadın ile erkeğin yönettiği Zarganadenizi ilçesinin bir sakiniydi o. Gemiden getirdikleri herkese bir iş ve oda sözü vermişlerdi ve bu çok çabuk gerçekleşti. Aracılar korku ve şaşkınlık içindeki bu yeni grubu karşılamış, ellerindeki listeden isimlerini okumuş, gruptakilerin becerilerini ve diğer ayrıntıları kontrol ettikten sonra, birçok dilin birleşmesinden oluşan bir dil olan Saltçayla, kaba bir şekilde hepsine ne iş yapacaklarını söylemişlerdi.

Bellis'in kendisine bir kütüphanede iş verildiğini anlaması dakikalar sürmüştü, ama inanması için biraz daha süre geçmesi gerekiyordu.

Uzatılan kâğıtları imzalamıştı. *Terpsikor*'un subaylarını ve gemicilerini "değerlendirme" ve "yeniden eğitim" için zorla götürmeye başlamışlardı ve Bellis zorluk çıkaracak durumda değildi. Eline

verilen kâğıda adını öfkeyle, bastıra bastıra yazdı. *Buna anlaşma mı diyorsunuz siz*? diye bağırmak istiyordu. *Bir seçeneğimiz yok ki ve bunu da herkes biliyor.* Ama yine de imzasını atmıştı.

Bu örgütlenme, bu yasallık gösterisi kafasını karıştırıyordu.

Korsandı bunlar. Burası da bir korsan şehriydi, zorbaca bir ticaret anlayışıyla yönetilen, dünyanın kim bilir hangi deliğine gizlenen, gemilerden yeni vatandaşlar çalan, denizde dolaşarak çalıntı mallar alıp satan, gücün haklı çıktığı bir yer. Bunun delili ortadaydı: vatandaşların sertliğinde, göstere göstere taşıdıkları silahlarda, Zarganadenizi teknelerinde gördüğü hücrelerde ve kırbaç odalarında. Armada, diye düşündü, kesinlikle bir denizcilik disipliniyle yönetiliyor olmalı, bir kamçıyla.*

Ama gemi-şehirde Bellis'in düşünmüş olduğu türde bir bürokrasi yoktu. Başka şeyler vardı. Yazılı kontratlar, yeni gelenleri kaydeden bürolar. Ayrıca memurlar: bir yönetici, yönetici sınıfı, tıpkı Yeni Crobuzon'da olduğu gibi.

Armada kulübü yasasının yanı sıra işleyen ya da onu destekleyen ya da onu bir zar gibi kuşatan şey, bürokratik düzendi. Bu bir gemi değil, bir şehirdi. Bellis daha önce kendi ülkesi kadar karmaşık ve yine kendi ülkesi kadar düzenli bir başka ülkeye adım atmamıştı.

Görevliler onu upuzun, çürümekte olan bir çarklı gemiye, *Renkküre*'ye götürdüler ve geminin büyük bacasının içine yapılmış, sarmal bir merdivenle birbirine bağlanan iki küçük odaya yerleştirdiler. Artık onun evi olan bu odanın altında bir yerlerde, geminin içinde, bir zamanlar iş püskürterek çalışan bir makine vardı. Bellis doğmadan çok önce soğumuştu.

Oda onundu, böyle söylemişlerdi, ama her hafta, Zarganadenizi Yerleşim Ofisi'ne giderek kirasını ödemesi gerekiyordu. Ona şimdilik, alacağı ücretten bir avans vermişlerdi, bir avuç kâğıt ve ıvır zıvır –"on göz bir bayrak, on bayrak bir alem." Paralar kabaca kesilmiş ve

* Kelimenin yaygın kullanılan anlamının yanı sıra, denizcilikte, bir ucu bir yere bağlı, öbür ucu herhangi bir işte kullanılmak için serbest bırakılan halat anlamına da gelir.

üstünkörü boyanmıştı. Mürekkebin renkleri banknottan banknota değişiyordu.

Ayrıca ona, basit bir Ragamollcayla, Armada'dan asla ayrılamayacağını söylemiş ve gitmişlerdi.

Beklemişti, hepsi bu. Şehirde yalnızdı ve burası bir cezaeviydi.

Sonunda açlığa dayanamayarak dışarı çıkmış, onunla anlayamayacağı kadar hızlı konuşan bir sokak satıcısının yağlı yiyeceklerinden satın almıştı. Sokaklarda yürümüş, kimsenin rahatsız etmemesine çok şaşırmıştı. Onu migren gibi kilitleyen bu kültür şoku altında ezilmiş ve etrafındaki salaş ve hırpani kıyafetler giymiş tüm kadın ve erkekler, sokak çocukları, kaktüs, kepri ve kirpi-adamlar, llorgis, ağır gessin, vu-murt ve diğerleri arasında kendini çok yabancı hissetmişti. Kerevitler şehrin aşağısında yaşıyorlardı ve gün içinde yukarıya çıkıyor, zırhlı bacaklarının üzerinde ağır ağır geziniyorlardı.

Sokaklar, güvertelere sıkışmış evlerin arasında dar ve küçük yollar halinde uzanıyordu. Bellis gitgide şehrin yalpalanmasına, sürekli bir oynaşma halinde yer değiştiren silüetine alışmıştı. Her taraftan ıslık sesleri ve Saltça konuşmalar geliyordu.

Öğrenmesi kolay oldu: Sözcükler anlaşılırdı, diğer dillerden yürütülmüştü ve cümle yapısı kolaydı. Bu dili kullanmak zorundaydı –yiyecek satın almadan, yol sormadan, diğer Armadalılarla konuşmadan yapamazdı– ve konuştuğunda aksanı onu ele veriyor, yeni gelenlerden olduğu, şehrin yerlisi olmadığı hemen ortaya çıkıyordu.

Çoğu kez konuştukları kişiler sabırlı davranıyor, hatta kabaca şakalaşarak onun suratsızlığını hoş görüyorlardı. Belki de, artık evi Armada olduğuna göre, biraz rahatlayacağını umuyorlardı.

Ama rahatlamıyordu.

O sabah, *Renkküre* bacasından çıktığında, *buralara nasıl düştüm?* sorusu takıldı aklına yine.

Gemiler şehrinin sokaklarında, onu kaçıranlar tarafından sokulduğu bir cenderenin içinde, güneşin altında dolaşıyordu. Erkekler, kadınlar, sert bakışlı insanlar ve diğer ırklar, birkaç robot, hepsi etrafında pazarlık yapıyor, çalışıyor, Saltça bir şeyler geveleyip duru-

yorlardı. Bu kalabalığın içinde kendini bir mahkûm gibi hisseden Bellis, Arınada'yı boydan boya yürümeye devam etti.

Saatevi Rampası'na gidiyordu. Bu ilçe, Zarganadenizi'nin bitişiğindeydi ve daha çok Kitapkent diye biliniyordu, ya da kepri mahallesi.

Renkküre Kuleleri ile Büyük Çarklar Kütüphanesi'nin arası üç yüz metreden fazlaydı. Yürüyerek oraya varana kadar en az altı tekne geçti.

Havada yoğun bir trafik vardı. Altından sepetler sallanan balonlar yolcuları karşıya taşıyor, sıkış tepiş evlerin arasına alçalıp ip merdivenler sarkıtıyor, makine ve eşya çeken daha büyük hava taşıtlarının yanından ağır ağır geçip gidiyorlardı. Gökyüzünde karmakarışık bir görüntü vardı. Bazıları, rastgele biçimde orasından burasından kabin ve makinelerin fırladığı, birbirine tutturulmuş gaz balonlarından aşağı sarkıyordu. Direkler demirleme amacıyla kullanılıyor, ve dolgun, hormonlu meyveler gibi değişik şekillerde hava gemilerine ev sahipliği yapıyordu.

Bellis *Renkküre*'den çıktıktan sonra, tütün ve şekerleme satan büfelerin doldurduğu *Jarvee* adında bir gulete giden dik ve küçük bir köprüyü geçti. *Oturan Vaşak* adındaki barkaya çıktı, buranın güvertesini de, Arınada korsanlarının getirdiği ganimet artıklarını satan ipek tüccarları doldurmuştu. Sağda, kırık bir Ilorgiss deniz sütunu, kötü niyetle konmuş bir yem tuzağı gibi suya batıp çıkıyordu. Bellis sonra, Tafta Köprüsü'nden geçti.

Şimdi, dev bir yelkenli olan *Yalın*'ın üzerinde, keprilerin yönettiği Kitapkent ilçesinin sınırlarındaydı. Arınada'nın sağlıksız soylardan gelen öküz ve atlarının çektiği arabaların yanı sıra giden üç kişilik bir kepri muhafız-kızlar takımının yanından geçti.

Kinken ve Dereboyu'nda, Yeni Crobuzon'un kepri varoşlarında da benzer üçlülerden vardı. Bellis onları burada ilk kez gördüğünde çok şaşırmıştı. Arınada'nın keprileri de Yeni Crobuzon'dakiler gibi Merhamet Gemileri'yle gelen mültecilerin soyundan geliyor olmalıydılar. Bered Kai Nev panteonundan ne anımsıyorlarsa, akıllarında ne kaldıysa ona tapıyorlardı. Geleneksel silahlar taşıyorlardı.

Kıvrak, insansı kadın bedenleri havadan dolayı yıpranmış, kafaları kocaman bok böcekleri gibi soğuk güneşin altında renk değiştiriyordu.

Sakinleri olan kepriler epey sessiz olduklarından, Kitapkentin sokakları Zarganadenizi'nin sokaklarına göre daha gürültüsüzdü. Havaya keprilerin iletişim kurmakta kullandıkları kimyasal çisentilerin kokuları karışmıştı. Onların gürültüsü de buydu.

Dar geçitlere ve meydanlara, Yeni Crobuzon'un Heykeller Meydanı'ndakiler gibi kepri tükürüğünden heykeller konmuştu. Mitolojik figürler, soyut biçimler ve deniz yaratıkları, keprilerin baş kısımlarında ürettikleri opal bir maddeyle yapılmıştı. Renkleri ise soluktu, sanki burada renkli meyveler pek bulunmazmış ya da pek kaliteli değilmiş gibi.

Karışık Toz'a geldiğinde bir kurmalı kepri gemisi –Yağma'dan kaçan bir Merhamet Gemisi– gördü. Bellis yavaşladı, geminin çarkları ve mimarisi onu âdeta büyülemişti. Bu çiftlik gemisinin üst güvertesinden rüzgârla savrulan böcekler ve kabuklar önünde uçuşuyor, geminin alt güvertesinden, tahtalarının arasından hayvan sesleri geliyordu.

Sonra, geniş fabrika gemisi *Aronnax Laboratuvarı*'na çıktı, metalürji atölyelerini ve rafinerileri geçerek, havada asılı kocaman bir platformun, suyun üzerinden uzanarak, *Kıskaç*'ın güvertesine, Büyük Çarklar Kütüphanesi'ni oluşturan teknelerin en sonundakine kadar uzandığı Krome Meydanı'na adım attı.

Bellis hızla yanından geçerken, insan görevlilerden biri olan Carrianne, "Rahat ol... Geç kalmana kimse bir şey demez," dedi. "Sen yenisin, devşirmelerdensin, bunu kullanabilirsin." Bellis kadının güldüğünü duydu ama karşılık vermedi.

Koridorlar ve okuma salonlarına dönüştürülmüş yemekhaneler, raflar ve gaz lambalarıyla doluydu. Her ırktan araştırma yapanlar, eğer varsa, dudaklarını büzdüler ve düşünceli düşünceli Bellis'in arkasından baktılar. Okuma odaları geniş ve sakindi. Pencereleri kaplayan toz ve ölü sinekler, masalara ve her dilden sayısız cildin

üzerine düşen ışığın rengini solduruyor gibiydi. Bellis ödünç alma bölümüne geldiğinde özür dilercesine bastırılmaya çalışılan öksürükler duydu. Dolaplarda, el arabalarında ve yerde kuleler halinde yığılı kitaplar yıkılacak gibi sallanıyordu.

Orada dört saat kaldı ve sistemli bir kodlama yaptı. Okuyamadığı dillerde yazılmış olan kitapları bir kenara yığdı, diğer ciltlerin ayrıntılarını kartlara kaydetti. Bunları alfabetik olarak –Saltça ve Ragamollcanın alfabeleri arasında çok az fark vardı– yazarına, başlığına, diline, temalarına ve konularına göre kaydetti.

Öğle yemeği için ara vermesine yakın, ayak sesleri duydu. Şekel olmalı diye düşündü. *Terpsikor*'dan gelenlerin arasında rastlayıp konuştuğu tek kişiydi. Bunu düşününce güldü, bir miçoyla takılıyordu. Yaklaşık iki hafta önce, kasıla kasıla yürüyerek, tam bir ergen cesaretiyle gelip onu bulmuştu. Yakalanmış olmaları ve içinde bulundukları bu yeni durum, oğlanı çok heyecanlandırmıştı. (Birilerinin kütüphanede çalışan "siyahlar giyen, mavi dudaklı, kibirli, korkunç bir bayan"dan söz ettiğini söylemişti. Bunu söylerken sırıtmış, Bellis ise gülmemek için başını diğer tarafa çevirmişti.)

Neolduğu belirsiz işler yaparak yaşamını sürdürüyor, *Terpsikor*'dan gelen bir Tekraryapım'la aynı evi paylaşıyordu. Bellis ona rafları düzenlemesi karşılığında bir pirinç rozet vermiş, o da bunu kabul etmişti. O günden beri defalarca daha gelip biraz iş görmüş ve Bellis'e Armada'yı, gemilerin etrafa dağılmış enkazını anlatmıştı.

Ondan çok şey öğrendi.

Ancak şimdi dar koridorda ona yaklaşan Şekel değil, tedirgin ve soran bakışlarla gülümseyen Johannes Tearfly'dı.

Adamı görünce yerinden doğrulup (*yağcı bir öğrenci gibi büyük bir sevinç çığlığıyla, nedense,*) koşup sarılmasını daha sonra utanarak anımsayacaktı.

Johannes de kollarını ona açmış, utangaç bir sıcaklıkla gülümsüyordu. Uzun uzun sarıldıktan sonra ayrılıp birbirlerine baktılar.

Adam ilk kez dışarı çıkabilme şansını yakalayabildiğini söyledi, Bellis ise onun ne iş yaptığını merak ediyordu. Johannes bir iş için kütüphaneye gönderilmiş, şansını deneyerek onu bulmak istemişti,

ama Bellis ona yine ne iş *yaptığını* sordu. Johannes bunu açıklayamayacağını ve fazla kalamayacağını söyleyince, Bellis sinirden tepinmeye başlıyordu ki, adam *dur, dur!* diyerek, artık daha çok boş zamanının olduğunu, kendisini bir saniye *dinlese* iyi olacağını ekledi.

"Yarın akşam boşsan," dedi, "seni yemeğe götürmek istiyorum. Zarganadenizi'nde, *Kırmızıdil* üstünde bir yer var... Adı Olmamış Zaman. Biliyor musun orayı?"

"Bulurum," dedi.

"Gelip seni alabilirim," diye başladı Johannes ancak Bellis onun lafını kesti.

"Bulurum."

Adam her zamanki şaşkın haliyle gülümsedi. Bellis, *Eğer boşsam, öyle mi...* diye içinden alay etti. *Gerçekten de öyle mi sanıyor... Bu mümkün olabilir mi*? Birden kuşkuya düştü, neredeyse korktu. Diğerleri her akşam dışarı mı çıkıyordu? *Sürgünde tek başıma mıyım*? Terpsikor'*un yolcuları yeni evlerinde her gece âlem mi yapıyorlar?*

O akşam kütüphaneden çıktığında, Armada'nın dip dibe kurulmuş mahalleleri ve daracık sokakları onu bunaltmıştı, başını kaldırıp ufka baktığında, Kabaran Okyanus üzerine bir granit gibi bütün ağırlığıyla çöktü ve soluk alamadığını hissetti. Ötesindeki su ve hava kütlesinin Armada'yı boğmamasına, onu bir anda yok etmemesine inanamıyordu. Elindeki madenî paraları saydı, *Aronnax Laboratuvarı*'ndaki bir ikmal deposundan balonuna yakıt dolduran bir hava taksisi sürücüsüne yanaştı.

Araç en yüksek güvertenin otuz metre üzerinde sakin sakin vızıldayarak giderken, Bellis beşikteymiş gibi sallanıyordu. Şehir manzarasının bir aşağı bir yukarı batıp çıkışını, rastladığı akıntılarla yavaş yavaş kıpırdanışını görebiliyordu. İşte, büyülü mahallenin uzak ormanı. Arena. Brucolac'ın güçlü kalesi.

Zarganadenizi ilçesinin merkezinde, Bellis'in gözlerinin asla alışamadığı olağanüstü bir şey duruyordu –ilçenin güç kaynağı. Etrafını saran gemi manzarasının üstünde dev gibi beliren bir şey: şehrin en büyük gemisi, Bellis'in o güne dek görmüş olduğu en büyük gemi.

Neredeyse üç yüz metre uzunluğunda ve siyah demirden. Beş devasa baca ve altmış metreden yüksek altı tane yelkensiz direk; bir de onların epey yukarısına bağlı kocaman, arızalı bir balon. Geminin her iki yanında, metalden heykeller gibi duran geniş birer çark. Güverteler neredeyse bomboş, diğer teknelerin şeklini bozan rastgele binalar yok burada. Sevgililer'in kalesi, kıyıya çekilmiş bir dev: *Muhteşem Doğu*, Armada'nın abartılı görünümü içinde bütün sadeliğiyle uzanıyor.

"Kararımı değiştirdim," dedi Bellis birdenbire. "*Renkküre*'ye gitmiyorum."

Balon pilotuna yolu tarif etti –şehirdeki yol tariflerinin hepsi devasa *Muhteşem Doğu*'ya göre veriliyordu. Adam yavaşça dümeni kırarken, Bellis de aşağıya, kalabalığa bakıyordu. Pilot, Arınada'nın göğünde, etraflarında yükselen direklerin ve halatların arasından yolunu bulurken türbülansa giriyorlardı. Bellis, kulelerin çevresinde şehrin kuşlarını gördü: martılar, güvercinler ve muhabbet kuşları. Çatılara ve güvertelerin tepelerine ve civardaki başka yapılara tünemişlerdi.

Güneş kaybolmuştu, şehir ışıldıyordu. Bellis değecek kadar yakın duran halatların arasından geçerlerken bir hüzün fırtınasına tutulmuş gibiydi. Gideceği yeri, bakımsız, buharlı gemi *Glomar'ın Kalbi*'nde bulunan St. Carcheri Bulvarı'nı görmüştü, yumuşak renkli sokak lambaları, budaklanmış kızılağaçlar ve alçı cephelerle dolu gösterişli bir yol. Balonun sepeti alçalmaya başlayınca gözlerini parkın ötesindeki karanlık şekillere dikti. Üzerindeki pisliklerle ışıl ışıl parlayan suyun yüz metre ilerisinde, birbirine sarılmış ve balonlar kadar yükseğe çıkan payandalarıyla bir kule yükseliyor, dışarıya alev püskürtüyordu. Kirli sudan fırlamış dört sütunu andıran ayaklar üzerinde duran, dev gibi bir beton gövde. Görünür bir amacı olmadan devinip duran vinçler.

Devasa, insanı dehşete düşüren, çirkin ve uğursuz bir şey. Bellis alçalan balonda arkasına yaslandı, gözlerini *Sorghum*'a dikmişti, Yeni Crobozun'un çalınan kuyusuna.

7

Ertesi gün yağmur hiç kesilmeksizin yağdı. Sert, gri damlalar, kristal taneleri gibi düşüyordu.

Sokak satıcılarının sesi çıkmıyordu, çok az iş yapmışlardı. Armada'nın köprüleri kayganlaşmıştı. Kazalar oldu: Sarhoşlar ya da sarsaklar kayıp, denize düştüler.

Şehrin maymunları mecburen tentelerin altına sığınmış, birbirlerine sataşıp duruyorlardı. Bu hayvanlar tam bir belaydı, yüzen şehrin içinde yarışan, kavga eden, artık yiyecekler ve alanları için çekişen, köprülerin altından sarkan ve halatların üzerinde koşturan yabanıl bir grup. Şehirde yaşayan tek hayvan onlar değildi, ama çöpleri karıştırmada üstlerine yoktu. Soğuk ve nemli havada bir araya toplanmış, isteksiz isteksiz birbirlerinin tüylerini temizliyorlardı.

Büyük Çarklar Kütüphanesi'nin loş ışığında, sessiz olunmasını söyleyen işaretlerin, yağmurun patırtısı yüzünden hiçbir anlamı kalmamıştı.

Shaddler ilçesinin kanboynuzları her yağmur yağışında yaptıkları gibi, kederli sesler çıkarıyorlar, yüreklikabuklar ise gökyüzünün kanadığını söylüyorlardı. Su, Kurak Şelale ilçesinin amiral gemisi *Uroc*'un yüzeyinde esrarengiz damlacıklar haline geliyordu. Perili bölgenin küften kararmış, kötü kokan binaları sanki ters ters bakıyor gibiydi. Komşu Sen-Ve-Senin ilçesinin halkı, terk edilmiş mahallenin köhne silüetini işaret ediyor ve her zaman yaptıkları gibi, orada bir yerlerde kireç beyazı bir gulyabaninin kımıldadığını gördüklerini söylüyorlardı.

Güneş battıktan bir saat sonra, Shaddler'in merkezi *Therianthropus*'daki sessiz Tepe Konak'da sinirlerin iyice gerildiği bir toplantı sona erdi. Dışarıdaki yüreklikabuk muhafızlar, heyetlerin salondan

ayrıldığını duyabiliyorlardı. Silahlarını yoklayıp ellerini canlı zırhlarının üzerinde dolaştırdılar.

Çıkanların arasında bir adam vardı: Boyu bir seksenden biraz kısa ve bedeni dikkat çekecek kadar kaslıydı; üzerinde simsiyah deri giysiler, belinde de bir kılıç vardı. Sakin, ağırbaşlı bir şekilde yürüyor ve konuşuyordu.

Yüreklikabuklarla silahlar hakkında biraz sohbet etti, sonra, onlardan kendisine, *mortu crutt* tekniğinde çeşitli vuruşlar ve dönüşler göstermelerini istedi. Sağ kolunun etrafını saran ve zırhının kenarından inerek kemerindeki bataryanın içine uzanan ince tel süslemeye dokunmalarına izin verdi.

Adam bir tür ayak vuruşu olan İnatçı Çivi'yi *mortu crutt* tekniğindeki *sadr* yumruğuyla karşılaştırıyordu. O ve dövüştüğü kişi kollarını yavaş hareketlerle savurarak bir saldırı gösterisi yaparken, yukarıdaki merdivenin başındaki kapılar açıldı ve muhafızlar hemen hazır ola geçti. Griler içindeki adam yavaşça doğruldu ve asma katın köşesine doğru yürüdü.

Öfkesini buz gibi görüntüsünün ardına gizleyen bir adam, merdivenlerden inerek ona doğru geliyordu. Uzun boylu, genç görünümlü biriydi, bedeni bir dansçıyı andırıyordu ve çilli yüzü soluk, kül rengindeydi. Saçları sanki başkasına aitti: Siyah, uzun ve kıvır kıvırdılar, kafasından asi bukleler halinde fışkırıyorlar, adam aşağı inerken zıplıyor ve kıvrılıyorlardı.

Yüreklikabukların önünden geçerken otoriter bir tavırla hafifçe eğilerek verdiği selama, onlar da aynı resmiyetle karşılık verdi. Gri giysili adamın karşısında durdu. İki adam anlaşılması güç ifadelerle birbirini süzdü.

"Canlıadam Doul," dedi yeni gelen sonunda, fısıltılı bir sesle.

"Ölüadam Brucolac," diye yanıtladı diğeri. Uther Doul bakışlarını Brucolac'ın geniş ve yakışıklı yüzüne dikti.

"Öyle görünüyor ki adamların aptalca entrikalarına devam ediyorlar," diye mırıldandı Brucolac ve sonra sessizleşti. "Hâlâ inanamıyorum, Uther," dedi sonunda, "bu deliliği nasıl onaylarsın?"

Uther Doul ne kımıldadı ne de gözlerini diğer adamdan ayırdı.

Brucolac omuzlarını dikti, dudaklarını büktü. Tavrında bir küçümseyiş, ya da paylaştıkları bir sırrı ima ediş vardı. Aslında başka bir sürü anlam da çıkarılabilirdi.

"Olmaz bu, biliyorsun," dedi. "Şehir buna izin vermez. Şehrin *istediği* bir şey bu değil."

Brucolac ağzını yavaşça açtı, kocaman çatal dili hızla dışarı çıktı, havada Uther Doul'un teri vardı, diliyle havayı yaladı.

Tanner Sack'in anlayamadığı şeyler vardı.

Deniz suyunun soğuğuna nasıl dayandığını anlayamamıştı. Hantal Tekraryapım dokunaçları yüzünden suya göğsü çıplak olarak inmek zorunda kalmıştı ve suyla ilk temas ettiği an onu şok etmişti. Neredeyse vazgeçiyordu ki, sonra bedenine kalın bir yağ sürdü, ama suya anlaşılmaz bir şekilde çabuk alıştı. Suyun dondurucu derecede soğuk olduğunun farkındaydı ama artık etkilenmiyordu.

Tuzlu suyun duyargalarını nasıl iyileştirdiğini de anlamıyordu.

Bir Yeni Crobuzon yargıcının fantezisi yüzünden, onun bir türlü anlayamadığı aşağılayıcı, alegorik bir mantığa göre, sözde işlediği suçla bağlantılı olarak takıldıkları zamandan beri bu duyargalar, kokmuş ölü uzuvlar gibi bedeninden sarkıyorlardı. Bir defasında bunları kesmeye kalktığında, birbirine eklenen sinir tabakaları iltihaplanmış ve acıdan bayılacak hale gelmişti. Ama ona acı vermekten başka bir işe yaramıyorlardı zaten ve bu yüzden bunları kokuşan pitonlar gibi bedenine dolamış ve yok saymaya çalışmıştı.

Ama tuzlu suya dalar dalmaz kımıldanmaya başlamışlardı.

Üzerlerindeki sayısız küçük yaralar iyileşmiş, dokunulabilir hale gelmişlerdi. Üç dalıştan sonra, büyük bir şaşkınlık içinde, duyargaların sudan bağımsız olarak oynamaya başladıklarını fark etmişti.

İyileşiyordu.

Birkaç hafta daha daldıktan sonra duyarlılıkları arttı, vantuzları artık yavaşça kıvrılıyor, kenardaki yüzeylere tutunabiliyordu. Tanner onları kendi istediği zaman oynatmayı öğreniyordu.

Tutsakların gelmelerini izleyen şaşkınlık dolu ilk günlerde, Tanner etrafı dolaşmış, kendisine, hızla öğrenmeye başladığı bir dilde

iş teklifi yapan tüccar ve ustabaşlarını görünce gözleri fal taşı gibi açılmıştı.

Bir mühendis olduğunu kanıtladıktan sonra, Zarganadenizi Tersane Müdürlüğü'nün irtibat görevlisi gözünü ona dikmiş ve bir çocuğun Saltçasıyla ve pandomim yapar gibi el hareketleriyle ona dalgıçlığı öğrenmeyi isteyip istemediğini sormuştu. Bir mühendisi dalgıç olarak eğitmek, bir dalgıca Tanner'ın o güne dek biriktirdiği becerileri öğretmekten çok daha kolaydı.

Yukarıdan aşağıya pompalanan havayı, küçük ve sıcak başlığın içinde paniğe kapılmadan solumayı, aşırı tepki gösterip savrulmadan hareket etmeyi öğrenmek zorlu bir işti, ama yavaşlayan zamanın, camın ardından gördüğü suyun berraklığının tadını çıkarmayı öğrenmişti.

Şu an, daha önce her zaman yaptığına benzer bir iş yapıyordu –kocaman makinelerin yanında durup aletlerini karıştırıyor, ekliyor, onarıyor ve yeniden kuruyordu– ancak şimdi rıhtım işçilerinin, vinçlerin çok altında, ezici bir su kütlesinin içinde merakla onu izleyen balıklar ve yılan balıklarının arasında, kilometrelerce öteden gelen akıntılarla mücadele ederek gerçekleştiriyordu işini.

"Sana Coldbilmemne'nin kütüphanede çalıştığını söylemiştim, değil mi?"

"Söyledin, evlat," dedi Tanner. O ve Şekel, rıhtımda, hâlâ yağmakta olan şiddetli yağmurdan kaçıp sığındıkları bir tentenin altında, yemeklerini yiyorlardı.

Şekel yanında yaşları on iki ile on altı arasında değişen, paçavralar içinde bir grup gençle birlikte gelmişti rıhtıma. Tanner'ın gördüğü kadarıyla, hepsi şehrin yerlisiydi ve tutsak olarak getirilen birini, hem de doğru dürüst Saltça bile konuşamayan birini aralarına almaları Şekel'in uyum sağlamadaki becerisinin bir kanıtıydı.

Tanner'la yemeğini yemesi için onu orada bırakıp gitmişlerdi.

"Kütüphaneyi sevdim," dedi Şekel. "Oraya gitmek hoşuma gidiyor, bunun nedeni de yalnızca o soğuk kadın değil."

"Kitap okumaktan daha kötü şeyler de yapabilirdin, evlat," dedi Tanner. "Crawfoot *Günlükleri*'ni bitirdik, başka hikâyeler de bulabi-

lirsin. Bir değişiklik olsun diye, onları bana okuyabilirsin. Harflerle aran nasıl?"

"Seçebiliyorum," dedi hafif bir sesle Şekel.

"İşte, tamam o zaman. Gidip Bayan Buzlu'yla bir konuş ve sana okuyacak bir şeyler önersin."

Bir süre sessizce yemeklerini yediler, aşağıdaki enkazlara kurdukları yuvalarından çıkıp gelen Arınada kerevitlerini izlediler.

"Aşağısı nasıl bir yer?" diye sordu Şekel, sonunda.

"Soğuk," dedi Tanner. "Ayrıca karanlık, ama ışıltılı. Uçsuz bucaksız. Etrafını bu sonsuzluk çeviriyor. Yalnızca görebildiğin şekiller var, kocaman, karanlık şekiller. Batiskaflar ve daha bir sürüsü –bazen başka şeyler de gördüğünü sanıyorsun. Doğru dürüst seçilmiyorlar, etraflarında korumaları var, çok yaklaşamıyorsun.

"Enkazların altında yaşayan kerevitleri izledim. Bazen şileplere takılan deniz ejderlerini. Su kelerini andıran semenderler. Onları ve hareketlerini görmek çok zor. Sonra Piç John var, yunus. Sevgililer'in aşağıdaki güvenlik şefi ve inanamayacağın kadar soğuk ve acımasız bir herif.

"Ayrıca... birkaç tane de Tekraryapım var." Sesi gitgide azalarak kesildi.

"Tuhaf, değil mi?" dedi Şekel, dikkatle Tanner'a baktı. "Alışamıyorum..." Başka bir şey söylemedi.

İkisi de alışamıyordu. Tekraryapımların eşit olduğu bir yere. Bir Tekraryapımın, en aşağılık işleri yapmak yerine bir ustabaşı ya da yönetici olabildiği bir yere.

Şekel, Tanner'ın dokunaçlarını kaşıdığını gördü. "Nasıllar?" diye sordu. Tanner gülümseyerek dikkatlice onlara baktı ve lastiksi şeylerden biri azıcık kasıldı, sonra can çekişen bir yılan gibi Şekel'in sakalına doğru uzandı. Oğlan sevinçle ellerini çırptı.

İskelenin ucunda, kerevitlerin yüzeye çıktığı yerde, çıplak göğsü otsu yaralarla delik deşik olmuş uzun bir kaktüs adam duruyordu. Sırtında büyük bir arbalet takılıydı.

"Onu tanıyor musun?" diye sordu Tanner. "Adı Hedrigall."

"Pek kaktüs adına benzemiyor," dedi Şekel. Tanner kafasını salladı.

"Yeni Crobuzon kaktüslerinden değil," diye açıkladı, "Shankellli bile değil. Bizim gibi devşirmelerden biri o da. Şehre yirmi yıl önce gelmiş. Dreer Samher'den. Nereden baksan, Yeni Crobuzon'a üç bin kilometre.

"Biliyor musun, Şekel, bu adamda öyle hikâyeler var ki. Bunları kitaplarda bulamazsın.

"Yakalanıp buraya getirilmeden önce ticari korsanlık yapıyormuş ve denizde yaşayan neredeyse her şeyi görmüş. Şu gördüğün arbaletle saçını bile kesebilir, ok atmada bu kadar iyi yani. Keragoraeleri, sivrisinek-adamları ve aklına gelen ne varsa hepsini görmüş. Bir de anlatıyor ki bunları. Dreer Samher'de, çağrı üzerine masalcılar var. Hed bunlardan biriymiş. İsterse insanı sesiyle uyutabiliyor, sarhoş ediyor. Bunları masallarını anlatırken yapıyor.

Kaktüs adam kımıltısız duruyor, derisine çarpan yağmura aldırmıyordu.

"Şimdi de balon pilotu," dedi Tanner. "Yıllardır *Muhteşem Doğu*'nun hava gemilerini –keşif balonlarını, bombalama uçaklarını– kullanıyor. Sevgililer'in en önemli adamlarından biri ve iyi bir adam ayrıca. Zamanının çoğunu *Azamet*'de geçiriyor şimdi."

Tanner ve Şekel arkalarına dönüp yukarıya baktılar. *Azamet*, *Muhteşem Doğu*'nun güvertesinin üç yüz metre kadar yukarısında bağlıydı. Büyük, arızalı, kuyruk kanatları eğilmiş ve motoru yıllardır çalıştırılmamış bir hava gemisiydi bu. Yüzlerce metre uzunluğunda, katranla kaskatı olmuş iplerle, aşağıdaki büyük gemiye bağlanmış ve şehrin gözetleme kulesi görevini yapıyordu.

"Hedrigall orayı seviyor," dedi Tanner. "Şu sıralarda sakinlik istediğinden söz etti bana."

"Tanner," dedi Şekel yavaşça, "Sevgililer hakkında ne düşünüyorsun? Demek istediğim, onlara çalışıyorsun, konuşmalarını duydun, nasıl olduklarını biliyorsun. Onlar hakkındaki fikrin nedir? Neden söylediklerini yapıyorsun?"

Tanner, konuşmaya başlarken, Şekel'in onu tamamen anlamayacağını biliyordu, ama bu öyle önemli bir soruydu ki; dönüp odasını paylaştığı (eski demir bir ambarın iskele ucunda) oğlana dikkatle

baktı. Daha önce sırasıyla onun gardiyanı, dinleyicisi ve arkadaşı olan bu çocuk, şimdi daha farklıydı, ailesinden biri gibi olmuştu.

"Sömürgelerde köle olmaya gidiyordum, Şekel," dedi alçak bir sesle. *Muhteşem Doğu*'nun Sevgililer'i beni yakaladı ve karşılığında para aldığım bir iş verdi ve Tekraryapım olmama hiç aldırmadıklarını söyledi. Sevgililer bana hayatımı geri verdi, Şekel, bir şehir ve bir ev verdi. Sana şunu söyleyeyim, her ne *halt* ederlerse etsinler, beni hiç *ırgalamaz*. Yeni Crobuzon kıçımı yesin, evlat. Ben Armadalıyım artık, Zarganadenizliyim. Saltça öğreniyorum. Onlara da sadığım."

Şekel dikkatle ona bakıyordu. Tanner ağır ağır konuşan, sessiz bir adamdı ve Şekel onu hiç böylesine tutkulu görmemişti.

Çok etkilendi.

Yağmur yağmaya devam ediyordu. Armada'nın her tarafında, *Terpsikor*'un serbest bırakılan yolcuları bir yaşam kurmaya çalışıyordu.

Etraf, göz alıcı renklerdeki filikalar ve barakalar, hararetle bir şeyler anlatanlar, alıcı ve satıcılar, yankesiciler, Saltça öğrenenlerle doluydu; arada ağlayanlar, şehrin haritalarını inceleyerek, Yeni Crobuzon ya da Nova Esperium ile arasındaki mesafeyi hesaplayanlar da vardı. Eski yaşamlarının yasını tutuyor, arkadaşlarının ve sevgililerinin heliotiplerine bakıyorlardı.

Zarganadenizi ile Shaddler arasındaki bir yeniden-eğitim cezaevinde *Terpsikor*'dan gelen bir sürü denizci vardı. Koruyucu-rehberler, kendilerine bağırıp çağıranları sakinleştirmeye çalışıyor, bir yandan da, kimin bağlarını koparıp Yeni Crobuzon'u unutacağına, kimin Armada'ya kazandırılabileceğine bakıyorlardı.

Umutsuz vakaları bir kenara ayırıp, onlara ne yapılacağı kararlaştırılıyordu.

Bellis *Olmamış Zaman*'a yağmurda ıslanmış saçları ve bozulmuş makyajıyla geldi. Kapıda perişan bir halde durdu ve o sırada yanına gelip onu selamlayan garsona, bu davranışı yüzünden şaşkınlıkla bakakaldı. *Sanki gerçek bir şehirdeymiş gibi*, diye düşündüğünü fark etti, *gerçek bir restoranda*, gerçek *bir garsonmuş gibi*.

Kırmızıdil büyük ve eski bir tekneydi. Üzeri binalarla öylesine kaplanmış, öylesine elden geçmiş ve değiştirilmişti ki; bir zamanlar nasıl bir gemi olduğunu söylemek zordu. Asırlardır Arınada'nın bir parçası olmuştu. Geminin baş kasarası harabelerle kaplıydı: Beyaz taştan yapılmış eski tapınakların büyük kısmı dağılmış ve toz haline gelmişti. Kalıntıları sarmaşıklar ve ısırgan otları sarmıştı, ancak bu, şehrin çocuklarını buradan uzak tutmaya yine de yetmiyordu.

Kırmızıdil'in sokaklarında, denizden çıkarılmış, bir köşeye bırakılıp sonradan unutulmuş, ne olduğu anlaşılmayan tuhaf nesneler vardı.

Restoran küçük, sıcak, yarı dolu, koyu renk lambri kaplı bir yerdi. Pencerelerinden, Denizkestanesi Dikeni Rıhtımı'na giden kotralar ve kanolar görülüyordu.

Restoranın tavanından sarkan küçük kâğıt fenerleri görünce Bellis'in içi cız etti. Bunları son kez Yeni Crobuzon'da, Salacus Bahçeleri'ndeki Saat ve Horoz Barı'nda görmüştü.

Bu dokunaklı sahneyi kafasından atabilmek için başını iki yana salladı. Köşedeki bir masada Johannes yerinden kalkmış, ona el sallıyordu.

Bir süre ses çıkarmadan oturdular. Johannes çekiniyor gibiydi, Bellis ise ondan bu kadar zamandır haber alamadığı için kızgın olduğunu fark etmiş ve sonra da haklı olmadığını düşünerek sessizliğe gömülmüştü.

Masadaki şarabın eski bir Galaggi, bir Predicus 1768 olduğunu görünce gözlerine inanamadı. Kocaman açılmış gözleriyle Johannes'e baktı. Sımsıkı kapattığı ağzıyla bu durumdan hoşlanmamış görünüyordu.

"Kutlama yaparız diye düşünmüştüm," dedi Johannes. "Yani, yeniden görüştüğümüz için."

Şarap harikaydı.

"Neden kendi yaşamımı... yaşamımızı... sürmemize izin verdiler? Ya da çürüyüp gitmemize?" diye sordu Bellis. Balık ve gemide yetişen acı yapraklardan yapılmış yemeğinden bir lokma aldı. "Bana

sorarsan... bana sorarsan çok akılsızca bir şey bu, tutup birkaç yüz kişiyi yaşamlarından koparıp almak, sonra da onları başıboş bir şekilde... bu şeyin..."

"Öyle yapmadılar ama," dedi Johannes. "*Terpsikor*'un diğer yolcularından kaçını gördün? Ya tayfalardan? Buraya ilk geldiğimizde bizimle yaptıkları görüşmeleri, soruları anımsamıyor musun? Bunlar testti," diye yumuşak bir sesle devam etti. "Kimin güvenli olup olmayacağına karar veriyorlardı. Çok sorun çıkaracağına ya da... Yeni Crobuzon'a bağlı olduğunu düşünürlerse..." Sesi yavaş yavaş kesildi.

"O zaman ne oluyor, peki?" diye sordu Bellis. "Kaptan gibi mi yapıyorlar..?"

"Hayır, hayır," dedi Johannes hemen. "Sanırım... uğraşıyorlar o zaman. İkna etmeye çalışıyorlar. Yani, zoraki devşirmeleri bilirsin. Yeni Crobuzon donanmasında 'işe alındıkları' güne kadar, denizcilikle, bir tavernada âlem yapmaktan öte bir ilgisi olmamış bir sürü denizci var. Bu, onların, bir kere işe koşulunca, denizciler gibi çalışmalarını engellemiyor ki.

"Bir süreliğine," dedi Bellis.

"Evet. Tamamen aynı şey demiyorum. Büyük fark burada: Armada'ya bir kez katılınca... ayrılamıyorsun."

"Binlerce kere söylendi bu," dedi Bellis yavaşça. "Ama ya Armada'nın donanması, aşağıdaki kerevitler, onlarda mı kaçamıyor? Her neyse, eğer bu doğruysa, eğer insanlar asla kaçma şansını bulamadılarsa, şehrin yerlileri dışında hiç kimse burada yaşamaya istekli değil demektir."

"Açıkçası," diye lafa girdi Johannes. "Şehrin korsanları, yeniden Armada'ya dönene kadar aylarca, belki de yıllarca seferde kalıyor. Yolculukları sırasında başka limanlara da uğruyorlar ve eminim aralarında dönmeyenler de olmuştur. Orada burada eski Armadalılara rastlamak bence büyük olasılık.

"Ancak olay şu ki, bu tayfalar seçiliyor: Kısmen sadakatlerine, kısmen de eğer kaçarlarsa bunun bir kayıp olup olmayacağına göre. Neredeyse hepsi şehrin yerlisi, bu kesin: Ancak çok az sayıda devşirme dolaşım izni alabiliyor. Senin ve benim gibilerin böyle bir

tekneye binmesi olacak iş değil. Bizlerin çoğunun yaşamını sürdüreceği *yer* Armada.

"Ama düşün bir, Bellis, kimlerin yakalandığını düşün. Bazı gemiciler, burası tamam. Bazı 'rakip' korsanlar ve birkaç tüccar. Bir de Armada'nın karşılaştığı gemileri düşün –hepsini ele geçirdiklerini mi sanıyorsun? Ele geçirilen araçların çoğu... nasıl desem, *Terpsikor* gibi gemiler. *Köle gemileri.* Ya da Tekraryapımları taşıyan koloni gemileri. Ya da cezaevi gemileri. Ya da savaş esirleri taşıyan gemiler.

"*Terpsikor*'daki Tekraryapımlar artık evlerine dönemeyeceklerini çoktan anlamışlardı. Yirmi yılmış –hadi canım sen de, bunun müebbet hapis cezası, ölüm cezası anlamına geldiğini biliyorlar. Şimdi buradalar, işleri, paraları ve saygınlıkları var. Bu durumu kabullenmeleri şaşırtıcı mı sence? Bildiğim kadarıyla *Terpsikor*'dan gelen Tekraryapımlardan yalnızca yedisi reddedildi ve bunların ikisi zaten bunamıştı."

Peki, sen bunları nereden biliyorsun, diye merak etti Bellis, *nasıl oluyor da bütün bunları biliyorsun?*

"Senin ve benim gibilere ne oluyor?" diyerek devam etti Johannes. "Hepimiz zaten... evlerimizden... Yeni Crobuzon'dan en az beş yıl, belki de daha fazla uzakta olacağımızı biliyorduk. Nasıl karışık bir grup olduğumuza baksana. Diğer yolculardan çok azının Yeni Crobuzon'la güçlü bağları olduğunu söyleyebilirim. Buraya gelenler tedirgin, burası tamam. Şaşkınlık içindeler, akılları karışmış ve korkuyorlar, ama zarar görmüyorlar. Nova Esperium sömürgelerine söz verilen 'yeni hayat' değil mi bu? Çoğumuz bunu aramıyor muyduk zaten?"

Çoğumuz, belki, diye düşündü Bellis. *Ama hepimiz değil. Aradıkları şey, özgürce yaşama izni verilmeden, böyle bir yerde olmaktan duydukları memnuniyet ise, kim bilir –ben biliyorum– karar vermede daha ne yanlışlar yapacaklardır.*

"Bizim, "dedi Johannes yavaşça, "böyle serbestçe dolaşmamıza izin verecek kadar saf olduklarını sanmıyorum. Eğer hakkımızda not tutmadıklarını duyarsam, çok şaşırırım. İzlenmediğimize inanmıyorum, ama izlensek ne yazar? Burası bir *şehir,* yönetimini ele geçirebileceğimiz ya da kaçabileceğimiz bir tekne değil ki.

"Gerçek bir sorun yaratabilecek olanlar yalnızca tayfalar. Çoğunun onları bekleyen bir ailesi var. Buranın yeni evleri olduğunu reddedecek ya da kabul edebilecek olanlar onlar."

Yalnızca tayfalar mı? diye düşündü Bellis, boğazına bir şey oturdu.

"Peki, onlara ne yapıyorlar? Kaptan'a yaptıklarını mı?" dedi neredeyse duyulmayan bir sesle.

"Cumbershum'a yaptıklarını mı?"

Johannes irkildi. "Bana... bana söylenen... bunun bütün gemilerin yalnızca kaptan ve ikinci kaptanına yapıldığı... Onların kaybedecekleri çok fazla şey olduğu ve ana limanlarına daha sıkı bağlı oldukları..."

Yüzünde yaltaklanan, yapılanları mazur göstermeye çalışan dalkavukça bir ifade vardı. Artan bir yabancılaşma duygusuyla, Bellis yalnız olduğunu fark etti.

Bu gece buraya, Johannes ile Yeni Crobuzon'dan söz edeceklerini, adamın onun mutsuzluğunu paylaşacağını, kendisinin de, aklının kanayan yarasına dokunabileceğini ve deliler gibi özlediği insanlardan ve sokaklardan konuşacaklarını düşünerek gelmişti.

Belki de haftalardır kafasını kurcalayan konuyu açacaklardı: kaçmayı.

Ancak Johannes durumu kabulleniyordu. Sesinde özen gösterdiği bir tarafsızlık tınısı vardı, sanki bir röportaj yapıyordu. Şehrin yöneticileriyle uzlaşmaya çalıştığı belliydi. Armada'da, burayı evi gibi görmesini sağlayacak bir şey bulmuştu.

Bunu nasıl başardılar? diye düşündü. *Johannes ne işler çeviriyor?*

"Başka neler duydun?" dedi, soğuk bir sessizlikten sonra.

"Çok acı, ama Mollificatt buraya ilk geldiğimizde ölenlerden biri," dedi, gerçekten üzgün görünüyordu. Armada'nın melezleri ve değişen nüfus burayı sayısız hastalığın taşıyıcısı haline getirmiş. Şehrin yerlileri dayanıklıydı, ama yeni getirilen her grup buraya gelir gelmez ateşlenip, salgın hastalıklara yakalandı, birçoğu da kaçınılmaz olarak öldü. "Yeni yolcumuz Bay Fennec'in Zarganadenizi'nde ya da Sen-Ve-Senin ilçesinde bir yerde çalıştığını duydum. Rahibe Meriope ise..." birden durdu, gözlerini iyice açtı. "Rahibe Meriope... sağlığı için göz altında tutuluyor. İntihara kalkıştı, Bellis," diye fısıldadı, "*hamile.*"

Bellis gözlerini devirdi.

Bunu dinleyemem, diye aklından geçirdi Bellis, sadece laf olsun diye konuşuyordu. Kendini çok yalnız hissediyordu. Johannes *Terpsikor*'daki yolcu ve subay listesinin üzerinden geçerken, *Bayağı yalanlar ve klişeler. Ardından ne gelecek bakalım?* diye düşünüyordu, tiksintiyle. *Denize çıkabilmek için kılık değiştirmiş bir kadın olan güvenilir bir denizci mi? Subaylar arasındaki aşk ve oğlancılık mı?*

O gece Johannes'de bir zavallılık vardı. Bellis onun hakkında daha önce hiç böyle düşünmemişti.

"Bütün bunları nereden biliyorsun, Johannes?" diye dikkatle sordu, nihayet. "Nerelere gittin? Gerçekte ne yapıyorsun?"

Johannes boğazını temizledi ve uzun bir süre bardağına baktı.

"Bellis," dedi. Etrafını saran restoranın hafif uğultusu daha da yükselmiş gibiydi. "Bellis... Sana güvenebilirim değil mi?" İçini çekti, başını kaldırıp Bellis'e baktı.

"Sevgililer için çalışıyorum," dedi. "Zarganadenizi ilçesinde çalışmaktan söz etmiyorum. *Doğrudan* onlar için çalışıyorum. Bir araştırmacı grupları var, çalıştıkları şey..." Başını salladı ve keyifle gülümsemeye başladı. "Oldukça *olağanüstü* bir proje. Olağanüstü bir fırsat. Benim de katılmamı istediler –daha önceki işlerim sebebiyle.

"Grup benim araştırmamın birazını okumuş ve benim... onlarla çalışmama karar vermiş." Bellis adamın çok sevinçli olduğunu fark etti. Bir çocuk gibiydi, tamamen bir çocuk gibiydi neredeyse.

"İçlerinde büyücüler, okyanus bilimciler, deniz biyologları var. Şu adam... *Terpsikor*'u ele geçiren adam, Uther Doul, grubun parçası. Aslına bakarsan grubun merkezindeki kişi o. Bir felsefeci. Süregelen bir sürü farklı proje var. Gizli coğrafyalar ve olasılık kuramı üzerine projeler olduğu gibi... benim üzerinde çalıştığım araştırma da var. Projenin başındaki adam inanılmaz biri. Biz geldiğimizde Sevgililer'le birlikteydi: uzun boylu, sakallı biri.

"Onu anımsıyorum," dedi Bellis. "Seni karşılayan adam."

Johannes'in yüzünde pişmanlık ve heyecan karışımı bir görüntü oluştu.

"Doğru," dedi. "Adı Tintinnabulum. Bir avcı, şehrin iş verdiği bir yabancı. Başka yedi kişiyle birlikte Zarganadenizi'nin Shaddler ve Kitapkent'le birleştiği yerde duran *Kastor*'da yaşıyor. Çan kulesi olan küçük bir gemi...

"*İnanılmaz* bir iş yapıyoruz," dedi birdenbire. Bellis onun bu pürneşe halini görünce, Armada'nın onu nasıl kazandığını anladı. "Malzemeler eski ve güvenilmez, analitik makineler çok eskiden kalma, ama iş çok büyük. Onlara yetişmem için aylarca araştırma yapmam gerekiyor. Saltça öğreniyorum. Bu iş... çok farklı şeyler okumayı gerektiriyor."

Olanlara inanamayan bir gururla Bellis'e sırıttı. "Çalıştığım proje için belli anahtar metinler var. Bir tanesi de benimki. İnanabiliyor musun? Olağanüstü değil mi? Dünyanın her tarafından toplanmışlar. Yeni Crobuzon'dan, Khadoh'dan. Ayrıca hiçbir yerde bulamayacağımız gizemli kitaplar da var. Ragamoll, Salt ve ay alfabeleri ile yazılı olanlar... En önemlilerinden biri Yüksek Kettai dilinde yazılmış. Elimizde *bulunan* kitaplardaki referanslardan onların listesini çıkardık. Böylesine muhteşem bir kütüphaneyi nasıl kurduklarını anlamak olanaksız, Bellis, buradaki kitapların yarısını geldiğimiz yerde kesinlikle bulamazdım..."

"Bunlar çalıntı, Johannes," dedi ve adamı susturdu. "Çalarak elde etmişler bu kitapları. Büyük Çarklar Kütüphanesi'nde bulunan her bir lanet olasıca cilt çalıntı. Gemilerden, kıyılarda yağmaladıkları kasabalardan. Benim gibi insanlardan, Johannes. *Kendi* yazdığım kitaplar bile benden çalındı. Kitapları böyle elde ediyorlar işte."

Bellis içinden buz gibi bir şeylerin aktığını hissetti.

"Bak ne diyeceğim," diye başladı, sonra durdu. Şarabından yudumladı, derin bir soluk aldı ve yeniden başladı. "Bak ne diyeceğim, Johannes, bu biraz dikkat çekici değil mi? Bir okyanusun içinde *-kahrolası koca bir okyanusun* içinde- o bomboş denizde entelektüel kahramanlarını taşıyan gemiyi şip diye bulmaları demek istiyorum..."

Adamın gözlerinde yine o dalkavukluk ve sevincin huzursuz karışımını gördü.

"Evet," dedi Johannes dikkatle. "Olay bu, Bellis. Sana anlatmak istediğim buydu."

Birden adamın ne söyleyeceğini anladı, midesini bulandıran ve onu tiksindiren bir kesinlikle hem de, ancak onu hâlâ seviyordu, gerçekten ve yanılıyor olmayı o kadar istiyordu ki; kalkıp gidemedi, olacakları bile bile, yanlışını görmek için bekledi.

"Bir rastlantı değildi, Bellis," dediğini duydu onun. "Değildi. Salkrikaltor'da ajanları var. Kolonilere giden gemilerin yolcu listelerini inceliyorlar. Geldiğimizi biliyorlardı. Benim gemide olduğumu biliyorlardı."

Kapının açılıp kapanmasıyla kâğıt fenerler sallandı. Yandaki masadan şen kahkaha sesleri duyuldu. Burunlarına et dolmasının güzel kokusu geldi.

"Bu yüzden bizim gemiyi seçtiler. Benim için geldiler," dedi Johannes, yumuşak bir sesle. Bellis gözlerini kapattı; yenilmişti.

"Ah, Johannes," dedi titrek bir sesle.

"Bellis," diye eline uzandı Johannes, telaşlanmıştı, ancak Bellis sert bir işaretle durdurdu onu. *Ne sandın, ağlayacağımı mı?* diye düşünüyordu öfkeyle.

"Johannes, bak ne diyeceğim, beş yıllık, on yıllık bir ceza ile... bir ömür arasında dünyalar kadar fark var." Adama bakamıyordu. "Senin için, Meriope için, Cardomiumlar ve daha bilmediğim başkaları için Nova Esperium yeni bir yaşam demekti. *Benim için değil.*

"Benim için değil. Benim için orası bir kaçıştı, gerekli ve *geçici* bir kaçış. Ben Chnum'da doğdum, Johannes. Mafaton'da eğitim gördüm. Brock Bataklığı'nda evlenme teklifi aldım. Salacus Bahçeleri'nde ayrıldım. Yeni Crobuzon benim evim; her zaman da evim olacak."

Johannes giderek artan bir huzursuzlukla bakıyordu ona.

"Sömürgeler beni ilgilendirmiyor. Adı batası Nova Esperium da öyle. Hiç hem de. Çıkarcıların, düzenbazların, ahlaksız rahibelerin, evlerine dönemeyecek kadar zayıf ya da beceriksiz bürokratların, öfkeli, dehşet içindeki yerlilerin arasında yaşamak istemiyorum. Tanrı aşkına, Johannes, ben *denizi* de hiç sevmem. Buz gibi, mide bulandırıcı, kirli, hiç değişmeyen görüntüsü, leş kokusu...

"Bu şehre karşı en ufak bir ilgi duymuyorum. Bir *garabetin* içinde yaşamak istemiyorum. Özel yapılmış bir gösteri bu! Ancak çocuklar korkar bundan! 'Yüzen Korsan Şehir!' Ben bunu istemiyorum! Kurbanlarının kanını emerek onları kurutan lanet bir su örümceğine benzeyen, bu kocaman asalakta yaşamak istemiyorum. Burası bir şehir değil, Johannes; genişliği bir kilometre bile olmayan, dar görüşlü küçük bir kasaba ve ben onu istemiyorum.

"Ben Yeni Crobuzon'a dönecektim. Asla yaşamımı onun dışında tüketmek istemedim. Kirli, acımasız, zor ve tehlikeli –özellikle benim için, özellikle de şimdi– ama o benim evim. Dünyanın başka hiçbir yerinde ondaki kültürü, endüstriyi, nüfusu, büyüyü, dilleri, sanatı, kitapları, politikayı, tarihi bulamazsın... Yeni Crobuzon," dedi yavaşça, "Bas-Lag'daki en görkemli şehirdir."

Bunları, Yeni Crobuzon'un acımasızlığı, sefaleti ya da baskısı konusunda gerçekçi biri olan Bellis'in ağzından duymak, söylediklerini bir politikacının sözlerinden çok daha etkili kılıyordu.

"Sen de şimdi tutmuş," dedi sonunda, "şehrimden –hem de *ömür boyu*– senin yüzünden sürgün edildiğimi mi söylüyorsun?"

Johannes üzgün üzgün ona bakıyordu.

"Bellis," dedi yavaşça. "Ne diyeceğimi bilmiyorum. Senden yalnızca... özür dileyebilirim. Benim seçimim değildi bu. Sevgililer yolcu listesinde olduğumu biliyorlardı ve... tek neden de bu değil. Yeni silahlara da gereksinimleri vardı, yani gemiyi nasılsa ele geçireceklerdi ama..."

Durdu. "Ama belki de öyle olmayacaktı. Gelmelerinin en büyük nedeni bendim. Beni dinle Bellis, lütfen!" Kadına doğru eğildi hemen. "Benim seçimim değil bu. Bunu yapan ben değilim. Hiç haberim yoktu."

"Ama onlarla barış imzaladın, Johannes," dedi Bellis. Sonunda ayağa kalktı. "Sen barış imzaladın. Seni burada mutlu edecek bir şey bulduğun için şanslısın, Johannes. Senin seçimin olmadığını biliyorum ancak evimden koparılmamın nedeni sen iken, benim hiçbir şey olmamış gibi burada oturup neşeyle sohbet edemeyeceğimi anlarsın, umarım.

"Hem onlara da habire *Sevgililer* diyip durma, sanki bir unvanmış, sanki o iki sapık gökyüzünde bir takımyıldızmış gibi. Onlara hayranlığına bir bak. Onlar da bizim gibiler; isimleri var. Hayır diyebilirdin, Johannes. Onları geri çevirebilirdin."

Dönüp gitmeye hazırlandığında, adamın ona seslendiğini duydu. Daha önce ondan böylesine sert ve kızgın bir ses çıktığını duymamıştı. Çok şaşırdı.

Johannes, elleriyle sımsıkı masaya yapışmış, ona bakıyordu. "Bellis," dedi, yine kızgın bir sesle. "Üzüldüm, kendini kaçırılmış hissetmene –gerçekten– çok üzüldüm. Hiç bilmiyordum. Peki, ama karşı çıktığın şey ne? Asalak bir şehirde yaşamak mı? Bundan kuşkuluyum. Korsanlığa gelince... Belki fark etmiyorsun, ama Yeni Crobuzon bu konuda, günden güne Armada'yı geçiyor. Yeni Crobuzon'un korsanlık yapmadığını, enkaz haline getirdikleri Suroch'a anlatmaya çalış bakalım.

"Kültür? Bilim? Sanat? Bellis, sen nerede *olduğunun* farkında mısın? Bu şehir *yüzlerce* kültürün toplamı. Her deniz ülkesinin savaşlarda, korsan saldırılarında ve firarlar sonucunda kaybettiği gemiler olmuştur. İşte bütün bu gemiler *burada.* Armada'yı kuranlar onlar. Bu şehir geçmişin kayıp gemilerinin toplamı. Burada Yeni Crobuzon'un adını bile duymadığı kültürlerden gelen gezginler, paryalar ve onların torunları var. Bunu anlayabiliyor musun? Bunun ne anlama geldiğini biliyor musun? Oralardan kaçanlar burada buluşup teker teker üst üste binip yeni bir şey yaratıyorlar. Armada kim bilir ne kadar zamandır Kabaran Okyanusu tarayıp dünyanın *her yerinden* gelen kimsesizleri, kaçakları topluyor. Tanrı aşkına Bellis, sen *ne* biliyorsun ki?

"Tarihmiş! Denizci ulusların burası hakkında asırlardır söyleyip durduğu mitler ve söylencelerden haberin var mıydı? Hiç gemici masalı duydun mu? Buradaki en eski tekne tam *bin* yaşında. Gemiler değişebilir belki, ama şehrin tarihi en az Et-Yiyen Savaşları'na kadar, hatta bazılarının dediğine göre ta o lanet Hayaletkafa İmparatorluğu'na kadar uzanıyor... Kasaba mı dedin? Armada'nın nüfusunu bilen yok, ama en az yüz binlerle ifade edilebilir. Kat kat

güverteleri bir say, kilometrelerce uzanan sokakları büyük olasılıkla Yeni Crobuzon'un sokakları kadar vardır.

"Hayır, biliyor musun, Bellis, sana inanmıyorum. Burada yaşamayı istememenin bir nedeni olduğunu, Yeni Crobuzon'u tercih etmenin nesnel sebepleri olduğunu sanmıyorum. Bence sen yalnızca evini özlüyorsun. Beni yanlış anlama. Açıklama yapman da gerekmez. Yeni Crobuzon'u tercih etmen anlaşılabilir. Ancak senin aslında söylediğin, 'Burayı *sevmiyorum*, evime gitmek *istiyorum*.'"

Johannes'in Bellis'e bakışlarında ilk kez, nefreti andıran bir şey oluştu.

"Senin dönme arzunu, *Terpsikor*'un, artık insan gibi yaşama şansını yakalamış yüzlerce Tekraryapımın istekleriyle karşılaştırdık diyelim, korkarım seninkinin hiçbir önemi kalmaz."

Bellis gözlerini adama dikmişti. "Eğer birisi yetkililere," dedi soğuk bir sesle, "benim kapatılmaya ve yeniden eğitilmeye uygun olduğumu söyleyecek olursa, yemin ederim, kendimi öldürürüm."

Bu çok gülünç, hiç de doğru olmayan bir tehditti aslında ve adamın da bunu bildiğinden emindi, ama ona ancak bu kadar yalvarabilirdi. Johannes'in elinde, onun başını ciddi ciddi belaya sokabilecek bir güç olduğunu biliyordu.

Bir iş birlikçiydi o.

Dönüp oradan ayrıldı –hâlâ çiseleyen, Armada'yı dört bir yandan kuşatan yağmura çıktı. Johannes'e söylemek istediği bir sürü şey vardı aslında. *Sorghum*'dan, şimdi küçük bir koyda duran, şu alev kusan esrarengiz devden söz etmek istemişti. Sevgililer'in onu neden çaldığını, ne işe yaradığını, onunla ne yapmayı planladıklarını öğrenmek istiyordu. Kuyunun tayfasına ne olmuştu? Kimsenin görmediği şu yer-duyumcu neredeydi? Johannes'in bunları bildiğinden emindi, ama artık onunla konuşmasına imkân yoktu.

Onun söylediklerini kafasından silip atamıyordu. Büyük bir istekle, kendi söylediklerinin de Johannes'i rahatsız ediyor olmasını diledi.

8

Bellis ertesi sabah pencereden, çatıların ve bacaların üzerinden şehre baktığında, Arınada'nın hareket halinde olduğunu gördü.

Gece bir ara, Arınada'nın etrafında, bir kovanın etrafındaki arılar gibi sürekli dolaşıp duran römorkörler şehrin etrafını sarmıştı. Birçoğu, kalın zincirlerle kendilerini şehrin çevresine bağlamıştı. Şehirden dışarıya doğru açıldıklarından zincirleri iyice gerilmişti.

Bellis şehrin tutarsızlıklarına alışmıştı. Armada yavaş yavaş döndükçe, güneş bir gün baca evinin solundan, diğer gün sağından doğuyordu. Güneşin bu tuhaflıkları kafa karıştırıyordu. Karayı görmeden yön bulabilmenin tek yolu yıldızlara bakmaktı, ama Bellis, yıldızlardan oldum olası haz etmezdi: Bakar bakmaz Üç Boynuz, ya da Bebek ya da diğer takımyıldızları tanıyanlardan değildi. Gece onun için hiçbir şey ifade etmiyordu.

Bugün güneş, penceresinin tam karşısından doğmuştu. Zincirlerine asılan ve Arınada'nın koca kütlesini çeken gemileri gördü. Bir süre hesap yaptıktan sonra, güneye doğru gittiklerini anladı.

Bu müthiş çaba onu büyülemişti âdeta. Şehrin boyutları, kendisini çeken sayısız gemiyi gölgede bırakıyordu. Arınada'nın hızını kestirmek kolay değildi, ama gemiler arasından akan suya ve büyük dalgaların şehrin kenarlarına vuruşlarına bakılacak olursa, yolculukları son derece yavaştı.

Nereye gidiyoruz? diye merak ediyordu, umutsuzca.

Garip bir utanç duygusu içindeydi. Armada'ya geleli haftalar olmuştu ve o güne kadar, şehrin ne hareketini, ne denizdeki yolculuğunu, ne güzergâhını ne de korsanlık peşindeki donanmasının, sürekli yer değiştiren evlerin yollarını nasıl bulduklarını merak etmişti. Ani bir ürpermeyle, bir önceki gece Johannes'in nasıl üstüne geldiğini anımsadı.

Söylediklerinin bir kısmı doğruydu.

Kendi söylediklerinin de, tabii ve ona hâlâ kızgındı. Arınada'da yaşamak istemiyordu ve ömrünü çürüyen gemilerden oluşan bu ağın içinde geçirme düşüncesi aklına gelince, öfkeyle dudaklarını büzdü. Duyduğu öfke o kadar yoğundu ki, içinde paniğe benzer bir duygu hissetti. Ama yine de...

Ama yine de, kendini mutsuzluğunun içine hapsettiği doğruydu. İçinde bulunduğu durumdan bihaberdi, Arınada'nın tarihini ve politikasını bilmiyordu ve bunun tehlikeli olduğunu fark etti. Şehrin işleyişini anlamıyordu, Basil ve Denizkestanesi tersanelerine giren gemilerin nereden geldiklerini bilmiyordu. Şehrin nerelerden geçtiğini, nereye gittiğini bilmiyordu.

Geceliği üstünde, orada öylece durup düşünmeye başladı. Bir yandan da, güneşin yükselerek, yavaş yavaş yoluna devam eden şehrin kenarlarını aydınlatışını izliyordu. Merakının uyandığını hissetti.

Sevgililer, diye düşündü, tiksintiyle. *Bunlarla başlayalım. Hey Tanrım, Sevgililer'miş. Kimin nesi bunlar?*

Şekel onunla birlikte kütüphanenin üst güvertesinde kahve içiyordu.

Heyecanlı bir çocuktu. Bellis'e biriyle bir şey, bir başkasıyla başka bir şey yaptığından ve bir üçüncüsüyle kavga ettiğinden ve bir dördüncüsünün Kurak Şelale ilçesinde yaşadığından söz edip duruyor ve Bellis onun şehir hakkındaki bu bilgisi karşısında ezilip büzülüyordu. Bilgisizliği yüzünden yine utanmıştı ve çocuğun gevezeliklerini dikkatle dinliyordu.

Şekel, Bellis'e kaktüs balon pilotu Hedrigall'den söz etti. Kaktüs adamın kötü geçmişini, Dreer Samher için korsan-tacirlik yaptığını, Hedrigall'in sivrisinek-adamlarla ticaret yapmak için Gnurr Kett'in güneyindeki korkunç adaya gidişini anlattı.

Sırası geldiğinde, Bellis ona ilçeleri, büyülü mahalleyi, şehrin rotasını, *Sorghum* kulesini, Tintinnabulum'u sormadan edemedi. Sorularını oyun kartları gibi çocuğun önüne açmıştı.

"Evet," dedi oğlan yavaşça. "Tinnabol'u biliyorum. Onu ve arkadaşlarını. Garip adamlar. Makler, Metzger, Promus, Tinnabol. Bir de Argentarius adlı biri var, kimsenin görmediği biri, delinin teki. Diğerlerini anımsayamıyorum. *Kastor*'un içi ganimetlerle dolu. Ürkünç bir yer. Denizden gelen ganimetler. Hepsini duvarlara asmışlar. İçleri doldurulmuş çekiç balıkları ve katil balinalar, pençeli ve dokunaçlı şeyler, kafatasları. Bir de zıpkınlar var. Ayrıca asla görmek istemeyeceğim şeylerin cesetleri üzerinde poz veren gemicilerin heliotipleri.

"Avcılar bunlar. Uzun zamandır bu şehirde yaşamıyorlar. Tam olarak devşirme de değiller. Bir sürü hikâye anlatılıyor, ne yaptıkları, neden burada oldukları hakkında söylentiler var. Bir şey bekliyorlar gibi."

Bellis, Şekel'in Tintinnabulum hakkında nasıl bu kadar çok şey bildiğini anlayamıyordu ancak oğlan sırıtarak devam etti.

"Tintinnabulum'un... bir yardımcısı var," dedi. "Adı Angevine. İlginç bir kadın." Yine sırıtınca Bellis başını çevirdi, oğlanın saklayamadığı heyecanından utanmıştı.

Armada'da baskı makineleri, yazarlar, editörler ve çevirmenler de vardı, yeni kitaplar ve klasik eserlerin Saltça çevirileri basılabiliyordu. Ancak kâğıt çok zor bulunuyordu: Baskı sayıları çok küçüktü ve kitaplar çok pahalıydı. Bütün ilçeler, Kitapkent'in Büyük Çarklar Kütüphanesi'ne bağımlıydı ve ödünç kitap alma haklarını garantilemek için prim ödüyorlardı.

Kitaplar çoğunlukla Zarganadenizi ilçesinin korsanlarından geliyordu. Yüzyıllar boyunca Armada'nın bu en güçlü ilçesi, elindeki bütün kitapları Saatevi Rampası'na bağışlamıştı. Kitapkent'i kim yönetirse yönetsin, bu bağışlar onun bağlılığının garantisi oluyordu. Diğer ilçeler de, aynı katı denetim olmasa da, bu uygulamayı kopya ediyorlardı. Dışarıdan gelen vatandaşların ellerinde kitap bulundurmalarına izin verebiliyor ya da yürüttükleri nadir ciltlerden bazılarını değiş tokuş ediyorlardı. Kitap biriktirmenin çok ciddi bir suç olarak görüldüğü Zarganadenizi'nde ise, böyle bir şey kesinlikle olmuyordu.

Bazen Zarganadenizi gemileri Bas-Lag'in kıyıdaki yerleşim bölgelerine kitap baskınları yapıyor, korsanlar evleri talan ederek buldukları bütün kitap ve elyazmalarına el koyuyorlardı. Hepsi doğruca Kitapkent'e, Saatevi Rampası'na...

Bu yağmalar sürüp gidiyor, Bellis ve meslektaşları bu yüzden hiç boş kalmıyordu.

Merhamet Gemileri'yle gelen, yolları rastgele Arınada'yla kesişen yeni kepriler yaklaşık yüz yıl kadar önce yumuşak bir darbeyle Kitapkent'i ele geçirmişlerdi. Keprilerin yazılı metinlere karşı alışılageldik ilgisizliğine karşın –birleşik gözleri okumayı zorlaştırıyordu– buranın kütüphaneye bağımlılığını fark edecek kadar akıllıydılar. Kütüphanenin bakımını onlar devralmıştı.

Bellis kitapların sayısını tahmin edemiyordu: Kütüphane gemilerinde bir sürü eski, küçük ambar, bir sürü dönüştürülmüş baca ve bölme, içleri sökülmüş kamara, ek oda, hepsi tıka basa kitaplarla doluydu. Birçoğu neredeyse antika denilebilecek kitapların binlercesine dokunulmamıştı bile. Armada kitap çalmayı yüzyıllardır sürdürüyordu.

Katalogların ancak bir kısmı fişlenmişti. Son birkaç yüzyıldır kütüphanenin elindekileri listelemek amacıyla memurlar işe alınmıştı, ancak bazı hükümetler bu işe pek önem vermemiş, kaçınılmaz olarak da hatalar yapılmıştı. Bazı yeni gelen kitaplar raflara rastgele konmuş, doğru dürüst kontrol edilmemişlerdi. Hatalar sisteme girmiş, bunlar başka hatalara yol açmışlardı. Onlarca yılın birikimi olan ciltlerce kitap, kütüphanede bir yerlere saklanmıştı; göz önündeydiler ancak görülmüyorlardı. Bunların güçlü, yitik, saklı ve yasak içerikleriyle ilgili söylentiler ve efsaneler alıp yürümüştü.

Bellis karanlık koridorlara ilk girdiğinde, parmaklarını kilometreler boyunca uzanan bu raflarda gezdirerek dolaşmıştı. Rastgele bir kitabı çekip almış, açtığı ilk sayfada soluk mürekkeple yazılı ismi görünce birden durmuştu. Sonra bir başka cilt, kaligrafi ve mürekkeple diğerinden daha yakın zamanda yazılmış bir isim. Üçüncü kitap yazısızdı ama dördüncüsünde yine çoktan ölmüş birine ait olduğunu gösteren işaret vardı.

Bellis kımıldamadan durup isimleri tekrar tekrar okumuş ve birden kendini boğulacak gibi hissetmişti. Çalıntı kitapların arasında kapana kısılmıştı, pisliğe batar gibi kitapların içlerine gömülmüştü. Etrafını saran, özenle sağ üst köşeye karalanmış yüzlerce, binlerce sayısız ismi, bunların mürekkebi hiçe sayan ağırlığını, her birinin açık ve buyurgan bir tavırla, *bu benim, bu benim* diye avaz avaz bağırdığını düşünmek Bellis'in soluğunu kesti. Bu küçük egemenliklerin yıkılması ne kolaydı.

Bellis'e, hırçın ruhlar sanki etrafında çırpınıyor, bu ciltlerin artık kendilerine ait olmadığını kabullenemiyorlar gibi geldi.

O gün, yeni gelen kitapları ayırırken kendi kitaplarından birini buldu. Uzun bir süre, yerde bacakları açık, sırtını raflara dayayarak oturdu, uzun uzun *Solucangözü Çalılığı El Yazmaları*'na baktı. Kitabın o bildik aşınmış sırtına ve üzerindeki hafiften kabarmış "B. Coldwine" yazısına dokundu. Bu kendi kopyasıydı: Yıpranmış kılıfından tanımıştı onu. Kitabı, sanki başaramayacağı bir testle karşı karşıyaymışçasına çekinerek inceledi.

El arabasında diğer kitabını, *Yüksek Kettai Gramatolojisi*'ni bulamadı, ama *Terpsikor*'a getirdiği *Salkrikaltor Kerevitleri* kitabı oradaydı.

Bizim eşyalarımız ancak geliyor, diye düşündü.

Yumruk yemiş gibi oldu.

Bu benimdi. Benden alındı.

Başka hangileri gemidendi? Şu *Gelecek Zaman Kipleri*, Doktor Mollificatt'ınki miydi? Yoksa bu, Dul Cardomium'un *Otografi ve Hiyeroglif*'i miydi?

Yerinde duramadı. Ayağa kalkıp yürümeye başladı, dalgın ve üzgün bir halde kütüphanenin içinde dolaştı. Kitabını göğsüne sımsıkı bastırarak açık havaya çıktı, tekneleri bağlayan köprülerde yürüdü, sonra tekrar rafların karanlığına döndü.

"Bellis?"

Şaşkınlıkla başını kaldırıp baktı. Karşısında, suratında sevinç mi yoksa endişe mi olduğunu kestiremediği bir ifadeyle, Carrianne duruyordu. Son derece solgun görünüyordu ama her zamanki güçlü sesiyle konuştu.

Kitap Bellis'in elinde sallanıyordu. Soluğu yavaşladı, yüzündeki kriz ifadesini sildi, toparlanarak ne söylemesi gerektiğini düşündü. Carrianne elini tutarak onu öteye çekti.

"Bellis," dedi yine. Yüzünde yapmacık bir gülümseme olsa da sesi içtendi. "Artık birbirimizi tanımak için çaba göstermenin zamanı geldi. Yemek yedin mi?"

Carrianne onu hafifçe çekerek *Danseden Hayalet*'in koridorlarından geçirdi, sonra *Kıskaç*'a giden yarı kapalı bir yürüyüş yoluna çıkardı. *Bu ben olamam*, diye düşünüyordu Bellis, kadının arkasından giderken. *Birinin beni ardı sıra sürüklemesi olacak iş değil. Bu ben değilim.* Ancak büyülenmiş gibiydi ve Carrianne'in onu ısrarla çekiştirmesine karşı koyamıyordu.

Çıkışa geldiklerinde şaşkınlık içinde, *Solucangözü Çalılığı Elyazmaları*'nı hâlâ yanında taşıdığını fark etti. Kitabı öyle sıkmıştı ki; parmaklarında kan kalmamıştı.

Carrianne'in koruyuculuğu altında, nöbetçinin önünden yürüyüp geçebileceğini, kitabı ona göstermeden, göğsüne sımsıkı yapıştırabileceğini ve kaçak malıyla kütüphaneden çıkabileceğini düşününce kalbi deli gibi atmaya başladı.

Ancak kapıya yaklaştıkça tedirginliği artmıştı. Onu, bunu yapmaya iten nedenleri daha anlamsız bulmaya, yakalanmaktan daha fazla korkmaya başlayınca, aniden derin bir soluk aldı, kitabı masanın arkasındaki bölmeye bıraktı. Carrianne anlaşılmaz bir ifadeyle ona baktı. Kapının ardındaki aydınlığa çıkınca, Bellis dönüp bıraktığı kitaba baktı, içinde bir şeylerin, huzursuz bir duygunun kabardığını hissetti.

Bunun bir zafer mi yoksa bir yenilgi mi olduğuna karar verememişti.

Siren, Saatevi Rampası'ndaki en büyük gemiydi. Eski model, büyük bir buharlıydı, endüstri ve yerleşimde kullanılmak amacıyla elden geçirilmişti. Arka güvertesinden hepsine ökse bulaşmış güdük beton bloklar yükseliyordu. Çamaşır iplerinin birbirine bağladığı pencerelerden insanlar ve kepriler sarkmış, konuşuyorlardı. Bellis, Carrianne'in arkasından giderek, bir ip merdivenden denize doğru

indi, tuz ve nem kokularının arasından *Siren*'in gölgesindeki bir kadırgaya geçti.

Kadırganın güvertesinin altı, öğle yemeğine gelenlerin doldurduğu bir restorandı. Garsonlar kepri ve insandı, ama aralarında birkaç tane paslı robot da göze çarpıyordu. İki sıra bankın arasındaki dar geçitte gidip geliyor, masalara kâselerle lapa, tabaklar içinde siyah ekmek, salata ve peynir taşıyorlardı.

Carrianne ikisi için de sipariş verdikten sonra yüzünde içten bir endişeyle Bellis'e döndü.

"E?" dedi. "Neyin var senin?"

Bellis başını kaldırıp kadına baktı ve bir an ağlamaya başlayacağını sanarak dehşete düştü. Neyse ki ağlama duygusu hemen kayboldu ve toparlandı. Başını Carrianne'den öteye, diğer insan, kepri ve kaktüs müşterilere doğru çevirdi. Bir iki masa ötelerinde iki Ilorgis oturuyor, üç başlı bedenleriyle aynı anda her tarafa bakar gibi görünüyorlardı. Arkasında oturan ise Bask ilçesinden gelen ve hangi ırktan olduğunu bir türlü çıkaramadığı parlak bir amfibiydi.

Restoran, dalgalar vurdukça yalpalanıyordu.

"Gördüğüm şeyin ne olduğunu biliyorum," dedi Carrianne. "Ben de devşirmelerden biriyim."

Bellis birden başını kaldırıp baktı. "Ne zaman?" diye sordu.

"Neredeyse yirmi yıl önce," dedi Carrianne ve başını çevirip pencereden Basil Tersanesi'ne ve durup dinlenmeden hâlâ şehri çekmekte olan römorkörlere baktı. Yavaşça ve üzerine basarak Bellis'in neredeyse anımsadığı bir dilde bir şeyler söyledi. Dil bilimcinin beyni hemen kesik ve sürtünmeli sesleri harmanlamaya başladı, ancak Carrianne lafı değiştirerek onu engelledi.

"Eski ülkemde mutsuz insanlara söylediğimiz bir şey. 'Daha kötüsü de olabilirdi,' gibisinden, aptalca, basmakalıp bir laf. Tam olarak söylemek gerekirse, 'Hâlâ gözlerin var ve gözlüklerin de henüz sağlam.'" Öne doğru eğilip gülümsedi. "Ancak bu seni rahatlatmayacaksa, bundan gocunmam. Memleketimden, seninkinden çok daha uzaktayım, Crobuzonlu. En az iki bin kilometre daha uzakta. Benim ülkem Ateşsuyu Boğazları."

Bellis'in yukarıya kaldırdığı kaşlarına, yüzündeki şaşkın ifadeye bakarak güldü.

"Büyücülerin hâkimiyetindeki Geshen diye bir adadan geliyorum." Körpe Armada tavuğunun tadına baktı. "Büyücülük ya da daha çok bilindiği gibi Shud zar Myrion zar Koni." Elini alaycı bir gizemle salladı. "Ratjinn Şehri, Kara Yas Kovanı –böyle şeyler işte. Siz Yeni Crobuzonluların bu konuda neler söylediğini biliyorum. Bunların çok azı doğru."

"Nasıl yakalandın?" diye sordu Bellis.

"İki kez," dedi Carrianne. "Bir kez kaçırıldım, sonra yine kaçırıldım. Gnurr Kett'deki Kohnid'e giden bir eğlence gemisindeydik. Uzun, zorlu bir yolculuktu bu. On yedi yaşımdaydım. Piyangoda, geminin baş süsü ve odalık olmayı kazanmıştım. Gündüzleri geminin direğine bağlı bir şekilde, geminin önüne orkide yaprakları saçıyordum, gecelerimi ise erkeklerin falına bakarak ve onların yataklarında geçiriyordum. Can sıkıcı bir işti ama gündüzleri seviyordum. Oradan sarkmayı, şarkı söylemeyi, uyumayı, denizi izlemeyi.

"Ama bir Dreer Samher savaş çarklısı gemimizin önünü kesti. Kohnid ile yaptıkları ticareti kıskanmışlardı. Kendileri orada bir tekel kurmuştu. Hâlâ devam ediyorlar mı?" diye sordu birden, Bellis ise ancak başını sallayarak, *Bilmiyorum*, diyebildi.

"Neyse, Kaptan'ı benim direğin altına bağladılar ve gemiyi batırdılar. Adamların ve kadınların çoğu yanlarına biraz erzak bırakılarak cankurtaran sandallarına bindirildi ve kıyıya doğru gönderildi. Çok uzun bir yoldu bu ve karaya varabildiklerini hiç sanmıyorum.

"Bazılarımızı alıkoydular. Kelepçe takmanın ve kaba davranmanın dışında kötü davranışları olmadı. Deliler gibi bana ne yapacaklarını merak edip duruyordum ki, yolumuz ikinci kez kesildi. Kurak Şelale ilçesinin yeni gemilere gereksinimi olmuş, bu yüzden korsanları denize göndermişlerdi. Arınada buranın epey güneyindeydi o zaman ve Dreer Samher tekneleri en kolay avdı."

"Sonra... peki sen nasıl..? Zor olmadı mı?" dedi Bellis, "buraya ilk geldiğinde yani?"

Carrianne bir süre Bellis'e baktı.

"Kaktüslerden bazıları," dedi, "asla alışamadı. Karşı çıktılar ya da kaçmaya kalkıştılar. Sanırım bunlar öldürüldü. Ben ve arkadaşlarım..?" Omzunu silkti. "Biz kurtarılmıştık, bizim için durum farklıydı.

"Ama evet, zor oldu, perişan haldeydim, erkek kardeşimi özlüyordum falan. Ancak, biliyor musun, bir tercih yaptım. Yaşamayı seçtim, hayatta kalmayı.

"Bir süre sonra gemideki yoldaşlarımdan bazıları Kurak Şelale'den ayrıldı. Biri Shaddler'da yaşıyor, diğeri Sen-Ve-Senin'de. Ama çoğunlukla bizi getirdikleri yerde kaldık." Bir süre yermeğini yedi, sonra yine başını kaldırıp baktı. "Yapılabiliyor, inan bana. Sen de burayı evin *gibi hissedeceksin.*"

Bunu onu rahatlatmak için söylemişti. Sevecen davranıyordu, ama bu sözler Bellis'e bir tehdit gibi geliyordu.

Carrianne ona ilçelerden söz ediyordu.

"Zarganadenizi'ni biliyorsun," dedi, ruhsuz bir sesle. "Sonra Sevgililer. Yara izli Sevgililer. Kafayı yemiş manyaklar. Saatevi Rampası'nı biliyorsun."

Entelektüellerin mahallesi, diye düşündü Bellis, *Yeni Crobuzon*'un *Brock Bataklığı gibi.*

"Shaddler, Yüreklikabukların yeri. Bask. Sen-Ve-Senin."

Carrianne parmaklarıyla bütün ilçeleri sayıyordu. "Jhour. İtevi, Demokratik Konsey. Kahramanların kalesi. Bir de Kurak Şelale," diye bitirdi lafını. "Benim yaşadığım yer."

"Neden Yeni Crobuzon'dan ayrıldın, Bellis?" diye sordu durup dururken. "Sömürgelerde yaşama heveslisi birine de benzemiyorsun."

Bellis bakışlarını indirdi. "Ayrılmam *gerekiyordu,*" dedi. "Başım beladaydı."

"Yasalarla mı?"

"Bir şeyler oldu işte..." İçini çekti. "Benim yaptığım bir şey değil, ben bir şey yapmadım, hiçbir şey yapmadım." Sesindeki üzüntüyü atamıyordu. "Birkaç ay önce şehirde bir hastalık oldu... Sonra bu-

nun arkasında benim tanıdığım birinin olduğu dedikoduları çıktı. Milisler onun tanıdığı herkese ulaşmaya başlamışlardı, ilişkisinin olduğu herkese. Sonunda bana da gelecekleri açıktı. Ayrılmayı hiç istemiyordum." Dikkatle konuşuyordu. "Başka seçeneğim yoktu."

Biriyle yemek yemek, hatta Bellis'in normalde nefret ettiği havadan sudan konuşmalar onu yatıştırmıştı. Gitmek üzere ayağa kalktıklarında Carrianne'e kendini iyi hissedip hissetmediğini sordu.

"Kütüphanede fark ettim..." dedi. "Umarım söylememe alınmazsın, ama çok solgun görünüyorsun."

Carrianne muzırca gülümsedi. "İlk kez bana benimle ilgili bir şey soruyorsun, Bellis," dedi. "Dikkat et. Beni merak ettiğini sanırım sonra." Sevecen bir tavırla laf çarpıyordu. "İyiyim ben. Dün gece kanım emildi, hepsi bu."

Bellis durdu, o ana kadar özümsediği bütün bilgiyi gözden geçirdi ve Carrianne'in cümlesinde bir mantık bulmaya çalıştı. Bulamadı.

"Anlamıyorum," dedi, kavrayamadığı için yorgun bir halde.

"Bellis, ben Kurak Şelale'de yaşıyorum," dedi Carrianne. Bazen kanlarımız emilir böyle. Yöneticimizin Brucolac olduğunu biliyorsun değil mi? Onu duydun mu?"

"*Duydum...*"

"Brucolac. Oupyr. Loango. Katalkana." Carrianne, her ezoterik sözcüğü söylerken, Bellis'in gözlerinin içine bakıyor, onun hiçbir şey anlamadığını görüyordu. "Hemofaj, Bellis. Kan emici.

"Vampir."

* * *

Bellis, haftalardır tatarcık bulutları gibi etrafını saran dedikodular ve dokundurmalardan, ilçelerin çoğu hakkında az da olsa bir şeyler öğrenmişti. Bütün o tuhaf küçük devletçikler, sağlıksız topluluklar halinde birbirine kenetlenmiş, birbirleriyle didişip yerlerini korumak için uğraşıp durmaktaydılar.

Ancak nasıl olduysa, en önemli, en çarpıcı ya da inanılmaz ya da ürkünç olanları kaçırmıştı. Sonunda, ne kadar cahil olduğunun

bir tokat gibi yüzüne çarpıldığı anı düşündü: Carrianne'in solgunluğunun nedenini açıkladığı ve onun da evinden ne kadar uzakta olduğunu anladığı zamanı.

Carrianne'in açıklaması karşısında irkilmekten öte bir şey yapmadığına sevinmişti. Vampir sözcüğünü -Ragamollca ve Saltçada aynıydı- duyunca içinde bir şey kaskatı kesilmişti. Carrianne, o anda, Bellis'e gidebileceği daha uzak bir yerin olmadığını anlatmıştı. Evinden, burada olduğundan daha uzakta olamazdı.

Armada'da onun anlayabildiği bir dil konuşuluyordu. Ne kadar değiştirilmiş ve yenilenmiş olsalar da, gemilerini tanıyordu. Paraları ve yöneticileri vardı. Takvimlerindeki farklılıkları ve terimlerini öğrenebilirdi. Oradan buradan bulduklarıyla oluşturdukları mimarileri de tuhaftı, ama anlaşılabilirdi. Ancak burası vampirlerin saklanmaya ve gizlice avlanmaya gerek görmediği, geceleri ortalıkta rahatça dolaşıp saltanat sürebildikleri bir şehirdi.

Bellis o anda, kültürel değerlendirmelerinin bir işe yaramadığını anladı. Cehaletinden bıkmıştı.

Parmaklarını Fen Bilimleri kart kataloğundaki başlıklarda dolaştırdı, harfleri hızla geçerek Johannes Tearfly'ın adını buldu. Kitaplarının çoğunun birden fazla kopyası vardı.

Eğer yaşamımı yöneten Sevgililer, seni ele geçirmeyi bu kadar çok istedilerse, diye düşünüyor, bir yandan da aceleyle adamın eserlerinin katalog numaralarını kaydediyordu, *ben de onların kafalarından neler geçiyor onu öğreneceğim. Bakalım onları bu kadar heyecanlandıran şey neymiş.*

Kitaplardan biri dışarıdaydı, ama diğerlerinin kopyaları oradaydı. Bir kütüphane çalışanı olarak, Bellis'in ödünç kitap alma hakkı vardı.

Dondurucu soğukta evine giderken, kalabalığı, tepesindeki halatların üzerinde dolaşan geveze Armada maymunlarını, yalpalayan köprüleri ve güverteleri, şehrin yüksek sokaklarını geçti, teknelerin arasında fışkırdayan dalgaların üzerinden yürüdü. Şehir bağırtılarla uğulduyordu. Çantasında, hepsi de Johannes Tearfly tarafından yazılmış kitapları taşıyordu: *Demir Körfez Kaya Göletlerindeki Saldırganlar; Sardula Anatomisi; Hayvanlar Üzerine Denemeler; Mega-*

fauna Kuramları ve Doğa Bilimci İçin Bir Sorunsal Olarak Tabakalararası Yaşam.

Dışarıda ay ışığı, buz gibi bulutların arasından bakarken, Bellis sobanın yanına kıvrıldı, lamba ışığında okumaya başladı. Kitaptan kitaba atlıyordu.

Saat gecenin biri olduğunda, dışarıdaki gemilerin karanlık silüetine baktı.

Arınada'yı çeken teknelerin ışıkları, ilerlemekte olan şehrin etrafını çevirmişti.

Karşılarına çıkan gemileri ve halkı haraca kesen bütün Arınada korsan teknelerini düşündü. Aylar boyunca binlerce millik alanı tarıyor, ganimetlerle yüklü bir halde, şehirleri yer değiştirmiş olsa bile, anlaşılmaz yöntemlerle yollarını bulup geri dönüyorlardı.

Şehrin keskin gözlü denizcileri ufku izliyor, gördükleri ufacık değişimlerden teknelerin yaklaştığını anlıyor, römorkörler Arınada'yı gözlerden uzak bir yere çekiyordu. Bazen bu kaçış işe yaramayıp da yollarına yabancı gemiler çıkınca, bunlarla duruma göre alışveriş yapılabiliyor ya da ele geçiriliyorlardı. İşinin erbabı olan uzmanlar, gelenlerin Arınada'nın kendi gemileri olduğunu, gizli yöntemlerle hemen anlıyor, onları buyur ediyorlardı.

O kadar geç olmasına karşın, bazı semtlerden hâlâ çalışan makine sesleri geliyor, bunlara dalgaların sesi ve hayvanların ulumaları karışıyordu. Bellis, manzarayı heliotiplerdeki çizikler gibi bölen halatlar ve tahtaların arasından, Arınada'nın bir ucunda, *Sorghum*'un durduğu küçük tekne koyunu görebiliyordu. Kulenin bacasından, haftalarca ateş ve büyülü sıvılar fışkırmış, etrafındaki yıldızlar, gecelerce soluk ve donuk bir ışığın içinde gizlenmişti.

Artık bitmişti. *Sorghum*'un üzerindeki bulutlar karanlıktaydı. Alevler sönmüştü.

Arınada'ya geldiğinden beri ilk kez, Bellis eşyalarını karıştırdı ve epeydir ihmal ettiği mektubunu çıkardı. Karşısında katlanmış mektup, elinde yazmaya hazır bir kalemle sobanın yanında otururken bir süre ne yapacağını bilemedi. Sonra, kararsızlığına sinirlenerek yazmaya başladı.

Armada yavaş yavaş daha sıcak sulara doğru gidiyor olsa da, hava birkaç gün çok soğuk oldu. Kuzeyden dondurucu rüzgârlar esti. Ağaçlar ve sarmaşıklar, gemilerin güvertelerine renk katan küçük bahçelerdeki bitkiler çürüyüp karardı.

Soğuk gelmeden kısa bir süre önce, Bellis şehrin iskele tarafında, keyifle oynaşan balinalar gördü. Birkaç dakika sonra, ani bir hareketle, Armada'ya iyice sokuldular, kocaman kuyruklarını hızla suya çarparak kayboldular. Bunun hemen ardından soğuk geldi.

Şehirde kış, yaz, bahar ya da mevsimler diye bir şey yoktu; yalnızca hava vardı. Armada'da mevsimler zamana göre değil, yere göre değişiyordu. Yeni Crobuzon yılın sonunda kar fırtınalarıyla boğuşurken Armadalılar, Fırın Denizi'nde sıcağın tadını çıkarabiliyorlar; ya da kalın giysili tayfalar, şehri Sessiz Okyanus'ta demir atacakları yere, Yeni Crobuzon'un kar fırtınalarını bile aratacak iklimlere götürürken, soğuktan kaçacak delik arıyorlardı.

Armada, Bas-Lag'in okyanuslarında korsanlık, ticaret, tarım, güvenlik konularına ve diğer gizli güçlere bağlı olarak yazılmış kurallara göre dolaşıp duruyor, gittiği yerlerdeki havaya boyun eğiyordu.

Şehrin düzensiz iklimi bitkilere yaramıyordu. Armada'nın florası, büyü, şans ve rastlantı eseri hayatta kalıyor, sadece dayanıklı bitkiler yaşamlarını sürdürebiliyordu. Yüzyıllardır yaptıkları tarım sonucunda çabuk büyüyen, dayanıklı ve çok değişken ısılarda bile büyüyebilen türler gelişmişti. Yıl boyunca olmadık zamanlarda ürün alabiliyorlardı.

Güvertelerde, yapay ışıklar altında ekili araziler uzanıyordu. Karanlık, eski ambarlarda mantar tarlaları ve kendi içinde döllenmiş, gürültücü, leş kokulu, dayanıklı melez hayvanlar vardı. Şehrin altında asılı sallarda, kabukluların ve yenilebilir balıkların tel kafesleriyle yan yana, esmer laminaryalar ve hava keseli yenilebilir deniz yosunları yetiştiriliyordu.

Günler geçtikçe Saltça, Tanner'a daha kolay gelmeye başlamıştı, bu yüzden de iş arkadaşlarıyla daha çok zaman geçiriyordu. Basil Tersanesi'nin arkasındaki barlarda ve kumarhanelerde içip eğleni-

yorlardı. Bazen Şekel de geliyor, erkeklerin yanında mutlu görünse de, çoğu kez tek başına *Kastor*'a gidiyordu.

Tanner onun Angevine denen ve kendisinin henüz görmediği, Kaptan Tintinnabulum'un hizmetçisi ya da koruması olan o kadına gittiğini biliyordu. Şekel'in, kekeleye kekeleye ona kadından söz etmesi Tanner'ı eğlendirmiş, oğlanı anlayışla karşılamış, onun yaşındaki hallerini anımsamıştı.

Şekel, *Kastor*'da yaşayan garip, çalışkan avcılarla daha çok zaman geçirir olmuştu. Bir gün Tanner onu görmeye geldi.

Alt güvertelerde, kamaraların sıralandığı temiz, karanlık koridorlardan geçti; her birinin üzerinde bir isim yazılıydı: Gözüne Modist, Faber ve Argentarius isimleri ilişti. Tintinnabulum'un arkadaşlarının kamaralarıydı bunlar.

Şekel, Angevine'la birlikte yemekhanedeydi.

Tanner küçük dilini yutuyordu neredeyse.

Angevine, tahminine göre otuzlu yaşlarda bir Tekraryapımdı.

Şekel ona bunu söylememişti.

Angevine'ın bacakları, baldırlarının tam altında bitiyordu. Kadın, kok kömürü ve odun dolu, buharlı küçük bir arabanın, tırtıl ayaklı ağır bir düzeneğin içinden bir kukla gibi zıplıyordu.

Burada doğmuş olamaz, diye düşündü Tanner. Bu tür bir Tekraryapım, cezadan başka bir amaçla yapılamayacak kadar insafsız, keyfî, uyduruk ve acımasızdı.

Oğlanın ona asılmasına ses çıkarmaması hoşuna gitmişti. Sonra onun Şekel'le nasıl istekli konuştuğunu, ona nasıl yaklaştığını (altındaki ağır alete bağlı olduğundan tuhaf bir açı yaparak), oğlanın gözlerine nasıl baktığını gördü. Tanner yine şaşkınlığa düşmüştü.

Şekel'i Angevine'ına bıraktı. Ne olduğunu sormadı. Birdenbire yepyeni duygularla dolarak, yetişkinlikle çocukluk arasında sıkışıp kalmış gibi davranmaya başlayan Şekel, şimdi böbürleniyor, kendisiyle gurur duyuyor, yoğun duygulara kapılıyor, teslim oluyordu. Onun kenarından köşesinden anlattıklarından, Tanner Angevine'ın on yıl önce kaçırıldığını biliyordu. *Terpsikor* gibi onun gemisi de NovaEsperium'a giderken ele geçirilmişti. O da Yeni Crobuzonluydu.

Şekel eve, eski bir fabrika gemisinin iskele tarafına en yakın duran küçük odasına geri geldiğinde, Tanner önce onu kıskanmış, sonra bundan pişman olmuştu. Şekel'i elinden geldiğince yanında tutmaya, ancak gerek duydukça özgür bırakmaya karar verdi.

Tanner arkadaş edinerek yaşamındaki bir boşluğu kapatmaya çalışıyordu. İş arkadaşlarıyla çokça vakit geçiriyordu. Liman işçileri birbirleriyle çok samimiydi. Onların bayağı şakalarına ve oyunlarına o da katılmaya başladı.

Adamlar ona yakınlık gösteriyor, anlattıkları hikâyelere onu da dahil ediyorlardı.

Onun yeni olması adamların daha önce milyonlarca kez duydukları hikâye ve dedikoduları yeniden satmaları için bir bahane olmuştu. Bir tanesi kalkıp ölü denizlerden, fokurdayan dalgalardan ya da mürenlerin kralından söz ediyor, sonra dönüp Tanner'a bakarak, *Muhtemelen ölü denizler hakkında hiçbir şey duymadın*, diyordu. *Dinle bak şimdi...*

Tanner Sack, Bas-Lag denizlerinin en tuhaf hikâyelerini, korsan şehrin ve Zarganadenizi'nin efsanelerini dinledi onlardan. Armada'nın atlattığı korkunç fırtınaları, Sevgililer'in suratlarındaki yara izlerinin nedenlerini, Uther Doul'un olasılık şifresini nasıl kırıp, güç kılıcını nasıl bulduğunu öğrendi.

Orada burada yapılan eğlencelere katıldı -biri düğün, biri doğum, diğeri ise kumarda kazanan birinin partisiydi. Bazıları da üzüntülü olaylardı bunların. Bir tersane kazasında kırık bir cam parçası bir kaktüs kadının elinin yarısını kesmişti. Tanner elinde bulunan bütün parayı kadın için toplanan yardım parasına eklemişti. Bir başka seferinde ise, mahalleli, bir Zarganadenizi gemisi olan *Magda'nın Tehdidi*'nin, Ateşsuyu Boğazları yakınında battığı haberiyle perişan olmuştu. Tanner, o zaman da onların kayıplarını karşılamak için katkıda bulunmuştu ve üzüntüsü gerçekti.

Ancak Tanner iş arkadaşlarını ne kadar sevse de, akşamlarını tavernalar ve ziyafetlerde geçirmekten, bunun Saltçasını ilerletmeye yardımcı olmasından ne kadar hoşlansa da, ortalıkta tam olarak dile getirilmeyen bir gizliliğin tuhaf havasını seziyor, bunun ne olduğunu bir türlü çözemiyordu.

Su altı mühendislerinin yaptığı işle ilgili anlaşılmayan bir sürü şey vardı. Şu sımsıkı bağlanmış koruyucu köpek balıklarının arkasından, belli belirsiz ama dikkat çekici silüetleriyle beliren, arada sırada gözüne ilişen gölgeler neyin nesiydi mesela? Kendisinin ve diğer çalışanların her gün yapıp durduğu onarım işlerinin amacı neydi? *Sorghum*'un, özenle bakımını yaptıkları o çalıntı kuyunun, denizin tabanından, binlerce metre derinlikten çektiği şey neydi? Tanner, kalın boğumlu borusunun aşağıya inişini izlemiş, boru gözden kaybolurken sersemlediğini hissetmişti.

Bu projenin kafa sallamalar ve imalı laflarla geçiştirilen amacı ne olabilirdi? Bütün bu çabanın altında yatan plan neydi? Hiç kimsenin açıkça konuşmak istemediği, birçoğunun çok azını bildiği, birkaçının üstü kapalı bir şekilde anladığını ima ettiği şey neydi?

Zarganadenizi'nin endüstrisinin arkasında çok büyük ve önemli bir şey yatıyordu ve Tanner bunun ne olduğunu henüz bilmiyordu. Arkadaşları arasında bilenlerin olduğundan da kuşkuluydu, ancak yine de, yalanlarla, boş laflarla ve saçma sapan konuşmalarla beslenen bu topluluktan dışlanmış gibi hissediyordu kendini.

Zaman zaman *Terpsikor*'un diğer yolcuları, tayfaları ve mahkûmlarıyla ilgili haberler geliyordu kulağına.

Şekel ona kütüphanedeki Coldwine'dan söz etmişti. Johannes Tearfly denilen adamı ise kendisi görmüştü, yanında gizemli bir grupla, hepsinin ellerinde not defterleri, bir şeyler konuşuyorlardı. İçinden bir ses, alaycı bir şekilde, yeni bir hayat kurmanın çok zaman almadığını söylemişti. Kendisi aşağıda kıçından ter damlayarak çalışırken, bu bey onları izleyip küçük çizelgelerine işaretler koyup yeleğiyle oynuyordu sadece.

Azamet'in duygusuz kaktüs pilotu Hedrigall, Tanner'a, *Terpsikor*'dan gelen ve sık sık tersanelere uğrayan Fench diye bir adamdan söz etmişti (*Onu tanıyor musun*? diye sormuş, Tanner da başını sallayarak yanıt vermişti: Ambarların yukarısından hiç kimseyi tanımadığını anlatmak çok sıkıcıydı.) Hedrigall, Fench'in iyi bir adam olduğunu düşünüyordu. Onun sohbet edilebilecek, gemi-

deki hemen herkesi, hatta Kral Friedrich ve Brucolac gibilerini bile tanıyan biri olduğunu söylemişti.

Böyle şeylerden bahsederken Hedrigall neredeyse kendinden geçiyordu, bu da Tanner'a Tintinnabulum'u anımsatıyordu. Hedrigall tartışmak istemeyeceği konular hakkında hep bir şeyler bilir gibi görünenlerdendi. Ona pat diye bir soru sormak, henüz başlamakta olan arkadaşlıklarına zarar verebilir gibi geliyordu Tanner'a.

Geceleri şehirde yürüyüşe çıkıyordu.

İnce bulutların arasından sızan ayın ve pırıl pırıl parlayan kızlarının altında, etrafı suyun ve gemilerin sesleriyle sarılı, denizin kokusunu içine çekerek dolaştı. Sessizce yükselen *Sorghum*'un bulunduğu körfezin kıyısı boyunca yürüdü. Bir kerevit evini geçti. Pruvası bir buz dağı gibi sudan fırlamış, artık işe yaramayan, yarı batık bir sürat teknesiydi bu. Kapalı köprüden yukarıya, göz alıcı *Muhteşem Doğu*'nun arkasına doğru yürüdü, uyku tutmamış insanların ve gece işçilerinin yanından geçerken başını öne eğdi.

Zarganadenizi'nin sancak tarafına giden ip köprüden geçti. Işıklandırılmış bir zeplin tepesinde yavaşça savruldu ve yakınlardaki bir buharlıdan gelen çekiç sesleri korna seslerine karıştı, sesin bir an, Yeni Crobuzon'u anımsatmasıyla, çok güçlü, tarif edilmesi güç bir duyguya kapıldı.

Eski gemiler ve tuğla labirentinin içinde kendini kaybetti.

Aşağıdaki suda, bir belirip bir kaybolan ışıklar görür gibi oldu: Endişeli, ışıklı planktonlar. Şehrin homurtularına zaman zaman, kilometrelerce öteden yanıt veriliyor gibiydi, çok büyük, çok uzak ve canlı bir şey tarafından.

İtevi ve Denizkestanesidikeni tersanelerine doğru döndü. Altında köpüren dalgalar, her bir tarafında nemli, küflü ve tuzlu, çürümeye başlamış tuğlalar. Yüksek duvarlar ve pencereler, çoğu kırık; ana caddelerin arasındaki dar sokaklar, eski bölmelerin ve baca kapaklarının aralarında kıvrılarak gidiyordu. Terk edilmiş Arap yelkenlileri çöp doluydu. Soğuk rüzgâr, küpeştelere ve kıç güvertelere, mürekkep balığı ve deniz kabuklularından elde edilen göz alıcı

renklerle ve çalıntı mürekkeple yapılmış politika ve eğlence afişlerinden kopmuş parçaları savuruyordu.

Kediler sürtünerek yanından geçti.

Şehir yön değiştirip düzeldi, Armada'nın arkasındaki yorulmak bilmeyen buharlı gemiler, ağır ağır ilerliyor, zincirler geriliyor, yurtları çekiliyordu.

Tanner sessizlik içinde durup eski kulelere, arduvaz çatıların, bacaların, fabrika çatılarının ve ağaçların karaltılarına baktı. Bir parça ötesinde, ev-teknelerin böldüğü bir küçük koyda, Tanner'ın bilmediği kıyılardan gelen teknelerin kabinlerinden cılız ışıklar geliyordu. Diğerleri ise geceyi izliyordu.

[*–Daha önce birini becerdin mi? diye sordu. Şekel pek istemediği şeyleri anımsamaktan kendini alamadı. Karanlığın içinde bir parça ekmek için onun beceriksiz aletini içlerine alan, leş gibi* Terpsikor *kokan Tekraryapım kadınlar. Gemicilerin zorbaca sahip olduğu (ona da seslendikleri) ve iki kez becerdiği kadınlar (bir defasında kadının çığlıklarından rahatsız olarak büzüşüp, bitirmiş numarası yapmıştı) ve bir kez gerçekten içine girip kaldığı, birlikte kıvrılıp inlediği kadın... Onlardan önce de, Dumanlı Dönemeç'in arka sokaklarındaki kızlar ve (kendisi gibi) aletlerini gösteren oğlanlar, takas, seks, kabadayılık ve oyun arasında bir alışveriş. Şekel yanıt vermek için ağzını açtı ve gerçeği söylemek için büyük bir çaba harcadı, kadın bunu gördü ve lafını kesti (ona acıyordu) ve dedi ki: –Hayır oyun ya da para için değil, zorbalıkla da değil, ancak seni isteyen ve senin de gerçek insanlar gibi eşit koşullarda isteyerek becerdiğin birisi. Tabii ki bunu sorduğunda yanıtı hayır oldu ve onunla sevişti, ilk defa böyle olmasına izin verdiği için ona minnet duyarak (kolayca ve istekle kabullendiği, hak edilmemiş bir armağandı bu).*

Kadının bluzunu çıkarmasını izledi, etini ve onun gözlerindeki arzuyu görünce soluğu kesilir gibi oldu. Kazanından (hiç söndürmemesi gerektiğini, habire yakıt tüketen, eski ve bozuk, son derece obur bir kazan olduğunu söylemişti daha önce) yayılan ısıyı hissetti ve kadının donanımını, üst baldırlarının hamurumsu etiyle birleştiği yerdeki siyah alaşımı gördü. Kendi kat kat giysileri üzerinden kolayca

çıkmıştı ve zayıf, kemikli bedeni titreyerek, genç aleti dimdik, arzudan yutkunamayacak bir halde ayakta bekliyordu.

Kadın Tekraryapımdı (Tekraryapım süprüntünün biriydi), bunu biliyordu, görüyordu ve yine de sürekli olarak içinden geçenleri hissediyordu ve kocaman bir alışkanlık ve önyargı kabuğunun ondan, anayurdunun çok derinlerine işlediği derisinden kopup ayrıldığını hissetti.

Beni iyileştir, diye geçirdi aklından, ne düşündüğünü anlamayarak, yeniden oluşturulmayı umarak. Eski yaşamını bir yara kabuğu gibi soyup çırılçıplak haliyle kadının ve yeni havanın karşısına dikildiğinde, yakıcı bir acı duydu. Yeniden hızlı hızlı solumaya başladı. Duyguları taştı ve birbirine karıştı (irin akışı kesildi) ve çözülmeye ve yeni bir biçim alarak iyileşmeye, kabuk tutmaya başladılar.

-Benim Tekraryapım kadınım, dedi şaşkınlıkla, kadın bunun için hemen bağışladı onu, çünkü bir daha böyle düşünmeyeceğini biliyordu.

Kadının bacaklarının çivilerle, gergin bir V şeklinde metale tutturulması, azıcık açılması ve baldırlarının iç kısmının, vajinasının altında ancak beş santim kadarlık bir yerin et olması yüzünden işleri kolay olmadı. Kadın ona açılıp sırtüstü uzanamadı, kolay değildi bu.

Ancak inat ettiler ve başardılar.]

9

Şekel, Bellis'in yanına gidip, ona okumayı öğretmesini istedi.

Söylediğine göre, Ragamoll alfabesinin şekillerini biliyordu ve her harfin hangi sesi çıkardığı hakkında da pek kesin olmayan bir bilgisi vardı, ama bunları geliştirmemişti. Bu bilgileri birleştirip sözcükler oluşturmayı hiç denememişti.

Şekel yatışmış görünüyordu, sanki düşünceleri kütüphane gemilerinin koridorlarının dışında kalmıştı. Eskisinden daha zor gülümsüyordu. Tanner Sack'den ya da daha önce konuşmalarından eksik etmediği Angevine'dan söz etmiyordu. Tek istediği Bellis'in ona okumayı öğrenmesi için yardım edip etmeyeceğiydi.

Bellis, vardiyasından sonra iki saatini ona ayırdı. Birlikte, alfabeyi baştan sona çalıştılar. Şekel harflerin isimlerini biliyordu ama onları soyut olarak kavrıyordu. Bellis ondan adını yazmasını isteyince eğri büğrü ve acemice de olsa yazmıştı, ikinci harfi yaparken duraklamış, atlayıp dördüncüye geçmiş, sonra geri gelerek boş yerleri doldurmuştu.

İsminin nasıl yazıldığını biliyordu, ama yalnızca biçimsel olarak.

Bellis ona harflerin, genellikle kendi isimlerini başlatan sesi çıkaracak komutlar, emirler olduğunu söyledi. Önce kendi adını yazdı, her harfi diğerinden iki üç santim kadar ayırdı. Sonra ondan harflerin verdiği komutlara uymasını istedi.

Şekel, *beh* ve *eh* ve *leh leh ih she* arasında bocalarken onu bekledi. Derken harfleri yakınlaştırdı ve yine yavaşça komutlara uymasını istedi. Sonra bir kez daha.

Sonunda harfleri bir sözcük halinde birleştirdi ve Şekel'e alıştırmayı çabuk çabuk tekrarlamasını, harflerin ondan istediğini,

tek bir defada yapmasını söyledi ("Bak onlara, nasıl birbirlerine yakınlar").

Buh eh luh luh ih suh.

(Beklediği gibi, çift sessizler kafasını karıştırmıştı.)

Şekel bir kez daha denedi, derken yarıda durdu ve sözcüğe bakarak gülümsemeye başladı. Büyük bir mutlulukla Bellis'e baktı. Onun adını söyledi.

Ona noktalama işaretlerinin esaslarını gösterdikten sonra, aklına bir şey geldi. Onunla birlikte gemilerin içlerinde yürüyüşe çıktı. Bilim adamlarının, yağ kandillerinin ve küçük pencerelerin yanında çömelmiş, kitaplar okudukları fen ve beşerî bilimler bölümlerinin önünden geçerek, sicim gibi inen yağmurun altında dışarıya çıktılar ve oradan *Yıpratan Anı*'ya giden köprüyü geçtiler. Bu, Büyük Çarklar Kütüphanesi'nin dışında bir kalyondu. Burada, çocuk kitapları vardı.

Çocuk güvertesinde çok az okuyucu vardı. Etraflarını çeviren raflar göz alıcı renklerle doluydu. Bellis yürürken elini cilt kapaklarında gezdiriyor, Şekel ise büyük bir merakla bunlara bakıyordu. Geminin en arkasında durdular. Burası bir sürü lombozlarla kaplıydı ve belirgin bir şekilde yana yatmıştı, sıra sıra kitaplarla kaplıydı.

"Bak," dedi Bellis, "görebiliyor musun?" Pirinç bir etiketi gösterdi. "Rag. A. Moll. Ragamoll. Bunlar bizim dilimizdeki kitaplar. Çoğu Yeni Crobuzon'dan geliyor."

Birkaç tanesini çekip açtı, Şekel'in fark edemeyeceği kadar kısa bir an için donakaldı.

Elle yazılmış isimler, ön kapağın içinden ona bakıyordu, ancak bunlar kurşun kalemle, bir çocuk tarafından yazılmıştı.

Bellis sayfaları çabuk çabuk çevirdi. İlk kitap çok küçük çocuklar içindi, kocaman, elle boyanmış, altmış yıl önce moda olan basit Ars Facilis tarzında resimlerle doluydu. Kaşıklardan yapılmış bir adamla savaşa giden ve kazanan, sonra da dünyanın valisi olan bir yumurtanın hikâyesiydi.

İkincisi biraz daha büyük çocuklar içindi. Yeni Crobuzon'un hikâyesiydi bu. Bellis birden durdu, Kaburgalar'ın ve Ekser'in,

Perdido Sokağı İstasyonu'nun kabartma resimlerini görmüştü. Çabucak göz gezdirdi, garip biçimde abartılmış, yanıltıcı hikâyeye bakıp alaycı bir tavırla suratını buruşturdu. Para Çemberi, Toz Haftası ve en utanç vericisi de, Korsan Savaşları, çocuksu ve yalanlarla dolu bir dille, Yeni Crobuzon'un en zorlu ve insafsız koşullara karşın büyümeye devam eden bir özgürlük sığınağı olduğunu ima ediyordu.

Şekel büyülenmiş bir halde onu izliyordu.

"Al bunu," dedi Bellis ve *Yürekli Yumurta*'yı ona uzattı. Oğlan büyük bir saygıyla kitabı aldı. "Küçük çocuklar için bu," diye devam etti kadın. "Hikâyeyi boş ver, sana çok aptalca gelecek. Hiçbir anlamı yok. Ancak sözcükleri sana anlattığım gibi çözerek, hikâyenin neyle ilgili olduğunu, neler olduğunu anlayacak mısın, onu merak ediyorum. Harflerin komutunu takip et, sözcükleri söyle. Aralarında bilmediklerin de olacak. Bilmediğin sözcükleri yazıp listeyi de bana getir."

Şekel birden başını kaldırıp ona baktı. "Yazayım mı?"

Bellis onun içinden geçenleri okuyabiliyordu. Çocuk sözcükleri hâlâ dışarıdan varlıklarmış gibi görüyordu: Sonunda, azıcık da olsa, anlamaya başladığı incelikli şakalardı sanki. Ancak şifrelerini nasıl çözeceğini henüz kavramış değildi. Okumayı öğrenmek için yazmasının da gerektiğini hiç düşünmemişti.

Bellis cebinde bir kalem ve yarısı kullanılmış bir kâğıt parçası buldu ve bunları oğlana uzattı.

"Anlamadığın sözcükleri kopyala, harfleri kitaptaki sıralarına göre yaz. Sonra bana getir."

Bellis'in yüzünde mutlu bir gülümseme daha belirdi.

"Yarın," diye devam etti Bellis, "saat beşte bana gel, sana kitaptaki hikâyeyle ilgili sorular soracağım. Bana kitaptan bölümler okuyacaksın." Şekel kitabı alırken kadına baktı, sanki Dog Fenn'de bir iş anlaşması yapmışlar gibi, başını salladı.

Kalyondan çıktıklarında Şekel'in tavrı da değişti. Yine o ukala haline büründü, yürürken hafifçe iki yana sallanıyordu, Bellis'e limandaki grubundan bile bahsetti. Ama *Yürekli Yumurta*'yı sımsıkı tutuyordu. Bellis kitabı kendi kartına işletti, hiç düşünmeksizin duyduğu bu güven Şekel'i çok etkiledi.

O gece hava yine soğuktu ve Bellis sobaya yakın oturmuştu.

Yemek yapmak ve yemek, bitmek bilmeyen birer gereksinim olmaları yüzünden iyice sinirine dokunmaya başlamışlardı. Bu işi hiç zevk almadan ve elinden geldiğince çabucak yapıp bitirdi ve eline Tearfly'ın kitaplarını alıp oturdu, kitapları okumaya, notlar almaya devam etti. Saat dokuzda durdu ve mektubunu çıkardı.

Yazmaya başladı.

Mavigün, 27 Toz, 1779 (Bunun bulunduğu yerde hiçbir anlamı yoktu ama. Buradaki tarih, Denizkaplumbağası Çeyreği, 4 Sepredi, 6/317) *Renkküre*'nin Bacası.

İpucu aramaktan vazgeçmeyeceğim. Başlangıçta, Johannes'in kitaplarını okuduğumda onları rastgele açıp gözlerimle tarıyor, sonra da bulabildiğim parçaları bir araya getiriyor, bunların bana ilham vermesini bekliyordum. Ancak bu şekilde bir yere varamayacağımı anladım.

Johannes'in çalışması, bana söylediğine göre, şehrin itici güçlerinden biriymiş. Onun da bir parçası olduğu, açıklayamayacağı ama Armada'nın, Bas-Lag'in en büyük gücüne karşı korsan saldırıları göze almasına neden olacak kadar önemli olan bu planın özü, onun kitaplarının bir yerinde gizli olmalıydı. Onu Sevgililer için vazgeçilmez kılan da bu kitaplardan biriydi zaten. Ama bu gizli proje için "okunması şart" diye açıkladığı kitabın hangisi olduğunu daha anlayamadım.

Bu yüzden hepsini dikkatle, sırayla, okuyorum; önsözle başlıyor indekse kadar tarıyorum. Bilgi topluyorum. Bu eserlerde olabilecek düşünceleri hissetmeye çalışıyorum.

Ben bir bilim adamı değilim, tabii. Daha önce bu tip kitaplar okumadım. Kitapta yazılanların çoğu bana yabancı.

"*Asetabulum*, oris innominatumun dış tarafında, tam ilium ile iskiyumun kaynaştığı noktadaki bir çöküntü."

Böyle cümleleri bir şiir gibi okuyorum: ilium; iskiyum; oris innaminatum; ekto-kuneiform; cnemial kabartı; trombosit; tromb; keloit; sikatris.

Şimdiye dek en az sevdiğim kitap *Sardula Anatomisi*. Johannes bir kez genç bir sardulanın saldırısına uğramış ve bu kitap için araş-

tırmalarına o zaman başlamış olmalı. Gözümün önüne hücresinde bir aşağı bir yukarı gidip gelen, uyutucu buharlara maruz bırakılan ve bilincini yitirmeye başladığını fark edince etrafa saldıran yaratık geliyor. Sonra ölüyor ve sardulanın derisiyle birlikte Johannes'in tutkusunu da yüzen soğuk bir kitaba aktarılıyor. Kemikler, damarlar ve sinirlerden oluşan can sıkıcı bir liste.

En sevdiğim kitap ise çok şaşırtıcı. Zooloji kadar felsefe de içeren ve bu nedenle kendime diğerlerinden daha yakın bulduğum *Mega-fauna Kuramları* ya da *Tabakalararası Yaşam* ciltleri değil. Bunlardaki çetrefilli düşünceleri şaşırtıcı ama anlaşılmaz buluyorum.

Hayır, en dikkatle okuduğum, anladığımı sandığım, beni içine alan kitap *Demir Körfez Kaya Göletlerindeki Saldırganlar*.

Nasıl da şaşırtıcı biçimde birbirine bağlanmış anlatılar. Vahşi yaşam ve metamorfoz zincirleri. Hepsini görebiliyorum. Şeytan yengeçleri ve deniz solucanları. İstiridye, avının zırhında ölümcül bir gözetleme deliği açıyor. Bir deniztarağını ağır ağır, zamana yayarak parçalayan aç bir denizyıldızı. Yavru bir kaya balığının üzerine atlayıp, yiyip yutan bir denizşakayığı.

Johannes benim için, kabuk tozlarından, denizkestanelerinden ve acımasız dalgalardan oluşan, canlı, küçük bir deniz manzarası yaratmış.

Ancak bunlar bana şehrin planları konusunda bir şey söylemiyor. Armada'nın yöneticilerinin kafalarından geçen her neyse onu bulmak için derinlere bakmalıyım. Bu kitapları okumaya devam edeceğim. Elimdeki tek ipucu onlar. Sonunda Armada'yı anlayarak, paslı bacamda mutlu mesut yaşamak değil niyetim. *Nereye* ve *neden gittiğimizi* anlamak istiyorum, belki o zaman buradan ayrılabilirim.

Birden birisi kapıya vurmaya başladı. Bellis korkarak başını kaldırdı. Saat neredeyse on birdi.

Yavaşça ayağa kalktı ve sarmal merdivenden yuvarlak odasının ortasına indi. Armada'da, nerede yaşadığını bilen tek kişi Johannes'ti ve onunla da restorandaki tartışmalarından sonra hiç konuşmamıştı.

Sessizce kapıya doğru yürüdü, bekledi, derken kapı yine sertçe vuruldu. Özür dilemeye mi gelmişti? Onu yine kızdırmaya mı?

Yüzünü görmek, o arkadaşlığa yeniden kapıyı açmak istiyor muydu gerçekten?

Ona hâlâ kızgın olduğunu ve nedense hâlâ utandığını fark etti.

Kapı üçüncü kez çalındı ve Bellis, sert bir suratla, adamın ne istediğini anlayıp onu göndermeye hazırlanarak bir adım attı. Kapıyı açtığında, ağzı şaşkınlıktan açık, kalakaldı, terslemeye hazır hali verdiği solukla birlikte yok oldu.

Kapının eşiğinde, soğuktan büzülmüş bir halde, çekinerek kendisine bakan Silas Fennec duruyordu.

Bir süre sessizce oturdular, Fennec'in getirdiği şarabı içtiler.

"Bayağı iyi bir yerde oturuyorsunuz, Bayan Coldwine," dedi sonunda ve oda niyetine kullanılan yıpranmış metal silindire beğeniyle göz gezdirdi. "Yeni gelenlerin çoğunun nerelerde yaşadığını bir görseniz." Bellis kaşını kaldırıp baktı, ancak adam başını salladı. "İnanın bana doğru söylüyorum. Görmediniz mi hiç?"

Görmemişti, tabii.

"Siz nerede yaşıyorsunuz?" diye sordu.

"Sen-ve-Senin ilçesinde," dedi, "bir teknenin dibinde. Penceresi falan yok. Bunlar sizin mi?"

Bellis'in yatağında duran kitapları işaret etti.

"Hayır," dedi ve çabucak topladı hepsini. "Yalnızca defterimi bıraktılar bana. Kendi *yazdığım* kitapları bile aldılar."

"Bana da aynısını yaptılar," dedi. "Elimde yalnızca günlüğüm kaldı. Yıllarca süren yolculuklarımın kayıtları. Kaybolsa çok üzülürdüm." Gülümsedi.

"Size ne iş yaptırıyorlar?" diye sordu Bellis. Fennec omuzlarını silkti.

"Hepsini atlatmayı başardım," dedi. "İstediğim şeyi yapıyorum. Siz kütüphanede çalışıyorsunuz, değil mi?"

"Nasıl yani?" diye sertçe sordu Bellis. "Onları nasıl atlattınız? Neyle yaşıyorsunuz?"

Yanıt vermeden önce bir süre kadına baktı.

"Üç ya da dört iş teklifi geldi –sanırım size de aynısı oldu. İlk gelenlere ikinci gelen işi kabul edeceğimi söyledim, ikinciye üçün-

cüyü kabul edeceğimi, böyle sürdü gitti. Umurlarında değil. Nasıl yaşadığıma gelince... Kendinizi vazgeçilmez yapmak sandığınızdan daha kolay, Bayan Coldwine. Hizmet sunarak, insanların karşılığını ödeyeceği her ne ise, onu sağlayarak. Çoğunlukla da bilgi..." Sesi gitgide alçaldı.

Bellis adamın açık yürekliliğine, etrafta dönen tezgâhları ve yeraltı dünyalarını ima etmesine çok şaşırmıştı.

"Biliyor musunuz," dedi Silas birdenbire, "size minnettarım, Bayan Coldwine. Samimiyetle söylüyorum bunu."

Bellis bekledi.

"Siz de Salkrikaltor şehrindeydiniz, Bayan Coldwine. Merhum Kaptan Myzovic ile benim aramdaki konuşmaya şahit oldunuz. O mektupta Kaptan'ı bu kadar mutsuz edecek, gemiyi geri döndürecek ne yazdığını merak etmiş olmalısınız, ama sesinizi çıkarmadınız. Eminim, Arınada bizi kaçırdığında gelişmelerin... benim için çok tatsız olabileceğini anladınız, ama hiçbir şey söylemediniz. Size teşekkür borçluyum.

"Hiçbir şey söylemediniz, değil mi?" diye ekledi, saklayamadığı bir endişeyle, "Söylediğim gibi, çok minnettarım."

"Son kez konuştuğumuzda, *Terpsikor*'da," dedi Bellis, "bana acilen Yeni Crobuzon'a dönmeniz gerektiğini söylemiştiniz. Peki, şimdi ne olacak?"

Adam huzursuzca başını salladı.

"Tam bir bokluk... içine ettiğim," dedi. Başını kaldırıp baktı ancak Bellis kullandığı dile tepki göstermemişti. "Abartmadan edemiyorum." Konuyu kapatmak için elini salladı. Rahatsız edici bir sessizlik oldu.

"Saltça konuşabiliyorsunuz, anladığım kadarıyla, öyle mi?" diye sordu Bellis. "Yaptığınız iş için, büyük olasılıkla gerekli olmalı bu, Bay Fennec?"

"Saltçayı geliştirmem uzun yıllar sürdü," dedi çabuk ve kusursuz bir Saltça ile ve yüzünde yapmacıksız bir gülümsemeyle, sonra Ragamollca devam etti. "Neyse... Şey, burada bu adı kullanmıyorum. Sizce sakıncası yoksa burada herkes beni Simon Fench diye tanıyor."

"Pekâlâ, Saltçayı nerede öğrendiniz, Bay Fench?" dedi. "Yolculuklarınızdan söz ettiniz..."

"Boş verin Tanrı aşkına." Memnun ve bir parça da utanmış görünüyordu. "Adımı sanki büyülü bir sözcükmüş gibi söylüyorsunuz. Bana burada istediğiniz gibi seslenebilirsiniz, Bayan Coldwine, ancak dışarıda, anlayış bekliyorum. Rin Lor. Saltçayı Rin Lor'da ve Korsan Adaları'nın dış kesimlerinde öğrendim.

"Ne yapıyordunuz orada?"

"Aynı şeyi," dedi, "her yerde yaptığım işi. Alıp satıyorum. Ticaret yapıyorum."

Bellis sobayı kurcalıyordu. Adam biraz daha şarap içtikten sonra, "Otuz sekiz yaşındayım," diye devam etti. "Yirmi yaşıma gelmeden başladım bu işe. Ben Yeni Crobuzonluyum, yanlış anlamayın. Kaburgalar'ın gölgesinde doğup büyüdüm. Ama son yirmi yılda orada beş yüz gün bile geçirdiğimden kuşkuluyum."

"Ne ticareti yapıyorsunuz?"

"Ne olursa." Omuzlarını silkti. "Kürk, şarap, makine, hayvan, kitap, işçi. Ne olursa. Jangsach'in kuzeyindeki bozkırlardan içki karşılığı post aldım, bunları verip Hinter'den sırlar topladım, bu sırlar ve sanat eserleri karşılığında Yüksek Cromlech'den işçi ve baharat aldım..."

Böylece devam ederken Bellis'le göz göze geldi.

"Yüksek Cromlech'in nerede olduğunu kimse bilmiyor," dedi Bellis ama adam kafasını salladı.

"Bazılarımız biliyor," dedi sessizce. "Şimdi, yani. Bazılarımız artık şimdi biliyor. Felaket bir yolculuk ama. Yeni Crobuzon'dan çıkınca, Suroch harabelerini geçip kuzeye gidemiyorsun, güneyden gitmeye kalktığında, Vadaunk ya da Korkunç Ülke'den geçmek fazladan yüzlerce mil demek oluyor. Bu yüzden ya Pişmanlık Geçidi'nden Solucangözü Çalılığı'na, oradan Gibbing Suları'nın etrafından dolaşıp Kar Torrer Krallığı'nın kenarından geçerek Soğuk Pençe Kanalı'nın ötesine..." Sesi gitgide kısıldı ve Bellis daha sonra neresinin geleceğini duymak için kulaklarını iyice açtı.

"Derken Shatterjackler'e geldik," dedi hafif bir sesle, "ve işte Yüksek Cromlech."

Şarabından uzun bir yudum aldı.

"Dışarıdan gelenlerden çekiniyorlar. Canlı olanlarından. Ama tanrılar biliyor ya, bizim halimiz pek içler acısıydı. Aylardır yoldaydık, on dört adam kaybetmiştik. Araç olarak zeplin, mavna, lama, ptera kuşu, ne bulduysak kullanmış ve ayrıca kilometrelerce yolu da yürüyerek gitmiştik. Orada aylarca yaşadım. Yeni Crobuzon'a bir sürü... akıl almaz şeyler getirdim. Bu şehirden daha tuhaflarını gördüm, inan bana."

Bellis bir şey söyleyemedi. Adamın söylediklerini sindirmeye çalışıyordu. Söz ettiği yerlerin bazıları aslında var olmayan mitolojik yerlerdi. Buralara gitmiş -yaşamış olması- Tanrı aşkına, olacak iş değildi, ama adamın yalan söylediğini de sanmıyordu.

"Oraya gitmeye kalkan çok kişi ölüyor," dedi, duygusuz bir sesle. "Ancak yapabilirsen, Soğuk Pençeler'e, özellikle de uzak kıyılara ulaşabilirsen... vardın demektir. Oradan Shatterjack Madenleri'ne, Hinter'in kuzeyindeki çayırlara, Soğuk Pençe Denizi'ndeki Yanni Seckilli Adası'na yol var, ticaret yapmaya da pek hevesliler. Orada kırk gün geçirdim ve adamların yaptığı tek ticaret, kuzeyden yılda bir kez sepet işi teknelerle gelen, yanlarında kuru et benzeri şeyler getiren yabanilerle. Ancak kendilerine yetecek kadar o da." Sırıttı. "Ama asıl sorunları Gengrisler'in bunların güneyle bağlantılarını kesmesi ve dışarıdan gelenlerin bu yolu kullanmalarına izin vermemesi. Güneyden gelebilen herkesi kayıp kardeşleri gibi karşılıyorlar.

"Eğer bunu becerebilirsen, hiç kimsenin sahip olmadığı her türden bilgiye, yere, mala ve hizmete ulaşabiliyorsun. İşte bu yüzden... benim Parlamento ile bir anlaşmam var. Bu yüzden bana belli durumlarda teknelere el koyabilme gücünü ve belli hakları veren belgem var. Şehrin başka hiçbir yerden alamayacağı bilgiyi onlara sağlayacak konumdayım."

Bir casustu.

"Seemly, altı yüzyıl önce Kabaran Okyanus'u geçip Bered Kai Nev'i bulduğunda," dedi, "sence ambarlarında ne taşıyordu? *Ateşli Böcek* büyük bir gemiydi, Bellis..." Durdu -ona ilk adını kullanabileceğini söylememişti- ama Bellis olumsuz bir tepki göstermeyince devam etti. "İçki, ipek, kılıç ve altın taşıyordu. Seemly ticaret yap-

manın peşindeydi. Doğu kıtasının yolunu açan bu oldu. Duyduğun bütün kâşifler –Seemly, Donleon, Brubenn; muhtemelen Libintos ve lanet olası Jabber da– birer tüccardı." Çocuksu bir hevesle konuşuyordu.

"Harita ve bilgi getirenler de benim gibi insanlar. Bizden başkasının veremeyeceği bilgiler bunlar. Hükümetlerle pazarlık yapabiliyoruz –bu benim işim. Keşif ya da bilim diye bir şey yok –olan yalnızca ticaret. Suroch'a gidip Dagman Beyn'in Korsan Savaşları'nda kullandığı haritaları getirenler *tüccarlardı.*"

Bellis'in yüzündeki ifadeyi görünce bu hikâyenin kendisi ve arkadaşlarının pek matah olmayan yüzlerini gösterdiğini fark etti.

"Kötü bir örnek," diye mırıldandı, Bellis onun lafı çevirmesine gülmekten kendini alamadı.

"Burada kalmayacağım," dedi Bellis. Neredeyse sabahın ikisi olmuştu, penceresinden yıldızlara bakıyordu. Armada ağır ağır çekildikçe onlar da son derece yavaş bir şekilde pencerenin camından kayıyorlardı.

"Burayı sevmiyorum. Kaçırılmış olmaktan nefret ediyorum. *Terpsikor*'daki diğer bazı yolcuların buna neden aldırmadığını anlayabiliyorum..." Bunları, Johannes'in istemese de kafasına işlediği suçluluk duygusu yüzünden, isteksiz bir tavırla söylemişti ve *Terpsikor*'un taşıdığı insanlara verilen özgürlüğü küçümsediğinin de farkındaydı. "Ama ben hayatımı burada geçirmeyeceğim. Yeni Crobuzon'a, yurduma döneceğim."

Aslında pek içten hissetmediği kesin bir tavırla konuşuyordu.

"Ben değil," dedi adam. "Yani, geri dönmeyi seviyorum –bir yolculuğun ardından ya da Chnum'da bir akşam yemeği yedikten sonra falan– ama orada *yaşayamam.* Yine de orayı neden sevdiğini anlıyorum. Bir sürü şehir gördüm, hiçbiri orayla karşılaştırılamaz. Ancak ne zaman birkaç haftadan daha fazla orada kalacak olsam, kendimi boğulacak gibi hissediyorum. Pislik içinde, dilenciler ve insanlar... Parlamentonun zırvaları.

"Şehir dışında olduğum zaman bile böyle. İster BilSantum Meydanı'nda olayım, ister Bayrak Tepesi'nde ya da Chnum'da –ken-

dimi hâlâ Dog Fenn'de ya da Kötüyaka'da sıkışmış hissediyorum. Oraları göz ardı edemiyorum. Dışına çıkınam gerekiyor. Şehri yöneten pezevenklere gelince..."

Adamın onlar hakkında küstahça bir tavırla ileri geri konuşması Bellis'in ilgisini çekmişti. Ne olursa olsun, Yeni Crobuzon hükümetinden maaş alıyordu ve şarabın verdiği çakırkeyif halinde bile, Bellis'in kaçmasına neden olanların, onun patronları olduğunun farkındaydı.

Ancak Fennec'in onlara sadakat gösterdiği falan yoktu. Ağzından çıkana aldırmadan, Crobuzon yetkililerinin arkasından atıp tutuyordu.

"Yılan bunlar," diye devam etti. "Rudgutter ve tüm diğerleri, bunlara hiç güvenmem. Boş ver sen, paralarını alırım o kadar. Eğer bana, anlattıklarımın karşılığında para vermek istiyorlarsa, bunu memnuniyetle yaparım, hayır mı diyeceğim? Ama arkadaşım falan değiller. Şehirlerinde huzurla oturamam."

"Bu durumda..." Bellis dikkatle konuşuyor, adamı anlamaya çalışıyordu. "Burada yaşamak pek zor olmamalı, öyle mi? Mademki Yeni Crobuzon'a büyük bir sevgi duymuyorsun."

"Hayır," diye sertçe lafını kesti Fennec, o ana dek sergilediği, sevimli gelen küstahlığından çok farklı bir tavırla. "Söylediğim bu değildi. Ben Yeni Crobuzonluyum, Bellis. Tekrar ayrılacak olsam bile... dönecek bir evim olsun isterim. Köksüz, amaçsız bir serseri değilim. Bir iş adamı, bir tüccarım ben, Doğu Gidd'de bir evi, arkadaşları, bağlantıları olan biriyim ve dönüp gideceğim yer yine Yeni Crobuzon. Burada... bir mahkûmum.

"Kafamdaki keşif gezisi bu değil. Burada kalırsam *işim bitti* demektir."

Bunu duyunca Bellis bir şişe şarap daha açtı ve adamın bardağını doldurdu.

"Salkrikaltor'da ne işin vardı?" diye sordu. "*İş miydi* yine?"

Fennec kafasını salladı. "Beni yakaladılar," dedi. "Salkrikaltor muhafızları bazen şehirden yüzlerce kilometre uzaklıkta görev yapıyor, çiftlikleri kontrol ediyorlar. Şahmeran Kanalı'nın dışında, gemilerinden birine yakalandım. Eski püskü, su sızdıran ammonit

bir denizaltıyla güneye gidiyordum. Sols'un doğusundaki sığlıklarda yaşayan kerevitler, bunlara, kuşkulu görünen bir teknenin köylerinin kenarında dura kalka gittiğini söylemiş." Omuzlarını silkti. "Yakalandığım için öfkeden kudurdum, ama bence bana iyilik yaptılar. Eve varabileceğimden emin değildim. Beni anlayabilecek bir kerevitle karşılaştığımda, çoktan Salkrikaltor şehrine varmıştık."

"Nereden geliyordun?" diye sordu Bellis. "Jhesshul Adaları'ndan mı?"

Fennec başıyla hayır dedi ve konuşmadan, birkaç saniye onu inceledi.

"İlgisi yok," dedi. "Dağların diğer tarafından geliyordum. Soğuk Pençe Denizi'ndeydim. Gengris'de."

Bellis birden başını kaldırıp baktı, gülmeye ya da burun kıvırmaya hazırdı ama Fennec'in suratını gördü. Adam yavaş yavaş kafasını sallıyordu.

"Gengris,"dedi yine. Bellis şaşkın bir halde baktı.

Yeni Crobuzon'un binlerce kilometre batısında uçsuz bucaksız, yedi yüz kilometre genişliğinde bir göl vardı –Soğuk Pençe Gölü. En kuzey ucundan, yüz elli kilometre genişliğinde ve bin iki yüz kilometre uzunluğunda bir tatlı su geçidi olan Soğuk Pençe Kanalı çıkıyordu. Bunun da en kuzey ucundan birdenbire ve uçsuz bucaksız, neredeyse kıtanın genişliğinde doğuya doğru uzanan ve yırtıcı bir kuşun pençesi gibi sivrilen uzantı, girintili çıkıntılı kıvrımlarıyla Soğuk Pençe Denizi'ni oluşturuyordu.

Bunlar Soğuk Pençeler'di, birbirine bağlanmış ve okyanustan başka bir şey olamayacak kadar geniş su kütlesi. Etrafı dağlar, fundalıklar ve bataklıklarla, Fennec'in bildiğini öne sürdüğü birkaç cesur ve uzak uygarlıkla çevrili devasa bir tatlı su iç denizi. En doğusunda, ince bir kara uzantısı, kırk beş kilometreden daha dar bir dağ kuşağı, onu Kabaran Okyanus'un tuzlu suyundan ayırıyordu. Denizin sivrilen güney ucu –pençenin ucu– neredeyse Yeni Crobuzon'un tam kuzeyine, bin kilometre kadar ötesine düşüyordu. Ancak şehirden bu yolculuğa çıkan az sayıdaki gezgin, batıya dönüyor ve güney ucunun yaklaşık üç yüz kilometre ötesinde Soğuk Pençe Denizi'nin

sularına ulaşıyorlardı. Bunun nedeni denizin çıkıntısına bir çökelti gibi yerleşmiş tehlikeli bir yerin bulunmasıydı.

Burası Gengris'di.

Su iblislerinin, su engereği ya da su canavarlarının, ya da soysuzlaşmış kırma erkek ve kadınların evleri olduğu söyleniyordu –inandığınız söylenceye bağlıydı bu. Perili olduğu söylentileri vardı.

Su iblisleri ya da Gengrisler (ırk ile yer arasındaki ayrım belirgin değildi) baş edilemez bir zorbalık ve keyfiyetle Soğuk Pençe Denizi'nin güneyini kontrol ediyordu. Suları ölümcüldü ve haritalarda yer almıyordu.

Fennec de tutmuş orada yaşadığını mı söylüyordu şimdi?

"Dışarıdan gelen kimse olmadığı doğru değil," diyordu. Bellis onu dinleyebilmek için aklından geçenleri silmeye çalıştı. "Birkaç tane yerli insan bile var, Gengris'de doğup üremiş..." Ağzını buruşturdu. "*Üremiş* denilebilir ama *insan* denilebilir mi artık, bilemem. Herkesin buranın... küçük bir cehennem parçası olduğunu düşünmesi, sınırların ötesinde var olduğunu sanması işlerine geliyor. Ama, bir şey diyeyim mi, herkes gibi onlar da tüccarlarla iş yapıyor. Birkaç vodyanoi, bir iki insan... ve diğerleri.

"Orada altı aydan fazla kaldım. Bulunduğum yer en tehlikelisiydi, bunu da söyleyeyim. Eğer Gengris'de ticaret yapacaksan, kurallarının... çok farklı olduğunu bileceksin. Onları asla tanıyıp anlayamayacağını da. Ben geldikten altı hafta sonra, oradaki en iyi arkadaşımı, yedi *yıldır* gide gele orada ticaret yapan Jangsachli bir vodyanoiyi alıp götürdüler. Ona ne olduğunu ya da neden götürüldüğünü hiç öğrenemedim," dedi Fennec, duygusuz bir sesle. "Su iblisi tanrılarından birine hakaret etmiş olabilirdi, ya da belki getirdiği katgüt istedikleri kadar kalın değildi."

"Peki neden kaldın orada?"

"Çünkü, eğer dayanabilirsen," dedi heyecanla, "buna değiyordu. Su iblisi ticaretinde belli bir kural yoktu, takas yapmanın ya da pazarlığın bir anlamı yoktu. Benden bir kile, eşit ölçüde tuz ve cam boncuk mu istediler –dert değil. Sorup soruşturma yok, hemen sağlıyordum. Karışık meyve? Önlerinde. Morina, talaş, reçine, mantar, fark etmez. Çünkü karşılığını verdiklerinde, mutlu olduklarında...

"Buna değiyordu."

"Ama ayrıldın oradan."

"Ayrıldım." Fennec içini çekti. Kalkıp dolabı karıştırmaya başladı. Bellis umursamadı.

"Oraya geleli dört ay olmuştu, alıyor, satıyor, Gengris ve çevresini keşfediyor -dalıyordum yani- ve günlüğüme yazıyordum." Sırtı Bellis'e dönük, çaydanlıkla oynuyordu. "Derken kulağıma... haddimi aştığım söylentileri geldi. Su iblisleri bana kızgındı ve bir an önce çekip gitmezsem yaşamım tehlikedeydi."

"Ne yapmıştın ki?" diye sordu Bellis, yavaşça.

"Hiçbir fikrim yok," diye hemen yanıtladı. "Hiç ama hiçbir fikrim yok. Kim bilir belki getirdiğim rulmanlar yanlış metalden yapılmıştı, ya da ay yanlış evdeydi ya da ölen bir Su iblisi rahip için beni suçluyorlardı. Bilmiyorum. Bütün bildiğim gitmek zorundaydım.

"Geride onları yanlış yere yönlendirecek birkaç şey bıraktım. İşte böyle... Soğuk Pençe Denizi'nin güney ucunu iyice öğrenmiştim. Bunu bir sır olarak tutmak istiyorlar ama ben yolumu orada diğer bütün yabancılardan daha iyi bulabildim. Tüneller var. Soğuk Pençe Denizi'ni Kabaran Okyanus'tan ayıran kayalıklarda yarıklar var. Bu oyuklardan çıkıp oradan da kıyıya gitmek zor değildi."

Durup gökyüzüne baktı. Saat neredeyse sabahın beşi olmuştu. "Okyanusa varınca ilk işim güneye yol almaktı ancak kanalın kıyısına sürüklendim. Kerevitlerin beni bulduğu yere."

"Seni eve götürecek bir Yeni Crobuzon gemisi bekledin," dedi Bellis. Adam başını salladı. "Bizimki yanlış yönde gidiyordu, bu yüzden küçük mektubun sana verdiği yetkiyle... geminin yönetimini ele geçirmeye karar verdin."

Adam ya yalan söylüyordu ya da gerçeğin önemli bir bölümünü atlıyordu. Bu apaçıktı ama Bellis bir yorum yapmadı. Hikâyesini tamamlamak isterse, bunu kendisi yapardı. Onu rahatsız etmeyecekti.

Yarısı içilmiş çayı yanında, sandalyesine yaslandığında, birdenbire bastıran bir yorgunluk hissetti, konuşamayacak haldeydi. Şafağın ilk soluk ışıklarını gördüğünde artık yatmak için çok geç olduğunu anladı.

Fennec onu izliyordu. Kadının bitkin bir halde kendini bırakışını gördü. Kendisi daha uyanıktı. O kendine bir bardak çay daha alırken, Bellis küçük dalgalar halinde gelen uykuya teslim oluyor, düşlerle oynaşıyordu.

Fennec ona Yüksek Cromlech'de geçirdiği zamanla ilgili hikâyeler anlatmaya başladı.

Ona şehrin kokularını anlattı, çakmak taşı tozu, küf, ozon, mür ve tahnit baharatlarının kokularını. Ortalığı saran dinginlikten, düellolardan, burunları havada üst sınıf adamlardan söz etti. Bonestrasse soyundan gelenleri, süslü katafalkların iki tarafında yükselen görkemli evleri, geçidin sonunda görünen ve kilometrelerce yayılan Shatterjackler'i anlattı. Neredeyse bir saat konuştu.

Bellis gözleri açık oturuyor, uyanık olduğunu anımsadıkça arada bir yerinden sıçrıyordu. Fennec'in hikâyeleri doğuya, iki buçuk kilometre öteye yol alır ve adam Gengris'in malakit tapınaklarından söz etmeye başlarken, o da aşağıdan gelen seslerin ve takırtıların arttığını, altlarında Armada'nın uyandığını fark etti ve ayağa kalkıp saçlarını ve giysilerini düzelterek Fennec'e artık gitmesi gerektiğini söyledi.

"Bellis," diye seslendi adam basamaklardan. Daha önce, adını ilk kez kullandığında, bu, gecenin neden olduğu yapay bir yakınlıktı. Şimdi ise, güneş doğmuş, etrafta insanlar uyanmışken adıyla seslendiğini duymak farklıydı. Hiçbir şey söylemedi ve devam etmesine izin verdi.

"Bellis, tekrar teşekkür ederim. Beni... koruduğun için. Mektupla ilgili bir şey söylemeyerek." Gergin bir suratla, ses çıkarmadan adamı izliyordu. "Yine görüşeceğiz, yakında. Umarım sakıncası yoktur."

Bellis yine bir şey söylemedi, gün ışığının aralarına soktuğu mesafenin ve adamın anlatmadığı birçok şey olduğunun farkındaydı. Ama yine de, yeniden gelmesinde sakınca görmüyordu. Dün akşamki gibi sohbet etmeyeli çok uzun zaman olmuştu.

10

O sabah hava az bulutlu ve soğuktu. Gökyüzü bomboştu.

Tanner Sack iskeleye gitmiyordu. Daha erken yola çıkıp evinin çevresindeki hurda gemilerin arasından yürüdü. Barların aralara serpiştirildiği ve geçitlerin kestiği, arapsaçına dönmüş liman teknelerine doğru yol aldı. Bacakları denize alışkındı, yerler denizin kımıltısıyla yalpaladıkça, kalçaları da o farkında olmaksızın bir sağa bir sola doğru oynuyordu.

Etrafında tuğlalar ve katranlı kirişlerden başka bir şey yoktu. Fabrika gemilerinin ve *Sorghum*'un sesleri ardında kalmıştı. Şehrin kıvrımları arasına girdiğinde, sesler onu tamamen terk etti. Dokunaçları kımıl kımıldı, yumuşak hareketlerle oynaşıyordu. Deniz suyuyla ıslatılmış sargılar onu rahatlatmıştı.

Peş peşe üç gecedir Şekel eve gelmemişti.

Angevine'ın yanındaydı.

Tanner, kadını ve Şekel'i düşündü, kıskançlığından hâlâ biraz utanıyordu. Kıskandığı Şekel mi yoksa kadın mı -kırgınlığı, içinde bir kördüğüm halini almıştı. Terk edilmiş olduğu duygusuna kapılmamaya çalışıyordu, doğru değildi bu. Ne olursa olsun, oğlanı korumaya, ne zaman dönecek olursa olsun kapısının açık olmasına ve gerektiğinde elinden gelen ağırbaşlılıkla yolundan çekilmeye kararlıydı.

Bunun bu kadar çabuk olmasına üzülüyordu yalnızca.

Tanner *Muhteşem Doğu*'nun, gökyüzünü kaplayan, yıldızlara kadar uzanıyormuş izlenimi veren direklerini görebiliyordu. Balonlar küçük batiskaflar gibi şehrin halatları arasında dolaşıyordu. Kışlıksaman Pazarı'na doğru indi, sokak satıcılarının istila ettiği ve erkenci müşterilerle kaynayan küçük tekneleri n üzerinden geçti.

Su burada çok yakınında, ayaklarının tam altındaydı. Pazarı oluşturan teknelerin arasındaki çöp, ağzına kadar dolmuş kanallardan etrafa sıçrayıp duruyordu. Yoğun bir kokusu vardı ve çıkardığı ses neredeyse diğer sesleri bastırıyordu.

Bir an gözlerini kapattı ve kendini serin, tuzlu suyun üzerinde hayal etti. Dalıyor, deniz onu kucakladıkça artan basıncı hissediyor. Dokunaçları geçen balıkları yakalıyor. Şehrin altındaki gizleri anlamaya çalışıyor: Uzaktaki tuhaf kara şekilleri; kaya yosunu, su yosunu ve küspe bahçeleri.

Tanner verdiği karardan emin, biraz daha hızlanarak yürümeye devam etti.

Saatevi Rampası'na geldiğinde, tanımadığı bu çevrede neredeyse kayboluyordu. El çizimi haritasına dikkatle göz attı, sonra küçük teknelerden uzanan dönemeçli patikalardan geçti ve yeniden biçimlendirilmiş oymalı karavelaların ötesine, kocaman eski bir savaş gemisi olan *Bozdalga*'ya doğru ilerledi. Geminin arka tarafında, halatlarla tutturulmuş, gayet dengesiz duran, yalpalayan bir kule vardı.

Burası sakin bir bölgeydi. Teknelerin arasındaki su bile yatışmış görünüyordu. Burası arka sokak büyücülerinin ve eczacıların, Kitapkent bilimcilerinin mahallesiydi.

Tanner, kulenin tepesindeki ofiste, eğri büğrü duran pencereden dışarı baktı. *Bozdalga* suyun hareketiyle yalpalarken, pencerenin camından, ufukta durmaksızın bir yükselip bir alçalan gemileri görebiliyordu.

Saltçada Tekraryapıma karşılık gelen bir sözcük yoktu. Ciddi ölçüde ekleme ya da değişim yaygın değildi. Önemli işleri bir avuç yardımcı yürütüyordu. Bu önemli işler arasında, Yeni Crobuzon'un ceza fabrikalarında yapılanları düzeltmek, ya da ileriye dönük amaçlarla ilgili faaliyetler vardı. Bu faaliyetleri yürütenler, kendini yetiştirmiş biyo-büyücüler, uzman doktorlar, cerrahlar ve –söylentilere göre– devletin ceza fabrikalarında çalışmaya başlamadan yıllar önce uzmanlaşmış, Yeni Crobuzon'dan gelen birkaç sürgündü.

Böyle ciddi değişimler için, Ragamollca terimler kullanıyorlardı. Tanner'ın telaffuz ettiği sözcük de buydu.

Bakışlarını masanın arkasında sabırla bekleyen adama çevirdi.

"Bana yardım etmenizi istiyorum," dedi duraksayarak. "Tekrar yapım olmak istiyorum."

Tanner bunu uzun zamandır düşünmekteydi.

Denize alışması, uzadıkça uzayan bir doğum gibi gelmişti ona. Her gün aşağıda daha çok zaman geçiriyordu ve suyla arası düzeliyordu. Yeni uzantıları duruma tamamen adapte olmuştu, güçlenmişti ve neredeyse kolları ve elleri kadar kavrayıcıydılar.

Yunus Piç John'un nöbetini nasıl tuttuğunu, kendine özgü bir biçimde tuzlu suyun içinde nasıl gittiğini (kaytaran bir işçiye acımasızca kafa atmaya giderken kayarcasına devinmesi) ya da kaybolma noktasında asılı kalmış, zamanda dondurulmuş yarı batık gemilerindeki kerevitlerin ya da Basklı semenderlerin bir donanımları ya da zincirleri olmadan kendilerini suya bırakmalarını kıskançlıkla izlemişti.

Denizden çıktığında dokunaçları ağır geliyor ve ona rahatsızlık veriyordu, ama aşağıdayken de, deri ve pirinç donanımının içinde kendini bağlı, tutuklu gibi hissediyordu. Özgürce yüzmek istiyordu, ötelere, yukarıya ve hatta evet, aşağıya, soğuk ve sessiz karanlığa doğru yüzmek.

Yapabileceği tek bir şey vardı. Limandakilerden ona maddi destek vermelerini istemeyi düşünmüştü, komutlarını yerine getirecek daha verimli bir işçi kazanacaklarından, bunu kesinlikle kabul edeceklerdi. Ancak günler geçtikçe ve kararı kesinleştikçe bu planından caymış ve paralarını biriktirmeye başlamıştı.

O sabah, Şekel yokken ve berrak gökyüzü altında tuzlu havayı içine çekerken, birden bunun gerçekten ve kesinlikle yapmak istediği şey olduğunu fark etti. Büyük bir mutlulukla, bunun nedeninin utandığı için para istemeyeceği ya da bundan ötürü gururlu olması değil, bu işlemin ve kararın tamamen ve hiçbir yanılgıya yer bırakmayacak şekilde, kendi özgür kararı olması olduğunu anladı.

Angevine'la olmadığı (onu bir düş gibi aklında taşıdığı) zamanlarda, Şekel kütüphanede oluyor, yığınlar halindeki çocuk kitaplarının arasında dolaşıyordu.

Yürekli Yumurta'yı bitirmişti. İlk defasında saatlerini almıştı bu. Tekrar tekrar geriye dönmüş, elinden geldiğince hızlanmış, önceleri okuyamadığı sözcükleri kâğıda yazmış ve sesleri sırayla, yavaş yavaş, yüksek sesle tekrarlamış, sonunda anlamlar, sayfaların içinden yollarını bulup çıkmaya başlamışlardı.

Önceleri yaptığı şeyler zor ve tuhaf gelmişti, ancak zamanla kolaylaşmaya başladı. Kitabı, gittikçe hızlanarak, sürekli tekrarladı. İlgisini çeken hikâyesi değildi; sayfadan, harflerin ardından bir kaçak gibi karşısına çıkıveren anlamlarda bulduğu eşsiz duygunun peşinden gidiyordu. Neredeyse midesi bulanıyor, kusacak gibi oluyordu, o denli yoğun ve zorlayıcıydı. Bu yöntemi başka sözcüklere de uyguladı.

Etrafı bunlarla çevriliydi: Pencerelerin ardında, ana caddede gözüne ilişen işaretler, kütüphanede ve şehrin her tarafında görülen işaretler, anayurdunda, Yeni Crobuzon'da pirinç plakalar üzerindeki işaretler, sessiz bir curcuna vardı burada âdeta ve ne olursa olsun, bütün bu sözcüklere artık kulağını kapatamayacağını biliyordu.

Şekel *Yürekli Yumurta'yı* bitirdiğinde öfke doluydu.

Neden kimse bunu bana söylemedi? diye düşünüyordu kızgınlıkla. *Lanet olsun kim bunu benden sakladı?*

Okuma Odası'nın ilerisindeki küçük ofisinde Bellis'i görmeye geldiğinde, davranışı onu şaşırttı.

Fennec'in bir gece önceki ziyareti yüzünden hâlâ çok yorgundu, ama biraz çaba göstererek Şekel'le ilgilendi, okumasının nasıl gittiğini sordu. Oğlanın yanıtındaki heyecanın onu etkilemesine, Bellis kendi de şaşırdı.

"Angevine nasıl?" diye sorduğunda Şekel konuşmaya çalıştı ama bir şey söyleyemedi. Bellis gözlerini oğlana dikti.

Bellis, delikanlılara has o kibirli, abartılı tavırları görmeyi beklemişti, ama görünüşe göre, hissetmeyi bilmediği duygular Şekel'i felce uğratmıştı. İçinden oğlana karşı beklenmedik bir şefkat dalgası yükseldi.

"Tanner konusunda endişeliyim biraz," dedi yavaşça. "O benim en iyi dostum ve sanırım kendini biraz... dışlanmış hissediyor.

Onu üzmek istemiyorum. En iyi dostum o benim." Sonra Tanner Sack'den söz etmeye başladı ve bu arada, utangaç bir tavırla, Angevine ile arasında geçenlerden de söz etmiş oldu.

Bellis onun bu haline içten içe gülümsedi –oğlan, bir yetişkin taktiği uygulamış ve çok da iyi becermişti.

Şekel fabrika gemisindeki evlerini anlattı. Ona Tanner'ın suyun altında yarım yamalak gördüğü tuhaf şeylerden söz etti. Odaya saçılmış kutuların ve kitapların üzerindeki sözcükleri okudu. Bunları yüksek sesle tekrarlayarak kâğıtlara yazdı, hecelerine ayırdı. Her bir sözcüğe, ister ortaç ya da fiil, isterse de isim ya da özel isim olsun, eşit, çözümleyici bir tarafsızlıkla yaklaşıyordu.

İçi botanik kitapçıklarıyla dolu bir kutuyu çekmeye çalışırlarken odanın kapısı açıldı ve yaşlıca bir adam, yanında Tekraryapım bir kadınla içeri girdi. Şekel yerinden fırladı ve gelenlere doğru bir hamle yaptı.

"Ange..." diye başladı, ama kadın (bacaklarının olması gereken yere takılı teneke bir düzenek üzerinde öne doğru yuvarlanarak ilerliyordu) çabucak başını salladı ve kollarını birleştirdi. Beyaz saçlı adam, Angevine ile Şekel'in sözsüz iletişiminin sona ermesini bekledi. Adamı dikkatle inceleyen Bellis, onun Johannes'i güvertede karşılayan kişi olduğunu fark etti. Gelen, Tintinnabulum'du.

Güçlü kuvvetli görünüyor, yaşına göre dimdik duruyordu. Omuzlarının altına kadar inen tel tel beyaz saçları ve eski tarz sakallarıyla suratı daha genç bir bedene sonradan eklenmiş gibiydi. Bakışlarını Bellis'e çevirdi.

"Şekel," dedi Bellis sessizce, "birkaç dakika dışarı çıkar mısın?" Ama Tintinnabulum lafını kesti.

"Buna gerek yok," dedi. Sesi çok mesafeliydi: gururlu ve hüzünlü. Akıcı ve aksanlı bir Ragamollca ile konuşmaya devam etti. "Yeni Crobuzonlusunuz, değil mi?" Bellis yanıt vermedi, ama adam sanki yanıt almış gibi başını salladı. "Bütün kütüphanecilerle konuşuyorum –özellikle sizin gibi yeni gelen kataloglamacılarla."

Benim hakkımda ne biliyorsun? diye aklından geçiriyordu Bellis. *Johannes ne söyledi sana? Ya da tartışmamıza rağmen beni koruyor mu?*

"Burada..." Tintinnabulum bir kâğıt uzattı. "Burada kitaplarının izini bulmaya çalıştığımız yazarların bir listesi var. Bize işimizde büyük yardımı olacak yazarlar bunlar. Sizin yardımınızı istiyoruz. Bu yazarların bazılarının bazı eserleri elimizde mevcut ve başka ne bulabiliriz diye araştırıyoruz. Başkalarının da bizim aradığımız bazı kitapları yeniden yazdığı söyleniyor. Bunlar hakkında elimizde yalnızca söylentiler var. Üç tanesinin kataloglanmış olduğunu göreceksiniz -bunları zaten biliyoruz, bulunabilecek başka kitaplar ilgilendiriyor bizi.

"Bakarsınız yeni gelen dizide bu isimlerden biri karşınıza çıkabilir. Ya da bunların eserleri yüzyıllardır kütüphanededir de, raflarda kaybolmuştur. İlgili bölümleri biz iyice gözden geçirdik -biyoloji, felsefe, büyü bilimi, okyanus bilimi- ve hiçbir şey bulamadık. Ancak gözden kaçırmış olabiliriz. Gelen her yeni kitabı, rafların arkasında unutulan ciltleri, listelenmemiş kitapları her kataloglad ığınızda gözünüzü dört açmanızı rica ediyoruz."

Bellis listeyi alıp baktı, çok uzun olacağını umuyordu. Ama kâğıdın tam ortasında, daktiloda özenle yazılmış, yalnızca dört isim vardı. Hiçbiri ona tanıdık gelmedi.

"Bu listenin sadece özeti," dedi Tintinnabulum. "Diğerleri de var -daha sonra çalışanlara gönderilecek çok daha uzun bir liste var- ama bu dört isim, hafızanıza yerleştirmenizi istediklerimiz, yılmadan arayacaklarınız."

Marcus Halprin. Bu bir Yeni Crobuzon ismiydi. Angevine, Tintinnabulum ile yavaş yavaş kapıya yaklaşırlarken eliyle gizlice Şekel'e işaret ediyordu.

Uhl-Hagd-Shajjer (transliterasyon), diye okudu Bellis ve yanındaki orijinal, bir dizi el yazısı işaretin Khadoh'un ay kaligrafisi olduğunu fark etti.

Bunun da altında üçüncü isim vardı, *A.M. Fetchpaw* -yine Yeni Crobuzonlu.

"Halprin ve Fetchpaw oldukça yeni yazarlar," diye kapı aralığından seslendi Tintinnabulum. "Diğer ikisi daha yaşlı, kanımızca -muhtemelen bir yüzyıl kadar eski. Sizi işinizle baş başa bırakıyoruz, Bayan Coldwine. Eğer istediğimiz bir şeyi, bu yazarların ka-

taloglarda olmayan herhangi bir eserini bulacak olursanız, lütfen tekneme gelin. Adı *Kastor*, Zarganadenizi'nin ön ucunda duruyor. Şunu da bilin ki; yardımcı olan herkes ödüllendirilecek."

Benim hakkımda ne biliyorsun? Kapı kapanırken Bellis de bunu merak ediyordu.

İçini çekti ve yeniden kâğıda baktı. Şekel onun omzunun üzerinden uzanmış, duraksayarak, kâğıttaki isimleri okumaya başlamıştı.

Krüach Aum, dedi Bellis sonunda, Şekel'in yavaş yavaş hecelerle uğraşmasına boş vererek. Ragamollcanın eski bir biçimi olan yazıya küçümsercesine bakarak, *ne egzotik*, diye düşündü. *Johannes senden söz etmişti. Bu bir Kettai adı.*

Hem Halprin'in hem de Fetchpaw'un kitapları kataloglarda mevcuttu. Fetchpaw'unkiler *Benchamburg'a Karşı: Radikal bir Su Kuramı*'nın birinci ve ikinci ciltleriydi. Halprin'inkiler ise *Deniz Ekolojileri* ve *Deniz Suyunun Biyofiziği.*

Uhl-Hagd-Shajjer'in bir sürü kitabı kataloglanmıştı. Khadohi kitaplarının her biri görünüşte ortalama kırk sayfa kadar vardı. Bellis başlıkların nasıl okunduğunu anlayacak kadar ay kaligrafisi biliyordu ama ne anlama geldiklerini kesinlikle bilmiyordu.

Krüach Aum'un ise hiçbir eseri yoktu.

Bellis, Şekel'in, zor sözcükleri yazdığı sayfaları gözden geçirmesini, sözcüklerin nasıl okunduğunu öğrendikçe elindekilere yeni ilaveler yapmasını, etraftaki kâğıtlardan, dosyalardan, Tintinnabulum'un bıraktığı listeden sözcükleri kopyalamasını, okumayı öğrenmesini izliyordu sürekli. Sanki oğlan okumayı daha önce biliyordu ve şimdi de anımsıyordu.

Saat beşte Bellis'le oturup *Yürekli Yumurtayı* çalıştılar. Şekel yumurtanın serüvenleri ile ilgili soruları neredeyse komik denecek bir özenle yanıtladı. Bellis onun bilmediği sözcükleri, ağır ağır, hece hece okudu, oğlanın sessiz ve düzensiz harflerin karmaşası içinden çıkmasına yardımcı oldu. Şekel ona, elinde o gün kütüphanede okuduğu başka bir kitap daha olduğunu söyledi.

Bellis o gece mektubunda ilk kez Silas Fennec'ten söz etti. Takma adıyla dalga geçti, ama arkadaşlığının ve ukalaca çıkışlarının, günlerce süren yalnızlığının ardından ona çok iyi geldiğini de kabullendi. Johannes'in *Yaratıklar Üzerine Denemeler*'i üzerinde çalışmaya da devam ediyordu. Fennec'in tekrar uğrayıp uğramayacağını merak ediyordu. Ortalarda görünmeyince birden canı sıkılıp sinirlenerek yatmaya gitti.

Düşünde yine, Demir Körfez'e doğru giden nehir yolculuğunu gördü.

Tanner düşünde Tekraryapım olduğunu görüyordu.

Yeni Crobuzon'daki ceza fabrikasında, ilave uzuvlarının yakılarak ve bitmek bilmeyen dakikalar boyunca süren acı ve aşağılanma ile kendisine eklendiği yerdeydi. Makine sesleri ve çığlıklar havada yankılanıyordu. Onu ıslak, kirli bir tahtaya bağlamışlardı, ancak bu kez üzerine eğilen adam maskeli bir biyo-büyücü değil, Armadalı cerrahtı.

Daha önce de olduğu gibi, cerrah ona bedeninin çizimlerini gösteriyordu. Yapılacak işlemler, bir okul çocuğunun ödevindeki kırmızı düzeltmeler gibi, bunların üzerinde işaretlenmişti.

"Canım yanacak mı?" diye sordu Tanner, bu arada ceza fabrikası aklından uçup gitmiş, uykusu da kaçmıştı, ama aklında olan tek şey bu soruydu. *Canım yanacak mı*? diye düşündü yeniden, tek başına kaldığı odasında.

Ancak bir kez daha suyun altına indiğinde, arzusu yine üstün geldi. Sonsuza dek böyle özlem duyacağını düşününce acıdan daha az korkmaya başladı.

Angevine Şekel'e –sert bir tavırla– çalıştığı zamanlarda ona nasıl davranacağını söylüyordu.

"Benimle konuşmaya kalkışma, delikanlı," dedi. "Ben yıllardır Tintinnabulum'la çalışıyorum. Zarganadenizi, adamın buraya getirilişinden bu yana, onunla ilgilenmem için bana para ödüyor. Beni iyi eğitti, ona sadakat borcum var. Çalışırken benimle uğraşma. Anladın mı?"

Oğlanla çoğu zaman Saltça konuşuyor, onu öğrenmesi için zorluyordu (Bu konuda acımasız davranıyordu, niyeti, gecikmeden onu yanında şehrine götürmekti). Gitmeye davrandığında Şekel onu durdurup, bu akşam odasına gelemeyeceğini, geceyi, biraz üzgün görünen Tanner'la geçirmek istediğini söyledi.

"Onu düşünmen çok güzel," dedi. Oğlan birçok açıdan hızla büyüyordu. Sadakat, tutku ve aşk kadın için yeterli değildi. Angevine'ı ona gerçek bir tutkuyla bağlayan, belli belirsiz ebeveyn şefkatini daha kesin, daha yoğun, vazgeçilmez ve heyecanla pekiştiren şey, oğlanın sıyrılmakta olduğu çocukluğun altından zaman zaman göze çarpan erkek pırıltılarıydı.

"Bu akşamı onunla geçir," dedi. "Yarın bana gelirsin, sevgilim."

Bu son sözcüğü dikkatle söylemişti. Oğlan böyle armağanları zarafetle karşılamayı öğreniyordu.

Şekel kütüphanede, tahta, parşömen, yavaş yavaş çürüyen deri ve kâğıt tozlarının arasında saatler harcadı. Ragamollca bölümünde, dikkatle çekip aldığı ve açıp etrafına yaydığı kitapların, yerde bir çiçek gibi duran metin ve resimlerin arasındaydı. Ördeklerin ve kral olan yoksul çocukların, cinlerle yapılan savaşların hikâyelerini ve Yeni Crobuzon'un tarihini yavaş yavaş okuyup anladı.

Okunuşları onu yanıltan zor sözcükleri not aldı. *Meraklı; keskin; sert; Jhesshul; Krüach.* Bunları sürekli tekrarladı.

Raflar arasında dolaşırken kitaplarını yanında taşıyordu. Bunları günün sonunda tekrar yerlerine koymak için, anlamadığı o katalog işaretlerini değil, kendine göre bulduğu birtakım hatırlatıcı ipuçlarını izliyor, birini büyük kırmızı ve küçük mavi ciltlerin arasına, ötekini üzerinde bir hava gemisi resmi olan kitabın yanına koyması gerektiğini biliyordu.

Bir an onu çok korkutan bir şey oldu. Duvardan bir kitap aldı, içindeki bütün şekiller, bütün harfler tanıdıktı, ancak önüne alıp okumaya ve mırıldanmaya başladığında, harflerin, kafasındaki sözcükler gibi ses vermesini beklediğinde, duyduğu saçma sapan, anlamsız şeyler onu şaşkına çevirdi. Birden deliye döndü, öğrendiği her şeyi unuttuğu korkusuna kapıldı.

Ama sonra, bu kitabı Ragamollca bölümünün yanındaki bir raftan almış olduğunu fark etti; Ragamoll alfabesi kullanılıyordu, ama tamamen farklı bir dilde yazılmıştı. Şekel sonunda alt ettiği bu karakterlerin, birbirini hiç anlamayan başka insanlarda da aynı şaşkınlığa sebep olabileceğini anlayınca afallayıp kaldı. Düşündükçe sırıtmaya başladı. Paylaşmak hoşuna gitmişti.

Başka yabancı kitapları açtı, harflerin oluşturduğu sözcükleri söyledi ya da söylemeye çalıştı ve çıkardığı tuhaf seslere güldü. Dikkatle resimlere, dipnotlara baktı. Pek emin olmayarak, hiç bilmediği dildeki bir harf grubunun *tekne*, diğerinin ise *ay* anlamına geldiğine karar verdi.

Sonra yavaşça ilerledi, Ragamollca bölümünden uzaklaştı. Raflardan rastgele kitapları çekip aldı, anlaşılmaz hikâyelere şaşkın şaşkın baktı, çocuk kitaplarının olduğu uzun koridorlardan yürüdü, sonunda yeni raflara geldi ve yazısı bildiklerinden hiçbirine benzemeyen bir kitabı açtı. Harflerin garip kıvrımlarına bakıp gülmeye başladı.

Daha da ilerledi ve bir başka alfabe daha buldu. Biraz ileride bir tane daha.

Saatlerce Ragamollca olmayan bu rafları araştırarak çok ilgisini çeken, şaşırtıcı şeyler buldu. Bu anlamsız sözcüklerde ve okunamaz alfabelerde bulduğu şey, yalnızca dünyaya karşı duyduğu saygı değildi. Kitapları sadece kütlesi, boyutları ve renkleri olan, içerikten yoksun dilsiz nesneler olarak gördüğü zamanlardan kalan o fetiş duygusunu da hissetti.

Ama bu tamamen aynı şey değildi. Bütün bu yabancı sayfaları görmek ve bunların yabancı bir çocuk için bir anlamları olduğunu bilmek, *Yürekli Yumurta*'nın, *Yeni Crobuzon Tarihi*'nin ve *Peruktaki Yabanarısı*'nın şimdi onun için bir anlam taşımasıyla aynı şey değildi.

Temel ve Yüksek Kettai, Sunglari, Lubbock ve Khadohi dillerinde yazılı kitaplara, kendi cehaletini hayretle anımsayarak ve o halini bir an bile özlemeyerek baktı.

11

Silas, Bellis'in, *Kıskaç*'dan çıkmasını bekliyordu, güneş denizin üzerine inmişti. Bellis onun parmaklıklara dayanmış, kendisine baktığını gördü.

Adam da onu fark edip gülümsedi.

Birlikte yemek yediler, sohbet ettiler, fark ettirmeden birbirlerini kolluyorlardı. Bellis gerçekten onu gördüğü için mi sevindiğini yoksa yalnızlığın mı canına tak ettiğini bilemiyordu, ama her iki halde de adamın arkadaşlığından memnundu.

Silas'ın bir önerisi vardı. Günlerden Denizkaplumbağası Çeyreği, 4 Bookdi'ydi. O gün yüreklikabukların kan günleriydi ve Sen-Ve-Senin ilçesinde büyük bir dövüş festivali yapılıyordu. Shaddler'in en iyi dövüşçülerinden çoğu orada olup, becerilerini sergileyeceklerdi. Bellis hiç *mortu crutt* ya da tekmedövüş izlemiş miydi?

Bellis'i ikna etmek kolay olmadı. Yeni Crobuzon'da yaşarken ne Cadnebar'ın gladyatörler sirkine gitmişti, ne de onun daha küçük taklitlerine. Bu tür kavgaları izlemek ona nedense itici, dahası can sıkıcı geliyordu. Silas ısrarcıydı. Ona baktığında, adamın bu tür kavgaları görme isteğinin sadizm ya da röntgencilikle bir ilgisi olmadığını anladı; onu neyin dürttüğünü bilemiyordu, ama o kadar da bayağı değildi. Ya da, kim bilir bilmediği bir tür bayağılıktı bu.

Ayrıca adamın onunla gitmeyi çok istediğini de biliyordu.

Sen-Ve-Senin'e gitmek için, yüreklikabukların mahalli olan Shaddler'den geçtiler. Hava taksileri ağır ağır, büyük demir *Therianthropus*'un arka tarafındaki ince uzun bir kuleyi geçti ve yoluna devam etti.

Bu Bellis'in Sen-Ve-Senin'e ilk gelişi olacaktı. *Zamanı gelmişti*, dedi utanarak kendi kendine. Şehri anlamaya kararlıydı ama bu kararın önemini yitirme ve Bellis'in yine depresyona girme tehlikesi vardı.

Dövüş alanı Sen-Ve-Senin'de, yelkenleri değişik şekillerde kesilmiş büyük bir yelkenlinin az gerisinde, çarşının kalabalık arka sokaklarında kurulmuştu. Arena, güvertelerine sıralar yerleştirilmiş, denize bakan küçük teknelerden oluşan bir daire şeklindeydi. Arenanın kenarlarına, zeplinlerden bir sürü balon sepeti sarkıtılmıştı. Bunlar zenginlerin özel localarıydı.

Ortaya sahne bağlanmıştı; tahta bir platformdu bu, kenarları pirinçten gaz lambalarıyla ve suyun yüzeyinde kalmasını sağlayacak varillerle kaplıydı. Burası dövüşlerin yapılacağı alandı: Dalgaların getirdiği bir tahta parçasının etrafında balonlar ve yeniden donatılmış gemilerden bir halka.

Biraz bahşiş, biraz da lafazanlıkla Silas ön sıralarda iki yer kaptı. Alçak bir sesle, sürekli etraflarındaki kişilerden ve onların politikalarından bahsediyordu.

"Bu Sen-Ve-Senin'in veziri," diye açıklıyordu, "Sabah kaybettiği paraları yeniden kazanmaya gelmiş. Şuradaki peçeli kadın asla yüzünü göstermiyor. İtevi Konseyi'nde olduğu söyleniyor." Gözleriyle hiç durmadan kalabalığı tarıyordu.

Satıcılar yiyecek, baharatlı şarap satıyor, bahisçiler kaça kaç verdiklerini bağırıp duruyorlardı. Festival, Sen-Ve-Senin'de yapılan birçok şey gibi basit ve bayağıydı.

Kalabalık yalnızca insanlardan oluşmuyordu.

"Yüreklikabuklar nerede?"diye sordu Bellis. Silas, arenada rastgele birilerini göstermeye başladı. Bellis onun gösterdiği kişileri görebilmek için uğraşıyordu: Silas'ın insanları gösterdiğini düşündü, ama bunların derileri soluk griydi, tıknaz ve güçlü görünüyorlardı. Soyulmuş yüzleri dikkat çekiyordu.

Kanboynuzları öttü ve kimyevi bir kandırmaca ile sahnenin ışıkları birden kırmızıya döndü. Kalabalık coşkuyla, ulurcasına bağırıyordu. İki sıra önde, Bellis görünüşünden yüreklikabuk olduğu anlaşılan bir kadın gördü. Ne tezahürat yapıyor ne de bağırıyor, bu

bayağı coşkunun içinde sessizce oturuyordu. Bellis aynı tepkiyi gösteren başka yüreklikabuklar da gördü, aynı duygusuz tavırla kutsal günün başlamasını bekliyorlardı.

En azından çoğunluğun kana açlığı gerçek, diye düşündü küçümseyerek. Shaddler'ın yaşlıları ne düşünürse düşünsün, bunun bir sektör olduğunu göstermeye yetecek kadar yüreklikabuk bahisçi dolaşıyordu ortada.

Bellis, neler olacağını görecek olmanın onu gerdiğini fark etti. Heyecanlıydı.

İlk üç dövüşçü arenaya getirildiğinde kalabalık sessizleşti. Üzerlerinde kasık bağlarından başka bir şey olmayan, çıplak yüreklikabuk adamlar platforma çıktı ve tam ortada sırtlarını birbirlerine vererek bir üçgen oluşturdular.

Hareketsizdiler, hepsinin kasları gelişmiş, gri derileri gaz lambalarının ışığında solgundu.

Bir tanesi Bellis'in tam karşısındaydı. Işıklar adamın gözlerini alıyor olmalıydı. Bellis, bunun kendisi için özel bir gösteri olacağını hayal ederek keyiflendi.

Dövüşçüler yere çömelip yıkandılar, her biri; içinde buharı tüten yeşil çay rengi bir karışım olan bir kâse kullanıyordu. Bellis kâsenin içinde yapraklar ve tomurcuklar gördü.

Derken Bellis yerinden fırladı. Her biri, kâsesinden bir bıçak çıkarmıştı. Ellerinde sıkıca tuttukları bıçaklardan sular damlıyordu. Bıçakların ucu geriye kıvrıktı, kesici kenarları bir kanca ya da bir pençe gibi kıvrılıyordu. Deri yüzmek için kullanılan bıçaklardı. Çizik atmak, deriyi kesmek için kullanılan şeyler.

"Bunlarla mı kavga edecekler?" diye sormak için Silas'a döndü ancak kalabalıktan gelen ani iç çekişle, dikkatini yine sahneye çevirdi. Bir an sonra çığlık atmaktan kendini alamadı.

Yüreklikabuklar kendi etlerine derin çizikler atıyorlardı.

Bellis'in hemen önündeki dövüşçü, acımasız vuruşlarla kasları boyunca etini kesmeye başladı. Bıçağının kıvrık ucunu omuz derisinin altına soktu, sonra bunu bir cerrah becerisiyle çevirdi ve delta kasıyla pazı kasını bağlayan yerde kırmızı bir yarık açtı.

Kan bir an durur gibi oldu, derken akmaya başladı, püskürdü, sanki adamın damarlarındaki basınç Bellis'in damarlarındakinden çok daha fazlaymışçasına, kaynar su gibi taşarak kesikten fışkırmaya başladı. Adamın derisinde korkunç bir parlaklık bırakarak akarken, adam da ustaca devinimlerle kolunu o yana bu yana çeviriyor, kanıyla Bellis'in göremediği birtakım desenler yaratıyordu. Bellis kanın bir şelale gibi akarak yere dökülmesini bekledi ama *bu olmadı* ve kanın pıhtılaşmakta olduğunu görünce soluğunu tuttu.

Kan adamın yaralarından güçlü dalgalar halinde akıyor, kanın özü daha yükseğe çıkmak için tırmanıyordu ve Bellis yaranın kenarlarının, pıhtılaşan kanın oluşturduğu setlerle, kanın içindeki neyse onun tortularıyla kaplandığını gördü, kırmızı birden kahverengiye, mavi ve siyaha dönmeye ve kan, derisinin santimetrelerce üzerinde biriken kristal parçalar halinde donmaya başlamıştı.

Kolundan akan kan da pıhtılaşıyor, akıl almaz bir hızla yayılıyor ve küflenmişçesine renk değiştiriyordu. Kabuk-madde parçaları tuz ya da buz gibi donup kalıyordu.

Adam bıçağını yeniden yeşil sıvının içine sapladı ve arkasındaki arkadaşları gibi kendini kesmeye devam etti. Acıdan yüzünü buruşturuyordu. Kestiği yerlerden fışkıran kan, bedeninde daha önce oluşturduğu oluklar boyunca aktı ve bir zırh halinde sertleşti.

"Sıvı, pıhtılaşmayı yavaşlatan bir karışım. Zırhı şekillendirmelerine yarıyor," diye fısıltıyla konuştu Silas. "Her bir savaşçı kesiklerden kendi desenlerini oluşturuyor. Bu da onların becerilerini gösteriyor. Hızlı devinen adamlar kendilerini kesip kanlarını, eklemlerini serbest bırakarak yönlendiriyor ve fazla zırhı kesip atıyorlar. Yavaş ve güçlü olanlar ise kendilerini kabukla kaplayıp, sonunda robotlar gibi hantal ve ağır bir zırha bürünüyorlar."

Bellis konuşmak istemiyordu.

Adamların dehşet verici, dikkatli hazırlıkları zaman aldı. Her biri sırayla yüzünü, göğsünü, karnını ve baldırlarını doğradı ve kurumuş kandan özel bir kabuk, kenarları asimetrik ve karışık renklerde sert gövde, baldır ve alt kol zırhları oluşturdu; lav akıntıları gibi rastgele dağılan, aynı anda hem mineral hem de organik olan uzantılardı bunlar.

Zahmetli kesme işi Bellis'in midesini bulandırmıştı. Ama büyük bir özenle işlenen bu zırhı görmek onu büyüledi.

Bu korkunç ve güzel hazırlıktan sonra gelen kavganın kendisi ise, Bellis'in tahmin ettiği gibi can sıkıcı ve tatsızdı.

Üç yüreklikabuk, her birinin elinde iki kocaman pala, birbirlerinin etrafında dönmeye başladı. Yüklendikleri tuhaf zırhlarıyla, egzotik tüylerle bezeli hayvanları andırıyorlardı. Ancak zırhları, mumlanmış derilerden çok daha sertti ve ağırlaştırılmış bıçakların darbelerini saptırabiliyordu. Uzun ve zorlu bir kavganın ardından, bir tanesinin ön kolundan bir pıhtı parçası düştü ve içlerinde en hızlı olan, birden atılarak oraya bıçağını sapladı.

Ancak yüreklikabuk kanı bir başka savunma oluşturdu. Adamın eti yarılınca kanı fışkırarak düşmanının bıçağına bulaştı. Pıhtı önleyici ile inceltilmiş bu kan, neredeyse havayla temas eder etmez, çirkin, bir lehim gibi bıçağın metaline yapıştı. Yaralı adam bağırarak döndü ve bıçağı rakibinin elinden koparırcasına çekip aldı.

Bu arada birden üçüncü adam geldi ve onun boğazını kesti.

Adam çok hızlıydı. Bir anda donan kan, bıçağına bulaşmıştı, ama o öyle bir açıyla gelmişti ki, lime lime olmuş yaradan fışkırarak donan kan buzulu tuzağına, bıçağını kaptırmamayı başarmıştı.

Bellis dehşet içinde soluğunu tutmuştu ama yenilen adam ölmedi. Gözle görülür bir acıyla dizlerinin üzerine çökmüştü ancak yarasının üzeri hemen kabuk bağladı ve adam kurtuldu.

"Görüyorsun ya, bu arenada ölmeleri çok zor," diye mırıldandı Silas. "Eğer bir yüreklikabuğu öldürmek istersen, bir sopa ya da cop kullan, bir pala değil." Çabucak etrafına göz gezdirdi ve dikkatli ve yavaş, izleyicilerin gürültüsünün bastırdığı bir sesle, "Böyle şeyleri *öğrenmeye* çalışmalısın, Bellis. Armada'yı yenmek istiyorsun, öyle değil mi? Buradan kurtulmak istiyorsun? Öyleyse nerede olduğunu bilmek zorundasın. Bilgi topluyor musun, peki? Biliyor musun, Bellis, benim yaptığım da bu. Şimdi bir yüreklikabuğu nasıl öldürmeyeceğini biliyorsun, değil mi?"

Kadın, gözlerini hayretle kocaman açarak, ona baktı, mantığı acımasız ama doğruydu. Hiçbir şeye bağlanmıyor, her şeyi biriktiri-

yordu. Aynı şeyi Yüksek Cromlech'de, Gengris'de ve Yoraketche'de de yaptığını; para, bilgi, fikir ve tanıdıklar biriktirdiğini düşündü; hepsi ham madde, hepsi olası bir silah ya da ticari malı bunların.

Huzursuzca, adamın ciddi, hem de kendisinden çok daha ciddi olduğunu fark etti. Sürekli hazırlanıyor ve plan yapıyordu.

"Bilmek zorundasın," diyordu. "Hem bunun dahası da var. Tanıman gereken insanlar var."

Başka yüreklikabuk dövüşleri oldu, hepsi o tuhaf ve tehlikeli acımasızlıkla sergilendi: Kabuk zırh çeşitlemeleri, özel hareketler ve *mortu crutt* gösterileri içeren farklı dövüş biçimleri.

İnsanlar, kaktüsler ve şehrin suda yaşamayan bütün ırkları arasında başka yarışmalar -tekmedövüş gösterileri- yapıldı.

Dövüşçüler, sanki bir masaya vuruyorlarmış gibi, yumruk yaptıkları ellerinin alt kısmını kullanıyorlardı -çekiçvuruş denilen bir darbeydi bu. Ayaklarının ön kısmıyla vurmuyor, tabanlarıyla eziyorlardı. Hızla dönerek çelme takıyor ve rakiplerini yere çarpıyorlardı.

Bellis dakikalarca kırılmış burunları, yaraları ve bayılmaları izledi. Karşılaşmalar birbirine karıştı. Her şeydeki olasılığı, Silas'ın da yaptığını sandığı gibi görmeye çalışıyor, gördüklerini biriktiriyordu.

Küçük dalgalar sahnenin kenarlarına çarpıp duruyordu ve Bellis bu gösterinin ne zaman biteceğini merak etmeye başladı.

Kalabalıktan ritmik bir vurma sesi gelmeye başladı.

Başlangıçta bir mırıltı halindeydi, izleyicilerin uğultusunun geri planında bir kalp atışı gibi tekrarlayan bir mırıltı... Ancak gitgide güçlendi ve daha yüksek ve daha ısrarlı bir hal aldı, insanlar etraflarına bakıp gülümsemeye, seslerini artan bir heyecanla birleştirmeye başladı.

"*Evet...*" dedi Silas, sözcüğü belirgin bir zevkle uzatarak, "sonunda. Görmeni istediğim buydu."

Sesler Bellis'e önce davullardan çıkıyormuş gibi geldi. Derken birdenbire, kusursuz bir zamanlamayla yinelenen, kol vurmaları ve tekmelerin eşlik ettiği bir haykırış haline geldi: *Oh, Oh, Oh.*

Çılgın haykırışlar bulunduğu tekneye kadar ulaşınca, bunun bir sözcük olduğunu ancak fark etti.

"*Doul*," diye bağırıyorlardı her taraftan. "*Doul, Doul, Doul.*"

Bir isimdi bu.

"Ne diyorlar?" diye fısıltıyla Silas'a sordu.

"Birini çağırıyorlar," dedi, gözleriyle etrafı tarayarak. "Bir gösteri istiyorlar. Uther Doul'un dövüşmesini istiyorlar."

Ani ve soğuk bir gülümseme yayıldı yüzüne.

"Onu tanıyacaksın," dedi. "Görünce anımsayacaksın onu."

Halatlarla bağlı küçük hava gemilerinden birinin, bağını çözüp sahneye yaklaşmaya başlamasıyla, ismin temposu çığlıklara ve tezahürata dönüştü, çılgın bir dalga halinde büyüdü, büyüdü. Geminin arması kırmızı bir ayın karşısında duran bir buharlı tekneydi, Zarganadenizi'nin mührü. Altındaki balon sepeti cilalı tahtadandı.

"Sevgililer'in aracı," dedi Silas. "Kısa bir süreliğine yüzbaşılarından ayrılıyorlar, 'anlık' bir gösteri daha. Reddedemeyecekti zaten, biliyordum."

Sahnenin yirmi metre kadar yukarısından, gemiden bir ip sarkıtıldı. İzleyicilerin çığlıkları neredeyse kulakları deliyordu. Bir adam, büyük bir hız ve beceri ile tekneden atladı ve eller üzerinde kanla kaplı dövüş alanına taşındı.

Doğruldu, ayaklarında ayakkabıları yoktu ve göğsü çıplaktı, üzerinde yalnızca deri bir pantolon vardı. Kollarını iki yanından sarkıtarak kalabalığın (sahneye ayak bastığı için iyice çılgına dönmüşlerdi) karşısında yavaş yavaş döndü. Yavaşça yüzünü çevirdi ve Bellis bu yüzü görünce önündeki parmaklıklara yapıştı, bir an soluğu kesildi, kırpık saçlı, grili adamı, *Terpsikor*'u ele geçiren katili tanımıştı.

Bir grup adam iteklenerek, dövüşmeleri için Doul'un karşısına çıkarıldı.

Kaptan Myzovic'in üzgün suratlı katili Doul yerinden kımıldamadı, uzanmadı, sıçramadı, kaslarını o ya da bu şekilde oynatmadı. Yalnızca durup bekledi.

Karşısındaki dört rakip arenanın kenarında endişeyle bekleşiyordu. İzleyicilerin coşkusundan, kulakları sağır eden bağırtıların-

dan, heyecanından cesaret alıyor, kımıldanıp durarak birbirlerine taktik veriyorlardı.

Doul'un suratı tamamen duygusuzdu. Rakipleri karşısına dizildiğinde yavaşça tekmedövüş duruşuna geçti, kollarını hafifçe kaldırdı, dizlerini büktü, oldukça rahat görünüyordu.

Şaşkınlık verici ve acımasızca dövüştüğü o ilk saniyelerde, Bellis soluk bile almadı. Bir eli ağzında, dudaklarını büzerek kapatmıştı. Derken kalabalıkla birlikte küçük çığlıklar atmaya başladı.

Uther Doul başkalarıyla aynı zamanda yaşamıyor gibiydi. Kendisininkinden çok daha hantal ve ağırkanlı bir dünyaya gelmiş ziyaretçiye benziyordu. Cüssesine karşın öyle bir hızla hareket ediyordu ki, yer çekimi bile onun karşısında sanki daha hızlanmış gibiydi.

Tek bir gereksiz hamlesi yoktu. Tekmeden çekiçvuruşa geçerken, uzuvları bir duruştan, bir durumdan diğerine, kesin ve kusursuzca atlıyordu, makineler gibi...

Doul elinin ayasıyla vurdu ve adamın birini yere düşürdü; kenara çekildi, bir bacağının üzerinde doğrulup adamın karın boşluğuna iki kez tekme attı, kaldırdığı bacağını üçüncü adamın saldırısını engellemek için kullandı. Olduğu yerde döndü ve gösterişsiz bir tavır ve acımasız bir keskinlikle tekmeyi adama indirdi, rakiplerini dağıttı.

Uzanıp sonuncu adamın kolunu havada yakaladı, bedenine sımsıkı yapıştırdı, sonra adamı çekti. Doul öne doğru yalpalar gibi oldu, bedenini düşmeye hazırladı ve ata biner gibi adamın sırtına bindi, kolunu bastırarak onu hareketsiz hale getirdi.

Uzun bir sessizlik oldu, derken kalabalıktan, yüreklikabukların kanının fışkırmasına benzer bir patlama, bir tezahürat ve çığlık dalgası yükseldi.

Bellis dövüşü izlerken buz gibi olmuştu ve yine soluğunu tuttu.

Yere düşen adamlar ayağa kalktı, hızlı hızlı ama ritmik bir şekilde soluyorlardı, kollarını hafifçe öne uzatmışlar, kaslarının yumrularından ter ve diğerlerinin kanları damlıyordu.

"Sevgililer'in muhafızı," dedi Silas, deliye dönmüş izleyicilerin bağırış çağırışları arasında. "Uther Doul. Bilgin, mülteci, asker. Olasılık kuramında, Hayaletkafa tarihinde ve dövüşte uzman.

Sevgililer'in muhafızı, destekçisi, katili, kabadayısı ve şampiyonu. Bunu görmen gerekliydi, Bellis. Bizi gitmekten alıkoyan şey bu işte."

Oradan ayrıldılar ve Sen-Ve-Senin'in, ışıkları yanmış dolambaçlı patikalarından geçerek, Shaddler'a, Zarganadenizi ve *Renkküre*'ye doğru yürümeye başladılar.

İkisi de konuşmuyordu.

Doul'un kavgasının sonunda Bellis, onu bir an korkutan bir şey görmüştü. Ellerini pençe gibi yapmış, gergin göğsü inip kalkan adam döndüğünde, yüzüyle karşı karşıya gelmişti.

Gerilmiş, her kası ortaya çıkmış bu yüzde, daha önce bir insanda hiç rastlamadığı, korkunç bir canavarın öldürücü bakışı vardı.

Derken bir saniye sonra, dövüşü kazanınca kalabalığa dönmüş ve onlara bir kez daha ama bu sefer tefekkür halindeki bir rahip edasıyla bakmıştı.

Bellis, budala savaşçı hallerini, kavganın şiddetini yüceltip, birinin kutsal bir adam edasıyla dövüşmesini sağlayan mistisizmi anlayabiliyordu. Aynı şekilde, vahşilikten nasiplenmeyi, atalara özgü kıyımcılığı bir marş gibi benimsemeyi de. Ancak Doul'un bileşimi onu büyülemişti.

Bunu daha sonra, yatağında uzanıp yağmurun sesini dinlerken de düşündü. Adam bir keşiş gibi toparlanıp hazırlanmış, bir makine gibi dövüşmüş ve kendisini, görünüşe göre, avcı bir canavar gibi hissetmişti. Bu bölünme, Bellis'i, adamın gösterdiği dövüş becerilerinden çok daha fazla korkutuyordu. Dövüş becerileri öğrenilebilirdi, ama ya öbürü?

Bellis Şekel'e sürekli zorlaşan kitapları anlamasında yardım etti. Ayrıldıklarında onu yine çocuk bölümünü araştırırken bıraktı ve Silas'ın onu beklediği odalara döndü.

Çay içip Yeni Crobuzon'dan söz ettiler. Silas her zamankinden daha üzgün ve her zamankinden daha sessiz görünüyordu. Ona nedenini sorduğunda, yalnızca başını salladı. İkircikli bir hali vardı. Onu tanıdığından bu yana ilk kez, Bellis adama karşı acıma ya da merak benzeri bir şey hissetti. Adam ona bir şey söylemek ya da sormak istiyordu, o da bunu bekledi.

Johannes'in ona anlattıklarından söz etti. Silas'a onun kitaplarını gösterdi ve bu kitaplardan topladığı, hangisinin önemli olduğunu ya da ipucu olacağını bile bilmediği bilgilerle, Armada'nın gizini ortaya çıkarmaya çalıştığını anlattı.

Saat yedi buçukta, uzun bir sessizlikten sonra, Silas ona döndü. "Yeni Crobuzon'dan neden ayrıldın, Bellis?" diye sordu.

Bellis ağzını açtı, her zamanki kaçamak yanıtlar dilinin ucundaydı, ama sessiz kaldı.

"Yeni Crobuzon'u seviyorsun," diye devam etti Silas. "Ya da... Doğrusu bu mu acaba? Senin Yeni Crobuzon'a *ihtiyacın* var. Aklından çıkaramıyorsun, bu yüzden mantıklı gelmiyor bana. Neden oradan ayrılasın?"

Bellis içini çekti ama soru hâlâ yanıt bekliyordu.

"En son ne zaman oradaydın?" diye sordu adama.

"İki yıldan fazla oluyor," diye hesapladı Silas. "Neden sordun?"

"Gengris'deyken konuşulanları duymadın mı?... Gece Yarısı Karabasanlarını hiç duymadın mı? Düş Lanetini? Uyku Hastalığını? Gece Sendromunu?"

Adam hafifçe parmaklarını şıklatıyor, anılarını yokluyordu. "Bir tüccardan birkaç ay önce bir şeyler duydum..."

"Altı ay önceydi," dedi. "Tathis, Sinn aylarıydı... Yazın. Bir şeyler oldu. Gecelere... tuhaf bir şey oldu." Bellis hafifçe başını salladı. Silas, ciddiyetle dinliyordu. "Hâlâ ne olduğu konusunda bir fikrim yok –bunu bilmen önemli.

"İki şey oldu. Karabasanlar. İlki buydu. İnsanlar karabasanlar görmeye başladı. Söylemek istediğim, *herkes* karabasan görüyordu. Sanki hepimiz... kötü bir hava solumuş gibiydik, ya da öyle bir şey."

Sözcükler kifayetsiz kalıyordu. Bitkinliği, perişanlığı, haftalar süren dehşet dolu uykuları anımsadı. Çığlıklar attırarak onu uyandıran, ağlama nöbetleri geçirten düşleri.

"Diğer şey. Bir... hastalık ya da öyle bir şeydi. Herkes buna yakalanıyordu. Bütün ırklar. Tuhaf bir şey yapıyordu bu hastalık.... Aklı öldürüyor, geride bedenden başka bir şey kalmıyordu. Sabahları, sokaklarda, yataklarında ya da nerede olursa olsun, canlı ama... akılları gitmiş vatandaşlar bulunuyordu."

"Bu ikisi birbiriyle bağlantılıydı, öyle mi?"

Bellis adama bakıp önce başıyla evetledi, sonra kafasını salladı. "Bilmiyorum. Kimse bilmiyor ama görünüşe göre öyle. Derken bir gün bunlar kesildi, birdenbire. Herkes sıkıyönetimden, milislerin açıkça sokaklara inmesinden söz ediyordu... Bir buhran yaşanıyordu. İnan bana, *korkunçtu*. Hiçbir nedeni olmadan gelmiş, uykularımızı mahvetmiş, birçoğumuzun ruhunu çalmıştı -onlar bir daha asla iyileşmediler- ve birdenbire çekip gitmişti. Nedensiz."

Devam etti. "Ortalığın yatışmasıyla, söylentiler başladı... Neler olduğu konusunda binlerce söylenti çıktı. İblisler, Tork, yanlış sonuçlanan biyolojik deneyler, yeni bir vampir soyu..? Kimse bilmiyordu. Ancak sürekli adı geçen belli isimler vardı. Derken, Octuary başlarındayken, tanıdığım insanlar ortadan yok olmaya başladı.

"Önce bir arkadaşın, kimsenin bulamadığı bir arkadaşından söz edildiğini duydum. Derken kısa bir süre sonra, bir tane daha oldu, sonra bir tane daha. Henüz endişelenmeye başlamamıştım. Kimse endişelenmiyordu. Ancak gidenler bir daha görünmedi. Gitgide benim çevreme yaklaşmaya başlamıştı. İlk kaybolanı tanımıyordum. İkincisini aylar önce bir partide görmüştüm. Üçüncüsü üniversitede birlikte çalıştığım, arada sırada birlikte içki içtiğim biriydi. Daha sonra Gece Yarısı Karabasanları ile ilgili söylentiler, isimler biraz daha yüksek sesle fısıldanmaya başlandı, bunları tekrar tekrar duyar oldum... Sonunda... sonunda bir isim iyice duyulur oldu. Bir kişi suçlanıyordu, bir kişi kaybolan herkesi bana bağlıyordu.

"Adı der Grimnebulin'di. Bir bilimadamı ve... kaçaktı, sanırım. Başına para ödülü konmuştu -milislerin nasıl söylenti yaydığını bilirsin, çıtlatmalar, ağızdan ağıza yayılan hikâyeler, bu yüzden de kimse ne kadar ya da ne için olduğunu bilmiyordu ama adamın gittiği ve hükümetin de onu bulmak istediği anlaşılmıştı.

"Onu tanıyanları topluyorlardı: meslektaşlarını, tanıdıklarını, arkadaşlarını, sevgililerini." Donuk donuk Silas'a baktı. "İlişkimiz olmuştu. Nasıl desem, dört beş yıl önce. Son iki yıldır konuşmamıştık bile. Bir kepri ile beraberdi, duyduğuma göre." Omuzsilkti. "Her ne yaptıysa, Başkan'ın adamları onun peşindeydi. Görünüşe göre ortadan yok olma sırası bana gelmek üzereydi.

"Paranoyak olmuştum ama buna hakkım da vardı. İşe gitmekten kaçınır oldum, tanıdığım insanlardan kaçınır oldum ve götürülmeyi beklediğimi fark ettim. Milisler," diye birden heyecanlanarak devam etti, "o aylarda kahrolası *yırtıcı hayvanlar* gibi avlanıyorlardı.

"Isaac ve ben birbirimize yakın olmuştuk. Birlikte yaşamıştık. Milislerin beni arayacaklarını biliyordum. Belki de sorguladıklarından bazılarını serbest bırakmışlardı ancak onlardan bir daha haber alamadım. Ne soracak olurlarsa olsunlar, onlara verecek yanıtım yoktu. Tanrı bilir bana ne yapacaklardı."

Umutsuz, kötü bir dönem olmuştu. Yanında hiçbir yakın arkadaşı yoktu, olanları, onlar da suçlanır ya da milisler tarafından satın alınmışlardır diye, aramaya korkmuştu. Çılgın hazırlıklarını, gizli saklı işler yapmasını, izbe sığınakları anımsadı. Yeni Crobuzon korkunç bir yer olmuştu. Baskıcı ve gaddar.

"Böylece plan yaptım. Gitmek zorunda olduğumu... anladım. Ne param ne de Myrshock ya da Shankell'de bir tanıdığım vardı. Ama hükümet Nova Esperium'a gideceklere para veriyordu." Silas yavaş yavaş başını sallıyordu. Bellis gülümseyerek başını çevirdi. "Yani hükümetin bir kolu benim peşimdeyken, diğeri gitme başvurumu işleme sokuyor, bana ne kadar para vereceklerini tartışıyordu. Bürokrasinin iyi tarafı bu. Onlarla oyun oynayarak yitirecek zamanım yoktu ve ilk gemiye atladım. Bunun için Salkrikaltor kerevitlerinin dilini öğrendim.

"İki yıl? Üç yıl?" Omuzlarını silkti. "Güvende olmam için ne kadar zaman geçmesi gerektiğini bilmiyordum. Yılda en az bir kez yurdumdan Nova Esperium'a gelen gemiler olacaktı. Kontratım beş yıllıktı ama daha önce de kontratımı bozduğum oldu. Onlar beni unutana, başka bir halk düşmanı ya da benzeri bir şey dikkatlerini başka tarafa çekene kadar orada kalmayı düşünüyordum. Dönmemin güvenli olduğu haberini duyana kadar kalacaktım –nere... nereye gittiğimi bilenler var." *Nerede olduğumu* diyecek oldu. "İşte..." diye lafını tamamladı.

Uzun bir süre birbirlerine baktılar.

"İşte bu yüzden kaçtım."

Bellis geride bıraktığı insanları, güvendiği birkaç kişiyi düşündü ve birden onları ne kadar özlediğini fark ederek kahroldu.

Garip koşullar altındaydılar. O, kaçtığı yere dönmek için yanıp tutuşan, umutsuz bir kaçaktı. Eh, diye düşündü, bütün planlarda koşullar işi bozabiliyor. Soğuk soğuk gülümsedi. *Şehirden ayrılmak için bir yıl uğraştım, derken koşullar değişti -birtakım şeyler oldu- ve kendimi, yaşamımı bu gezgin şehirde bir kütüphaneci olarak geçirmeye mahkûm olmuş buldum.*

Silas sessizdi. Bellis'in ona anlattıklarından etkilenmiş gibiydi ve Bellis ona baktığında adamın kendi hikâyesini düşündüğünü biliyordu. İkisi de kendisine acımıyordu. Ancak buraya kendi hataları ya da planları sonucu gelmemişlerdi ve kalmak niyetinde değildiler.

Odanın içindeki sessizlik dakikalardır sürüyordu. Dışarıda ise, tabii ki, onları güneye çeken yüzlerce motordan gelen patırtılar. Dalgaların hışırtıları ve diğer sesler -şehrin gürültüsü, gece gürültüsü.

Silas gitmek için kalktığında, Bellis onunla kapıya kadar geldi, adama dokunmak ya da bakmak niyetinde olmasa da, iyice yakınındaydı. Silas girişte durdu, ikisi göz göze geldi, hüzünlüydüler. Uzun bir saniye geçti, derken birbirlerine doğru eğildiler, adamın kolları kapıda, kadınınki iki yanına sarkmış, kımıldamıyor, hiçbir yakınlık yok.

Öpüştüler, yalnızca dudakları ve dilleri deviniyordu. Dikkatle duruyorlar, diğerini rahatsız etmemek için solumaktan ve fazla yaklaşmaktan kaçınıyorlardı, ama yine de bir bağlantı yarattılar, bir yanıyla çekimser bir yanıyla rahatlatıcı.

Uzun ve yoğun öpüşmeleri kesildiğinde, Silas ayrılırlarken, dudaklarını hafifçe kımıldatarak, kadının ağzını tekrar buldu, dudaklarına tekrar tekrar dokundu; Bellis o ilk anın büyüsü geçmiş olsa da buna karşı koymadı ve bu son küçük dokunuşlar çok daha gerçekti.

Yavaşça soluk aldı ve gözlerini adama dikti, o da ona bakıyordu, bir süre böyle kaldılar, sonra adam kapıyı açtı ve serin havaya doğru adım attı, sessizce *iyi geceler* diledi, kadının yanıtını duymadı.

12

Ertesi gün Yılbaşı arifesiydi.

Kuşkusuz, bu günü yalnızca, sıcaklığın aniden arttığı bir sonbahar günü olarak gören Armadalılar için değil. Gündönümü olduğunu, yılın en kısa günü olduğunu yadsımıyorlardı: Ancak o kadar da önem vermiyorlardı buna. Gecelerin uzamasından memnun birkaç kişi dışında, o gün fark edilmeden geçti.

Ancak Bellis, Yeni Crobuzonlu devşirmelerin arasında, yurtlarındaki günleri anımsayanın bir tek kendisi olmadığından emindi. O gece mahallelerde gizli saklı kutlamaların yapılacağını tahmin ediyordu. Dikkat çekmemek, güvenlikçileri yada muhafızları, yada her ilçenin yetkilisi kimse, onları uyandırmamak, Armada'nın kadırgaları ve sıkışık evleri arasında diğer takvimlere sadık kalanlar olduğunu göstermemek için ses çıkarmıyorlardı.

Bunun bir tür ikiyüzlülük olduğunu istemeden de olsa kabul etmeliydi: Yılbaşı Arifesi daha önce onun için hiç önemli olmamıştı ki.

Armadalılar için günlerden Horndi'ydi, bir diğer dokuz günlük haftanın başlangıcı ve Bellis'in de boş günüydü. Silas ile *Muhteşem Doğu*'nun bomboş güvertesinde buluştu.

Adam onu Zarganadenizi'nin kıç tarafına, Croom Parkı'na götürdü. Bellis'in buraya daha önce gelmemiş olmasına şaşırmıştı ve parka girip ara yollardan ilerlemeye başladıklarında, Bellis bunun nedenini anladı.

Park, uzun bir kordondan oluşuyordu, eni neredeyse elli metre genişliğinde, boyu ise iki yüz metreden fazlaydı, ismi koşullar gereği zamanla aşınıp okunmaz hale gelmiş olan eski bir buharlı geminin koca gövdesi üzerinde uzanıyordu. Köprüleri, sırt sırta bağlanmış ve büyük gemiyle neredeyse paralel duran iki eski gulete

bağlayan alan yeşilliklerle kaplıydı. Buharlının ön tarafına, parkı iki kasaba arasında paylaştıran İtevi ilçesinin parçalarından biri olan ve silahları artık göçmüş denecek kadar eski, küçük bir şalupaya kadar ulaşıyorlardı.

Bellis ve Silas karmakarışık patikalardan yürüdüler, çok eskiden yaşamış Arınadalı bir korsan kahraman olan Croom'un granit heykelinin yanında geçtiler. Bellis şaşkına dönmüştü.

Kim bilir kaç yüz yıl önce, Croom Parkı'nın mimarları, savaşta parçalanan buharlının iskeletini malç ve balçıkla kapatma işine girişmişlerdi. Okyanus akıntılarının üzerinde dönüp duran Arınada'da işlenecek, ekim yapılacak toprak yoktu. Kitapları ve paraları gibi, onu da çalmak zorundaydılar. Bu bile, çiftçilerin toprakları, çamurları bile, yıllar boyunca yağmalanmış, kıyılardaki çiftliklerden ve ormanlardan büyük miktarlarda toprak çekilmiş, çiftçilerin şaşkın bakışları altında tarlalardan koparılırcasına alınmış ve dalgaları aşarak şehre taşınmıştı.

Harabe halindeki buharlıyı paslanıp çürümeye terk etmişler ve delik deşik olmuş enkazını, ön kısmından, makine odalarından ve en alttaki kömür depolarından (tonlarca pisliğin altında sıkışmış, hiç kullanılmamış kok kömürü kalıntıları vardı) başlayarak çaldıkları toprakla doldurmuşlar, çürüyen pervane milinin etrafına toprak yığmışlardı. Büyük fırınlardan bazılarını doldurup diğerlerini yarı boş bırakmış, üzerlerini örterek kireç tabakaları arasında metal hava kabarcıkları yaratmışlardı.

Mimarlar, kabinlerin ve özel kamaraların olduğu katlara da çıkmışlardı. Parçalanmadan kurtulmuş duvar ve tavanları delik deşik etmiş, küçük odaların duvarlarını kırarak, bitki kökleri, köstebekler ve solucanlar için geçitler açmışlardı. Sonra da kalan boşlukları toprakla doldurmuşlardı.

Gemi suya iyice batmıştı, akıllıca bir çözüm olan hava torbaları, büyü ve onları çeken komşuları sayesinde suyun üzerinde durabiliyordu.

Suyun üzerinde, açık havada, ana güvertenin üzeri torf ve pislik tabakalarıyla kaplıydı. Yukarı çekilmiş köprü, kış kasarası, gözetleme güverteleri ve salonlar eğimli bir tepe gibi üst üste sıralanmış,

üzerlerini humus kaplamıştı. Bu birden oluşmuş dik tepecikler, etrafı saran düzlüğün içinden gergin toprak kıvrımları halinde fırlıyorlardı.

Adı sanı bilinmeyen tasarımcılar, benzer dönüştürmeleri yakındaki üç küçük teknede de yapmıştı. Bunlarda çalışmak, demir üzerinde çalışmaktan çok daha kolay olmuştu.

Sonra ekim yapılmış ve park çiçek açmaya başlamıştı.

Buharlının gövdesinde ağaç kümeleri, yaşlı vesık, küçük ormanlar vardı. Fidanlar ve orta büyüklükte bir-iki yüzyıllık bir sürü ağaç. Ama ormanlık kıyılardan sökülerek gemilere dikilmiş ve buralarda yaşlanmaya bırakılmış, eski ve kocaman ağaç numuneleri de görünüyordu. Ayaklarının altında her yer çimen, frenk maydanozları ve dikenlerle kaplıydı. İtevi cephane gemisine çiçekler ekilmişti, ama buharlının enkazındaki ağaçlar ve Croom Parkı'nın korulukları kendiliğinden bitmişti.

Bellis bitkilerin hepsini tanımıyordu. Armada, Bas-Lag'in çevresinde dolaşırken, Yeni Crobuzonlu bilim adamlarının bilmediği yerlere uğrayarak bu egzotik ekosistemleri yağmalamıştı. Daha küçük gemilerde, yanlarından insanlar geçerken kımıldanıp tıslayan yüksek başlı mantarlar vardı. Çürümüş güller gibi kokan kıpkırmızı renkte dikenli sarmaşıklarla kaplı bir kule yükseliyordu. Sancak gemisinin uzun üst güvertesi çok uzaktaydı. Silas, Bellis'e, bu karmakarışık örülmüş çalılıkların ötesindeki bitki örtüsünün çok tehlikeli olduğunu söyledi: tuhaf ve anlaşılmaz güçlere sahip suibrikleri; kan emici salkım söğütlere benzeyen huş ağaçları.

Ancak eski buharlının üzerindeki yeşillikler daha tanıdıktı. Yükseltilmiş güverte tepelerinin birinin iç kısmını yosun ve çimenler kaplamış, onu bir gömme bahçeye çevirmişti. Gaz lambasının ve kir kaplı lomboz deliklerinden sızabilen gün ışığının aydınlatıp yaşattığı farklı yapıdaki bitkiler, kamaraları dolduruyordu. Kayalar ve mor çalılardan oluşan minicik bir tundralık; etli bitkilerle dolu bir çöl; orman çiçekleri ve çayırlar; hepsi bitişik, hepsi birbirine, diz boyu çimenlerle kaplı, loş bir koridorla bağlanıyor. Sarı ışığın, paslanmış bakırların ve tırmanıcı bitkilerin altında, bu karmaşayı, çıkışları ve kazan dairelerini işaret eden levhalar hâlâ okunabiliyordu. Bunların

üzerinde ise tespih böceklerinin ve gelin böceklerinin gide gele aşındırdığı geçiş yolları görünüyordu.

Girişinden biraz ötede –tepedeki bir kapı– dışarıda, Bellis ve Silas nemli bir gölgelikte sessizce yürüyorlardı.

Parkın dört gemisini de gezmişlerdi. Yeşil alanlarda onlar dışında çok az kişi vardı. Bellis teknelerin en kıç tarafına geldiklerinde birden durdu, âdeta şok olmuştu, bahçelerin ve güverte korkuluklarının ötesinde, yaklaşık otuz metre ileride, denizde, şehrin ucunda bir noktayı işaret etti. *Terpsikor*'u görmüştü, oraya bağlanmıştı. Gemiyi bağlayan halatlar ve zincirler temizdi. Yeni köprüler onu şehrin diğer kısımlarına bağlıyordu. Ana güvertesinden bir yapı iskelesi yükseliyordu: inşaat alanı, temeller.

Armada vatandaşlarına bu şekilde yer açıyordu, avlarını yutup yeniden biçimlendiriyor, bunları beyinsiz planktonlar gibi kendi malzemesi haline getiriyordu.

Bellis *Terpsikor*'a karşı içinde hiçbir şey hissetmedi, gemilerine bağlılık duyanlardan nefret ediyordu. Ama Yeni Crobuzon ile son bağının yüzsüzce ve kolayca buraya uydurulduğunu görmek onu üzmüştü.

Çevrelerinde, her daim yeşil kalan ve kışın yaprak döken ağaçlardan oluşan bir karmaşa vardı. Silas ve Bellis çam ağaçlarının, yapraksız meşelerin ve ardıç ağaçlarının siyah pençeleri arasında yürümeyi sürdürdüler. Eski direkler, ormandaki yıllanmış ağaçların birçoğu gibi, paslı kabukları ve bakımsız, yıpranmış tel donanımları ile göğe yükseliyordu. Bellis ve Silas bunların ve koruluğun gölgesinde yürümeye devam ederek, kamaraların toprağın altında kaldığı yerlerde, küçük pencere ve kapıların böldüğü ot kaplı tümsekleri geçtiler. Çatlak camların arkasında kımıldanan solucanlar ve tünel kazan hayvanlar vardı.

Onlar etraftaki gemilerin görüş alanından çıkarak, ormanın ortasına doğru yürürken buharlının sarmaşık kaplı bacaları arkalarında kayboldu. Gizemli bir şekilde kendi etraflarında dönerek dolaşan ve gördükleri kadarıyla, parkın bütün boşluklarına yayılan patikaları izlediler. Böğürtlen çalıları yerin altından kabarcık gibi dışarı fırlamış, baca kapaklarının üzeri dikenli bitkilerle sarılmıştı;

kökler ve asmalar bocurgatları kapatmış, boş tepelere doğru tırmanan yumuşak yosunlarla kaplı basamakları karmakarışık kıvrımlar halinde sarmıştı.

Bir kargo vincinin gölgesi tuhaf bir iskeleti andırıyordu. Bellis ile Silas, bu kasvetli manzarada oturup şarap içtiler. Silas çantasında bir şişe açacağı aranırken, Bellis çantanın içinde adamın kalın not defterini gördü. Eline alarak gözleriyle Silas'a, iznini isteyen bir bakış attı ve adam başını sallayarak onaylayınca defteri açtı.

Sözcük listeleri gördü: Yabancı bir dil öğrenmek isteyen birinin karalamaları.

"Çoğu Gengris'den," dedi adam.

Bellis isim ve fiillerin yazılı olduğu sayfaları çevirdi ve bir günlüğü andıran küçük bir bölüme geldi, bir tür steno ile yazılmış, çok azını anlayabildiği bu bölümde sözcükler iki ya da üç harfe indirgenmiş, noktalama işaretlerine boş verilmişti. Malzeme fiyatlarını, su iblislerinin kâğıda dökülmüş tariflerini gördü; kaba kara kalem çizimlerle gösterilen, kocaman gözlü ve dişli, tuhaf uzantıları olan, yassı yılan balığı kuyruklu yaratıklardı bunlar. Sayfalara iliştirilmiş, görünüşe göre loş ışıkta gizlice çekilmiş heliotipleri de vardı, kâğıtlardaki kabartıların ve pürüzlerin, üzerlerindeki şekillerin korkunçluğunu iyice abarttığı, bulanık sepya renkli, soluk ve su lekeli baskılar.

Gengris'in, oklarla ve dipnotlarla dolu, el yapımı haritaları vardı; etrafını çeviren Soğuk Pençe Denizi'nin başka haritaları, batık tepelerin, vadilerin ve bu su iblislerinin. Kalelerinin topoğrafyası, farklı renklerde yapılmış kayalar, granit, kuvars ve kireç taşı, bunların sayfalar tutan özenli düzeltmeleri. Mekanizmaları, savunma makinelerini andıran çizimler.

O okurken Silas uzandı ve şekilleri gösterdi.

"Şehrin hemen güneyinde bir boğaz var," dedi, "dosdoğru denizden ayrılan kayalara gidiyor. Şu kule" -belirsiz bir leke- "deri fabrikası, şunlar da salpa tankları."

Bu sayfaların dışında, yarık ve tünellerin, pençeye benzer makinelerin, kapaklara ve kanallara benzer düzeneklerin çizimleri de vardı.

"Bunlar ne?" diye sordu Bellis. Silas onun baktığı şeyi görünce gülmeye başladı.

"Ah, büyük fikirlerin embriyoları -öyle şeyler işte," dedi ve kadına gülümsedi.

Sırtlarını üzeri otlarla sarılı bir ağaç köküne ya da kim bilir, bir pusula dolabının toprağın altında kalmış gövdesine yaslamışlardı. Bellis defteri bıraktı. Hâlâ tam rahatlamamış olarak, uzanıp adamı öptü.

O da nazikçe karşılık verdi, birden Bellis daha saldırganlaştı ve adama sıkıca yapıştı. Bir an geriye çekilip, memnun ve kuşkulu görünen adama baktı. Davranışlarını ve tepkilerini çözmeye çalıştı ama, boşuna.

Bu onu düş kırıklığına uğratsa da, içten bir şekilde, adamın uzlaşmazlığının kendisindeki uzlaşmazlığın bir yansıması olduğunu hissetti. İkisinin de Armada'dan, bu anlamsız varoluş halinden nefret ediyor olmaları, onları birleştiriyordu. Böylesine soğuk bir şeyi paylaşmak ise olağanüstü bir rahatlama, bir ferahlıktı.

Adamın yüzünü ellerinin arasına aldı, onu sertçe öptü. O da istekle karşılık verdi buna. Kollarını kadının beline sarıp parmaklarını saçlarının arasında dolaştırmaya başladığında, Bellis geriye çekildi ve adamın elini tuttu. Onu arkasından sürükleyerek parkın dolambaçlı yollarından, kapılardan geçirerek evine götürdü.

Bellis'in odasına geldiklerinde adam ses çıkarmadan onun soyunmasını izledi.

Bellis eteğini, gömleğini ve ceketini ve büzgülü kısa pantolonunu sandalyesinin arkasına astı, sonra penceresinden gelen solgun ışıkta çırılçıplak durdu ve topladığı saçlarını açtı. Silas gözlerini ona dikmişti. Onun giysileri tohum gibi ortalığa saçılmıştı. Kadına bakıp yeniden gülümsedi, Bellis, hallerine bakıp içini çekti ve sonunda, belki de aylar sonra ilk kez gülümsedi. Bu gülümseme ile birlikte umulmadık bir utangaçlık duymuş, ama gülümsemesi gibi o da hızla kaybolmuştu.

Çocuk değildiler, bu işin acemisi değildiler. Bocalayıp, şaşkınlığa düşmediler. Bellis adama doğru yürüdü ve deneyimli bir tavır ve tutkuyla ata biner gibi üzerine çıktı. O, adamın penisine abanırken,

Silas da ellerini Bellis'in altından çekti, kadını nasıl tahrik edeceğini biliyordu.

Tutkulu; aşksız ama mutsuz değil; usta; istekli. Bu onu yeniden gülümsetti, soluyarak büyük bir rahatlama ve zevk dalgasıyla orgazma ulaştı. Ona nasıl düzüşmekten hoşlandığını öğretip onun da tercihlerini öğrendikten sonra, dar yatağında uzanırken, Silas'a göz attı (adamın gözleri kapalı, vücudu ter içindeydi). Kendini dinledi ve hâlâ yalnız, buraya karşı hâlâ her zamanki gibi duyarsız olduğundan bir kez daha emin oldu. Başka türlü olsa şaşardı zaten.

Ama yine de, ama yine de. Gülümsedi. Kendini daha iyi hissediyordu.

Tanner üç gündür ameliyathanede, tahta masaya bağlı yatıyor, kulenin ve geminin, yavaş ve hafif kımıltısını hissediyordu.

Üç gün. Her seferinde birkaç santim kımıldanıyor, bağlarını çekiştiriyor, hafifçe sağına ya da soluna dönüyordu.

Zamanın çoğunda aklından çıkaramadığı uçuk düşler içinde yüzüyordu.

Cerrah çok nazikti ve ona zarar vermeyecek ölçüde uyuşturucu veriyor, bunun sonucunda Tanner alaca bir bilincin içine dalıp çıkıyordu. Kendi kendine ve onu bir çocuk gibi besleyen ve temizleyen cerraha bir şeyler mırıldanıyordu. Adam boş dakikalarında ya da saatlerinde Tanner'ın yanında kalıyor, onun saçma ve korkutucu tepkilerinin bir anlamı varmış gibi davranarak onunla konuşuyordu. Tanner ya sözcükler savuruyor, ya sessizce yatıyor, ya da bir ağlıyor bir kıkırdıyordu: İlaçların etkisi altında; ateşli; uyuşuk; üşümüş; derin uykuda.

Cerrah ona neler olacağını söylediğinde Tanner'ın suratı bembeyaz kesilmişti. Tekrar zincirlenmek, bedeni yeniden biçimlendirilirken sımsıkı bağlanmak. Ceza fabrikasının uyuşturucu ve ızdırap yüklü anılarının hücumuna uğradı.

Ama cerrah bazı işlemlerin olmazsa olmaz olduğunu, bu işlemlerin, en küçük yapı taşından başlayarak, iç organlarının yeniden biçimlendirilmesini içerdiğini yumuşak bir dille anlatmıştı. Kanında, akciğerlerinde ve beynindeki atomlar ve parçacıklar yeni ge-

çitlerde yollarını bulur ve başka alternatif bileşimler oluştururken, kımıldamaması gerekiyordu. Sakin ve sabırlı olmalıydı.

Tanner boyun eğdi, yapacağı da buydu.

İlk gün, derin bir kimyasal ve büyü uykusuna dalınca, cerrah onu kesmeye başladı.

Tanner'ın boynunun iki yanında derin yarıklar açtı, sonra deriyi ve altındaki dokuyu kaldırdı, taze yaradan yayılan kanı yavaşça sildi. Sarkık et parçalarından kan sızarken, o dikkatini Tanner'ın ağzına verdi. Bir tür demir keski ile ağzının içine uzandı ve bunu boğazının yumuşak dokusu üzerinde kaydırdı, iterken bir yandan oyuyor, etin üzerinde delikler açıyordu.

Ağzına ve boğazına akan kandan boğulmasın diye çok dikkat eden cerrah, Tanner'ın bedeninde yeni geçiş aralıkları oluşturdu. Açtığı oluklar, Tanner'ın ağzı ile boynundaki delikler arasındaki bağlantıyı sağlıyordu. Dişlerinin arkasında ve altında yeni deliklerin açıldığı yerlerde, cerrah bunları kaslarla çevirdi, içlerine büyüyle çevrili, kilden dolgular yerleştirdi, küçük elektrik akımları vererek canlandırdı.

Hantal makinesini çalıştıran ateşi harladı ve makineye program kartlarını yükledi, verileri bir araya getirdi. En son olarak, sedyenin yanına, içinde uyuşturulmuş bir morina balığı duran tekerlekli bir tank getirdi ve hareketsiz duran balığı, vanalardan, lateks tüplerden ve tellerden oluşan hantal ve ne olduğu anlaşılmaz bir mekanizma ile Tanner'ın bedenine bağladı.

Benzer şekilli kimyasallarla seyreltilmiş çözeltiyi önce morinanın solungaçlarından, sonra da Tanner'ın pürtüklü yaralarından geçirdi. Teller bu ikisini birleştiriyordu. Cerrah sarsılıp duran makineyi çalıştırırken büyülü laflar mırıldandı (biyo-büyü konusunda biraz paslanmış sayılırdı, ama sistemli ve dikkatli çalışıyordu). Tanner'ın kanayan ensesini ovaladı. Su, deliklerden ve açılan derinin üzerinden süzülmeye başladı.

Altındaki suyla birlikte yavaş yavaş sallanan ameliyathanede, gece boyunca bu sahne tekrarlandı. Cerrah çok az uyudu, Tanner'ı ve can çekişen, ölümünü geciktiren bir büyü matrisi içinde bekle-

yen morinayı sık sık kontrol ediyordu. Gerekli gördüğünde basınç uyguladı, göstergelerin ayarlarını değiştirdi, akan suya kimyasallar ekledi.

Bu saatlerde Tanner, düşünde boğulduğunu görüyordu (Gözlerini açıp kapıyor, neler olduğunu bilmiyordu).

Güneş doğduğunda cerrah, Tanner ve balığı makineden ayırdı (balık hemen öldü, bedeni küçülüp buruştu). Tanner'ın ensesindeki, pıhtılaşmış kanla yapış yapış olmuş deri kapakçıkları kapattı. Bunları eliyle düzeltti, parmakları, bu kesikler kapanırken oluşan güçle karıncalandı.

Tanner uyanmadan -hâlâ uyuşturucunun etkisindeydi, uyanma tehlikesi yoktu- cerrah onun ağzına bir maske taktı, burnunu parmaklarıyla tıkadı ve yavaşça içine tuzlu su pompalamaya başladı. Birkaç saniye bir tepki gelmedi. Derken Tanner şiddetle öksürüp öğürmeye, su püskürtmeye başladı. Cerrah doğruldu, Tanner'ın burnunu açmaya hazırlandı.

Sonra Tanner yatıştı. Hâlâ uykuda olsa da, küçük dili geri çekildi ve soluk borusu kasıldı, tuzlu suyun akciğerlerine gitmesini engelledi ve su Tanner'ın yeni solungaçlarından süzülmeye başlayınca cerrah gülümsedi.

Önce ağır ağır geldi, içinde kan, pislik ve kabuk da vardı. Derken giderek temizlendi, solungaçlar açılıp kapanarak suyun akışını düzenliyor ve su, ölçülü bir hızla yere akıyordu.

Sack suyu soluyordu.

Daha sonra uyandığında neler olduğunu anlayacak halde değildi, ama cerrahın coşkusundan etkilendi. Boğazı çok acıyordu, yeniden uykuya daldı.

Bu, işin en zor tarafıydı.

Cerrah, Tanner'ın göz kapaklarını tersine çevirdi ve oraya şehirdeki bir çiftlikte bulunan bir timsah türünden alınıp değiştirilmiş, yeni zarlar yerleştirdi. Tanner'a, içinde ona zarar vermeden yaşayacak belli canlı organizmalar enjekte etti; bunlar, bedenini uyararak terini birazcık daha yağlı hale getirecek, bu da onu ısıtacak ve suda

kaymasına yardımcı olacaktı. Tanner'ın burun deliklerinin altına küçük bir kas çıkıntısı ve küçük kıkırdak parçaları ekledi, böylece onları bükerek kapatabilecekti.

Sonunda cerrah işin en kolay tarafını, en göze görünen değişimi de halletti. Tanner'ın parmaklarının ve baş parmağının arasına bir zar, deriden esnek bir perde gerdi ve bunun Tanner'ın derisiyle kaynamasını sağladı. Ayak parmaklarını kesti ve yerlerine bir kadavradan aldığı parmakları yerleştirdi, bunları Tanner'ın ayağına dikip gererek, onu önce bir maymuna benzetti, derken parmakların arasındaki perdeleri iyice gererek onu bir maymundan kurbağaya dönüştürdü.

Tanner'ı temizledi, onu deniz suyuyla yıkadı. Temiz ve serin tuttu, uykusunda dokunaçlarının kıpırdanışını izledi.

Dördüncü gün Tanner uyandı, tamamen ayılmıştı. Bağları çözülmüştü, kımıldanmasına bir engel yoktu ve artık kimyasalların etkisinde değildi.

Yavaşça kalkarak oturdu.

Canı acıyordu; ızdırap çekiyordu demek daha doğru olurdu, kalp atışlarıyla beraber gelen acı dalgalarını hissediyordu. Yeni ayak parmaklarını gördü ve bir an başını çevirdi, bir saniye kadar ceza fabrikasını hatırladı, sonunda onu aklından defederek bir kez daha baktı (Biraz daha *iltihap*, diye düşündü, alay edercesine).

Yeni ellerini yumruk yaptı. Yavaşça gözlerini kırpıştırdı ve göz kapaklarını indirmeden, gözünün önünden yarı saydam bir parçanın kaydığını gördü. Derin bir soluk alarak suyla zedelenen akciğerlerini havayla doldurdu ve öksürdü, canı yandı, tıpkı cerrahın söylediği gibi.

Tanner acısına, zayıflığına, açlığına ve heyecanına rağmen gülümsemeye başladı.

O böyle sırıtarak, kendi kendine homurdanırken, cerrah içeriye geldi ve yavaşça bedenini sıvazladı.

"Bay Sack," dedi, Tanner ona döndü ve tutunmak ister gibi titreyen kollarını uzattı, elini sıkmak istiyordu. Dokunaçları da oynadı, incecik bir sesle birlikte öne doğru uzanmaya çalıştılar. Cerrah gülümsedi.

"Tebrikler, Bay Sack," dedi. "Ameliyatınız çok başarılı oldu. Artık bir amfibisiniz."

Bunun üzerine -kendilerini tutamadılar ve buna kalkışmadılar bile- Tanner'ın göğsünü çok acıtsa ve komik olanın ne olduğundan tam olarak emin olmasalar bile kahkahalarla gülmeye başladılar.

Kitapkent ve Zarganadenizi'nin ara sokaklarından görünmeden geçerek evine geldiğinde Şekel, daha önce hiç olmadığı kadar temiz görünen odalarında onu bekliyordu.

"Ah, delikanlı," dedi, oğlandan utanarak. "Ne güzel yapmışsın burayı böyle."

Şekel ona sarılmak istedi ama Tanner'ın hâlâ canı yanıyordu ve onu gülümseyerek ve yavaşça geriye itti. Akşama dek sessizce konuştular. Tanner Angevine'ı sordu. Şekel ona okumayı ilerlettiğini, pek fazla bir şey olmadığını, ama havaların daha da ısındığını söyledi. Tanner bunu hissedebiliyor muydu?

Hissedebiliyordu. Neredeyse dünya gibi fark edilmez bir hızla, emeklercesine güneye gidiyorlardı ama römorkörler ve buharlılar onları çekmeye iki hafta önceden başlamıştı. Daha önce bulundukları yerden yaklaşık sekiz yüz kilometre güneyde olmalıydılar (şu ana kadar, ama o kadar yavaş gidiyorlardı ki bu fark edilmiyordu bile) ve ılımlı bir deniz ve hava kuşağına yaklaştıkça kış etkisini yitirmeye başlamıştı.

Tanner Şekel'e, bedenine yapılan eklemeleri, değişimleri gösterdiğinde, oğlan bunların tuhaflığına ve iltihaplarına bakıp yüzünü buruşturdu, ama büyülenmişti. Tanner ona cerrahın açıkladığı her şeyi anlattı.

"Bedeniniz hassas olacak, Bay Sack," demişti. "İyileştiğiniz zaman bile, sizi uyarmak isterim -açtığım bazı kesikler, bazı yaralar zor iyileşebilir. Yara izleri kalabilir. Bu durumda üzülmenizi, düş kırıklığı yaşamanızı istemem. Yara izleri yara değildir, Tanner Sack. Bir yara izi iyileşme demektir. Yaralanmalardan sonra, bir yara izi insanı bir bütün yapan şeydir."

"İki hafta sonra, delikanlı," dedi Tanner, "işe geri dönebilirmişim, öyle söylüyor. Alıştırma falan yaparsam."

Ancak Tanner'ın, doktorun düşünmediği bir avantajı vardı: Yüzmeyi hiç öğrenmemişti. Yüzgeçlerini bir deniz yaratığınınki gibi kıvrak hareket ettirmek için acemice çabalamasına gerek kalmamıştı.

Rıhtımın kenarına oturduğunda çalışma arkadaşları tedirgin ve samimi bir şekilde onu selamladılar. Yunus Piç John yakınında yüzeye çıkarak ıslak, domuzsu gözleriyle ona baktı ve deniz memelilerinin ses dizgesinde şüphesiz hakaret anlamına gelen sesler çıkardı. Ancak o sabah hiçbir şey Tanner'ı sindiremezdi. Arkadaşlarını bir kral gibi karşılayıp onlara ilgileri için teşekkür etti.

Zarganadenizi ve Jhour ilçelerinin sınırında, şehir yapısı içerisinde, gemilerin arasında bir boşluk vardı: Orta büyüklükteki bir gemiyi içine alacak büyüklükte bir açıklık, bir yüzme alanı oluşmuştu. Arınadalı korsanların çok azı yüzme biliyordu ve bu havada yüzmeye kalkacak çok kişi yoktu. Bu açık deniz parçasında yüzen ancak bir avuç insan vardı, bunlar da ya fazla cesur ya da mazoşistti.

Suyun altında, o gün ve ertesi gün, sonra daha ertesi gün, saatlerce, artık yüzebilmenin ve özgürlüğünün tedirgin heyecanıyla, Tanner yavaş yavaş kollarını ve ellerini uzattı, deri perdelerini açtı ve acemi hamlelerle ilerlemeye çalıştı. Ayaklarını kurbağalama yüzer gibi içeri büktü, hâlâ yara olan ayak parmakları büküldü, acıyorlardı ama güçlüydüler. Derisinin altındaki, göremediği ya da hissedemediği küçük varlıklar minicik bezelerini uyarıyor ve terini yağlandırıyorlardı.

Gözlerini açtı ve yalnızca iç göz kapaklarını kapatmayı öğrendi –olağanüstü bir duyguydu bu. Başında demir, pirinç ya da cam gibi hantal bir başlık olmadan suyun içinde görebilmeyi öğrendi. Küçük bir pencereden bakarak değil, özgürce bakınarak, bütün çevreyi görerek.

İçlerinde en yavaş ve en korkutucu olanı: –Ona kim öğretebilirdi ki?– Tanner soluk almayı öğrendi.

Ağzına suyun ilk doluşuyla önce refleks olarak soluk borusu kapandı, dili bir kıskaç gibi arkaya kenetlendi, boğazı kasıldı ve midesine giden yolu kapattı ve deniz suyu hâlâ hassas olan yeni geçitlerde yolunu buldu, buraları doldurdu. Tuzun tadını o kadar yoğun al-

mıştı ki artık umursamıyordu. Suyun, içinden, ensesinden, solungaçlarından aktığını hissetti ve *vay anasını be*, diye geçirdi içinden, çünkü artık soluk alma gereği duymuyordu.

Suya inmeden önce elinde olmadan, ciğerlerini havayla doldurmuştu, ama böyle olunca, çok derine dalamadı. Yavaşça, hafifçe ürkerek de olsa burnundan soluk verdi ve içinden boşalan havanın tepesinde yükselerek kaybolmasını izledi.

Hiçbir şey hissetmedi. Ne baş dönmesi, ne acı, ne de korku. Oksijen hâlâ kanına ulaşabiliyor, kalbi atmaya devam ediyordu.

Tepesinde, arkadaşlarının soluk, küçük bedenlerini görüyordu, nefes alabilmek için dışarıdaki havaya ihtiyaç duyduklarından, suyun yüzeyinde debelenip duruyorlardı. Tanner altlarında bir halka yaparak döndü, hâlâ hantaldı ama öğreniyordu, yukarı ve aşağı baktı –yukarıdaki ışığa, bedenlere ve birbirine sımsıkı kenetlenerek yayılmış devasa şehre, aşağıda sınırsızca uzanan mavi karanlığa.

13

Silas ve Bellis, birlikte iki gece geçirdiler.

Bellis gündüzleri rafları düzenledi, Şekel'in okumasına yardım etti, bazen Carrianne ile yemeğe çıktı. Sonra Silas'a döndü. Konuştular, ama adam, zamanını nasıl geçirdiği konusunda ona bir şey söylemedi. Bellis onun sırlarla dolu olduğuna inanıyordu. Defalarca seviştiler.

İkinci geceden sonra Silas ortadan yok oldu. Bellis buna memnundu. Johannes'in kitaplarını epeydir ihmal etmişti. Artık onun gizemli dünyasına geri dönebilirdi.

Silas gideli üç gün olmuştu.

Bellis bir keşif gezisine çıktı.

Sonunda şehrin en uzak kısımlarına gitmeyi göze aldı. Bask ilçesinin yanmış tapınaklarını ve teknelerin üzerine yayılan üç parçalı heykellerini gördü. Sen-Ve-Senin ilçesinde (ona anlatıldığı kadar kaba saba ve korkutucu bir yer değildi burası, fazla gösterişli ve kavgaların eksik olmadığı bir pazar yerinin biraz daha fazlasıydı) Armada'nın akıl hastanesini gördü, bir buharlının üzerinde yükselen ve Bellis'e göre, insafsızca, perili bölgenin tam dibine kondurulmuş devasa bir yapıydı bu.

İtevi ve Bask arasında, Zarganadenizi'nin teknelerinden oluşan küçük bir tampon bölge oluşmuş, geçmişte birilerinin kaprisi yüzünden bu tekneler, bağlı oldukları ilçenin merkezinden ayrı düşmüşlerdi. Bellis orada, Lise'yi gördü, atölyeleri ve sınıfları, bir geminin yanları boyunca dik dik sıralanmış, bir dağ kasabasının evleri gibi üst üste dizilmişlerdi.

Karada kurulmuş şehirlerdeki bütün kurumların aynısı, Arınada'da da bulunuyordu, ancak eğitim, politika ve din işlerine vakfedilmiş bu kurumların, karadakilerden daha sert kuralları vardı. Şehirdeki âlimlerin karadaki meslektaşlarından daha katı olmaları ve doktordan çok ipsiz sapsız tiplere, korsanlara benzemeleri, uzmanlıklarını geçersiz kılmıyordu. Bask ilçesinin üniformalı muhafızlarından tutun da, Zarganadenizi'nin belli bir üniforması olmayan, sadece bir sadakat işareti olan fularlar takan gönüllü süvari alayına kadar, her ilçenin farklı güvenlik güçleri vardı. Her ilçenin yasaları farklıydı. İtevi'nde çeşitli mahkemelere ve tartışmalara dayalı bir sistem süregiderken, Zarganadenizi'nin laçka ve acımasız korsan disiplini, adaleti kamçı ile dağıtıyordu.

Armada dinsiz ve laik bir şehirdi ve bakımsız kiliseleri, tıpkı fırıncıları gibi saygısız bir muameleye maruz kalıyordu. Tapındıkları Croom'a, gelgitler için teşekkür ettikleri ay ve kızlarına, deniz tanrılarına adanmış tapınaklar vardı.

Eğer kaybolacak olursa, Bellis'in yapması gereken tek şey, bu arka sokaklardan, geçitlerden çıkıp, direklere bağlı hava gemilerinin arasından bakarak, öfkeli *Muhteşem Doğu*'nun ardında yükselen *Azamet*'i bulmak olacaktı. Bu onun işaret kulesiydi ve ona bakarak eve giden yolu buluyordu.

Şehrin ortasında, sallar ve tahta şamandıralar vardı, iki tarafta metrelerce uzanıyorlardı. Üzerlerindeki evler, gülünç biçimde yerleştirilmişlerdi. Bağlı oldukları küçük yelkenlilerin arasında sallanıp duran, iğne gibi ince uzun denizaltıları ve kirpi adam barınaklarıyla dolu savaş gemileri gördü. Yoksul mahallelerde, güverteleri kaplamış ya da küçük teknelerin arkalarında zoraki ayakta duran virane binalar vardı. Sonra tiyatrolar, cezaevleri ve terk edilmiş hurda gemiler.

Bellis ufka doğru baktığında, sudaki karmaşayı görebiliyordu: Nedeni bilinmeyen bir çalkalanma ve köpükler. Bunların nedeni genellikle ya rüzgâr ya da havaydı, ancak bazen, gözüne bir yunus ya da deniz ejderi sürüsü, bazen de kocaman ve ne olduğunu anlayamayacağı kadar hızlı giden bir şeyin sırtı ilişiyordu. Şehrin ötesinde uzanan ve onu çevreleyen yaşam.

Akşamları şehrin balıkçı teknelerinin dönüşünü izliyordu. Arada korsan gemileri beliriyor, Basil ve Denizkestanesi tersanelerine yanaştıklarında, coşkuyla karşılanıyorlardı. Armada'nın ekonomisini döndüren bu gemiler, esrarengiz biçimde evlerine dönüyorlardı.

Armada gemi başı süsleriyle doluydu. Bunlar olmadık yerlerde, aynı Yeni Crobuzon evlerindeki kapı tokmakları gibi süslü ve ihmal edilmiş bir halde karşısına çıkıveriyorlardı. Yan yana dizilmiş sıra evlerin arasında yürürken, yolun sonunda birdenbire, azametle duran, bedeni paslanmış bir kadınla karşı karşıya gelebiliyordu, göğsündeki plaka çürümüş, boyalı gözleri ince bir tabaka halini almış ve dalgındı. Havada, komşusunun güvertesine doğru uzanmış ve sokağı gösteren gemi direğinin altında, bir ruh gibi asılı duruyordu.

Her yerdeydiler. Su samurları, ejderler, balıklar, savaşçılar ve kadınlar. En çok da kadınlar. Bellis gemiyle beraber moronlar gibi bir aşağı bir yukarı durmaksızın sallanan, sıradan hayaletler gibi şehirde dolaşıp duran bu yuvarlak hatlı ve boş bakışlı tiplerden nefret ediyordu.

Odasında, *Hayvanlar Üzerine Denemeler*'i bitirmişti, ancak Armada'nın gizli planı konusunda hâlâ bir şey öğrenememişti.

Silas'ın nerede olduğunu ve neler yaptığını merak etmeye başladı. Yokluğu ne canını sıkıyor, ne de onu kızdırıyordu, ama merak ediyordu ve biraz da hayal kırıklığına uğramıştı. Ne olursa olsun, şu anda dost olarak görebileceği tek kişi oydu.

Silas, Lunuary'nin beşi akşamı döndü.

Bellis onu içeriye aldı. Adama dokunmadı, o da ona.

Yorgun ve sessizdi. Saçları darmadağındı, giysileri toz içindeydi. Bir sandalyeye oturdu ve elleriyle gözlerini kapadı, sessizce bir şeyler mırıldandı, hatır sorar gibi bir şeyler söyledi. Bellis ona çay yaptı. Onun konuşmasını bekledi, ama aradan epey bir zaman geçmesine rağmen Silas ağzını açmayınca, o da puro içerek kitabını okumaya devam etti.

Sayfalarca daha not aldıktan sonra, Silas'ın bir şeyler söylediğini duydu.

"Bellis. Bellis." Gözlerini ovuşturdu ve kadına baktı. "Sana bir şey söylemem gerek. Sana gerçeği söylemeliyim. Senden sakladığım şeyler var."

Bellis başını salladı ve ona döndü. Adamın gözleri kapalıydı.

"Duruma... şöyle bir bakalım," dedi yavaşça. "Şehir güneye gidiyor. *Sorghum*... *Sorghum*'un ne olduğunu biliyor musun? *Sorghum* ve anladığım kadarıyla *Terpsikor*'un sizleri yanlarından geçirdiği diğer kuyular, denizin altından yakıt çekiyor."

Ne kadar çok olduğunu göstermek için ellerini iyice açtı. "Toprağın altında petrol, kayasütü ve cıva yatakları var, Bellis. Bunlar için karada kullanılan sondaj kulelerini görmüşsündür. Neyse, yerduyumcular ve benzer aletler, kayaların, denizin altında uzanan uçsuz bucaksız yataklar buldu.

"Güney Salkrikaltor'un altında petrol var. Bu yüzden *Manikin*, *Trashstar* ve *Sorghum*, otuz yıldan fazla zamandır oraya çöreklendiler. *Manikin* ve *Trashstar*'ın taşıyıcıları denizin yüz yirmi metre altına inip, dibe oturuyorlar. Ama *Sorghum*... *Sorghum* farklı." Ürkütücü bir hevesle konuşuyordu. "Armada'da biri, onların ne yaptığını biliyor, bundan eminim. *Sorghum* iki demir gövde üzerinde oturuyor –batiskaf bunlar. *Sorghum* bağlı değil. *Sorghum* bir açık deniz kuyusu. *Sorghum* hareket edebiliyor.

"Yapacağın tek şey delgi milini uzatmak, o zaman Tanrı bilir ne kadar derinlere iner. Kilometrelerce. Petrol ve benzeri şeyleri her yerde bulamazsın. Bu yüzden burada bu kadar uzun zaman kaldık. Arınada *Sorghum*'un çıkarabileceği bir şeyin yatağı üzerindeydi ve denizden çektiği her ne ise, onu depolayana dek buradan bir yere ayrılamadık."

Bütün bunları nereden öğrendin? diye düşünüyordu Bellis. *Bana söylemen gereken gerçek ne?*

"Bunun sadece petrol olduğunu sanmıyorum," diye devam etti Silas. "Kuyunun tepesinden çıkan alevi izledim, Bellis. Sanırım kayasütü çıkarıyorlar."

Kayasütü. *Lactus saxi.* Magma gibi yapışkan ve yoğun, ama buz gibi. Büyülü parçalarla, yüklü taneciklerle dolu. Aynı ağırlıktaki altın, elmas, petrol ya da kandan katbekat değerli.

"Gemiler makinelerini çalıştırmak için bu lanet olası kayasütünü kullanmıyor," dedi Silas. "Teknelerinde süs olsun diye de biriktirmiyorlar. Olanlara bir bakalım. Güneye, daha sıcak sulara doğru gidiyoruz. Seninle her şeyine iddiaya girerim ki; aşağısında kayasütü yatakları bulunan ve *Sorghum*'un sondaj yaptığı tepelerin yakınından geçiyoruz. Gideceğimiz yere varınca da arkadaşın Johannes ve yeni patronları... kim bilir kaç *ton* kayasütünü ve Tanrı bilir kaç *ton* petrolü... bir şey yapmak için kullanacaklar. O zaman da," durakladı ve dimdik Bellis'e baktı, "o zaman da iş işten geçmiş olacak."

Anlatsana, diye aklından geçirdi Bellis ve Silas onu duymuş gibi kafasını sallıyordu.

"*Terpsikor*'da karşılaştığımızda, resmî bir işle ilgileniyordum. Sana hemen Yeni Crobuzon'a dönmem gerektiğini söylemiştim. Geçenlerde bunu bana sen anımsattın. Ben de yalan söylediğimi söyledim. Ama öyle değildi. *Terpsikor*'da söylediklerim doğruydu: Dönmem gerekiyor. Bunu sen belki de anlamıştın."

Bellis hiçbir şey söylemedi. "Sana nasıl güveneceğimi... Sana güvenebileceğimden emin değildim. Dürüst davranmadığım için kusura bakma, ama sana karşı ne kadar açık davranabileceğimi bilmiyordum. Bunları boş ver, artık sana güveniyorum Bellis. Yardımına ihtiyacım var.

"Sana, su iblislerinin bazen hiç nedeni olmaksızın, zavallı birine düşman kesildiğini söylediğimde, doğruyu söylüyordum. Onlar deniz dibi canavarları gibi. Ama bana olanlarla ilgili söylediklerim doğru değil. Su iblislerinin beni neden öldürmek istediklerini biliyorum.

"Eğer isterlerse su iblisleri nehirden yukarıya, Bezheks'in tepesine, bütün nehirlerin birleştiği yere kadar yüzebilir ve Septik Nehri'ne ulaşabilirler. Sonra dağların diğer tarafında, aşağı nehir boyunca yüzerek Yeni Crobuzon'a.

"Diğerleri tünellerden geçerek okyanusa ulaşabiliyor, deniz yoluyla denize gelebiliyor. Su iblislerine, tatlı ya da tuzlu su olsun fark etmiyor, her tür suda yaşayabiliyorlar. Demir Körfez'e kadar gelebilirler. Büyük Katran'a ve Yeni Crobuzon'a. Su iblislerinin şehre ulaşmak için buna karar vermeleri yeterli. Bu kararı da verdiklerini biliyorum."

Bellis, Silas'ı hiç böyle gergin görmemişti.

"Ben oradayken söylentiler vardı. Çok yakında gerçekleşecek olan büyük bir plandan söz ediliyordu. Müşterilerimden birinin, bir haydut –rahibin adı geçmeye başladı sık sık. Gözlerimi ve kulaklarımı dört açıp bilgi toplamaya başladım. Beni öldürmek istemeleri de bu yüzden. Bir şey buldum.

"Su iblislerinin gizlisi saklısı yok, bizdeki gibi devriye gezmiyorlar. Gözümün önünde haftalardır duran kanıtı fark etmem uzun zamanımı aldı. Mozaikler, mavi baskılar, librettolar ve benzerleri. Anlamam epey sürdü."

"Ne bulduğunu söylesene," dedi Bellis.

"Planlar," dedi. "Bir istilanın planları"

"Gözünün önüne getiremeyeceğin bir şey bu," dedi. "Tanrı biliyor, tarihimiz ihanet ve kanla lekeli ama... Nasıl anlatsam, Bellis... Sen Gengris'i hiç görmedin." Sesinde Bellis'in o güne kadar hiç duymadığı bir umutsuzluk vardı. "Uzuv çiftliklerini görmedin. Çalışmalarını, lanet olası çalışmalarını görmedin. *Müziğini* duymadın.

"Su iblisleri Yeni Crobuzon'u ele geçirecek olursa bizi köle yapmaya ya da öldürmeye ve hatta yemeye kalkışmayacaklar. Bize yapacakları... akıl alır türden bir şey olmayacak."

"Neden ama?" diye sordu Bellis sonunda. "Ne istiyorlar? Sence bunu yapabilirler mi?"

"Bir bilsem. Kimse onlar hakkında bir şey bilmiyor. Bana kalırsa Yeni Crobuzon hükümeti lanet bir *Tesh* saldırısına karşı, olası bir su iblisi saldırısından çok daha hazırlıklı. Bu yaratıklardan korkmamız için bir neden olmadı ki. Ancak öte yandan bunların kendi... yöntemleri... bilimleri ve büyüleri var. Evet," dedi, "yapabilirler."

"Ragamoll sınırları içindeki diğer bütün devletler ya da kabileler Yeni Crobuzon'u neden istiyorsa, bunlar da aynı nedenle istiyorlar. En zengin, en büyük ve en güçlü olduğu için. Bizim endüstrimiz, kaynaklarımız, milisimiz –elimizdekilere bir bak. Ama Shankell, Dreer Samher, Neovadan ya da Yoraketche'den farklı olarak... Gengris'in... Gengris'in bir şansı var.

"Beklenmedik bir şekilde gelebilirler... Suyu zehirleyebilir, kanalizasyonlardan çıkabilirler, şehirdeki her bir lanet oyuk, çatlak ve su tankı onlar için bir karargâh olabilir. Hiç anlayamayacağımız silahlarla saldırabilir, sonu gelmeyen bir gerilla savaşı başlatabilirler.

"Su iblislerinin ne yapabileceğini gördüm, Bellis." Sesi çok bitkin geliyordu. "Gördüm ve korkuyorum."

Dışarıdan, uzaklardan, maymunların miskin sesleri geliyordu.

"Bu yüzden ayrıldın," dedi Bellis ve sessizliği bozdu.

"Bu yüzden ayrıldım. Bulduğuma inanamadım. Tereddüt ettim... Boşuna zaman harcadım." Birden öfkelendi. "Sonunda bunun bir hata, bir yanlış anlama olmadığını, gerçekten de benim anavatanımda korkunç ve akıl almayacak bir kıyamet koparmayı planladıklarını anladığımda... oradan ayrıldım. Denizaltını çaldım ve ayrıldım."

"Senin... ne bildiğini biliyorlar mı?" diye sordu Bellis.

Silas kafasını salladı. "Sanmıyorum," dedi. "Hırsızlık yapıp kaçtığımı sansınlar diye yanıma birkaç parça bir şey aldım."

Bellis adamın endişeden nasıl gerildiğini görebiliyordu. Onun notları arasında gördüğü bazı heliotipleri anımsadı. Kalbi duracak gibi oldu ve korku, kanının içinde yavaşça, bir iltihap gibi akmaya başladı. Adamın ona söylediklerini kavrayabilmek için çabalıyordu. Bu, onun için çok fazlaydı; hiçbir anlamı yoktu, anlayamıyordu. Yeni Crobuzon... Nasıl tehdit altında olabilirdi?

"Bunun ne zaman olacağını biliyor musun?" diye sordu, fısıldayarak.

"Silahlarının toparlanması için Chet ayına kadar beklemek zorundalar," dedi Silas. "Demek ki altı ay var. Armada'nın ne planladığını öğrenmek zorundayız, bu lanet kayasütü ve diğer şeyler ile nereye gittiğimizi bilmemiz gerekiyor... Çünkü Yeni Crobuzon'a haber ulaştırmamız şart."

"Neden," diye sordu Bellis, "neden bana daha önce söylemedin?"

Silas anlamsızca güldü. "Burada kime güveneceğimi bilmiyordum. Bu şehirden ayrılmaya, evime dönebilecek bir yol bulmaya çalışıyordum. Bir yol olmadığına inanmam... Uzun zamanımı aldı.

Yeni Crobuzon'a bir haber iletebileceğimi sanıyordum. Ya sen bana inanmasaydın? Ya da bir casus olsaydın? Ya da yeni idarecilerimize bunu anlatacak olsaydın?"

"Bu bir yol olmaz mı aslında?" diye lafını kesti Bellis. "Bunu dikkate almaya değmez mi sence? Belki de bir haber göndermemize izin verirler..."

Silas ters ters, kuşkuyla baktı.

"Aklını mı kaçırdın sen?" dedi. "Bize yardım edeceklerini mi sanıyorsun? Yeni Crobuzon'a ne olacağı umurlarında bile olmaz. Onun yıkılmasından büyük bir keyif duyarlar -bir rakipleri daha eksilmiş olur. Onların yardımına koşmamıza izin verirler mi sandın? Umursarlar mı sence? Pezevenkler *bizi engellemek* için ellerinden geleni yapar, su iblislerinin felaket hazırlıklarını izlerler. Hem ayrıca, Crobuzonlu subaylara ve temsilcilere nasıl davrandıklarını gördün. Benim notlarımı, kâğıtlarımı karıştırırlar, görevli olduğum ortaya çıkar. Yeni Crobuzon için çalıştığımı anlarlar. Tanrım, Bellis Kaptan'a ne yaptıklarını gördün. Bana ne yaparlar dersin?"

Bunun ardından uzun bir sessizlik oldu.

"Benimle çalışacak birine ihtiyacım vardı... Var. Bu şehirde hiç arkadaşımız yok. Dostumuz yok. Dahası, binlerce kilometre uzakta evimiz tehlike altında ve bize yardım etmesi için hiç kimseye güvenemiyoruz. Bu durumda haberi iletmek bize düşüyor."

Bunu söyledikten sonra durdu, yine bir sessizlik oldu. Bu sessizlik gittikçe uzadı, uzadı ve artık ikisi de, bu tatsızlaşan sessizliği bozacak bir şeyler söylemeleri gerektiğini biliyordu. Planlardan söz etmeliydiler.

İkisi de bir şeyler söylemeye çalıştı. Bellis birçok kez ağzını açtı ama sözcükler boğazında düğümlendi.

Teknelerinden birini kaçırırız, demek istemiş ama diyememişti; bunun saçmalığını fark edince yutkundu. *İkimiz bir kayıkla kaçarız, muhafız teknelerin arasından geçer, evimize doğru kürek çekeriz.* Bunu söylemek istedi, hafife almadan düşünmeye çalıştı, ve çığlık atacak gibi oldu. *Bir hava gemisi çalarız. Gereksinim duyduğumuz şeyler sadece silah, motor için benzin, kömür ve su, üç bin kilometrelik*

yol için yiyecek, içecek ve bir harita, kahrolası Kabaran Okyanus'un göbeğinde, hangi lanet noktada olduğumuzu gösteren bir plan...

Söyleyebileceği hiçbir şey... hiçbir şey yoktu; aklına hiçbir şey gelmiyordu.

Oturup bir şeyler söylemeye, tutkulu ve romantizmden uzak bir sevgiyle sardığı ve şimdi korkunç bir tehlikeyle karşı karşıya olan şehri Yeni Crobuzon'u kurtaracak çözümler bulmaya çalıştı. Dakikalar geçti, Chet ayı, yaz ve silah toplama zamanı yaklaşıyordu, ama Bellis hiçbir şey söyleyemedi.

Gözünün önüne soğuk suyun altından yurduna doğru ilerleyen, şişmiş yılan balıklarını andıran bedenler, gözler, plakalara benzer kıvrık dişler geldi.

"Tanrım, aman Tanrım..." diyebildi. Silas'ın endişe dolu gözlerine baktı. "Güzel Tanrım, şimdi ne *yapacağız*?"

14

Devasa ve heybetli bir yaratık gibi ağır ağır ilerleyen Armada, sıcak sulara giriş yaptı.

Halk ve muhafızlar, kalın giysilerini çıkardı. *Terpsikor*'dan gelenlerin kafaları karışmıştı. Mevsimlerin atlanabileceği, birinden diğerine hızla geçiş yapılabileceği düşüncesi onları iyice huzursuz etmişti.

Mevsimler bakıldığı yere göre değişiyordu. Yeni Crobuzon'da mevsim kış iken, Bered Kai Nev'de yaz oluyordu (dediklerine göre), ama mevsimler birbirine zıt olsa da, uzayan ve kısalan günler ortaktı. Şafak dünyanın her yerinde şafaktı. Doğu kıtasında yaz günleri kısaydı.

Armada'nın mikro iklimindeki* kuşların sayısı artmıştı. Şehrin gittiği her yerde ufukta beliren, ispinoz, kırlangıç ve güvercinlerden oluşan minik topluluğa geçici kuşlar da katılmıştı: sıcak havayı takip ederek, Kabaran Okyanus'u geçen göçmen kuşlar. Kimisi Armada'nın yanı başındaki devasa sürüden ayrılıp dinlenmek ve su içmek için aşağıya iniyor, orada kalıyordu.

İtevi'nin, Demokratik Konsey'in sürekli acil toplantılar yapıp Armada'nın yönü konusunda ateşli ve sonu gelmez tartışmalara girdiği tekerlekli kulelerinin üzerinde şaşkın şaşkın daireler çiziyorlardı. Konsey üyeleri Sevgililer'in gizli planlarının şehir için iyi olmadığına, bir şeyler yapmaları gerektiğine karar vermiş, beceriksizliklerini iyice ortaya koyan acınası tartışmalara devam ediyorlardı.

Zarganadenizi her zaman en güçlü ilçe olmuştu ve şimdi *Sorghum* da oradaydı, Demokratik Konsey'in yapabileceği bir şey yoktu. (Yine de, İtevi Brucolac ile iletişim kurmayı deniyordu).

* Arazinin koşullarına göre farklılık gösteren iklimsel alan.

Tanner için en zor şey solungaçlarıyla soluk almak, kollarını ve bacaklarını bir vodyanoi ya da kurbağa gibi kımıldatmak değil, altında aşama aşama uzanan uçsuz bucaksız karanlık suya bakmaktı. Gözlerini kaçırmamak ve korkmamak.

Dalgıç giysisini giydiği zamanlarda, denizin davetsiz misafiri gibiydi. Denize meydan okumuş, zırhını takmıştı. Basamaklara ve gergin halatlara tutunarak hayatta kalmaya çalışmıştı. Altında, aç bir yaratık gibi uzanan boşluğu görmüştü: Dünya büyüklüğünde bir ağız, onu yutmak için uzanıyordu.

Şimdi ise özgürce yüzüyor, artık korkmadığı o karanlığa doğru ilerliyordu. Gitgide daha aşağılara yüzdü. Önceleri, uzansa tepesindeki yüzücülerin parmaklarına dokunacak gibiydi. Onların telaş içinde çırpınan ayaklarını, küçük bedenlerini görmekten bir röntgenci gibi keyif alıyordu. Ama yüzünü güneş değmeyen karanlığa çevirip onun ne denli devasa olduğunu fark edince midesine bir yumruk yemiş gibi oldu ve hızla dönüp ışığa doğru yüzdü.

Her gün biraz daha derine iniyordu.

Armada'nın omurgalarının, dümenlerinin ve aşağıya inen boru hatlarının altına indi. Bunları saran ve aynı zamanda şehrin en dip yerlerinde tutunan koruyucu otlar ona uzanmaya çalıştı ama o bir hırsız gibi yanlarından geçip gitti. Gözünü derinlere dikmişti.

Tanner şehrin çöpleriyle beslenen bir yem balığı sürüsünü geçti ve berrak sulara indi. Etrafında Armada yoktu artık. Şehrin altındaydı, tamamen altında.

Suyun içinde öylece durdu. Zor değildi bu.

Etrafındaki basınç, kundaklarcasına hafifçe sarmıştı onu.

Armada'nın gemileri denizde yaklaşık iki kilometre boyunca yayılıyor, ışığını kesiyordu. Piç John tepedeki iskelelerin arasında bir eşek arısı gibi telaşla dolanıp duruyordu. Etrafını saran loş suda asılı duran parçacıklar, minicik yaşamlar gördü. Planktonların ve küçük deniz kabuklularının gerisinde, Armada'nın deniz ejderlerini, batiskaflarını, şehrin dibindeki bir avuç karanlık gölgeyi, hayal meyal seçebiliyordu.

Baş dönmesinin üstesinden gelmeye çalıştı, onu bir başka şeye çevirdi. Daha az şaşkınlık değil, daha az korkuya. İçinde korkuya benzeyen şeyi aldı ve onu bir boyun eğmeye çevirdi.

Ucu bucağı olmayan bir denizde, diye düşündü, suda, kımıltısız havada bir toz zerreciği gibi asılı dururken, *ufacık bir şeyim ben. Ama dert değil. Yapabilirim.*

Angevine ile birlikteyken utanıyordu ve biraz da kırgındı, ama Şekel'in hatırı için elinden geleni yapıyordu.

Kadın onlara yemeğe gelmişti. Tanner onunla konuşmak için çabaladı, ama kadın içine kapanık ve zor biriydi. Bir süre sessizce oturup su yosunu ekmeklerini çiğnediler. Yarım saat sonra Angevine, Şekel'e işaret etti ve bu işi daha önce de yapmış olan oğlan, kadının arkasında durdu ve kutudan aldığı kokları Angevine'ın kazanına atmaya başladı.

Kadın hiç utanmadan Tanner'a bakıyordu.

"Makinelerini besliyorsun, öyle mi?" diye sordu Tanner, sonunda.

"Çok verimli değiller," diye yavaşça yanıtladı kadın (adamın kullandığı Ragamollcayı, ana dili olsa bile boş verip Saltça konuşmuştu).

Tanner başını salladı. *Terpsikor*'un ambarındaki yaşlı adam geldi aklına. Tekrar konuşmak için epey bekledi. Bu sert karakterli Tekraryapım kadından çekiniyordu.

"Makinen hangi model," diye sordu. Saltça konuşuyordu. Kadın afallayarak bakınca, şaşkınlıkla onun kendi Tekraryapım bedeninin mekanizması hakkında hiçbir şey bilmediğini fark etti.

"Muhtemelen eski bir modelin değiştirilmiş şekli," diye yavaşça devam etti. "Tek birtakım pistonu var ve yeniden birleştirme kutusu yok. Bunlar hiçbir işe yaramadı zaten." Bir süre durdu. *Devam etsene,* diye geçirdi içinden. *Evet diyebilir ve bu da delikanlının da hoşuna gider.* "Eğer istersen bir göz atayım, makinelerden anlarım. Hatta... Hatta..." Nedense, konuşurken ayıp gelen o sözcüğü kullanmaktan çekiniyordu. "Seni halledebilirim."

Tabağına biraz daha yahni koyma bahanesiyle masadan uzaklaştı; Şekel'in utandırıcı monoloğunu duymak istemiyordu: Tanner'a minnetini, aklı pek yatmayan Angevine'ı tatlı sözlerle kandırma çabalarını. *Hadi Angevine en iyi arkadaşım Tanner benim, en iyi dostum* diye üzerine gitmelerinden Angevine'ın rahatsız olduğunu

görebiliyordu. Kadın, onu borç altında bırakmayacak olsa da, böyle teklifler almaya alışkın değildi.

Senin için değil, diye geçiriyordu aklından Tanner, heyecanlıydı ve bunu kadına söyleyebilmeyi istiyordu. *Bunu oğlan için yapıyorum.*

Şekel ve kadın fısıldaşırlarken biraz daha uzaklaştı. Kibarca arkasını döndü, soyunup uzun paçalı donuyla kaldı ve tuzlu suyla dolu teneke bir küvetin içine girdi. Bu onu yatıştırdı. Islanınca, bir zamanlar sıcak bir banyonun ona verdiği rahatlık duygusuna kapıldı ve Angevine'ın, onun nedenlerini anlamasını ümit etti.

Kadın budala değildi. Kısa bir süre sonra gururlu bir tavırla, *Sağol o zaman, Tanner, bu fena olmaz* gibisinden bir şeyler söyledi. Evet demişti ve Tanner buna seviniyor olmasına birazcık şaşırdı.

Şekel okuduğu sessiz harflerin yaygarasından hâlâ çok heyecanlanıyordu ama bu aşinalıkla birlikte kendini kontrol etmesini de öğrenmişti. Artık bir koridorun ortasında durup bir gemi işaretinden ona seslenen *gemi bölmesi* ya da *bölmeleri* gibi sözcüklere ağzı bir karış açık bakakalmıyordu.

İlk haftalarda duvar yazıları onu neredeyse sarhoş etmişti. Duvarların karşısında, gemilerin yan taraflarında durup gözlerini, şehrin kenarlarına boyanmış, rastgele yazılmış ya da kazınmış bu mesaj bataklığında dolaştırıyordu. Ne kadar çok yazı biçimi vardı: Aynı harfler onlarca değişik biçimde yazılabiliyor ama aynı şeyi söylüyordu. Şekel buna hayranlık duymaktan kendini alamıyordu.

Yazılanların çoğu kaba, politik ya da belden aşağı laflardı. *Kurak Şelale Geber*, diyordu biri. Bir sürü isim vardı. Birisi birisini seviyor, tekrar tekrar yazılmıştı bu. Cinsel ya da başka tür suçlamalar. *Barsum* ya da *Peter* ya da *Oliver kancığın teki* ya da *orospu* ya da *ibne* ya da ne ise. Yazılar her açıklamaya farklı bir ses veriyordu.

Kütüphanede, rafların arasında dolaşırken duyduğu telaş ve coşku, şimdi daha sakin, daha aklı başında bir duygu halini almıştı, ama hâlâ bir sürü kitabı önüne alıp açıyor, yavaş yavaş okuyarak anlamadığı sözcükleri not ediyordu.

Bazen kitapların içinde ilk kez gördüğünde anlamadığı ama yazarak öğrendiği sözcüklerle karşılaşıyordu. Bu onu çok mutlu

ediyordu. Onları izleyen bir tilkiye benzetiyordu kendisini. *Esaslı, sarmaşık* ve *kepri* sözcükleri bunların arasındaydı. İkinci kez gördüğünde bu sözcükler kendisine teslim olmuşlardı ve hiç duraksamadan okumuştu onları.

Yabancı dildeki kitapların bulunduğu raflar onun için bir kaçış noktasıydı. Buradaki kitapların anlaşılmaz alfabeleri ve imlaları, yabancı çocuklar için yapılmış tuhaf resimleri onu büyülüyordu. Kafasını dinlemek istediğinde buraya geliyor, bu rafları karıştırıyordu. Kitapların sessiz kalacağından emindi.

Ta ki bir gün eline alıp açtığı bir kitap onunla konuşana dek.

Alaca karanlıkta, denizin derinliklerinden bir şey yavaşça yükselip Armada'ya doğru geldi.

Suyun altında, günün son vardiyasında çalışan mühendislere doğru yaklaştı. Adamlar ellerini kullanarak yavaş adımlarla basamaklardan ve şehrin altının delik deşik yüzeylerinden yukarıya tırmanıyor, başlıklarının içinde hırıldıyor, aşağıya bakmıyor, ne geldiğini görmüyorlardı.

Tanner Sack, Basil Tersanesi'nde, Hedrigall'in yanında oturuyordu. Ayaklarını çocuk gibi suya sarkıtmışlar, balyaları kaldıran vinçleri izliyorlardı.

Hedrigall bir şey söylemeye çalışıyordu. Tanner'a bir şeyler ima ediyordu. Lafı evirip çevirmesinden Tanner, bunun gizli projeyle, birçok iş arkadaşının paylaştığı o konuşulmayan şey ile ilgili olduğunu anladı. Bu konuda en ufak bir bilgisi bile olmayan Tanner, Hedrigall'in söylediklerinden hiçbir şey anlamamıştı. Yalnızca arkadaşının mutsuz olduğunu ve bir şeyden korktuğunu görebiliyordu.

Biraz ötelerinde, salların ve eski buharlıların basamaklarından tırmanarak; makinelerin, arkadaşlarının ve robotların, onlara hava pompaladığı yerde, mühendislerin su yüzüne çıkmakta olan cesetlerini gördüler.

Limanın bu küçük köşesindeki su birden kaynar gibi fokurdamaya başladı. Tanner sessiz olması için Hedrigall'in koluna dokundu ve ayağa kalkarak başını uzattı.

Suyun kenarında bir koşuşma oldu. Bir sürü işçi koşup dalgıçları dışarı çekmeye başladı. Bir sürü adam daha, küçük patlamalar halinde suyun yüzeyine doğru fırlıyor, deli gibi başlıklarını çıkarmaya çalışarak basamaklara atılıyor, havaya çıkmak için çabalıyorlardı. Suda bir karışıklık oldu ve Piç John suyu yararak havaya sıçradı. Kuyruğunu çılgın gibi çırparak dengesiz bir şekilde suyun üzerinde durmaya ve bir maymun gibi sesler çıkarmaya başladı.

Yeşil suyun içinden çıkan basamaktaki bir adam sonunda başlığını çıkarıp attı ve bağırarak yardım istedi.

"Kemikli balık!" diye çığlık atıyordu. "Aşağıda adamlar var!"

Etraftaki herkes işlerini bırakıp korkuyla pencerelerden dışarı baktı ve suya koşup limanın ortasında sallanıp duran küçük trol teknelerinden aşağıya eğildi, suyu gösterip rıhtımdakilere seslenmeye başladı.

Suyun yüzeyine çıkan kırmızı baloncukları gören Tanner'ın bedeni buz kesti.

"Bıçağını ver!" diye Hedrigall'e bağırdı. "Ver şu lanet bıçağını!" Gömleğini çıkarıp attı ve hiç duraksamadan koştu.

Atladı, dokunaçları arkasına doğru açılıyor, bu arada Hedrigall, arkasından duymadığı bir şeyler bağırıyordu. Uzun perdeli ayak parmakları yüzeyi yardı ve buz gibi bir patlamanın ardından suyun içine, derinlere daldı.

Deli gibi gözlerini kırpıştırdı, iç göz kapaklarını indirerek etrafa göz attı. Biraz ilerisinde, suyun içinde, şehrin altını kolaçan eden batiskafların gölgeleri belli belirsiz fark ediliyordu.

Dalgıç giysileri içinde acınacak kadar yavaş ve sarsak devinimlerle, umutsuzca ışığa doğru tırmanan son adamları görebiliyordu. Suda kimi yerler kanla kaplıydı. Armada'nın muhafız köpek balıklarından birinin parçalandığı yerde, kocaman bir kıkırdak parçası, et parçalarının arasından geçerek aşağıya doğru sürükleniyordu.

Tanner ayaklarını çırparak, hızla yüzmeye başladı. Biraz ilerisinde, otuz kırk metre kadar derinlikte, batık, kocaman bir boruya yapışmış ve korkudan donakalmış bir adam gördü. Adamın altındaki gölgeli suda, alev gibi; bir o tarafa bir bu tarafa kıpırdaşıp duran, siyah bir gövde vardı.

Tanner dehşet içinde geriye çekildi. Bu, her neyse, devasa bir şeydi.

Yukarısında, suya vuran bedenlerin çıkardığı sesleri duyuyordu. Vinçlerle suya bırakılan, donanımlarını kuşanmış, ellerinde zıpkınları ve mızrakları olan silahlı adamlar aşağıya iniyordu, ancak yavaş hareketlerle, santim santim, onları tutan makinelerin elverdiği kadar ilerleyebiliyorlardı.

Piç John yanından hızla geçerken yüreği ağzına geldi ve şehrin altındaki gizli saklı köşelerden çıkarak, aşağıdaki saldırgana doğru kayarcasına yüzen, Bask ilçesinin sessiz semenderlerini gördü.

Bundan cesaret alarak yeniden ayaklarını çırpmaya başladı ve daha derine daldı.

Kafasından binlerce düşünce geçiyordu. Zaman zaman büyük avcıların saldırdığını biliyordu -kırmızı köpek balıkları, kurt balıkları, kancalı kalamar ve diğerleri balık kafeslerini parçalayıp işçilere saldırmıştı- ama daha önce böyle bir şeye hiç şahit olmamıştı. Daha önce bir yamyam balık, bir kemikli balık görmemişti hiç.

Hedrigall'in bıçağını kaldırdı.

Birden bir tiksintiyle, bir kan bulutunun içinden geçtiğini fark etti, ağzında ve solungaçlarında kan tadı aldı. Bir dalgıç giysisinin parçalanmış kalıntısı, içinde ne olduğu anlaşılmayan parçalar sallanarak yavaş yavaş yanından geçip aşağıya doğru inerken midesi ağzına geldi.

Borunun dibine, kanlar içinde ve hareketsiz duran dalgıca birkaç metre kalmıştı ki aşağıdaki canavarla karşı karşıya kaldı.

Suyun vuruşunu duydu ve birden artan basıncı hissetti, aşağıya bakıp tuzlu suyun içinde sessiz bir çığlık attı.

Küt suratlı, kocaman bir balık ona doğru hızla geliyordu. Kemikten bir zırhla çevrili kafası, bir top güllesi gibi pürüzsüz ve yusyuvarlaktı ve içinde diş görünmeyen, dişlerin yerine bir şeyler çiğneyip duran, aralarında et parçalarının dolaştığı, jilet gibi keskin kemik çıkıntılarının yer aldığı iki koca çene parçasından oluşuyordu. Bedeni uzundu ve aşağıya doğru inceliyordu, ucunda sallanan bir kuyruğu yoktu; alçak ve düzgün sırt yüzgeci, kuyruk kemiği ile birleşiyor, onu şişman bir yılan balığına benzetiyordu.

On metreden uzundu. Üzerine geldi, ağzı onu ısırıp kolayca iki parçaya ayıracak kadar büyüktü, koruyucu zarlarının gerisinden bakan küçücük gözleri aptal ve kötülük doluydu.

Tanner budalaca bir cesaretle ulurcasına bağırdı ve küçük silahını savurdu.

Birden yamyam balığın arkasından çıkan Piç John, hızla yaratığın gözüne vurdu. Dev yaratık korkunç bir hız ve beceriyle döndü ve yunusa doğru saldırdı. Ağzındaki kemik parçaları gıcırdıyordu.

İyice hırslandı ve büyük bir hızla Piç John'un peşinden gitmeye koyuldu. Suda bir çalkalanma oldu, birden küçük fil dişi mızraklarla ortaya çıkan semender-adamlar garip silahlarıyla yamyam balığa ateş etmeye başladılar. Yaratık bunlara aldırmadı ve yunusun peşinden gitmeyi sürdürdü.

Tanner deli gibi yüzüyor, borunun altına sıkışan dalgıca doğru giderken bacakları kasılıyordu. Bu arada etrafına bakınıyordu ve suyun derinliklerine gitmiş olan kemik zırhlı dev balığın, Piç John'un tüm kışkırtmalarına rağmen, hızla geri dönerek kendisine geldiğini gördü ve dehşete kapıldı.

Tanner, son bir defa daha bacaklarından destek alarak borunun sert metaline değdi ve dalgıca bakındı. Bir gözüyle de dev balığı izliyordu, canavar yaratık yaklaşırken kalbi yerinden fırlayacakmış gibi atmaya başladı. Dokunaçlarının vantuzlarıyla boruya tutunmuştu. Sağ eliyle bıçağı salladı, Piç John ya da semender-adamların ya da silahlı dalgıçların yardımına gelmeleri için dua ediyordu. Sol eliyle dalgıca uzandı.

Eliyle aranırken, parmakları sıcak ve yumuşak bir şeye değdi, korkuya kapılarak elini hızla geri çekti. Başını çevirip adama göz attı.

Adamın suyla şişmiş suratına, kocaman açılıp dışarı fırlamış gözlerine ve buz kesmiş suratına baktı. Giysisinin ortasındaki deri koparılmış ve midesi oyulmuştu. Bağırsakları anemonlar gibi dalgalanıp duruyordu.

Tanner inleyerek geri çekildi, altında duran yamyam balığın farkındaydı ve korku içinde boşluğa tekmeler savuruyordu, ani ve ürkünç bir dalgayla yanından birden sivri çıkıntılar ve pullar geçti, koca bir kas yığınının hareket ettiğini hissetti, suda kemiğin

kemiğe çarpmasının çıkardığı ses duyuldu. Ceset çekilip alınırken, bağlı olduğu boru âdeta yerinden oynadı. Küt kafalı avcı, ağzından sallanan ölü adamla, Armada'nın ters dönmüş omurgalar ormanının içinde zikzaklar çizerek uzaklaştı.

Piç John ve Basklı semender-adamlar arkasından seğirtti ama yaratığın kolayca ulaştığı hıza yetişmeleri olanaksızdı. Dehşet içindeki Tanner, ayaklarını çırparak onlara yetişmeye çalıştı, canavar balığın düşüncesi hızını kesiyor, onu buz gibi terletiyordu. Yüzeye çıkması, ısınması, şekerli bir çay içmesi gerektiğini, midesinin bulandığını ve çok korktuğunu fark etti.

Yamyam balık şimdi aşağıya, arkasından gelenlerin canlı kalmalarının olanaksız olduğu ağır basınç bölgelerine doğru ilerliyordu. Tanner onun gidişini izledi, yavaşça deviniyor, suya yayılan kanı içine çekmemeye çalışıyordu. Yine yalnızdı.

Suyun içinde katran gibi ağır ağır yukarı doğru ilerlerken suyun hiç bilmediği katmanlarından geçiyordu, kafası allak bullaktı ve kaybolmuştu. Ölü adamın yüzü ve bağırsakları hâlâ gözünün önündeydi. Yönünü bularak döndü ve Basil Tersanesi'nin gezici gemilerini ve Kışlıksaman Pazarı'nın kırıntı gibi serpiştirilmiş teknelerini görünce başını kaldırdı ve tepesindeki teknenin soğuk gölgesinde, şehrin alt kısımlarından sallanan, tılsımlarla gizlenip özenle korunan, görmesi yasak olan, o ucu bucağı belli olmayan, hayalete benzeyen şekillerden birini gördü. Bunun diğerlerine bağlı olduğunu fark etti ve onu beklemekle görevli köpek balığı öldürüldüğü için korkmadan daha da yukarıya çıktı, şekil daha da belirginleşmişti ve birdenbire çok yaklaşmış, birkaç metre yakınına kadar gelmişti, karanlığa ve kafa karıştırıcı büyülere aldırmadan dikkatle baktı ve iyice görebildiği bu şeyin ne olduğunu anladı.

Ertesi gün, Bellis canavarın saldırısının renkli ayrıntılarını neredeyse bütün mesai arkadaşlarından dinledi.

"Olacak gibi değil, Tanrım," diyordu Carrianne, dehşet içinde. "Aklın alıyor mu? Bu lanet şeyin seni parça parça yapmasını?" Betimlemeleri gittikçe daha abartılı ve sevimsiz olmaya başladı.

Bellis Carrianne'in ne söylediğini dinlemiyordu. Silas'ın ona söylediklerini düşünüyordu. Buna da, her şeye olduğu gibi; serin-

kanlı, olanları doğru dürüst anlamaya çalışarak yaklaşmıştı. Gengris ve su iblisleriyle ilgili bir kitap aradı, ama çocuk masalları ya da spekülasyonlardan başka bir şey bulamadı. Yeni Crobuzon'un karşı karşıya kaldığı tehlikenin büyüklüğünü kavramak ona zor –neredeyse olanaksız ölçüde zor– geliyordu. Bütün yaşamı boyunca bu uçsuz bucaksız, renkli ve hep var olan şehir vardı etrafında. Tehdit edilebileceğini düşünmek neredeyse akıl dışıydı.

Ama ona bakılırsa, su iblisleri de akıl dışıydı.

Silas'ın betimlemeleri ve saklamadığı korkusu Bellis'i de korkutmuştu. Felaket tellallığı yapar gibi, Yeni Crobuzon'un bir saldırı sonrası halini gözünde canlandırmaya çalıştı. Harap ve yıkık. Bu önce bir oyun, aklını dehşet verici görüntülerle dolduran bir tür meydan okuma olarak başladı. Ama sonra bu görüntüler, büyülü bir fener tarafından yansıtılıyorlarmış gibi, titreşerek art arda gelmeye başladılar.

Bedenlerle dolu ve altlarından su iblisleri geçtikçe parıldayan nehirler gördü. Küpe Çiçeği Evi'nden, taç yapraklar halinde püsküren tozu gördü; Gargoyle Parkı'ndaki molozları; bir yumurta gibi kırılan Cam Ev'i dolduran kaktüs cesetlerini. Perdido Sokağı İstasyonu'nun yıkılışını getirdi gözünün önüne, eğilip bükülen tren hatlarını, yıkılan ön yüzeyini ve gün ışığına çıkan karman çorman ara yolları.

Şehrin üzerini bir kemer gibi saran eski, devasa Kaburgalar'ın koptuğunu, kıvrımlarının bir kemik tozu yağmuru altında kaldığını düşündü.

Buz gibi oldu. Ama yapabileceği bir şey yoktu. Burada, bu şehirde güç sahibi olan hiç kimsenin muhtemelen umurunda bile olmayacaktı. Silas ve kendisi yalnızdılar ve Armada'da neler olduğunu, şehrin nereye gittiğini anlayana kadar, buradan ayrılabileceğini düşünemiyordu.

Kapının açıldığını duydu ve kitap yığınlarının arasından başını kaldırıp baktı. Şekel kapının eşiğinde duruyordu, elinde bir şey vardı. Bellis onu selamlamak üzereyken oğlanın yüzünü fark edip durdu.

Son derece ciddi ve kararsız bir ifadesi vardı, sanki yanlış bir şey yapıp yapmadığından emin değilmiş gibiydi.

"Sana göstermek istediğim bir şey var," dedi yavaşça. "Anlamadığım sözcükleri önce yazdığını biliyorsun. Sonra bunları başka kitaplarda gördüğümde tanıyorum. Şey..." Elinde tuttuğu kitaba baktı. "Şey, dün bunlardan birini buldum yine. Kitap Ragamollca değil, sözcük de... fiil ya da isim ya da öyle bir şey değil." Kadının ona öğrettiği bu sözcükleri üzerlerine basarak söylemişti: Gururlanarak değil ama söyleyeceği şeyin önemini vurgulamak amacıyla yapmıştı bunu.

Küçük kitabı Bellis'e uzattı. "Bu bir özel isim."

Bellis kitabı inceledi. Kapağına gömülü, dikkatini çeken lekeli bir metal levhanın üzerinde yazarın adı vardı.

Krüach Aum.

Tintinnabulum'un aradığı eserdi bu, Sevgililer'in projesinin temel taşlarından biri. Şekel onu bulmuştu.

Bunu çocuk kitaplarının olduğu rafların birinden almıştı. Bellis oturup sayfaları çevirdikçe kitabın neden yanlış yere konduğunu anladı. Basit resimlerle doluydu: Kalın kaba çizgilerle, çocuksu bir bakış açısıyla yapılmışlardı, bu yüzden orantıları da uyumsuzdu, yani bir adamın boyu yanında durduğu bir kuleyle neredeyse aynıydı.

Sağ sayfalara metinler, sol sayfalara da resimler yerleştirilmişti ve küçük kitap bu yüzden resimli bir masal kitabını andırıyordu.

Bunu rafa kim yerleştirdiyse, anlamadan bakmış, sonra, hiç incelemeden onu diğer resimli kitapların –çocuk kitaplarının arasına yerleştirmişti. Kayıt altına alınmamıştı. Yıllardır ellenmeden olduğu yerde kalmıştı.

Şekel Bellis'e bir şeyler söylüyordu, ama o ne dediğini doğru dürüst duyamadı: *Ne yapacağımı bilmiyorum,* diyordu bocalayarak, *bana yardım edebileceğini düşündüm, Tintinnabulum'un aradığı şey bu, alıp sana getirdim.* Bellis kitabı incelerken adrenalini yükselmeye, ürkek bir heyecan dalgası her yanını sarmaya başladı. Başlık yoktu. İlk sayfayı açtı ve Aum'un adını doğru okuduğunu fark edince, kalbi neredeyse ağzından fırlayacak gibi atmaya başladı. Kitap Yüksek Kettai dilindeydi.

Gnurr Kett'in, Yeni Crobuzon'un kilometrelerce güneyinde, Kabaran Okyanus'un ucunda, ılık suların Siyah Kum Denizi'ni oluşturduğu yerdeki ada ülkesinin eski, klasik diliydi. Ragamoll yazısını kullanan, ama çok farklı bir kökten türemiş olan garip, çok zor bir dildi bu. Temel Kettai, yani günlük dil daha basitti, ancak ikisi arasındaki ilişki azalmıştı ve çok eskiye dayanıyordu. Birini çok iyi bilmek, diğerini ancak biraz anlıyor olmak demekti. Yüksek Kettai, Gnurr Kett'de bile, kilise korosu şeflerinin ve bir avuç entelektüelin tekelindeydi.

Bellis bu dili okumuştu. Gizli fiillerinin yapısından büyülenerek ilk kitabını Yüksek Kettai hakkında yazmıştı. *Yüksek Kettai Gramatolojisi*'ni yayınlayalı on beş yıl olmuştu, ama bilgilerinin epey paslanmasına karşın, kitapta açık duran bölüme baktıkça, yazılanları yavaş yavaş anlamaya başladı.

"Eğer bu kitabı gururduymadan yazdığımı söylersem yalan söylemiş olurum," sessizce okudu ve başını kaldırdı, kendini yatıştırmaya çalıştı, neredeyse devam etmeye korkuyordu.

Sayfaları hızla çevirmeye başladı, resimlere baktı. Deniz kenarındaki kulede duran bir adam. Sahildeki adam, büyük makinelerin kumsalı kirleten iskeletleri. Güneşte, garip bitkilerin gölgelerinde hesaplar yapan adam. Dördüncü resme döndü ve soluğunu tuttu. Bedenindeki bütün tüyler diken diken oldu.

Dördüncü resimde adam yine kıyıda duruyordu –gördüğü tek şey, sanatçısının bir ineğinki kadar uysal resmettiği biçimli ve boş bakan gözleriydi– ve denizin üzerinde, yaklaşan bir tekneye doğru saldıran siyah figürlerden oluşan bir bulut vardı. Resim net değildi, ancak Bellis, sarkan ince kollar, bacaklar ve hayal meyal seçilen kanatlar gördü.

Tedirgin oldu.

Dili anımsamaya çalışarak gözleriyle metni taradı. Kitapta bir tuhaflık vardı. Bellis'in gördüğü diğer bütün Yüksek Kettai dilindeki eserlerden farklı gibiydi. Tonunda bir uyumsuzluk vardı, eski Gnurr Kett kilise şarkılarında rastlanan şiirsel anlatımla yakından uzaktan ilgisi yoktu.

"Dışarıdan birilerinden yardım almış olmalı, ama bütün diğerleri adamızdan uzak duruyor, aç kadınlarımızdan korkuyor." Bellis'in çıkarttığı anlam buydu.

Başını kaldırdı. *Tanrım,* diye düşündü, *başıma nasıl bir iş sardım ben.*

Çabucak düşündü, ne yapması gerektiğine karar vermeye çalıştı. Elleri hâlâ bir robot gibi sayfaları çeviriyordu ve kitabın ortalarına geldiğinde, adamın küçük bir tekneyle denize açıldığını gördü. O ve teknesi çok ufak çizilmişti. Denize bir zincir ve kocaman bir kanca indiriyordu.

Derinlerde, suyun dalgalanışını gösteren sarmalların ortasında iç içe geçmiş halkalar vardı, bunların yanında teknesi bir cüce gibi kalıyordu.

Resim dikkatini çekmişti.

Baktı ve içinde bir şey hop etti. Soluğunu tuttu. Birdenbire resim bir çocuğun göz aldanması gibi biçim değiştirdi ve bunun ne olduğunu gördü, neye baktığını biliyordu artık ve midesinin birden bulanmasıyla düşecek gibi oldu.

Zarganadenizi'nin gizli projesini biliyordu. Nereye gittiklerini biliyordu. Johannes'in ne yaptığını biliyordu.

Şekel hâlâ konuşuyordu. Yamyam balığı saldırısına geçmişti.

"Tanner aşağıdaydı," diyordu oğlan gururla. "Tanner adamlara yardım etmeye gitti, ama geç kalmıştı. Sana komik bir şey söyleyeyim mi? Hani sana bir süre önce şehrin altında bir şeyler olduğunu ama Tanner'ın, onların ne olduklarını anlayamadığını söylemiştim. Görmesine izin verilmiyordu hani, hatırlıyor musun? Şey, dün kemikli balık çekip gittikten sonra zavallı Tanner tam bunlardan birinin altına çıkmaz mı? Ne olduğunu doğru dürüst görebiliyor tabii –aşağıda ne olduğunu biliyor şimdi. Tahmin et bakalım ne..."

Dramatik bir tavırla durup Bellis'in tahmin etmesini bekledi. Kadın hâlâ resme bakıyordu.

"Bir yular," dedi neredeyse duyulamayacak bir sesle. Şekel'in yüzüne şaşkın bir ifade geldi. Bellis birden yüksek bir sesle konuşmaya başladı. "Dev bir yular, gem, dizgin, bir binadan daha büyük bir koşum.

"Zincirler, Şekel. Tekne boyunda zincirler," dedi. Kadın lafını bitirirken oğlan ona bakıp şaşkın şaşkın başını salladı. "Tanner zincirler gördü."

Bellis gözünü hâlâ elindeki resimden alamıyordu: Donmuş dalgaların balık pulları gibi kusursuz bir dizilimle birbirinin üzerine yığıldığı bir denizdeki küçük bir teknede duran küçük bir adam ve onların altında, çapraz çizgiler ve sarmallarla gösterilmiş derinlikler ve en dipte, yukarıdaki tekneyi kolayca gölgede bırakan, iç içe geçmiş halkalar, perspektifleri ne kadar belirsiz olsa da muazzam bir genişlikte, akıl almaz büyüklükteler ve merkezleri karanlık. Yukarı bakıyor, avını yakalayan balıkçıya bakıyor.

Göz akı, iris ve göz bebeği.

Bir göz.

Ara III

Başka bir yer

Salkrikaltor'da işgalciler var. Sessizce oturuyorlar, kararlı ve amansız bakışları şehri ve kerevitleri tarıyor.

Arkalarında kaybolan çiftçiler, denizaltı serüvencileri, gezginler ve memurlar bıraktılar. Tatlı sözlerle, büyü ve işkence ile bilgi topluyorlar.

İşgalciler yağa benzer gözleriyle etrafı izliyorlar.

Keşifler yaptılar. Tapınakları, köpek balığı mağaralarını, tünelleri, geçitleri ve kerevit varoşlarını, sığlıklardaki yapıları gördüler. Hava kararıp Salkrikaltor'un ışıkları yanmaya başladıkça, trafik artıyor. Genç, bakımlı kerevitler tepelerindeki sarmal geçidin üstünde kavga ediyor ve kasıla kasıla yürüyorlar (Devinimleri, saklanarak onları izleyenlerin gözlerine yansıyor).

Saatler geçiyor. Sokaklar boşalıyor. Şafaktan önceki saatlerde lambaların ışıkları iyice azalıyor.

Sessizlik sürüyor. Ve karanlık. Ve soğuk.

İşgalciler kıpırdanmaya başlıyor.

Boş sokakları geçiyorlar, karanlık onları saklıyor.

Artık çöp şeritleri gibi ilerliyorlar, sanki bir hiçler, sanki rastgele gelgitlerle çekilip itiliyorlar. Anemon kaplı arka sokakları takip ediyorlar.

Bu çukur sokaklarda, gece balıklarından, salyangozlar ve onlar yaklaştıkça korkudan donakalan kerevitlerden başka canlı varlık yok. Bina iskeletlerindeki dilencileri arkada bırakıyorlar. Toz haline gelmek üzere olan bir ardiyedeki yarıktan geçiyorlar. Oradan dışarıya, suların aşındırdığı bir çatının en altından öteye geçiyorlar, gölgelerin içinden süzülüyorlar. Müren balıkları kadar hızlılar.

Bir kan sarmalı içinden onlara bir isim fısıldanıyor, kabul ettikleri bir ipucu bu, gizlice sokuluyor ve buluyorlar.

Yükseliyor ve denizin içinden aşağıdaki çatılara bakıyorlar.

Orada uyuyor, bacaklarını altına doğru kıvırmış, bedeni akıntıda hafif hafif sallanıyor, gözleri kapalı –peşinde oldukları erkek–kerevit. İşgalciler yere çömeliyorlar. Onu okşuyor, dokunuyor ve boğazlarından sesler çıkarıyorlar, öteki yavaş yavaş gözlerini açıyor ve deli gibi bağlarına asılıyor, bacakları ve kolları iki yana açılarak bağlanmış (*onu uyandırmamak için dadılar gibi sessizce ve okşayarak*), ağzı o kadar geriliyor ki, yarılıp kanayacak gibi. Eğer ona, boynunda ve sırtındaki belli sinirlere geçirerek sesini kesen bir kemik takmamış olsalardı, kerevit o titreşimli sesiyle çığlıklar atarak bağıracaktı.

Kerevitin boğazından kan sızıyor. İşgalciler merakla izliyor onu. Sonunda bu taşkınlıktan yorulunca, avcısı zarif bir devinimle yanına geliyor ve konuşuyor.

–bir şey biliyorsun diyor. *–onu bizim de bilmemiz gerekiyor.*

İşlerine başlıyorlar, kerevit çevirmene akıl almaz bir ustalıkla dokunarak sorularını fısıldıyorlar, o ise başını geriye atıyor ve yine çığlık atıyor.

Yine, sessizce.

İşgalciler devam ediyor.

Sonra.

Okyanusun deniz solucanları fosilleriyle kaplı tabanı gözden kayboluyor ve su uçsuz bucaksız açılıyor, karanlık şekiller (evlerin-

den çok uzak) karanlıkta, suyun içinde kımıltısız oturuyor ve derin derin düşünüyorlar.

İzledikleri yol bir yerde kopuyor.

İnce ince söz dalgaları alay edercesine etraflarında dolanıyor. Güneye giden gemi gitmiş. Kıtanın, karanın yükselerek tatlı suyu tuzlu sudan ayırdığı kayalıklarının kenarlarından ilerleyip, Şahmeran Kanalı'na, Salkrikaltor'un yukarı uzanan parmaklarına, denizle Yeni Crobuzon arasında gidip gelen gemiye sonunda ulaşıyorlar. Ama gemi gitmiş, arkasında bir girdap halinde yalanlar ve hikâyeler bırakarak.

Derinlerdeki ağızlar. Hayalet korsanlar. Tork. Gizli fırtınalar. Yüzen şehir.

Tekrar ve tekrar yüzen şehir.

Avcılar Salkrikaltor'un güney sularında belli belirsiz görünen sondaj donanımlarını araştırıyorlar: Dev ağaçlara, kalın derili hayvanların bacaklarına benzeyen destekler, deniz yatağında ufalanan beton kuyular, etraflarında, ayak parmaklarının arasından çıkar gibi sızan çamur.

Delgiler yumuşak kayayı zorluyor, suyunu çekiyor. Donanımlar bataklık hayvanları gibi sığlıklarda besleniyor.

Deri ve havadan oluşan giysiler içindeki adamlar zincirlerle aşağıya inerek, mırıldanıp duran devlerle ilgilenmeye geliyorlar, ancak avcılar kolayca bunların işini görüyor. Maskelerini alıyorlar, adamlar boşu boşuna çırpınıyor ve havada yükselen feryat baloncuklarının ardından can veriyorlar. Avcıları ise bunları, büyülerle ve ağızlarına oksijen vererek, kalp atışlarını yavaşlatacak masajlarla hayatta tutuyor, sonra aydınlık suyun altındaki mağaralarda, bu adamlar merhamet dileniyor ve avcılarının ısrarıyla onlara hikâyeler anlatıyorlar.

En çok da, *Terpsikor*'u ele geçirmiş olan yüzen şehir hakkında olanlar.

Gece oluyor ve günden geriye kalan gölgeler saklanıyor.

Belirsiz şekillerin bakması gereken dünya kadar su var. Okyanuslar var: Rime; Boxash; Vassilly, Tarribor ve Teuchor; Sessiz ve Kabaran Deniz. Sonra, Centilmen Denizi, Sarmal Deniz, Saat ve

Gizli Okyanus ve diğerleri; bir sürü de boğaz, haliç ve kanal. Ayrıca körfezler ve koylar.

Bunların hepsini nasıl araştıracaklar? Nereden başlayacaklar?

Denize soruyorlar.

Derin sulara gidiyorlar.

-yüzen şehir nerede? diye soruyorlar.

Goblin köpek balıklarının kralı bilmiyor ya da umurunda değil. Corokanth söylemiyor. Avcılar başkalarına soruyor: *-yüzen şehir nerede?*

Keşişlere benzeyen, morina ve mığrı balığı kılığına girmiş münzevilere rastlıyorlar ama bunlar da bir şey bilmediklerini söyleyip yüzerek uzaklaşıyor, tefekkür haline devam ediyorlardı. Avcılar tuzlu su yaratıklarına, okyanus ilkellerine soruyor ama bunların sulu çığlıklar halinde verdikleri bilgiden hiçbir şey anlamıyorlar.

Güneşle birlikte kalkıp yola düşen avcılar dalgaların üzerinde sallanırken tekrar düşünüyorlar.

Balinalara soruyorlar.

-yüzen şehir nerede? diye aptal kril yiyicilere, gri olana, kambur olana ve mavi olana soruyorlar. Tırmanır gibi üzerlerine binip ağır beyinlerindeki zevk merkezlerini uyarıyorlar. Rüşvet veriyorlar, dehşet içindeki tonlarca planktonu bir çorba gibi ağızlarından içeriye boca ediyorlar.

Avcılar sorularını emir verir gibi soruyorlar.

-yüzen şehri bulun, diyorlar dikkatle, balinaların anlayabileceği basit kavramlarla konuşuyorlar.

Balinalar da yapıyor bunu. Dev hayvanlar düşünüyor, sinapsları öylesine hantal ki, avcılar sabırsızlanıyor (ama beklemeleri gerektiğini de biliyorlar). Sonunda, ağızlarına aldıkları suyu fışkırtan balinaların sesinden başka bir şeyin duyulmadığı dakikaların ardından, aynı anda çırpılan kuyrukların çıkardığı gürültü bu sessizliği bozuyor.

Kilometrelerce öteye iniltiyle sesleniyor, yerlerini bildiriyor, birbirlerine dostça, aptalca mesajlar gönderiyor, kendilerinden isteneni yapıyor, Armada'yı arıyorlar.

Üçüncü Kısım

PUSULA FABRİKASI

15

"Bir deniz şeytanı çıkaracaklar."

Silas'ın yüzünde duyduklarına inanmak istemez gibi bir şüphe ve şaşkınlık vardı.

"Bu olamaz," dedi sakince, kafasını sallayarak.

"Çünkü deniz şeytanları bir efsane sadece, öyle mi?" dedi sertçe. "Soyları tükendi, öyle mi? Çocuklara anlatılan bir masal, öyle mi?" Dudaklarını büzdü ve Krüach Aum'un kitabını elinde salladı. "Bunu raflara, yirmi yıl önce her kim bıraktıysa, içindekilerin çocuk masalı olduğunu sanmış, Silas. Ben Yüksek Ketttai dilini okuyabiliyorum." Israrlı bir tonda konuşuyordu. "Bir çocuk kitabı değil bu."

Gün sona eriyor, dışarıda şehrin homurtusu sürüp gidiyordu. Bellis pencereden, olağanüstü renk tabakaları halinde solan gün ışığına baktı. Kitabı Silas'a uzattı ve yine konuşmaya başladı.

"İki gündür neredeyse başka bir şey yapmadım. Lanetli bir hayalet gibi kütüphanede kalıp Aum'un kitabını okudum." Silas sayfaları dikkatle, birer birer çeviriyor, sanki anlayabilirmiş gibi metne göz gezdiriyordu, ama Bellis onun bir şey anlamadığını biliyordu.

"Yüksek Kettai dilinde yazılı," dedi, "ama Gnurr Kett'in dili değil, eski değil. Krüach Aum bir anofel."

Silas dehşet içinde başını kaldırıp baktı. Uzun bir sessizlik oldu.

"Doğru söylüyorum," dedi Bellis. Bitkindi ve sesi de öyle çıkıyordu. "Ne kadar şaşırtıcı olduğunu biliyorum. Son iki günü, bulabileceğim ne varsa bulmaya çalışarak geçirdim.

"Ben ölüp gittiklerini sanıyordum ama hâlâ ölmekteler, Silas. İki bin yıldan fazladır ölüyorlar. Sıtma Kraliçeliği çöktüğünde, Shoteka'da, Rohagi'de, Shardlar'ın çoğunda bunların kökü kazınmıştı. Ama hayatta kalmayı başarmışlar... Gnurr Kett'in güneyin-

deki bir kaya deliğindeki küçük bir çıkıntıya tutunmuşlar. İster inan ister inanma, artık Kraliçelik kalmamış olsa bile, onlarla ticaret yapanlar var." Canı sıkkın bir halde başını salladı. "Dreer Samher ya da Gnurr Kett'le ya da ikisiyle birden bir anlaşmaları var, ya da öyle bir şey. Ne olduğunu anlayamadım.

"Bir de kitap yazıyorlar, baksana." Silas'ın elinde duran kitabı gösterdi. "Kim bilir neden Yüksek Kettai dilinde yazılmış. Belki şimdi konuştukları dil bu –dünyada bu dili konuşan tek halk oluyorlar bu durumda. Bilmiyorum, Silas, belki de bütün bunlar saçmalık," diye birden sinirlenerek sesini yükseltti. "Belki de bu kitap bir sahtekârlık, ya da yalan ya da evet bir çocuk masalı. Ama Tintinnabulum bana Krüach Aum'un yazdığı ne varsa bulmamı söyledi, sence bu kitabın ana konusu yalnızca bir rastlantı mı?"

"Neler söylüyor kitapta?" diye sordu Silas.

Bellis kitabı Silas'dan aldı ve yavaş yavaş ilk satırları çevirmeye başladı.

"'"Bunu gururlanmadan yazdığımı söylersem yalan söylemiş olurum. İçim besin gibi bununla dolu, çünkü... anlatacak bir hikâye buldum, Hayaletkafa İmparatorluğu'ndan beri yapılmamış ve ancak bin yıl önce, bir kez daha başarılmış bir şeyin hikâyesini. Atalarımızdan biri, kraliçemiz indirilip biz saklanmak için buraya geldikten sonra... Düzeneklerle ve büyülerle... suya gidiyor... karanlık bir noktaya... ve suyun ağzına büyüler gönderiyor, derken yirmi bir gün süren sıcaklık, susuzluk ve açlığın ardından... sudan büyük ve gizemli bir şey çıkardı.'" Başını kaldırıp Silas'a baktı ve lafını tamamladı. '"Yüzen dağ, dev balina, dünyamıza gelmiş en görkemli canavarı, deniz şeytanı.'"

Kitabı yavaşça kapattı.

"Bir deniz şeytanını çağırmış, Silas."

"Ne olmuş sonra?"diye sordu. "Kitabı okudun, ne *olmuş* sonra?"

Bellis içini çekti. "Nasıl ve nerede olduğunu söylemiyor, ama Aum bir tomar el yazması bulmuş, eski bir hikâye. Bunları anlamlı bir şekilde sıralayıp yeniden anlatmış. Adı geçmeyen bir anofel adamın hikâyesi. Yüzyıllar öncesinden. Adamın hazırlıklarıyla ilgili on sayfa var. Adam hiçbir şey yiyip içmiyor; sadece araştırıyor; sadece

denize bakıyor; gereksinim duyacağı şeyleri topluyor: fıçılar, içki, sahilde çürüyen eski makineler. Denize açılıyor. Tek başına. Bir kişinin idare edemeyeceği kadar büyük bir tekneyi kontrol etmeye çalışıyor, kimse onunla gelmiyor çünkü. Belli bir yer, bir tür derin... derin bir kuyu, okyanusun tabanında bir delik arıyor. Burası avlandığı nokta. Burası oltasını attığı nokta. Burası deniz şeytanının... genellikle yaşadığı yerden çıkmasını beklediği nokta.

"Sonra yirmi sayfa denizdeki haliyle ilgili sıkıcı bilgi var. Aç, susuz, yorgun, ıslak, terli... Bu tip şeyler. Doğru yerde olduğunu biliyor. Olta iğnesinin... büyük bir şeye uzandığını biliyor. Dünyayı kanatıp geçiyor ama deniz şeytanının ilgisini çekemiyor. Bu kadar büyük bir solucan yok.

"Derken üçüncü gün, iyice bitkinleşiyor ve tuhaf akıntılar teknesini oraya buraya sürüklemeye başlıyor, gökyüzü kararıyor. Elektrik yüklü bir fırtına yaklaşıyor. O zaman doğru yerde olmanın yetmediğine karar veriyor -yaratığı yakalamak için güce gereksinimi var. Dolu ve yağmur damlaları bedenine vurup duruyor, deniz kuduruyor. Tekne dev gibi dalgaların arasında sarsılıyor, sanki parçalanacakmış gibi suya vuruyor."

Silas gözlerini kocaman açmış onu dinliyordu ve Bellis'in gözünün önüne birden, kendisinin çocuk masalı anlatan bir öğretmen olarak gülünç görüntüsü geldi.

"Fırtına gitgide yaklaşırken, ana direğin üzerine bir kablo fırlatıyor, bunu hâlâtlara doluyor ve sonra bir tür dinamoya bağlıyor. Derken..."

Bellis içini çekti. "Sonra ne olduğunu tam anlayamadım. Büyü falan yapıyor. Sanırım büyüyle yıldırımları, elektrik cinlerini çağırmayı ya da onları kurban etmeyi ya da her neyse onu yapmayı deniyor, ama ne olduğu açık değil. Neyse işte..." Omuz silkti. "Başarıyor ya da başaramıyor, ona bir cinin yanıt vermesi ya da yalnızca fırtınalı bir havada otuz metrelik direğe sarılı bakır bir kablo nedeniyle, iletkene yıldırım düşüyor.

İlgili resmi açıp gösterdi: Gölge halinde bir tekne silüeti, çevresi beyaz olan ışığıyla, direğin tepesinde çakan, bir testereyi andıran, geometrik şekilli bir şimşek.

"Makinelerde muazzam bir enerji patlaması oluyor. Bir yem olarak kullanıp yaratığı denetlemek amacıyla oluşturduğu büyü düzeneği birden aşırı yüklenmiş bir güçle sarsılmaya başlıyor ve hemen yanıyor. Teknesi yalpalıyor ve kancasını bağladığı vinçler birden eğiliyor, aşağıda bir kabarma oluyor.

"Kancası deniz şeytanına takılıyor. Ve yaratık ortaya çıkıyor."

Bellis sessizleşti. Sayfaları çevirdi ve Aum'un sözlerini okumaya başladı.

"'Okyanus sekiz kilometre aşağıdan gelen bir çığlıkla titreşti, su yükseldi ve sarsıldı, derken uçsuz bucaksız bir alanda kararsızca sürüklenmeye başladı, aşağıdan gelen büyük saldırı, dalgaların yerini aldı ve tekneyi bir toz zerresi gibi savurdu, deniz şeytanı yüzeye çıkarken, ufuk görünmez oldu.'"

Hepsi bu. Yaratığın tarifi yoktu. Resmin olması gereken sol sayfa boş bırakılmıştı.

"Onu görüyor," dedi sessizce. "Büyüklüğünü gördüğünde, onu yalnızca olta iğneleri ve büyülerle yakaladığının farkına varıyor. Zincirleri olta gibi sararak onu çekebileceğini sanıyor. Olanaksız tabii. Deniz şeytanı zincirleri kolayca koparıyor. Sonra yeniden suya dalıyor ve deniz bomboş. Adam tek başına ve evine giden yolu aşmak zorunda."

Bellis onu gözünün önüne getirebildi ve görüntüsü içine işledi. Perişan durumda bir adam, tuzlu suyla sırılsıklam olmuş, hâlâ devam eden korkunç bir fırtınanın ortasında, doğrulmaya çalışıyor, yetersiz teknesinin güvertesinde düşe kalka yürüyor. Durmuş motorlarını yeniden çalıştırıyor, aç ve susuz, gerisin geriye gitmeye, denizi yeniden aşmaya çalışıyor ve hepsinden kötüsü, yapayalnız.

"Sence bu gerçek mi?" diye sordu Silas.

Bellis kitabın son bölümünü açtı ve görmesi için onun önüne tuttu. Sayfalar tuhaf görünüşlü matematiksel hesaplarla kaplıydı.

"Son yirmi sayfayı denklemler, büyü notları, meslektaşlarına göndermelerle dolduruyor. Aum buna veri eki diyor. Çevirmek olanaksız gibi. Anlamıyorum –yüksek kuram, kripto-cebir ve benzeri şeyler. Ama inanılmaz bir özenle yapılmış. Eğer sahte ise, gereksiz

ölçüde karmaşık. Yaptığı şey –Aum ayrıntıları, tarihleri, teknikleri, büyüyü ve bilgileri kontrol ediyor– nasıl yapıldığını ortaya çıkarmak. Bu son sayfalar... Bunlar bir sergi, bilimsel bir inceleme, bunun nasıl yapılacağını açıklıyor. Bir deniz şeytanının nasıl çıkarılacağını.

"Silas, bu kitap son Kettai Vullfinch Yılı'nda yazılıp basılmış. Yirmi üç yıl önce. Tintinnabulum ve yandaşları burada yanılmış –ona göre Aum geçen yüzyılın yazarı. Kitap Gnur Kett'de, Kohnid'de, Kıpırdaşan Bilgelik adında bir yayınevinden çıkmış. Kütüphanede, Kettai dilinde, tahmin ettiğin kadar çok eser yok. Olanların da büyük kısmı Temel Kettai dilinde. Ancak birkaç tanesi Yüksek Kettai dilinde ve bunların hepsine baktım. Kıpırdaşan Bilgelik, Yüksek Kettai dilinde olanları yayınlıyor: felsefe ve bilim, eski metinler, ruhani ya da gnostik mekonomi ve benzerleri.

"Kıpırdaşan Bilgelik bu kitabın doğruyu söylediğine inanmış olmalı. Eğer sahte ise, bilimsel bir yayınevi –Armada'nın en akıllı kişileri gibi– bunu yutmuş demektir.

"Sevgililer'in bilim adamları başka ne okuyorlar, bir bakalım mı, Silas? Arkadaşım Johannes'in kitabı *Megafauna Kuramları*. Tabakalararası yaşamla ilgili bir başka kitabı bu. Suyun doğasıyla ilgili radikal kuramlar, deniz ekolojisiyle ilgili kitaplar. Ayrıca bu küçük kitabı deli gibi arıyorlar, kim bilir, belki de Tintinnabulum ve yandaşları daha önce bu kitaba yapılan birkaç göndermeyi okudu ve onu nasıl bulacaklarını bilmiyorlar. Tanrı aşkına, sence ne demek oluyor bütün bunlar?

"Silas, bu şeyi okudum ben." Adamla göz göze gelmeye çalıştı. "Gerçek bu. Bir deniz şeytanının nasıl çıkartılabileceğini anlatan bir kitap. Ayrıca onun nasıl kontrol edilebileceğini. Aum'un anlattığı şu anofel adam... Deniz şeytanı ondan kolayca kurtuluyor." Öne eğildi.

"Ama o tek bir kişiydi. Armada bir şehir. O oradan buradan buharlı makine parçaları topladı: Armada'nın tamamen endüstriye ayrılmış *bölgeleri* var. Şehrin altından dev zincirler sarkıyor –bunu biliyor muydun? Onlarla ne yapmayı planlıyorlar sence? Hem Armada *Sorghum*'u da çaldı." Söylediklerinin etki yaratması için biraz

bekledi ve adamın bakışlarındaki belli belirsiz değişimi fark etti. "Şehirde o lanet kayasütünden yüzlerce galon olduğu gibi, daha çoğunu elde edecek araçları da var. Tanrı bilir bununla hangi büyüyü harekete geçirecekler.

"Sevgililer, Aum'un adamının beceremediği şeyi başarabileceklerini sanıyor," dedi. "Çukura doğru gidiyorlar, deniz şeytanını çıkarmaya. Onu şehre bağlayacaklar. Denetimi ellerinde olacak."

"Kitaptan başka kimin haberi var?" diye sordu Silas. Bellis başını salladı.

"Hiç kimse," dedi. "Yalnızca şu oğlan, Şekel. O da kitabın ne olduğunu, ne anlattığını bilmiyor."

Onu bana getirmekle en iyi şeyi yaptın, demişti Bellis. *Ne olduğuna bir bakayım, işe yarar bir şey olduğunu görürsem hemen Tintinnabulum'a iletirim.*

Şekel'in sessizliğini, korkusunu anımsadı. Angevine'ı görmek için Tintinnabulum'un *Kastor*'una sık sık gidiyordu. Onun, bir yanlış yaptığı korkusuyla, kitabı adama kendisinin götürmediğini biliyordu Bellis. Bir an içi sızladı. Okuması henüz çok iyi değildi ve belli ki bu kadar önemli bir şeyle karşılaşınca, bütün özgüvenini yitirmiş, *Krüach* sözcüğünü oluşturan harf bileşimine, sonra Tintinnabulum'un kâğıdından kopyaladığı isme bakmış, bunların aynı olduğunu görmüştü, ama yine de, yine de...

Ama yine de tam emin olamamıştı. Kendini aptal durumuna düşürmek ya da başkalarının zamanını boşa harcamak istememişti. Bulduğu kitabı arkadaşı ve öğretmeni olan Bellis'e getirip sormak, emin olmak istemişti. O ise kitabın elinde olmasının kendisine güç vereceğinin farkına vararak, onu acımasızca oğlandan almıştı.

Sevgililer onları güneye, deniz yatağındaki bir çatlaktan deniz şeytanının çıkabileceği yere götürüyorlardı. Gerekli her şeyi toplamış -ihtiyaç duydukları bilim adamları, büyüleri çalıştıracak bir sondaj kulesi- madenlerine doğru yol alıyorlar, uzmanları ise, yolculuk yapıyor olmalarına aldırmadan ve gece gündüz demeden, hesaplarını tamamlamaya, şeytanı çağırmanın sırrını çözmeye çalışıyorlardı.

Derken Silas ve Bellis birdenbire, artık amaçlarına ulaştıklarını, Sevgililer'in planını çözdüklerini ve şehrin nereye gittiğini anlayabileceklerini fark eder etmez, heyecanla bu bilgiyi kaçmak için nasıl kullanabileceklerini konuşmaya başladılar.

Ne yapacağız? diye sessizce düşünüyordu Bellis. *İşte yine, benim aptal, küçük, bacadan bozma odamda oturuyor, birbirimize ve kendi kendimize aman Tanrım, aman Tanrım deyip duruyoruz, neden, çünkü sır perdesini bir ucundan kaldırdık ve altından başka pislikler çıktı, başka sorunlar çıktı ve bu konuda bir şey yapamıyoruz.* Bitkinlikten inleyecek hale gelmişti. *Artık ne yapacağımı düşünmek istemiyorum. Bir şey yapmak istiyorum.*

Parmaklarını kitaptaki yazıların üzerine vurmaya başladı. Kendisinin ve çok az kişinin daha okuyabileceği bir yazı.

Bu eski dile bakarken, içini belli belirsiz, tatsız bir kuşku kapladı. O gece lokantada, Johannes, Sevgililer'in onun kitaplarını kullandığını söylediği zaman kapıldığı duygunun aynısıydı bu.

Şehri sürükleyen römorkörün ve diğer araçların oluşturduğu filonun sürekli gıcırtısı, bir arka plan sesi olarak hep vardı. Fark edilmese ve unutulsa da devam ediyordu. Gece ya da gündüz, Armada, birkaç santim bile olsa ilerlemeden geçen bir an yoktu. Olağanüstü bir çabayla ve adım adım, bir insanın emeklemesinden daha yavaş ilerliyordu.

Ancak günler bu işkence yavaşlığında geçiyor ve şehir gidiyordu. İnsanlar ceketlerini ve yün pantolonlarını atmaya başlamıştı. Günler hâlâ kısaydı, ama bunu dert eden yoktu. Armada ılıman bir deniz bölgesine girmişti ve daha sıcak sulara doğru gitmeye devam ediyordu.

Armada'daki bitkiler –buğday ve arpa, güvertedeki çayırlar, eski taş ve metalleri kaplamış yabani otlar– bu değişimi hissediyordu. Sürekli sıcaklık isteyen bitkiler, bu rastgele mevsim değişikliğinde; gerek duydukları besini alarak, hızla büyümeye, tomurcuklanmaya başladılar. Parklardan farklı kokular yükselmeye başladı, yeşilliklerin arasında küçük çiçekler belirdi.

Her gün tepelerinden daha çok sayıda kuş geçiyordu. Korsan gemileri, sıcak suların yeni ve renkli balıklarının üzerinde yol almayı sürdürdü. Arınada'nın sayısız küçük tapınağında, şehrin rastgeldiği bu beklenmedik ilkbahar için ayinler yapılıyordu.

Tanner zincirleri görmüştü ve şehir için ne planlandığını anlaması uzun zaman almadı.

Kuşkusuz ayrıntıları bilemezdi. Ancak ne gördüğünü anımsıyordu: Yukarı çıktıkça iyice hissetmeye başladığı dehşet duygusuna ve soğuğa rağmen. Yasak gemilerden birinin altında, gölge halindeki şaşırtıcı bir şeyin tam ortasında bulmuştu kendini. Büyüklüğü önce kafasını karıştırmış ama sonra görüntü netleştikçe, bunun on beş metre uzunluğunda bir zincir halkası olduğunu anlamıştı.

Muhteşem Doğu, tepesinde uğursuz bir bulut gibi uzanıyordu. Geminin yan tarafı, bir insan boyundan daha uzun boyutta eski cıvatalarla tutturulmuş metallerle kaplıydı. Tanner, geminin iskeletini saran yüzyıllık birikintilerin arasından, bu birinci halkaya bağlanmış başka bir halka daha olduğunu fark etti. Bunun gerisinde, uzamış yabani otlar ve büyülü su görüşünü engellemişti.

Şehrin altında kocaman zincirler vardı. Bunu bildiğinden neyin planlandığını anlamakta zorlanmadı. Neredeyse kahredercesine bir şaşkınlıkla, iskelelerdeki sohbetlerin arka planında her zaman hissedilen o sırra eriştiğini anladı. Huzursuzluğun kaynağını, göz kırpmaları, imalı bakışları, bütün çabaların gerisindeki o sözü edilmez projeyi.

Denizden bir şey çıkaracağız, diye sakince düşündü. *Bir yaratık mı? Bir deniz yılanı ya da kraken ya da her neyse işte, onu gemiye bağlayacağız... Peki sonra? O, Armada'yı çekebilecek mi? Bir deniz ejderinin bir savaş gemisini çektiği gibi mi?*

Bu akla yatkın, dedi kendi kendine, o şey her neyse, boyutu karşısında dehşete kapılarak, ama korkmadan ve karşı çıkmadan.

Peki neden benim gibilerden saklıyorlar bunu? diye düşünüyordu. *Sadakatimden kuşkuları mı var?*

Yamyam balığın saldırısından sonra Tanner'ın kendini toplaması günler sürdü. Uykuları bozulmuştu. Korkusundan ter içinde kalıyordu. Elinin, içi dışına çıkmış adamın bağırsaklarına değişi geldi aklına ve daha önce ölü görmüş ve ölüye dokunmuş olsa bile, bu cesedin gözlerindeki dehşetin boyutu günler sonra bile onu tedirgin etmeye devam etti. Kemikli balığın, engellenmesi mümkün olmayan bir felaket gibi, amansızca ona doğru gelişi gözünün önünden gitmiyordu.

İş arkadaşları ona saygı gösteriyordu. "Denedin, Tanner, dostum," diyorlardı ona.

İki gün sonra Tanner, Zarganadenizi ile Jhour arasındaki havuza gitti yine, yüzecek ve çatlayan derisini yatıştıracaktı. Sudaki kadınları ve erkekleri izledi; ılık havalarda sayıları biraz daha artmıştı. Diğer korsan vatandaşlar, onları kenardan izliyor, bu özel yüzme becerisine hayranlık duyuyorlardı.

Tanner beceriksiz ayak çırpmalarından ve havaya savrulan kollardan sıçrayan su damlalarını ve suyun yarılan yüzeyini gördü ve aşağıdaki yüzücüler dalıp derinlere doğru gözden kaybolurken bedeninin huzursuzca seğirdiğini fark etti. Onları, altlarında ne olduğunu göremiyordu. Öne doğru geldi, atlamaya hazırlandı ve midesinin bulandığını hissetti.

Korkuyordu.

Çokgeç, dedi kendine, bir histeri krizinin kenarındaydı. *Çokgeç dostum! Sen bu iş için Tekraryapım oldun! Kahrolası suda yaşıyorsun ve geriye dönüş yok.*

İki şeyden korkuyordu: denizden ve onu, solungaçlı, perde ayaklı ama suyun dışında yaşayan, derisi pul pul olmuş, kuruyan solungaçları ona acı veren, dokunaçları çürümüş, yüzmekten ödü kopan bir ucube gibi karada yaşamaya zorlayan kendi korkusundan. Bunu düşünerek suya girdi ve tuzlu su onu biraz olsun yatıştırıp rahatlattı.

Gözlerini açıp bakışlarını güneş ışığının aydınlattığı uçsuz bucaksız maviliğe çevirmek çok zor oldu, suyun altında büyük olasılıkla yine kaya değil; onun yerine, avcı balıkların kuyruklarını sallayarak gözden kayboldukları derinliği göreceğini biliyordu.

Çok zor oldu ama yüzdü ve gittikçe alıştı.

Şekel'in ısrarıyla Angevine, Tanner'ın, metal iç parçalarını karıştırmasına izin vermişti. Bu konuda hâlâ huzursuzdu. Adamın işini yapabilmesi için, önce kazanını söndürmüşler, kadını devinimsiz bir hale getirmişlerdi. Yıllardır böyle bir şeyin olmasına ilk kez izin veriyordu. Ateşinin sönüp soğuyacağı korkusuyla yaşamıştı hep.

Tanner, bütün makinelere yaptığı gibi onu önce bir kurcaladı, borularına vurdu, elindeki İngiliz anahtarını büyük bir ustalıkla kullandı. Sonunda başını kaldırdı ve Şekel'in eline yapışan kadının parmak eklemlerinin bembeyaz kesildiğini gördü.

Birisinin, ellerini kadının içine en son, Tekraryapılması sırasında sokmuş olduğunu düşündü Tanner. Bunu düşününce ona daha da nazik davrandı.

Tahmin ettiği gibi, eski ve verimsiz bir makinesi vardı. Yenilenmesi gerekiyordu. Angevine'a kısa bir uyarıda bulundu ve kadın korkuyla feryat etmeye başladığında, o, makineyi sökmeye başladı.

Angevine sonunda yatıştı (vazgeçmek için çok geçti, adam bunu pat diye söylemişti: Onu böyle bırakırsa bir daha asla kıpırdayamazdı). Sonunda, saatler sonra işini bitirerek, ter ve yağ içinde, kadının altından çıkıp yenilenen kazanı ateşlediğinde, kadının aradaki farkı hemen hissettiği çok belirgindi.

İkisi de yorgundu ve utanmıştı. Makinesinde yeterli basınç düzeyine erişip hareket etmeye, adamın ona kazandırdığı yeni güç kaynağını hissetmeye başlayan, ateşi kontrol ederek kok kömürünün daha uzun süre dayanacağını fark eden Angevine, onun kendisi için ne büyük bir şey yapmış olduğunu anladı. Ama Tanner kendisine teşekkür edilirken, kadının teşekkür ederken duyduğu huzursuzluğun aynısını hissetti ve ikisi de aynı anda birbirlerine bir şeyler mırıldanarak geçiştirdi bunu.

Daha sonra, Tanner deniz suyuyla dolu küvetine girdi ve yaptığı işi düşündü. Kadın artık sürekli yakıt aramak zorunda değildi. Kafası rahat olacaktı: Devamlı kazanını düşünmeyecek, ateşi canlandırmak için olmadık saatlerde uyanmayacaktı.

Sırıttı.

Ayağa kalktığında, elindeki tornavida ya da anahtarın ucunun, kadının ana gövdesinde yeni yaptığı çiziği fark etmişti. Lekeli de-

mirde bir yara açmıştı. Angevine metal parçalarını bakımlı tutmak için her zaman büyük çaba harcıyordu ve Tanner'ın yaptığı bu çizik dikkat çekmiş, adam huzursuzca kıpırdanmıştı.

Angevine bunu görünce, ağzı ve yüzü önce kızgınlıkla kasılmış, ancak dakikalar geçip buharın etkisiyle salınmaya başlayınca ifadesi değişmişti. Sonra giderken, bir an kapıda onu bekleyen Şekel'i bırakıp Tanner'a doğru yönelmiş ve sessizce onunla konuşmuştu.

"Çiziği boş ver, tamam mı?" demişti. "Büyük bir iş yaptın,Tanner. O işaret ise... eh, o da yeniden yapılanmanın bir parçası, değil mi? Yeniliğin bir parçası." Yüzünde kısa süren bir gülümseme belirmiş ve arkasına bakmadan gitmişti.

Bu sahneyi anımsayınca, yüksek sesle, "Rica ederim, ne demek," diye mırıldandı, memnun ve utanarak. Küvetin içinde arkasına yaslandı. "Oğlan için, aslında. Oğlanın hatırı için."

Armada'nın perili mahallesinde değişik boylarda yalnızca on gemi vardı, şehrin en baştaki limanının köşesine sıkıştırılmışlar, Kurak Şelale ile Kral Friedrich'in Sen-Ve-Senin ilçesini ayırıyorlardı.

Friedrich'in, acımasız ticari kurallarını benimsemiş halkı, çoğu zaman ilçenin yanı başındaki bu ürkünç gemilere aldırmıyor, dikkatini pazarlarına, gladyatör eğlencelerine ve tefecilere çeviriyordu.

Kurak Şelale'de ise, perili mahallenin uğursuzluğu, küçük deniz uzantısının üzerinden süzülerek Brucolac'ın ilçesine gölge düşürüyordu. Kurak Şelale'nin terk edilmiş gemilere komşu olduğu yerde, kendi tekneleri onların yanında sessiz ve çirkin kalıyordu.

Belki de Kurak Şelale sakinlerinin ölü kimselere ve zombilere karşı tavırlarını sertleştiren şey, Brucolac ve onun sağ kolu olan vampir subaylarının bizzat orada yaşıyor olmalarıydı. Belki de Sen-Ve-Senin ilçesindekilerden farklı olarak, Kurak Şelale vatandaşları, bitişiklerindeki ürkünç, perili mahallenin varlığını görmezden gelemiyorlardı.

Oradan esrarengiz sesler geldiğini duyuyorlardı: rüzgârla yayılan iniltiler; hafif motor gıcırtıları; birbirine sürtünen şeyler. Bazıları bu seslerin hayal ürünü olduğunu, bunların rüzgârın ve eski gemilerin garip mimarilerinin eseri olduğunu iddia ediyordu. Ama

çok az kişi buna inanıyordu. Bazen gözü kara bir grubun (nedense hep, şehre en son getirilenler arasından çıkıyordu bunlar) bu enkaz gemilere girdiği ve saatler sonra ağızları sımsıkı kapalı, bembeyaz bir şekilde dışarı çıktığı da oluyordu, ancak ağızlarından tek bir söz çıkmıyordu. Zaman zaman geri dönmeyenler de oluyordu, tabii.

Şehrin dokusundan bu on gemiyi kesip atmak, bunları temizlemek ve perili mahalleyi Armada'nın haritasından çıkarmak için girişimlerde bulunulduğu ve korkutucu gelişmeler sonucunda başarısızlığa uğranıldığı söylentileri alıp yürümüştü. Vatandaşların çoğunun bu sakin bölge konusunda batıl inançları vardı: Korktukları için burayı kaldırma konusundaki bütün girişimlere şiddetle karşı çıkıyorlardı.

Kuşlar bu perili gemilere konmuyordu. Eski direkleri, direk kalıntıları, çürüyen zift kaplı gövdeleri ve parçalanmış yelkenleriyle, ıssız ve terk edilmiş bir görüntü oluşturuyorlardı.

Kurak Şelale ile perili mahallenin sınırı rahatsız edilmemek isteyenlerin gittiği bir yerdi.

Gece, ince ince serpiştiren serin yağmur altında iki adam duruyordu. Bir yelkenlinin güvertesinde yalnızlardı.

Önlerinde, on metre kadar ileride uzun ince bir tekne, Armada'nın dinmeyen rüzgârı ve sallanmasıyla çatırdayıp duran eski bir kadırga vardı, boş ve karanlık. Onu yelkenliye bağlayan köprüler çürümeye başlamış ve zincirlerle kapatılmıştı. Perili mahallenin en önemli gemisiydi bu.

Adamların arkasından, uzaklardan şehir merkezinin sesi geliyor, bir sürü tekneyi saran düzensiz çarşıların, tiyatroların ve dans salonlarının sesi. Yelkenli sakin. Güvertesindeki bir sıra çadır evin çoğu boş. Orada yaşayan çok az kişi ise güvertede duranların kim olduğunu fark edip gözden uzak kalmaya dikkat ediyor.

"Şaşkınlık içindeyim," dedi Brucolac sessizce, yanında duran arkadaşına bakmadan. Sakin, kısık sesi ancak duyuluyordu. Kadırganın ötesine, simsiyah denize bakarken, rüzgâr ve yağmur kabarık siyah saçlarını uçuşturuyordu. "Anlat bakalım." Döndü ve yüzünde hafif bir hayret ifadesiyle Uther Doul'a bakarak kaşlarını kaldırdı.

Yanlarında bu konuşmayı izleyecek hiçbir güvenlik görevlisi, muhafız ya da refakatçi olmadığından, iki adamın ulu orta yaptıkları tartışmalarında, alışık oldukları gerilimden eser yoktu şimdi. Beden dilleri, ilk kez karşılaşan insanlar gibi, bir parça temkinliydi.

"Seni tanımıyor değilim, Uther," dedi Brucolac. "Birlikte çok şeye katlandığımızı da biliyorum. Sana güveniyorum. İçgüdülerine güveniyorum. Nasıl düşündüğünü biliyorum. Ayrıca ikimiz de biliyoruz ki; benim değil de... onların adamı olman... yalnızca lanet bir rastlantı." Sesinde bir üzüntü, ufak bir üzüntü esintisi vardı.

Brucolac solgun gözlerini Uther Doul'a dikti. Uzun çatallı dili havayı yaladı ve yeniden konuşmaya başladı.

"Anlat bana, dostum. Neler olduğunu anlat. Aklım almıyor, bu aptalca düşünceyi destekliyor olamazsın. Kendini suçlu mu hissediyorsun, sorun bu mu? Onların kafasına bu düşünceyi senin sokmuş olman mı? Sen söz etmemiş olsaydın, onların asla böyle bir şeyi düşünemeyecek olmaları mı?" Konuşurken biraz öne eğildi.

"Konu güç değil, Uther. Bunu sen de biliyorsun. Arınada'yı kimin yönettiği umurumda değil. Benim bütün istediğim Kurak Şelale. Zarganadenizi her zaman en güçlüsü oldu, buna itirazım yok. Kahrolası deniz şeytanına da... İşe yarayacağını düşünseydim, senin yanında olmaz mıydım? İtevi'nin, habire 'doğaya karşı', 'ölümcül güçlere müdahale etmek', bilmem ne, diye zırvalayan dallamalarından biri değilim ben. Yapma Uther, eğer *şeytanlarla* iş birliği yapmanın şehri güçlendireceğine inansaydım, bunu yapmaz mıydım sence?"

Uther Doul bakışlarını ona çevirdi ve ilk kez yüzünde bir ifade belirdi, bastırmaya çalıştığı bir gülümsemeyle seğirdi.

"Sen bir zombisin, Brucolac," dedi ezgili sesiyle. "Birçok kişi, senin Zebanilerle anlaşmalar yaptığına inanıyor, biliyorsun."

Brucolac ona aldırmadı ve devam etti. "Buna karşıyım çünkü bunun deniz şeytanıyla kalmayacağını ikimiz de biliyoruz." Sesi buz gibiydi. Doul başını çevirdi. Gecede ne yıldız ne de ufuk görülüyordu: Deniz ve gökyüzü iç içe geçmişti. "Diğerlerinin de bu meseleye uyanması çok sürmeyecek. Shaddler ne olursa olsun ken-

disinden isteneni yapar, ama Jhour ve Kitapkent, planın ne olduğunu anladıklarında Sevgililer'e bağlılıklarını sürdürürler mi sanıyorsun? Uther, bir isyana doğru gidiyorsunuz."

"Ölüadam..." diyebaşladı Uther ve birden durdu. Doul, şehirde bu saygı ifadesini kullanan tek kişiydi. Geldiği yerden biliyordu bunu. "Ölüadam Brucolac. Ben Sevgililer'in adamıyım. Bunu biliyorsun ve neden olduğunu da. Evet, belki başka türlü olabilirdi, ama olmadı. Ben bir askerim Brucolac. İyi bir askerim. Bunu yapabileceklerine inanmasam –işe yarayacağına inanmasam– onu desteklemezdim."

"Bir sürü zırva." Brucolac sert ve kısık bir sesle konuşmuştu. "Saçmalığın daniskası, Uther... bu bir yalan. Deniz şeytanıyla ne yapmak istediklerini nasıl anladığımı anımsıyor musun, gerçekten anımsıyor musun?"

"Casuslar," dedi Doul sakince, adamla yine göz göze geldi.

Brucolac onu hiç umursamadı. "Casuslar yalnızca ipuçları, üstü kapalı laflar toplayabilir. Kendine yalan söyleme. Biliyorum, çünkü bana *sen* söyledin."

Doul'un bakışları buz gibi oldu ve sertleşti.

"İftira bu ve bunu bir daha söylemene izin vermeyeceğim..." dedi ama Brucolac bir kahkahayla onun lafını kesti.

"Kendine bir bak," diye üstüne gitti. "Kiminle konuştuğunu sanıyorsun sen? Bu kadar kendini beğenmiş olma. Ne demek istediğimi biliyorsun. Tabii ki bilgiyi vermek için *gönüllü* davranmadın, hatta kabullenmek bile istemedin. Ama, Tanrı aşkına Uther, sana gelip bulduğum şeyi sordum ve sen de... Eh, sonunda ucu sana dokunacak bir şey söylemeyecek kadar profesyonelsin, ama eğer beni yanlış yönlendirmek ya da yanıldığıma inandırmak isteseydin, bunu yapardın.

"Ama yapmadın. Sana teşekkür borçluyum. İkimizin de bildiği durumu kabullenmeyip, kuşkularımı doğrulamayarak bu aptalca oyunu sürdürmeni anlıyorum ama lütfen, bunları inkâr da etme, buna razıyım. Sessiz kalmaya devam et.

"İşin gerçeği, Uther." Brucolac dalgın dalgın kenardaki korkuluktan kıymıklar koparıyor bunları karanlığa fırlatıyordu. "İşin gerçeği senin bana ihanet etmen. Hem biliyorsun, diğer ilçelerin

liderleri bunu söylediğimde bana inanmayacak. Bana tek başıma taşımam gereken bir şey verdin. Bana kalırsa sen bunun aptalca ve tehlikeli bir plan olduğunu biliyorsun ve bu bilgiyi ne yapacağını bilemediğinden bir suç ortağı aradın."

Doul gülümsedi. "Demek kendini bu kadar önemsiyorsun?" dedi gülerek. "Kendinden; her konuşmayı, her iletişim bozukluğunu kendince yorumlayabileceğinden, bu kadar mı eminsin?"

"Kesici golemleri anımsıyor musun?" diye sordu Brucolac birden ve Uther sessizleşti. "Buharrüzgârı Ovası'nı?" diye devam etti Brucolac. "Orayı anımsıyor musun? *Gördüğümüz* şeyleri? Bu şehir bize borçlu, Uther. Onu kurtaran biziz, bunu kabul etseler de etmeseler de, bilseler de bilmeseler de durum bu. Lanet olası Sevgililer neredeydi o zaman? Sen... ve ben vardık."

Martıların çığlıkları duyuldu. Teknelerin arasında esen rüzgârın sesi, perili mahallenin gıcırtısı...

"O zaman bazı şeyler öğrendim, Uther." Brucolac sakin konuşuyordu. "Senin içini okumayı öğrendim. Seni tanıyorum."

"Tanrı aşkına!" Uther Doul ona döndü. "Ne cesaretle karşıma geçmiş, benimle eski asker oyunu oynuyorsun? Senin tarafında değilim, Brucolac! Sana katılmıyorum! Bunu anlayabiliyor musun? Geçmişimiz var, doğru. Khyriad sana isteyerek sırt çevirmeyeceğimi biliyor, Ölüadam, ama... hepsi bu. Ben bir subayım ve sen de benim amirimdin. Bu gece çağırdığın için geldim, nezaketen. Başka bir şey değil."

Brucolac elini ağzına götürdü ve Doul'u inceledi. Uzun dili parmaklarının arasında dolaştı. Elini indirdiğinde üzgün görünüyordu.

"Yara diye bir şey yok," dedi. Sessizlik oldu.

"Yara yok," diye yineledi, "diyelim ki kâhinler yanılıyor ve o var, bulamayız ki. Diyelim bir mucize oldu ve bulduk, o zaman, bunun ölümümüz anlamına geleceğini, herkesten çok sen biliyorsun."

Doul'un sol omuzunda taşıdığı, kınıyla sarılı kılıcı işaret etti. Parmağını oynatarak arkadaşının, çatallaşan tellerin damarlar gibi sardığı, sağ kolunu gösterdi.

"Biliyorsun, Uther," dedi Brucolac. "Böyle bir şeyden akacak güçleri biliyorsun. Onların karşısına çıkamayacağımızı da biliyorsun. Herkesten iyi biliyorsun, bu budalalar senden ne öğrendiklerini sanırlarsa sansınlar, bu hepimizin sonu olur."

Uther Doul başını eğip kılıcına baktı.

"Ölümümüz olmaz," dedi, umulmadık ve güzel bir gülümsemeyle. "O kadar kesin değil."

Brucolac kafasını salladı.

"Tanıdığım en cesur adamsın, Doul, sayamayacağım kadar çok açıdan." Sesinde üzgün, hüzünlü bir tını vardı. "Bu yüzden diğer yüzünü görmek beni hayrete düşürüyor. Basit, pısırık, korkak, yüreksiz, ödlek halin." Doul yerinden kıpırdamadı ve bir tepki göstermedi, öte yandan Brucolac'ın alay eder gibi bir hali de yoktu. "En yürekli davranışın, sonuç ne olursa olsun, görevini yapmak olduğuna mı inandırdın kendini, Uther?"

Başını sallayıp duruyor, kuşkuyla bakınıyordu. "Sen bir mazoşist misin, Uther Doul? Bu mu yani? Kendini bu kadar alçaltmakla sertleşiyor musun? Şu doğranmış herifler sana ahmakça olduğunu bildiğin emirler verdikçe aletin mi dikiliyor? Onlara ne pahasına olursa olsun boyun eğerken, kendinle oynuyor, doruğa mı erişiyorsun? Ey güzel Tanrım, çekiştirmekten aletin kıpkırmızı olmalı şimdi, çünkü bunlar şimdiye kadar uymaya çalıştığın en çılgın emirler ve bunu biliyorsun.

"Bunları yerine getirmene izin vermeyeceğim."

Brucolac sırtını dönüp ağır ağır uzaklaşırken, Doul öylece bekledi.

Vampir yürürken bedenini gölgeyle sardı ve bir sis bulutunun içinde birden kayboldu, ayak sesleri de onunla birlikte yok olmuştu. Havada bir hışırtı oldu ve güvertenin çok üzerinde bulunan eski halatlar kendilerine bir şeyin sürtünmesiyle gıcırdadı ve o gitti.

Doul gözleriyle havadaki sesleri izledi. Ancak etrafındaki her şey sakinleştiğinde, eli kılıcının kabzasında, tekrar, denize ve perili mahalleye döndü.

16

Silas ve Bellis, atlaslardan ve kâşiflerin monografilerinden yararlanarak, Gnurr Kett, Cymek ve Demir Körfez'in haritalarını çizdiler. Kendilerini evlerine ulaştıracak bir rota bulmaya çalışıyorlardı.

Anofellerin adası işaretlenmemişti, ama kaktüs tacirlerin hikâyelerini yorumlayarak, buranın Gnurr Kett'in en güney ucunun kilometrelerce ötesinde, adanın uygar kuzey kıyılarının neredeyse iki bin kilometre uzağında olduğunu çıkardılar. Kuzey kenarından Yeni Crobuzon'a ise üç bin kilometre daha vardı.

Bellis, şehrin Kelltree tersanelerinde Kettai gemilerine ne kadar nadir rastlandığını biliyordu. Politik ekonomi kitaplarını karıştırdı, Dreer Samher'den Gnurr Kett'e, Shankell'e, Mandrake Adaları'na ve Perrick Nigh ile Myrshock'a ve sonunda, belki de, işkence gibi bir yolculukla Yeni Crobuzon'a giden ticaret gemilerinin rotalarını izledi.

"Sivrisineklerin adasına vardığımızda şehirden, sömürgeler kadar uzakta olacağız," dedi Bellis acı acı. "Aşmamız gereken kilometrelerce bilinmeyen deniz, haritada bile görünmeyen yerler, bir sürü aslı astarı olmayan söylentiler var. Upuzun bir ticaret zincirinin tam tersi yönde."

Bütün boş zamanlarını Bellis'in silindir şeklindeki odasında iki büklüm eğilmiş, dışarıdan gelen seslere, gün ışığına ya da lamba ışığına aldırmadan geçiriyorlardı. Bellis deli gibi puro içiyor, Armada'da yetiştirilen iğrenç tütüne küfrediyor, ikisi birlikte habire notlar alıyor, eski kitapları tarıyorlardı, çaldıkları bilgiden bir şeyler anlamaya çalışarak. Bir kaçış yolu bulmaya çalışarak.

Şehrin gizini bulmak için çok uğraşmışlardı. Bu giz şimdi ellerindeydi, yavaş yavaş anlamaya başlıyorlardı, ancak yine de, elle-

rindeki bu bilgiye rağmen evlerine dönemeyecek olmaları ihtimali onları dehşete düşürüyordu.

Nerede olacağımızı bir anlayabilsek... diye düşünüyordu Bellis. İçinden huzursuz bir şekilde, bu lanet olası şehrin tamamının bir limana yanaşmayacağını, ya da Kohnid'e veya başka bir limana uğramayacağını geçiriyordu. Öyle olsa bile, şehirden kıyıya, tersaneye, oradan da bir gemiye ulaşarak yeniden denizi aşıp evine dönmek için uğraşması gerekecekti. Bu da olacak şey değildi.

Kıyıya bir varsam, diye düşünüyordu. *Kıyıya bir varsam, belki birini yardım etmeye razı edebilirim, ya da bir tekne çalarım, ya da içine saklanırım ya da... Neyse...*

Ama kıyıya gidemezdi. Gitse bile bu düşündükleri boşa çıkabilirdi, bunu da biliyordu.

"Bugün Şekel beni görmeye geldi," dedi. "Bana kitabı vereli neredeyse bir hafta oldu, Silas. Ne olduğunu, onun Tintinnabulum'un aradığı şey olup olmadığını sordu. Yakında anlayacağımı söyledim."

"Çok sürmez," dedi kaygılı bir sesle. "Utangaçlığını atıp birine anlatması çok sürmez. Düşünsene, Sevgililer için çalışan bir liman işçisiyle arkadaş. Tintinnabulum'un hizmetçisini *beceriyor,* Tanrı aşkına.

"Harekete geçmeliyiz, Silas. Ne yapacağımıza karar vermeliyiz. Arkadaşlarına Krüach Aum'un bir kitabını bulduğunu söyleyecek olursa muhafızlar anında buraya gelir. Kitabı almakla kalmaz, onu bizim sakladığımızı da anlarlar. Bir Armada cezaevinin içini görmeyi hiç istemem doğrusu."

Sevgililer'in bir deniz şeytanını çıkarmayı ne kadar bildiklerini tahmin etmek zordu. Bir şeyler biliyor olmalıydılar -çukurların yerini, ne kadar mühendislik ve büyü gerektiğini, belki de gereken bilimlerin bazılarını. Ama özellikle Krüach Aum'un bu kitabının peşindeydiler.

Bir deniz şeytanını başarıyla çağırma ve yakalama girişiminin tek açıklaması, diye düşündü Bellis. *Nereye gideceklerini biliyorlar, ama iddiasına girerim, dünya kadar da bilmedikleri şey var. Parça-*

ları zamanında bir araya getirebileceklerini sanıyor olmalılar, bunu yapabilirler de, ama kesinlikle, bu kitabın, işlerini çok daha kolaylaştıracağını söyleyebilirim.

Bir sürü aptalca düşünce geçiyordu kafasından, kitap karşılığında özgürlüğünü istemek gibi, ama bunun asla işe yaramayacağını adı gibi biliyordu. Umut parmaklarının arasından kayıp gidiyordu ve bunu fark etmek kanını âdeta donduruyordu.

Acınası bir yapmacıklıkla, bir gün, Carrianne'e oradan kaçmak konusunu açtı. Bütün sorularını ve düşüncelerini hiç inandırıcı olmayan, *diyelim ki*'lerle ortaya koyarak, Carrianne'e hiç şehirden kaçınayı isteyip istemediğini sordu.

Carriane çok tanıdık gelen acımasız bir ifadeyle sırıttı. "Aklımın ucundan bile geçmedi," dedi.

Kurak Şelale'de bir barda oturuyorlardı. Carrianne abartılı bir tavırla etrafına bir göz atıp tekrar Bellis'e döndü ve konuşmaya devam etti. "Tabii ki. Ama geri döneceğim ne var ki, Bellis? Neden tehlikeye atılayım ki? Bazı tutsaklar her birkaç yılda bir bunu deniyor. Küçük bir tekneyle ya da ne bulurlarsa. Ama her zaman, her zaman durduruluyorlar."

Bunlar yalnızca duyduklarım, diye geçirdi içinden Bellis.

"Sonra ne oluyor onlara?" diye sordu.

Carrianne bir süre önündeki içkiye baktı, sonra yüzünde yine acı bir gülümseme ile Bellis'e döndü.

"Armada'nın bütün yöneticilerinin uzlaştığı tek şey bu, denebilir," dedi kadın, "Sevgililer, Brucolac, Kral Friedrich ve Bragi-nod ve Konsey, hepsi. Armada bulunmayı göze alamaz. Bizim burada olduğumuzu bilen gemiciler var kuşkusuz, Dreer Samher gibi ticaret yaptığımız topluluklar var. Ama büyük bir güç tarafından –Yeni Crobuzon gibi– bulunmak? Bizi denizlerden silmek isteyecek bir güç tarafından bulunmak? Kaçmak isteyenler durduruluyor Bellis. Yakalanmıyor, dikkat et. Durduruluyor."

Carrianne Bellis'in sırtını sıvazladı.

"Yapma Tanrı aşkına, bu kadar dehşete düşme!" dedi dostça. "Gerçekten şaşırdığını söyleme bana. Evlerine varacak olsalar, yalan yanlış bildiklerini anlatsalar ve sizinkiler de Armada'yı ele geçire-

cek olsa, neler olacağını bilmiyor musun? Yeni Crobuzon'un köle gemilerinden kaçan Tekraryapımlara bir sor bakalım, Crobuzon donanmasına ne kadar sadık olduklarını gör. Nova Esperium'a gidip yerlilere ne yapıldığını görenlerin bazılarına sor. Ya da ellerinde damgalı mektuplar taşıyan Yeni Crobuzon yağmacılarıyla karşılaşan bazı denizcilere sor. *Bizim* korsan olduğumuzu mu sanıyorsun Bellis? İçkini iç ve çeneni kapa!"

O gece Bellis ilk kez yüksek sesle, Silas ve kendisi evlerine dönemeyecek olurlarsa ne yapacaklarını düşündü. Bu olasılık dahilinde planlar kurdu.

Ancak söz konusu olan şeyin yalnızca kendi kaçışı olmadığını fark ettikçe, bir parça rahatlar gibi oldu. *Kaçamayacak olursak?* diye düşünmeye çalıştı, serinkanlılıkla. *Her şeyin sonu mu bu? Son söz mü yani?*

Silas solgun ve yorgun bir suratla onu izliyordu. Bellis adama bakarken, birdenbire, evinin kuleleri, pazar yerleri, kenar mahallelerin tuğla evleri berrak bir resim gibi gözünde canlandı. Arkadaşlarını anımsadı. Yine Yeni Crobuzon'u düşündü. İlkbaharda her yeri saran bitki özü kokusu; yıl sonundaki soğuk; bütün şehir, Jabber Sabahı festivalinde aydınlatılmış, her yanına iplerle gerilmiş fenerler asılı, etraf insan kaynıyor, trenler renkli süslerle donatılmış. Sokak lambaları altında yılın herhangi bir gece yarısı.

Sonra, savaşta, Gengrisler'le kanlı bir savaşta.

"Bir haber göndermemiz şart," dedi sessizce. "En önemlisi bu. Biz geri dönsek de dönmesek de onları uyarmamız gerekiyor."

Bunu söyleyince başaramayacağı şeyi de açığa çıkarmış oldu. İçi biraz daha sakinleşti. Çekinerek önerdiği planlar şimdi daha sağlam bir temele basıyordu, daha sistemli ve gerçekleşme olasılığı daha yüksekti.

İşin sırrının Hedrigall'de olduğunu fark etti.

Büyük kaktüs adam, Samheri masalcısı ve balon pilotu hakkında bir sürü hikâye anlatılıyordu. Söylenti, yalan ve gerçekten oluşan bir bulut. Şekel'in ona soluk soluğa anlattıkları arasında bir şey,

Bellis'in aklında yer etmişti: Hedrigall sivrisinek halkının adasına gitmişti.

Bu doğru olabilirdi. Anofellerle düzenli iş yapan tek halk olan Dreer Samher'den gelme bir ticaret korsanıydı o. Bitki özü akıyordu onların içinde, kan değil: İçilemezdi. Korkusuzca takas yapıyorlardı.

Bir şeyler anımsayabilirdi.

Bulutlu ve sıcak bir gündü, Bellis işe gitmek için odasından çıktığı an terlemeye başlamıştı. Çok zayıf olmasına karşın, günün sonunda sanki bedenini fazladan bir et tabakası kaplamış gibi geliyordu. Purolarının dumanı, keskin kokusuyla başını bir şapka gibi sarmıştı ve Arınada'nın kesilmeyen rüzgârı bile onu temizleyemedi.

Silas onu, evinin önünde bekliyordu.

"Doğru," dedi hırçın bir coşkuyla. "Hedrigall oraya gitmiş. Anımsıyor. Dreer Samher tacirlerinin nasıl iş yaptığını biliyorum."

Haritaları artık hatasız olabilir, ada hakkındaki bilgileri biraz daha netleşebilirdi.

"Bu Hedrigall sadık biri," dedi Silas, "bu yüzden dikkatli olmalıyım. Yaptığı işi ister onayla, ister onaylama, Zarganadenizi'nin adamı o. Ama ondan bilgi edinebilirim. Benim işim bu."

Hedrigall'den öğrendikleriyle bile, ellerinde birbiriyle ilgisiz bir avuç veriden başka bir şey yoktu. Bunları sürekli kurcaladılar, tekrar tekrar baktılar, Mikado'nun çöpleriyle oynar gibi fırlatıp nasıl düştüklerini izlediler. Sonunda, Bellis, kendi özgürlüğü için duyduğu beyhude umutsuzluktan sıyrılarak, önlerinde duran gerçekteki düzeni görmeye başladı.

Sonunda bir plan oluşturdular.

Çok üstünkörü, çok belirsizdi, ellerindeki tek şeyin bu olduğunu kabullenmek zordu.

Huzursuz bir sessizlik içinde oturuyorlardı. Bellis dalgaların art arda gelen hışırtılarını dinliyor, purosundan çıkan dumanın pencerenin önünde dağılışını ve karanlık gökyüzü manzarasını puslandırışını izliyordu. İçinde bulundukları durum onu birdenbire sinirlendirdi: Kapana kısılmış gibi hissetti. Bütün yaşamı geceler

boyu oturup, puro içip düşüncelerin peşinde koşmaktan ibaretti. Ama şimdi bir şey değişmişti.

Böyle yapmak zorunda kalacağı son gece olabilirdi bu.

"Bundan nefret ediyorum," dedi sonunda Silas. "Yapamayacak olmaktan... *nefret ediyorum.* Ama sen yapabilir misin? Sana çok iş düşüyor."

"Yapmak zorundayım," diye yanıtladı Bellis. "Yüksek Kettai dilini bilmiyorsun sen. Seni almaları için onları ikna etmenin başka bir yolu var mı?"

Silas dişlerini gıcırdattı ve kafasını salladı.

"Peki sen?" diye sordu. "Arkadaşın Johannes senin örnek bir Armada vatandaşı olmadığını biliyor, öyle değil mi?"

"Onu ikna edebilirim," dedi Bellis. "Armada'da çok fazla Kettai okuyucusu yok. Ama haklısın, tek engel o." Bir süre ses çıkarmadı, sonunda düşünceli düşünceli devam etti. "Onlara benden söz etiğini sanmıyorum. Yaşamımı zorlaştırmak isteseydi, benim... tehlikeli olduğumdan kuşkulansaydı, bunu şimdiye kadar anlardım. Sanırım benim hakkımda konuşmaktan onu alıkoyan şey... bir tür... saygı... ya da öyle bir şey."

Bu değil, diye düşünüyordu, konuşurken bile. *Karşı çıktığın için seni neden ihbar etmediğini biliyorsun.*

Hoşuna gitsin ya da gitmesin, onun hakkında ne düşünürsen düşün, o seni hâlâ bir arkadaş olarak görüyor.

"Bunu okuduklarında," dedi Silas, "ve Krüach Aum'un Kohnid'den gelmediğini ve hâlâ yaşıyor olabileceğini anladıklarında, onu bulmak için ortalığı yıkacaklardır. Ama... ya bulamazlarsa?

"Onları o adaya götürmeliyiz, Bellis. Bunu yapamazsak, elimizde hiçbir şey olmayacak. Onlardan yapmalarını istediğimiz ufak bir şey değil. Onları nereye götürmeye çalıştığımızı biliyorsun. Orada ne olduğunu da. Gerisini bana bırakabilirsin -gereksinim duyduğumuz şeyleri toplayabilirim. Mühür var, böylece mesajlar yazılabilir. Bütün bunları yapabilirim. Ama kahretsin ki, tek yapabileceğim bu." Sesi üzgündü. "Onları adaya yönlendiremezsek de, elimizde hiçbir şey olmayacak."

Krüach Aum'un kitabını aldı, sayfaları yavaşça çevirmeye başladı. Veri ekine gelince kitabı Bellis'e uzattı.

"Bunu çevirdin, değil mi?" dedi.

"Elimden geldiği kadarıyla."

"Bu kitabı bulacaklarını hiç ummuyorlar, ama yine de bir deniz şeytanını çıkarabileceklerini sanıyorlar. Onlara bu kitabı verecek olursak..." Kitabı elinde sallamaya başladı, sayfalar kanat gibi çırpınıyordu, "belki de onlara gereken yalnızca bu. Belki de yalnızca sayfalara bakacaklar, sonra da seni, Lise'de ve *Muhteşem Doğu*'da bulunan bütün diğer çevirmenleri, bilim adamlarını kullanarak şifresini çözüp bir anlam çıkarmaya çalışacaklar... Belki deniz şeytanını çıkarmak için onlara gereken her şey burada. Onlara gereken son parçayı veriyor olabiliriz."

Haklıydı. Eğer Aum'un iddiaları doğruysa, kullandığı bütün veriler, bütün bilgiler, bütün hesaplar bu sayfalardaydı.

"Ama bu kitap yoksa," diye devam etti Silas, "elimizde de bir şey yok demektir. Onlara seni pazarlayacak, onları adaya çekecek hiçbir şeyimiz olmaz. Onlar da, planladıkları gibi yola devam eder ve ellerinde ne varsa onun üzerinde çalışmayı sürdürerek, kim bilir, belki de deniz şeytanını çıkarırlar. Ellerinde olanla yetinirler. Ama biz tutup da istedikleri şeyin bir *parçasını* verecek olursak, tamamını isteyeceklerdir. Bunu bir armağandan... bir yeme çevirmeliyiz."

Bir an sonra Bellis durumu anladı. Dudaklarını büzdü ve başını hızlı hızlı salladı. "Evet," dedi. "Ver onu bana."

Veri ekinin sayfalarını çevirdi, nereden başlayacağını bilemeyip, bir an durakladı.

Sonunda omzunu silkti ve sayfaları yırtıp kopardı.

Bu ilk, tuhaf biçimde rahatlatıcı andan sonra daha dikkatli oldu. İnandırıcı görünmeliydi. Zarar görmüş diğer kitapları düşündü, kitapların başına gelen talihsizlikleri gözünün önüne getirmeye çalıştı. Su ve ateş? Küf? Bunlar olanaksızdı.

Ezilme, o halde.

Eki açık olarak, yerdeki uygun bir çivinin üzerine yerleştirdi ve üzerine basıp ayağıyla sertçe vurdu. Çivi, denklemlere, dipnotlara takılıp onları yırttı, sayfaları buruşuk bir yığın haline getirdi.

Harikaydı. Ekin başında, deyimlerin tartışılıp tanımlandığı üç sayfa vardı, sonrasında ise kâğıt kökünden kopmuştu. Geride yalnızca, yarısı silinmiş sözcüklerden oluşan küçük üçgenler, tırtıklı kenarlar kalmıştı. Rastgele, aptalca bir kazaya uğramış gibi görünüyordu.

Yaramaz çocuklar gibi fısıldaşarak, eki yaktılar.

Bütün sayfaların duman ve parçacıklar halinde bacadan çıkarak Armada'ya yayılması ve rüzgârın önünde sürüklenerek dağılması çok zaman almadı.

Yarın harekete geçiyoruz, diye düşündü Bellis. *Yarın başlıyoruz.*

Rüzgâr güneyden esiyordu. Armada'nın bacalarından çıkan dumandan parmaklar, şehrin geldiği yönü işaret ediyordu.

Gölgesıyıran'ın güvertesinde durmuş, sırtını şehre dönerek açıklara bakan Bellis, sıradan bir gemideymiş gibi davranabiliyordu.

Yelkenli, Zarganadenizi'nin varoşlarına aitti: Oradakiler daha önce var olan kamaraların altında yaşıyordu. Güvertelerine ev yapılmamıştı. *Gölgesıyıran* bronzla süslenmiş tahta, halat ve eski yelken bezlerinden oluşuyordu. Üzerinde tavernası, gece kulübü ya da genelev yoktu ve güvertesinde çok az insan dolaşıyordu. Bellis, denize açılmış bir yelkenlinin yolcusu gibi gözlerini okyanusa dikmişti.

Uzun bir süre, orada tek başına durdu.

Deniz, gaz lambalarının altında ışıldıyordu.

Sonunda, akşam, saat dokuzu biraz geçerken hızlı hızlı gelen ayak sesleri duydu.

Karşısında, yüzünde anlaşılmaz bir ifade ile Johannes Tearfly duruyordu. Yavaşça adama başıyla selam verdi ve ona adıyla seslendi.

"Bellis, geciktiğim için çok özür dilerim," dedi adam. "Mesajın... çok geç geldi ve ben de işleri ayarlayamadım. Elimden geldiğince çabuk gelmeye çalıştım."

Doğru mu? diye düşündü Bellis, soğuk bir ifadeyle. *Yoksa beni cezalandırmak için mi bir saat geç geldin*?

Ancak adamın sesinde gerçekten bir pişmanlık olduğunu fark etti: Gülümsemesi belli belirsizdi, ama soğuk değildi.

Güvertede amaçsızca yürümeye başladılar, daralan ön kısma doğru gittiler, sonra geri döndüler. Ne konuşacaklarını bilemediler, tartışmalarının anısı hâlâ tazeydi.

"Araştırman nasıl gidiyor, Johannes?" dedi sonunda Bellis. "Gittiğimiz yere... neresiyse orası artık... Yaklaştık mı?"

"Bellis..." Sinirlenerek omuzlarını kaldırıp indirdi. "Sandım ki... buraya... belki... Bırak Tanrı aşkına Bellis, eğer beni buraya sadece..."

Bellis elini kaldırarak adamın lafını kesti. Uzun bir sessizlik oldu ve Bellis gözlerini kapattı. Açtığında yüzü ve sesi yumuşamıştı.

"Kusura bakma," dedi. "Kusura bakma. Sorun şu ki, Johannes, söylediğin şey aklımdan çıkmıyor. Çünkü haklı olduğunu biliyorum." Sözcükler Bellis'in ağzından çıkarken, adamın yüzünde en ufak bir değişiklik olmadı. "Beni yanlış anlama," diye devam etti Bellis, aceleyle. "Burası asla benim evim olmayacak. Buraya korsanlar tarafından getirildim, Johannes: Çalındım, yani.

"Ama... kendimi soyutladığımı söylerken... haklıydın sen. Şehir hakkında hiçbir şey bilmiyordum ve bundan da utanç duydum." Adam lafını kesmeye davrandı ama Bellis izin vermedi. "Hepsinden önemlisi de, buradaki olasılıkları gördüm." Heyecanla konuşmayı sürdürdü. Sesi rahatsız edici gerçeklerden söz eder gibiydi. "Burada birçok şey gördüm, birçok şey öğrendim... Yeni Crobuzon hâlâ benim yuvam, ama sen beni oraya şanstan başka bir şeyin bağlamadığını söylediğinde haklıydın. Evime dönmekten vazgeçtim, Johannes," dedi (ve anında midesi kasıldı, çünkü söylediği neredeyse doğruydu), "ve bu kararı verince de, burada yapmaya değecek işler olduğunu fark ettim."

Adamın içinde bir şeyler dalgalanır gibi oldu, yüzünde bir ifade oluşmaya başladı. Bellis bunun sevinç olduğunu düşünerek, aceleyle lafa girdi.

"Buraya âşık olacağını falan düşünme sakın, tamam mı? Ama... *Terpsikor*'daki birçok kişi için, Tekraryapılılar için, bu kaçırılma olayı, başlarına gelebilecek en iyi şeydi. Geri kalanımıza gelince... Ne diyeyim, bununla yaşayacağız. Bunu görmeme yardım ettin, Johannes. Sana teşekkür etmek istedim."

Bellis ifadesiz bir yüzle bakıyordu, sözcükler ağzının içinde kesik süt tadı bırakmıştı (söylediklerinin tamamen yalan olmadığını fark etmiş olsa bile).

Johannes'e, Yeni Crobuzon'un karşı karşıya kaldığı tehlikeyle ilgili gerçeği söylemeyi düşündüğü bir an olmuştu. Ancak adamın Armada'ya ve Zarganadenizi'ne bu kadar çabuk bağlanmasını aklı hâlâ almıyordu. Doğduğu şehre karşı çok az sevgi duyduğu açıktı. Ama yine de, Gengrisler'in söz konusu olduğu bir durumda *(kesinlikle)*, onun bu kadar tarafsız olamayacağını düşünüyordu. Yeni Crobuzon'da arkadaşları, ailesi falan olmalıydı. Bu tehlikeye kayıtsız kalamazdı. Öyle değil mi?

Ama ya Bellis'e inanmazsa? İnanmayıp bunun karmaşık bir kaçma planı olduğunu düşünür ve eğer ondan ve iddialarından Sevgililer'e söz ederse ki; Yeni Crobuzon'un kaderi onların hiç mi hiç umurunda olmayacaktı, Bellis şehre haber vermek için elindeki tek şansı da yitirmiş olacaktı.

Armada'nın yöneticileri uzak bir ülkenin bir diğerine ne yaptığıyla neden ilgilenecekti ki? Su iblislerinin planları hoşlarına bile gidebilirdi. Yeni Crobuzon'un güçlü bir donanması vardı. Bellis'in, Johannes'in bu yeni sadakatinin nereye kadar gideceği konusunda en ufak bir fikri yoktu. Ona gerçeği söylemeyi göze alamazdı.

Gölgesıyıran'ın güvertesinde dikkatle bekliyor, Johannes'in hâkim olmaya çalıştığı sevincini hissedebiliyordu.

"Sence yapabilir misin?" dedi sonunda.

Adam kaşlarını çattı. "Neyi yapabilir miyim?"

"Bir deniz şeytanını çıkarabilir misin?"

Adam afallamıştı. Bellis adamın yüzünden geçen duyguları izliyordu. Şaşkınlık, öfke ve korku. Çok kısa bir an yalan söylemeyi

düşündüğünü gördü. *Neden söz ettiğini bilmiyorum*, ama bu isteği kayboldu, beraberinde diğer bütün duyguları da götürdü.

Saniyeler içinde kendini toparladı.

"Sanırım bu kadar şaşırmamalıyım," dedi sessizce. "İnsanın böyle bir şeyin sır olarak tutulabileceğini düşünmesi saçmalık zaten." Parmaklarını korkuluğun üzerinde dolaştırdı. "Dürüst olmak gerekirse, çok az sayıda insanın biliyor görünmesi şaşırtıcı. Sanki bilenler bilmeyenlerle bunu saklamaları konusunda anlaşma yapmış. Sen nereden öğrendin? İstenildiği kadar özen gösterilsin ya da büyü kullanılsın, bu kadar önemli bir planı gizli tutmak olanaksız, sanırım. Eninde sonunda ortaya çıkıyor: Çok sayıda insan öğrenmiş bile."

"Neden yapıyorsunuz bunu?" diye sordu Bellis.

"Şehre yapacağı katkı yüzünden," dedi. "Sevgililer bu yüzden yapıyor." Kaba bir tavırla korkuluğa bir tekme attı ve parmağını sancak tarafına, zincirlerinin ucunda gemiyi güneye doğru çeken bir sürü buharlı tekne ve römorköre doğru salladı. "Şu dev gibi şeyin nasıl gittiğine bak. Saatte bir buçuk kilometre mi? Güçlü bir rüzgârda, iki? Olacak iş değil. Ayrıca bu çaba çok zor buldukları yakıtı da tüketiyor. Zamanın çoğunda, yalnızca suyun içinde sallana sallana giderek, okyanusta bir daire çiziyoruz. Bu şeyi yakaladıklarında bütün bunların nasıl değişeceğini bir düşünsene. İstedikleri yere gidebilecekler. Ellerine geçecek *gücü* düşün. Denizlerin hâkimi olacaklar.

"Daha önce bir kez denenmiş." Başını öteye çevirdi, çenesini sıvazladı. "Öyle diyorlar. Şehrin altında delil var. Zincirler. Yüzlerce yıllık büyülerle gizleniyorlar. Sevgililer... buranın daha önce gördüğü liderlerin hiçbirine benzemiyor. Özellikle de kadın olan. On yıldan fazla bir süre önce, Uther Doul onlara önderlik ettiğinde bir şeyler değişmiş. O zamandan beri deniz şeytanının peşindeler. Tintinnabulum ve adamlarına mesajlar göndermişler. En iyi avcılar burada. Yalnızca zıpkınlarını ustaca kullanmıyorlar: Bunlar ayrıca bilim adamı; deniz biyoloğu ve koordinatör. Yıllarca deniz şeytanını arama işinden sorumlu olmuşlar. Tuzak kurmak konusunda bilmedikleri hiçbir şey yok. Eğer bu işi daha önce birisi denemişse, onu bilmemeleri olacak iş değil.

"Tabii ki kendi başlarına bir deniz şeytanı yakalayamazlar. Ama bu konuda dünyadaki herkesten fazla bilgileri var. Bunu başarmanın bir avcı için ne demek olduğunu düşünebiliyor musun? İşte bu yüzden Sevgililer onun peşinde, bu yüzden Tintinnabulum ve tayfası onun peşinde. Bellis'in gözlerine baktı ve yüzünde bir gülümseme belirdi.

"Peki ben?" dedi. "Ben de bunun içindeyim, çünkü o bir *deniz şeytanı*!"

Coşkusu, bir çocuğunki gibi ani, sinir bozucu ve bulaşıcıydı. İşine karşı tutkusunda samimiydi.

"Dürüst olmam gerekiyor," dedi Bellis dikkatle. "Bunu söyleyebileceğime ve böyle düşüneceğime inanmazdım ama.. ama *anlıyorum*." Adamla göz göze geldi. "Doğruyu söylemem gerekirse, içimde bu yere karşı yumuşayan şeyin bir parçası da bu. Ne olduğunu anladığımda, planın deniz şeytanıyla ilgili olduğunu anladığımda o kadar şaşırdım ki; korktum." Kafasını sallayıp doğru sözcükleri bulmaya çalıştı. "Ama bu değişti. Duyduğum en... en olağanüstü proje bu, Johannes. Ayrıca, onun başarılı olmasını istediğimi fark ettim."

Bellis buraya kadar çok iyi gitmişti.

"Önemsiyorum, Johannes. Burada olan bir şeyin beni ilgilendireceğini hiç düşünmemiştim, ama bu şeyin boyutu... yardımcı olabilme düşüncesi ve bunun... gururu." Johannes Tearfly onu meraklı bir keyifle izliyordu. "Gerçeği nasıl öğrendiğim önemli. Seni bu yüzden buraya çağırdım, Johannes. Sana göstereceğim bir şey var."

Çantasının içine uzandı ve çıkardığı kitabı adama verdi.

Zavallı Johannes bu akşam şaşkınlık üstüne şaşkınlık yaşıyor, diye aklından geçirdi Bellis, dalga üstüne dalga. Onu aramış olması, Bellis'i görmesi, kadının şehir konusunda fikirlerini değiştirmiş olması, deniz şeytanını biliyor olması, şimdi de bu.

Adamın şaşkınlığı, ağzının açık kalması ve soluğunu kesen sevinci sırasında hiç ses çıkarmadı.

Sonunda Johannes başını kaldırıp baktı.

"Bunu nereden buldun?" dedi. Konuşmakta güçlük çekiyordu.

Bellis ona Şekel'den ve onun çocuk kitaplarına düşkünlüğünden söz etti. Adamın elindeki kitaba uzandı ve sayfaları geri çevirdi.

"Çizimlere bak," dedi. "Yanlış rafa konma nedenini anlarsın. Burada Yüksek Kettai dilini okuyabilen çok fazla kimse yok sanırım. Beni uyandıran şurası oldu. *İşte.*" Teknenin altındaki devasa gözü gösteren resimde durdu. Numara yapıyor da olsa, bu basit resmi defalarca görmüş de olsa, ona bakarken yine, az da olsa heyecanlanmaktan kendini alamadı.

"Bana neler olduğunu anlatan yalnızca resimler değildi, Johannes." Çantasından kendi el yazısıyla kaplı, bir tomar kâğıt çıkardı. "Ben Yüksek Kettai dilini *okuyabiliyorum*," dedi. "Bu dil hakkında bir kitap bile yazdım." Söylediği bu lafla içi bir tuhaf oldu. Aldırmadı ve el yazmasını adama doğru salladı.

"Aum'u çevirdim."

Bir şaşkınlık daha yaşayan Johannes diğerleri gibi buna da aynı ses ve heyecanla karşılık verdi.

Bu sonuncusu, diye hesapladı, Bellis. Adamın boş güvertede neşeyle dans etmesini izledi. *Bu sürprizlerin sonuncusu.* Adam aptalca sıçramalarını bitirince Bellis onu şehre doğru sürükledi. Barlara doğru. *Oturup bunu bir düşünelim*, diye sakince aklından geçirdi. *Şimdi birlikte sarhoş olalım, ne dersin? Kendine bir bak, senin tarafında olduğum için nasıl da keyiflisin. Arkadaşını geri aldığın için nasıl heyecanlısın. Şimdi ne yapacağımızı konuşalım, sen ve ben.*

Onlara benim planımı önermene yardımcı olalım.

17

Bu ılıman sularda, gecenin ışıkları ve dalgaların, şehrin kenarlarına vuran sesleri daha yumuşaktı, sanki deniz havalanmış ve ışık dağılmış gibiydi: Tuzlu suyun ve aydınlığın keskinliği azalmıştı. Armada uzun ve ılık, aşikâr bir yaz karanlığının içine sığınmıştı.

Geceleri, Armada'nın parklarıyla birleşen bar-bahçelerden, üst ve ana güvertelerdeki nadasa bırakılmış çayırlardan, cırcır böceklerinin; dalgaların gürültüsünü ve römorkörlerin motor patırtısını bastıran sesleri geliyordu. Bal arıları, yabanarıları ve sinekler ortaya çıkmıştı. Bellis'in pencerelerine üşüşüyor, kafalarını habire cama çarparak sonunda ölüyorlardı.

Armadalılar soğuk ya da sıcak iklimin, ya da Yeni Crobuzon'un ılıman ikliminin insanı değildiler. Herhangi başka bir yerde, Bellis insanları iklimlere göre sınıflandırabilirdi (ağırkanlı soğuk iklim insanları, duygusal güneyliler gibi), ancak bunu Armada'da yapamıyordu. Bu göçebe şehirde, böylesi etmenler her zaman geçerli olmuyordu, genelleştirme yapılamıyordu. Söylenebilecek tek şey, o yaz, o tarih ve o yer koşullarında, şehrin havasının ılımanlaşmış olmasıydı.

Sokakların kalabalığı daha uzun sürüyor, her yerden Saltça konuşmalar duyuluyordu. Gürültülü bir mevsim olacaktı.

Tintinnabulum'un gemisi *Kastor*'un bir salonunda, bir toplantı yapılıyordu.

Büyük bir salon değildi burası. Herkesi sığdırmak epey zor olmuştu. Rahatsız bir resmiyet içinde, hurdaya dönmüş bir masanın etrafında, sert sandalyelerde oturuyorlardı. Tintinnabulum ve yandaşları, Johannes ve meslektaşları, biyo-matematikçiler, büyücüler ve diğerleri, hepsi değil ama çoğu insan.

Bir de Sevgililer. Onların arkasında, kapının yanında, kollarını kavuşturmuş, Uther Doul duruyor.

Johannes, kesik cümlelerle ve heyecanla konuşmaktaydı. Hikâyesinin en kritik noktasına geldiğinde, gösterişli bir tavırla durdu ve masaya sertçe Krüach Aum'un kitabını bıraktı. Bir süre bekledikten sonra, solukların kesildiği ilk dalga yükselirken buna Bellis'in çevirisini ekledi.

"Şimdi," dedi titrek bir sesle, "buna neden olağanüstü toplantı dediğimi anlayacaksınız."

Sevgili iki belgeyi eline alıp bunları dikkatle karşılaştırdı. Johannes dikkatle izliyordu. Kadın ağzını büzmüş, pürdikkat elindekilere bakıyor, yüzünü saran yara izleri ifadesini gizliyordu. Johannes, onun çenesinin sağ tarafında yeni bir yaranın neden olduğu büzülmüş et ve kabuğu fark etti. Yanında duran sevgilisine bir göz attı ve aynı yaranın onun da ağzının altında, sol tarafında oluştuğunu gördü.

Onların bu görüntüsü karşısında, yine her zamanki rahatsızlığı duydu. Onları ne kadar sık görmüş olsa da, Sevgililer'in yakınlığı, onda geçmek bilmeyen bir tedirginlik yaratıyordu. Bulundukları yere olağanüstü bir hava katıyorlardı.

Belki de otorite bu, diye düşündü, *belki otorite denilen şey bu.*

"Burada kim Kettai dilini biliyor?" diye sordu Sevgili.

Kadının karşısında bir llorgis, elini kaldırdı.

"Turgan," diyerek onu tanıdığını belirtti Sevgili.

"Biraz biliyorum," dedi hırıltılı bir sesle, "daha çok Temel Kettai, biraz da Yüksek. Ama bu kadın uzman sayılır. El yazmalarına baktım ve bunların asıllarını çevirmek beni aşan bir şey."

"Ayrıca," diye lafa girdi Johannes, elini kaldırarak, "Coldwine'ın *Yüksek Kettai Gramatolojisi* tipik bir başvuru kitabı. Yüksek Kettai için yazılan çok kitap yok..." Başını salladı. "Tuhaf, zor bir dil. Ama bulunan kitapların içinde Coldwine'ın kitabı en iyisi. Eğer o bu şehirde olmasaydı, eğer Turgan ya da bir başkası bunu çevirmek zorunda kalsaydı, büyük olasılıkla zamanlarının çoğunu onun kitabına başvurarak geçireceklerdi."

Ellerini sinirli sinirli oraya buraya sallayıp duruyordu.

"Bunu tabii ki Ragamollcaya çevirmiş," dedi, "ancak Saltçaya aktarmak sorun değil. Ama dinleyin şimdi, burada en heyecan veren şey çeviri değil. Belki de çok iyi anlatamadım... *Aum bir Kettai değil.* Tutup da bir Kettai bilimcisine gidemezdik, öyle değil mi? Kohnid yolumuzun çok dışında ve o denizlerde Arınada'nın güvenliği de tehlikeye girerdi... Ama Krüach Aum, Kohnidli değil. Bir *anofel* o. Onların adası bin kilometre güneyde. Hâlâ yaşıyor olma olasılığını da göz ardı edemeyiz."

Bu onları susturdu.

Johannes yavaş yavaş başını salladı. "Elimizdeki bilginin," diye devam etti, "değeri ölçülemez. Sürecin ve sonuçların açıklaması, sözü geçen bölgenin kanıtı -hepsi- elimizde. Ama ne yazık ki -söylediğim gibi- Aum'un dipnotları ve hesapları eksik, metin epey yıpranmış. Yani, elimizde bulunan yalnızca... temel bilgi. Bilimsel kısmı eksik.

"Gnurr Kett'in güney kıyısından biraz ilerideki bir obruğa doğru gidiyoruz. Şimdi, iki eski Dreer Samherli kaktüse sordum. Bunlar zamanında anofellerle ticaret yapmış: Gittiğimiz yer anofel adasının yalnızca birkaç yüz kilometre ötesinde." Durakladı, heyecandan çok hızlı konuştuğunu fark etmişti.

"Açıkçası," diye biraz daha yavaşlayarak devam etti, "daha önce planlandığı gibi devam edebiliriz. Ki bu durumda nereye gittiğimizi *kabaca* biliyoruz, çağırmak için gereken gücü aşağı yukarı biliyoruz, kullanılacak büyü hakkında biraz bilgimiz var... Ve bunu göze alabiliriz.

"Ama adaya *gidebiliriz*. Bir çıkarma grubu oluşturabiliriz. Tintinnabulum, bazı bilim adamları, ikinizden biri ya da ikiniz birden." Sevgililer'e baktı.

"Bellis'e de ihtiyacımız olacak," diye devam etti. "Daha önce orada bulunan kaktüslerin bize yardımı olamaz: Yalnızca el kol işaretleriyle, kafalarını sallayarak ticaret yapmış bunlar ama kesin olan şey, bazı anofellerin Yüksek Kettai konuşuyor olmaları. Muhafız ve mühendislere de gerek var, çünkü deniz şeytanını nasıl zaptedeceğimizi de düşünmek zorundayız. Ayrıca, Aum'u da buluruz."

Arkasına yaslandı, durumun hiç de anlattığı kadar kolay olmadığını biliyordu ama yine de heyecanlıydı.

"En kötü ihtimal," dedi. "Aum'un ölmüş olması. Ama bu durumda da bir kaybımız olmaz. Kim bilir, belki onu tanıyan, bize yardım edebilecek başkalarını buluruz."

"En kötüsü bu değil," dedi Uther Doul. İçerinin havası değişti: Bütün fısıltılar kesildi ve –asık bir suratla onu dinleyen Sevgililer'in dışında– herkes başını ona doğru çevirdi.

"Öyle bir anlatıyorsun ki," dedi Doul bir şarkıcınınkini andıran yumuşak ses tonuyla, "sanki burası da başka yerler gibi. Değil ama. Ne dediğinin farkında değilsin sen. Ne keşfettiğini anlıyor musun? Aum'un ırkının ne anlama geldiğini? Burası sivrisinek-adamların adası. En kötüsü, sahilde üzerimize üşüşüp kanımızı emerek bizi boş bir kabuk halinde çürümeye bırakacak olan anofel kadınlar. En kötüsü, anında bir katliama uğrayacak olmamız."

Bir sessizlik oldu.

"Ben değil," dedi birisi. Johannes yarım ağızla gülümsedi. Breyatt'tı bu, bir kaktüs matematikçi. Johannes onunla göz göze gelmeye çalıştı. *İyi atış*, diye düşündü.

Sevgililer başlarını sallıyorlardı.

"Demek istediğini anladık," dedi Sevgili. Erkek olanıydı. Küçük bıyığını sıvazladı. "Ancak... abartmayalım. Bu beyefendinin söylediği gibi, sorunu çözmenin yolları var..."

"Bu beyefendi bir kaktüs," dedi Doul. "Bizim gibi, kanı olanlar için sorun ortadan kalkmış değil."

"Yine de," dedi Sevgili otoriter bir sesle, "bence, bunu yapmanın hiçbir yolu olmadığını söylemek budalalık olur. Böyle ilerleyemeyiz. Neyin çıkarımıza olduğuna, en iyi planın ne olduğuna... bir bakalım, sonra da onu uygulamaya koyalım. Eğer başarılı olmamız bu adaya gitmemize bağlıysa, oraya gideceğiz demektir."

Doul kımıldamadı. Tepkisizdi. Duruşunda reddedildiğini gösterecek en ufak bir belirti yoktu.

Bir düş kırıklığı yaşayan Johannes avaz avaz bağırdı. "Tanrı aşkına!" Herkes ona döndü. Yaşadığı öfke patlamasından şaşkına dönmüştü ama hızını yitirmeden devam etti. "Tabii ki sorunlar, zorluklar olacak," dedi ateşli bir sesle, "tabii ki bir planlama şart; çalışma ve çaba gerekecek... Belki korunmamız da gerekecek, bu du-

rumda yanımıza kaktüs savaşçılar ya da robotlar alabiliriz, ya da ne bileyim, birilerini... Peki, ama burada ne yapıyoruz şimdi? Hepiniz benimle aynı odada mısınız, merak ediyorum?"

Aum'un kitabını eline aldı ve kutsal bir metin gibi saygıyla havada tuttu.

"*Kitap* elimizde," dedi. Çevirmenimiz de var. *Bir deniz şeytanının nasıl çağrıldığını* bilen birisinin kanıtı bu. Her şeyi değiştirebilir... Nerede yaşadığı *fark eder* mi? Yaşadığı yer konuksever değilmiş." Sevgililer'e baktı. "Bu iş için gitmeyeceğimiz bir yer olabilir mi? Tabii ki oraya gitmemeyi de *düşünebiliriz*."

Toplantının sonunda, Sevgililer çekimser kaldı. Ama şimdi her şey farklıydı ve Johannes bunu yalnızca kendisinin bilmediğinin farkındaydı.

"Planlarımızı anlatma zamanı gelmiş olabilir," dedi Sevgili, notlarını toplarlarken.

Oda, temeli gizlilik olan bir kültürle yetiştirilmiş kişilerle doluydu. Kadının önerisi hepsini afallatmıştı. Ama Johannes, bunun son derece mantıklı olduğunu fark etti.

"Bu konu hakkında açık davranmamız gerekeceğini uzun zamandır biliyorduk," diye devam etti. Sevgilisi başıyla onayladı.

Deniz şeytanını çağırma işine Jhour, Shaddler ve Saatevi Rampası'ndan bilim adamları da katılıyordu, bu yüzden bu ilçelerin liderleri de nezaketen toplantıya çağrılmıştı. Ancak asıl sorumluların hepsi Zarganadenizi'ndendi: Daha önce başkalarının haklarına saldırmak gibi bir geleneği olmayanlar -Sevgililer'in olmuştu- bu düşüncelerinden caydırılmışlardı. Proje ile ilgili bilgi, çok kısıtlı bir çevrenin elindeydi.

Ancak bu kadar büyük bir plan sonsuza dek saklanamazdı.

"Elimizde *Sorghum* var," dedi Sevgili, "bu yüzden de, herkesin nereye gideceğine biz karar veriyoruz. Ancak şehrin geri kalanı, bir sahil parçasında, çıkartma grubunun geri dönmesini beklerken ne düşünecek? Obruğa vardığımızda, lanet olası deniz şeytanını çıkardığımızda ne düşünecek? Yöneticileri bir şey söylemeyecek: Kumanda müttefiklerimizde ve düşmanlarımız bunun ortalığa dökül-

mesini istemiyor. Halklarının hangi tarafa dönebileceğini düşünüp korkuyorlar.

"Belki de," diye lafını tamamladı, "vatandaşları kendi tarafımıza çekme zamanı. Onları coşturmalı..."

Eşine baktı. Her zaman olduğu gibi sessizce konuşuyor gibiydiler.

"Adaya gitmesi gerekenlerin listesi lazım bize." dedi Sevgili. Yeni gelenlere bakmalıyız, gözümüzden kaçan uzmanlar olabilir. Adayların hepsinin güvenlik kayıtları gerekli. Bir de, bütün ilçeleri temsil etmeliyiz." Adam gülümsedi, yara izleri yüzünün çevresi boyunca uzanıyordu. Bellis'in çevirisini eline aldı.

Johannes kapıya vardığında Sevgililer'in ona seslendiğini duydu.

"Bizimle gel," dedi Sevgili. Johannes'in midesi altüst oldu.

Kahretsin, diye düşündü. *Şimdi ne var? Yeteri kadar birlikte olmadık mı?*

"Gelip anlat bize," diye devam etti Sevgili ve eşinin, onun lafını tamamlamasını bekledi.

"Seninle şu Coldwine denen kadın hakkında konuşmak istiyoruz," dedi kadın.

Vakit gece yarısını çoktan geçmişti. Bellis kapısının ısrarlı çalınışıyla uyandı. Başını kaldırdı, Silas olmalı diye düşündü, ama sonra onun devinimsiz ve uyanık bir halde yanında yattığını gördü.

Johannes'di. Saçlarını geriye atıp, gözlerini kırpıştırarak kapının eşiğinde duran adama baktı.

"Sanırım işe koyulacaklar," dedi. Bellis soluğunu tuttu.

"Dinle, Bellis. Seninle... ilgilendiler. Söylenenlere bakarak... senin... senin onlara gerekmediğine karar vermişler. Kötü bir şey değil, tamam mı?" Onu yatıştırmaya çalıştı telaşla. "Tehlikeli bir şey değil... Ama pek hoşa gidecek bir şey de değil. Devşirilenlerin çoğuna yaptıkları bu: Ne pahasına olursa olsun, şehirde kalmaları en uygunu. Sonradan gelenlerin yolculuk kâğıdı almaları genellikle yıllar sürüyor."

Hepsi bu mu? diye düşündü Bellis. Üzüntü ve yalnızlık, Yeni Crobuzon'a karşı duyduğu, içinden bir şey koparılmışçasına canını

yakan özlem... Onun gibi binlercesi tarafından paylaşılan sıradan bir duygu muydu? O kadar basit miydi?

"Ama... nasıl desem, onlara bana söylediğin her şeyi anlattım," dedi Johannes ve gülümsedi. "Kesin bir söz veremem ama... bence bu iş için en iyisi sensin ve onlara da bunu söyledim."

Yatağa döndüğünde Silas uyuyor gibiydi, ama soluk alıp verişinden, uyumadığı belliydi. Sertçe öpecekmiş gibi adamın üzerine eğildi ve dudaklarını kulağına dayayıp fısıldadı. "Plan işliyor."

Ertesi sabah onu almaya geldiler.

Silas, gizli saklı, yasa dışı işlerini yürütmek için Armada'nın yeraltı dünyasına doğru evden çıktıktan sonraydı. Onu şehrin derisinin altında tutan, anofel adasına gitmek için bir yol bulmaya kalkışamayacak kadar tehlikeli biri hale getiren işine.

Kemerlerinden tabancaları sarkan iki Zarganadenizi muhafızı, Bellis'i bir balona götürdüler. *Renkküre, Muhteşem Doğu*'dan çok uzak değildi. Muazzam buharlının kütlesi, altı devasa direği, bacaları, ev ya da kulelerle doldurulmamış çıplak güverteleriyle şehrin üzerinde uzanıyordu.

Gökyüzü hava gemileriyle doluydu: bir kovanın çevresindeki arılar gibi, havayı vızır vızır dolduran küçük araçlar; ilçeler arasında ağır eşyaları taşıyan tuhaf görünüşlü yük tekneleri; sürücüleri aşağı sarkan, garip, küçük, tek kişilik balonlar. Biraz ileride savaş araçları, elips şeklinde uçan silahlar. Hepsinin üzerinde ise, dev gibi, kaskatı duran *Azamet*.

Armada'nın göğünde dolandılar, Bellis'in alışkın olduğundan daha alçakta giderek, çatıların ve halatların arasında yükselip alçalarak uçtular. Yeni Crobuzon'dakilere benzeyen, tuğladan, gecekondu mahallelerin üzerinden geçtiler. Güverte aralarına sıkış tepiş konulmuş evler, yıkıldı yıkılacak gibi duruyordu: Dış duvarları suya çok yakındı, ara yolları ve geçitleri ise akıl almayacak kadar dar.

Ön kısmında dökümhaneler ve kimyasal tesislerin yer aldığı *Zıpkın*'ın üzerini saran pusun ötesinde, *Muhteşem Doğu* yaklaşıyordu.

Bellis kararsızdı. *Muhteşem Doğu*'nun içine daha önce hiç girmemişti.

Mimarisi gösterişsizdi: koyu tahta paneller, taş baskılar, heliotipler ve boyalı cam. Biraz yaşlıydı ama iyi korunmuştu, iç kısımları geçitler ve özel kamaralarla doluydu. Bellis beklemesi için küçük bir odaya alındı. Kapı kilitlendi.

Demir çerçeveli pencereye doğru gitti ve aşağıya, Armada'nın rastgele dizilmiş gemilerine baktı. Uzakta Croom Parkı'nın, bir hastalık gibi bir sürü gemiye yayılmış yeşilliğini görebiliyordu. İçinde bulunduğu oda, etraftaki gemilerin hepsine iyice tepeden bakıyor, geminin kenarları dimdik şekilde aşağıya iniyordu. Göz hizasında ise zeplinler ve bir sürü ince direk gördü.

"Bu da bir Yeni Crobuzon gemisi, biliyorsun."

Daha dönmeden bu sesi tanımıştı. Kapıda, tek başına, yara izli adam, Sevgili duruyordu.

Bellis afallamıştı. Bir sorgulama, bir soruşturma olacağını biliyordu ancak bunu beklemiyordu: *onun* tarafından sorgulanmayı. *Kitabı çevirdim*, diye düşündü. *Bu yüzden bana özel davranıyorlar.*

Sevgili içeriye girip kapıyı kapattı.

"Yapılalı iki yüz yıldan fazla oluyor, Tam Yıllar'ın sonu," diye devam etti. Onunla, çok hafif aksanlı bir Ragamollca ile konuşuyordu. Oturdu, Bellis'e de oturmasını işaret etti. "Aslına bakılırsa, *Muhteşem Doğu*'nun yapımının Tam Yıllar'ı sona erdirdiği iddia edildi. Tabii ki," dedi ifadesiz bir sesle, "bu olacak şey değil. Ancak işe yarar bir sembolik rastlantı. 1400'lerin sonunda düşüş başlamıştı ve bilimdeki başarısızlığın bu gemiden daha güçlü bir sembolü olabilir miydi? Yeni Crobuzon'un hâlâ altın çağını yaşadığını kanıtlama çabası içinde, bunu öne sürdüler.

"Çok kötü bir tasarım, biliyor musun? Bu yanlardaki koca tekerleklerin çark gücünü gemi pervanesiyle birleştirmeye çalışmak." Başını sallarken gözlerini de Bellis'den ayırmadı. "Bu kadar büyük bir şeyi çarklarla çalıştıramazsın. Bu yüzden de kocaman tümörler gibi geminin görüntüsünü bozuyor, fren görevini üstleniyorlar. Bu da demek oluyor ki pervane de doğru dürüst çalışmamış ve sen de sefere çıkamamışsın. Şaka gibi, değil mi?

"Ama doğru yaptıkları bir şey de var. Var olan en büyük tekneyi yapmaya kalkışmaları. Demir Körfez yakınında bir haliçte de-

nize yanlamasına indirmek zorunda kaldılar. Birkaç yıl kör topal orayı burayı dolaştı. Dehşet bir şey... Ama hantal. İkinci Korsan Savaşları'nda kullanmayı denediler. Ancak Suroch ve Jheshull gemileri onun etrafında dans ederken, bu ancak, kat kat zırh takılmış bir gergedan gibi hareket edebiliyordu.

"Sonra, sana battığını söyleyeceklerdir. Tabii ki batmadı. Biz ele geçirdik.

"Armada için harika yıllardı onlar, Korsan Savaşları dönemi yani. Bütün o kan dökmeler, her gün kaybolan gemiler; kayıp kargolar; savaşmaktan ve ölmekten bıkan gemiciler ve askerler. Gemiler, teknolojiler ve insanlar çaldık. Büyüdükçe büyüdük.

"*Muhteşem Doğu*'yu ele geçirdik çünkü bunu yapabildik. Zarganadenizi, o zaman denetimi ele geçirdi ve bunu hiç kaybetmedi. Bu gemi bizim kalbimiz. Fabrikamız, sarayımız. Korkunç bir buharlıydı, ama mükemmel bir kale oldu. Söz ettiğim zamanlar Armada'nın en son... en görkemli zamanıydı."

Uzun süre ikisi de bir şey söylemedi.

"Şu ana kadar," dedi ve Bellis'e gülümsedi. Sonra da sorgulama başladı.

Her şey bitip gözleri kamaşarak öğleden sonraya adım attığında, adamın sorularını tam olarak hatırlamakta zorlandı.

Çevirisiyle ilgili bir sürü soru sormuştu. Zor muydu? Mantıksız gelen bir şey var mıydı? Yüksek Kettai dilini konuşabiliyor muydu, yoksa yalnızca okuyor muydu? Vesaire vesaire.

Kafasından geçenleri, şehirle ilişkisini anlamaya yönelik sorular da olmuştu. Dikkatle yanıt verdi bunlara: Gerçek ile yalan arasındaki çizgi çok belirsizdi. Güvensizliğini, kendisine yapılanlara karşı duyduğu tiksintiyi, kızgınlığı saklamaya çalışmadı. Ama bunu, bir biçimde bastırdı: Sakladı, güvene aldı.

Bunu yapmaya çalışıyor görünmemeye çalıştı.

Dışarıda onu bekleyen kimse yoktu ve bu onu, tuhaf biçimde mutlu etti. *Muhteşem Doğu*'dan daha aşağıda kalan gemilere inen dik köprüleri geçti.

Gördüğü en karmaşık ara yollardan ve dar sokaklardan geçerek evinin yolunu tuttu. Armada'nın hiç bitmeyen tuzlu neminin damlayıp durduğu tuğla kemerlerin altından; sanki bütün dünyada çocuk oyunlarının kuralları hep aynıymış gibi, kendi ülkesinden de anımsadığı, misket ve saklambaç oynayan çocukların yanından; bunların anne babalarının tavla ve chatarang gibi oyunlar oynadığı üst güvertelerin gölgesindeki küçük kafelerin yanından geçti.

Martılar havada kavisler çiziyor, etrafa pisliyorlardı. Arka sokaklar suyla birlikte yalpalayıp duruyordu.

Bellis yalnızlığının tadını çıkardı. Eğer Silas yanında olsaydı, bu suç ortaklığı duygusu artık kabak tadı verecekti.

Uzun bir süredir sevişmemişlerdi. Sadece iki kez olmuştu bu.

Sonraları, onun yatağını paylaşmış, birbirlerinin önünde utanıp sıkılmadan soyunup giyinmişlerdi. Ancak, görünüşe göre, bir daha sevişmeye hiç yeltenmemişlerdi. Sanki aralarında bir bağ kurmak ve birbirlerine açılmak için sevişmişlerdi ve artık bu kanal oluştuğundan, bunu tekrarlamak yersiz kaçacaktı.

Arzulamıyor değildi. Birlikte uyudukları son iki ya da üç gece, adamın uyumasını beklemiş ve ses çıkarmadan mastürbasyon yapmıştı. Ondan düşüncelerini saklıyor, ancak planlarını yapmak için gerekli olanları paylaşıyordu.

Silas'tan çok fazla hoşlanmadığını fark etmek onu biraz şaşırttı.

Ona minnet duyuyordu; adamı ilginç ve etkileyici de buluyordu, ama Silas, kendisinin sandığı kadar çekici değildi. Paylaştıkları şeyler vardı: olağanüstü sırlar, başarısızlığa uğramasına izin veremeyecekleri planlar. Bu konuda yoldaştılar. Yatağını paylaşmasına aldırmıyordu; onu tekrar becerebilirdi de. Bunu düşündüğünde yüzünde zoraki bir gülümseme belirdi. Ama birbirlerine yakın değildiler.

Paylaştıkları şeye bakılınca bu biraz tuhaf kaçıyordu, ama doğruydu.

Ertesi sabah, saat altı bile olmamış ve gökyüzü hâlâ karanlıkken, *Muhteşem Doğu*'nun güvertesinde bir sürü kadın ve erkek toplanmıştı. Düzensiz desteler halindeki el ilanlarını taşıyorlardı. Bunla-

rı hava taşıtlarına yerleştirdiler, rotalarını tartıştılar ve haritalara baktılar. Armada dörde bölünmüştü.

Onlar sakince havalanırken, gün ışığı da şehri aydınlatmaya başladı.

Seyyar satıcılar, fabrika işçileri, muhafızlar ve diğer binlerce kişi, *Muhteşem Doğu*'yu çevreleyen tahta ve tuğla mahallelerin arasından başlarını yukarıya kaldırdı: Kışlıksaman Pazarı'nın karmakarışık sıralanmış teknelerinden, Kitapkent'in, Jhour'un ve Sen-Ve-Senin'in kulelerinden yukarıya, şehrin halatlarının ötesine baktılar. Hava gemilerinin ilk dalgası yola çıkmış ve ilçelerin üzerine yayılmıştı. Hava akımının uygun olduğu yerlerde, rüzgâra göre yön değiştirerek kâğıtları fırlatmaya başladılar.

İlanlar, bir konfeti yağmuru halinde, ağaçlarda belirmeye başlayan çiçeklerin uçuşan yaprakları gibi döne döne, büyük dalgalar halinde yere inmeye başladı. Havayı, birbirine değen kâğıtların hışırtısı ve şaşkınlık içinde bunların önünden kaçışan martı ve kırlangıçların sesleri kaplamıştı. Armadalılar başlarını kaldırdı, doğan güneşe karşı ellerini gözlerine siper ederek baktı ve hızla devinen bulutları, berrak, ılık maviliği ve bunların arkasında ise, havada kayarak yere doğru inen kâğıt parçalarını gördü.

Bazıları bacalara düştü. Yüzlercesi ise suya. Teknelerin arasındaki açıklıklara girdiler ve suyun üzerine yayıldılar. Dalgaların arasında sallanmaya başladılar, suyu emdiler, mürekkeplerinin dağılmasıyla yazıları okunamaz hale geldi, balıklar tarafından didiklendiler, sonunda tuzlu su, liflerine kadar işleyince suya battılar. Parçalanan kâğıtlar suyun yüzeyini bir kar tabakası gibi kapladı. Ama binlercesi de, Armada gemilerinin güvertelerine inmişti.

Hava gemileri, şehrin hava sahasında tekrar tekrar daireler çizerek her ilçenin üzerinden geçti, en uzun kule ve direklerin arasında yollar buldu ve el ilanlarını saçmaya devam etti. Halk merak ve sevinçle bunları havada kapıyordu. Kâğıdın çok pahalı olduğu bu şehirde, böyle bir israf akıl alacak gibi değildi.

Söylenti hızla yayıldı. Bellis *Renkküre*'nin güvertesine, ölü deri gibi hışırdayan bir kâğıt tabakasının içine indiğinde, her taraftan tartışmalar geliyordu. İnsanlar dükkânların ve evlerin kapı eşik-

lerinde durmuş, birbirlerine bağırıyor ya da mırıldanıp gülüşüyor, mürekkepli elleriyle ilanları sallıyorlardı.

Bellis başını kaldırdı ve limana dönen son hava gemilerinden birini gördü, ondan uzaklaşarak Jhour'a doğru gidiyor, arkasında çırpınan bir başka bulut kümesi yere doğru salınıyordu. Ayağının dibinde yığılı duran kâğıtlardan birini eline aldı.

Armadalı vatandaşlar, diye okumaya başladı, *uzun ve özenli bir çalışma sonucunda vardığımız sonuca göre atalarımızın gözlerini yuvalarından fırlatacak bir şey gerçekleştirilebilecek. Yeni bir gün doğmak üzere. Şehrin hareketini sonsuza kadar değiştirmek üzereyiz.*

Sayfaya çabucak göz gezdirdi, propaganda kokan açıklamaları geçti ve gözleri, yavaş yavaş, koyu renk yazılmış anahtar sözcüğe yaklaştı.

Deniz şeytanı...

Karmaşık duygularla ürperdi. Bunu ben yaptım, diye düşündü, tuhaf bir gururla. *Bunu ben harekete geçirdim.*

"Usta işi bu," dedi düşünceli bir sesle Tintinnabulum.

Angevine'ın önüne çömelmiş, yüzünü ve ellerini kadının metal alt parçalarındaki makinelerin içine sokmuştu. Angevine ise et bedenini arkaya doğru eğmiş, tepki göstermeden, sabırla bekliyordu.

Tintinnabulum, birkaç gündür, hizmetçisindeki değişikliği, makinelerinin tıkırtısındaki farklılığı hissediyordu. Kadın daha çabuk ve daha kesin deviniyor, keskin dönüşler yapabiliyor ve hırıldayarak, yavaşlamadan durabiliyordu. Armada'nın sallanan köprülerinde daha kolay dolaşabiliyordu artık. Endişeli hali yok olmuştu, sürekli çöpleri karıştırması, atılmış kömür ve odun toplamaları bitmişti.

"Makinene ne oldu böyle, Angevine," diye sormuştu ona. Yüzünü saran utangaç bir gülümseme ile Angevine olanı ona göstermişti.

Kadının boru döşemelerini yoklamış, bu arada elini de yakınıştı ama ses çıkarmadı, sonra yenilenen iç metal kapsamını incelemişti.

Tintinnabulum, Armada biliminin melez bir bilim olduğunu biliyordu. Şehrin ekonomisi ve politikası gibi o da korsandı, hırsızlık ve şansın bir ürünüydü –çeşitli ve tutarsız. Mühendisler ve büyücü-

ler, bildiklerini çürüyen ya da artık kullanılmayan malzemelerden; çoğunun anlayamayacağı kadar gelişmiş tasarımları, el yapımı eserlerden öğrenmişlerdi. Yamalardan oluşmuş bir teknoloji.

"Bu adam," diye mırıldandı, kolunu dirseğine kadar Angevine'ın motoruna sokmuş, kadının kaplamasının gerisindeki üçlü bir düğmeyle oynuyordu, "bu adam yalnızca yevmiyeli bir mühendis olabilir ama... bu... gördüğüm en titiz iş. Arınada'da bunu yapabilecek çok kişi yok. Neden yaptı, peki?" diye sordu.

Kadın bilmem gibisinden bir şeyler mırıldandı.

"Güvenilir mi?" diye sordu Tintinnabulum.

Tintinnabulum ve tayfası Arınada doğumlu değildi, ama Zarganadenizi'ne bağlılıkları tartışılmazdı. Arınada'ya nasıl geldiklerine dair bir sürü hikâye anlatılıyordu –Sevgililer gizli yöntemlerle bunların izini bulmuş, miktarı gizli tutulan bir ücretle Arınada'da çalışmaya ikna etmişlerdi. Onlar için Zarganadenizi'ni bağlayan halatlar ve zincirler kaldırılmıştı. Bölge açılmış, Tintinnabulum'un girmesine izin verilmiş, adam şehrin tam göbeğine yerleştikten sonra kapılar yeniden kapatılmıştı.

O sabah Angevine da birdenbire Arınada'nın sokaklarını kaplayan sayısız el ilanından birini alıp okumuş ve Zarganadenizi projesinin amacını öğrenmişti. Bu haber onu heyecanlandırmıştı, ama tam bir sürpriz de olmamıştı. Uzun bir süredir politik tartışmaların yakınındaydı, Tintinnabulum'un masasında açık duran kitaplar, kâğıtlara çizilmiş şemalar ve tamamlanmamış hesaplar görmüştü. Zarganadenizi'nin ne yapmaya kalktığını öğrenir öğrenmez, bunu çoktandır bildiğini fark etti. Hem zaten Tintinnabulum için çalışmıyor muydu? Adam da bir avcı değil miydi?

Odası bunun delilleriyle doluydu. Kitaplar (kütüphane dışında, başka yerde görmemişti), gravürler, oyma fil dişleri, kırık zıpkınlar. Kemikler, boynuzlar ve postlar. Onun yanında çalıştığı yıllar boyunca Tintinnabulum ve yedi kişilik tayfası, uzmanlıklarını Zarganadenizi için kullanmışlardı. Büyük deniz memelileri ve balinalar; kemikli balıklar; deniz kabukluları: Tuzağa düşürerek, zıpkınla avlamıştı hepsini, yemek, korunma ya da spor amaçlı.

Bazen sekizi toplandığında, Angevine kulağını tahtaya iyice yapıştırıyordu ama tek duyduğu bölük pörçük laflardı. Ama bu kadarı bile onu heyecanlandırmaya yetiyordu.

Geminin delisi, kimsenin görmediği Argentarius'un ağzına geleni saydığını, onlara bağırıp çağırdığını, korktuğunu söylediğini duyuyordu. Angevine, kulağına gelenlerden, uzun zaman önce, yakaladıkları bir avın onu bu duruma getirdiğini anladı.

Konuşmalarında hep onları çok heyecanlandıran büyük avlardan söz etmişlerdi: leviathan ve lahamu, sepya -tanrı.

Neden deniz şeytanı da olmasın?

Bunların hiçbirinin onu gerçekten şaşırtmadığını düşündü Angevine.

"Güvenilir mi?" diye sorusunu yineledi Tintinnabulum.

"Evet," dedi kadın. "İyi bir adam. Kolonilere gitmekten kurtulduğu için minnet duyuyor, Yeni Crobuzon'a kızgın. Kendi isteğiyle Tekraryapım oldu, daha iyi dalmak, daha iyi çalışabilmek için -bir su yaratığı artık. Zarganadenizi'nde doğan birisi kadar sadık diyebilirim."

Tintinnabulum doğruldu ve Angevine'ın kazanını kapattı. Düşünceli düşünceli dudaklarını büzdü. Masasında elle yazılmış, uzun bir liste vardı, onu aldı.

"Adı ne?" diye sordu.

Başını salladı, eğildi ve *Tanner Sack*'i dikkatle listeye ekledi.

18

Dedikodu ve ağızdan ağza laf taşıma, Armada'da, Yeni Crobuzon'da olduğundan daha güçlü araçlardı, ama Armada'nın iyi örgütlenmiş bir medyası da vardı. İlçelerin birinin ya da diğerinin yarı resmî organı olan tellallar vardı. Ayrıca, habire yeniden kullanılan ve çok kalitesiz, mürekkebi dağıtan bir kâğıda basılan birkaç haber gazetesi ve dergi.

Çoğu düzensiz çıkıyordu, yazarlar ve yayıncıların canı istedikçe ya da kaynak buldukça yayınlanıyorlardı. Birçoğu bedavaydı, çoğu ise inceydi: Katlanıp iç içe konmuş bir iki sayfada, sıkış tepiş yazılar.

Armada'nın salonlarından oyun ve müzik eksik olmuyordu, kaba saba ve çok popüler şeylerdi bunlar, bu yüzden de yayınlar eleştiri yazılarıyla doluydu. Bazıları yalnızca heyecanlı, sansasyonel haberler yazsa da, Bellis'e göre hepsi iç karartacak kadar dar görüşlüydü. Ele geçirilen yiyeceklerin dağıtımı ya da hangi ilçenin hangi vurgundan sorumlu olduğu konusundaki anlaşmazlıklar, yazılanlar içinde genellikle en kışkırtıcı ve tartışmalı olanlardı. Bir anlam verebildikleri ise yalnızca haber sayfalarıydı.

Armada'nın melez kültüründe, korsan şehirde doğan kendine özgü formların yanı sıra, bütün Bas-Lag dünyasında mevcut olan birbirinden farklı çok sayıda gazete geleneği de mevcuttu. *Çoğunlukla* adındaki dergi, şehirde ölenleri, şiirsel bir biçimde bildiren haftalık bir yayındı. *Juhangirr'in Meseleleri*, Sen-Ve-Senin ilçesinde yayınlanan, yazıları olmayan, önemli saydığı olayları (Bellis'in pek anlayamadığı bir kritere göre) kaba resimlerle anlatan bir başka yayındı.

Bellis zaman zaman, ikisi de İtevi'nde basılan, *Bayrak*'ı ya da *Konsey'in Çağrısı*'nı okuyordu. *Bayrak* muhtemelen şehirdeki en iyi

haber kaynağıydı, ilçelerin hükümet sistemlerinin yandaşları arasındaki tartışmaları yayınlıyordu: İtevi'nin Demokrasisi; Jhour'un güneş-kraliçeliği; Zarganadenizi'nin "mutlakiyetçi hayırseverliği", Brucolac'ın hamiliği ve daha birçoğu...

Her iki yayın da, övünüp durdukları hoş görüye ve yer verdikleri farklı görüşlere karşın, şöyle ya da böyle, İtevi'nin Demokratik Konseyi'ne sadıktılar. Bu yüzden, *Bayrak* ve *Konsey'in Çağrısı*'nın deniz şeytanını çağırma konusundaki kuşkulardan söz etmeye başlaması, Armadalı politikacıların dalaşını anlamaya başlayan Bellis için bir sürpriz olmadı.

Önceleri dikkatliydiler.

"Çağırma bilimin bir zaferi olacaktır," diyordu *Bayrak*'ın editörü, "ancak kuşkular da var. Ne kadar fazla isteyen olursa, şehir için o kadar iyi olur, ama bedeli ne olacak bunun?"

Karşı çıkışların daha da sertleşmesi çok zaman almadı.

Ama Zarganadenizi'nin olağanüstü açıklamasının gururunu yaşamakta olan Armada'da, dikkat edilmesini öneren ve bu işe tümden karşı çıkan sesler azınlıkta kaldı. Barlarda –İtevi ve Kurak Şelale'de bile– büyük bir heyecan görülüyordu. Girişimin büyüklüğü, hele bir deniz şeytanının yakalanacağına söz verilmesi, herkesin başını döndürüyordu.

Yine de, kuşkulu sesler, birkaç dergi, el ilanı ve posterler kanalıyla, umursanmayan muhalefetlerini sürdürdüler.

İşe almalar başladı.

Basil Tersanesi'nde özel bir toplantı yapılıyordu. Tanner Sack dokunaçlarını okşayarak bekledi. Sonunda muhafız çavuş öne doğru bir adım attı.

"Elimde," diye bağırdı, "Sevgililer için özel göreve çağrılan mühendis ve diğerlerinin bir listesi var." Kısa bir fısıldaşma, mırıldanma oldu, sonra kesildi. Özel görevin ne olduğu konusunda kimsenin kuşkusu yoktu.

Her isim okundukça, o ismin sahibinden ve hemen yanındakilerden gözle görülür bir heyecan dalgası yayılıyordu. Okunan isimler Tanner'ı hiç şaşırtmadı. Bunların arasında en iyi meslek-

taşları vardı: en hızlı çalışanlar, son teknolojiyi bilen, en yetenekli mühendisler. Çoğu oraya daha yeni getirilenler arasındaydı –Yeni Crobuzonlular ağır basıyordu ve çok sayıda Tekraryapım ise *Terpsikor*'dandı.

Kendi adının okunduğunu, arkadaşının heyecanla sırtına vurmasıyla fark etti. Gerginliği geçti ve rahatladı. Bunu bekliyordu. Hak ettiğine inanıyordu.

Diğerleri çoktan *Muhteşem Doğu*'da toplanmaya başlamıştı, sanayi bölgelerinden, dökümhanelerden ve laboratuvarlardan gelen işçilerdi bunlar. Görüşmeler yapıldı. Metalürjistler, mühendislerden ve kimya sanayi işçilerinden ayrıldı. Onları bir sınava tabi tutup, uzmanlıklarını sınadılar. İkna yöntemi uygulandı, kimse zorlanmadı. Anofel adasından ilk (öylesine) söz edilişte birçok adam ve kadın projede yer almayı reddetti. Tanner'ın da canı sıkılmıştı. *Buna kesinlikle hayır diyemezsin*, dedi kendi kendine, *ne olursa olsun*.

Karanlık bastıktan sonra, testler ve sorular tamamlandığında, Tanner ve diğerleri *Muhteşem Doğu*'nun özel odalarından birine götürüldüler. Oda çok büyüktü ve özenle dekore edilmişti, pirinç ve siyah tahta süslemeler görülüyordu. Otuz kişi kadar kalmışlardı. *İyice yontulduk*, diye düşündü Tanner.

Sevgililer girer girmez içerideki sesler kesildi. O ilk gün olduğu gibi yine Uther Doul ve Tintinnabulum onlara eşlik ediyordu.

Bu kez ne söyleyeceksiniz bana? Yeni mucizeler? Yeni değişimler? diye düşünüyordu Tanner.

Sevgililer, konuşmaya başlayarak onlara adanın tam hikâyesini ve kendi planlarını anlattı, içerideki herkes pürdikkat onları dinliyordu.

Tanner duvara yaslanarak dinlemeye başladı. İçinde, anlatılanlara karşı bir kuşku beslemeye çalıştı –planlar çok saçmaydı, başarısızlığa uğramaları için bir sürü neden sayabilirdi, ama bunu yapamadı. Dinledi, Sevgililer ve Tintinnabulum, ona ve yeni arkadaşlarına, sivrisinek insanların evlerine nasıl gideceklerini, artık yaşamıyor olabilecek bir bilim adamını nasıl arayacaklarını ve

Bas-Lag denizlerinde o güne kadar yüzmüş olan en olağanüstü yaratığı yakalayacak makineleri nasıl yapacaklarını anlatırken, kalp atışları hızlandı.

Bir başka yerde, Çağrı'ya karşı gizli bir kampanyanın toplantısı vardı.

Kurak Şelale'nin tam göbeğinde duruyordu *Uroc*. Yüz elli metre uzunluğunda, genişliği ana güvertesinde otuz metreyi bulan, kocaman, eski, iri ve ürkünç görünümlü bir tekneydi bu. Boyutları, görünümü ve özellikleri kendine özgüydü. Armada'da onun kaç yaşında olduğunu ya da nereden geldiğini kesin olarak söyleyebilecek biri yoktu.

Uroc'un imitasyon bir yüzük gibi sahte olduğu söylentileri dolaşıyordu. Bir yelkenli ya da barkaya, bir savaş gemisine ya da bilinen başka bir gemiye benzemiyordu: Onun gibi tuhaf şekilli bir şey sefere çıkmış olamaz, diye iddia ediliyordu. Kuşkucular ise; *Uroc*, Armada'da yapıldı, etrafı da zaten sarılmıştı, diyorlardı. Bir buluntu ya da el konulan bir tekne değildi, onlara göre: Sabitlenmiş bir gemiye benzeyen tahta ve demirden başka bir şey değildi.

Bazıları biraz daha fazlasını biliyordu. Armada'da, *Uroc*'un gelişini anımsayan birkaç kişi vardı hâlâ.

Bunlardan biri de, o zamanlar, gemiyle tek başına yolculuk yapmış olan Brucolac'du.

Her gece, güneş battıktan sonra uyanıyordu. Güneş ışınlarının tehlikesi olmadan, *Uroc*'un barok tarzdaki direk-kulelerine tırmanmayı alışkanlık haline getirmişti. Dar pencerelerden uzanarak direklerden pul pul dökülen kabukları ve budakları okşuyordu. İnsanüstü bir yaratık duyarlılığındaki parmak uçlarıyla, bu ince metal, seramik ve tahta lataların altındaki gücün hafif atışlarını, damarlardan akan kan gibi hissedebiliyordu. *Uroc*'un, gerekirse yeniden sefere çıkabileceğini biliyordu.

Gemi, onun zombi olmasından, ya da ilk doğumundan önce yapılmıştı. Binlerce kilometre ötede, Armada'da yaşayan kimsenin bilmediği bir yerde. Yüzen şehir oraya nesiller önce gitmişti ve Brucolac bunun bir daha asla olmamasını diliyordu.

Uroc bir aygemisiydi. Ay ışığı fırtınalarında sefere çıkıyordu.

Teknenin gövdesinden, kara oluşumlarına benzer tuhaf güverteler çıkıyordu. Çok katlı köprüsünün karmaşık parçaları, gövdenin ortasına açılmış derin yarık, kamaraların ve lomboz deliklerinin çarpık mimarisi hemen dikkat çekiyordu. Geniş gövdesinden kuleler çıkıyordu, bunların bazıları aynı anda direk görevini üstleniyor, bazıları ise, incelerek yükseliyordu sadece. İki yanındaki tekneleri saran tuğla gecekondulara rağmen, *Muhteşem Doğu* gibi, *Uroc*'un da üzerine bir şey inşa edilmemişti. Ancak, *Muhteşem Doğu*'ya bina yapılmaması için izlenen bir politika vardı, öte yandan, *Uroc*'a ise kimse dokunmak istememişti. Onun konumu buna izin vermiyordu.

Gündüzleri soluk ve hastalıklı bir görüntüsü vardı. Bakmak keyif vermiyordu. Ama aydınlık azaldıkça, yüzeyi, sanki hayalet renklerle sarılmışçasına sedefliymiş gibi ışıldamaya başlıyordu. Soluk kesici bir görüntüsü oluyordu. Brucolac de, o zaman geminin güvertelerinde dolaşmaya çıkıyordu.

Bazen toplantılarını geminin huzursuz edici odalarında yapıyordu. Zombi subaylarını çağırıp ilçenin sorunlarını, kan vergisini, Kurak Şelale'nin ondalık vergisini tartışıyordu. *Bizi farklı yapan bu*, diyordu onlara. *Bize gücümüzü veren ve sadık vatandaşlar kazandıran bu işte.*

O gece, Zarganadenizi'nin projesine alınan Tanner Sack ve arkadaşları uyur, ya da ne yapmaları gerekeceğini düşünürlerken, Brucolac misafirlerini *Uroc*'un güvertesinde ağırlıyordu: İtevi Konseyi'ni temsil eden, gizlice gelip buluştuklarına inanacak kadar saf bir delegasyon (Brucolac'ın böyle kuruntuları yoktu: Etraftaki teknelerin hışırtıları içinden bir çift ayak sesini ayırt etmiş ve seslerin bir Zarganadenizi casusuna ait olduğunu düşünmüştü).

İtevi Konsey üyeleri aygemisinde tedirgin olmuşlardı. Birbirlerine sokulup, huzursuzluklarını belli etmemeye çalışarak Brucolac'ın arkasından hızlı hızlı yürüyorlardı. Misafirlerinin ışık ihtiyacının farkında olan Brucolac, koridorlara meşaleler koymuştu. Biraz bu gösteriden duyacağı haince zevk yüzünden ve biraz da meşale alevlerinin yarattığı gölgelerin, geminin dar koridorlarında, ne yapacağı kestirilemez yarasalar gibi dalgalanacağını bildiğinden, gaz lambası kullanmamıştı.

Yuvarlak toplantı odası geminin en geniş direk-kulesindeydi ve on beş metre yükseklikten güverteye bakıyordu. Süslü ve sevimsizdi, duvarlar oltu taşı, kalay ve kurşunla işlenmişti. Burada mum ya da başka bir ışık görünmüyordu, ama içeriye vuran soğuk ışık odayı net biçimde aydınlatıyordu: Ay ve yıldızların ışıkları geminin direklerinde toplanıp yoğunlaştırılmış, sonra da, içinden kan geçen damarları andıran aynalı bacalar yoluyla odaya gönderilmişti. Bu tuhaf aydınlatma içerideki diğer bütün renkleri bastırıyordu.

"Baylar, bayanlar," dedi Brucolac boğuk sesiyle. Gülümsedi ve gür saçlarını arkaya attı, uzun yılan diliyle havayı yaladı ve misafirlerine koyu renk ahşap masanın etrafına oturmalarını işaret etti. Yerlerini bulmalarını izledi –insan, kirpi adam, llorgis ve diğerleri, hepsi dikkatle ona bakıyordu.

"Saf dışı bırakıldık," diye devam etti Brucolac. "Ne tepki vereceğimizi tartışmayı öneriyorum."

Kurak Şelale daha çok Zarganadenizi'ne benziyordu. Karanlığın içinde yüzlerce filika, mavna ve hurda gemi aydınlatılmış ve barlardan, oyun salonlarından gelen seslerle kaynıyordu.

Ama *Uroc*'un biçimsiz gölgesi, hepsine sessizce tepeden bakıyordu. Kurak Şelale'deki eğlenceleri yorumsuz, müdahalesiz ve coşkusuz bir tavırla izliyor, onlar da arada bir, temkinli ve huzursuz bir gururla ona göz atarak buna yanıt veriyorlardı. Kendilerine, Zarganadenizi'nde yaşayanlardan daha özgür ve açık fikirli olduklarını anımsatıyorlardı: Sen-Ve-Senin'dekilerden daha korunaklı, Shaddler'dan daha özerk.

Kurak Şelaleliler, diğer ilçe vatandaşlarının kan vergisini çok yüksek bir bedel olarak gördüklerini biliyordu, ama aptalca bir hassasiyetti bu. Sesleri en çok çıkanlar yakın zamanda buraya getirilenler, diyordu Kurak Şelaleliler –Armada'nın sistemini henüz öğrenmemiş batıl inançlı yabancılar.

Kurak Şelale'de kırbaçlanma yok, diyorlardı yeni gelenlere. Ellerinde Kurak Şelale mührü taşıyan herkese gereken mal ve eğlence parasız sağlanıyordu. Önemli konularda ise, Brucolac herkesin düşüncesini söyleyebileceği toplantılar yapıyordu. Onları koruyordu.

Şehrin başka yerlerindeki anarşi ve şiddet içeren yasalar burada yoktu. Kurak Şelale güvenli ve uygardı, sokakları tertemizdi. Kan vergisi ise uygun bir karşılıktı.

İlçelerini koruyorlardı ve güvensizdiler. *Uroc* onların tılsımıydı ve gece ne kadar gürültülü ve kaotik olursa olsun, kendilerini güvende hissetmek için, arada sırada onun gölgesine bir göz atıyorlardı.

O gece de, diğer geceler gibi *Uroc*'un direk-kuleleri, aziz ateşi dedikleri gizemli bir ışıkla sarılmıştı. Zaman zaman başka gemilerin de başına geliyordu bu –bir elektrik fırtınası sırasında ya da hava çok kuru olduğunda– ama aygemisi için bu, gelgit dalgaları kadar kesin ve düzenliydi.

Gece kuşları, yarasalar ve pervaneler oraya hücum etmiş, ışığın parıltısında dans ediyorlardı. Birbirlerine vuruyor, çarpıyor ve bazıları da pencerelerden sızan diğer ışıklara yöneliyordu. Brucolac'ın toplantı odasında İtevi Konsey üyeleri başlarını kaldırdı, küçük kanatların cama sürekli vurup durması onları tedirgin etmişti.

Toplantı iyi gitmiyordu.

Brucolac çabalıyordu. Konsey üyeleriyle anlaşmayı içtenlikle istiyordu ve birlikte çalışmaya, stratejiler sunmaya, olasılıkları gözden geçirmeye çabaladı. Ama karşısındakileri sindiren yapısı yüzünden, bu yaklaşımı işe yaramadı. Bu sindiren yönü, gücünün ve stratejisinin tam merkezindeydi. Arınada doğumlu değildi o: Brucolac, yaşarken ve zombiyken sayısız şehir, ülke görmüş ve bir şeyi çok iyi anlamıştı: Korku canlıları sindirdiğinde, meydan vampirlere kalıyordu.

Kendilerine merhametsiz gece avcısı süsü verebilirlerdi, tabii, böylece şehirlerde kimliklerini gizleyebiliyor, avlanmak için geceleri ortaya çıkıyorlardı ama korku içinde uyuyup besleniyorlardı. Canlılar onların varlığını hoş görmüyordu –bulunmak kesin ölüm anlamına geliyordu. Brucolac için bu kabul edilemezdi. İki yüzyıl önce, Arınada'ya kan içiciliği getirdiğinde, kendi türünden korkmayanların olduğu bir şehre geldiğini görmüştü– açıkça yaşayabileceği bir yere.

Ama Brucolac bunun bedelinin de farkındaydı. Canlılardan korkmuyordu, öyleyse onlar ondan korkmalıydı. Bunu sağlamak her zaman çok kolaydı.

Şimdi ise, oyun oynamaktan sıkıldığı, ortaklık aradığı, yardım istediği ve elinde bu karmakarışık bürokratlardan başka bir şey olmadığı şu anda, içinde duyduğu dehşet üstesinden gelinemeyecek kadar güçlüydü. İtevi Konseyi onunla çalışmaya korkuyordu. Her bakışı, dişlerini her yalayışı, her soluğu ve yumruklarını her sıkışı onlara kim olduğunu anımsatıyordu.

Belki de bunun bir anlamı yok, diye zalimce düşünmeye başladı. Ona ne yardımları olabilirdi ki? Onlara Yara'dan söz edemezdi. Nereden öğrendiğini soracaklar, o hiçbir şey söylemeyecek, onlar da ona inanmayacaklardı. Ya da Doul'u anlatmaya çalışacak, bu durumda da onu, Zarganadenizi'nin sağ kolu ile sırları paylaşan bir hain olarak göreceklerdi. Ancak, yine de, ona inanmayacaklardı.

Uther, diye yavaşça düşündü, *ne kurnaz, ne çıkarcı bir domuzsun sen.*

Odada, etrafı sözde müttefikleriyle çevrili otururken tek düşünebildiği, kendini Doul'a ne kadar yakın hissettiği, Doul ve kendisinin ne çok şey paylaştığıydı. İkisinin birlikte çalıştıklarını düşünmekten -olacak iş değildi bu- kendini alamıyordu.

Brucolac oturup, değişimden ödleri patlayan, güç dengesine kafayı takmış üyelerin alıkâm kesmelerini, işe yaramaz mantıklarını, sorunun gerçek doğasından uzaklaşan abes ve yersiz zırvalarını dinledi. Sevgililer'in bu sınırı aşmalarının gerçek nedeni üzerine tartışmalar oldu. Liderlerinin burnunun dibinde, Zarganadenizi'nin bürokratlarına başvurmayı önerenler oldu -birbiriyle bağlantısız, elle tutulmayan, işe yaramaz düşünceler.

Tartışmanın bir yerinde, masada oturanlardan biri Simon Fench diye birinden söz etti. Kim olduğunu bilen yoktu ama adı, Çağrı'ya karşı olan azınlığın ağzında dolaşır olmuştu. Brucolac, daha somut bir öneri geleceğini umut ederek, biraz daha bekledi. Ancak tartışmalar, birden yine çığırından çıktı. Bekledi, bekledi ama geçerli hiçbir şey söylenmedi.

Dünyanın altından çıkmaya başlayan güneşi hissedebiliyordu. Şafaktan bir saat kadar önce kendini tutmaktan vazgeçti.

"Lanet herifler, siktirin gidin," diye uğultulu bir sesle gürledi. Konsey üyeleri bir anda suspus oldu, donakaldılar. Brucolac ayağa

kalktı ve kollarını iki yana açtı. "Saatlerdir," diye tısladı, "kustuğunuz basmakalıp zırvaları dinliyorum. İpe sapa gelmeyen, umutsuzluk dolu laflar. Hepiniz *acizsiniz.*" Sözcük ağzından ürpertici bir lanetmiş gibi çıkmıştı. "Beceriksizsiniz. İşe yaramazsınız. Defolun gidin teknemden."

Bir an sessizlik oldu, sonra konsey üyeleri doğrulmaya, kalan son gurur kırıntılarını da korumaya çalıştılar ama beceremediler. İçlerinden bir tanesi –Vordakine, iyilerinden bir tanesi, Brocolac'ın bir parça saygı duyduğu bir kadın– ona itiraz etmek için ağzını açtı. Yüzü bembeyazdı, ama karşılık vermeye kararlıydı.

Brucolac kollarını başını üzerine kanat gibi kıvırdı ve ağzını açarak dilini sarkıttı ve zehirli dişlerini gösterdi, elleri yabanıl bir hayvanın pençeleri gibi açıldı.

Vordakine'ın ağzı hemen kapandı ve arkadaşlarının ardından kapıya yürüdü, yüzünde öfke ve korku vardı.

Hepsi gidip yalnız kalınca Brucolac sandalyesine çöktü. *Evinize koşun sizi küçük budala kantorbaları,* diye düşündü. Sonunda yaptığı saçma pandomimi anımsayarak, birden buz gibi gülümsedi. *Salak şeyler,* diye alay ederek düşündü, *muhtemelen bir yarasaya dönüşebileceğimi sanıyorlar.*

Duydukları dehşeti anımsayınca, birden bir zombi olarak açıkça yaşayabildiği yegâne diğer yeri anımsadı ve ürperdi. Onun kurallarının tek istisnası, canlılar ve vampirler arasındaki korku hesaplaşmasının işe yaramadığı tek yer.

Kan Tanrıları, tuz ve ateş tanrıları, günah çıkarmalar sayesinde, o yere bir daha dönmek zorunda değilim. Rol yapmaktan, bütün aldatmalardan kurtulduğu –buna zorlandığı– o yere. Canlıların, ölülerin ve zombilerin gerçek doğasının apaçık sergilendiği yere.

Uther Doul'un ülkesi. Dağlarda. Doul'un lanet şehrinden çok daha bağışlayıcı olan soğuk dağları, ürkünç taşların tuhaf sesini anımsadı.

19

Jhour'un büyük fabrikalarına olağanüstü bir sipariş verilmişti.

Jhour ekonomisinin dayanak noktalarından biri hava gemisi yapımıydı. Sert, yarı sert ve sert olmayan zeplinler, gemiler ve motorlar söz konusu olduğunda Jhour fabrikaları kalitenin garantisiydi.

Azamet, Armada göğündeki en büyük gemiydi. Onlarca yıl önce ele geçirilmiş, garip bir savaşta hasar görmüş ve bir gözetleme kulesi olarak kullanılmaya başlamıştı. Şehrin gezici hava araçlarının uzunluğu onun ancak yarısı kadardı, *Barakuda* gibi uygunsuz isimler verilmiş ve en büyüğü altmış metreden biraz uzun olan bu araçlar sakin sakin şehrin etrafında dolaşıp duruyordu. Aerostatik mühendislerin yerleri dardı -Armada'da, Yeni Crobuzon'un dev hava gemileri, keşif araçları ve Myrshock'un hava gemileri gibi, iki yüz metrelik metal ve demir gemileri sığdıracak hangar yoktu. Hem zaten Armada'nın böyle hava gemilerine gereksinimi de olmamıştı.

Şu ana kadar.

El ilanlarının atıldığı günün ertesi sabahı, *Jhour* Sorumlu *Hava Fabrikası*'nın bütün çalışanları -dikimciler, mühendisler, metalürjistler ve diğerleri- pimpirikli bir ustabaşı tarafından çağrıldı. Adam duraksayarak işçilere yeni siparişi anlatırken, yeniden şekillendirilmiş bir buharlı gemide bulunan fabrikaya yayılmış, iskelet halindeki zeplinler bakımsızlıktan ölüyordu.

İki haftaları vardı.

Silas haklıydı, diye düşündü Bellis. Ada gezisine giden gruba çaktırmadan sızması olacak iş değildi. Şehrin skandal ve entrikalarından kendini iyice soyutlamış olan o bile, Simon Fench'in adını sürekli duyar olmuştu.

Kulağına gelenler henüz bir dedikodudan öteye geçmemişti elbette. Carrianne, Çağrı konusunda kuşkuları olan, adı Fink ya da Fitch ya da Fench olan birisi tarafından kaleme alınmış bir ilanı okuyan birisiyle ilgili bir şeyler söylemişti. Şekel, Bellis'e Çağrı'nın müthiş bir fikir olduğuna inandığını, ama Fench denen bir adamın, Sevgililer'in bela aradıklarını söylediğini duyduğunu anlattı.

Bellis, Silas'ın yeraltına sızabilmesini hâlâ şaşkınlıkla karşılıyordu. Tehlikeye atılmıyor mu? diye aklından geçiriyordu. Sevgililer onu aramıyor muydu?

Şekel'i düşününce gülümsedi. Bir süredir derslere devam edemiyorlardı, ama son gelişinde oğlan, onun yardımına artık gerek duymadığını göstermek için ufak bir gösteri yapmıştı.

Krüach Aum'un kitabında neler yazdığını sormaya gelmişti. Şekel aptal değildi. Ona verdiği şeyin, geçtikleri hafta yaşadıkları beklenmedik olaylarla –el ilanları sağanağı, olağanüstü plan, Tanner'ın garip yeni işi– bağlantılı olduğu apaçık ortadaydı.

"Haklıydın," demişti ona. "Kitabı çevirmek biraz zamanımı aldı, ama ne olduğunu anladım. Bir deneyi anlatıyor..."

"Bir deniz şeytanı çıkarıyorlar," diye lafını kesmişti Şekel, o da başını sallamıştı.

"Kitabın ne olduğunu anladığımda," diye devam etti, "Tintinnabulum ve Sevgililer'in bunu görmesini sağladım. Gereksinim duydukları bir şeydi bu, planlarının bir parçası..."

"*Benim* bulduğum kitap," demişti Şekel ve sırıtmaya başlamıştı.

Sorumlu Hava Fabrikası'nda, tellerden ve kıvrımlı kirişlerden oluşan devasa bir iskelet ortaya çıkıyordu.

Büyük odanın bir köşesine, bir bulut gibi, devetüyü renkli ağır bir deri yayılmıştı. Yüz kadar erkek ve kadın etrafına oturmuş, her biri ellerindeki parmak kalınlığında iğnelerle, iki ellerini de kullanarak bunu dikiyorlardı. Dev gibi gaz torbalarını kapatmak için kazanlar dolusu kimyasal madde, reçine ve sumatra zamkı hazırlanmıştı. Tahta çerçeveler ve ocaktan alınmış kor halinde metaller denetim ve gözetleme amaçlı kullanılan balon sepetlerinin iskeletlerini oluşturmaya başlıyordu.

Sorumlu Hava Fabrikası, ne kadar büyük olursa olsun, bu siparişin son halini içine sığdıramazdı. Bu yüzden, biten bütün parçalar *Muhteşem Doğu*'nun çıplak güvertesine taşınacak, orada içine torbalar yerleştirilecek, iskeletin parçaları perçinlenecek ve deri örtü gerekli olan yere dikilecekti.

Muhteşem Doğu bu iş için Armada'nın elindeki tek büyük gemiydi.

Zincirgününün 20'si ya da Denizkaplumbağası, 7 Skydi –Bellis'in umurunda da değildi artık hangisi olduğu. Dört gündür Silas'ı görmemişti.

Hava sıcaktı ve kuş sesleriyle doluydu. Evde boğulacak gibi oldu, ama sokağa çıkıp yürümeye başladığında da bu duygu azalmadı. Evler ve gemilerin kenarları bile bu deniz sıcağında terliyordu sanki. Deniz konusunda hâlâ aynı şeyi düşünüyordu Bellis: Büyüklüğü ve yekpareliği karşısında aşağılanmış hissediyordu. Ama o sabah, birden ve acilen şehrin saçaklarının altından dışarıya çıkmak gereksinimi duymuştu.

Saatlerce Silas'ı beklediği için kendisine kızıyordu. Başına ne geldiği konusunda en ufak bir fikri yoktu ama yalnız kaldığı ve onun bir daha dönmeyebileceği duygusu onu çabucak katılaştırmıştı. Ne kadar savunmasız kaldığını fark etmiş ve etrafına bir duvar örmüştü. *Salak bir çocuk gibi oturup bekledim ben de*, diye düşündü öfkeyle.

Muhafızlar her gün geliyor, onu alıp Sevgili'ye ve Tintinnabulum'a, *Kastor*'un avcılarına ve Çağrı'daki rollerini anlayamadığı komitelere götürüyorlardı. Çevirisini ince eleyip sık dokuyorlar, didik didik ediyorlardı: Onun kadar iyi olmasa da Yüksek Kettai okuyabilen bir adamla çalışmak zorundaydı. Adam en karmaşık ayrıntıları bile bilmek istiyordu: Neden bu zamanı, bu sözcüğü seçmişti, neden bu sözcüğü bu şekilde çevirmişti. Hırçın bir tavrı vardı ve Bellis, adamı sürekli bu sorularla meşgul etmekten gizli bir zevk duyuyordu.

"Ayrıca bu sayfada," diye, bir cümlede yine lafa girmişti, "neden *morghol* sözcüğü 'istek' diye çevrilmiş. Tam tersi bir anlamı var!"

"Zaman ve seslerin yapısı," diye belirgin bir tepki göstermeden yanıtlamıştı onu. "Cümlenin tümü ironik sürekli zaman." *Bunu miş'li geçmiş zamanla karıştırmak çok yapılan bir hata*, demek üzereydi ama kendini tuttu.

Bütün bu sorgulamaların ne amaçla yapıldığı konusunda en ufak bir fikri yoktu. Sanki içini boşaltıyorlar gibi geliyordu. Oyunundan gurur duyuyordu ama dikkatliydi. Proje ve ada konusunda çok heyecanlanıyor, sonra kendini çabucak dizginliyordu, sanki içinde bir yerlerde, dizginlenemez bir istek ile nemrut, huysuz bir şehir mahkûmunun tepkisi arasında gidip geliyordu.

Ancak ona daha kimse adaya gideceğini söylememişti ve planın en can alıcı noktası buydu. Bir şeyler yolunda gitmiyor olabilir diye düşündü. Hem zaten, Silas da ortadan kaybolmuştu. Belki de, dedi kendi kendine soğukkanlılıkla, yeni bir plan yapma zamanı. Eğer plan işe yaramazsa, onu bırakıp bir başka çevirmen ile yola çıkacak olurlarsa, onlara gerçeği anlatmaya karar verdi. Yeni Crobuzon'a merhamet göstermeleri için yalvaracak, su iblislerinin saldırısından söz edecekti, onlar da onun mesajını ileteceklerdi.

Ama bir ürpertiyle Uther Doul'un, Kaptan Myzovic'i vurmadan hemen önce ağzından çıkan sözleri anımsadı. *Temsil ettiğim güç Yeni Crobuzon'u hiç takmıyor*, demişti. *Hem de hiç.*

Zarganadenizi'nin dış kenarında duran bir mavna olan *Kötüleke*'yi, geniş bir yelkenli olan *Darioch'un İlgisi*'ne bağlayan Viski Köprüsü'nden geçti.

Shaddler'ın sokakları ona Zarganadenizi'ninkilerden daha kasvetli, tekdüze göründü. Binaların ön cepheleri, eğer varsa, daha basitti. Tahtalar kazınmış, aynı biçimde kesilerek dilimlere ayrılmıştı. Geçit Yolu, hem Zarganadenizi'ne hem de Saatevi Rampası'na yaslanan bir alışveriş sokağıydı ve kaldırımları, at arabaları, hayvanlar ve müşterilerle kaynıyordu, –kepri, insan ve diğerleri– Shaddler'ın yarısını oluşturan yüreklikabuklarla birlikte itiş kakış yürümeye çalışıyorlardı.

Bellis, zırhları olmadan da kendilerine özgü, güçlü görünüşleri ve soluk ciltleriyle yüreklikabukları tanıyabiliyordu. Kan boynuzları

susmuş, muhafızları pıhtıdan bir zırhla kaplanmış bir tapınağın yanından geçti. Tapınağın arkasında, sıcakta yoğun, ağır bir koku yayan, kanamayı önleyen kurumuş yapraklarla dolu bir bitki korunağı vardı.

Burada, pıhtılaşmayı önleyici bir çay yaptıkları özel sarı bir bitkiyle dolu çuvallar duruyordu. Bir sürü kadın ve erkeğin bu çayı bir kazandan alıp içtiklerini gördü. Bu, onları kanın birden pıhtılaşmasına karşı koruyordu: Yüreklikabuklar, damarlarındaki kanın birden ve tamamen katılaşarak, zavallıları iki büklüm bir heykel haline getirmesine karşı korunaksızdılar.

Bellis bir ardiyenin önündeki tekerlek izlerinin arasında duruyordu, derken ona doğru gelen bir vagonu çeken hayvanın, melez bir cüce atın önünden kaçarak, şehrin daha sakin bir bölümüne giden bir köprüye çıktı. İki teknenin arasında durup suya baktı. Bir savaş gemisinin güdük gövdesini, bir çarkın kıvrımlarını ve geniş bir çarklı tekneyi görebiliyordu. Onların ötesinde bir sürü tekne daha vardı. Her biri bir köprü ağına gömülmüş, ortaları hafifçe çökmüş geçitlerle bağlanmış.

Üzerlerinde bitmek bilmeyen bir insan trafiği vardı. Bellis kendini yalnız hissetti.

Heykel Bahçesi altmış metrelik bir korvetin ön kısmını kaplıyordu. Teknenin silahları çoktan gitmiş, baca kapakları ve direkleri parçalanmıştı.

Üzerinde kurulmuş kafe ve barlar, bir deniz ve kenarındaki plaj gibi bahçeyle iç içe geçmişlerdi. Tahta ve çakıl kaplı zeminden bahçenin yumuşak toprağına geçmesiyle, Bellis adımlarının da değiştini hissetti.

Croom Parkı'yla karşılaştırılamayacak kadar küçük, onlarca yılın değişik tarz ve malzemeyle üretilmiş heykellerinin serpiştirildiği, genç ağaçlar ve bakımlı çimlerle kaplı bir alan. Ağaçların ve sanat eserlerinin altlarında dökme demirden yapılmış incelikli banklar. Parkın ucunda, alçak bir parmaklığın gerisinde, deniz.

Burayı görünce Bellis'in ağzı açık kaldı.

Erkekler ve kadınlar önlerinde likör ve çaylarıyla masalarda oturuyor, ya da bahçede dolaşıyordu. Güneşin altında parlak ve gösterişliydi hepsi de. Sakin sakin dolaşıp içkilerini yudumlamalarını izlerken, Bellis, bunların korsan olduklarını anımsamak için epey zorlansa da, bunların korsan olduklarını anımsadı: kır saçlı, yaralı, silahlı, yağmacı. Bunların hepsi korsandı.

Yanlarından geçerken en sevdiği heykellere baktı: *Korkutan Bülbül; Oyuncak Bebek ve Dişler.*

Oturdu ve *Öneri*'nin, bir mezar taşını andıran özelliksiz yeşim taşının ardına, tahta duvarın ötesine, denize baktı –buharlılara, şehri inatla çeken römorklara. İki silah teknesi ve onların üstünde silahlı bir hava gemisi gördü, koruma amacıyla Armada'nın sularını kolaçan ediyorlardı.

İki direkli bir korsan gemisi kuzeye doğru gidiyordu, şehrin kenarından dolaşacak ve gözden kaybolacaktı. Bir, iki ya da üç ay, ya da dört ay sürecek av seferine çıkıyordu. Kaptan istediği için mi? Yoksa ilçe yöneticilerinin ellerine tutuşturduğu bir plana göre mi?

Denizin diğer kenarında, kilometrelerce ötede şehre doğru gelen bir buharlı ilişti gözüne. Bir Armada gemisi ya da iyi bir ticaret gemisi olduğu açıktı. Öyle olmasa bu kadar yaklaşamazdı. Binlerce kilometre uzaktan geliyor olmalı, diye düşündü. Sefere çıktığında Armada belki de başka bir denizdeydi. Ancak işini bitirince –hırsızlık, soygun– hiç yanılmadan evinin yolunu bulmuştu. Armada'nın bitmek bilmez sırlarından biriydi bu.

Arkasında kuş cıvıltılarını duydu. Bu sesin hangi kuşa ait olduğunu bilmediği gibi, umurunda da değildi, ama türünü bilmediği bu kuşların seslerini zevkle dinledi. Derken sanki kuşlar onun gelişini haber vermek için şarkı söylüyormuşçasına, yavaşça ona doğru gelen Silas'ı gördü.

İrkildi ve yerinden kalkacak oldu, ama adam yakınından geçerken hiç yavaşlamadı.

"Otur," dedi sertçe ve korkulukların yanında durdu, geminin kenarından dışarıya uzandı. Bellis donakalmıştı ve bekledi.

Adam doğruldu. Ona bakmıyordu. Bir süre böyle kaldılar.

"Evini gözlüyorlar," dedi sonunda Silas. "Bu yüzden gelmiyorum. Bu yüzden uzak durdum."

"Beni izliyorlar mı?" dedi Bellis, sesinin bu denli etkisiz kalmasından nefret etti...

"Bu benim işim, Bellis," dedi Silas. "Nasıl yapılacağını biliyorum. Görüşmeler onlara belli oranda bilgi veriyor. Seni kontrol etmeleri gerekiyor. Hiç şaşırma."

"Peki... *Şimdi* de izliyorlar mı?

Silas hafifçe omuz silkti.

"Sanmam." Yavaşça döndü. "Sanmam, ama emin de değilim." Konuşurken dudakları neredeyse oynamıyordu. "Dört gündür evinin önündeler. Arkandan, Shaddler'ın dış mahallelerine kadar geldiler. Bana kalırsa orada ilgilerini yitirdiler, ama riske atılmak da istemem.

"Eğer aramızdaki bağlantıyı anlarlarsa, eğer çevirmenlerinin Simon Fench ile arkadaşlık ettiğini fark ederlerse... O zaman ayvayı yedik."

"Silas," dedi soğukça Bellis. "Onların çevirmeni değilim. Onlarla gitmem istenmedi. Sanırım başkası var."

"Yarın," dedi. "Sana yarın söyleyecekler."

"Doğru mu?" diye sakince sordu. İçi, heyecan ya da önsezi ya da buna benzer tanımlayamadığı bir hisle titriyordu. Kendine hâkim olmaya çalıştı ve adama, *Ne diyorsun sen?* ya da *Nereden öğrendin?* diye sormadı.

"Yarın," diye yineledi Silas. "İnan bana."

İnanıyordu. Ama onun özel bir çaba harcamadan, bu entrikaların içine sızmasını izlemek de birden midesini bulandırdı. Adamın etki ve bilgi antenleri o kadar derinlerdeydi ki, bilgiyle yaşayan ve bunu şehrin derisinden emen bir parazite benziyordu. Adama saygı duyınamak elinde değildi ama aynı zamanda tedirgindi.

"Yarın sana haber vermeye gelecekler," diye devam etti öteki. "Çıkarma bölüğünde olacaksın. Plan konuştuğumuz gibi. Adada iki hafta kalınacak, bu da demek ki, bilgiyi bir Dreer Samher teknesine iletmen için bu kadar zamanın var. Onların Yeni Crobuzon'a götürmesi gereken ne varsa sana vereceğim."

"Onları gerçekten inandırabileceğini sanıyor musun?" dedi Bellis. "Shankell'in doğusuna pek geçmiyorlar –Yeni Crobuzon, güzergâhlarının yaklaşık bin beş yüz kilometre dışında kalıyor."

"Tanrı aşkına, Bellis..." Silas'ın sesi hâlâ fısıltı halinde çıkıyordu. "Hayır, onları inandıramam. Orada olmayacağım. Bunu *sen* yapacaksın."

Bellis dilini şaklattı, adama sinirlenmişti, ama bir şey söylemedi.

"Gereken şeyleri sana getireceğim," dedi. "Saltça ve Ragamollca yazılmış bir mektup. Mühürler, tavsiye mektubu, kâğıtlar ve kanıt. Kaktüs tacirleri, bizim için kuzeye gitmeye ikna etmek için yeterli. Ayrıca bunlar, Yeni Crobuzon hükümetinin neler olduğunu anlamaları için yeterli. Onları korumak için yeterli."

Park dalgalarla birlikte sallandı. Tekrar oldukları konuma dönen heykeller gıcırdadı. İkisi de konuşmadı. Bir süre yalnızca suyun ve kuşların sesleri duyuldu.

Yaşadığımızı anlayacaklar, diye düşünüyordu Bellis. *En azından onun yaşadığını bilecekler.*

Bu düşünceyi kafasından hemen savdı. "Onlara haber uçurabiliriz," dedi kararlı bir şekilde.

"Bir yol bulmalısın, Bellis," dedi Silas. "Burada tehlikede olan şeyin ne olduğunun farkında mısın?"

Salağın tekiymişim gibi davranma bana, diye söylendi içinden, öfkeyle ama adam bir an onunla göz göze geldiğinde, onu hiç umursamadığını gördü.

"Anlıyor musun?" diye yineledi, "ne yapmak zorunda olduğunu? Muhafızlar olacak, Armadalı muhafızlar. Onları geçmek zorundasın. Anofelleri geçmek zorundasın, Tanrı aşkına. Yapabilir misin bunu?"

"Yapacağım," dedi Bellis, buz gibi bir sesle veSilas yavaşça başını salladı. Yeniden konuşmaya başladı ve çok kısa bir an ne söyleyeceğini bilemez gibi oldu. "Seni bir daha görme şansım... olmayacak," dedi yavaşça. "Uzakta durmam daha iyi."

"Tabii," dedi Bellis. "Hiçbir şeyi tehlikeye atamayız şimdi."

Adamın yüzü bir mutsuzluğun, eksik kalmış bir şeyin varlığını ele veriyordu. Bellis dudaklarını büzdü.

"Bunun için üzgünüm, ayrıca..." dedi. Omuzlarını silkerek başını öteye çevirdi. "Döndüğünde, her şey bittiğinde, biz... belki yine..." Daha fazla konuşamadı.

Bellis onun üzüntüsüne biraz şaşırdı. Kendisi hiçbir şey hissetmiyordu. Düş kırıklığı bile. Aradıkları bir şeyi birbirlerinde bulmuş ve birlikte iş yapmışlardı (projelerinin son derece hafife alınmış biçimi), ama hepsi buydu. Ona kırgın değildi. Hatta içinde ona yönelik bir şefkat ve minnet kırıntısı bile vardı, bir zar ya da ince bir yağ tabakası gibi. Başka bir şey değil. Adamın duraksayarak konuşması, pişmanlığı ve özür dilemesi ve daha derin duyguları ima etmesi onu şaşırtmıştı.

Bellis, adamın onu tam anlamıyla ikna edemediğini fark etti. Onun üstü kapalı sözlerine inanmıyordu. Adamın kendisinin bunlara inanıp inanmadığını bilemezdi ama birdenbire, kendisinin bunlara inanmadığını anladı.

Bu onu yatıştırmıştı. Silas gittikten sonra, sakince oturdu, ellerini birleştirdi, solgun ve donuk yüzünü rüzgâra çevirdi.

Gelip ona tercümanlığına ihtiyaç olduğunu ve bilimsel bir geziye çıkacağını söylediler.

Muhteşem Doğu'da, güvertesinin bir ya da iki kat yukarısındaki alçak oda kümelerinin birinde duran Bellis, etrafı saran Zarganadenizi gemilerine ve *Muhteşem Doğu*'nun bunların üzerinde yükselen cıvadrasına bakıyordu. Geminin bacaları temizdi; ölü ağaçlara benzeyen çıplak direkleri seksen ya da yüz metre yüksekliğindeydi. Gövdeleri yemek odaları ve asma katların içinden geçiyordu.

Dev bir hava gemisinin iç donanımları, parçalanmış bir fosil gibi, bütün güverteye yayılmıştı. Fıçı demirleri ya da kaburgalar gibi kıvrılmış metaller; pervaneler ve bunların motorları; havası inmiş dev gaz torbaları. *Muhteşem Doğu*'nun kenarı boyunca metrelerce uzanıyorlar, direklerin dibinden kavisler yaparak devam ediyorlardı. Mühendis grupları bunları yerlerine perçinliyor, devasa şeyi parça parça inşa ediyorlardı. Sıcak metallerin gürültüsü ve kıvılcımları pencerelerden Bellis'e ulaşıyordu.

Sevgililer geldi ve bilgilendirme oturumu başladı.

Geceleyin Bellis'i bir türlü uyku tutmadı. Uyumaya çalışmaktan vazgeçti ve mektubunu yazmaya koyuldu.

Sanki her şey ondan bir adım ötede gerçekleşiyor gibiydi. Her gün *Muhteşem Doğu*'ya götürülüyordu. O odada otuz beş adam ve kadın her gün toplanıyordu. Farklı ırklardandı hepsi. Bazıları Tekraryapımdı. Bir ya da ikisi, emin değildi, *Terpsikor*'dan geliyordu. Şekel'in arkadaşı Tanner Sack'i tanımıştı ve onun da kendisini tanıdığını anladı.

Sıcaklar bir anda bastırdı. Şehir, iç bayıltıcı hızıyla, dünya denizlerinde yeni bir bölgeye girmişti. Hava kuruydu ve her gün, Yeni Crobuzon yazının nadir günleri kadar sıcaktı. Bellis bundan hoşlanmıyordu. Yeni ve boş bir gökyüzüne bakıyor ve onun gücü altında kendisini ufacık hissediyordu. Terliyordu, daha az puro içmeye, daha ince elbiseler giymeye başlamıştı.

Vatandaşlar bellerine dek çıplak dolaşıyordu, gökyüzü kavisler çizen yaz kuşlarıyla dolmuştu. Şehri çevreleyen su berraktı ve renkli balık sürüleri yüzeye çok yakın bir yerden geçiyorlardı. Zarganadenizi'nin arka sokakları kokmaya başladı.

Bilgilendirme toplantılarını Hedrigall ve onun gibi başkaları yapıyordu –devşirme kaktüsler, bir zamanların Dreer Samherli korsan tacirleri. Hedrigall olağanüstü bir konuşmacıydı, masalcı olarak eğitilmiş olduğundan, betimlemeleri ve açıklamaları son derece heyecanlı hikâyelere dönüşüyordu. Bu tehlikeli bir özellikti.

Bellis ve arkadaşlarına anofellerin adasından söz etti. Onun anlattıklarını dinleyen Bellis, tamamlayamayacağı bir işi üstlenmiş olabileceğini düşünüp endişelenmeye başlamıştı.

Bazen toplantılara Tintinnabulum da geliyordu. Sevgililer'den biri hep oradaydı. Zaman zaman, varlığı Bellis'i çok huzursuz eden Uther Doul da geliyor, eli kılıcında, orada bir duvara yaslanarak, toplantıya katılıyordu.

Bellis ona bakmaktan kendini alamıyordu.

Dışarıda, hava gemisi, şekli tam olarak kestirilemeyen devasa bir balinayı andırıyordu. Bellis içine yerleştirilen merdivenleri gördü.

Esnek görünümlü kabinler konmuştu. Katran ve bitki özü kaplı deri gerilerek yerine sabitlendi.

Önce bir parçalar yığını halindeydi, sonra kesik bir gövde, sonra da sürüp giden çalışmalar, şimdi ise ortaya çıkan şey dev bir hava gemisiydi. Güverteye uzanmıştı. Kozasından yeni çıkmış bir kelebek gibiydi: Uçamayacak kadar zayıf, ama dönüşeceği şeyin şeklini almış.

Bellis, sıcak gecelerde tek başına yatağında oturuyor, terliyor ve purosunu içiyor, yapmak zorunda olduğu işten deli gibi korkuyor ama aynı zamanda heyecanla ürperiyordu. Bazen kalkıp yürüyor, ayaklarının metal zeminde çıkardığı sesi dinliyor ve odasında ses çıkaran tek şeyin kendisi olduğunu bilmek hoşuna gidiyordu.

20

Kısa, boğucu, sıcak günler ve buram buram ter döktüren bitmek bilmez geceler. Haftalar geçtikçe günler uzamaya başlıyordu, ama akşamları ışıklar erkenden sönüyor ve uzun, yapış yapış yaz geceleri şehrin gücünü tüketiyordu.

Kenar mahallelerde ufak tefek kavgalar oluyordu. Bazen Zarganadenizli kabadayılar ile Kurak Şelale'den bir grup aynı barda karşılaşabiliyordu. Önce karşılıklı laf atılıyordu: Zarganadenizi delikanlıları karşılarındakilere, sülük-sevenler ya da şeytanın yardakçıları diye laf sokuşturuyor, Kurak Şelale çetesi ise sapık yöneticilerle ilgili bir iki şaka yapıyor, kesmekle ilgili kötü sözcük oyunlarına deli gibi gülüyorlardı.

Birkaç kadeh içki içtikten ya da burunlarına toz çektikten sonra artık yumruklar konuşuyordu ama nedense düşmanlar pek canıgönülden kavga etmiyordu. Nasılsa kendilerinden bekleneni –biraz fazlasını bile– yapmışlardı.

Gece yarısı olduğunda sokaklar boşalmaya başlıyor, saat iki ya da üç olduğunda, neredeyse tamamı ıssızlaşmış oluyordu.

Gemilerden gelen uğultu hiç azalmıyordu. Bir sürü sanayi bölgesinde, eski gemilerin kıç tarafına yerleşmiş, leş gibi bir koku ve duman yayan fabrika ve atölyeler ara vermeden çalışıyordu. Her ilçenin kendi renginitaşıyan muhafızlar ise şehrin gölgeleri arasında dolaşmaktaydı.

Armada Yeni Crobuzon'a benzemiyordu. Burada çöplüklerin, sefaletin ve yaşam kavgasının oluşturduğu alternatif ekonomi yoktu: Boş binaların bodrumları bir sürü dilenci ve evsizi barındırmıyordu. Karıştıracak çöp yığınları yoktu: Şehrin çöpünden kullanılabilecek her şey ayıklandıktan sonra bütün atıklar, ölülerle birlikte denize atılıyordu, batarken de çözünmeye başlıyordu.

Yelkenli ve fırkateynlerin üzerine yayılmış, tuzlu suda ve sıcakta çürüyen ve sakinlerinin üzerine nem yağdıran gecekondular da vardı. Jhour'un kaktüs işçileri ayakta, sıkış tepiş bir halde, ucuz otellerde uyuyordu. Ama Yeni Crobuzon'dan gelenler aradaki farkı görebiliyordu. Buradaki sefalette, ölüm uzak bir olasılıktı. Kavgalara, umutsuzluktan çok içki neden oluyordu. Baş sokacak bir çatı bulmak, sıvası dökülen bir yer de olsa, mümkündü. Binaların köşelerinde birikip geceleri geç saatte dışarı çıkanları izleyecek serseriler yoktu.

Bu yüzden gecenin bu ölü saatinde, *Muhteşem Doğu*'ya doğru yürüyen adamı kimse görmedi.

Acele etmeden yürüyor, Zarganadenizi'nin daha az izbe olan ara sokaklarını izliyordu. *Kışkırtıcı Dalga*'da bulunan İğne Sokağı, Kanlikörü Sokağı ve Kerpiç Labirenti'nden; *Halat Örgüsü*'nden, bu çürüyen ve her yanı benek benek küflerle kaplı barkadan geçti ve bir batiskaf olan *İnilti*'nin üzerine çıktı. Tavan kapaklarından geçerek en tepeye çıktı, kuleyi andıran çıkıntısının gölgesine sindi.

Arkasında, diğerlerinin arasında aydınlatılmamış tek kule olan *Sorghum*'un iskelesini görebiliyordu.

Muhteşem Doğu, *İnilti*'nin yanında derin bir vadi kenarı gibi dimdik yükseliyordu. Derinliklerinden, metal derisinin altından, hiç durmayan motorlarının titreşimleri geliyordu. Batiskafın yüzeyinde, kökleri, demire çatallı parmaklar gibi tutunmuş ağaçlar vardı. Adam onların gölgesinde yürümeye başladı, bu arada başının üzerinden hızla geçen yarasaların kanat çırpışlarını duydu.

Batiskaf ile dik duvarlı buharlı arasında dokuz on metre kadar deniz vardı. Adam gökyüzündeki hava balonlarının ışıklarını ve gölgelerini, güvertesinde devriyelik yapan muhafızların meşalelerinin, *Muhteşem Doğu*'nun korkuluklarına vuran ışığının zayıf kıpırtılarını görebiliyordu.

Tam karşısında, *Muhteşem Doğu*'nun sancak bölümündeki büyük çarkın bir bölümünü görüyordu, çarkın üzerine bir örtü geçirmişlerdi. Çan şeklindeki örtüsünün altından, bir eteğin altından çıkmış bilekler gibi, çarkın kolları görünüyordu.

Adam hastalıklı ağaçların gölgesinden çıktı, ayakkabılarını çıkarıp beline bağladı. Kimse görünmeyince, bir ses de çıkmayınca

İnilti'nin kenarından aşağıya doğru yürüdü ve birden, çok hafif bir sesle, kendini soğuk suya bıraktı. *Muhteşem Doğu*'nun yan tarafına ve çarkın altına ulaşmak için fazla yüzmesi gerekmedi.

Azimle kendini yukarı çekti, bu yirmi metrelik çarkın kanatlarının üzerine çıktı, oradan da karanlığa atladı. Yankılanmanın içinde elinden geldiğince sessiz olmaya çalışıyordu. Çarkın dev krank milinin kenarına, sonra da orada olduğunu bildiği, unutulmuş bir servis kapağına tırmandı.

Yıllardır kullanılmayan kapağın kilidini kırmak için epey uğraştı, ama sonunda başardı ve sürünerek geçebileceği bu aralıktan, geniş ve sessiz makine odasına, yıllar önce terk edilmiş, tozlanmaya bırakılmış bölüme geldi.

Emekleyerek, otuz tonluk silindirlerin ve terk edilmiş makinelerin yanından geçti. Odanın içinde geçitler, yekpare pistonlar, birbirine girmiş dişliler ve volanlardan bir labirent oluşmuştu.

Ne bir toz zerresi ne de bir ışık hareketi vardı. Sanki zaman tüketilmiş ve terk edilmişti. Adam kapının kilidini kaldırdı, kolu tutarak, öylece bekledi. Sonra geminin planını hatırladı. Muhafızları geçtikten sonra nereye yöneleceğini.

Adam mesleği gereği birkaç büyü biliyordu: Köpekleri uyutacak bir iki el çabukluğu, onu gölgelere karıştıracak birkaç söz, koruma büyüsü ve hilekârlık. Ama bu büyülerin, onu burada koruyacaklarından emin değildi.

İçini çekerek, bir kumaş parçasıyla sarılarak beline bağlanmış pakete uzandı. Sezgileri ona bir şeyler söyler gibiydi.

Ürpertici bir heyecan duydu.

Ağır şeyi saran kumaşı açarken, huzursuzca, onu nasıl kullanacağını gerçekten anlayıp anlamadığını düşündü, servis kapağındaki paslı kilit, ya da bu tatsız gece yüzmesi muhtemelen bir çırpıda halledilebilecek şeylerdi. Hâlâ beceriksiz bir acemiydi.

Sertleşmiş son kumaş parçasını da kaldırdı ve içinden çıkan bir oyma işi eline aldı.

Yumruğundan daha büyüktü, siyah, gri ya da yeşil renkli kaygan bir taştan yapılmıştı. Çirkindi. Bir fetüs gibi içine dönmüş, üzeri yüzgeç, dokunaç ya da deri katmanlarını andıran çizgiler ve kıv-

rımlarla işlenmişti. Eser, bir uzman işi, ama sevimsizdi ve bakanı irkiltmek amacıyla tasarlandığı belliydi. Heykel, bir taşemeninkini andıran küçük dişlerle çevrili bir ağzın üzerinde duran, kusursuz bir yarım küre şeklindeki tek gözüyle adama bakıyordu. Ağzı açık kalmıştı ve gırtlağının ötesi kapkaranlıktı.

Küçük heykelin sırtından dönerek aşağıya inen, gergin tabakalar halinde öne ve arkaya kıvrılan, katları birbiri üstüne yığılmış, ince siyah bir deri uzantısı vardı. Bir doku dilimi. Bir yüzgeç.

Taşın yüzeyine gömülüydü. Adam parmağını bu yüzgecin üzerinde gezdirdi. Yüzünü tiksintiyle buruşturdu ama ne yapacağını biliyordu.

Dudaklarını heykelin kafasına doğru yaklaştırdı ve tıslamaya benzer seslerle bir şeyler fısıldamaya başladı. Islıklar kocaman odanın içinde hafifçe yankılandı, sessiz makinelerin arasında dolaştı.

Adam heykele anlamsız şiirler okuyor ve onu belirli şekillerde okşuyordu. Parmakları uyuşmaya başladı, sanki içlerinden bir şey akıyor gibi oldu.

Sonunda yutkundu ve heykeli, yüzü ona bakacak şekilde kendine çevirdi. Yaklaştırdı, biraz durakladı ve başını, yapmacık bir tutkuyla hafifçe çevirerek, heykelin ağzını öpmeye başladı.

Kendi dudaklarını araladı ve dilini heykelin kursağına soktu. Dişlerin soğuk uçlarını hissetti, daha da ileriye itti. Heykelin ağzı çok derindi ve adamın dili bu küçük parçanın ortasına kadar gelmişti. Ağzın içi buz gibiydi. Küflü, tuzlu ve balıksı tadından öğürmemek için kendini zor tutuyordu.

Derken, adam dilini kıvıra kıvıra, taştan boğazın içine doğru iyice iterken, bir şey ona karşılık vermeye başladı.

Bunu bekliyordu –umuyordu, buna güveniyordu. Ancak yine de beklemediği bir bulantı ve şaşkınlık hissetti. Titrek bir şey onun diline dokunuyordu. Soğuk, ıslak ve canlıydı, sanki heykelin içine obur bir kurtçuk saklanmıştı.

Yoğun bir tadı vardı. Adam kusacak gibi oldu ama kendini tuttu. Heykel aptalca bir şehvetle dudaklarını dilini yalıyor, adam da onun bu sevgisine karşılık veriyordu. Ondan bir iyilik istemiş, heykel de ona bir öpücük bahşetmişti.

Kendi ağzından akan ve iğrenç biçimde, heykelin de kendi ağzına akıttığı salyayı hissetti. Dili diğerinin kaygan temasından uyuşmuş, giderek ısınmaya başlamıştı. Saniyeler geçti ve ağzını hissedemez oldu. Boğazının gerisinden aşağıya doğru bir karıncalanma hissetti, içinden bir ilaç akıyormuş gibiydi.

Heykel onu öpmeyi bıraktı, küçük dil geri çekildi.

Kendi dilini çekerken, aceleden taş dişlere sürterek yırttı onu. Bunu hiç hissetmediği gibi, eline damlayan kanı görene kadar da fark etmedi.

Dikkatle heykeli sardı, sonra doğruldu ve içinde heykelin öpücüğünün etkisini göstermesini bekledi. Algıları değişmeye, dalgalanmaya başladı. Sarsak bir halde gülümseyerek kapıyı açtı.

İki tarafında uzanan ve uzaklaştıkça küçülen küflü yağlıboya resimler ve heliotipler gördü. Ona doğru yaklaşan köpekli muhafızları algılayabiliyordu.

Sırıttı. Kollarını kaldırdı, ileri ve yukarıya uzandı ve dizlerinden vurulmuşçasına yere doğru eğildi. Ağzına kendi kanının ve heykelin tuzlu balık tadı geldi, dili sanki bütün ağzını kaplamıştı, yere düşmedi.

Farklı bir biçimde hareketler yapmaya başladı.

Heykelin ona öpücükle bahşettiği bakışıyla görüyordu artık ve heykel hareket etmeyi düşledikçe o da boşlukların içlerinden sızıyor, aralarından kayıyordu. Koridorların köşelerini düşündü, onları yeniden şekillendirdi.

Adam yürümüyor ya da yüzmüyordu. Yolu orasıymış gibi yaparak olası boşluklardaki yarıklara dalıyor ve bazen kolaylıkla bazen biraz çabayla, şimdi görebildiği bu kanallardan geçiyordu.

İki muhafızı ve yanlarındaki çoban köpeklerini gördüğünde, geçeceği yol belliydi.

Görünmez değildi, başka bir düzleme de geçmedi. Onun yerine, duvara doğru gitti ve dokusunu izledi, boyutlarına yeniden baktı ve görüşünü kirleten toz zerreciklerini çok yakından gördü, sonra sürünerek onların arkasına geçti, saklandı, muhafızlar onu fark etmeden geçip gittiler.

Koridorun sonunda bir sağa dönüş vardı. Adam, muhafızlar kaybolduktan sonra gözlerini kısarak buraya baktı, biraz çabayla bunu sola dönmek için kullanmayı başardı.

Görmüş olduğu haritaları anımsayarak, *Muhteşem Doğu*'nun içinde böyle dolaştı. Muhafızlar geldiğinde, yapıyı bir sürü yöntemle onlara karşı çevirerek onların arkasına geçiveriyordu. Uzun bir geçidin yanlış olan ucunda, onların arkasında kapana kısılacak olursa, göz ucuyla onlara bakıp kolunu uzatıyor ve uzaktaki duvarı yakalayıp kendini hemen köşenin arkasına atabiliyordu. Kapılar onun altında kalacak şekilde havada döndü, yer çekiminin etkisiyle yere doğru hızla düşerken koridorun sonuna ulaşmıştı.

Bu yeni hareketlerle sanki deniz tutmuş gibi başı döner, midesi bulanır bir halde, hızlı ve kararlı bir biçimde geminin alt kıç tarafına doğru yürümeye başladı.

Pusula fabrikasına doğru.

Fabrikanın güvenliği çok sıkıydı. Etrafı tüfekli muhafızlarla sarılıydı. Adam katların arasından dikkatle ve yavaşça sürünerek kapıya ulaştı. Muhafızların önüne saklandı, göremeyecekleri kadar büyük ve yakındı, bulanık ve gölge halindeydi, sonra üzerlerinden eğilerek anahtar deliğinden baktı ve yanlarında cüce kaldığı karmaşık dişlileri gördü.

Onları ele geçirmişti, içerideydi.

Oda bomboştu. Sıra sıra masalar ve banklar konmuştu. Kayış ve motorları hareketsiz duran makineler vardı.

Bazı yerlerde, büyük köstekli saatlere benzer bakır ve pirinç gövdeler duruyordu. Başka yerlerde ise cam dilimleri ve onları sıkıştıracak malzemeler. Son derece karmaşık işlenmiş akrep ve yelkovanlar, zincirler ve oyma iğneleri, sıkıca sarılmış teller... Ayrıca yüzlerce, binlerce dişli çark. Boyutları küçükten başlayarak çok ufağa kadar sıralanıyor, makine odasındaki tekerlek çarkların atom boyutundaki türdeşlerine benziyorlardı. Her yere yayılmışlardı, ortası oyuk metal paralar, balık pulları ya da toz gibi.

Burası bir zanaat atölyesiydi. Her bir tezgâhta, kendilerine düşen işi yapan ve ellerindeki kısmen tamamlanmış işleri bir sonrakine aktaran, her biri özel bir becerinin uzmanı, zanaatçısı olan kişiler,

zanaatkârlar çalışıyordu. Davetsiz misafir her bir işin ne kadar özel olduğunu, ne kadar nadir parçaların birleştirildiğini, bu iş için gereken büyüdeki inceliği biliyordu. Biten her iş, ağırlığınca altından kat kat daha değerliydi.

İşte oradaydılar, uzun odanın sonundaki bir masanın arkasında, bir mücevhercininkine benzeyen kilitli bir dolapta. Pusulalar buradaydı.

Adamın dolabı açması için dakikalarca uğraşması gerekti. Heykelin ona verdiği gücün etkisi hâlâ devam ediyordu ve bu yeni algıya alışmıştı, ama yine de dolabı açmak epey zaman aldı.

Parçaların her biri farklıydı. Eli titreyerek en küçüklerinden birini, çok sade, kenarları cilalı tahtayla çevrilmiş bir modeli çıkardı. Dilini kaldırarak kapağını açtı. Kemik yüzeyinde bir merkeze bağlı çok sayıda kadran vardı; kimisi numaralandırılmış, kimisinin üzeri de tuhaf mühürlerle kaplanmıştı. Bir de merkezin etrafında serbestçe dönen siyah bir kol vardı.

Pusulanın arkasında bir üretim numarası yazılıydı. Adam numarayı dikkatle not etti ve görevinin en önemli kısmına başladı. Bunların sergilendiği dolabın arkasındaki kayıt defterinde, kaplamasını yapan metal işçisinin yaptığı listede, yanlış ve değiştirilen parçalarla ilgili ek listelerde bu pusulanın varlığına ilişkin bütün kayıtları araştırdı.

Adam işini titizlikle yapıyordu ve yaklaşık yarım saat sonra pusuladan söz eden her kaydı bulmuştu. Bunları önüne koydu ve zamanlarının birbirine uyup uymadığına baktı.

Parça bir buçuk yıl önce tamamlanmış ve henüz herhangi bir gemiye verilmemişti. Adamın yüzünde temkinli bir gülümseme belirdi.

Kalem ve mürekkep buldu ve ana kayıt defterini iyice inceledi. Belgede sahtecilik yapmak onun için kolay işti. Çok dikkat ederek, pusulanın ayrıntılarına eklemeler yapmaya başladı. "Verildiği gemi:" yazan sütuna bir tarih ekledi, bir yıl öncesini (kafasında önce, çabuk çabuk Armada'nın çeyreklerini hesapladı) ve bir de isim, *Magda'nın Tehdidi*.

Eğer birisi, herhangi bir nedenle CTM4E model pusulayla ilgili bilgi ararsa, artık bulabilecekti. Bir yıl önce zavallı *Magda'nın*

Tehdidi'ne takıldığını, geminin aylarca önce, bütün yüküyle birlikte hiçbir iz bırakmadan, binlerce kilometre uzakta battığını öğreneceklerdi.

Her şeyi yerine bıraktıktan sonra yapacağı son bir şey kalmıştı.

Pusulayı açtı, yüzyıllarca önce bir kepri tasarımından aşırılıp uyarlanan çok parçalı düzeneğinin karmaşasına bakarak düşünmeye başladı. Merkezine yerleştirilen minicik taş kesitlerinden bir tanesinin su büyüsü ile bağlandığını biliyordu. Kol, ekseni üzerinde belli belirsiz dönüyordu.

Üç kez çabuk çabuk çevirerek aleti kurdu.

Kulağına götürdü ve hafif, neredeyse zor duyulan tiktaklarını dinledi. Kadranına baktı. Göstergeler kasılarak yeni durumlarına atladılar.

Kol deli gibi dönmeye başladı, sonra birden yukarıyı, *Muhteşem Doğu*'nun merkezine doğru bir noktayı göstererek durdu.

Alışılagelen pusulalardan değildi bu, tabii. Kol kuzeyi göstermiyordu.

Söylentilere göre bu kol, sürgülü demirlerin altında, bir cam koruyucu içinde saklanan, büyüyle sarılı bir kaya parçasını işaret ediyordu. Bu kaya gökyüzünden düşmüştü, güneşin merkezinden, cehennemden.

Yıllar boyunca, düzeneği bozulana kadar, bu pusula şehrin mıknatıs taşını, *Muhteşem Doğu*'nun merkezinde bir yerde gömülü tanrıtaşını işaret edecekti.

Adam pusulayı önce iyice yağlı kumaşa, sonra deriye sardı ve cebine koyarak düğmelerini ilikledi.

Neredeyse şafak söküyordu. Adam bitkindi. Odayı ve açılarını, düzlemleri, duvarları ve malzemeleri ve boyutları görmekte, artık zorlanıyordu. İçini çekti. Heykelin güçlerini kaybediyordu ama daha oradan çıkacaktı.

Etrafı onu yalnızca fabrikayı bildiği için bile öldürecek silahlı muhafızlarla çevrili olan adam, diliyle dudaklarını ıslattı ve heykeli saran kumaşları yeniden açmaya başladı.

Ara IV
Başka bir yerde
Yola devam.
Su ter gibi, balinalar bundan hoşlanmıyor.
Yine de.
Güney.
Yol açık.

Önce ılıman, sonra da sıcak denizlere.

Deniz altının kaya yüzeyi çarpıcıydı, dünyanın kabuğu çıkıntılarla, çukurlarla kaplıydı. Derin sulardan, bir renk karmaşası içinde atoller ve kayalıklar yükseliyordu. Çürüyen palmiye yaprakları ve lotuslar, değişik yaratıkların kalıntıları -çamurda yüzen hava-su yaratıkları, hava soluyan balıklar ve su yarasaları gibi- suyu gübrelemişti.

Her adada sayısız ekolojik hücre vardı ve her hücrede kendine özgü bir hayvan barınıyordu. Bazen iki ya da daha fazla oluyor, egemenlik kavgası ediyorlardı.

Avcılar sığlıklara, tuz gölcüklerine ve mağaralara ulaştılar, orada ne buldularsa onu yediler.

Balinalar soğuk sulara dönmek için inledi, ağladı, yalvardı ve efendileri onlara kulak asmadı ya da cezalandırdı ve aradıkları şeyin ne olduğunu yineledi.

Avcılar, suyun ısısından, buradaki farklı ışıktan, etraflarında dolaşan balıkların kristalleri andıran renklerinden söz ediyorlar, ama yakınmıyorlardı. Avları hâlâ serbestçe dolaşırken, avcıların tutup da bunları dert etmesi olacak iş değildi.

Güney, dediler ve balinaları birer birer ölmeye, dev bedenleri; sıcak, yabancı suların virüslerine yem olmaya, hastalanmaya, derileri grileşip soyulmaya, bedenleri gaz dolup leş gibi kokarak yüzeye vurmaya ve burada leşle beslenen kuşlar tarafından parçalanarak, sonunda kemikleri ve diğer kalıntıları karanlık sulara doğru inmeye başladığında bile efendileri bir an duraksamadı.

Güney, dediler ve tropik denizlere giden izin ardından gitmeyi sürdürdüler.

Dördüncü Kısım

KAN

21

Yasakgün, 29 Lunuary 1780 –ya da Kaplumbağaçeyreği Sekizinci Bookdi 6/317, hangisini isterseniz. *Üçlü Çatal*'da.

Mektuba bir ek daha. Yazmayalı çok oldu. Bir anlamı varsa, özür dilemek isterim. Sanki bunu yapmam gerekliymiş gibi hissediyorum –saçmalık ama... Sanki ben yazarken okuyor, ara verdiğimde kaygılanmaya başlıyorsun gibi. Kuşkusuz, sonunda bu mektubu aldığında, bir günün sessizliği ya da bir hafta ya da bir yıl, fark etmeyecek –boş bırakılmış bir satır, bir sıra yıldız. Aylarım bir bir uçup gidecek. Ama zaman kafamı karıştırıyor.

Konudan sapıyorum –anlamı da yok. Kusuruma bakma.

Heyecanlıyım ve bir yandan da korkuyorum.

Tuvalette yazıyorum bunu. Bir pencerenin yanındayım ve sabah güneşi üzerime vuruyor. Denizden binlerce metre yukarıdayım.

İtiraf edeyim; başlangıçta büyüleyiciydi. Akıl almaz bir güzellikti. Bir süre sonra, dalga dalga suyun, gökyüzünün ve arada sırada rastlanan bir bulutun tekdüzeliği insanı uyuşturuyor.

Deniz burada bomboş. Ufka doğru yüz, yüz elli, iki yüz kilometre kadar uzağı görebiliyorum ve tek bir yelken, bir sandal, bir balıkçı teknesi yok. Suyun rengi, yüzeyin altında her ne varsa ona göre, yeşilden maviye, griye, değişip duruyor.

Havadaki devinimimiz neredeyse fark edilmiyor. Tabii ki buhar makinelerinin, kocaman pervanelerin titreşimleri hâlâ hissediliyor ama bir hız, bir yön duygusu yok.

Bu *Üçlü Çatal* muhteşem bir araç. Zarganadenizi bu yolculuğa büyük paralar ve büyük emek harcıyor. Bu belli.

Üçlü Çatal'ın, *Muhteşem Doğu*'nun güvertesinden kalkışı büyüleyici bir görüntü yaratmış olmalı. Makaraların ve bölmelerin önü açılsın diye bir iskeleyle kaldırılmış bir halde, uzun süre okyanusun üzerinde beklemişti. Denize ya da şehrin üzerine düşüp parçalanmamamız için en iyi önlemlerin alınmış olduğundan hiç kuşkum yok.

Kolayca kalktık. Öğleden sonra geç bir vakitti ve şehrin kenarında bir karanlık belirmişti. *Üçlü Çatal*'ın orada aynı bir şey gibi, ki ne olduğunu Tanrı bilir, şehirdeki birçok gemiyle aynı büyüklükte, yepyeni ve tertemiz asılı halini hayal edebiliyorum.

Yanımıza, olabilecek en tuhaf şeyi almıştık. Motorların arasında, koyun ve domuzlarla dolu bir ağıl sallanıyordu.

Hayvanların, bu iki günlük yolculuk için yetecek yiyecekleri ve suları vardı. Ağılın tabanındaki tahtaların arasından sıcak hava akımını görebiliyor olmalıydılar. Korkabilirler diye düşündüm ama gözlerini, umarsamazca, toynaklarının arasından aşağıdaki bulutlara dikecekleri kesindi. Korkmayacak kadar aptallardı. Yükseklik korkusu onlar için fazla karmaşıktı.

Bu küçücük odada, hayvanlarla Kaptan ve tayfasının gemiyi yönettiği yer arasında bulunan tuvalette oturuyorum. Burası ana bölümden ayrılan bir koridor.

Kalkışımızdan beri birçok kez, yazmak için buraya geldim.

Diğerleri zamanlarını oturup fısıldaşarak, kâğıt oynayarak geçiriyor. Sanırım bazıları üstümdeki güvertede, gaz torbalarının altına sıkıştırılmış ranzalarındalar. Belki de kendilerine bir kez daha, yapacakları işler anlatılıyordur. Belki de çalışma yapıyorlardır.

Benim rolüm basit ve anlaşılmayan hiçbir şey yok. Bu kadar hafta ve binlerce kilometre sonra bana bir aracı olduğum ve yalnızca bana söylenen bilgileri ve dili aktaracağım, konuşulanları dinlemeyeceğim söyleniyor.

Bunu yapabilirim. O zamana kadar da yazmaktan başka yapacak işim yok.

Görev için ağırlıklı olarak kaktüsler seçilmiş. Gemide bulunan en az beş ya da altı kişi, daha önce anofellerin adasına gitmiş. Hedrigall tabii ve tanımadığım başkaları da...

Kaçabilenler olabileceği konusu var: Herhangi bir Armadalı devşirmenin eski arkadaşlarıyla karşılaşması çok uzak bir olasılık, ama adada Samheriler olabilir. Benim buradaki görevim onlarla buluşmamıza bağlı. Bu işe katılan hiçbir kaktüsün, anladığım kadarıyla, ilk evlerine dönmek gibi bir niyeti yok. Johannes ya da Hedrigall, ya da Şekel'in arkadaşı Tanner gibi. Onlar yeni ülkelerine sadıklar.

Öte yandan Hedrigall, beni şaşırtıyor da. Silas'ı tanıyor –ya da en azından Simon Fench'i.

Zarganadenizi yetkilileri, kime güvenileceği konusunda yanılabilir, bunu herkesten çok ben biliyorum.

Dreer Samher işini biliyor. Denizde Samheri ve Perrick Nigh ya da Mandrake Adaları gemilerinin karşılaşması savaş demek, ama güvenliğin sağlanması için, Armada ile ilişkilerde saygı ön planda. Hem zaten limanda olacaklar. Liman barışı, aynı karadaki ticaret yasası gibi işliyor ve burada güçlü bir hukuk sistemi var, buna dahil olanlar tarafından yönetilip uygulanıyor.

Tanner Sack de gemide ve kim olduğumu bildiğini söyleyebilirim. Beni, ne olduğunu tam anlayamadığım ama hoşlanmama ya da utanma diyebileceğim ya da başka bütün duyguların karışımıyla dolu bakışlarla izliyor. Tintinnabulum ve tayfasının çoğu da burada. Ama Johannes yok – ve bu beni rahatlatıyor.

Buradaki bilim adamları tuhaf bir grup. Devşirme olanlar, benim bilim adamı diyebileceğim tiplere daha çok benziyor. Armadalılar ise korsanlara. Bana kimin ne olduğu söyleniyor; şu adam bir matematikçiymiş, diğeri biyolog, bu okyanus bilimcisi: Hepsi korsan kılıklı, yüzlerinde yara izleri, bakımsız ve göz alıcı kıyafetler içinde, hırçın bakışlı.

Muhafızlar da var: kaktüsler ve yüreklikabuklar. Cephaneliklerinin içini gördüm, keskin yaylarını, çakmaklı tüfekleri, çeşitli mızrak ve baltaları. Ayrıca barut ve benim savaş makinelerine benzettiğim şeyler de var. Anofeller iş birliğine yanaşmayacak olurlarsa diye, onları ikna edecek her şeyi yanımıza almışız.

Muhafızların sorumlusu ise Uther Doul. Ona emirlerini veren ise Zarganadenizi'nin yönetici olan eşlerinden yalnız biri, Sevgili.

Doul odadan odaya dolaşıyor. En çok Hedrigall ile konuşuyor sanırım. Endişeli görünüyor. Göz göze gelmemek için elimden geleni yapıyorum.

Kafamı karıştırıyor: varlığı, benzeri olmayan sesi. Gri renkli deri üniformasını giyiyor, yüzü yara izleriyle kaplı, pütürlü. Ama son derece temiz. Ceketinin sağ kolu, kemerine kadar uzanan tellerle örülü. Kılıcını sol kalçasında taşıyor, ayrıca bir sürü de tabancası var.

Aksi bir ifadeyle, uzun uzun pencereden dışarıya bakıyor, sonra ağır ağır, genellikle de, Sevgili'nin beklediği yere geri dönüyor.

Sevgili'nin yaralı yüzü beni nedense tiksindiriyor. Acıda bir rahatlama bulan, onu cinselliğin bir parçası yapan insanlar tanıdım; onlarla birlikte oldum ve bu tercihi birazcık saçma bulsam da, beni rahatsız etmiyor ya da iğrendirmiyor. Sevgililer'de beni rahatsız eden bu değil. Bana nedense, onların kesikleri başka bir şeyle ilgili gibi geliyor. Benim midemi bulandıran, ikisinin de doğasında bulunan daha derin bir şey.

Sevgili'nin bakışlarından kaçınıyorum, ama büyük bir istekle kadının işaretlerine baktığımı fark ediyorum. Sanki içleri oyularak hipnotik şekillere dönüştürülmüşler. Ama parmaklarının arasından gizlice baktığımda romantik ya da gizemli ya da kendini açık eden bir şey görmüyorum, yalnızca eski yaralar gördüklerim. Yara izleri, o kadar.

* * *

Aynı gün, daha sonra.

Silas gerekenleri, son dakikada bir araya getirebildi. Dikkat çekmeye çalışır gibiydi.

Yöntemlerine hayranlık duymamak elimde değil.

Shaddler Bahçeleri'ndeki son tatsız konuşmamızdan sonra mesajımız için gereken malzemeleri bana nasıl ileteceğini merak ediyordum. *Evim gözetleniyor, izleniyorum, ne yapmam gerekiyor?*

26 Lunuary sabahı uyandığımda, odamda, yerde, ondan gelen bir paket buldum.

Çok gösterişli bir hokkabazlıktı bu. Başımı kaldırıp tavanımda on beş santimlik bir deliğin üzerine cıvatalarla yeni tutturulmuş bir demir parçasını gördüğümde, gülmekten kendimi alamadım.

Silas, *Renkküre*'nin uzun bacalarının tepesine, oradan da yağmurda bir orkestra davulu gibi gümbürdeyen, ince metalden çatıya tırmanmış ve burada bir delik açmıştı. Paketi içeriye attıktan sonra da, vicdanlı davranarak, yeni bir çatı parçasıyla deliği kapatmıştı. En ufak bir ses çıkarmadan: Beni uyandırmadığı gibi, büyük olasılıkla beni izliyor olanların da dikkatini çekmeden.

Kendini korumak için böyle numaralar yaptığında, onu hükümet için çalışırken düşünmek çok kolaylaşıyor. Sanırım benim tarafımda olduğu için ben de, Yeni Crobuzon da çok şanslıyız.

Onu görmediğime sevindim. Şu anda kendimi ona çok uzak hissediyorum. Ona karşı kötü bir duygu da beslemiyorum. Ondan gereksinim duyduğum bir şey aldım ve umarım geri de verdim, ancak gerçekten bu iş burada bitmeli. Biz tesadüfen aynı yolun yolcusu olduk, hepsi bu.

Silas deri çantanın içine bir sürü şey koymuştu.

Bana bir mektup yazmış ve her şeyi açıklamıştı. Çantada başka ne var ne yok bakmadan mektubu dikkatle okudum.

Başka mektuplar da vardı. Bulabilmeyi umduğumuz korsan Kaptan'a yazdığı bir mektup; aynı mektubun iki kopyası, Ragamollca ve Saltça. *Bu Mektubu Yeni Crobuzon'a Götürmeyi Kabul Eden Kişiye* diye başlıyordu.

Mektup resmî bir dille yazılmış ve doğrudan konuya giriş yapıyor. Güvenli ve mühürlü bir şekilde hedefine ulaştırıldığında mektubu götürene bir komisyon verileceğini söylüyor. Temsilci Fennec'e (lisans numarası vesaire) Başkan Bentham Rudgutter ve daimi başkanlık dairesi tarafından verilen yetkiyle, bu mektubu taşıyanlar Yeni Crobuzon'un şerefli konukları gibi karşılanacak, gemileri istedikleri şekilde onarılacak ve kendilerine üç bin gine para ödülü verilecektir. Ayrıca, en önemlisi de Yeni Crobuzon hükümeti tarafından vergiden muaf tutulacaklar ve denizcilik yasaları gereği, bir Yeni Crobuzon gemisinin kendisine yapılan bir saldırı karşısında kendini savunması dışında, tekneleri bir yıl ceza ve saldırıdan muaf olacaktı.

Para çok cazipti ama kaktüslerimizin aklını çeleceğini umduğumuz şey, söz verilen bu muafiyetti. Silas onlara *vergi ödemeden* korsanlık yapmayı teklif ediyordu. İstedikleri gibi yağmalayacaklar, tek bir kuruş bile ödemeyecekler ve Yeni Crobuzon donanması onları rahatsız etmeyecek –aksine kontratları süresince, koruyacaktı.

Bu çok kârlı bir teklifti.

Mektupların altına Silas kendi imzasını atmış ve üzerine de bal mumuyla Yeni Crobuzon Parlamentosu'nun mührünü basmıştı.

Böyle bir mührü olduğunu bilmiyordum. Mührü burada, evimden bu kadar uzakta görmek garip. Çok ustalıkla yapılmış bir iş, özenle biçimlendirilmiş duvar, sandalye ve ofis malzemeleri, altında onun kimlik bilgisi olan minicik rakamlar. Mühür olağanüstü güçlü bir simge.

Dahası, onu bana vermiş olması.

Yine konudan sapıyorum. Yüzüğe geleceğim.

Diğer mektup daha uzun. Karmaşık, bitişik el yazısıyla dört sayfa tutmuş. Dikkatle okudum ve ürperdim.

Başkan Rudgutter'a yazılmış ve su iblislerinin saldırı planını özetliyor.

Yazılanların çoğu benim için anlaşılmaz. Silas kısaltarak, neredeyse kodlayarak yazmış –tanımadığım kısaltmalar ve hiç duymadığım şeylere göndermelerle dolu– ama anlamında en ufak bir yanlışlık yok.

Madde Yedi, diyor kâğıdın üst kısmında, *Kod: Okbaşı* ve anlamasam da sözcükler beni ürpertiyor.

Silas ayrıntılardan kaçınmış, sanırım (birisinin yapabileceği en tartışmalı iyilik). Saldırının planlarını iyi biliyor, onları soğuk, kesin sözcüklerle ortaya koymuş. Tek bir harf ya da sembolle belirtilmiş, tuhaf savaş gereçleri taşıyan, belli sayılarda birlik ve bölükler olacağını söyleyerek uyarıyor, ancak daha az rahatsız edici değil bu.

Yarım-alay Fil Dişi Rahipleri/Groac'h E.Y.D. ve P-T kapasitesiyle donanımlı, Septik boyunca güneye ilerleyecek, Üçüncü Ay Çeyreği, diye okuyorum ve karşı karşıya olduğumuz şeyin büyüklüğü beni dehşete düşürüyor. Önceki kaçma isteğimiz, ona odaklanmaya gösterdiğimiz çaba, şimdi midemi bulandırıyor, çok önemsiz ve ufak kalıyor bunun yanında.

Burada şehri savunmak için yeterli bilgi var. Silas görevini yerine getirmiş.

Bu mektubun altında da yine şehrin mührü basılı, doğruluğunu kanıtlıyor, ruhsuz ve banal diline karşın onu korkunç derecede gerçek kılıyor.

Mektuplarla birlikte bir de kutu var.

Bir mücevher kutusu, basit, sert ve çok ağır, siyah tahtadan. İçinde kutunun kabarık yastığının üzerine oturmuş bir kolye ve yüzük var.

Yüzük bana. Büyük, gümüş ve yeşim taşından yapılmış yüzünde ters basılmış bir damga var –mühür bu. Soluk kesen bir beceriyle yapılmış. Silas yüzüğün halkasına mührü basmak için kullanılacak bir topak kırmızı bal mumu koymuş.

Bu benim. Kaptanımıza mektupları ve kolyeyi gösterdikten sonra onları yastıklı kutuya kapatacak, kilitleyecek, deri çantaya yerleştirecek ve bende kalacak bu yüzüğü sıcak bal mumuna basacağım. Böylece Kaptan çantanın içinde ne olduğunu, ona ihanet etmediğimizi, ama eğer paketi alanların ona inanıp onu ödüllendirmesini istiyorsa, içindekilere dokunmaması gerektiğini bilecekti.

(Bu birbirini izleyen olayları düşünürken, keyfim kaçabilir, bunu söyleyeyim. Hiç olacak gibi görünmüyor. Bunu yazarken iç çekiyorum. Artık bu konuyu düşünmeyeceğim.)

Kolye denizi geçmek için. Yüzükten farklı olarak kaba, basit bir parça, en ufak bir güzelliği yok. İnce, gösterişsiz bir demir zincir. Ucunda, küçük çirkin bir metal dilin üzerinde bir damga (bir yeni ayın altında duran iki baykuş) var, bir seri numarası ve üç kelime yazılı: *Temsilci Silas Fennec.*

Bu benim kimliğim, diyor Silas bana yazdığı mektupta. *Bu mektupların gerçek olduğunun en önemli kanıtı. Yeni Crobuzon için artık olmadığımın, bunun benim veda mektubum olduğunun kanıtı.*

* * *

Aynı gün, daha sonra. Gökyüzü kararıyor.

Huzursuzum.

Uther Doul benimle konuştu.

Hava gemisinin üst kısmında, ranzaların olduğu güvertedeydim, tuvaletten çıkıyordum. Gökyüzünden patır patır dökülen dışkılarımızı ve yağan idrarı düşünmek beni biraz eğlendirmişti.

Koridorun biraz ilerisinde bir hışırtı duydum ve bir kapıdan gelen ışığı gördüm. İçeriye bir göz attım.

Sevgili üzerini değişiyordu. Nefesimi tuttum.

Sırtı da yüzü gibi çapraz kesiklerle doluydu. Çoğu eski kesiklerdi, çentiklenmiş deri grileşmeye ve solmaya başlamıştı. Bir ya da iki tanesi hâlâ tazeydi. İşaretler sırtından inerek kalçalarını sarıyordu. İşaretlenmiş bir hayvan gibiydi.

Sonunda soluğumu verdim.

Sevgili hiç telaşlanmadan sese döndü. Sırtı gibi yaralı olan göğüslerini ve göğüs kafesini gördüm. Bana bakarak bir gömlek giydi. Karmaşık kesikler yüzündeki duyguları yok etmişti.

Geveleyerek özür dilemeye çalıştım ve birden dönerek merdivene doğru yürümeye başladım. Ancak aynı odadan çıkan Uther Doul'u görünce dehşete düştüm, eli o lanet olasıca kılıcında, gözleri üzerimdeydi.

Yazdığım mektup cebimde alev alevdi sanki. Yanımda, hem kendimi, hem Silas'ı Zarganadenizi'ne karşı suç işlemekten cezalandırmaya yetecek delil vardı –bu Yeni Crobuzon'un da sonu olacaktı. Çok korkmuştum.

Doul'u görmemiş gibi yaparak ana balon bölmesine indim ve pencerenin yanında bir yere oturarak, ümitsizce tüybulutları izlemeye başladım. Doul'un beni rahat bırakmasını diliyordum.

Boşuna. Yanıma geldi.

Masamın yanında durduğunu hissediyordum ve uzun bir süre gitmesini, gözümü yeterince korkuttuktan sonra konuşmadan uzaklaşmasını bekledim ama bunu yapmadı. Sonunda, istemesem de, başımı çevirip ona baktım.

Bir süre sessizce beni izledi. Gittikçe huzursuzluğum arttı. Derken konuşmaya başladı. Sesinin ne kadar güzel olduğunu unutmuştum.

"Freggio deniyor onlara," dedi.

"Yaralara: Onlara freggio deniliyor." Karşımdaki yeri işaret etti ve başını eğdi. "Oturabilir miyim?"

Ne diyebilirdim ki? Sevgililer'in sağ kolu, muhafızı ve kiralık katili olan, Arınada'nın bu en tehlikeli adamına, *Hayır, yalnız kalmak istiyorum* diyebilir miydim? Dudaklarımı sımsıkı bastırarak, kibarca omuzlarımı silktim: *İstediğiniz yere oturabilirsiniz, bayım.*

Elleriyle masayı tuttu. Konuşmaya başladığında (nazikçe), lafını kesmeye, kalkıp gitmeye ya da apaçık bir kayıtsızlık göstererek onu dışlamaya kalkışmadım. Bunun nedeni, kısmen, tabii ki, hayatımı ve güvenliğimi tehlikeye atmamaktı –kalbim deli gibi atıyordu.

Ama diğer neden onun söyleyiydi: Kitaptan okur gibi konuşuyor, her cümlesi özenle oluşturulmuş, bir şair tarafından kaleme alınmışçasına. Daha önce hiç böyle bir şey duymadım. Gözlerini, hiç kırpmadan, gözlerime dikti.

Anlattıkları beni büyülüyordu.

"İkisi de devşirme," dedi. "Sevgililer'den söz ediyorum." Ağzım açık kalmış olmalıydı. "Yirmi beş, otuz yıl önce.

"Önce erkek olan geldi. Bir balıkçıydı. Shardlar'ın kuzey ucundan bir su köylüsü. Bütün yaşamını, küçük kayalıklardan ağını ve oltasını atarak, sonra tuttuğu balıkları temizleyerek, onları doğrayarak ve yağlarını çıkararak geçirmişti. Cahil ve tekdüze." Zırhından daha koyu gri renkteki gözleriyle bana bakıyordu.

"Bir gün çok uzaklara kürek çekti ve rüzgâr da onu sürükledi. Bir Zarganadenizi keşif gemisi onu buldu ve yükünü çaldı ve bu korkmuş, sıska balıkçı çocuğu öldürüp öldürmemeyi tartıştılar. Sonunda beraberlerinde şehre getirdiler."

Parmaklarını oynattı ve hafif hafif ellerine masaj yapmaya başladı.

"İnsanları koşullar var ediyor, parçalıyor ve yeniden yapıyor," dedi. "Üç yıl içinde oğlan Zarganadenizi'ni yönetiyordu." Gülümsedi.

"Bundan üç çeyrekten daha az bir zaman sonra, zırhlı gemilerimizden biri bir tekneyi durduruyor: Süslü, ucu kıvrık bir şalupa bu, Perrick Nigh'dan Myrshock'a gidiyor. Görünüşe göre Figh Vadiso'nun soylu ailelerinden biri, adam, karısı ve kızları, hizmetlileriyle birlikte ana karaya taşınıyor. Yükleri alınıyor. Yolcular kimsenin umurunda değil, onlara ne yaptıklarını bilmiyorum. Öldü-

rülmüş olabilirler, bir fikrim yok. Bilinen şey, toplanıp şehre getirilen hizmetlilerin arasında bulunan bir hizmetçi kızın yeni liderin dikkatini çekmesi."

Dışarıya, gökyüzüne baktı.

"Orada, *Muhteşem Doğu*'daki o toplantıda bulunanlar var," dedi sessizce. "Kızın ayakta durup çarpık bir gülümsemeyle lidere baktığını söylüyorlar –yaltaklanan ya da korkan değil, gördüğünü beğenen biri gibi.

"Kuzey Shardlar'da kadınlara pek iyi davranılmıyor," dedi. "Her adanın kendi âdetleri ve yasaları var, bunların bir kısmı hiç hoş değil." Ellerini birleştirdi. "Kadınların ağızlarının dikildiği yerler bile var," dedi ve beni izledi. Göz göze geldik: Benden tedirginlik duymuyor. "Ya da kesiyorlar, doğarken olan şeylerini kesip atıyorlar. Ya da erkeklere hizmet etmeleri için zincirleniyorlar. Bizim patronun doğduğu ada bunlar kadar zalim değildi ama... Diğer kültürleri çağrıştırabilecek bazı özellikleri fazla abartıyorlardı. Yeni Crobuzon'dan, örneğin. Kadınların bir biçimde kutsallaştırılması. Hayranlık olarak maskelenen bir nefret. Eminim ne dediğimi anlıyorsun. Kitaplarını B. Coldwine olarak yayınladın. Anladığından eminim."

Bunun beni çok şaşırttığını kabul ediyorum. Benim hakkımda bu kadarını bilmesi, ufak zararsız gizlenme nedenlerimi anlaması.

"Patronun adasında, adamlar denize açıldıklarında karıları ve sevgilileri karada kalıyor ve hiçbir zincir ya da gelenek bacaklarını kapalı tutmaya yetmiyor. Bir kadını yeterince şiddetli bir tutkuyla seven –ya da sevdiğini söyleyen ya da sevdiğini sanan– bir adam onu bıraktığında acı çekiyor. Kadının büyülerinin gücünü çok yakından biliyor. Kendisi de bu büyülere kandı. Bu yüzden bunları zayıflatması gerekiyor.

"Patronun adasında yeterince seven bir erkek, kadınının *suratını kesiyor*..." Birbirimize baktık, ikimiz de hiç kıpırdamadık. "Kadını işaretliyor, onu kendisinin yapıyor, ona damgasını basıyor, tahta gibi çentik atıyor. Onu berbat ederek kimsenin istemeyeceği bir hale getiriyor.

"Bu yaralara freggio deniyor.

"Sevgi ya da şehvet ya da her neyse, bir tür bileşim, patronu ele geçirdi. Yeni gelene kur yapmaya başladı ve kendisine öğretilen o erkeğe özgü kararlılıkla onu kendine istedi. Söylenenlere göre de kadın onun ilgisini karşılıksız bırakmıyor ve adamın cariyesi oluyordu. Kadının tamamen kendisinin olduğuna karar verdiği güne kadar ve hoyrat bir kabadayılıkla, çiftleştikten sonra bıçağını çıkarıp kadının yüzünü kesiyor." Doul durakladı ve birden içten bir keyifle gülümsedi.

"Kadın kımıldamadan durup adamın bunu yapmasına izin veriyor... Sonra o da bıçağı alıp adamı kesiyor.

"İkisi böyle oluşuyor," dedi yumuşak sesiyle.

"Ne kadar ikiyüzlü olduğunu görebilirsin. Çok kısa sürede çok hızla yükselen inanılmaz bir oğlan ama hâlâ köylü oyunları oynayan bir köylü kurnazı. Kadına, onu sevdiğini ve diğer adamların ona karşı koyabileceklerine güvenmediği için kestiğini söylerken buna *inandığından* kuşkum yok ama öyle olsun ya da olmasın, bu bir yalandı. İşeyen bir köpek gibi alanını işaretliyordu. Başkalarına mal varlığının nerede başladığını gösteriyordu. Kadın da onu kesiyordu ama."

Doul bana yine gülümsüyordu. "Bu beklenmiyordu. Mal, sahibini belirlemez. Adam onu işaretlerken, kadın ona direnmiyor, sözüne güveniyordu. Kan, kesilen deri, doku ve acı, pıhtı ve yara izi sevgi yüzündendi, karşılığında o da bu sevgiyi gösterecekti.

"Bu freggiolar adamın iddia ettiği şeylermiş gibi davranarak, onları değiştirdi ve çoğaltti. Onları değiştirirken, adamı da değiştirdi. Yüzü gibi kültürünü de yaraladı. Birbirlerinde bir avuntu ve güç buldular. Bu yaralarda bir güç ve bir bağ buldular, yaralarda bir saflık vardı.

"Adamın ilk kez nasıl tepki verdiğini bilmiyorum. Ama o gece kadın onun odalığı olmaktan çıktı ve eşitlendiler. O gece adlarını yitirdiler ve Sevgililer oldular. Zarganadenizi'nde iki yöneticimiz oldu –ikisi birlikte, birinin olamadığı kadar tek başlı bir yönetim uyguladılar. Her şey ellerindeydi. Kadın o gece adama yasaların nasıl yeniden yapılacağını, nasıl hep daha ileriye gidileceğini öğretti. Onu kendine benzetti. Dönüşüm için büyük bir açlık duyuyordu.

"Öyle de kaldı. Bunu birçok kişiden iyi biliyorum: İlk geldiğimde bana ve işime karşı gösterdiği büyük ilgi." Çok yavaş ve düşünerek konuşuyordu. "Yeni gelenlerden parça parça bilgi topluyor ve bunları karşı konulamayacak bir coşku ve beceriyle... yeniden birleştiriyor. Nasıl istersen.

"Bu ikisi kararlılıklarını her gün gösteriyorlar. Sürekli yeni freggiolar yapılıyor. Bedenleri ve yüzleri sevgilerinin bir haritası. Değişen, yıllar geçtikçe daha belirginleşen bir coğrafya. Biri diğeri için, her zaman: Saygı ve eşitlik işaretleri."

Hiçbir şey söylemedim –dakikalardır hiçbir şey söylememiştim– ama Doul'un monoloğu sonuna gelmişti ve benim bir tepki vermemi bekliyordu.

"Sen o zaman burada değildin, demek?" diye sordum sonunda.

"Daha sonra geldim ben," dedi.

"Devşirmelerden biri misin?" dedim şaşırarak, ama o yine başını salladı.

"Ben kendi isteğimle geldim," dedi. "Armada'yı bulalı on yıldan biraz fazla oldu."

"Neden... bana... bunları anlattın?" diye sordum yavaşça.

Hafifçe omzunu silkti. "Önemli," dedi. "Anlaman önemli. Senin yara izlerinden korktuğunu gördüm. Gördüğün şeyin ne olduğunu bilmen gerekli. Bizi yöneten, onların dürtüleri, tutkuları ve güdüleri. Duygularının şiddeti. Zarganadenizi'ne gücünü veren... bu yara izleri," dedi.

Başını salladı ve birden kalkıp gitti. Birkaç dakika bekledim, ama tekrar görünmedi.

Kafam son derece karışık... Neler olduğunu, neden benimle konuştuğunu anlamıyorum. Sevgili mi gönderdi onu? Bana hikâyesini anlatmasını o mu istedi ya da kendi planlarına göre mi davranıyor?

Bana söylediği her şeye inanıyor mu?

Zarganadenizi'ne güç veren bu yara izleri, diyor ve bir başka olasılığı görüp görmediğini merak ediyorum. Hiç fark etmedi mi, diye düşünüyorum. Zarganadenizi'nin, yani Armada'nın, yani denizlerin en güçlü üç adamının dışarıdan gelmiş olması, Armada sınırları içinde doğmamış olmaları bir rastlantı mı? Eski teknelerin karma-

şasından, küçük bir şehirden başka bir şey olmayan –Bas-Lag tarihindeki en olağanüstü yer olsa da– bu sınırlı yerin ötesini tanıyor, bilgilerini taşıyor ve bu yüzden Armada'nın, onun günlük soygunlarının ve bunaltıcı kibrinin ötesinde bir dünya görüyor olmaları bir rastlantı mı?

Armada'ya minnet duymuyorlar. Öncelikleri ne peki?

Sevgililer'in adlarını öğrenmek istiyorum.

Dövüşmediği zamanlarda (bunu anımsayınca ürperiyorum) Uther Doul'un yüzü neredeyse ifadesiz. İlgi çekici ve biraz da üzgün, ne düşündüğünü ve neye inandığını söylemek olanaksız. Bana ne söylerse söylesin, Sevgililer'in yaralarını gördüm, kötü ve çirkinler. İğrenç bir ayini, duygu esirlerinin oynadığı bir oyunu gösteriyor olmaları bunu değiştirmiyor.

Kötü ve çirkinler.

22

Hava gemisinin Armada'nın üzerine yükselip güneybatıya doğru gitmeye başlamasından otuz altı saat sonra, kara aşağıda belirmeye başladı...

Bellis çok az uyumuştu. Yorgun değildi ve ikinci gün saat beşten önce kalkıp özel bölmeden şafağın sökmesini izledi.

İçeri girdiğinde diğerleri çoktan uyanmış, dışarıya bakıyordu: Tayfaların çoğu, Tintinnabulum ve arkadaşları ve Uther Doul. Onu görünce bir an yüreği ağzına geldi. Adamın tavrını -kendisininkinden daha mesafeli ve ölçülü olmasına karşın- rahatsız edici buluyor ve kendisiyle neden ilgilendiğini anlamıyordu.

Adam da onu fark etti ve konuşmadan pencereleri gösterdi.

Güneş henüz doğmamışken, şafak öncesi aydınlıkta, aşağıda suyu bölen kayalar göründü. Kara şekillerinin büyüklüğünü ve mesafesini tahmin etmek zordu. Bir balina sırtını andıran, dağınık yapılı kayalıkların hiçbiri bir buçuk kilometreden daha geniş değildi, çok azı Armada'dan büyüktü. Bellis kuş ya da başka bir hayvan göremedi -görünürde yalnızca kasvetli kahverengi kayalar ve yeşil çalılıklar vardı.

"Bir saat sonra adaya varıyoruz," dedi birisi.

Hava gemisinden hafif mırıltılar gelmeye başladı, Bellis'in ne olduklarını anlamak zahmetine katlanmadığı hazırlıklar yapılıyordu. Ranzasına döndü, aceleyle eşyalarını topladı ve siyah elbisesi içinde, ana bölmede oturup beklemeye başladı. Kalın keçeden çantasını da ayağının dibine koymuştu. İçinde Silas Fennec'in ona verdiği şeyler olan küçük deri keseyi, yazmakta olduğu mektupla birlikte, çantanın içine, yedek olarak aldığı eteklerin katları arasına yerleştirmişti.

Tayfalar telaşla gidip geliyor, birbirlerine anlaşılmaz emirler veriyorlardı. Çalışmayanlar pencereye toplanmıştı.

Hava gemisi epey alçalmıştı. Suyun ancak bir buçuk kilometre kadar üzerindeydiler ve denizin yüzeyi iyice karmaşık bir hal almıştı. Su yüzeyindeki kıpırtılar yerini artık dalga, köpük ve akıntılara, kayalıkların ve yosun ormanlarının –bir enkaz mıydı?– karanlığına ve renklerine bırakmıştı.

Ada önlerindeydi. Bellis, onu sıcak denizin ortasında böyle apaçık görünce ürperdi. Yaklaşık elli kilometre uzunluğu, otuz kilometre genişliği vardı. Üzerindeki boz renkli tepeleri ve küçük dağların çıkıntılarını görebiliyordu.

"Vay anasını be, buraya tekrar gelmek zorunda kalacağını hiç düşünmemiştim!" dedi Hedrigall, Sunglari aksanlı bir Saltça ile. Adanın en uzak kıyısını işaret etti. "Orasıyla Gnurr Kett arası iki yüz kilometreden fazla," diye devam etti. "Havada pek güçlü değil bu anofeller. Yüz kilometreden fazla gidemiyorlar. Kettailer onların yaşamasına bu yüzden müsaade ediyor, benim ve eski arkadaşlarım gibiler aracılığıyla onlarla ticaretini sürdürüyor, ana karaya asla gelemeyeceklerini biliyorlar. Bu..." kalın yeşil parmağını salladı, "bir *gecekondu* mahallesi."

Hava aracı yan yatarak kıyıdan ilerliyordu. Bellis adayı dikkatle izliyordu. Görecek bir şey, bitkilerden başka bir yaşam yoktu. Birden bir ürpertiyle havada hiçbir şey olmadığını fark etti. Kuş yoktu. Neredeyse diğer bütün adalarda, kıpırdaşan bir tüylü bedenler yığını, adaların çevresindeki kayalıklar ise kuş pislikleriyle kaplı olurdu. Her kara parçasının etrafını bir taç şeklinde saran, balık yakalamak için ılık sulara dalıp çıkan, sıcak akıntıların üzerinde ciyaklayıp duran martılar görmüşlerdi.

Anofel adasının volkanik kayalarının üzerindeki hava kemik gibi kaskatıydı.

Hava gemisi koyu sarı tepeleri geçti. İç kısımlar, kıyıya koşut giden bir omurganın, bir kaya silsilesinin arkasına gizlenmişti. Uzun bir süre makinelerin ve rüzgârın sesinden başka bir şey duyulmadı ve derken sonunda birisi "Bakın!" diye bağırdığında, çıkan bu ses bir yanıyla beklenmedik bir yanıyla da rahatlatıcıydı.

Tanner Sack'di bu, dalgalardan korunan kayalıkların üzerini saran yabani otlarda oluşan küçük bir merayı gösteriyordu. Yeşilliğin içinde devinen beyaz noktalar vardı.

"Koyunlar," dedi bir süre sonra Hedrigall. "Körfeze yaklaşıyoruz. Yakın zamanda bir alışveriş olmuş olmalı. Böyle bırakılmış birkaç sürü daha olacak."

Kıyının biçimi ve doğası değişiyordu. Sivri sırtlar ve çıkıntılar, yerlerini daha alçak, daha az vahşi görünen bir coğrafyaya bırakıyordu. Siyah kille kaplı plajlar, sert toprak ve eğrelti otu kaplı bayırlar, rengi sararmış bodur ağaçlar. Bellis, bir iki kez, başıboş çiftlik hayvanları gördü: Domuz, koyun, keçi, sığır. Orada burada, yalnızca birkaç tane.

Bir iki kilometre içeride gri su şeritleri vardı, tepelerden sızarak ağır ağır akan nehirler adayı çaprazlamasına kesiyordu. Sular düz ovalara geldiğinde yavaşlamış, yamaçlarından taşıp yayılarak göletler ve bataklıklar oluşturmuş, beyaz mango ağaçlarını, asmaları, kusmuk kadar yoğun ve iğrenç görünen bir yeşilliği besliyorlardı. Uzakta, adanın diğer ucunda, Bellis harabeye benzer şekiller gördü.

Altında bir hareketlenme oldu.

Ne olduğunu anlamaya çalıştı, ama her neyse çok hızlı ve çok çabuktu. Aklında kalan tek şey, gözünün önünden hızla geçen bir şeydi. Kayalıklardaki karanlık bir delikten çıkıp bir diğerine girerken havada patinaj yapmıştı.

"Ne satıyorlar?" dedi Tanner Sack gözlerini manzaradan ayırmadan. "Koyunlar, domuzlar, ne yok ki, her şey buraya bırakılıyor: Sizinkiler bu ve bunun gibi malları Dreer Samher'den, Kettailer için getiriyor. Onların bundan kazancı ne? Anofeller ne satıyor?"

Hedrigall pencereden çekildi ve sert bir kahkaha attı. "Kitap ve bilgi, Tanner, dostum," dedi "Ayrıca plajda buldukları şeyler, denizden gelen ıvır zıvır."

Hava gemisinin altında şimdi daha fazla hareket vardı, ama Bellis devinen şeyin ne olduğunu göremiyordu bir türlü. Dudaklarını ısırdı, canı sıkkındı ve tedirgin hissediyordu. Hayal görmediğini biliyordu. Bu şekiller tek bir şeye ait olabilirdi. Kimsenin bundan söz

etmemesini aklı alınıyordu. *Görmüyorlar mı?* diye düşünüyordu. *Neden kimse bir şey söylemiyor? Ben neden konuşmuyorum?*

Balon yavaşladı, hafif bir rüzgâra karşı ilerlemeyi sürdürdü.

Bir kaya silsilesini aşınca, karşısına bir duvar çıkmış gibi sarsıldı. Soluk sesleri ve fısıltılar, inanılmaz bir heyecan dalgası yükseldi. Altlarında, çıplak ve yer yer yeşil yamalarla kaplanmış tepelerin gölgelerinde, kayalık bir koy vardı. Buraya üç gemi demirlemişti.

"Geldik," diye fısıldadı Hedrigall. "Bunlar Dreer Samher tekneleri. Burası da Makine Plajı.

Gemiler kalyondu, altın rengi süslemeleri hemen göze çarpıyordu ve denize uzanan, sonra doğal limanın etrafında içeri kıvrılan koruyucu kayalarla sarılmış, çevrilmişlerdi. Bellis soluğunu tuttuğunu fark etti.

Koydaki plajın kumu ve killi taşları, kurumuş kan gibi koyu bir kırmızıdandı. Tuhaf biçimli, insan gövdesi ve ev büyüklüğünde kocaman kayalarla bölünüyordu. Bellis gözlerini bu koyu yüzeyin üzerinde dolaştırırken, kıyı çizgisi gibi patikalar gördü. Plajın kenarını oluşturan koruluğun gerisinde, bu patikalar daha da belirginleşiyordu. Yerden yavaşça yükselerek denize bakan kayalıkların arasına giriyorlardı. Güneşin taşları kızdırdığı yerlerde, ısı dalgaları havaya karışıyor, bayırların üzerinde lekeler halinde zeytin ve cüce orman ağaçları göze çarpıyordu.

Bellis kavrulmuş tepelere tırmanan yolları izledi, sonunda (yine soluğunu tuttu) gözleri, oraya buraya dağılmış açık renkli, kayalardan kendiliğinden püskürmüş gibi duran evlerin –anofel kasabasının– üzerine geldi ve durdu.

Körfezde rüzgâr yoktu. Güneşin etrafında, boya lekelerine benzeyen bulutlardan küçük bir küme toplanmıştı, güneş bu bulutların arasından geçiyor, kayadan duvarlara yansıyordu.

Burada hiçbir yaşam belirtisi yoktu. Denizden gelen tekdüze dalga sesleri sessizliği bozmaktan çok, onu daha çok belirginleştiriyordu sanki. Hava gemisi motorlarını susturmuş, havada ses çıkarmadan bekliyordu. Yakındaki Samheri tekneleri gıcırdıyor,

kıpırdaşıp duruyorlardı. Boştular. Hava gemisini karşılamaya kimse gelmemişti.

Kan pıhtısından zırhları içindeki yüreklikabuk muhafızlar ve kaktüsler, yolcular inerken etrafı kolluyorlardı. Bellis toprağa ayak bastı ve bir ip merdivenin yanına çömeldi, parmaklarını kumda gezdirdi. Hızlı hızlı soluk alıp veriyor, nefesinin sesi kafasının içinde çınlıyordu.

İlk önce hissettiği tek şey, ayağının altındaki zeminin sallanmayışıydı. Tekrar dengesini bulduğuna çok seviniyordu, o ana kadar bunu unutmuş olduğunu fark etmişti. Sonra yine etrafına bakındı, aşağıda, neredeyse dibinde uzanan kumsalı hissetti ve bu kumsalın ne denli tuhaf olduğunun ilk kez farkına vardı.

Aum'un kitabındaki naif gravürleri anımsadı. Kumsaldaki adamın monokrom olarak resmedilmiş, profilden görünümü ve etrafındaki kırık makine parçaları.

Makine Plajı, diye düşündü ve kirli kırmızı renkteki kuma ve molozlara baktı.

Biraz ötede, kaya parçaları diye düşündüğü şekiller, sahil şeridini bölen, bir oda büyüklüğünde kocaman şeyler vardı. Bunlar makinelerdi. Alçak boylu ama devasa büyüklükte, üzerleri kırmızı bir pas tabakasıyla kaplı, ne işe yaradığı çoktan unutulmuş, pistonları yıllara ve tuza yenik düşmüş aletlerdi.

Daha ufak kayalar da vardı, Bellis ayrıca daha büyük makine parçaları, cıvatalar, boru parçaları, göstergeler ve cam parçalar, çok işlevli buhar makineleri gördü. Yerdeki çakıllar aslında, dişliler, çarklar, pervaneler, cıvatalar ve vidalardı.

Bellis avuçlarına baktı. Son derece küçük, saat mekanizmalarını andıran binlerce minik çark parçası, dişli ve sertleşmiş yaylarla doluydular. Bu enkazdaki her bir parça sert ve güneşte yanmış, bir kırıntıdan bile daha ufak bir kum tanesi gibiydi. Bellis bunları avucundan akıtıyor, parmakları sahilin koyu kan rengine bulanıyor; pasla boyanıyordu.

Plaj bir taklidi, hurda malzemelere öykünerek yapılmış buluntu bir heykeli andırıyordu. Her bir atomu, parçalanmış bir makineden geliyordu.

Ne zamandan kalma? Kaç yaşında? Ne olmuş burada? diye düşündü Bellis. Çok yorgun bir şaşkınlıktan başka bir şey hissedemeyecek kadar sersemlemişti. *Nasıl bir felaket? Nasıl bir şiddet?* Koyun etrafını çevreleyen suyun dibini hayal etti. Giderek zayıflayan bir endüstri alanından dönüştürülmüş bir resifti bu, şehrin fabrikalarındaki her şey çürümeye bırakılmış, dalgalarla aşınmış, güneşle kavrulmuş, oksitlenmiş, paslanmış, önce bileşenlerine, sonra daha küçük parçalara ayrılmış ve denizin onları adanın kıyısına geri sürüklemesiyle bu garip kumsalı oluşturmuşlar.

Bir avuç daha makine tozu aldı eline, sonra parmaklarının arasından akıttı. Metalin kokusunu duyabiliyordu.

Hedrigall'in söz ettiği enkaz bu işte, diye düşündü. *Ölü gereçler mezarlığı. Burada çürüyerek bir pas yığını haline gelmiş milyonlarca sır olmalı. Bunu eleyip temizleyerek en uygun fiyatı verene satıyor olmalılar -binlerce parçalık bir bulmacanın rastgele bir araya getirilmiş bir iki parçası halinde. Anlaşılmaz ve çözülmesi güç, ancak onları yan yana getirebilirseniz, onlara bir anlam verebilirseniz, ortaya ne çıkar acaba?*

Tökezleyerek ip merdivenden uzaklaştı, ayağının altındaki eski makinelerden gelen çıtırtıları dinledi.

Son yolcular da inerken, muhafızlar dikkatle ufku tarıyor, aralarında fısıldaşıyorlardu. Bellis'den biraz ötede hayvanların ağılı indirildi. Çiftlik gibi kokuyor, içindeki hayvanların gürültülü ve aptal bağırtıları havaya karışıyordu.

"Yaklaşın ve beni dinleyin," dedi Sevgili sert bir sesle. Herkes onun etrafında toplandı. Mühendisler ve bilim adamları oraya buraya dağılmış, ses çıkarmadan metal tabakayı avuçluyorlardı. Tanner Sack gibi birkaçı, denize gitmişti (adam keyifle içini çekerek suya dalıp çıktı). Bir an, paslı kıyıda köpüren küçük dalgakıranların sesinden başka bir şey duyulmadı.

"Eğer hayatta kalmak istiyorsanız, iyi dinleyin," diye devam etti Sevgili. Oradakiler huzursuzca kıpırdandı. "Köye birkaç kilometre var, şu karşıki kayaların üstünde." Hepsi oraya baktı, tepe boş görünüyordu. "Bir arada kalın. Size verilen silahı yanınızdan ayırmayın ama hayatınız gerçekten tehlikede olmadıkça kullanmaktan

kaçının. Çok kalabalığız ve çoğumuz eğitimsiz, paniğe kapılıp birbirimizi vurmayalım. Kaktüsler ve yüreklikabuklar bizi iki koldan koruyacak, onlar taşıdıkları şeyleri nasıl kullanacaklarını biliyor, bu yüzden gerekmedikçe ateş etmeyin.

"Anofeller çok hızlı..." dedi. "Açlar ve tehlikeliler. Umarım toplantılarımızı anımsıyorsunuz, neyle karşılaşacağımızı biliyorsunuz. Erkekleri bu kasabada bir yerde, onları bulmamız gerekiyor. Biraz ilerisi bataklık ve sulak yerler. Kadınlar orada yaşıyor. Eğer bizi duyar ya da kokumuzu alırlarsa, gelirler. Bu yüzden, çok hızlı hareket etmemiz gerekiyor. Herkes hazır mı?"

Kollarıyla işaret etti ve kaktüs muhafızlar, zincirlerle bir çapa gibi *Üçlü Çatal*'a bağlı duran hayvan ağılının kapağını açtı. Bellis, domuz ve koyunların tasma taktığını ve kayışlarla çekildiklerini görünce şaşırarak kaşlarını kaldırdı. Güçlü kaktüsler onları sıkıca tutuyordu.

"Gidelim o zaman."

Makine Plajı'ndan tepedeki kasabaya yaptıkları yolculuk bir kâbus gibiydi. Yolculuk bittiğinde ve Bellis bunu günler, hatta haftalar sonra bile aklına getirdiğinde, olayları tutarlı bir sıraya koyamadığını fark etti. Anımsadıkları herhangi bir zamana ait değildi, yalnızca bir düş halini almış görüntü parçaları gibiydiler.

Etrafındaki havayı katılaştıran ve gözeneklerini, gözlerini ve kulaklarını tıkayan bir sıcaklık ve yoğun bir bitki özü ve çürük kokusu; hiç bitmeyen bir böcek saldırısı, sokuyor ve yalıyorlar. Bellis'e de bir çakmaklı tüfek verdiler ve *(anımsıyor)* onu pis kokulu bir şeymiş gibi kendinden uzakta tutuyor.

Grubun içinde, diğer yolcularla birlikte, (yalnız kirpi-adamların iğneleri tedirgin bir şekilde dikiliyor, sonra gevşiyor, keprilerin kafa bacakları titreşiyor) etrafları, dış görünüşleri güven verici; kaktüs ve yüreklikabuklar bunlar, (arkalarından hayvanları çekiyorlar), biri kansız, diğerinin kanı ise onu koruyacak kadar hassas. Tabanca ve yırtıcı yaylar taşıyorlar. Uther Doul tek insan muhafız. Her elinde bir silah taşıyor. Bellis başını her çevirdiğinde bu silahların değiştiğine yemin edebilir: Bıçak bıçak; tabanca bıçak; tabanca tabanca.

Sarmaşıklarla sarılı kayalardan ve açıklıklardan öteye, aşağıya iç bölgelere, kalın bir bitki örtüsüyle çevrili bayırlara ve sümük gibi yoğun görünen gölcüklere bakıyorlar. Sesler duyuyorlar. Yapraklardaki ani kıpırtılar, önce tehlikeli görünmüyor ama derken korkunç bir inilti duyuyorlar, nereden geldiğini kestirmek zor, sanki havanın kendisi acı çekiyor gibi.

Bu sesin çoğalıp, her yanlarını sarıyor...

Bellis ve beraberindekiler birbirlerine çarpıyorlar, korkudan ve yorgunluktan, nemli sıcaktan sersemlemiş gibiler, aynı anda her tarafı izlemeye çalışıyorlar ve ilk hareket işaretlerini görüyorlar, şekiller ağaçların arasında toz zerreleri gibi zikzaklar çizerek onlara yaklaşıyor, rastgele, dengesiz bir tempo ve kötücül bir niyetle.

Derken ilk dişi-anofel, ağaçlardan oluşan perdeyi yırtarak koşuyor.

İki büklüm olmuş, sonra kemik çizgisinin ters yönünde tekrar eğilmiş bir kadın gibi, çarpık ve tamamen yanlış bir duruş halinde düğümlenmiş. Boynu iyice eğilmiş, kıvrık, uzun kemikli omuzlarını geriye atmış, eti kurtçuk beyazı, kocaman gözleri sonuna kadar açılmış, cılız göğüsleri boş bir deri torba gibi, kolları tel kıvrımlar benzeri açılmış. Bacakları koşarken deli gibi titriyor, sonunda öne doğru düşer gibi oluyor ama yere çarpmıyor, onlara doğru gelmeye devam ediyor, yerin hemen üzerinde, kolları ve bacakları gevşek gevşek sallanıyor, bu arada (*Tanrım sen bizi koru*) sırtındaki kanatları açılıyor ve onu kaldırıyorlar, dev sivrisinek kanatları bunlar, sedefli paletleri ani bir iniltiyle titriyor, göremeyecekleri kadar hızla hareket ediyor ve korkunç kadın bulanık bir hava parçasının içinden kayarcasına onlara doğru geliyor.

Tüm bu yaşadıkları anılarında ve düşlerinde daha sonra yeniden yeniden canlanıyor.

Sivrisinek-kadın aç bakışlarla ağzını sonuna dek açıyor, etrafa salyalar saçıyor, dudakları dişsiz damaklarından geriye kıvrılıyor. Geğiriyor ve ürpertici bir devinimle ağzından bir uç fırlıyor. Tükürük kaplı bir hortum bu, dudaklarından otuz santim dışarıya uzanıyor.

Organik hareketlerle dışarı bir şeyler püskürtüyor, kusmuk gibi, ama apaçık ve huzursuz edici biçimde cinsel organı çağrıştırıyor. Nerden çıktığı belli değil: Boğazı ve kafası onu içine alacak kadar uzun değil. Vınlayan kanatları üzerinde yönünü onlara çeviriyor, bu arada çalılıkların arasında diğerleri de ortaya çıkıyor.

Anıları bulanık. Sıcağı kesinlikle anımsıyor, ne gördüğünü de, ama ne zaman düşünecek olsa görüntülerin hızı onu dehşete düşürüyor. İndirme partisi ani bir korkuyla neredeyse dağılıyor ve rastgele tehlikeli bir şekilde karmakarışık yönlere ateş açılıyor (Doul öfke içinde, *Ateşi kesin!* diye bağırıyor).

Bellis ilk uçan sivrisinek-kadınların kaktüslerin yanından geçtiğini, onlarla ilgilenmediklerini görüyor. Onun yerine yüreklikabuk muhafızlara yöneliyor, onların üzerine konuyor (kaslı adamlar bu yağsız kanatlı kadınların altında çok hafif kımıldanıyor) ve düşünmeden neşter benzeri ağız parçalarını onlara batırıyor ama adamların zırh gibi saran kabuklarını delmeyi başaramıyorlar. Bellis tasmaların kesilme seslerini duyuyor ve hemen ardından dehşet içindeki domuzlar ve koyunlar, arkalarında pislik ve tozdan bir iz bırakarak dağılıyorlar.

On ya da on iki sivrisinek-kadın var şu anda (*birden nasıl da çoğaldılar*) ve hayvanlar kaçışırken onlar da anında bu kolay avların üzerine gidiyor. İnce kanatlarının üzerinde yükseliyorlar, kafaları içe çökmüş, kalçaları ve diğer uzuvları kanatların altında gevşemiş ve uzun kürek kemiklerinden çıkan kuklalar gibi havada sallanıyor ama siyah hortumları hâlâ ıslak ve dışarıda, donakalmış hayvanlara doğru alçalıyorlar. Önlerini kesmek için yarı rastlantısal hareketlerle alçalıp onları kolayca yakalıyor, uzanmış kolları ve açılmış parmaklarıyla saç ve derilere asılıyorlar. İlk dişi-anofel beslenmeye başladığında, Bellis ağzı açık ve uyuşmuş bir halde onu izliyor (*beceriksizce devamlı geri geri gittiğini, etrafındakilerin ayaklarına basıp tökezlediğini ama bütün bu dehşet manzarası süresince ayakta kalmayı başardığını anımsıyor*).

Dişi şey, havadan kocaman bir domuzun üzerine iniyor ve onu çok sevdiği bir oyuncakmış gibi kol ve bacaklarıyla sarıyor. Geriye kaykılıyor ve ağzından çıkan uzun uç birkaç santim daha uzuyor.

Sonra sivrisinek-kadın, yüzünü öne doğru çıkarıyor, sonuna dek açtığı ağzı kıvrılıyor ve hortumunu hayvanın bedenine saplıyor.

Domuz çığlıklar atıyor. Bellis hâlâ izlemekte (*bacakları onu bu görüntüden kaçırıyor ama gözleri umutsuzca manzaraya takılı*). On sekiz, yirmi beş ya da kırk santimlik kabuk iğne, deriye ve kaslara kolayca girerek hayvanın kan dolaşımıyla vücudunun en derin noktalarına ulaştığında, domuz şoka girip yere yığılıyor. Sivrisinek-kadın hayvanın üzerine ata biner gibi oturuyor ve ağzını ağzının içine sokuyor, hortumunu hayvanın derinlerine salıyor, bedenini kasıyor (her bir kası, siniri ve damarı buruşuk derisinden görülebiliyor) ve emmeye başlıyor.

Domuz birkaç saniye daha bağırıyor. Derken sesi kesiliyor.

İnceliyor.

Bellis hayvanın büzüştüğünü görebiliyor.

Derisi oynuyor ve buruşmaya başlıyor. Anofelin derisini deldiği yerden ince ince kan sızıyor. Gördüklerini Bellis'in aklı almıyor ama bir düş değil bu; domuz *büzüşüyor*. Bacakları önce kasılarak atmaya başlıyor, sonra uzuvlarındaki kan çekildikçe, ölmekte olan sinirleri atıyor. İçleri büzüldükçe şişman baldırları incelip kuruyor. Derisi kırış kırış şimdi, iyice ufalan bedenin üstünde dalga dalga, kabarık çizgiler halinde. Rengi gitgide soluyor.

Kan ve yaşam domuzu terk ederek sivrisinek-kadının bedenine giriyor.

Kadının karnı şişiyor. Domuza bir kabuk gibi, kupkuru, bir deri bir kemik halde yapışmıştı. Şimdi ise, domuz ufaldıkça o büyüyor, inanılmaz bir hızla şişmanlıyor, genişleyen midesinden dışarıya doğru renkli bir sıvı yayılıyor. Hayvanın kaygan derisi üzerinde gidip geliyor, hantallaşıyor, karnı doyuyor.

Bellis kendini, litrelerce domuz kanının hızla, bu kemiksi uzantıdan kanatlıya akışını, bir bedenden diğerine boşalmasını izlemekten alıkoyamıyordu.

Domuz artık ölü, buruş buruş derisi, boşalmış kaslarının ve kemiklerinin arasında oluşan oyuklara giriyor. Anofel ise şişmanlıyor ve pembeleşiyor. Kolları ve bacakları neredeyse belinin iki katı genişliğe ulaşıyor, derisi şimdi gergin. Özellikle göğsü, karnı ve

kalçası şişiyor, obez bir görünüm veriyor ona ama insan yağı gibi yumuşak değil. Tümörlere benziyorlar: Gergin, kanla dolu ve aşağı doğru sarkan kitleler.

Açıklığın etrafında, aynı şey diğer hayvanların da başına geliyor. Bazılarında tek bir kadın var, bazılarında iki. Hepsi büzüşüyor, sanki güneşte kurutulmuş gibiler ve bu arada anofeller iyice büyüyüp kanla doluyorlar.

İlk sivrisinek-kadının domuzun kanını son damlasına kadar emmesi bir buçuk dakika sürüyor (*Bellis, ne bu görüntüyü, ne de kadın-şeyin doyarken çıkardığı sesleri kafasından atamayacaktı*). Sivrisinek-kadın büzülmüş leşin üzerinden kalkıyor, hortumunu çekerken ağzından biraz kan damlıyor. Domuzu bir kemik torbası halinde bırakarak, oradan ayrılıyor.

Bellis'in yol arkadaşları anofelin beslenmesini izlerken kontrollerini yitirdiklerinden, etrafını saran sıcak hava kusmuk kokusuyla ağırlaşıyor. Bellis kusmuyor, ancak ağzını vahşice büzüyor ve öfke ya da korkudan değil ama tiksintiden silahını doğrultmak istiyor.

Ama ateş etmiyor (*Onun gibi eğitimsiz biri tetiği çekecek olsaydı kim bilir neler olurdu diye, çok sonraları düşünüp merak ediyor*). Tehlike geçmiş gibi. Armadalılar tepeye tırmanıyor, o ufak açıklığın, gübre ve sıcak kan kokusunun, geride bıraktıkları kayaların ve mikroplu suların ötesine, havada gördükleri anofel köyüne doğru yol alıyorlar.

Olayların sırası biraz daha netleşiyor; sıcak, korku ve şaşkınlıktan biraz daha az etkileniyor. Ama derken, tam bu noktada, Bellis, bu domuz-koyun katliamından, içleri boşalmış sakatatlardan, anofellerin beslenmesinin iğrenç çılgınlığından ve (*daha da kötüsü*) onların şişmiş hantal hallerinden uzaklaşırken, boşaltmakta geç kaldığı bir koyunun üzerindeki bir sivrisinek-kadın başını kaldırdı ve onların gittiğini gördü. Omuzlarını dikleştirdi ve sarsak bir uçuşla onlara doğru uçmaya başladı, ağzı açık, hortumundan damlalar sızıyor, karnı kız kardeşlerinin artıklarından yeterince doyamadığından taze et peşinde, kaktüs ve yüreklikabukların yanından bir kavisle geçti ve dehşet içerisinde kalmış insanlara doğru geldi.

Bellis korkuyla geriye, kopuk kopuk görüntülerden oluşan bir karmaşaya doğru fırladığını hissetti ve Uther Doul'un sakince ilerleyerek sivrisinek-kadının yoluna çıkışını, ellerini kaldırarak (*şimdi iki tabanca taşıyordu*) kadın neredeyse üzerine çullanıp ağzını yüzüne uzatana kadar beklediğini ve sonra ateş ettiğini gördü.

Tabancalarından çıkan, gürültü ve siyah kurşun sivrisinek-kadının karnında ve yüzünde patladı.

Yarısı boş olsa da kadının karnı gürültüyle yarıldı, içinden bol miktarda kan fışkırdı. Havadan yere düştü, parçalanmış yüzü toprağa bulandı, hortumu hâlâ dışarıdaydı, yağlı, kırmızı, kaygan bir şey hızla toprağa aktı. Bedeni Doul'un önüne uzandı.

Bellis gerçek zamana dönmüştü. Afallamıştı ama gördüğü şeyin dışındaydı. Birkaç metre ötede karınları doymuş anofeller ölen kız kardeşlerini fark etmedi. Çıkarma bölüğü tepeye giden dik patikaya yönelirken sivrisinek-kadınlar da ağırlaşmış yeni bedenlerini sürükleyerek, çürümeye bıraktıkları kansız kurbanlarından uzaklaşmaya başladılar. Üzüm taneleri gibi şişmiş bir halde, kötücül kanatlarının altından sarkarak, yavaş yavaş ormanlarına doğru uçuyorlardı.

23

Sessizce beklediler: Sevgili, Doul, Tintinnabulum, Hedrigall ve Bellis. Konuklarının karşısında, kibarca ama ne olduğunu anlamadan onlara bakan iki anofel erkeği duruyordu.

Bu iki anofel erkeği Bellis'i şaşırtmıştı. Daha abartılı, derileri kitin yüzünden solmuş, kadınlarınkine benzeyen sert, küçük kanatlı birilerini bekliyordu.

Karşılarında duranlar zayıf ve yaşlılıktan iki büklüm olmuş erkeklere benziyorlardı. Sarı giysileri toz ve bitki lekeleriyle kaplıydı. Yaşlı olanın saçları dökülmeye başlamıştı ve giysisinden görünen kolları son derece inceydi. Dudakları, çene kemikleri ve dişleri yoktu. Ağızları birer büzücü kas işlevi görüyordu, anüs benzeri küçük, gergin kas halkalarından oluşmuşlardı. Her taraflarını saran deri bu delikten içeriye doğru toplanıyordu.

"Bellis," dedi Sevgili, sert bir sesle, "tekrar dene."

Sivrisinek-adamların şaşkın bakışları arasında şehre girmişlerdi.

Perişan, ter içinde, tozdan bir şey göremez durumdaki Armada çıkarma grubu tepenin son birkaç metresini düşe kalka tamamlayarak, büyük kayayı yaran boğazın iki yamacına inşa edilen evlerin, aniden önlerine çıkıveren gölgesine girmişti. Kasabanın doğru dürüst planlanmadığı belliydi: Küçük kare yapılar, ana bayırdan yukarıya doğru gelişigüzel yayılmıştı ve sanki yarığın dik kenarlarından aşağı akıtılmış gibi bayırları sarıyor, düzgün basamaklar ve patikalarla birbirlerine bağlanıyorlardı. Gömülü odaların bacaları mantarlar gibi toprağın içinden çıkıyordu.

Makine Plajı'ndan toplanmış aletler şehrin orasına burasına yayılmıştı. Bazıları çalışır haldeydi, bazıları ise öylece duruyordu.

Makine Plajı'ndan toplanan her bir parça iyice temizlenmiş, pastan arındırılmıştı. Güneşin altında duranlar parlıyordu. Hiçbiri Yeni Crobuzon'un ya da Armada'nın gürültülü buhar pistonlarıyla çalışmıyordu; havada yağlı dumandan eser yoktu. Kızgın güneş altında dönen çarklarına ve bıçaklarına baktığında, Bellis, bunların heliotroplar olduğunu tahmin etti. Gövdelerindeki çatlamış camlar ışığı yansıtıp etraftaki evleri rastgele birbirine bağlayan tellerden, aşağıya anlaşılmaz enerjiler gönderiyorlardı. Kıyıdan toplanan kısa teller birbirine bağlanarak uzun teller elde edilmişti.

Düz çatılarında, tepelerin kenarlarında, dar geçidin gölgesinde ve kasabanın çevresini saran eğri büğrü ağaçların tepelerinde, kapı eşiklerinde ve pencerelerde duran bir sürü sivrisinek-adam onlara bakıyordu. Hiç ses yoktu; ne bağırtı, ne de bir soluk sesi. Bütün gözlerdeki o şaşkın bakışlardan başka hiçbir şey...

Bellis, bir an (korkudan kaskatı kesilerek) daha yüksek binaların üzerinde döne döne süzülen bir dişi-anofel gördüğünü sandı. Ama erkekler dönüp gördükleri anofele taşlar fırlatarak onu, henüz Armadalıları görmeden ya da evlerden birine dalmadan oradan uzaklaştırdılar.

Bir tür meydana varmışlardı, etrafları aynı toprak rengi evler ve çatlakları, kızgın, mavi gökyüzünden gelen ışığı daha fazla geçirebilsin diye iyice açılmış, iskeleti andıran güneş-makineleriyle çevriliydi. Bellis, meydanın uzak kenarındaki kayalarda bir yarık, denize inen dik bir patika gördü. Sonunda birileri onları karşılamaya gelmişti: Tedirgin anofel erkeklerinden oluşan küçük bir gruptu bu, önlerinde eğilerek onları tepedeki büyük bir salona götürdüler.

Işık dolu delikli, uzun boruların ve gün ışığını kırarak dağlardan tekrar yansıtan aynaların aydınlattığı bir iç odada iki anofel gelip karşılarında durmuş ve onları kibarca selamlamışlar, Bellis de (Salkrikaltor Şehri'ndeki o günü anımsamıştı, dil farklı ama iş aynıydı) öne doğru adım atıp onları Yüksek Kettai dilinde selamlamıştı.

Anofeller hâlâ kımıltısız duruyor, hiçbir şey anlamadan şaşkın şaşkın bakıyorlardı.

Bellis tekrar tekrar Yüksek Kettai'nin tumturaklı diliyle anlaşılır bir şeyler söylemeye çabaladı. Anofeller birbirlerine bakıp osuruk gibi tıslama sesleri çıkardılar.

Sonunda, ağızlarını kıpırdadıp açmaya çalıştıklarını gören Bellis ne olduğunu anladı ve söylemek yerine Yüksek Kettai dilindeki sözcükleri yazmayı denedi.

Benim adım Bellis, diye yazdı. *Çok çok uzaktan sizin halkınızla konuşmaya geldik. Beni anlıyor musunuz?*

Kâğıdı anofollere uzattığında, sivrisinek-adamların gözleri kocaman açıldı ve birbirlerine bakıp heyecanla mırıl mırıl sesler çıkardılar. Daha yaşlı olanı Bellis'in kalemini aldı.

Benim adım Mauril Crahn, diye yazdı. *Çok uzun yıllardır sizin gibi ziyaretçilerimiz olmadı.* Bellis'e baktı, gözlerini kıstı. *Evimize hoş geldiniz.*

Anofellerin ıslık dili yazılamıyordu. Yüksek Kettai onların yazı diliydi ama konuşulduğunu hiç duymamışlardı. Kendilerini güzel bir el yazısı ile ifade edebiliyorlardı ama yazdıklarının nasıl söylendiğini hiç bilmiyorlardı. Yüksek Kettai'nin "sesleri"nin olması onlar için yabancı bir durumdu.

Yüzlerce yıldır Samheri denizcileri ile Kohnid'deki Gnurr Kett yetkilileri arasında süregelen bir ortak yaşam vardı. Samheri kaktüsleri, beraberlerinde canlı hayvan ve birkaç ticari malla adaya geliyor ve aracı olarak komisyon alıyorlardı. Kohnidliler ise onlardan anofeller ne verdiyse onu satın alıyorlardı.

Sivrisinek halkına gidecek bilgi akışı ikisinin kontrolündeydi. Adaya Yüksek Kettai'den başka bir dilin ulaşmaması ve anofellerin hiçbirinin adadan ayrılmaması için ellerinden geleni yapıyorlardı.

Sıtma Kraliçeliği'nin korkunç anıları hâlâ belleklerdeydi. Kohnid bir oyun oynuyor, parlak zekâlı anofelleri evcil düşünürler olarak elinde tutuyor, onları güçlü kılacak ya da kaçmalarını sağlayacak hiçbir şey vermiyor, –Kohnid dişi-anofellerin tekrardan dünyayı sarma tehlikesini göze alamazdı– ancak düşünebilecekleri kadarını sağlıyordu. Anofellerin kendi kontrolü dışındaki hiçbir bilgiyi edinmesine izin yoktu: Yüksek Kettai'nin yüzyıllardır adanın yazı dili olması bunu mümkün kılmıştı. Böylece anofel bilimi ve felsefesi,

bu dili neredeyse yalnızca kendileri okuyabilen Kohnidli elitlerin elindeydi.

Anofollerin sahip olduğu eski teknolojinin parçaları, filozoflarının eserleri, bu karışık sistemi sürdürmeye yetecek kadar şaşırtıcı olmalı, diye düşündü Bellis. Kohnid'den adaya yapılan her Samheri yolculuğu, beraberinde özenle seçilmiş birkaç kitap ve bazen de siparişler getiriyordu. Örneğin, Kohnidli bir kuramcı, *bu koşulların olduğunu varsayarsak, bir önceki yazınızda ortaya koyduğunuz paradoksu da göz önüne alırsak, bir sonraki sorunun yanıtı ne olabilir*? diye sorabiliyordu. Sonra anofellerin böyle sorulara ya da kendi sordukları problemlere yanıt olarak elle yazdıkları eserleri, seçilmiş Kettai isimleri altında, Kohnidli yayıncılar tarafından –bedava– basılmak üzere, dönüş yolculuğuna çıkıyordu. Bazen hiç kuşku yok, bir Kettai bilimci bunun kendi çalışması olduğunu iddia edebiliyor, bütün bu eklemeler Yüksek Kettai dilinin saygınlığına katkı yapıyordu.

Sivrisinek halkı esir bilim adamlarına indirgenmişti.

Adanın harabelerinde, anofellerin okuyabildiği Yüksek Kettai dilinde ya da dikkatlice çözdükleri çoktandır tedavülden kalkmış sembollerle yazılı çok eski metinler bulunuyordu. Kohnid'den gelen kitapların yavaş yavaş birikmesi ve atalarının yazılı kayıtları, anofellerin kendilerinin de araştırma yapmasına yardımcı oluyordu. Bazen böyle bir çalışmanın sonucu, adaların Kohnid'deki efendilerine gönderiliyor, üstelik basılabiliyordu da.

Krüach Aum'un kitabının başına gelen de buydu.

İki bin yıl önce sivrisinek halkı, çok kısa bir süre, kan, salgın hastalık ve korkunç bir susuzluk karabasanı halinde güney adalarını yönetmişti. Bellis anofel erkeklerin kendi tarihlerinin ne kadarını bildiğinden emin değildi, ama kendi kadınlarının doğası konusunda bilgileri kesindi.

Kaç tane öldürdünüz? diye yazdı Crahn. *Kaç kadın*?

Kısa bir duraklamadan sonra, Bellis, *Bir,* diye yazdığında başını salladı ve yanıtladı, *Çok değilmiş.*

Kasabada rütbe diye bir şey yoktu. Crahn lider değildi. Yardımcı olmak, konuklarına bilmek istedikleri her şeyi anlatmak istiyordu.

Anofeller Armadalıları, kibar, ölçülü bir hayranlıkla, düşünceli, neredeyse soyut bir tepkiyle karşılamışlardı. Bellis onların sakin tepkilerinde bir yabancı psikolojisi sezdi.

Sevgili ve Tintinnabulum'un sorularını elinden geldiğince çabuk yazdı. Adaya gelmelerinin asıl nedenine daha gelemeden, yol arkadaşlarının beklediği diğer odada büyük bir yaygara koptu. Sunglarice yüksek sesler, bunlara verilen Saltça yanıtlar duyuldu.

Adaya demirleyen Dreer Samherli tüccar-korsanlar gemilerine dönmüş ve yeni gelenleri fark etmişti. Gösterişli giysiler içindeki bir kaktüs adam küçük odaya daldı, arkasında, bir zamanlar vatandaşı olan iki kaktüs Armadalı onu izliyor, Sunglarice bir uyarıda bulunuyordu.

"Bu da nesi böyle!" diye aksanlı bir Saltça ile bağırdı. "Sizler de kimsiniz?" Elinde öfkeyle havaya kaldırdığı kocaman bir kılıç vardı. "Bu ada Kohnid toprağı ve buraya gelmek yasak. Biz onların buradaki temsilcileriyiz ve varlıklarının korunmasından sorumluyuz. Şimdi sizi hemen öldürmemem için bana ne söyleyeceksiniz bakalım."

"Hanımefendi," dedi Armadalı kaktüslerden biri ve eliyle işaret ederek geleni tanıtmaya girişti. "Bu Nurjhitt Sengka, *Tetneghi Dustheart*'ın kaptanı.

"Kaptan," dedi Sevgili ve öne doğru bir adım attı, Uther Doul bir gölge gibi arkasından geldi. "Tanıştığıma sevindim. Konuşmamız gerekli."

Sengka bir yağmacı değil, resmî bir Dreer Samher korsanıydı. Düzenli olarak adada konuşlanmak Samheriler için sıkıcı, kolay ve tekdüze bir işti: Hiçbir şey olmuyor, kimse gelip gitmiyordu. Her ay ya da iki ya da altı ayda bir, Kohnid ya da Dreer Samher'den, dişi-anofellere canlı hayvan ve bazen de erkeklerine çeşitli mallar getiren yeni bir heyet geliyordu, o kadar. Yeni gelenler canları sıkılmış bu vatandaşlarını rahatlatıyor, toparladıkları makaleler ve kurtarılmış bilimsel artıklarla adadan ayrılmalarına izin veriliyordu.

Adaya konuşlandırılanlar zamanlarını didişerek, kavga ederek ve aralarında bahse girerek geçiriyor, dişi-anofellerden uzak duruyor, erkeklerini ise ancak yiyecek ve makine parçaları karşılığın-

da gereksinim duydukları şeyleri almak için ziyaret ediyorlardı. Resmî olarak burada bulunmalarının nedeni ise adaya bilgi akışını, Kohnid'i üstün kılan dilin saflığını yitirmesini önlemek ve kaçmaya kalkacak anofellere engel olmaktı.

Bu düşünce çok saçmaydı; adaya hiç kimse gelmiyordu zaten. Çok az denizci burayı biliyordu. Arada sırada, çok seyrek olarak, yollarını kaybetmiş tekneler kıyıya geliyor ama bilgileri olmayan tayfalar ada kadınlarının elinde, kısa sürede ölümü tadıyorlardı.

Hiçbir anofel buradan ayrılmamıştı.

Bu yüzden resmî olarak, Armadalı grubun adada bulunması Dreer Samher ile Kohnid arasındaki anlaşmaya göre yasak değildi. Yalnızca Yüksek Kettai konuşuluyordu o kadar ve satmak için herhangi bir mal getirilmiyordu. Ama yerlilerle iletişim kurabilecek yabancıların varlığı görülmüş şey değildi.

Sengka öfkeyle etrafa bakınıyordu. Karşısında duran tuhaf işgalcilerin gizemli gemi şehir Armada'dan geldiğini anlayınca gözleri kocaman açıldı. Ancak bunlar saygılı ve ne istediklerini anlatmaya can atan adamlardı. Sonunda, bir zamanlar vatandaşı olan kaktüslere kızgın bakışlar atarak hakaretler yağdırsa ve onları hainler diye nitelese ve Sevgili'yi küçümsüyor gibi davransa da, dinledi ve Armadalıların beklediği odaya götürülmesine ses çıkarmadı.

Sevgili, kaktüs muhafızlar ve Uther Doul uzaklaşırken, Tintinnabulum Bellis'in yanına geldi. Uzun beyaz saçlarını at kuyruğu yapmıştı, geniş omuzları ve kollarıyla diğerlerinin onu görmesini engelliyordu.

"Durma şimdi," diye mırıldandı. "Konuya gel."

Crahn, diye yazdı Bellis.

Kısa bir an, bu olayın saçmalığı karşısında çıldıracak gibi oldu. Eğer buradan ayrılacak olursa, onu ani ve tatsız bir ölüm bekliyor olacaktı. O aç sivrisinek-kadınlar kendisini, onun gibi bir kantorbasını çok geçmeden bulurlardı, kokusunu alır ve her bir damlasını emerek içini, musluğu açılmış bir havuz gibi boşaltırlardı.

Öte yandan bu koruyucu duvarların içinde, patikadaki katliamı göreli ancak bir saat olmuş, ölü bir anofel, içleri boşaltılmış hayvanların sıcaktan yarılmış derileri ve kemiklerinin üzerinde patlamış-

ken, kendisi özenli bir ev sahibine, tedavülden kalkmış bir dilde, kibarca sorular soruyordu. Başını iki yana salladı.

Sizlerden birini arıyoruz, diye yazdı. *Onunla konuşmamız gerekiyor. Çok önemli bu. Krüach Aum diye birini tanıyor musunuz?*

Aum, diye yanıtladı adam, daha öncekilerden ne daha yavaş ne daha çabuk, ne de daha çok ilgili görünmeden, *harabelerde eski kitapları karıştırır hep. Onu herkes tanıyor.*

Onu size getirebilirim.

24

Tanner Sack denizi özlemişti.

Derisi sıcakta su topluyor, dokunaçları acıyordu.

Günün çoğunu, Sevgili, Tintinnabulum, Bellis Coldwine ve diğerleri sessiz anofel adamlarla konuşurken, bekleyerek geçirmişti. O ve arkadaşları aralarında mırıl mırıl konuşmuş, kurutulmuş etlerini çiğnemiş, meraklı ve mesafeli ev sahiplerinden boşuna taze yiyecek istemeye çalışmışlardı.

Karnı aç bazı adamların "Aptal suratlı, geri zekâlılar," diye söylendiğini duyuyordu.

Dişi-anofellerin açlıktan deliye dönmüş hallerini görmek Armadalıları çok sarsmıştı. Evsahiplerinin eşlerinin, duvarların ardında, havada onları beklediğini, kasabanın dingin havasının yanıltıcı olduğunu –kapana kısıldıklarını– biliyorlardı.

Tanner'ın arkadaşlarından bazıları dişi-anofellerle ilgili şakalar yapıyordu. "Kadınlar," dediler ve bütün türlerin kadınlarının kan emici olduğunu söyleyerek kahkahalarla güldüler. Sonra benzer şeyler söyleyerek devam ettiler.

Tanner, sırf eğlenmiş olmak için gülmeyi denedi, ama adamların budalalıklarına bir türlü gülemedi.

Büyük, zevksizce döşenmiş odada iki grup vardı. Bir tarafta Armadalılar, diğerinde ise Dreer Samherli kaktüsler. Birbirlerini dikkatle süzüyorlardı. Kaptan Sengka, Hedrigall ve iki Armadalı kaktüsle birlikte Sunglari dilinde ateşli bir tartışmaya dalmıştı. Tayfaları şaşırmış bir halde onları izliyordu. Sonunda Sengka ve tayfası çıkıp gidince Armadalılar rahatladı. Hedrigall yavaşça duvara doğru yürüdü ve Tanner'ın yanına oturdu.

"Eh, beni pek sevmiyor," dedi, dalgın dalgın gülümseyerek. "Bana habire hain diyor." Gözlerini devirerek baktı. "Ama aptalca bir şey yapmayacak. Armada'dan korkuyor. Hemen gideceğimizi, bir şey getirmediğimizi ve hiçbir şey de götürmeyeceğimizi söyledim ama kavga çıkaracak olursa, bunun savaş anlamına geleceğini de ima ettim. Bir sorun çıkmayacak."

Bir süre sonra Hedrigall, Tanner'ın sürekli derisini ovaladığını, parmaklarını nasıl yalayıp derisine sürerek onu iyileştirmeye çalıştığını fark etti. Büyük odadan çıktı ve on beş dakika sonra kaktüs adam deriden yapılmış üç kocaman kırba dolusu tuzlu suyla geri geldiğinde Tanner çok duygulandı ve suyu başından boca ederek solungaçlarından akıttı.

Anofel erkekler gelip Armadalıları izlediler. Birbirlerine kafa salladılar, tıslayıp ıslık çaldılar. Tanner otobur erkeklerin yemek yemelerini izledi. Avuç dolusu renkli çiçeği ağızlarındaki ince deliklerden içeri sokmaya çalışıyor ve aynı, kadınların canlı etin içini boşalttıkları güçle –öyle düşündü– onları emiyorlardı. Sonra da işi biten bu yaprakları, ezilmiş ve doku inceliğinde, nektarları ve suları çekilmiş, renksizleşmiş bir halde küçük bir nefesle dışarı tükürüyorlardı.

Sevgili ve Tintinnabulum plan yaparlarken, Armada tayfası saatlerce aç ve susuz bekletilmişti. Sonunda Hedrigall ve birkaç kaktüs daha, bir anofeli izleyerek odadan ayrıldı.

Kayalardaki bacalardan gelen ışık azaldı. Karanlık birden bastırmıştı. Tanner küçük kaya deliklerinden ve yansıtıcı aynalardan, gökyüzünün koyu bir mora dönüştüğünü gördü.

Bulundukları bölüm, oturup uzandıkları yerler çok rahatsızdı. Anofeller her tarafı sazlarla kaplamıştı. Gece sıcaktı. Tanner leş gibi kokan gömleğini çıkardı ve bunu katlayarak kendine bir yastık yaptı. Biraz daha tuzlu su dökündü ve odadaki diğer Armadalıların da bu kısıtlı koşullarda ellerinden geldiği ölçüde temizlenmeye çalıştığını gördü.

Hiç bu kadar yorgun olmamıştı. Bedenindeki her bir enerji kıvılcımı çekilip yerine gecenin sıcağı yerleşmiş gibiydi. Başını uydu-

ruk yastığa bıraktı, kendi terine batmış bir halde ve bu sert yüzeyde, bu ince ve etkisiz otların üzerinde (polen ve bitki tozu kokusu çok güçlüydü) bile hemen uykuya dalıverdi.

Uyandığında, ancak birkaç dakika uyumuş gibi geldi ona ama gün ışığını gördü ve bitkin bir halde inledi. Başı ağrıyordu ve yanlarına bırakılan sürahilerden bol bol su içti.

Armadalılar uyanırken Sevgili, Doul ve Coldwine, yanlarında bir gece önce olay çıkaran kaktüsle birlikte küçük yan odadan çıktı. Yorgun görünüyor ama gülümsüyorlardı. Yanlarında çok yaşlı, arkadaşları gibi giyinmiş ve yine aynı soğukkanlı ilgiyle bakınan bir anofel vardı.

Sevgili, toplanmış Armadalılara döndü. "Bu," dedi, "Krüach Aum."

Krüach Aum yanında durdu, gözleri kalabalıkta, eğilerek onları selamladı.

"Bu yolculuğun birçoğunuzun kafasını karıştırdığını biliyorum," dedi Sevgili. "Size, bu adada bize gerekenin, deniz şeytanını çıkarma işinde hayati önem taşıyan bir şey olduğunu söylemiştik. Aradığımız şey..." Aum'u gösterdi, "işte bu. Krüach Aum bir deniz şeytanını nasıl çıkaracağımızı biliyor." Adamların söylenenleri sindirmesi için biraz bekledi.

"Ondan bilgi almaya geldik. Yoğun bir süreç bu. Zapt etme ve kontrol sorunu, büyüyü ve okyanus bilimi gibi gelişmiş mühendisliği kullanmamızı gerektiriyor. Bayan Coldwine bizim çevirmenimiz olacak. Çok zaman alacak bir iş, bu yüzden sabırlı olmanızı rica ediyorum.

"Bu kayadan bir iki haftaya kadar ayrılmayı umut ediyoruz. Ama bu çok ve hızlı çalışmak anlamına geliyor." Bir an sustu, sonra sesindeki sertlik kayboldu ve beklenmedik bir şekilde gülümsedi. "Hepinizi kutluyorum. Hepinizi. Arınada için büyük, çok büyük bir gün."

Toplanan adamların çoğu ne olup bittiğini bilmese de, kadının söyledikleri istenen etkiyi göstermişti ve Tanner coşkuyla aralarına katıldı.

Kaktüs tayfalar kasabanın çevresinde kamp kurdu. Dişi-anofellerin gelemeyeceği boş odalar bularak Armadalıları daha küçük gruplar halinde ve daha rahat edecekleri bu yerlere yerleştirdiler.

Anofeller her zamanki gibi coşkusuz bir merak içinde, konuşmaya, işe katılmaya hevesli görünüyorlardı. Kısa süre sonra Aum'un kasabada tekinsiz bir intiba bıraktığı ortaya çıktı: Tek başına yaşıyor ve çalışıyordu. Ancak kasabanın önde gelen düşünürlerinin hepsi yeni gelenlere yardım etmek istiyordu. *Üçlü Çatal*'a gizlenmiş silahlar bundan daha gereksiz olamazdı. Sevgili, nezaketen, onların da tartışmalara katılmasına izin verdi ama dinlediği tek kişi Aum'du ve Bellis'e diğer söylenenleri özetlemesini söyledi.

Günün ilk beş saatinde, Aum oturup Armadalı bilimcilerle tartıştı. Kitabını didik didik incelediler ve ona hasarlı eki gösterdiler. Elinde başka kopyası olmasa da, Aum'un bunu anımsayabilmesi, sonra bir abaküs ve odaya yayılmış şifreli makineler yardımıyla eksik bilgiyi tamamlamaya başlaması hepsini çok şaşırttı.

Yemekten sonra –kaktüsler, tayfa arkadaşları için kuru yiyeceklere ek olarak, yenilebilir bitkiler ve balık getirmişti– mühendisler ve müteahhitler Krüach Aum'la çalıştılar. Sabah olduğunda Tanner ve meslektaşları oturup makinelerin yeterliliklerini ve işin sınırlarını tartıştı, kabaca planlar çizdi ve öğleden sonra, çekinerek Aum'a verdikleri soruların listesini çıkardı.

Sevgili ile Tintinnabulum, Bellis Coldwine'ın yanında, bütün oturumlara katılıyordu. Kadın bitkin olmalı, diye acıyarak aklından geçirdi Tanner. El yazısı okunaksız ve mürekkep lekeleriyle doluydu ama hiç yakınmıyor ya da ara vermek istemiyordu. Sorular ve yanıtlar ondan geçerek iletiliyor, kadın tomarlarca kâğıt tüketiyor, Aum'un yazılı yanıtlarını Saltçaya çeviriyordu.

Her günün sonunda kısa ama korku dolu bir an geliyor, insanlar, kirpi-adamlar ve kepriler küçük gruplar halinde koşarak kaldıkları yerlere gidiyorlardı. Açık havada otuz saniyeden daha fazla kalmaları gerekmiyordu ancak yine de ellerinde yırtıcı yaylarıyla kaktüsler onlara muhafızlık yapıyor, erkek-anofeller sopalar, taşlar ve düdüklerle, konuklarını ölümcül dişilerden koruyorlardı.

Tanner'la aynı bölümde, biraz ilerideki odada bir başka mühendis, daha ilerideki odada da bir kadın kalıyordu. Tanner uzun bir süre uyanık kaldı.

Pencereden, bir kaktüsün "Gelecek birisi daha var," dediğini duydu, herkes doğruldu. "Kapıyı sürgülemeyin daha."

Tanner mumu üfleyerek söndürdü ve uykuya daldı. Ama, çok daha sonra, Bellis Coldwine, ona eşlik eden bir kaktüs muhafızla birlikte içeri süzülüp kapının sürgüsünü takarak, her zamankinden çok daha bitkin bir halde, sendeleye sendeleye Tanner'ın odasından geçerken uyandı ve onu gördü.

Böylesine sıcak ve tuhaf bir yerde, bütün bu kan ve şiddetin ortasında, evlerinden bu kadar uzakta bile programları çok yoğundu.

Arınadalıların bu tempoya ayak uydurmaları en fazla bir günlerini almıştı. Kaktüsler yiyecek arıyor, balık tutuyor ve gemi arkadaşlarına eşlik ediyor, Arınadalıların çöplerini sürükleyerek, anofellerin yaptığı gibi kasabanın arkasındaki yarıktan kaya çıkıntısına, oradan da denize atıyorlardı.

Her sabah Aum ve sürekli değişen anofel eşlikçileri Arınada'nın bilimcileriyle tartışıyor, onlara bilgi veriyor, sonra bunun aynısını her öğleden sonra mühendislerle de yapıyorlardı. Bütün enerjileri tükeniyordu: Aşırı sıcak, bitmek bilmeyen bir iş. Bellis yarı uykulu dolaşıyordu. Bir sözcük yazma makinesi olmuş, yalnızca çözümlüyor, çeviriyor ve soruları yazıp yanıtlarını okuyordu.

Çoğu zaman, çevirdiği şeyler ona bir şey ifade etmiyordu. Çok nadir, kendi Yüksek Kettai kitabına başvurmak zorunda kaldığı oldu. Onu anofellerden saklıyordu. Onların başka bir dil öğrenmelerinin, mahkûmiyetlerinden kurtulmalarının sorumlusu olmak istemiyordu.

Adanın kütüphanesinde bir sistem ya da tutarlılık yoktu. Bulunan eserlerin çoğu, olabilecek en soyut kuramlardı. Kohnid ve Dreer Samherli yetkililer tehlikeli olabileceğine inandıkları eserleri halklarından uzak tutuyorlardı. Anofelleri dış dünyaya bağlayan hemen hemen hiçbir şey yoktu. Bunları bulmak için ise, anofeller,

atalarının, adanın diğer tarafındaki yerleşim yerlerinin kalıntılarını araştırmak zorundalardı.

Bazen, deniz şeytanını çıkaran adamınki gibi masallar buldukları da oluyordu.

Hikâyeler kendi kendini oluşturuyordu. Felsefi metinlerdeki derin göndermeler, dipnotlar, anlaşılması güç halk efsaneleri... Sivrisinek halkının kendi karanlık efsaneleri vardı.

Bellis onlarda, dünyaya karşı, umduğu gibi büyük bir merak göremedi. Anofellerin sadece çok soyut sorular karşısında kafaları karışıyor gibiydi. Ancak Krüach Aum'da bir heyecan pırıltısı, biraz daha ilgi olduğu belliydi.

Suda akıntılar var, diye yazmıştı, *ölçebileceğimiz, bizim denizlerimizde doğmuş olamayacak akıntılar.*

Aum en yüksek kavram düzeyinde başlamış ve deniz şeytanı gerçeğini kanıtlamıştı. Bellis duraklayarak onun hikâyesini çevirirken, Armadalı bilimciler de büyülenmiş gibi oturuyorlardı. Aum iki üç satırlık denklemlerden, bir sayfa dolusu mantık önermelerine kadar bulabildiği bütün biyoloji, okyanus bilimi, boyutsal felsefe eserlerini didik didik etmişti. Bir varsayımın peşindeydi. Sonuçları deniyor, ilk çağrının hikâyesinin ayrıntılarına bakıyordu.

Bilim adamları soluklarını tutmuş, Bellis'in Saltçaya çevirdiği denklemlere ve notlara bakarak heyecanla başlarını sallıyorlardı.

Yemekten sonra, Bellis yine gücünü toplamış ve mühendislerin yanına dönmüştü.

İlk konuşanlardan biri Tanner Sack oldu. "Nasıl bir hayvan bu?" diye sordu. "Onu bağlamak için ne kullanacağız?"

Mühendislerin çoğu devşirme, bir kısmı da Tekraryapımdı. Bellis etrafının, çoğu Yeni Crobuzon'dan gelen suçlularla çevrili olduğunu fark etti. Dog Fenn ve Kötüyaka aksanlı bir Saltça konuşuyorlar, konuşmalarını aylardır duymadığı, onu irkilten bir varoş argosuyla süslüyorlardı. Onların uzmanlık alanları da bilim adamlarınınki kadar tuhaftı. Çelik, demir ve çeşitli alaşımların güçleri, Armada'nın altındaki zincirlerin bal peteği şeklinde örülmüş yapısı ve deniz şeytanının gücü hakkında sorular soruyorlardı. Konu, kısa

sürede makinelere ve gaz türbinlerine, kayasütüne, bir koşum düzeneğine ve gemi boyunda dizginlere geldi.

Bunların ne olduğunu anlamanın onun yararına olduğunu biliyordu ancak onun çok ötesinde şeylerdi bunlar ve boşuna anlamaya çaba harcamadı.

O gece adamlardan biri odasına götürülürken bir dişi-anofel, ellerini uzatmış, acayip çığlıklar atarak, yakınına kadar gelmişti ancak bir kaktüs muhafız elindeki parçalayıcı yayla öldürmüştü onu.

Bellis bu patırtıyı duymuş ve olan biteni pencere aralığından izlemişti. Erkek-anofel büzülmüş dudaklarıyla mırıldanarak dişi-anofelin yanına çömelmiş, ona dokunmuştu. Dişi-anofelin ağzı açıktı ve hortumu kaskatı, dev bir dil gibi dışarı sarkmıştı. Karnını daha yeni doyurmuştu. Hâlâ dolu bedeni yırtıcı yayın kuvvetiyle ikiye bölünmüştü ve oluk oluk akan kanı yerde kirli, kaygan bir birikinti oluşturuyordu.

Erkekler başlarını iki yana sallayıp duruyordu. Bellis'in yanında duran bir erkek-anofel koluna dokundu ve kadının not defterine bir şeyler yazdı.

Hiç gerek yoktu. Niyeti beslenmek değildi.

Sonra açıkladı. Bellis'in başı anlattıklarının korkunçluğundan uğulduyordu.

Yalnız kalmak için can atıyordu. Bütün günü birileriyle geçirmişti, bu da onu çok yormuştu. Bu yüzden, günlük işi sona erip bilim adamları kendi aralarında bir sonraki günün araştırmasını tartışmaya başlayınca, sessizce küçük odaya geçti, boş olduğunu sanıyordu. Ama değildi.

Mırıldanarak özür diledi, geri döndü ama Uther Doul hemen lafa girişti.

"Gitme lütfen," dedi.

Silas'ın ona verdiği kutunun olanca ağırlığının farkında, elindeki çantayı sıkıca tutarak odaya geri döndü. Kapının eşiğinde durdu, duygusuz bir yüzle bekledi.

Doul alıştırma yapıyordu. Kılıcı elinde, rahat bir şekilde odanın ortasında duruyordu. Düz, ince ve iki kenarı da keskin, altmış santimden biraz uzun bir çeşit bıçaktı bu. Çok büyük ya da süslü, etkileyici değildi, üzerine güç sembolleri kazınmamıştı.

Bıçağı beyazdı. Birdenbire, bir suyun titreyişi gibi, sessiz ve takip etmesi olanaksız, bir katil tavrıyla hareket etti. Sonra Bellis'in göremeyeceği kadar hızlı bir biçimde kınına girdi.

"Burada işim bitti, Bayan Coldwine," dedi. "Oda sizin." Ama yerinden kıpırdamadı.

Bellis başını sallayarak teşekkür etti ve oturup bekledi.

"Umarım bu talihsiz ölüm sivrisinek-adamlarla ilişkimizi bozmaz," dedi.

"Bozmaz," dedi Bellis. "Kadınları öldüğünde kin tutmuyorlar, bunun gerekli olduğunu düşünüyorlar." *Bunu biliyor,* diye düşündü birden, şaşkınlık içinde. *Yine benimle sohbet ediyor.*

Böyle düşünüyor olsa da, kendisine anlatılan ayrıntılar o kadar korkunç ve büyüleyiciydi ki onları paylaşmak, bir başkasına da anlatmak istedi.

"Pek fazla tarih bilmiyorlar, anofeller yani, ama kaktüslerin –ayaklı bitki özlerinin– denizaşırı tek halk olmadığını da biliyorlar. Bizi, yürüyen kantorbalarını ve neden bizlerden kimsenin onları ziyaret etmediğini biliyorlar. Sıtma Kraliçeliği'nin ayrıntılarını unutmuşlar ama kadınlarının... asırlar önce... yanlış bir şey yaptığının da farkındalar." Olayı basitleştirdiğinin farkında olarak biraz bekledi. "Onlara... bir sevgi ve tiksinti duymadan... yaklaşıyorlar."

Melankolik bir faydacılık söz konusuydu burada. Kadınlarına karşı kötü duygular beslemiyor, yılda bir kez çiftleşecek kadar ilgi gösteriyor, ama mümkün olduğunca onları görmezlikten geliyor ve gerektiğinde de öldürüyorlardı.

"Dişi beslenmeye çalışmıyordu, biliyor musun," diye devam etti Bellis. Sesi duygusuzdu. "Karnı toktu. Onlar... onlar da zeki yaratıklar. Akılsız falan değiller. Sorun açlık, dedi bana. Açlıktan kıvranmaları çok çok uzun zaman alıyor. Bir yıl beslenmeden durabiliyor, bütün bu haftalar boyunca açlık çığlıkları atıyorlar: Tek düşünebildikleri bu. Ama karınları doyduğunda, –gerçekten tok oldukla-

rında– bir ya da iki gün, belki bir hafta boyunca açlıkları yatışmış oluyor. İşte o zaman konuşmaya çalışıyorlar.

"Bataklıktan çıktıklarını, alana inip ciyaklayarak erkeklere seslendiklerini, sözcükler oluşturmaya çalıştıklarını anlattı. Ama dili asla öğrenemiyorlar. Her zaman çok aç olduklarından bu. Ne olduklarını biliyorlar."

Bellis Uther Doul'la göz göze geldi. Birden adamın ona saygı duyduğunun farkına vardı. "*Biliyorlar.* Arada bir kendilerine engel olabiliyorlar, karınları doyduğunda ve birkaç gün ya da saat akıllıca düşünebildiklerinde, yaptıklarının ne olduğunu, nasıl yaşadıklarını görüyorlar. Senin benim kadar akıllılar ama açlık, dikkatlerini, konuşamayacak kadar dağıtıyor ve her birkaç ayda bir, sadece birkaç gün, dikkatlerini toplayıp, öğrenmeye çalışıyorlar.

"Ama erkeklerin ağız yapıları yok onlarda tabii, bu yüzden aynı sesleri çıkaramıyorlar. Ancak en deneyimsiz, en genç olanlar erkekanofelleri taklit etmeye çalışıyor. Hortumlarını içeri çektiklerinde ağız yapıları daha çok bizimkilere benziyor." Adamın anladığını görüyordu.

"Sesleri bizimkilere benziyor," diye yumuşak bir sesle devam etti. "Daha önce taklit edebilecekleri bir dil duymamışlar. Karnı tok, konuşamayan ama bunun da farkında olan dişi hepimizin kendisinin çıkarabileceği seslerle konuştuğunu duyunca sersemlemiş olmalı. Bu yüzden adama gelmiş. Onunla konuşmaya çalışıyormuş."

"Tuhaf bir kılıç." dedi Bellis, bir süre sonra.

Adam çok kısa bir süre durakladı (onu ilk kez tereddütlü gördüğünü fark etti Bellis) ve sağ eliyle kılıcı çıkardı ve kaldırarak Bellis'e gösterdi.

Üç küçük metal baştan oluşan kılıç, sağ avucuna gömülmüş gibiydi, bu başlar giysisinin kolunun altındaki tellere bağlanıyor, oradan aşağıya inerek belindeki küçük bir bölmeye giriyordu. Kılıcın sapı deri ya da postla sarılıydı ama kılıcı tuttuğunda tenindeki düğümlere değen bir kısım tamamen metaldendi.

Kılıcı, Bellis'in tahmin ettiği gibi, paslanmaz metaldendi.

"Dokunabilir miyim?"

Doul başını salladı. Kadın tırnağıyla bıçağı tıklattı. Yankısız, donuk bir ses çıktı.

"Seramik," dedi Doul. "Demirden çok porselen gibi."

Kılıcın kenarlarında keskin bıçaklardaki mat parıltı yoktu. Onlar da aynı özeliksiz donuk -bir diş ya da fil dişi gibi hafif sararmış- beyaz renge sahipti.

"Kemikten daha derinlere kadar kesiyor," dedi Doul ahenkli sesiyle. "Daha önce görüp kullandığın seramiklerden değil bu. Eğilip bükülmez -esnek değil- ama kırılmaz da. Çok da güçlü."

"Ne kadar güçlü?"

Uther kadına baktığında, Bellis adamın ona ona saygı duyduğunu yeniden hissetti. İçinde bir şey buna karşılık verdi.

"Elmas," dedi. Kılıcı kınına koydu (yine zarif ve ani bir hareketle).

"Nerede yapılmış?" diye sordu Bellis ama yanıt alamadı. "Senin geldiğin yerde mi?" Bu kadar ısrarcı oluşuna şaşırmıştı... ve... bir de neydi? Cesaret miydi?

Çok da cesur olduğunu hissetmiyordu. Ama Uther ve kendisinin birbirlerini anladığını hissediyordu. Adam kapıya geldiğinde ona döndü ve hoşça kal demek için başını eğdi.

"Hayır," dedi. "Kesin konuşmak... çok zor." İlk kez adamın gülümsediğini gördü, ama çok çabuk kaybolan bir gülümsemeydi bu.

"İyi geceler," dedi Doul.

Bellis yanıp tutuştuğu yalnızlığına kavuşmuş, kendi başına kalmıştı. Derin bir soluk aldı. Sonunda Uther Doul'u düşünmeye başlayabilirdi. Onunla neden konuştuğunu; ona karşı neden hoşgörülü olduğunu; neden saygı duyduğunu merak ediyordu.

Adamın içini okuyamıyordu ama onunla arasında çok hafif bir bağ olduğunu hissetti; ortak bir sinizm, mesafe, güç ve anlayış ve -evet- çekimden doğan bir şey. Ondan korkmaktan ne zaman ya da neden vazgeçtiğini bilmiyordu. Adamın ne yaptığı konusunda hiçbir fikri yoktu.

25

İki gün üç oldu, sonra dört ve derken bir hafta geçmişti, her gün, o küçük odanın aynı loş ışığında geçiyordu. Bellis'e kör olmuş gibi geliyordu. Yarım yamalak, sınırları belirsiz gölgelerin çevrelediği dağın içindeki toprak tonlarından başka bir renk göremiyordu sanki.

Geceleri açık havada, odasına dönmek için aynı kısa koşuyu yapıyordu (bu arada büyük bir hevesle başını yukarıya kaldırıyor, çıplak ışık ve renkleri, gökyüzünün kavruk renklerini görmeye çalışıyordu). Ara sıra duyulan sivrisinek-kadınların iniltileri onu umutsuzca korkutuyor, bazen de hiç korkutmuyordu. Ama her zaman, onu koruyan kaktüs savaşçıların ya da yüreklikabukların gölgesine sığınıyordu.

Bazen uzun pencere boşluklarından sivrisinek-kadınların itişip kakışmaları, mırıldanmaları geliyordu. Sivrisinek-kadınlar çok ürkünç ve güçlüydüler, duydukları açlık, ilkel bir içgüdüden geliyordu. Adaya gelen herhangi bir kantorbasını öldürebilir, bütün bir gemiyi bir günde tüketip, ardından tıka basa dolmuş bedenleriyle plaja uzanabilirlerdi. Buna rağmen, bu getto adanın kadınlarının acınası bir yanı vardı.

Bellis, Sıtma Kraliçeliği'nin oluşmasına ne türden bir olaylar zincirinin yol açtığını bilmiyordu, ama bu akıl alacak gibi değildi. Bu ciyaklayan yaratıkların başka sahillerde olduğunu, yarattıkları küçük çaplı terörle, bir kıtanın yarısını mahvettiklerini düşünmek bile istemiyordu.

Barınakları kadar, yiyecekleri de tekdüzeydi. Balık ve ot yemekten Bellis'in dili uyuşmuştu, kaktüsler; koyda pasla beslenmiş hangi deniz hayvanını yakaladıysa, hangi yenilebilir otu söküp getirdilerse, onları çiğneyip duruyordu.

Samherili yetkililer endişeliydi, onları hoş görüyor, ama güvenmiyorlardı. Kaptan Sengka, hızlı Sunglaricesiyle, Arınadalı kaktüslere dönekler ve kaçaklar diye hakaret etmeye devam ediyordu.

Her sabah hararetle yapılan hesaplamaların sonuçları, bilim adamlarını gitgide daha çok heyecanlandırır olmuştu. Not ve hesap tomarları yığıldıkça yığıldı. Krüach Aum'u vatandaşlarından ayıran kor büyüyor, bu durum Bellis'in çok tuhafına gidiyordu.

Bellis çok zorlanıyor, ama yine de yılmıyordu. Artık ne söylediğini anlamaya bile çalışmadan çeviriyor, yalnızca söyleneni aktarıyordu, sanki formülleri parçalarına ayırıp yeniden biçimlendiren bir analitik makineydi. Masanın üzerine eğilmiş, Aum'la tartışan kadın ve erkeklerin onu neredeyse hiç fark etmediklerini biliyordu.

Duyduğu seslere, müzik dinlermiş gibi odaklanmıştı: Tintinnabulum'un ölçülü iniş çıkışları, Faber'ın kesik ve kuvvetli, heyecanlı konuşması, Bellis'in adını anımsayamadığı biyo-felsefecinin bir obuayı andıran inişli çıkışlı tonları.

Aum yorulmak bilmiyordu. Bellis öğleden sonra Tanner Sack ve diğer mühendislerle birlikte, yorgunluktan perişan olmuş bir halde otururken, Aum tek bir yorgunluk belirtisi bile göstermeden, dikkatini deniz şeytanının kavramsal ve felsefi sorunlarından, bir ada büyüklüğündeki bir şeyi nasıl yakalayıp kontrol edecekleri, nasıl bir yem kullanacakları gibi daha pratik konulara çevirerek çalışmaya devam ediyordu. Sonunda hava kararmaya başladığı ve herkesin üstüne yorgunluk çöktüğü için, o günkü çalışmaya son verilmesi gerekiyor, ama bunu öneren asla Aum olmuyordu.

Bellis, araştırmadaki sorunların birer birer çözüldüğünün farkındaydı. Aum'un veri ekini yeniden yazması, sonra Armadalıların, adamın araştırmasındaki hataları ve yanlış hesaplamaları işaret etmesi çok zaman almamıştı. Bilim adamlarının heyecanı açıkça belli oluyordu; sarhoş gibiydiler. Bu akıl almayacak boyutta bir sorun, –bir projeydi– ve yine de bütün sorunlar, itirazlar ve engeller birer birer aşılıyordu.

Olağanüstü bir şeyin eşiğinde sendeliyorlardı. Bu şeyin mümkün olabileceği gerçeği, başlarını döndürüyordu.

Bellis Armadalılarla bir yakınlık kurmamıştı, ama günlerini onlarla konuşmadan da geçiremiyordu. "İşte, al hadi," diyerek, eline bir kâse yahni uzatıveriyordu bazen birisi, tutup da ondan birkaç teşekkür sözcüğünü esirgemek, son derece gereksiz bir kabalık olurdu.

Zaman zaman akşamları, zar atan, şarkılar söyleyen –uğultu sesli anofeller büyülenmiş gibi dinliyordu– Armadalılarla sohbete katılacak gibi oluyordu.

Adını bildiği tek kişi Tanner Sack'di. *Terpsikor*'da, onun kapatıldığı zindanın üstünde yolculuk yapmış olmasının ve o aşağıda hapisken Bellis'in özgür olmasının, aralarında oluşabilecek herhangi bir güven duygusunu daha başlamadan bitirmiş olabileceğini düşünse de, onun açık sözlü bir adam olduğu kanısındaydı. Tanner, sohbetlere onu da katmak için çaba gösterenlerden biriydi. Bellis, Armadalı topluluğa, hiç olmadığı kadar yakınlaşmıştı. Hikâyeleri dinlemesine izin veriyorlardı.

Bunların çoğu gizli şeylerdi. Armada'nın altından sarkan zincirleri öğrendi: eski, onlarca yıldır saklanmış, yılların eseri olan ve bir sürü gemiye yetecek kadar metal. Hikâyeler anlatan biri, "Sevgililer onlarla ne yapacaklarına karar vermeden çok önce denendi bu," dedi.

Uther Doul da hikâyecilerin ağzına düşenlerden biriydi.

"Ölüler ülkesinden geliyor," dedi birisi fısıltıyla. "Yaşlı Doul doğalı üç bin yıldan fazla zaman oldu. İsyan'ı o başlattı. Hayaletkafa İmparatorluğu'nda bir köle olarak doğmuştu ve o kılıcı, Olduran Kılıç'ı çalarak özgürlüğünü elde etti, sonra da imparatorluğu yıktı. Öldü. Ama onun gibi bir savaşçı, gelmiş geçmiş en büyük kahraman, o gölgeler ülkesinden çıkıp yaşayanların arasına katılan tek kişi oldu."

Dinleyenler alaylı alaylı gülüştü. Ona inanmamışlardı tabii ki, ama Uther Doul söz konusu olduğunda, neye inanacaklarını da bilemiyorlardı.

Doul ise günlerini sakin geçiriyordu. Beraber olmak istediği, arkadaş tanımına en uygun kişi Hedrigall'di. Kaktüs havacıyla insan savaşçı, sık sık bir köşeye çekilerek sessizce konuşuyorlardı. Sanki

arkadaşlık etmekten utanıyorlarmış gibi çabuk çabuk bir şeyler fısıldaşıyorlardı.

Uther Doul'un zaman geçirdiği, konuştuğu bir diğer kişi ise Bellis'di.

Bellis'in, bu şans eseri karşılaşmaların, kısa selamlaşmaların birer rastlantı olmadığını anlaması uzun sürmedi. Uther Doul, dolaylı ve dikkatli bir biçimde onunla arkadaş olmaya çalışıyordu.

Adamı çözebilmiş değildi ve bir tahminde bulunmak istemiyordu. Ne olursa olsun, başa çıkabileceğine güveniyordu. Ancak içinde hep bir tedirginlik hissetse de, bir yanı bu resmi, hafif flört kokan rastlantılardan hoşlanıyordu. Cilve yapıp sırıtarak ağırbaşlılığını bozmuyordu. Adamdan etkilendiğini hissediyor ve bunun için de kendisine kızıyordu.

Silas'ı düşünüyordu. Herhangi bir suçluluk ya da ihanet duygusuyla değil tabii –bu aklına gelince küçümser bir tavırla dudaklarını büzdü. Ama kendisini gladyatör dövüşüne, özellikle de Uther Doul'u görsün diye götürdüğü günü anımsadı. *Bizi gitmekten alıkoyan bu işte*, demişti ona Silas ve bunu aklından çıkaramıyordu. *Neden*, diye soruyordu kendine, *Doul ile zaman geçirerek kendini tehlikeye atıyorsun?*

Çantasının dibinde Silas'ın verdiği kutunun ağırlığını hissediyordu. Adada yapacağı bir işi olduğunun kesinlikle farkındaydı (*yakında plan yapmalıydı*). Bu da onu Doul ile karşı karşıya getiriyordu.

Sohbetlerinin sürmesine neden izin verdiğini biliyordu. Dünyaya karşı gösterdiği tepkileri ve bu tepkilerin nasıl karşılandığını, kendisi kadar, hatta kendisinden daha fazla kontrol edebilen biriyle pek az karşılaşıyordu. Uther Doul da bunlardan birisiydi. Bu nedenle birbirlerine saygı duyuyorlardı. Basitçe, gülümsemeden, karşısındakiyle aynı tutum içinde konuşmak; başkalarını ürküten yanının Uther Doul'u hiç şaşırtmadığını, onun da, Uther Doul'un ürkütücü taraflarından korkmadığını görmek: Çok seyrek görülen bir şeydi bu ve keyifli bir durumdu.

Bellis geceleyin bir şehir manzarasına karşı oturmayı istiyordu. Bir balkonda olmalıydılar. Elleri ceplerinde, arka sokaklarda dolaşmalıydılar.

Ama bunun yerine, merkez salona çıkan küçücük bir odadaydılar. Pencere aralıklarından birinin yanında duruyorlardı ve kaya rengi görmekten Bellis'in midesi bulanıyordu. Küçük aralıktan, dışarıdaki ışıklı geceye açgözlerle baktı.

"Söylenen her şeyi anlıyor musun?" diye sordu Bellis.

Doul başını belli belirsiz salladı. "Çok yaklaştıklarını," dedi yavaşça, "anlayacak kadar. Uzmanlığım farklı. Benim araştırmam bunun arkasından gelecek. Senin işin de yakında değişiyor. Ona Saltça öğretmeye başlayacaksın."

Bellis gözlerini kırpıştırınca, Doul başını salladı.

"Samheri ve Kohnid yasalarına aykırı bu, ama adaya yeni bilgi getirmiyoruz. Aum bizimle geliyor."

Tabii ya, diye düşündü Bellis.

"Sonra," diye devam etti Doul, "sonra da dönüyoruz." Harikulade sesini kısarak konuşuyordu. "Ödülümüzle birlikte. Kalkıştığımız şey muhteşem bir proje. Armada, ayrıldığımızdan bu yana bir kayasütü ve petrol yatağının üzerinde bekliyor. Sondaj yapıyor, başlatmak için gerekli ne varsa depoluyor. Çukurlara doğru gideceğiz. Sonra da yakıtımızı, yemimizi, yapacağımız kelepçeleri falan kullanarak... deniz şeytanına kancayı takacağız." Çok sıradan bir şeyden söz eder gibiydi. Ardından uzun bir sessizlik oldu.

"Daha sonra ise," dedi yumuşacık sesiyle, "işe koyulacağız."

Bellis bir şey söylemedi.

Benimle oyun oynadığını biliyordum, diye düşündü serinkanlılıkla.

Ne işiymiş bu?

Şaşırmamıştı. Deniz şeytanının, Sevgililer'in projesinin yalnızca bir başlangıcı olduğunu, devamının geleceğini, bütün bu çabaların, aslında buzdağının görünen yüzü, neredeyse hiç kimsenin –hele kendisinin, asla– hiçbir şekilde bir parçası olmadığı bir plan olduğunu anlamak, onu çok şaşırtmamıştı.

Ancak şimdi, bir şekilde, işe o da dahil oluyordu.

Doul'un bunları ona neden anlattığını bilemiyordu. Adamın dürtülerini anlamak olanaksızdı. Bellis'in tek bildiği, kullanılıyor

olduğuydu. Buna hiç kızmadığını fark etti –bundan daha farklı bir şey bekleyemezdi zaten.

Ertesi sabah, güneş ışınları insan mühendislerden birinin cesedinin üzerine vuruyordu. Adamın iskeleti, incelmiş derisiyle büzülmüştü: Kolları göğsünde kıvrılmış, elleri birer pençe halini almış ve beli bir ihtiyarınki gibi katlanmıştı.

Kaburgalarının altındaki boşlukta derisi, içi boş bir lastik halini almış olan bağırsaklarına yapışmıştı. Gözlerinin yarısı kuru meyveler gibi buruşmuş, güneşte kavrulmuştu. Açık ağzından görülen diş etleri neredeyse dişleri kadar beyazlaşmıştı.

Etrafı, mırıldanıp duran sivrisinek-adamlarla çevrili cesedi diğer tarafına çeviren Hedrigall (*adam katlanmış bel kemiği üzerinde tahtadan bir at gibi sallandı*), kaburgalarının arasında dişi-anofelin adamı deldiği noktayı buldu.

Armadalılar tam rahatlamaya başlamışken, bu ölüm onları dehşete düşürdü.

"Salak herif," diye mırıldanıyordu Tanner Sack. "Orada ne halt ediyordu?" Bellis onun pencereden çekildiğini gördü. Dışarıda, Hedrigall'in, acınası kalıntıları göstermelik bir duyarlılıkla toplamasını, bir deri bir kemik kalmış adamı kucaklayıp gömmek için kasabanın dışına götürüşünü izlemek istemediği belliydi.

Ancak görünürdeki trajedi bile havadaki coşkuyu azaltamadı. Bellis, bu acı ve sarsıcı durumda bile, bilim adamları arasında süregelen heyecanı hissedebiliyordu. Ölen mühendisi tanıyanlar dahi üzüntülerini çok farklı şekillerde gösteriyorlardı.

"Şuna bakın!" diye bağırdı bir korsan ve okyanus bilimcisi olan Théobal. Elinde kalın bir kâğıt tomarı sallıyordu. "Sonunda bulduk! Bize gereken matematik, büyü ve biyoloji bu işte."

Bellis hafif bir şaşkınlıkla kâğıtlara baktı. *Bunların hepsi benim sayemde oldu*, diye düşündü.

Aum içeri girdiğinde, diğerleri Bellis'den, *Yardımınıza ihtiyacımız var. Buradan ayrılıp dilimizi öğrenerek bize deniz şeytanını denizden çıkarmada yardım eder misiniz? Bizimle gelir misiniz?* diye yazmasını istediler.

Büzük ağızlı bu surattan, ne hissettiğini anlamak olanaksız olsa da, Bellis Aum'un gözlerinde bir korku ve sevinç gördüğünden emindi.

Evet, dedi, tabii.

Haber kasabaya hemen yayıldı ve erkek-anofeller akın akın gelmeye, tıslayarak, Aum'a ne hissettiklerini anlatmaya başladılar. Mutluluklarını mı? diye merak ediyordu Bellis. Kıskançlıklarını mı? Üzüntülerini mi?

Bellis, erkek-anofellerden bazılarının, Armadalılara açlığa benzer bir hisle baktığına inanıyordu. Soyutlandıkları dünya her an kopabilecek bir pamuk ipliğinin ucundaydı sanki ve Aum adadan ayrılarak, bu ipi koparıyordu.

"İki güne kadar gidiyoruz," dedi Sevgili ve Bellis'in göğsünden öylesine hızlı bir kan akışı oldu ki, canı yandı. Kendi işini tamamen ihmal etmişti. Yeni Crobuzon'un güvenliği ona bağlıydı. Umutsuzluğa kapıldı, morali bozuldu. *Bu olmayacak*, dedi kendi kendine. *Çok geç değil.*

Buradan gidiyor, bu tiksinç havadan, adanın doymak bilmeyen kadınlarından kaçıyor olmak tayfaları çok sevindirmişti. Öte yandan Bellis, umutsuzca biraz daha zaman, bir iki gün daha istiyordu. Aklına kurumuş ceset geldi, ama hemen sildi bunu. Çaresizlik onu dehşete düşürüyordu.

O gece yüreklikabuklar ve kaktüsler arkadaşlarına, yataklarına kadar eşlik ederlerken, o oturdu ve ellerini ovuşturup derin derin soluk alarak, korku içinde bir plan yapmaya, Dreer Samher gemisine ulaşmanın bir yolunu bulmaya çalıştı. Arada bir aklına oradan kaçmak bile geliyordu. Kaptan Sengka'nın merhametine sığınmak ve gemilerinde kalmak. Ya da kaçak yolculuk yapmak. Yeni Crobuzon'u tekrar görebilmek için ne gerekirse. Ama bunu yapamayacağını biliyordu. Kaybolduğu anlaşılır anlaşılmaz, Sevgili, Dreer Samher gemilerinin aranmasını emreder, Samheriler de ona karşı çıkamazlardı. Yakalanınca da paketi yerine ulaştırılamaz ve Yeni Crobuzon o korkunç saldırıdan kurtulamazdı.

Hem ayrıca, Samheri gemilerine nasıl ulaşacağını hâlâ bilmediği aklına geldi.

Bitişikteki odaların birinden hafif bir ses duydu. Kapıya yaklaştı.

Sevgili'nin sesiydi. Kelimeleri seçemiyordu ama onun güçlü ve sert sesini duyuyordu. Sanki usulca şarkı söyler gibiydi, bir annenin çocuğuna söylediği gibi. Kısık ve yoğun bu seslerde Bellis'i ürperten bir şey vardı ve gözlerini kapattı. Neredeyse başını döndüren bir duygu yoğunluğunu dinliyordu.

Duvara yaslandı, kulağına sesler geliyordu. Bunların, aşkı mı yoksa en yok edici tutkuları mı ifade ettiğini bilemiyordu. Ama gözleri kapıda, başkalarından beslenen sivrisinek-kadınlar gibi kendini çalınmış duygulara bırakarak, beklemeye devam etti.

Birkaç dakika sonra sesler kesilip Bellis kapıdan uzaklaştığında, Sevgili içeriden çıktı. Sert yüz hatları yerini sakinliğe bırakmıştı. Bellis'in onu izlediğini gördü ve hiçbir utanma ya da kızgınlık göstermeden, onunla göz göze geldi. Sevgili'nin yüzündeki yeni bir yaradan, dudağının sağ köşesinden çenesinin altına ve boğazının çukuruna inen uzun bir kesikten ağır ağır, pekmez damlaları gibi kan sızıyordu.

Sevgili akan kanın çoğunu durdurmuştu ancak boncuk boncuk ter gibi akan ve derisinde iz bırakan birkaç damla kalmıştı.

Kadınlar birkaç saniye birbirlerine baktı. Bellis'e hiçbir dili konuşmuyorlar gibi geldi. Aralarındaki uçurum başını döndürüyordu.

26

Bellis, o gece herkesin iyice uykuya daldığından emin olduktan sonra yatağında doğruldu.

Terden sırılsıklam olmuş örtüsünü kaldırıp yataktan çıktı. Karanlık olmasına rağmen hava hâlâ çok sıcaktı. Yastığının altından Silas'ın paketini çıkardı, perdeyi çekti ve yavaşça, Tanner'ın gölgelerin içinde, ot bir şiltede yattığı odada yürümeye başladı. Tahta kapıya vardığında başını dayadı, tahtanın damarlarını yüzünde hissetti.

Bellis korkuyordu.

Çok dikkatle pencereden dışarı baktı ve bomboş meydanda, aylak aylak dolaşıp kapıları kontrol eden bir kaktüs muhafız gördü. Ondan biraz uzaktaydı, kapıyı açıp adam onu duymadan ya da görmeden, koşabileceğini düşündü.

Peki ya sonra?

Gökyüzünde hiçbir şey görünmüyordu. Ne korkunç bir vızıltı, ne de pençe elleri ve çıkık ağızlarıyla onun kanını emmeye gelmiş böcek kadınlar yoktu ortalıkta. Kapının sürgüsünü tutup bekledi. Bir dişi-anofel duyar, ya da görebilir miyim diye bekliyordu, amacı onun yerini kesinleştirmek, böylece ondan kaçınabilmekti (*nerede olduğunu bilirse saklanması kolaylaşacaktı*), sonra o sabah gördüğü, bir kemik ve deri torbası haline gelmiş adam aklına geldi. Eli kapının üstünde, donup kaldı.

"N'apıyosun?"

Sözcükler, sert bir fısıltı halinde arkasından geldi. Bellis döndü, elleriyle sımsıkı elbisesine yapışmıştı. Tanner kalkıp oturmuş, karanlık köşeden dikkatle ona bakıyordu.

Bellis biraz kımıldandı, Tanner ayağa kalktı. Belinden çıkan tuhaf dokunaç yığınını görebiliyordu. Adam tedirgin ve kuşkulu ba-

kışlarını ona dikti. Sanki Bellis'e saldıracak gibi duruyordu. Ama fısıltıyla konuşmasında onu rahatlatan bir şey vardı.

"Kusura bakma," dedi Bellis sessizce. Adam giriş kapısında duruyor ve daha önce hiç görmediği kadar sert ve kuşkulu görünüyordu. "Seni uyandırmak istemedim," diye fısıltıyla devam etti Bellis. "Şey... Ben..." yaratıcılığı birden yok olmuştu ve bir bahane uyduramadı. Sözcükleri tükenmişti.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu adam. Yavaşça, öfkeli ve meraklı bir sesle, Ragamollca konuşuyordu.

"Kusura bakma," dedi yine Bellis ve kafasını salladı. "Birden şey..." Soluğunu tuttu ve hiç gözlerini kırpmadan, yine adama baktı.

"Sürgüyü açamadın," dedi Tanner.

Kadının elindeki pakete bakıyordu. Bellis çantayı ya da huzursuzca parmaklarını oynatışını saklamaya çalışmadı, sanki önemsiz bir şeymiş gibi paketi ortada tutuyordu.

"Ne var, doğal bir ihtiyaç mı? Sorun bu muydu? Lazımlığı kullanmak zorundasın, hanımefendi. Burada böyle şeylerden utanmak anlamsız. William'a ne olduğunu gördün."

Bellis bunun üzerine toparlandı ve başını salladı, yüzünde en ufak bir değişme olmadan yatağına doğru yürüdü. "Hemen uyursan, iyi olur, tamam mı," diye arkasından seslendi Tanner ve o da yavaşça yerine gitti. İki odayı ayıran perdeye gelince Bellis dönüp adama bir göz attı. Oturmuş, belli ki bekliyor ve dinliyordu. Bellis dişlerini sıkarak perdeyi çekti.

Birkaç saniye sessizlikten sonra, Tanner küçük bir şırıltı, ağır ağır düşen birkaç damla sesi duydu ve sırıttı. Ondan bir iki metre ötede, perdeyle ayrılmış bölmesinde Bellis lazımlıktan kalktı, yüzünde gerginlik ve öfke vardı.

Aşağılanmanın kızgınlığı içinde aklına bir şey geldi. Bu fikirle birlikte içinde bir umut doğdu.

Ertesi gün Armadalıların adadaki son günleriydi.

Bilim adamları kâğıt tomarlarını ve çizimlerini bir araya topluyor, çocuklar gibi gülüşüp konuşuyorlardı. Suskun Tintinnabulum ve arkadaşları bile neşe içindeydi. Bellis'in baktığı her yer, şekillen-

meye başlayan planlar ve listelerle doluydu ve henüz eyleme geçmemiş olsalar da, deniz şeytanını yakalamış görünüyorlardı.

Sevgili, yüzünde büyük bir gülümseme, kıpkırmızı parlayan yeni kesiği ile ara ara tartışmalara katılıyordu. Yalnızca Uther Doul tepkisizdi, Uther Doul ve Bellis. Odada göz göze geldiler. Hiç hareket etmiyorlardı, dahası, kıpır kıpır kaynayan salonda, kımıltısız tek nokta onlardı ve gözgöze geldikleri o anda bir üstünlük duygusunu paylaştılar, kibre benzeyen bir duyguyu.

Bütün gün anofeller gelip gitti; dingin, keşişvari tavırları kaybolmuştu. Yeni gelenlerin gittiğini görmek onları çok üzüyordu, çok yakında onların beraberlerinde getirdikleri kuram ve etki akınından yoksun kalacaklarını biliyorlardı.

Bellis, Krüach Aum'u izliyordu ve bu yaşlı anofelin, nasıl da çocukça tavırlar sergilediğini gördü. Yeni arkadaşlarının, getirdikleri çantaları, giysileri paketlemesini izliyor ve hiçbir şeyi olmasa da onları taklit etmek için uğraşıyordu. Salondan çıkıp kısa bir süre sonra bir yığın paçavra ve kâğıt kırpıntısıyla geri döndü, bunları bir seyahat çantasına benzetmeye çalıştığı bir şeyin üstüne bağlamıştı. Bellis ona bakarken, tüyleri ürperdi.

Kendi çantasının dibinde duran Silas'ın paketini hissedebiliyordu: Mektuplar, kolye, kutu, mühür, yüzük. *Bu gece*, dedi ve paniğe kapıldı. *Bu gece, ne pahasına olursa olsun.*

Kısa günün geri kalanında, güneşin yolculuğunu izledi. Öğleden sonra geç saatlerde, ışık yoğunlaşıp yavaşladığında ve gölgeler kısaldığında, korkudan ne yapacağını bilemez hale geldi. Çünkü bataklığı ve korkunç sivrisinek-kadınların topraklarını hiçbir şekilde geçemeyeceğini anlamıştı.

Kapı hızla açılınca korkuyla başını kaldırıp baktı.

Kaptan Sengka, her iki yanında birer adamla odaya girdi.

Üç kaktüs de kollarını kavuşturarak girişte durdu. Çok iri yapılı adamlardı, kendi ırkları için bile. Kuşaklarının ve kasıklarına sardıkları kumaşların etrafı bitkisel kaslarla sarılıydı. Işık, mücevherlerinin ve silahlarının üzerinde parlıyordu.

Sengka kocaman parmağıyla Krüach Aum'u gösterdi. "Bu anofel," diye seslendi, "hiçbir yere gitmiyor."

Kimse kımıldamadı. Bir süre sonra Sevgili öne doğru bir adım attı.

O daha ağzını açmadan Sengka lafa girdi. "Ne sandın Kaptan," dedi tiksintiyle. "Kaptan? Sana böyle mi seslenmem gerekiyor, kadın? Ne sandın sen? Burada bulunmanıza göz yumdum ki bunu yapmak zorunda değildim. Yerlilerle iletişim kurmanıza ses çıkarmadım ki, bu da yeni bir Sıtma Çağı için alınan güvenlik önlemlerinin yeni bir Sıtma Çağı belasına davetiye çıkarması demek..." Sevgili bu abartıya karşı kendini tutamayıp başını salladı ama Sengka devam etti. "Bu lanet adadan ayrılmanızı sabırla bekledim, şimdi olana bir bakın. Bana haber vermeden bu yaratıkların birini adadan kaçırabileceğinizi mi sandınız? Gitmenize izin vereceğimi mi sandınız?

"Tekneleriniz aranacak," dedi kararlı bir sesle. "Makine Plajı'ndan alınan herhangi bir parça, anofellere ait bir kitap ya da eser, adaya ait herhangi bir heliotip bulunursa el konulacak." Tekrar Aum'u gösterdi ve inanamıyormuş gibi kafasını salladı. "Sen tarih okumadın mı, kadın? Bir anofeli buradan *çıkarmayı* nasıl istersin?"

Krüach Aum gözleri fal taşı gibi açılmış bir halde tartışmayı izliyordu.

"Kaptan Sengka," dedi Sevgili. Bellis kadının, varlığını bu kadar canlı, bu kadar gösterişli biçimde ortaya koyduğunu hiç görmemişti. "Hiç kimse sizin güvenlik konusundaki kaygılarınızı ya da görevinize bağlılığınızı eleştirmiyor. Ancak siz de benim kadar biliyorsunuz ki erkek-anofeller zararsız, otobur varlıklar. Ondan başkasını götürmek gibi bir niyetimiz de yok."

"Beni ilgilendirmiyor!"diye bağırdı Sengka. "Bu sistem kesin, kesin, çünkü tarihten ders alıyoruz. Hiçbir anofel bu adadan çıkamaz. Yaşamalarına bu koşulla izin verildi. Bu konuda ayrıcalık yok."

"Bu iş beni yormaya başladı, Kaptan." Bellis, Sevgili'nin sakin, soğuk ve demir gibi sert tavrına hayran olmaktan kendini alamıyordu. "Krüach Aum bizimle geliyor. Dreer Samher ile düşman olmak istemiyoruz ama bu anofel bizimle geliyor." Adama sırtını döndü ve yürüdü.

"Adamlarım Makine Plajı'nda," dedi Sengka, kadın bunun üzerine durakladı ve yüzünü adama döndü. Sengka kocaman bir tabanca çıkardı ve elinde sallamaya başladı. Armadalılar hâlâ kıpırtısızca bekliyorlardı. "Eğitimli kaktüs savaşçıları," dedi. "Bana karşı koyarsan bu adadan ayrılamazsın." Tehlikeli görünmeyecek kadar yavaş bir hareketle silahını kaldırdı ve Sevgili'ye doğrulttu. "Bu anofel... Aum dediğiniz... benimle geliyor."

Odadaki muhafızlar hazırola geçmişti. Elleri kılıçlarının, yaylarının ve tabancalarının üzerinde kıpırdanıyordu. Çatlak zırhlı yüreklikabuklar ve dev gibi iri kaktüs adamlar, bir Sengka'ya, bir Sevgili'ye bakıyor, gözleri birinden diğerine gidip geliyordu.

Sevgili onların hiçbirine bakmadı. Ancak Bellis, kadının Uther Doul ile göz göze geldiğini gördü.

Doul ilerledi, Sevgili ile silahın arasında durdu.

"Kaptan Sengka," dedi güzel sesiyle. Dimdik, kımıldamadan, şimdi onun kafasına doğrulan silahın karşısında durdu, başını kaldırıp kendisinden en az otuz santim daha uzun ve çok daha iri olan kaktüs adama baktı. Konuşurken, sanki Sengka'nın gözüymüş gibi, silahın namlusuna bakıyordu. "Size elveda demek bana düşüyor."

Kaptan önüne baktı ve bir an kararsız kaldı. Boşta duran elini geri çekti, derisinin altındaki kocaman kas düğümleri belirginleşti, sonra dikenlerle kaplı; etli yumruğunu gererek savurmaya hazırlandı. Yavaş hareketlerle -belli ki Doul'a vurmayı değil onu korkutup sindirmeyi umuyordu.

Doul, sanki yalvarıyormuşçasına, iki eliyle uzandı. Durakladı ve birden, son derece hızlı bir itme hareketi oldu, Bellis -bunu beklediği, böyle bir şey olacağını bildiği halde- ne olup bittiğini anlamadan Sengka arkaya doğru sendeledi, şaşkınlık içindeydi, Doul dimdik batırdığı parmaklarıyla (sertçe değil ama bir uyarı olması için, tehlikeli dikenlerinin arasında bir boşluk bulup adamın soluğunu kesecek şiddette) onun boğazını sıkıyordu. Doul şimdi de, namlusu hâlâ kendisine dönük duran silahı almış, dualarının karşılığında aldığı bir şey gibi avuçlarının arasına sıkıştırmıştı. Gözlerini Sengka'dan ayırmadan adama, Bellis'in duyamadığı bir şeyler fısıldadı.

(Bellis'in kalbi çarpıyordu. Doul'un yaptıkları karşısında sersemlemişti. Bir saldırı ister sert ister yumuşak olsun, edimin kendisi, doğaüstü hızı ve kusursuzluğu, onu doğadaki düzene karşı bir saldırı haline getiriyordu, sanki zaman ve yer çekimi Uther Doul'a işlemiyormuş gibiydi.)

Sengka'nın arkasında duran iki kaktüs, ağır ağır ve öfkeyle öne doğru ilerledi. Kemerlerine uzanarak silahlarını çekti ve Doul alkış tutar gibi kenetlediği avuçlarında duran silahını çevirdi ve onlara tuttu, sonra tekrar çevirdi ve onu sağ eline aldı, sırayla, adamlardan önce birine sonra *(anında)* diğerine çevrildi.

(Hiçbir hareket yok, üç kaktüs, büyü sınırlarında dolaşan bu sürat ve kontrol karşısında dehşete düşmüştü.)

Doul yine kıpırdandı, silahı parmaklarının arasından kaydırarak ulaşılamayacak bir noktaya fırlattı. Beyaz kılıcı elindeydi. İki kez salladı, Sengka'nın tayfaları acıyla çığlık atarak hızla ellerini silahlarından çektiler ve önlerinde kenetlediler, bileklerinden kan akıyordu.

Kılıcın ucu şimdi Sengka'nın boğazındaydı ve kaktüs adam Doul'a korku ve nefretle bakıyordu.

"Adamlarına kılıcımın düz tarafıyla vurdum, Kaptan," dedi Doul. "Keskin ucunu göstermeye zorlama beni."

Sengka ve adamları geri geri giderek onun alanından çekildiler ve kapıdan geçtiler, dışarıda gün batmak üzereydi. Doul girişte bekledi, silahını açık havaya doğru uzatmıştı.

Odanın her yanından bir ses çıkmaya başlamıştı, ritmik bir mırıldanma, muzaffer ve saygılı bir uğultu. Bellis bunu anımsadı. Daha önce duymuştu.

"Doul!" diye tezahürat yapıyordu Armadalı kadın ve erkekler. "Doul! Doul! Doul!"

Aynı gladyatör meydanındaki gibi, sanki o bir Tanrıymış, sanki dileklerini yerine getirebilecekmiş, sanki bir kilisede ilahi söylüyorlarmış gibi. Hayranlıklarını bağırarak değil ama ateşli, coşkulu ve kesintisiz, ayrıca kusursuz bir zamanlamayla dile getiriyorlardı. Söylenenlerde bir alay sezen Sengka deliye dönmüştü.

Dönüp gözlerinden ateşler saçarak, kapı eşiğinde duran Doul'a baktı.

"Şuna bak," dedi öfkeyle, "seni korkak, seni domuz-adam, seni lanet *düzenbaz*! Bu becerilerin için hangi şeytanın seni becermesine izin verdin, söyle bakalım? Bu lanet adadan gidemeyeceksin!"

Sonra, birdenbire sustu, Uther Doul odadan çıkıp kaktüslerin güvenli diye düşündüğü açık havaya adım atarken, sesi kesilmişti. Armadalılar soluklarını tuttu, ama birçoğu tezahürat yapmaya devam etti.

Bellis hemen kapıya gelerek, olası bir dişi-anofel saldırısına karşı kapatmaya hazırlandı. Doul'un hiç duraksamadan, kılıcını kaldırıp ağır adımlarla Nurjhitt Sengka'ya doğru ilerlediğini gördü. Söylediklerini duyuyordu.

"Kızgın olduğunu biliyorum, Kaptan," dedi yumuşak bir sesle. "Ama yine de kendini kontrol etmeye çalış. Aum'un bizimle gelmesinde hiçbir sakınca yok, bunu da biliyorsun. Bu adayı son kez görüyor olacak. Buna engel olmaya geldin, çünkü otoritenin zedelendiğini düşünüyorsun. Evdeki hesabın çarşıya uymadı, ama buna şu ana kadar yalnızca iki adamın şahit oldu."

Biraz ilerisinde üç kaktüs duruyordu, birbirlerine bakıp sonra tekrar bakışlarını çeviriyor, akıllarından adama saldırıp saldırmamayı geçiriyorlardı. Hedrigall ve daha bir sürü Armadalı kaktüs ve yüreklikabuk, birden Bellis'i iterek dışarıya çıktı. Olay yerine yaklaşmadan beklediler.

"Gitmemize engel olmayacaksın, Kaptan," diye devam etti Doul. "Armada ile savaşmayı göze alamazsın. Hem zaten, sen de biliyorsun ki cezalandırmak istediğin benim tayfam ya da benim patronum da değil, benim. Bu da...,"diye yumuşak sesiyle devam etti, "gerçekleşmeyecek."

Bellis o sırada sesi duydu: Yaklaşan anofel-kadınların uğultusu. Soluğunu tuttu ve diğerlerinin de bunu yaptığını gördü. Sengka ve adamları da, sanki fark edilmek istemiyorlarmış gibi, yapmacık bir tavırla yukarılara bakındı.

Uther Doul bakışlarını Kaptan Sengka'nın yüzünden ayırmadı. Gökyüzünden hızla bir şey geçti ve Bellis ağzını sımsıkı kapattı.

"Doul!" tezahüratı azalmaya başlamıştı ama yine de alttan alta duyuluyordu. Hiç kimse adama seslenip tehlikede olduğunu haber vermemişti. Eğer anofeli onlar bile duyduysa, *o* kesinlike duymuştur, diye düşünüyorlardı.

Kanat sesleri yaklaşırken Doul Kaptan'a iyice yaklaştı ve birden, gözlerinin ta içine bakacak kadar yakınına geldi.

"Birbirimizi anlıyor muyuz, Kaptan?" dedi. Sengka ise birden haykırdı ve Doul'u yakalayıp onu vahşi bir ayı gibi ezmeye çalıştı. Ama Doul'un elleri hızla Sengka'nın yüzünden geçti ve sonra inerek kolunu yakaladı, derken, Doul bir metre kadar geriye çekildi, bu arada ezilmiş burnundan bitki özü damlayan kaktüs adam, iki büklüm olmuş, küfürler yağdırıyordu. Sengka'nın adamları dehşete düşmüş, ne yapacaklarına karar veremiyorlardı.

Doul o zaman sırtını adamlara döndü ve kılıcını kaldırarak kendisine saldıran ilk sivrisinek-kadını karşıladı. Bellis soluğunu tuttu. Dişi-anofel birden ortaya çıkmıştı, çığlık çığlığa havadan inen aç bir yaratık. Sivri hortumu ağzından dışarı fırlamıştı. Toprağın hemen üzerinden yalpalayarak ve büyük bir hızla geçti, kollarını uzatmış, salyaları akıyor, açlığını yatıştırmak için saldırıyordu.

Uzun saniyeler boyunca hareket eden tek şey o oldu.

Uther Doul öylece durmuş, onu bekliyordu, sağ elindeki kılıcını yere dimdik dayamış, öylece bekliyordu. Sonra birdenbire, anofel, Bellis'in neredeyse kokusunu alabileceği ve hortumunun neredeyse Doul'un etine değebileceği kadar yaklaştığında, adam birden kolunu uzattı, kılıcı hâlâ dimdik ve kımıltısızdı ama ama artık diğer tarafında duruyordu, sivrisinek-kadının kafası ve sol kolu kanlar içinde kuru toprağa düşerken bedeni de Doul'un yanına yığılmıştı. Kılıcından ve cesetten, toprağa yoğun, ağır ağır akan bir kan sızıyordu.

Doul tekrar devinmiş, bu kez dönerek sıçramış, sanki bir meyve koparır gibi uzanarak başının üzerinden geçen ikinci dişi-anofeli şişlemiş, sonra onu kılıcının ucunda döndürerek havadan indirmiş ve yere çarpmıştı, yaratık orada çığlıklar atıyor, ağzından salyalar akıtarak hâlâ ona uzanmaya çalışıyordu.

Adam, dişi-anofeli haklayınca Bellis, dehşet içinde, rahatladığını fark etti.

Sonra gökyüzü yine sakinleşmişti ve Doul, Sengka'ya dönmüş, kılıcını siliyordu.

"Bu beni ya da herhangi birimizi son görüşün, Kaptan Sengka," diyerek, kendisine artık nefretten çok korkuyla bakan ve gözlerini yerde yatan ve her biri bir adamdan daha güçlü olan iki dişi-anofelin kanlı cesetlerinden alamayan kaktüs adama güvence verdi. "Hadi git şimdi. Bu da burada bitsin."

Derken dişi-anofellerin nefret yüklü sesini yeniden duyunca, yeni bir katliam olacağından korkan Bellis, çığlık atmamak için kendini zor tuttu. Uğultu yaklaştıkça Sengka'nın gözleri büyüdü. Bir süre daha bekledi, etrafına bakınıp açlıktan gözü dönmüş dişi-anofellere bakındı, içinde az da olsa, hâlâ, onların Doul'u öldürebilecekleri umudunu taşıyordu ama bunun olmayacağını da biliyordu.

Yeni ses ne kadar yaklaşırsa yaklaşsın, Doul yerinden kımıldamadı.

"*Kahretsin!*" diye bağırdı Sengka ve vazgeçip arkasını döndü, adamlarına kendisiyle gelmelerini işaret etti. Hızla uzaklaştılar.

Bellis herkesin, yeni bir dişi-anofel saldırısı daha olmadan buradan gitmek istediğini biliyordu. Bu, korkunç dişi-şeyleri önemsediklerinden değil, Doul'un ürkünç ustalık gösterisinden irkildikleri içindi.

Uther Doul üç kaktüs adamın uzaklaşmasını bekledi. Ancak o zaman döndü ve sakince kılıcını kınına yerleştirdi ve sonra odaya yürüdü.

Kanat sesleri bu kez çok yakından gelmişti ama neyse ki biraz yavaştılar ve ona yetişememişlerdi. Bellis dişi-anofelller uzaklaşırken kanat seslerinin de azaldığını duydu.

Doul odaya tekrar girdiğinde, gururlu ve bir savaş çığlığı gibi ısrarlı biçimde adını tekrardan bağırmaya başladılar. Bu kez o da buna karşılık verdi, başını eğdi ve kollarını omuzlarına kadar kaldırdı, avuçlarını açtı. Gözlerini yere indirdi, sanki bir ses denizinde sürükleniyormuşçasına öylece durdu.

Yine gece oldu, son gece ve Bellis odasında, tozlu samandan yatağındaydı, elinde de Silas'ın paketi vardı.

Tanner Sack uyumuyordu. Günün heyecanı, kavgalar, onu çok germişti. Şimdi, artık bildiği, Krüach Aum'dan öğrendiği şeyin şaşkınlığı içindeydi. Çok daha büyük bir kuramın kırıntılarıydı bunlar ama ondan beklenen işin boyutu baş döndürücüydü. Uykusunu kaçıracak kadar hem de.

Ayrıca beklediği bir şey de vardı.

Sabaha karşı bir ile iki arasında beklediği şey oldu. Kadınların odasını ayıran perde yavaşça çekildi ve Bellis Coldwine sürünerek odadan çıktı. Tanner'ın dudakları acımasız bir gülümseme ile kıvrıldı. Kadının bir gece önce ne yapmaya çalıştığını hiç anlamamıştı, ama çişe kalkmadığı apaçık belliydi. Geçen gece yaptığı o küçük hainliğin, kadını böyle bir gösteriye zorlamış olması aklına gelince yarım ağızla gülümsedi, hafifçe yüzünü buruşturdu. Daha sonra nedense kendini suçlu hissetmişti, ama aşırı ciddi, kuralcı Bayan Coldwine'ın onu susturmak için kendini zorlayarak yaptığı birkaç damla çiş aklına geldikçe, ertesi gün sırıtıp durmuştu.

Daha o gece, kadının yapmaya çalıştığı şeyin yarım kaldığını ve tekrar deneyeceğini anlamıştı.

Tanner kadını izliyordu. O ise, adamın uyanık olduğunun farkında değildi. Beyaz iç çamaşırlarıyla kapıda durmuş, pencereden dışarıya bakıyordu. Elinde bir şey vardı. Bir önceki gece, onun dikkatinden kaçırmaya çalıştığı şu deri paket olsa gerek, diye düşündü Tanner.

Kadının ne yapacağını merak ediyor, hainceye bir duyguyla, *Terpsikor*'da karşılaştığı kötülüklerin intikamını kadından almaya kalkıyordu. Böyle düşündüğü için de Doul ya da Sevgili'ye onun ne yapmaya kalkıştığını anlatmamıştı.

Bellis ayakta durup bir süre bakındı, sonra yere çömeldi ve sessizce paketi karıştırdı, sonra yine doğruldu ve bakındı, yine eğildi, sonra yine kalktı, defalarca. Eli beceriksizce sürgüye gitti.

Tanner ayağa kalkıp ses çıkarmadan Bellis'e doğru yürüdü; kadın kararsızlık içinde ne yapacağını düşünürken, onun yaklaştığını

fark etmedi bile. Biraz arkasında durup, kadını izlemeye devam etti, kararsızlığı hem canını sıkıyor hem de onu eğlendiriyordu, sonunda yeterince beklediğine karar verip konuştu.

"Yine, öyle mi?" diye alaycı bir sesle fısıldadı ve Bellis birden dönüp adamla yüz yüze geldi. Tanner kadının ağladığını görünce bir şaşkınlık ve utanç duydu.

Küçük, hain gülümsemesi birden kayboldu.

Bellis Coldwine'ın gözlerinden yaşlar akıyor ama tek bir hıçkırık sesi duyulmuyordu. Derin derin soluk alıyor, her soluğu titriyor ve kesilecekmiş gibi geliyordu ama hiç sesi çıkmıyordu. Yüz ifadesi kızgın ve temkinli, gözleri kan çanağına dönmüş, ama dikkatle bakıyordu. Köşeye kıstırılmış bir hali vardı.

Sertçe gözlerini ve burnunu sildi.

Tanner konuşmaya kalkıştı ancak kadının öfkeli bakışı karşısında önce çekindi, sonra ancak çabalayarak birkaç kelime söyleyebildi. "Hadi ama, yapma," diye fısıldadı. "Kötü bir niyetim yoktu..."

"*Ne... istiyorsun..?*" diye fısıldadı Bellis.

Yumuşayan, ama sinmeyen Tanner kadının elindeki pakete baktı.

"Sen ne yapmaya çalışıyorsun, peki?" dedi. "Bu ne? Kaçmaya mı çalışıyorsun? Samherilerin seni evine götüreceklerini mi umuyorsun?" Konuştukça öfkesi artmaya başladı ve sonunda onu kontrol etmek için epey çabalaması gerekti. "Başkan Rudgutter'a korsan gemide sana nasıl kötü davranıldığını anlatmak istiyorsun, öyle mi, bayan? Arınada'dan haberleri olacak, peşimize düşüp bizi bulacaklar, sonra ben ve benim gibileri toplayıp yine güvertelerinin altındakilanet deliklere tıkacaklar, öyle mi? Sömürgelerine köle yapacaklar?"

Bellis adama onurlu ve ağlamaklı bir öfkeyle bakıyordu. Uzun bir sessizlik oldu ve kadının hâlâ değişmeyen yüzüne bakarken, onun bir karara vardığını hissetti.

"*Oku şunu,*" diye tıslar gibi konuştu birden Bellis. Adamın eline uzun bir mektup bıraktı ve kapıya yığıldı.

"'*Madde yedi?*'" diye mırıldandı Tanner. "Okbaşı Kodu da ne demek?" Bellis hiçbir şey söylemedi. Ağlaması kesilmişti. Üzgün bir

çocuk gibi adama bakıyordu *(ancak şimdi, gözlerinin ardında başka bir şey vardı, bir umut)*.

Tanner, bir kod yığını içerisinde, anlamlı bir şeyler çıkarmaya çalışarak mektubu okumayı sürdürdü, anlamın birdenbire netleştiği bazı yerlerde aklını oynatır gibi oldu.

"'Mecusun gelişi?'" diye şaşkınlıkla fısıldadı. "'Solucan birlikleriyle dolacak çürükler'? 'Yosun bombaları'? Ne bunlar Tanrı aşkına? Bu lanet bir saldırıyla ilgili! Ne *bu*?" Bellis onu izliyordu.

"Bu," diye tekrarladı Bellis, "hain bir saldırıyla ilgili."

Bir süre susup onu merakta bırakan acımasız bir sessizliğe büründü, sonra adama olanları anlattı.

Tanner arkasına yaslanarak, elinde sımsıkı tuttuğu kâğıda, üstündeki mührü görmeden baktı, parmaklarını Silas'ın künyesinin zincirinde dolaştırdı.

"Benim hakkımda düşündüklerin doğru," dedi Bellis. Diğer odadaki kadınları uyandırmamak için fısıltıyla konuşuyorlardı. Bellis'in sesi cansızdı. "Haklısın," dedi, "Armada benim yerim değil. İçinden geçeni okuyabiliyorum. 'Bu yabancı kahpeye güvenmem,' diyorsun."

Tanner başıyla itiraz edip, bunun doğru olmadığını söylemek istedi ama Bellis buna izin vermedi.

"Haklısın. Güvenilir biri değilim. Evime dönmek istiyorum, Tanner Sack. Eğer bir kapıyı açtığımda kendimi Brock Marsh ya da Salacus Bahçeleri'nde ya da Mafaton'da ya da Ludmead'de ya da Yeni Crobuzon'un herhangi bir yerinde bulacağını bilsem, *Tanrı biliyor ya*, o kapıdan hiç durmaz geçerdim."

Tanner kadının heyecanı karşısında neredeyse irkildi.

"Ama yapamam," diye devam etti. "Evet, kurtarılmayı düşlediğim zamanlar oldu. Donanmanın gelip beni evime götürmesini düşledim. Ama şimdi bunu engelleyen iki şey var.

"Evime dönmek istiyorum, Sack. Ama..." Duraksadı ve biraz durgunlaştı. "Ama *Terpsikor*'da bunu istemeyenler de var. Sen ve... diğerleri... bütün Yeni Crobuzon Tekraryapımları için... 'kurtarılmanın' ne anlama geleceğini biliyorum." Gözlerini hiç kırpmak-

sızın adama dikti. "Bana inanıp inanmamak sana kalmış, ama bu benim olmasını istediğim bir şey değil. Yeni Crobuzon ve yolculuk konusunda hayallere kapıldığım yok. Benim koşullarımı bilmiyorsun, Tanner Sack. Beni o iğrenç gemiye binmeye zorlayan şeyi bilmiyorsun.

"Evime dönmeyi ne kadar istesem de," dedi, "benim için en iyi olan şeyin senin için öyle olmadığını biliyorum ve isteyerek bunun bir parçası olmam. Evet," dedi birden, sanki şaşırmış, kendisini de şaşırtmış gibi. "Bu tartışmayı kaybettim ben. İtiraf ediyorum. Bu doğru."

Biraz duraladı, sonra başını kaldırıp yine adama baktı.

"Eğer yalancının teki olduğumu düşünüyorsan bile, Bay Sack, her zaman bir ikinci unsur vardır. *Yapabileceğim hiçbir şey yok.* Samherilerle gidemem, Yeni Crobuzon donanmasını yönlendiremem. Armada'ya saplanıp kaldım. Hem de nasıl."

"Peki, kim bu Silas Fennec?" diye sordu adam. "Bu ne?" Elindeki mektubu sallıyordu.

"Fennec bir Yeni Crobuzon ajanı, onun da en az benim kadar eli ayağı bağlı. Mektupta ise yalnızca bilgi var," dedi soğuk bir sesle. "Lanet olası bir saldırıyla ilgili bilgi."

"Yıkılmasını mı istiyorsun?" diye ısrarla sordu Bellis. "Tabii ki orayı sevmediğini biliyorum. Neden sevesin ki? Ama gerçekten Yeni Crobuzon'un *yıkılmasını* ister misin?" Sesi birden sertleşti. "Hiç orada kalan arkadaşın yok mu? Ailen? O lanet olası şehirde korumak isteyeceğin hiçbir şey kalmadı mı? Gengris'in eline geçmesi umurunda değil mi?"

Pelorus Bahçeleri'nde, Wynion Sokağı'nın biraz güneyinde, küçücük bir pazar yeri vardı. Bir ardiyenin arkasında, ahırdan bozma evlerin olduğu bir sokakta, Yasakgünleri ve Tozgünleri pazar kuruluyordu. Ad konamayacak kadar küçük bir yerdi.

Bir ayakkabı pazarıydı bu. İkinci el, yeni, çalıntı, kusurlu ve kusursuz her şey. Takunyalar, terlikler, çizmeler ve diğerleri.

Burası birkaç yıl boyunca, Tanner'ın Yeni Crobuzon'da en sevdiği yer olmuştu. Başkalarından daha çok ayakkabı aldığından değildi, ama deri ve keten bezinden malların yığıldığı masaların önünden geçerek, tezgâhlar boyunca yürümeyi, satıcıların seslerini dinlemeyi seviyordu.

Bu küçük sokakta bir sürü de ufak kafe vardı ve bunların sahiplerini, sürekli müşterilerini tanımıştı artık. İşsiz kaldığı, cebinde çok az parasının olduğu dönemlerde sarmaşıklarla kaplı Boland'ın Kafesi'nde saatlerce oturabiliyor, Boland ve Yvan Curlough ve vodyanoi Sluchnedsher ile sohbet ediyor, kaçık Sarmal Jacobs'a acıyıp ona bir içki ısmarlayabiliyordu.

Tanner, birkaç gününü duman, çay ve kahve pusu arasında oturup Boland'ın kirli camından dışarıdaki ayakkabıları ve günün bitişini izleyerek geçirmişti. O günler olmadan da yaşayabiliyordu, tabii. Uyuşturucu değillerdi ya. Geceleri yatağına uzanıp onları özlemle anımsamıyordu.

Ancak, Bellis şehrin yıkılmasını umursayıp umursamadığını sorduğunda, aklına hemen bu gelmişti.

Yeni Crobuzon'un, tanıdığı bütün insanların, (bir süredir onları hiç aklına getirmemişti) gittiği yerlerin yok olduğu, su iblisleri (yalnızca kâbuslarda var olan, kafasında bir gölge halinde oluşan yaratıklar) tarafından yakılıp yıkıldığı düşüncesi onu tabii ki dehşete düşürmüştü. Bunun olmasını tabii ki istemezdi.

Ama bu kadar dolaysız bir tepki göstermesine kendisi de çok şaşırmıştı. Kesinlikle düşünsel, tasarlanmış bir şey değildi. Pencereden cehennem gibi sıcak geceye bakarken, kalın ve lekeli camları olan o pencerelerden de ayakkabı pazarına baktığı zamanları anımsamıştı.

"Neden Sevgililer'e söylemedin? Neden şehre bir haber göndereceklerini düşünmedin?"

Bellis yapay ve sessiz bir kahkaha attı.

"Gerçekten," dedi yavaşça, "umurlarında olacağını mı sanıyorsun? Burunlarını sokarlar mıydı sence? Bir tekne göndererek, belki? Mesajı iletmesi için birine para vererek? Kendi ellerine en ufak bir fırsat geçecek olsa, yok etmekten kaçınmayacakları bir şehri korumak için, bütün bu zahmete girerler miydi sence?"

"Yanılıyorsun," dedi, ama kendinden pek emin görünmüyordu. "Devşirmelerin arasında bunu umursayacak bir sürü Yeni Crobuzonlu var."

"Hiç kimsenin *haberi yok*," dedi sinirli bir sesle. "Yalnızca Fennec ve ben biliyoruz ve eğer yayılacak olursa bizi gözden çıkarıp denize atar, mektubu da yakarlar. Dur bir dakika, asıl yanılan sen olmayasın?" Adam bakışlarını kaçırana kadar gözlerini ona dikti. "Sence umursarlar mı? Yeni Crobuzon'un yok olmasına engel olmaya kalkarlar mı? Eğer onlara anlatırsak ve sen yanılıyorsan, bu iş burada biter; tek şansımız da yok olur. Neyin tehlikede olduğunu görmüyor musun? Bunu göze alabilir misin? Gerçekten?"

Tanner istemeyerek de olsa, kadının doğru söylediğini fark etti.

"İşte bu yüzden burada oturmuş, salak gibi ağlıyorum," diye sert bir sesle devam etti. "Çünkü bu mesajı, bu kanıtı ve bu rüşveti Samherilere iletmek, Yeni Crobuzon'u kurtarmak için elimizde olan tek şans. Anlıyor musun? Onu *kurtarmak* için. Ben de soğuktan titreyerek burada bekliyorum, çünkü plaja nasıl gideceğimi bilmiyorum. Çünkü şu dişi-şeylerden ödüm patlıyor. Ölmek *istemiyorum* ve şafak sökmek üzere ve buradan çıkamıyorum, çıkmak zorundayım. Plaja bir buçuk kilometreden fazla var." Dikkatle adama baktı, sonra bakışlarını çevirdi. "Ne yapacağımı bilmiyorum."

Dışarıdan, ay ışığının aydınlattığı kasabada ev ev dolaşan kaktüs muhafızların sesleri geliyordu. Tanner ve Bellis, gözlerini bir noktaya dikmiş, karşılıklı duvara dayanmış, oturuyorlardı.

Tanner yeniden mektuba baktı. Mührü vardı. Ellerini uzattı ve Bellis küçük paketteki diğer eşyaları da ona verdi. Sakin görünmeye çalışıyordu. Adam Samheri korsanlarına yazılan mektubu okudu. Cömert bir ödül alacaklardı ama Yeni Crobuzon'u kurtaracaklarını düşününce pek aşırı sayılmazdı.

Yeni Crobuzon'u kurtarmak, zarar görmesini engellemek.

Her mektubu tekrar okudu, satır satır. Arınada'nın adı geçmiyordu.

Kolyeye, küçük etiketine, isme ve sembole baktı. Bunu Arınada ile ilişkilendirecek en ufak bir şey yoktu. Crobuzonlulara onu göndereni nerede bulacaklarını söyleyen hiçbir şey yoktu. Bellis ses-

sizce adamı izledi. Onun ne olduğunu biliyordu. Adam ise kadının umudunu hissedebiliyordu. Koca yüzüğü aldı, karmaşık ters mührünü, çıkıntı olan çukurları, çukur olan çıkıntıları inceledi. Büyülenmiş gibi bakıyordu. Onun için, görünen halinden daha fazlasını ifade ediyordu, Yeni Crobuzon'u, örneğin.

Dakikalar boyunca paketi elinde evirdi çevirdi, parmaklarını bal mumundan mührün, yüzüğün ve korkunç uyarıyı taşıyan uzun mektubun üzerinde dolaştırdı.

Tekraryapım oluşunu anımsadı, ama hepsi bu değildi. Yerler ve insanlar vardı. Yeni Crobuzon'un tek bir yüzü yoktu ki.

Tanner Sack, Zarganadenizi'ne sadıktı ve bu tutkulu sadakatinin yanı sıra da Yeni Crobuzon'a karşı üzgün bir sevgi –bir tür hüzünlü ve acıklı bir yakınlık duyuyordu. Ayakkabı pazarına vediğer şeylere karşı da. Bu iki duygu içinde kıpırdaşıyor ve birbirinin etrafında balıklar gibi daireler çiziyorlardı.

Eski şehrinin yıkıldığını, yok edildiğini düşündü.

"Doğru," dedi yavaşça. "Makine Plajı buraya bir-bir buçuk kilometre kadar uzaklıkta, tepeden aşağıya inip bataklığın yanından falan geçmek gerekiyor, kadınların yaşadığı yerlerden yani."

Başını uzattı, birdenbire kasabanın diğer ucunu işaret etti, altında dalgaların yağ gibi kıvrıldığı kaya yarığını.

"Buradan denize ancak birkaç metre var."

Ara V

Tanner Sack

Çok sürmüyor.

Gözlerimi pencereden ayırmıyorum. (Bellis Coldwine çömelmiş ve arkama saklanmış bekliyor. Huzursuz, eminim onunla oyun oynadığımı sanıyor ama yine de umut dolu.) Muhafızın köşeyi dönüp meydandan uzaklaşmasını, gözden kaybolmasını bekliyorum.

–Sakın buradan ayrılma, diyorum ona, başını hızlı hızlı sallıyor. –Buradan bir santim bile ayrılma (şimdi ben de deli gibi korktuğumdan, dışarıya çıkmayı geciktiriyorum). –Ben kapıya vurana kadar tek bir kasını dahi oynatma.

Sürgüyü açacak. Kapı açıkken içeriye bir dişi-anofel girmesin diye dikkat edecek. Geri dönmem ne kadar sürerse sürsün, beni bekleyecek. Sonunda başımı sallıyorum, sıkıca kapatılıp bağlanan, suyu geçirmesin diye de üzerine bal mumu sürülen deri çantası karnımın üzerinde, sanki bir yaraya bastırıyormuş gibi tutuyorum ve o, kapıyı açıyor, dışarıdayım, yıldızların altında, açık havada, sıcak gecede, etrafım sivrisinek-kadınlarla çevrili.

Tanner Sack duraksamıyor. Arka tarafta, bir anüs gibi, kasabanın tüm pisliğini denize boşaltan uçuruma doğru hızla koşuyor.

Koşuyor, başı önde, gözleri görmeden ve büyük bir korku içinde, kayadaki çatlağa doğru uçarcasına gidiyor. Her bir parçası suya ulaşmak için savaştıkça sinirleri çığlıklar atıyor, bedeni kıvranıyor.

Sivrisinek kanatlarının sesini duyduğundan emin.

Dışarıya, gökyüzünün altına çıkalı daha beş saniye oldu, kulağına rüzgârın ve gece böceklerinin sesleri geliyor ve ayakları denizin üzerine bir balkon gibi oturmuş düz kayaya dokunuyor. Hava sakin ve dağdaki yarığa doğru atılırken karanlık onu iyice kuşatıyor. Bir an ayaklarını sürterek duruyor ve tereddüt içinde, kayadan aşağı inen daha yorucu ve dikkat gerektiren ince patika yoldan gidip gitmemeyi düşünüyor, ancak artık çok geç: Bacakları harekete geçiyor ve zıplıyor, sanki bir dişi-anofelin sesini duymuş gibi. Derken kayadan aşağı atlıyor ve düşüyor.

Altında havadan başka bir şey yok, on beş metreden fazla hava, derken demir gibi ışıldayarak akıp giden su. Altında uzanan uçurumdan suyun akışını izliyor. O da bir deniz yaratığı artık ve akıntıların şekillerini okuyabiliyor. Aşağıdaki suyun çok derin olduğunun farkında, öyle olduğunu görüyor.

Çivileme dalıyor. Deniz bir dalış sesiyle yarılıyor ve ciğerlerindeki havayı çekiyor, çarpmanın şiddetiyle bir an nefes alamıyor, telaşla ağzını açıyor ve su, kupkuru kalmış zavallı solungaçlarından geçerken deniz, üzerini yeniden kapayarak bedenini içine alıyor, bu küçük mikroba hoş geldin diyor.

Karanlık suda kımıldamadan sürüklendiği bir mutluluk anı yaşıyor. Etrafındaki boşluk, bu boşluğun verdiği güven hissi başını

döndürüyor. Buraya hiç sivrisinek-kadın gelmiyor (*sonra aklına diğer saldırganlar geliyor, güven duygusu birazcık azalıyor*).

Tanner yağlı torbasında duran paketin ağırlığını hissediyor. Onu karnına bastırıyor ve perdeli ayak parmaklarıyla yüzmeye başlıyor. Yüzmeyeli çok zaman oldu. Sanki derisi suda canlanıyor, gözenekleri çiçekler gibi açılıyor.

Ortalık zifirî karanlık sayılmaz. Göz bebekleri büyüdükçe karanlıktaki farklı şekilleri ayırt edebiliyor: Su altı kayalıkları, kasabanın enkazları, denizdeki yarık ve uçsuz bucaksız derinlik. Kayalıktaki delikten yüzerek geçiyor ve su akışının değiştiğini hissediyor. Tepesinde dalgalar, bunamış ve dişleri dökülmüş bir ihtiyar gibi kıyıyı çiğniyor.

Ne yapacağını, hangi yöne gideceğini biliyor. Yanından küçük şeyler geçiyor, gece balıkları bunlar. Dokunaçlarını dışarı uzatıyor, kayalıkları hissedecek denli aşağıdan yüzüyor, sonra kıyı çevresinden yüzmeye başlıyor. Dokunaçları ondan daha cesur. Onları bir ahtapot gibi, ne var ne yok bakmak için taşlardaki deliklerin içine sokuyor, isterse onları hemen geri çekebilir de. Dokunaçları, bedeninin suya en çok ait olan parçası, onun eklentileri ve onların önderliğini kabulleniyor.

Tanner anofel adasının kenarları boyunca yüzüyor. Deniz şakayıklarını ve deniz kestanelerini hissediyor ve birdenbire üzüntüyle, deniz yatağına, ilk kez böyle, ondaki yaşamı duyumsayacak denli yaklaştığını ve bunun büyük bir olasılıkla son kez olduğunu fark ediyor; karanlık, görüşünü engelliyor. Tek yapabildiği, üzerinde yüzdüğü kum ve taş tümseklerini, kaya çıkıntılarını, otların tüy gibi sardığı çürümüş tahta parçalarını ve ışığın ortaya çıkaracağı renkli atmosferi hayal etmek.

Dakikalar süren bu telaşlı yüzme hali sona eriyor. Bu kıyı denizinin tadı, Armada'yı saran açık okyanusunkinden daha farklı. Bu daha yoğun bir bulamaç. Her yanında minicik bir yaşamın ve ölümün tadı var.

Derken, birdenbire pas tadı.

Makine Plajı, diye düşünüyor. Koya, adanın etrafından dolaşarak gelmişti. Vantuzları yeni yeni şeylere dokunuyor: ufalanmış

demir, paslanmış makineler. Bu demir yatağın üzerindeki su, metal tuzlarıyla kaplı ve tadı kan gibi.

Ay ışığının yansıdığı yüzeyde üç büyük şekil görünüyor, azıcık bir ışık varsa onu da engelleyen Samheri gemileri bunlar. Kalın zincirleri suda gerilmiş ve çapaları çok daha eski metal eşyaların kalıntıları arasında yatıyor.

Tanner yükselip, su yüzeyine çıkarken, su iki yana açılıyor. Ellerini kaldırıyor, paket hâlâ elinde. En büyük geminin gölgesi tam yolunun üzerinde.

Dreer Samherli kaktüsler onu görünce bir yaygara koparıp, kızgın kızgın yumruklarını, dikenli kollarını kaldırıyorlar ama aslında rol kesiyorlar. Geminin zincirlerinden tırmanarak güverteye çıkmış, üzerinden sular damlayan, tedirgin bir şekilde gökyüzüne bakarak onlardan kendisini aşağıya götürmelerini bekleyen, bu sırılsıklam Tekraryapım karşısında aslında afallamış hissediyorlar.

"Kaptanınızla konuşmalıyım, evlatlar," diyor onlara Saltça, tekrar ve tekrar, korkmuş ama kararlı. Onların tehditleri adamı yıldırmayınca, onu alıp geminin mum ışıklı karanlığına götürüyorlar.

Onu ticaret ve savaş ganimetlerinin yığıldığı hazine bölümünden, çürümüş sebze ve meyve kokusuyla kaplı mutfaktan geçiriyorlar. Sonra, kafeslerle dolu bir koridordan geçerlerken, kızgın şempanzeler ciyaklayarak parmaklıkları takırdatıyor. Kaktüsler çok ağır ve kalın parmakları halatları çözmek için fazla hantal. Maymunlara doğumlarından itibaren ıslıkla ve bağırarak verilen emirlere uymaları öğretiliyor, yaptıkları işin ne olduğunu hiç bilmeden, yelkenleri bir uzman gibi fora edip bağlamayı, açmayı becerebiliyorlar.

Canları sıkılmış maymunlar burada aç sivrisinek-kadınlardan uzak tutuluyorlardı.

Sengka sessizce oturmuş, bir bezle yüzünü ve ellerini kurulayan Tanner Sack'i ayakta bekletiyordu. Kocaman yeşil kollarını masaya dayamış, ellerini birleştirmiş haliyle, sinir bozucu bir insan bürokrata benziyordu. Aynı kuşkulu sabır.

Bir politikacı o. Tanner'ın alışılmadık görüntüsüyle karşılaşır karşılaşmaz, tuhaf bir şeyler, Armadalı yetkililerin bilgisi dışında bir şeyler döndüğünü anlıyor ve bundan tek başına bir çıkar elde edebileceğini düşünerek muhafızlarını dışarıya çıkarıyor. Adamlar merakları kursaklarında kalmış bir halde, asık suratlarla oradan ayrılıyorlar.

Birkaç saniye sessizlik oluyor.

"Anlat bakalım," diyor Sengka sonunda. Selam faslına girişmiyor hiç ve Tanner Sack (derisinden hâlâ tuzlu su akıyor, elleri sımsıkı pakete yapışmış, korkuyor, suçluluk duyuyor, iş birlikçisi olmak istemediği bir ihanetin içinde) buna anlayış gösteriyor.

Bal mumu ile kaplı deri paketin ve kutunun içindekiler kuru kalmış.

Hiçbir şey söylemeden daha kısa olan mektubu uzatıyor, taşıyana verilen sözleri içeren.

Sengka yavaş yavaş, çok dikkatle defalarca okuyor bunu. Tanner bekliyor.

Sonunda başını kaldırıp baktığında yüzünden hiçbir şey anlaşılmıyor *(ama mektubu dikkatle yanına koyuyor).*

"Ne götürmemi istiyorsunuz?" diye soruyor.

Yine hiçbir şey söylemeden, Tanner ağır kutuyu çıkarıp gösteriyor. Yüzüğü ve bal mumunu çıkarıp açık kutuyu Sengka'ya çeviriyor, ona mektubu ve kolyeyi gösteriyor.

Kaptan kaba kolyeyi inceliyor, hiç etkilenmemiş gibi dudaklarını büzüyor. Ellerini daha uzun olan mektuba uzatıyor.

"Okumama izin verilmeyen hiçbir şeyi götürmem," diyor. "'Diğer mektubu dikkate almayın,' diyor olabilir. Beni anlayacağından eminim. Ancak ben mektubu gördükten sonra onu mühürlemene izin veririm."

Tanner başını sallıyor.

Kaptan Sengka'nın, Silas'ın şehre gönderdiği bu hacimli, kodlanmış mektubu gözden geçirmesi çok zaman alıyor. Okuyamıyor -okuyamaz da; Ragamollcası o kadar iyi değil. Onu ilgilendiren sözcükleri arıyor: *kaktüs; Dreer Samher; korsan.* Bunlar yok. Bir

dalavere olmadığı görünüyor. İşini bitirince, merakla bakışlarını Tanner'a çeviriyor.

"Ne diyor burada?" Tanner omuz silkiyor.

"Bilmiyorum, Kaptan," diyor, "gerçekten de. Ben de senin kadar anladım. Bütün bildiğim Yeni Crobuzon için gereken bir bilgi olduğu."

Sengka anlayışla başını sallıyor, elindeki seçenekleri gözden geçiriyor. Adamı geri gönderip hiçbir şey yapmamak. Onu şimdi öldürüp (*kolay iş*) ve mührü çalmak. Paketi götürmek, götürmemek. Adamı Armadalı kadına, görünüşe göre ihanet ettiği (ama bunu nasıl ve neden yaptığını anlayamıyordu) liderine teslim etmek. Ancak bu olay ve bu cesur, küçük, davetsiz misafir Nurjhitt Sengka'nın kafasını karıştırıyor. Adama karşı bir düşmanlığı yok. Onun kime çalıştığını, kimin himayesinde olduğunu da bilemiyor.

Kaptan Sengka, Armada ile bir savaşı göze almak istemediği gibi, Yeni Crobuzon ile hiçbir şekilde karşı karşıya gelmek istemiyor. *Mektupta bizi tehlikeye atan hiçbir şey yok,* diye düşünüyor ve uğraşsa bile, onu taşımaması için bir neden bulamıyor.

En kötüsü, rotasının dışına çıkarak dünyanın yolunu katettikten sonra, mektubun dikkate alınmaması olur. Bu bir felaket mi olur? Dünyanın en zengin şehrinde olacak, korsan olduğu kadar ticaret de yapıyor o. İyi bir sonuç çıkmaz bundan, diye düşünüyor, kolay ya da kısa bir yolculuk değil ama belki de buna değer? Fırsatları açısından...

Mektubun (*şehrin mührünü ve temsilcisinin verdiği yetkiyi taşıdığına göre*) onurlandırılma olasılığı...

Birlikte bu gizli anlaşmayı tamamlıyorlar. Tanner mektubu yüzükle mühürlüyor. Silas Fennec'in kolyesini (*kim bu adam?* sorusu sık sık aklına geliyor) kutuya koyuyor, iki mektubu katlayıp bunun üzerine yerleştiriyor. Kutuyu kilitliyor, sonra bal mumunu eriterek kilidin üzerine biraz daha damlatıyor. Eski şehrinin yüzüğünü, kurumadan üzerine bastırıyor ve geriye çektiğinde şehrin armasını minyatür haliyle karşısında.

Sonra kutuyu soluk deri çantaya yerleştiriyor ve Sengka bunu ondan alıp kinistin sandığına kilitliyor.

İkisi bir süre birbirlerine bakıyor.

"Bana ihanet ettiysen sana ne yapacağımı uzun uzun anlatmayacağım," diyor Sengka. Saçma bir tehdit bu: İkisi de birbirlerini bir daha görmeyeceklerini biliyor.

Tanner başını eğiyor.

"Kaptanım," diyor yavaşça, "o bunu bilmesin." Bunu söylemek ona acı veriyor ve kendine sürekli mektubun içindekileri, gizliliğin nedenini anımsatması gerekiyor. Kaptan Sengka ile göz göze geliyorlar, ona hiçbir şey hissettirmiyor. Kaptan aralarındaki bu gizli anlaşmayı ima edecek bir davranışta bulunmuyor, göz kırpmalar, gülümsemeler falan olmuyor, yalnızca başıyla onaylıyor.

"Emin misin?" diye soruyor Sengka.

Tanner başını sallıyor. Geminin baş kısmında durmuş endişeyle etrafına bakıyor, sivrisinek sesi duymak onu korkutuyor. Kaptan, Tanner'ın yiyecek ya da şarap ya da para teklifini reddetmesi karşısında bir kez daha hayranlık duyuyor. Bu adamın anlaşılmaz görevi kafasını karıştırıyor.

"Teşekkür ederim, Kaptan," diyor Tanner Sack ve kaktüs adamın dikenleri koparılmış elini sıkıyor.

Kaptan Sengka yüzünde öne doğru eğilip Tanner'ın parmaklıklardan atlamasını izlerken hafif bir gülümseme var, onu ziyaret eden bu küçük korkusuz adama karşı tuhaf bir sıcaklık duyuyor. Bir süre güvertede bekliyor, Tanner'ın suda, arkasında bıraktığı kıpırtıları izliyor. Sonra bunlar dalgalara karışınca başını göğe kaldırıyor, etrafını sarmak ve heyecanla koklayarak, boşuna kan kokusu almaya çalışmaktan başka bir şey yapamayacak olan dişi-anofellerin sesleri onu rahatsız etmiyor.

Subaylarına ne söyleyeceğini, sabahleyin, Arınadalılar gittikten sonra vereceği yeni emirleri düşünüyor. Bunu nasıl karşılayacaklarını merak ediyor. Donakalacaklar. Kafaları almayacak.

Tanner Sack inatla kayalıklardaki yarığa doğru yüzüyor. Aklına kademe kademe yükselen patikadaki korkunç tırmanış geliyor, orada sivrisinek-kadınlarla karşılaşacak olursa, kayadan denize nasıl atlayacağını düşünüyor.

Mutsuz. Yapmak zorunda olduğu için yaptığını bilmek onu rahatlatmıyor.

Birden denizin, şair ve ressamların eserlerinde yaptığı şeyi yapmasını diliyor: her şeyi silmesini ve tekrar başlayabilmeyi, her şeyin yenilenmesini. Sanki delikmişçesine, su, içinden geçiyor, sallanırken gözlerini kapatıyor ve bu suyun onu baştan aşağıya temizlediğini düşlüyor.

Tanner bir elinde o çirkin mühür yüzüğünü sımsıkı tutuyor. Kafasından söküp atmayı dilediği anılar, iç organları kadar inatla tutunuyorlar.

Birden denizin ortasında duruyor, yüzeyden on beş metre aşağıda, kapkara suda, suçlu biri gibi asılı kalıyor. *Burası benim evim*, diyor kendine, ama rahatlamıyor. İçinde bir öfke duyuyor, denetlediği bir öfke ve bu öfke kadar bir hüzün ve yalnızlık. Şekel ve Angevine'ı düşünüyor (defalarca yaptığı gibi).

Bilinçli olarak elini uzatıyor ve avucunu açıyor, ağır Crobuzon yüzüğü birden elinden kayıyor.

O kadar karanlık ki kendi soluk derisi bile görünmüyor. Tek yapabildiği yüzüğün elinden kayıp gidişini hayal etmek. Aşağıya inişini. Uzun bir süre böyle gidişini. Sonunda bir kaya ya da unutulmuş makine parçalarının arasında bir yerde durduğunu. Belki de şans eseri bir eğrelti yaprağına ya da bir mercanın koluna takılışını –hiç kurgulanmamış, rastlantısal bir hareketle.

Sonra, sonra. Suyun devinimiyle yüzük dibe ulaşıyor. Hayal ettiği gibi yutulmuyor, sonsuza dek kaybolmuyor. Yeniden oluşuyor. Taki bir gün, yıllar ya da asırlar sonra, yeniden yüzeye çıkana, bir denizaltının suyu karıştırmasıyla yukarı çıkana dek. Belki de amansız dalgalar onu biraz aşındırmış olacak. Eğer tuzlu su onu tamamen ufalamış, dağıtmış olsa bile, atomları ışığa çıkıp Makine Plajı'na vuracak.

Deniz hiçbir şeyi unutmaz, affetmez, ne söylerlerse söylesinler, diye düşünüyor Tanner.

Yüzmeye devam etmeli ve birazdan yüzmeye başlayacak; geriye dönecek ve üzerinden sular damlayarak, sivrisinek kasabasına tırmanacak. Koşarken, dokunaçlarıyla onları bir sineklik gibi etrafa

savurup, Bellis'in onu içeri alacağı kapıya gelecek ve belki de iş tamamlanmış ve şehir (*eski şehir, ilk şehri*) kurtarılmış olacak. Ama şu anda kımıldayamıyor.

Tanner daha görmesi gereken diğer şeyleri düşünüyor. Ona suda olduğu söylenen şeyleri. Hayalet gemiler, erimiş gemiler, siyah mermer adaları. Denizin kuruduğu yerde, suyun gri ve kaskatı kesildiği taşlaşmış dalga ovalarını. Suyun kaynadığı yerleri. Gessin yurtlarını. Buhar fırtınalarını. Yara'yı. Altındaki, yosunların arasında gizlenmiş yüzüğü düşünüyor.

Hepsi hâlâ orada, diye geçiriyor aklından.

Deniz kefaret istemez.

Ara VI

Başka **bir yerde**

Balinalar ölüyor. Bu devasa, aptal rehberler olmayınca gitmek zorlaşıyor.

Kardeş, yolu mu kaybettik?

Bir sürü olasılık var.

Bir kez daha deniz tabanı üzerinde sinsi planlar yapan karanlık varlıklar oluşuyor. Ilık suyun içinden kayıyorlar.

Etraflarındaki tuzlu su yaratıkları endişeli. Kilometrelerce ötede, dalgaların yüzlerce metre altında, bir şey dünyanın kabuğunu titretiyor.

Tadını alabiliyor musun?

Suyun içinde girdaplar oluşturan milyonlarca mineral parçacığının arasında direnç gösterenler var: Dağılmış çakmak taşları (parçalar ve toz), küçük yağ baloncukları ve yoğun, esrarengiz kayasütü kalıntıları.

Ne yapıyorlar?

Ne yapıyorlar?

Denizin tadı çok bilindik. Avcıların tadını alabildiği salgı bu; dünyanın salyası bu. Beton direklerin yanında, deriden ve camdan giysilere bürünmüş adamların, gözlerini kocaman açarak baktıkları

ve kolaylıkla yakalanıp sorgulanarak öldürüldükleri yerde, buldukları şeyleri emen kuyuların açtığı tırtıklı ağızlardan damlıyor (*anımsıyorlar*).

Yüzen şehir oyuyor.

Buradaki akıntılar labirent gibi, pislikleri sarmal zincirler halinde dağıtınada birbiriyle yarışan bir akıntılar bataklığı, bir işe yaramayan tat-yolları, farklı farklı pisliklerin toplandığı küçük oyuklar.

İzlemek zor.

Balinalar ölü.

Ya diğerleri? Yunuslar *(inatçı)* ya da denizayıları (*yavaş ve çok aptal*) ya da?

Hiçbiri uygun değil, yalnızız.

Denizin derinliklerinden çağırılacak başkaları da var tabii, ama bunlar iz sürenler değil. Onların işleri çok farklı.

Yalnızlar ama avcılar yine de avlanabiliyor. Amansız bir sabırla (bu sıcak ve değişken yere pek uymuyor) aramayı sürdürüyor; tat, kir ve söylenti yumaklarını tarıyor; yolu bulup devam ediyorlar.

Avlarına, daha önce olduklarından daha yakınlar.

Öyleyken bile, bu sıcak suda ilerlemek zor, yapışkan ve diken gibi batıyor, kafa karıştırıyor. Avcılar birleşmiş, hayalet izlerini, yalanları ve yanılsamaları kovalıyorlar. Ama yolu tam olarak bulamıyorlar.

Beşinci Kısım

FIRTINALAR

27

Tersanegünü, 9 Soluary 1780/Dokuz Markindi, Denizkaplumbağası Çeyreği 6/317. *Üçlü Çatal*

Yine benimle konuşuyor.

Uther Doul karar veriyor... da -ne olmaya? Dost? Yol arkadaşı? Konuşmacı?

Adadan ayrıldığımızdan bu yana tayfalar bir koşuşturma içinde, geri kalanımız ise sessizce oturarak, izliyor ve bekliyor. Ben uyuşmuş gibiyim. Dün gece Tanner Sack döndüğünden beri -ıslak ve tuz içinde, kısa süreli bu açık hava macerasından deli gibi korkmuş- huzursuzum. Oturduğum yerde kıpırdanıp duruyorum ve o çok önemli mektubu, o çirkin teneke kolyeyi -paha biçilmez kanıtı- ve onları bekleyen uzun yolculuğu düşünüyorum. Tanner Sack, Sengka'nın bunları taşımayı kabul ettiğini söyledi. Uzun bir yol, zorlu bir yolculuk. Umarım daha sonra fikrini değiştirmez. Silas'ın teklifi onu yeterince ikna etsin diye dua ediyorum.

Tanner Sack ve ben göz göze gelmekten kaçınıyoruz. *Üçlü Çatal*'ın lüks sepetinde aynı anda bulunmamaya çalışıyoruz ve suçluluk duygusu ikimizi de geriyor. Ben onu tanımıyorum, o da beni: Anlaşmamız böyle.

Saatlerdir Krüach Aum'u izliyorum.

Onun hali beni etkiliyor. Dokunaklı bir manzara.

Hayranlık ve heyecandan tir tir titriyor. Gözleri iyice açılmış, soluk aldıkça büzük ağzı daralıp genişliyor. Pencereden pencereye gidiyor -koşuyor denemez, ama güvensiz, telaşlı bir yürüyüş bu, tekneye güç sağlayan motorlara bakıyor, pilotun kontrol kabinini, tuvaletleri, ranzaları ve gaz torbalarının yığıldığı büyük alanı dolaşıyor.

Aum benden başka kimseyle iletişim kuramıyor, bu yüzden benim yardımımı isteyeceğini düşünüyorum. Ama hayır, bana iş düşmüyor. İzlemek yetiyor ona. Ben de burada oturup bir çocuk gibi bir o tarafa bir bu tarafa koşuşturmasını izlemekten başka bir şey yapmıyorum.

Bütün yaşamını o kaya üzerinde geçirmiş. Şimdi etrafında olan her şeyi yiyip tutuyor.

Doul yanıma geldi. Kollarını rahatça kavuşturup, kayıtsız bakışlarla, daha önce yaptığı gibi (o ilk gelişinde) karşıma oturdu. Güzel sesiyle konuşmaya başladı.

Bu kez korkudan kaskatı kesildim –sanki Tanner Sack ile ne yaptığımı biliyormuş gibi– ama benden beklenildiği gibi, sakince yüzüne baktım.

İkimizin, Doul ve benim, birbirimizi anladığımıza inanıyordum hâlâ. Hissettiğim bağı güçlendiren şeyin bu olduğuna ve bu inancı da kullandığıma. Onunla karşılaşınca hissettiğim korkuyu denetlemeye çalıştığımı görüyor (eminim) ve efsanevi Uther Doul karşısında dizlerimin bağı çözülmediği için bana saygı duyuyor.

Kuşkusuz, gerginliğimin nedeni benim bir hain olduğumu keşfedecek olması. Ama bu aklına gelmiyor.

Uzun bir süre konuşmadan Aum'u izledik. Sonunda Doul konuştu (Sessizliği bozan asla ben olmuyorum).

"Artık o bizimle olduğuna göre," dedi, "bizi başlamaktan alıkoyacak hiçbir şey göremiyorum. Armada yakında yeni bir döneme giriyor."

"Ya diğer ilçeler bundan hoşlanmazsa?" dedim.

"Endişeli olanlar var, tabii, ama bir düşün. Şu anda şehir emekliyor. Deniz şeytanını elimize geçirdiğimizde, böyle bir yaratığı kontrol altına aldığımızda, yapamayacağımız hiçbir şey yok. Dünyanın ta öbür ucuna, şimdikiyle kıyaslanamayacak kadar çabuk gidebiliriz." Durdu ve gözlerini çevirdi. "Şu anda bize kapalı olan yerlere gidebiliriz," dedi sesi yavaşlayarak.

İşte yine aynı şey: gizli bir güdünün iması.

Silas ve ben hikâyenin ancak yarısını öğrenmiştik. Bu proje deniz şeytanını çıkarmaktan öte bir şey. Armada'nın bütün sırlarını

ortaya çıkardığımı sanırken, birdenbire oluşan bu cehalet duygusundan hoşlanmıyorum. Hem de hiç hoşlanmıyorum.

"Belki de ölülerin ülkesine, ha?" diyorum yavaşça. "Gölgeler ülkesine gidip gelmek gibi?"

Laf olsun diye konuşuyormuş gibi, hakkında duyduğum dedikoduları aktarıyorum. Beni düzeltmesi için önüne yem atıyorum. Projenin aslını ve onunla ilgili gerçeği öğrenmek istiyorum.

Ama Doul beni şaşırtıyor. Ben kim olduğuyla ilgili dolaylı bir ipucu, kesin olmayan bir fikir vereceğini sanmıştım. Bana bundan çok fazlasını sunuyor.

Bu da onun projesinin, aramızda bir bağ yaratmanın parçası olmalı (nasıl bir bağ olduğunu hâlâ anlamış değilim) ama nedeni ne olursa olsun, bana çok daha fazlasını sunuyor.

"Bir fısıltılar zinciri," dedi. Eğilmiş, sessizce konuşuyor, sohbetimizi başkalarının duymasını istemiyor.

"Sana benim ölüler ülkesinden geldiğini söylediklerinde, sen de bir fısıltı zincirinin ucuna eklendin. Her halka, etrafındakilere uyduruk bir şekilde bağlanıyor ve anlam aralarından süzülüyor."

Bunlar tam sözcükleri değilse de ona yakın. Yazılı bir metni okur gibi monologlar halinde konuşuyor. Sessizliğim ilgisizliğimden değil –bir dinleyici sessizliği bu.

"Zincirin benim olduğum ucunda ise gerçek var," diye devam etti. Birden elimi tutarak iki parmağımı bileğine, yavaş atmakta olan nabzının üzerine bastırdı. "Seninle aynı hayata doğdum. İsyan'dan üç bin yıl sonra –bana inanıyorlar mı dersin? Ölülerin dünyasından dönüş yok." Nabzı *güm güm* atıyordu, soğukkanlı bir hayvanın, bir kertenkeleninki gibi, ağır ağır.

Bunların çocuk masalı olduğunu biliyorum, diye düşünüyordum. *Hayalet olmadığını biliyorum. Bunu bildiğimi sen de biliyorsun. İstediğin sana dokunmam mı?*

"Ölüler dünyasından gelmiyorum,"diye devam etti. "Ama ölülerin dolaştığı bir yerden geldiğim doğru. Yüksek Cromlech'de doğup büyüdüm."

Çığlık atmamak için kendimi zor tuttum. Bu arada, eminim gözlerim yerinden fırlamıştı.

Altı ay önce bana sorulacak olsaydı, Yüksek Cromlech'in var olduğundan emin olmadığımı söyleyecektim. Oranın zombi fabrikaları ve soylu ölülerin bulunduğu söylenen hayali bir yer olduğunu biliyordum. Aç gulyabanilerin olduğu bir yer.

Sonra, Silas orada bulunduğunu, orada yaşadığını söylemişti –doğru söylediğine inanıyorum. Ama yine de onun açıklamaları gerçek olmaktan çok bir düşü andırıyordu. Puslu ve gösterişsiz görüntülerden ibaretti yalnızca.

Şimdi ise burayı bilen ikinci insanla karşılaşıyorum. Üstelik bu kez bir yolcu da değil, oranın yerlisi.

Doul'un nabzına fazla bastırdığımı fark ettim. Yavaşça bileğini çekti.

"Yüksek Cromlech'in tamamının ölümsüz derebeylerden oluştuğunu düşünmek," dedi, "büyük bir yanlışlık. Orada canlılar da var." (Onu dikkatle dinliyor, aksanını anlamaya çalışıyorum.) "Biz azınlığız, bu doğru. Ayrıca her yıl doğanlardan birçoğu çiftlik-üretimi, öldürülüp birer zombi olarak yeniden yaratılacak duruma gelene kadar kafeslerde tutuluyorlar. Diğerleri ise belli bir yaşa gelene ve katledilerek ölüler toplumuna girene kadar soylular tarafından yetiştiriliyor. Ama..."

Sesi alçaldı ve bir an kendi kendine düşündü. "Ama bir de, Canlıyaka var. Bir varoş. Gerçek canlıların yaşadığı yer. Benim annem varlıklı biriydi. Biz daha zengin olan uçta yaşıyorduk.

"Yalnızca canlıların yapabileceği işler var. Bazıları elle yapılan işler, zombilere verilemeyecek kadar tehlikeli işler bunlar –onları canlandırmak çok masraflı, ama canlılardan daha bir sürü üretilebiliyor." Sesinde en ufak bir duygu kırıntısı yoktu. "Şanslı olanlar, kaymak tabakada olanlar için ise –canlıerkekler, canlıkadınlar ve canlıeşraf için– ölülere yasaklanmış işler var ve bunları yaparak, bir canlı, varsıl bir biçimde yaşamını sürebiliyor.

"Annem yeterince para kazanınca kendisini öldürmeyi, ardından da ölüsünü bir ceset cerrahına mumyalattırıp yeniden diriltilmeyi tercih etti. Yüksek sınıftan biri olarak değil ama bir ölümsüz olarak. Herkes Canlıkadın Doul'un Ölükadın Doul'a dönüştüğünü öğrendi. Ama ben orada değildim. Ayrılmıştım."

Bana bunları neden anlattığını bilmiyorum.

"Ölülerin arasında büyüdüm ben," dedi. "Hepsinin sessiz olduğu doğru değil, ama çoğu öyle ve hiçbiri gürültücü değil. Büyüdüğüm yerde bizler, Canlıyaka'nın oğlanları ve kızları, sokaklardaki akılsız zombilerin, birkaç umutsuz vampirin ve varsıl ölümsüzlerin, yani güzel kıyafetli ve tenleri, iyi korunmuş derileri andıran ağzı dikili zombilerin yanından bağıra çağıra koşup geçerdik. Hepsinden daha çok, sessizleri anımsıyorum.

"Kötü bir davranışla karşılaşmadım. Anneme saygı duyarlardı ve ben de uslu bir çocuktum. Alaycı bir sırıtmadan daha fazla bir tatsızlıkla karşılaşmadık. Çeşitli mezheplere, suçlulara ve aykırı düşünce gruplarına katıldım. Ama çok içlerine girmedim ve çok uzun süre de kalmadım. Canlıların, ölülerden daha iyi oldukları iki şey var. Birisi gürültü. Diğeri ise hız. Birinciye sırtımı döndüm, ama ikincisine asla.

Konuşmasının bittiğine emin olunca, konuşmaya başladım.

"Dövüşmeyi nerede öğrendin?" diye sordum.

"Yüksek Cromlech'den ayrıldığımda çocuktum," dedi. O zamanlar bana öyle gelmiyordu ama öyleydi. Trene atlayıp oradan ayrıldım."

Daha fazla bir şey söylemek istemedi. O zamandan, Armada'ya gelişine kadar on yıldan fazla bir süre geçmiş olmalıydı. O arada neler olduğunu anlatmak istemedi. Ama apaçık belliydi ki, akıl almaz becerilerini o sürede kazanmıştı.

Doul sakinleşiyordu ve konuşmanın sona ermesini istediğini hissettim. Ama ben istemiyordum. Haftalar süren inzivanın ardından, konuşmaya devam etmesini istiyordum. Beceriksizce bir çaba gösterdim, şaka yapar gibi lafa girdim. Kurnaz ve arsız biri gibi göründüğümden emindim.

"Ayrıldıktan sonra da, Hayaletkafa İmparatorluğu'yla savaştın ve -neydi adı- Olduran Kılıç'ı kazandın, değil mi?" Basit, seramik yapımı kılıcını işaret ettim.

Bir süre hiç tepki vermedi ve sonra birdenbire yüzü güzel bir gülümsemeyle aydınlandı. Gülümseyince bir oğlan çocuğuna benziyor.

"Bu da bir başka anlam zinciri," dedi, "yarısı kaybolmuş bir zincir. Hayaletkafalar çoktan yok oldu ama Bas-Lag'in her yerinde

İmparatorluğun kalıntıları var. Kılıcımın bir Hayaletkafa eseri olduğu da doğru."

Neler ima ettiğini anlamaya çalıştım. *Kılıcım Hayaletkafa tekniklerinin bir eseri*, diye düşündüm, sonra, *Kılıcım bir Hayaletkafa tasarımı*, ama yüzüne baktığımda, kesinlikle söylediği şeyi kastettiğini anladım.

Afalladığımı apaçık görüyor olmalıydı. Başını çabuk çabuk salladı.

"Kılıcım üç bin yıldan daha eski," dedi.

Olanaksız. Onu gördüm. Basit, biraz aşınmış ve çağlarını izini taşıyan bir çömlek parçası. Eğer elli yıllık olduğunu söyleseydi de şaşırırdım.

"Adı da..." Yine aynı şekilde gülümsedi. "Bir başka yanlış anlama. Bu kılıcı çok uzun bir araştırmanın sonunda, ölü bir bilimde ustalaştıktan sonra buldum. Ona *Olasılık* Kılıcı diyorlardı. Olduran değil." Yavaşça konuşuyordu. "Olabilir, olamayabilir. *Olabilir, güç* değil, *gizil güç* anlamına geliyor. Gerçek adının yozlaştırılmış hali. Bir zamanlar bunun gibi bir sürü silah vardı," dedi. "Şimdi, sanırım bir tek bu kaldı.

"O bir Olasılık Kılıcı."

Dönüş yolunda bile bilim adamları plan yapıp durdular. Onları bekleyen işi hafife almıyorlardı. Daha zorlu bir çalışma bekliyordu hepsini.

Üçlü Çatal geldiği yönün aksi istikamette gitmiyordu: Armada bıraktığımız yerde değildi, hareketine devam ediyordu. Bellis'in anlayamadığı o tuhaf yöntemlerle, hiç durmaksızın Armada'ya doğru gidiyorlardı.

Gri bulutların ve mermi gibi düşen yağmur damlalarının saldırısına uğrayan hava gemisi hızlanmaya başladı. Bellis toplantı odasının penceresinden çalkantı halindeki denize ve göğün sonundaki kara bulutlara baktı.

Bir fırtına yaklaşıyordu.

Kötü havanın en kötü zamanını geride bıraktılar. Fırtına kendi sınırları içinde çok şiddetliydi ama hızlı ilerlemiyordu. İç kısmında

kıyamet kopuyordu. *Üçlü Çatal* fırtınanın yanından geçerken, gölgesiyle yarışır gibi hızla gelen bir yağmura yakalandı.

Armada'nın, arızalı bir yığın teknesinin ufkun ötesine uzandığını ve aşağısındaki suda çok geniş bir alana yayıldığını gördüğünde, şehrin büyüklüğü Bellis'i şaşkınlık içinde bıraktı. Bozuk ve onarılmış gemiler şekilsiz ve düzensiz bir biçimde dalgaların üzerinde parlıyordu, suyun üzerinde rastgele yayılmışlardı ve hiç yer değiştirmiyorlardı. Onu binlerce kilometre boyunca çeken römorklar ve buharlılar, şehir durunca ondan ayrılmıştı ve birçoğu yük taşıyarak etrafında dolanıp duruyordu. Bellis yine bunlara gereken yakıt miktarını düşündü. Armada'nın korsan gemilerinin bu kadar açgözlü olmasına şaşırmamak gerekiyordu.

Onu gördüğünde, ne olduğunu anlayamadığı büyük bir duygu seline kapıldı.

Şehrin dış kenarında *Terpsikor*'u gördü. Ayrıca *Sorghum* kuyusunun anlaşılması güç sınırları gözüne ilişti, tepesinden çıkan alevi, bunun yarattığı akımla dalgalanan havayı gördü. Ayaklarının etrafında tekneler kaynaşıyor, basınç altındaki damarlardan, yüzyıllardır akan petrol ve kayasütü çıkarıyordu. Armada bir kaynağın üzerine gelmişti. *Sorghum* yapılacak güçlü büyü için yakıt depoluyordu.

Zarganadenizi'nin arkasına gelmişlerdi. Direklerin üzerinden dikkatle geçiyorlardı. Aşağıda, *Üçlü Çatal*'ın izini takip eden, meraklı bir yığın şekil vardı: hava kabinleri ve yalnız baloncular, tuhaf hantal görünüşlü hava gemileri.

Üçlü Çatal, *Azamet*'le aynı yükseklikte kalarak, *Muhteşem Doğu*'nun güvertesine indi. Bellis etraftaki gemilerden ve küçük hava araçlarından dışarı bakanları görüyordu ama *Muhteşem Doğu* kapatılmıştı. Güvertesi neredeyse bomboştu. Bir muhafız grubu onları bekliyordu ve başlarında, yüzündeki sevinç ta uzaktan okunan erkek Sevgili duruyordu.

Bellis adamın suratında yeni bir kesik gördü, iyileşmeye başlamış bir kabuk. Dudaklarının sol kenarında başlıyor ve çenesinin altına kıvrılıyordu. Bellis'in Sevgili'nin kendi üzerinde açtığını duyduğu yaranın diğer eşiydi bu.

Sevgililer birbirlerini görünce uzun bir sessizlik oldu, sonra karşılıklı yürüyerek birbirlerine sarıldılar. Birbirlerini itip çekiştirmeye başladılar. Dokunuşları tutkulu ve yoğundu ve bir iki dakika kadar sürdü. Kucaklaşmaya benzemiyordu: Sevgililer sanki ağır çekimde bir kavgaya girişmişlerdi. Görüntüleri Bellis'i son derece rahatsız etti.

Sonunda ayrıldılar. Bellis birbirlerine fısıldadıklarını duyacak kadar yakınlarında duruyordu. Sevgili erkeğini tokatlıyor, gittikçe daha sert bir şekilde boynunu ve yüzünü tırmalıyordu. Adamın yeni kesiğine dokununca, sanki karşısındaki bir bebekmiş gibi ellerinin hareketi birden yumuşadı.

"Tam konuştuğumuz gibi," diye fısıldadı kadın Sevgili, kendi yarasına dokunarak, "tam konuştuğumuz anda. Beni hissettin mi? Söyle? Yemin ederim ben hissettim, seni hissettim, her santiminde, kanımın her damlasında."

Ahşap kaplı oda mühendis ve politikacıların eski yağlıboya tablolarıyla doluydu –Yeni Crobuzonlular anlamsız bir şekilde çalıntı geminin duvarlarında çürümeye bırakılmışlardı. At nalı şeklindeki büyük bir masanın etrafında Armada Senatosu oturmuştu: Onların karşısında Tintinnabulum, *Üçlü Çatal*'daki bilim adamı ve mühendis gruplarının liderleri ile Krüach Aum vardı. Şaşkın bakışlı anofelin yanında da Bellis oturuyordu.

Armada Senatosu sekiz yıldır toplanmamıştı. Ama ilçelerin yöneticileri *Üçlü Çatal*'ın dönüşünü, Armada tarihindeki bu kırılma anını oylamaya açmayı beklemişlerdi. Ne yapılacağına gelişmelere göre karar verilecekti.

Armada'daki her ilçenin Senatoda bir oyu vardı. Bazı ilçeleri tek bir kişi, bazılarını ise küçük gruplar temsil ediyordu. Bellis gözlerini yavaşça, uzun masada gezdirdi, bütün liderlere tek tek baktı. Kim olduklarını anlamak zor değildi.

Bragi-nod, Jhour'un kaktüs kraliçesi, yanında danışmanları.

Kitapkent, kafa kafaya vermiş, çeşitli jestler ve kimyasal püskürmelerle konuşan ve söyledikleri insan yardımcıları tarafından çevrilen bir üçlü yönetim tarafından temsil ediliyordu. İsimlerini

bilmiyordu: İlçeyi, nöbetleşe yöneten küçük bir politik grubun sembolik başkanlarıydılar.

Masanın hemen sonunda keşiş cübbeli bir adam vardı: Bask temsilcisi. Onun yanında hırpani kılıklı altmış yaşlarında birisi oturuyordu. Adamı posterlerinden tanıdı –Sen-Ve-Senin bölgesinin ticaret kralı Friedrich'di. Onun da yanında gri ve yaralı suratlı bir adam vardı: Shaddler'ın generali.

En büyük grubu İtevi'nden gelenler oluşturuyordu. Demokratik Konsey'in büyük bir bölümü orada gibiydi –karmakarışık ırklardan kadın ve erkekler, bir çarkın dişleri misali bir masanın etrafına toplanmışlardı. Aralarında sürekli fısıldaşıyor ve Zarganadenizi temsilcilerini gözle görülür bir düşmanlıkla izliyorlardı.

Masanın sağ taraftaki ucunda ise Sevgililer vardı. Yalnızca izliyor, hiç konuşmuyorlardı. Sessizce birbirlerinin yanında oturuyorlardı, yüzleri uyguladıkları şiddetin bir aynası gibiydi.

Tam karşılarında ise, gözlerini onlara dikmiş, savunmacı bir düşmanlık sergileyen İtevi konsey üyelerinden çok daha dikkatle ve zekice izleyen, siyah ve basit giysiler içerisinde soluk yüzlü bir adam vardı, ve Bellis adamı daha önce hiç görmemişti. Geniş burunlu ve kalın dudaklıydı. Kıvırcık saçları adamda asi görünen tek şeydi. Gözleri olağanüstüydü. Koyu ve berrak. Büyüleyici.

Hafifçe ürpererek adamın Sevgililer'in en büyük düşmanı, Kurak Şelale ilçesinin lideri olduğunu fark etti. Toplantının gün batımından sonra yapılma nedeni oydu. Vampirdi o –Brucolac'dı.

Bu toplantının bir formalite olduğuna ve başrol oyuncularının konumlarına çoktan karar verilmişti. Tartışmalar ve didişmeler çok resmî bir havada yapılıyor, dile getirilmeyen bağlılıklar ve düşmanlıklar alttan alta kendini sezdiriyordu. Bellis kendisine soruldukça konuşuyor, dil ile ilgili konularda kısaca fikrini söylüyordu.

Sevgililer'in planlarına katılan beş ilçe vardı. Kitapkent, plana kendini çok kaptırmıştı; Jhour ve Shaddler onun paralı adamıydılar ve isteneni yapacaklardı. Sen-Ve-Senin ilçesinden Friedrich, oyunu Sevgililer'e satmıştı, onların diğer bütün ilçelerden daha fazla ödeyeceğini bilerek ve hiç utanmadan hem de.

Yalnızca, birlikte hareket eden Bask ve İtevi ve tek başına duran Kurak Şelale'nin Brucolac'ı Sevgililer'e karşıydı. Beşe karşı üç. Plan hemen uygulamaya konulacaktı.

"Bize haber verilmedi," dedi İtevi temsilcilerinden Vordakine. Sert bakışlı bir kadındı, Sevgililer'i dürüst davranmamakla suçluyordu. Friedrich'i ya da Kitapkent'in keprilerini caydırmak için umutsuzca çabalıyordu. "Çapulcuları Crobuzon kuyusu *Sorghum*'u çekip getirdiğinde, Zarganadenizi bize niyetlerinin ne olduğunu söylemedi. O zaman tek konuşulan şey, artan enerji ve güç, elektrik üretimi ve ucuz yakıttı. Kayasütünün adı hiç geçmiyordu. Şimdi ise bütün bu ucuz gücün deniz şeytanı projesine vakfedildiğini görüyoruz. Deniz şeytanını ele geçirdiklerinde ne yapmayı düşündüklerini bilen var mı?"

Brucolac ilk kez ayağa kalktı. Bellis, adamın gözlerini, Sevgililer'in grubuna, özellikle de Doul'a diktiğini fark etti.

"Evet, sorun bu *işte*," dedi hiç beklenmedik bir şekilde. Sesi hırçın, sanki boğazını yırtar gibiydi. "Sorun bu." Uzun çatallı dili titredi. Bellis gözlerini kocaman açtı. "Ne yapmayı düşünüyorlar? Bir deniz şeytanıyla ne yapılabilir? Nereye gidilebilir?"

Ticaret kralı Friedrich kıpırdandı ve tükürdü. Vordakine ondan destek bekleyerek, Bellis'in hiç bilmediği sözlerini ve geçmişte yapılan iyilikleri anımsattı. Adam başını çevirdi. Kadın aklını çelememişti. Friedrich Sevgililer'e baktı ve onlar da ona bakıp gülümseyerek aynı anda kafalarını salladılar.

Bu tavırla, *Biz seni satın alırız*, demek istiyorlardı ve *eğer İtevi ve Bask ilçesi ya da bir başkası bize karşı birleşiyorsa, biz onlardan fazlasını öderiz. Sen yalnızca fiyatını söyle.*

Odanın karşısında, deniz şeytanının çıkarılmasına karşı olanlar oturuyordu, yaşlı ve bitkin görünüyorlardı.

Kuyu, kitap, Krüach Aum'un kendisi –Sevgililer'in planlarının hep işlediğini fark etti Bellis.

Gece olmuş, pencereden bakınca fırtına kilometrelerce uzaktan bile hâlâ görülebiliyor, aniden çakan şimşeklerle etraf kısa süreliğine aydınlanıyordu. Etrafı, yeni yeni anlamaya başladığı güçlerin

temsilcileriyle çevrili, çoktan yok olduğunu sandığı bir ırktan birinin çevirmenliğini yapan Bellis kendini umutsuz ve yalnız hissediyordu.

Odadan son çıkanlardan biriydi. Kapıya geldiğinde başını kaldırıp Uther Doul'a baktı ama onun kendisine bakmadığını fark etti. Gözleri ve ağzı bir cam gibi donuk bir halde karşısında duran Brucolac'e bakıyordu.

Sevgililer gitmişti. Bütün diğer temsilciler de öyle. İçeride, yalnızca Uther Doul ve Brucolac ile ikisinin arasında duran Bellis kalmıştı.

Gitmek için can atıyordu ama Doul, sanki bir kavgaya hazırlanıyor gibi ayağını önüne dikmişti. Adamı itip geçemezdi, bir şey söylemeye de korkuyordu. Diğer tarafında ise darmadağınık saçları, hafifçe aralanmış dudakları, titreyip duran korkunç diliyle Brucolac duruyordu. Bellis ikisinin arasında kapana kısılmış, kımıldayamıyordu. Ona hiç aldırış ettikleri yoktu.

"İçin hâlâ rahat mı, Uther?" diye sordu Brucolac. Sesi, sevimsiz bir fısıltı halinde çıkıyordu.

Uther Doul yanıt vermedi. Brucolac'ın yüzünde buz gibi, yapmacık bir gülümseme belirdi.

"Bunun sona erdiğini sanma, Uther," dedi. "İkimiz de bu soytarılığın sonunu biliyoruz. Burası karar verme yeri değil."

"Ölüadam Brucolac," dedi Doul, "Bu proje ile ilgili endişelerini duyduk. Duyduk ve umursamıyoruz. Şimdi, izninle, Krüach Aum'u ve çevirmenini yerlerine götürmem gerekiyor." Doul gözlerini vampirin soluk yüzünden ayırmıyordu.

"*Dikkat* ettin mi, Uther," dedi kibar bir sesle Brucolac, "diğer birkaç itirazcı da sonunda bir şeyler olduğunu anladı, ne dersin?" Yavaşça Uther Doul'a doğru yürüdü. Bellis donup kalmıştı. Deli gibi odadan çıkmak istiyordu. Yıllardır hep dikkatli ve soğukkanlıydı. Kendisinde denetleyemediği çok az duygu vardı.

Brucolac'ın onu dehşete düşürdüğünü fark etmek onu fazlasıyla şaşırtmıştı. Adamın sesi sanki, tamamen onun korkularına ayarlıydı.

Oda karanlıktı, gaz lambaları sönmüştü, bir iki tane mum yanıyordu yalnızca. Ama adamın uzun boyunu, bir dansçı gibi kıvrak hareketlerle (*Uther Doul kadar kolaylıkla*) yaklaştığını görebiliyordu.

Doul sessizdi. Kımıldamadı.

"Vordakine'in bundan sonra ne olacağını sorduğunu işittin. İçlerinde en iyisinin o olduğunu söylemiştim. Sonunda anlamaya başlıyorlar, Uther," diye fısıldadı Brucolac. "Onlara ne zaman söyleyeceksin, Uther? Planı ne zaman öğrenecekler?

"Benim karşıma çıkabileceğine," diye birden vahşileşen bir sesle devam etti, "*gerçekten inanıyor musun*? Beni yenebileceğini mi sanıyorsun? Projenin benim rızam olmadan devam edebileceğini mi sanıyorsun? Benim... *kim* olduğumu... *biliyor* musun?"

Sanki kullandığı lehçenin kendisi, çıkmasına izin verdiği her sözcükten nefret ediyormuş gibi, öksürük ve yutkunmalardan oluşan bir dille konuşmaya başladı.

Yüksek Cromlech dili.

Her ne dediyse, bunları duyan Uther Doul'un gözleri birkaç saniyeliğine kocaman açıldı. Sonra bir şeyler söyledi.

"Ah, evet, Brucolac," dedi. Sesi sert ve bir çakmak taşının kenarı kadar keskindi. Bellis orada değilmiş gibi, onun üzerinden, dimdik vampire bakıyordu. "Ne olduğunu çok iyi biliyorum. Senin aslında ne olduğunu, herkesten çok ben biliyorum."

Adamlar, birbirlerinden birkaç adım uzaklıkta, aralarında gönülsüz bir hakem gibi duran Bellis'le durmuş, hiç kımıldamadan birbirlerine bakıyorlardı.

Doul, "Sana incelik göstererek bir soylu unvanıyla sesleniyorum, *Ölüadam*," dedi, tıslar gibi bir sesle. "Ama benden daha soylu değilsin. Sen hortlaksın, ölümsüzlerden değilsin. Ne olduğunu unutuyorsun, Brucolac. Senin gibilerin açıkça yaşamalarına izin verilen bir başka yer daha olduğunu unutuyorsun. Sığınmacılarınızın terk ettiği yer. Ölülerin yönettiği ve canlıları koruduğu yerde sizlerden korkmak için bir neden yok. Yüksek Cromlech'de vampirler olduğunu da unutuyorsun." Brucolac'ı işaret etti.

"Canlıların olduğu varoşların gerisinde yaşıyorlar. Kümes gibi evlerde. Gecekondularda." Gülümsedi. "Her gece, güneş battıktan sonra, rahatça barakalarından çıkıp şehre dağılıyorlar. Paçavra içindeki çöp bacaklılar duvarlara yaslanıyor. Bitkin ve aç, ellerini açıyorlar. Dileniyorlar." Sesi yumuşamış ama acımasızdı. "Canlılara

yalvararak onlara acımalarını istiyorlar. Arada sırada içimizden biri nasılsa yalvarmalarına karşılık verecek, acıyarak ve tiksinerek, kendi yardımseverliğimizden utanarak bir binanın saçaklarının gölgesinde bileklerimizi uzatacağız. Sen ve senin türün, açlıktan kendini kaybetmiş bir haldebunlara yapışacak ve mutlulukla yaltaklanarak, birkaç yudum çekecek, sonunda yeterince aldığını söyleyip elimizi çekince yalvarıp ağlayarak biraz daha isteyecek, belki de çok uzun süre bekleyen mideniz bunu kaldıramadığından kusacaksınız ve sizi küçük besininizle mutlu, pislik içinde yuvarlanır bir halde bırakarak oradan ayrılacağız.

"Yüksek Cromlech'de senin ne olduğunu çok iyi biliyoruz, Brucolac." Yine gülümsedi.

"Keşler. Bazılarımızın hoş gördüğü, bazılarımızın nefret ettiği ve hepimizin, canlı ya da ölü olalım, acıdığı varlıklar.

"Bu yüzden," birden tükürdü, "sakın beni korkutmaya kalkma. Çünkü, evet, Brucolac, senin aslında ne olduğunu çok iyi biliyorum."

Kimse bir şey söylemedi. İki adam kımıldamadan birbirine bakıyordu. Yalnızca Brucolac'ın dili oynuyor, havayı tadıyordu.

Sonra birden yok oldu.

Bellis gözlerini kırpıştırdı ve etrafına bakındı, havada bir kımıltı, bir iz, Brucolac'ın aniden gidişiyle ardından yükselen bir toz zerresi aradı. Başını tuttu. *Bana ne yaptı*, diye düşündü. *Nasıl yapıyor bunu? Hipnoz mu? Kahretsin, Doul'dan bile hızlı...*

Kalbi sakinleşip nefesi normale dönerken, Uther Doul'un ona baktığını fark etti.

"Benimle gel," dedi adam, sesi sanki hiçbir şey olmamış, sanki Bellis hiçbir şey izlememiş gibi donuk ve heyecansızdı. "Krüach Aum'a yardım etmelisin."

Odadan çıkarken, tökezlememeye çalışıp, tir tir titreyerek Brucolac'ın söylediği şeyi düşünüyordu.

Nereye gidiyoruz? diye merak ediyordu, Uther Doul'un arkasından giderken.

Plan ne?

28

Uzun bir sessizlikten sonra fırtına patladı.

Bir hortum etrafı kasıp kavurmaya başladı. Gece sıcaktı. Armada'ya bir sağanak indi. Boşalan halatlar havada kavisler çizerek gemilerin ve evlerin yanlarına çarpmaya başladı. Gök gürüldüyor, şimşekler çakıyordu.

Uzun zamandır şehrin karşılaştığı ilk kasırgaydı, ama sakinleri, deneyimli bir beceriyle davranıyorlardı. Hava gemileri yere indirilmiş, muşambalarla örtülmüş bir halde meydanlarda, havanın açmasını bekliyorlardı. *Üçlü Çatal* ve *Azamet* ise, *Muhteşem Doğu*'ya bağlanmış, çok büyük olduklarından üzerleri örtülememiş, şiddetli rüzgârla bir inip bir kalkıyor, yerlerinde huzursuzca kımıldanıp duruyorlar, kocaman gölgeleri gemilerin ve evlerin üzerinde dolanıyordu.

Deniz, tekneleri hızla ayırır ya da iyice çekerek bağlarını koparabilir diye, en güçlü köprü ve zincirlerinin dışında, şehirdeki her bağlantının bir ucu serbest bırakılmıştı. Fırtına sırasında Armada'da dolaşmak olanaksızdı.

Armada'nın teknelerin arasındaki kanalları dolduran suları deli gibi çırpınıyor, kabarıyor ama dalga oluşturamıyorlardı. Suyun, şehrin çevresini saran teknelere çarpmasını engelleyecek böyle engeller yoktu. Basil ve Denizkestanesidikeni Rıhtımları'nın girişlerindeki tekneler bir araya toplanmış, içerideki saldırı ya da ticaret gemilerinin –Armada ya da ziyaretçi gemileri– etrafını sararak onları korumaya almışlardı. Şehrin sınırlarının ötesinde ise, römorkörler, savaş ve korsan gemilerinden oluşan bir filo, yüzen evlerinin liman duvarlarına doğru sürüklenmemek için iyice uzağa demirlemişlerdi.

Yalnızca şehrin alt kısımlarının muhafızlığını yapan semender-adamlar, deniz ejderleri ve Yunus Piç John fırtınadan pek rahatsız olmamışlardı. Fırtınadan uzakta, yüzeyin altında oturuyorlardı, ancak yunus arada bir soluk almak için başını sudan çıkarıyordu.

Muhteşem Doğu'nun bir koridorundaki pencereden dışarıya göz atan Uther Doul, dönüp Bellis'e baktı.

"Bundan daha kötüsü gelecek," dedi. Bellis, önce onun ne demek istediğini anlamadı. Sonra Krüach Aum'un kitabındaki masalı anımsadı: Şimşek çaktıran güçlerle deniz şeytanının çağrılmasını.

Cehennemî bir fırtınaya neden olacağız, değil mi? diye düşündü.

Bellis, Aum'a kendisinden istenildiği gibi, Saltça öğretmeye başladı. Bu onu rahatsız ediyordu. Anofellerin, Dreer Samher ve Kohnid'in sürdürdüğü, dünyayla bağlarının kesilmesi kuralını çiğnemiş olduğunun bilincindeydi. Ne kadar çıkarcı amaçlarla koyulmuş olursa olsun, bu kurallar Bas-Lag tarihindeki en korkunç imparatorluklardan birine karşı alınan koruyucu önlemlerdi. Kendisine Aum'un erkek ve yaşlı olduğunu, hiç kimse için bir tehlike oluşturacak durumu olmadığını anımsatmak zorundaydı.

Aum çalışmalarına bir matematikçinin titizliği ve mantığı ile yaklaşıyordu. Arınadalıların kısa ziyareti sırasında bile şaşırtıcı sayıda sözcük öğrenmiş olduğunu görmek Bellis'i huzursuz ediyordu (Adadan birilerine bu dili öğretip öğretmediklerini merak ediyordu).

Yeni Crobuzonlular ya da Jhesshul ya da Mandrake Adaları'nın halkları, Shankellliler ya da Perrickliler için Saltçayı öğrenmek kolaydı. Öte yandan, Krüach Aum, bu dilin bileşenlerinden hiçbirini bilmiyordu. Yüksek Kettai ile aynı kökten gelen bir şey yoktu –ne sözcük, ne de gramer. Yine de Saltça'yı çözebildi, özenle isim ve fiil çekimlerinin, dil bilgisi kurallarının listelerini çıkardı. Yöntemi Bellis'inkinden farklıydı, ama hiçbir sezgiselliği ve daha kolay kavramasını sağlayacak bir dil eğitimi olmaksızın, yine de hızlı bir şekilde ilerleme gösterdi.

Bellis artık kendisinin gereksiz kalacağı; oturup anlamadığı türde bir bilimselliğe sahip notlar almak zorunda olmayacağı zaman-

ların gelmesini dört gözle bekliyordu. Kütüphanedeki işini bırakmıştı. Sabahları Aum'a ders veriyor, öğleden sonraları ise Aum ile Zarganadenizi'nin bilim komitesi arasında çevirmenlik yapıyordu. İki işi de sevmiyordu.

Gündüzleri Aum'la yemek yiyor, akşamları ise bazen, yanlarına takılan Zargandenizli bir muhafız ile onu şehirde dolaştırıyordu. *Başka,* diye düşünüyordu, *ne yapabilirim?* Onu Croom Parkı'na, Zarganadenizi'nin işlek caddelerine, alışveriş yerlerine, Jhour ve İtevi'ne götürdü. Büyük Çarklar Kütüphanesi'ni gösterdi.

Durup sessizce, onu gördüğüne gerçekten mutlu olmuş görünen Carrianne ile konuşurken, Aum raflara göz gezdirdi. Gitmeleri gerektiğini söylediğinde, adam başını çevirmiş ve yüzündeki ifade –huşu haline benzer bir saygı, mutluluk ve acı– Bellis'i gerçekten ürkütmüştü. Ona Yüksek Kettai dilinde yazılı olan kitapların durduğu rafları gösterdi, adam bu kadar bilgiyi elinin altında bulmaktan ötürü sarhoş olmuş gibi sendeliyordu.

Günlerini Zarganadenizi yetkilileriyle geçiriyor olmaktan hafif bir huzursuzluk duyuyordu: Sevgililer, Tintinnabulum ve adamları ile Uther Doul.

Nasıl böyle oldu? diye merak ediyordu.

Bellis geldiği ilk andan itibaren şehirden uzak durmuş, acısını taze tutmaya özen göstermişti. Kendini böyle tanımlıyordu.

Burası benim evim değil, demişti kendi kendine, defalarca tekrarlayarak. Gerçek eviyle bir bağlantı kurma şansı karşısına çıktığında bütün tehlikesine karşın o şansı kullanmıştı. Yeni Crobuzon'a ait olmaktan vazgeçmemişti. Şehrinin karşı karşıya kaldığı korkunç bir tehlikeyi keşfetmiş ve onu kurtarmanın (büyük tehlikeyi göze alarak, dikkatli bir planlama ile) bir yolunu bulmuştu.

Tam bunu yaparken, denizin öte yanından Yeni Crobuzon'a ulaşmaya çalışırken de, Armada'ya ve onun liderlerine sıkı sıkıya bağlanmıştı.

Nasıl böyle olmuştu?

Bu onu acı acı güldürdü. Gerçek evi için en iyisini yapmış, bunun sonucunda da hapishanesinin yöneticileriyle birlikte çalışmış

ve kendisini istedikleri yere götürecekleri gücü kazanmalarına yardım etmişti.

Nasıl böyle oldu?

Hem Silas nerede?

Tanner, her gün anofel adasında yaptığı şeyi düşünüyordu.

Gönül rahatlığıyla düşünebildiği bir şey değildi bu. Duygularından emin olamıyordu. Anısını bir acıyı deşer gibi kurcaladığında içinde bir parça da gurur olduğunu fark etti. *Yeni Crobuzon'u kurtardım*, diye düşündü, buna pek inanmasa da.

Orada bıraktığı az sayıdaki insanı düşündü. Birlikte içki içtiği arkadaşlarını, dostlarını ve kız arkadaşlarını: *Zara, Pietr, Fezhenechs ve Dolly-Ann...* Dalgın bir halde onları düşünüyordu, sanki onlar çok benimsediği bir kitabın kahramanlarıydı.

Onlar da beni düşünüyor mu? Beni özlüyorlar mı? diye geçiriyordu aklından.

Hepsini çoktan geride bırakmıştı. Demir Körfez'deki iğrenç cezaevinde ve *Terpsikor*'daki o tekdüze yerde o kadar uzun bir süre geçirmiş ve derken yaşamı birdenbire ve o kadar olağanüstü bir biçimde yenilenmişti ki, Yeni Crobuzon onda silinmeye başlayan bir anı haline gelmişti.

Ancak yine de duygulanıyordu, bu şehrin onu biçimlendirdiğinin farkındaydı. Oranın yok edilmesine izin veremezdi. Tanıdığı kadınların ve erkeklerin öldürüldüklerini aklına getiremiyordu bile. Bu yüzden –bunu düşünmek onu çok şaşırttı– onlara, aldıklarını asla bilemeyecekleri bir veda armağanı vermişti. Yeni Crobuzon kurtarılmıştı. O kurtarmıştı.

Bunun ayrımında olması onu yiyip bitiriyordu. Huzursuz ediyor ve utangaç bir gurur duyuyordu. Yaptığı çok büyük bir şeydi, tarihin akışını değiştirecek bir şey. Şehrin, kendilerini kimin kurtardığını asla bilmeden, savaşa hazırlanışını gözünün önüne getirdi. Öylesine büyük bir işti; o ise oturmuş, kaşlarını hafifçe kaldırarak bunu, sanki küçük bir ayrıntıymış gibi düşünüyordu.

Armada'ya ihanet etmiş değildi, gerçekten de. Kimsenin canı yanmamıştı, onlar için ufak bir şeydi bu, bir gecelik kaçamak.

Birkaç saatini ayırmış ve Yeni Crobuzon'u kurtarmıştı. Bundan mutluluk duyuyordu. Yargıçlarına ve ceza fabrikalarına rağmen hem de.

Onu kurtarmıştı. Şimdi artık hoşçakal demeliydi.

Deniz şeytanı, Bas-Lag denizlerine pek sık gelmezdi. Katmanlar arası yaşamın karmaşası anlaşılmaz ve değişkendi. Ne Tanner Sack, ne de iş arkadaşları, Bas-Lag'de delik açan yaratığın kısmen ya da bütün olarak mı ortaya çıktığını, kimsenin tam olarak bilmediği boyutlarıyla (bir tek hücreli, uçsuz bucaksız bir tuzlu su planktonu), dünyalar arasındaki yarıklarda kendiliğinden ortaya çıkmış bir sahte-organizma olup olmadığını bilmiyordu. Hiç kimse bilmiyordu.

Bütün bildikleri, Krüach Aum'un anlaşılmaz notlarını okuyan Bellis Coldwine'ın onlara anlattıklarıydı.

Anofel, bu yeni ortamında serseme dönmüştü, ama bu dikkatini yoğunlaştırma, sorularına yanıt verme becerisini etkilemiyordu. Aum, yeni iş arkadaşlarına her gün, ne yapacaklarıyla ilgili yeterli bilgiyi veriyordu.

Onlara tasarımlar çiziyordu, koşum tasarımları (bir savaş gemisinden büyük), bir gem ve yular. Mühendisler deniz şeytanının neresinin bunun içine gireceğini, hangi etinin hangi parçanın içine sıkıştırılacağını tam anlamasalar da, donanımın çalışacağını söyleyen Aum'un sözüne inanıyorlardı.

Bilim, planlar inanılmaz bir hızla ilerliyordu. Mühendisler ve bilim adamları ne kadar yol katettiklerini, ne kadar hızlı çalıştıklarını ve nasıl çalışmaya devam ettiklerini kendilerine anımsatmak zorunda kalıyorlardı. Hepsi de, Aum olmadan, daha önce ne düşünmüş olurlarsa olsunlar, bu işi başaramayacaklarını çok iyi biliyordu. Ancak onunla çalışmaya başlayınca, ona ne kadar gereksinimleri olduğunu anlamışlardı.

Boyunduruğun bağlantı yerlerindeki kapalı bölmelerde deli gibi çalışan birleşik makineler, üçlü-değişim kazanları ve devinimi düzenleyecek karmaşık makara sistemleri, hepsi derin denizin dondurucu karanlığında, şehrin altında kilometreler boyunca sarkan dev zincir halkalarının sonunda beklemedeydi.

Peki, ya bunlar işe yaramayacak olursa? Zarganadenizi'nin eski denizaltı araçlarının yenilenmesi gerekecekti.

Yapılacak çok fazla iş vardı.

Tanner mutluluk içinde ellerini ovuşturdu.

Fırtınadan sonra Arınada'nın kendine gelmesi sadece bir gün sürmüştü: Güvertelerden taş ve kırılan tahta parçalarının temizlenmesi; köprülerin bağlanması; birkaç kayıp ya da ölünün, sağanağa dışarıda yakalananların sayılıp yaslarının tutulması.

Bunlar yapıldıktan sonra, Zarganadenizi, daha da akıl almaz bir hızla, tarihî projesi için gereken şeyleri yapmaya geri döndü.

Arınada'nın altında kimsenin bilmediği eski, beş tane zincir vardı. Tanner Sack ve arkadaşları bunları aşağıya kadar izledi, uçlarını buldu. Zarganadenizi'ndeki endüstriyel kapasitenin tamamı, Kitapkent, Shaddler ve Sen-Ve-Senin'dekilerin tümü, doğrudan Tintinnabulum'un kontrolüne ve proje komitesine devredilmişti. Yapım çalışması başladı.

Son zamanlarda el konulan gemilerden bazıları işe yaramaz diye ayrılmıştı. Bunlar parça parça söküldü. Üstleri binlerce kadın ve erkekle kaynıyordu: İskeledeki sürekli işler, iskeleti oluşturacak gruba bırakıldı ve şehrin gündelik işçilerine çok yüksek ücretler verildi. Savaş gemilerinin dış iskeletleri, buharlıların kirişleri ve iç donanımı, dev metal direkler söküldü. Teknelerin dış cepheleri soyuldu, içlerinde ne varsa alındı ve ortaya çıkan tonlarca metal, mavnalar ve hava gemileri kanalıyla fabrikalara taşındı.

Deniz şeytanının koşumu yapılırken, daha önceki hizmetlerinin kullanımlarından kalan yaraları hâlâ taşıyan kiriş ve civatalar kullanılacaktı. Dökümhanelerde, yeniden şekillenemeyecek kadar aşınmış demirler eritildi.

Armada, yaygın bir büyü geleneğine sahip değildi. Ama korsanlar arasında işini iyi bilen metal-büyücüleri vardı ve bunlardan oluşan ekipler fabrikaya geldi. Mühendislerle birlikte çalışmaya başlayarak kocaman kazanlarda, metalleri güçlendirip hafifletecek ve birbirine bağlayacak gizli bileşimler yaptılar. Sonunda, Zarganadenizi'nin kayasütü stoklarının birazı kullanıldı. Sıvı ufak

şişeler içinde getirildi, ağır ve yoğundu. Şişenin kapağı açıldığında etrafa sersemletici kokular yayılıyordu, baharat ve petrol gibi. Camın arkasında sedef gibi parlıyordu.

Metal-büyücüleri bir yandan büyülü sözler söyleyerek, ondan ölçülü damlalar alıyor, ellerini güçlü akıntılar halinde eriyen metalin üzerinde dolaştırıyor, ona enerji yüklüyor, sonra da mühürlüyorlardı.

Metali haddeden geçirip, dövdükten ve başka anlaşılmaz işlemlerden daha geçirdikten sonra, deniz şeytanının yularının parçaları, batiskaflar tarafından, şehrin altındaki yerlerine taşınmaya başladı. Bir dalgıç ordusu, suda renkler saçarak cızırdayan kimyasal kaynak makineleriyle bunların üzerinde çalışıyor ve yavaş hareketlerle çekiçlerini, vida anahtarlarını sallıyorlardı.

Bu, birdenbire oluşan, inanılmaz bir endüstriydi.

Zincirler beş geminin altına yerleştirildi. Bunlar Kitapkent'in *Siren'i*; Jhour'un *Saskital*'i; büyük buharlı, *Kırmızıbalığın Feryadı*, Bask'ın ana gemisi; perili ilçenin dışındaki isimsiz dev yelkenli; ve Zarganadenizi'nin *Muhteşem Doğu*'suydu. Bu eski, dev gemilerin her birinin omurgasından ve yan kanatlarından, büyük bir kilisenin girişi kadar geniş, büyüyle eklenip örtülmüş demir bir kemer çıkıyordu. Bunların her birinden ise tekne boyunda bağlantılar sarkıtılmıştı.

Köpek balığı muhafızlar serbest bırakılmışlardı. Zincirlerin o zamana kadar fark edilmemiş olması hiç olası görünmüyordu. Söylentiler –daha önce neler yapıldığı ve şimdi neler olabileceği konusunda– almış yürümüştü. Bask ilçesinin, teknesinin altındaki zinciri kesmeye, Zarganadenizi'nin planlarını bozmaya çalıştığı söylenmekteydi ama zincir çok güçlü, çok büyüktü ve güçlü büyüler sayesinde çok korunaklıydı.

Muhteşem Doğu'nun en altındaki penceresiz bir odada yeni bir makine yapılıyordu. İşe yaramayan kazanlar ve bunların arapsaçına dönmüş, insan boyundaki boruları çıkarılmıştı, bir pas ormanını temizlercesine dışarı atılmıştı. Makine hayaletleri ortadan kalkınca, yere gömülü halde duran, yassı demirden yapılmış iki koca disk ortaya çıktı. Çevreleri birkaç metre uzunluğunda, bel yüksekliğinde

ve üzerleri yılların birikimi olan pislik ve yağ ile kaplı. Bunlar gemiye bağlı zincirin uçlarıydı, yüzyıllar önce, gövdesinden geçirilmiş, sonra da dövülerek düzleştirilmiş ve bağladıkları yerlere sımsıkı tutturulmuşlardı. Bu iş ilk denendiğinde yapılmıştı bu.

Tanner'ın aklından, *Bunu birisi daha önce düşünmüş*, diye geçti. Nesiller önce, saatlerce süren bu çalışma, denenen büyü, endüstri, planlama, uğraş ve derken, bunların hepsi bilinçli olarak unutuluyordu.

Bu iki küt zincir çıkıntının arasında, Tanner ve arkadaşları olağanüstü bir makine yapmaya başladılar. Krüach Aum'un saatlerce süren hesaplamalarına göre çalışıyorlardı.

Tanner planları dikkatle inceledi. Yaptıkları motor onun anladığı hiçbir kurala göre çalışmıyordu. Dev gibi bir şey olacaktı: Anlamadığı bir güç kaynağıyla çalışacak makinenin, piston ve çarklarının sesi bütün odayı dolduracaktı.

Pistonları çalıştıracağını düşündüğü kazanların tabanından başlayıp yukarıya doğru çalıştı. Zincir koçanlarıyla işe başladı. Bunları delerek, içlerine erimiş alaşımlar ve onların da içine, kauçuk ve katranla kaplı, bilek kalınlığında teller uzattı. Bunlar bacağı kalınlığında dönüştürücülerden, beyaz kilden yapılmış nervürlü sütunlardan geçerek, karmaşık kablolara, yalıtkanlara, farklı farklı makinelere bağlanıyordu.

Bu sakin bir makineydi, içinden geçen karmaşık enerjiler, *Muhteşem Doğu*'nun zinciri boyunca akarak o büyük yulara ve içindeki her ne ise, yüzeyin kilometrelerce altına uzanacaktı. Bir dürtü. Yem ve kamçı.

Deniz berraktı. Büyük su altı inşaat bölgesi dalgıçlarla kaynıyordu. Fabrika gemilerinin vinçleri parçaları aşağıya indiriyordu. Dev koşum kocaman zincirlerin ucunda şekillenmeye başlıyordu, hâlâ yüzeyin metrelerce aşağısında bağlı duruyordu, boyutları görenleri ürkütüyor, dış hatları egzotik ve anlaşılmaz, etrafı renk renk balıklarla, su altı araçlarıyla, kerevit ustalarla ve işçilerle ve Tanner Sack'le çevrili, hepsi su altının yavaş akışkanlığında salınıyorlardı.

Bazen suda bir titreşim oluyordu. *Sorghum* kuyusunun ayakları, destek aldığı silindir şeklindeki demir dubaların içinde kayboluyor, bu haliyle havada asılı gemilere benziyordu. Delgisinin mili dimdik aşağı iniyor, tonlarca ve tonlarca suyun içinden geçerek gözden kayboluyor, sonra, deniz tabanını bir sivrisinek gibi delerek besleniyordu.

29

Silas, Bellis'in dönüşünden üç gün sonra onu görmeye geldi.

Bellis onun ziyaretini bekliyordu -gözü hep kapıdaydı- ama yine de adamın gelişi onun için sürpriz oldu.

O gün, Carrianne ile yemek yemişti. Eski iş arkadaşını gerçekten seviyor, onu akıllı ve esprili buluyordu. Ama yine de, gülümsemek için bir çaba gösterse de, Bellis'in yalnızlık duygusu azalmıyordu. Kendi kendine acımasızca, *Bu beklenmedik bir şey mi?* diye sorup duruyordu. *Sen davet ediyorsun, sen faydalanıyorsun, sen yapıyorsun.*

Yeni Crobuzon'daki halini anımsadı, orada da pek farklı olmadığını kendine itiraf etti. En azından burada soyutlanmasının bir nedeni vardı; bu, devam etmesini sağlıyordu.

Carrianne, anofel adasının ayrıntılarını, havayı ve sivrisinek halkının davranışlarını öğrenmek istemişti. Melankolik bir hali vardı -Carrianne, buradaki yaşama ne kadar boyun eğmiş olsa da, karaya ayak basmayalı yıllar olmuştu ve Bellis'in anlattıkları onu geçmişin özlemiyle dolduruyordu.

Son geziden söz etmek Bellis için zordu. Onu, sanki çok uzakta kalmış, korkulu bir can sıkıntısı olarak anımsıyordu, arasına karışan daha önemli duygularla birlikte. Tartışamayacağı şeyler de vardı tabii. Anofeller, Samheri korsanları ve en çok da Krüach Aum hakkında, bilerek çok açık konuşmaktan kaçınıyordu.

Brucolac ve Uther Doul arasındaki ağız dalaşından sonra, Bellis, kafasını, Kurak Şelale'nin hâkimine takmıştı. Carrianne bilmek istediklerini ona anlattı, ilçenin politik yapılanmasını, Brucolac'ın altındaki vampir subay kadrosunu ve ilçenin kan vergisini.

"Onunla genellikle o zaman karşılaşıyorsun," dedi Carrianne. Doğalmış gibi davranmaya çalışıyordu ama Bellis, sesindeki dehşeti duyabiliyordu. "Her zaman değil –çoğu kez subaylardan biri alıyor– ama bazen. "Seni kesiyorlar, buranı ya da buranı ya da buranı," diye kalçasını, göğsünü ve bileğini gösterdi. Üzerine pıhtılaşmayı önleyici bir şey sürüyor ve kanı bir cam kavanoza çekiyorlar."

"Ne kadar alıyorlar?" diye korkuyla sordu Bellis.

"İki litre. Bu haliyle içen yalnızca Brucolac. Diğerlerine izin yok, onlar sulandırıyorlar. Ne kadar çok içerlerse, o kadar güçleniyorlarmış, öyle söyleniyor. Brucolac kadrosundaki subayları ne kadar titizlikle seçse de, bir iki tanesinin güç sahibi olma arzuları tehlikeli olabilir.

"Eğer geleneksel şekliyle, doğrudan damardan alacak olurlarsa, kendilerini kontrol edemeyebiliyorlar –niyetleri öldürmek değil. Zamanında bıraksalar bile, bulaşma tehlikesi var. Tükürükleriyle. Kanlarını doğrudan içtikleri ve canlı bıraktıkları herkesin onlara rakip olma tehlikesi var."

Bellis, Carrianne'i, Kurak Şelale'nin sınırında bıraktı. "Muhtemelen burada olduğumdan daha güvende olamazdım," dedi Carrianne gülümseyerek, sonra evine yürüdü.

Bir taksiye binebilirdi; rüzgâr o kadar şiddetli değildi ve yukarıdan, müşteri arayan hava balonlarının sesleri geliyordu. İki gün önce, Aum'la günlük çalışmasını bitirince eline, bayrak ve süslerden oluşan ve kütüphanedeki haftalık ücretinden çok daha fazlasına denk gelen bir paket vermişlerdi.

Zam aldım, diye düşündü heyecansız biçimde, *Zarganadenizi'ne çalıştığım için.*

Bütün olup bitenlerin gizlice merkezinde oluşunun bilincinde olmak, kendisi olmadan, Armada'nın şu andaki yerinde olamayacağının, yaptığı şeyi yapamayacağının ayrımında olmak, onu bunaltıyordu. Her aşamasında, sebeplerinin iyi ve açık bir biçimde farkında olsa da.

Evine parasını biriktirmek için değil, yeniden Armada'yı yaşamak için yürüdü. Gün boyunca anlaşılmaz konuşmalarla dolu bir odaya tıkıldığından, etrafındaki şehirle bağını kaybettiğini hisse-

diyordu. *Hem, her şehir*, diyordu kendisine, *hiç şehir olmamasından daha iyi.*

Adımları onu Shaddler'ın serin, sessiz sokaklarından geçirerek, *Tolpandy* yoluyla Zarganadenizi'ne getirdi. İnşaat bölgelerinde, çatılarda ve halatların tepesinde yuvalanmış, sessizce didişen maymunların, şehrin kedilerinin (aç gözlerle ona bakıyorlardı), az sayıdaki köpeğinin ve fare sürülerinin, gece gezginlerinin yanından geçti, tavuk kümeslerinin etrafından dolaştı, oldukları yerde paslanmış ve çiçek tarhları olarak yeniden düzenlenmiş cankurtaran ve filikaları, silah bataryalarının yanlarına açılmış yuvaları, yirmi beş santimetre genişliğindeki bir silah namlusunda cıvıldaşan güvercinleri arkasında bıraktı, pruvaların üzerine konan tahta kulübelerin altından ve avluların direklerle birleşip ağaç evlere benzediği yerlerin altından, gaz ve petrol lambalarının, yakıcı ampullerin aydınlığından ve Arınada'nın teknelerini bir küf tabakasıyla kaplamış olan ıslak tuğla koridorları boydan boya saran, değişik renklere bürünmüş karanlıktan geçti. *Renkküre*'ye, Silas'ın oturmuş, onu beklediği odasına döndü.

Karanlıkta ne olduğunu anlayamadığı görüntüsü onu korkutmuştu. İrkilerek seslendi ve geri döndü, sonra sakinleşene dek bekledi.

Adam onu inceliyordu. Gözlerini kocaman açmış, sakince izliyordu.

"İçeri nasıl girdin?" diye sordu Bellis. Soru karşısında adam, bir sineği savar gibi elini salladı.

"Evin hâlâ gözetleniyor, bilesin," dedi. "Kapıyı çalarak gelmedim tabii."

Bellis yaklaştı. Adam hiç kımıldamıyor, yalnızca yüzü ve gözleriyle onun hareketlerini izliyordu. Bellis iyice yakınına geldi, yavaşça eğildi ve onu sanki bir bilimsel numuneymiş gibi inceledi. Bunu büyük bir gösterişle yaptı: Onu soğukkanlılıkla ve arsızca gözden geçirdi. Adamı korkutmak, tedirgin etmek için sahnelenmiş bir gösteriydi sanki bu.

Özelliklerini kaydediyormuş gibi üzerine eğilince, adam onunla göz göze geldi ve gülümsedi, haftalardır ilk kez, istekle ve açık açık gülümsüyordu. Bellis, onu öpme ve onunla sevişme nedenlerini düşündü. Yalnızlık ya da dışlanmışlık değildi, ama yine de bunlar önemli etkenlerdi. Aslında başka faktörler vardı, daha çok adamdan kaynaklanan. Şu anda orada dururken ona dokunmak için en ufak bir arzu duymuyor, bir zamanlar onu güdüleyen arzunun ancak hayaletini hissediyor olsa da, olanlardan hiçbir pişmanlık duymuyordu.

İkimizin de buna gereksinimi vardı, diye düşündü, *İşe yaradı da, gerçekten.*

Arkasını dönerken, eliyle ensesine vurdu. Silas bunu gülerek karşıladı.

"Eee..?" dedi.

"İş tamam," diye yanıtladı Bellis. Adam kaşlarını kaldırdı.

"Bu kadar basit mi?"

"Tabii ki bu kadar basit olmadı, ne sanıyorsun sen? Ama oldu."

Silas yavaşça başını salladı. Konuştuğunda sesinde belli bir duygu yoktu, sanki akademik bir çalışmayı tartışıyordu. "Nasıl yaptın?"

Nasıl yaptık? diye düşündü Bellis. *Yaptık mı? Elimde bir ipucu, herhangi bir kanıt yok.*

"Tek başıma yapamadım," diye yavaşça anlatmaya başladı ve sonra dimdik oturdu, Silas'ın öfkeli bakışından korkmuştu.

"*Ne* yaptın?" diye bağırdı adam. "*Ne* halt ettin?" Ayağa fırladı. "Ne yaptın sen, seni aptal lanet olası *kancık*..?"

"*Otur... yerine...*" Şimdi de Bellis ayağa kalkmış, adama işaret ediyor, parmakları hiddetle titriyordu. "Bu ne cüret?"

"Bellis...ne yaptın sen?"

Bellis'in gözlerinden ateş çıkıyordu âdeta. "Bilemiyorum," dedi buz gibi bir sesle, "iki metrelik sivrisinek-kadınlarla kaynayan bir bataklığı geçmeyi *sen* nasıl başarırdın, Silas. Bunu nasıl *yapabileceğini* bilemiyorum. Samheri gemilerinden iki kilometre kadar uzaktaydık –ah, evet, oradaydılar, buna da sinirlenme şimdi. Kim bilir, belki de *sen* bir kaktüs ya da bir yüreklikabuk ya da öyle bir şeysin, ama ben kandan yapıldım ve beni öldürürlerdi."

Silas sessizce bekledi.

"Neyse..." Bellis'in sesi şimdi daha kontrollüydü. "Gemilere *gidebilecek* birini buldum, tehlikesizce, fark edilmeden. Bir Crobuzonlu, bütün işi sessizce yapmaya, yurdunu yok olmaktan kurtarmaya hazır birisi."

"Ona eşyaları gösterdin mi?" diye sordu Silas.

"Tabii gösterdim. Ne taşıyacağı konusunda, yalnızca benim sözüme güvenerek, gecenin bir yarısı sevinçle, yüzmeye kalkışacağını mı sandın?"

"Yüzmek mi? Lanet olası Tanner Sack, değil mi? İyice araştırıp" sesi iyice gerilmişti "Zarganadenizi'ne *daha* sadık birini bulamaz mıydın?"

"Ama işi *yaptı*," dedi Bellis. "Kanıt olmadan yapmayacağını söyledi. Ona mektupları gösterdim ve evet, Silas, Zarganadenizi'ne sadık. Asla geriye dönmek gibi bir niyeti de yok. Ama Tanrı aşkına, hiç geride bıraktığı arkadaşı yok mu sanıyorsun? Sence su iblislerinin Yeni Crobuzon'u ele geçirmeleri düşüncesi hoşuna mı gitti? Yapma lütfen!

"Geride bıraktıkları için. Anıları için. Her neyse. Kutuyu, mührü ve mektupları aldı ve ona ne yapacağını söyledim. Lanet şehre son bir elvedaydı bu. Ondan olduğu kadar benden ve senden de."

Silas yavaş yavaş başını sallıyor, kadının, belki de, başka şansı olmadığını kabulleniyordu.

"Paketi ona verdin mi?" diye sordu Silas.

"Evet. Her şey yolunda gitti, sorun çıkmadı. Silas... Tanner Sack'e *borçluyuz*."

"Ama benim kim olduğumu..." diye sordu Silas çekinerek, "bilmiyor mu?"

"Tabii bilmiyor." Adam bu sözleri duyunca rahatladı. "Beni aptal mı sanıyorsun? Kaptan'a ne yapıldığını unutmadım. Senin öldürülmeni istemem, Silas," dedi. Sesi yumuşaktı ama sıcak değildi. Bir gerçeği ortaya koyuyordu, yakınlığı değil.

Birkaç dakika düşündükten sonra Silas bu tartışmaya son vermiş görünüyordu.

"Sanırım tek şanstı," dedi ve Bellis başını salladı.

Seni terbiyesiz herif, diye düşündü kızgınlıkla. *Orada değildin sen...*

"Samherilerin paketi aldığını söylüyorsun? Mühürlü ve teslim etmeye hazır?" Deli gibi sırıtıyordu. "Başardık," dedi. "Yaptık."

"Beklediğim tepki buydu, işte," dedi Bellis, soğukça. "Evet, yaptık." Uzun bir süre bakıştılar. "Yeni Crobuzon'a ne zaman varırlar sence?"

"Bilmiyorum," dedi Silas. "Belki bir sonuca ulaşmayacak. Belki ulaşacak ve bizim hiç haberimiz olmayacak. Şehri kurtaracağız ama bundan hiç haberimiz olmayacak. Habire kaçma planları yapsam da, hayatımın kalanını bu teknede geçirebilirim. Ama kahretsin, bu işi yaptığımızı bilmek de bir şey değil mi?" diye devam etti hararetli bir tonla. "Bir yanıt, bir teşekkür almasak bile, onları kurtardığımızı bilmek bir şey değil mi?"

Tabii, evet, diye düşündü Bellis Coldwine, *öyleydi. Kesinlikle öyleydi.* Yalnızlık duygusu bir dalga halinde içinden akıp geçti. Daha mı kötüydü? diye merak etti. Daha kötüsü olabilir miydi? Hiç bilmemek? Bir sürü engeli geçip bir sürü tehlikeyi atlatarak mesajı dünyanın öteki ucuna gönderip sessizce yok olduğunu görmek? Asla bilmemek?

Tanrım, diye düşündü, çaresiz ve sersemlemiş bir haldeydi. *Bir daha haber alamayacak mıyım? Her şeyin sonu mu bu?*

"Şimdi ne olacak?" diye sordu Silas. "Sen ve ben ne olacağız?"

Bellis omuz silkti. "Ne olacağını düşünmüştün?" Sesinde küçümsemeden çok yorgunluk vardı.

"Zor olduğunu biliyorum," dedi adam sakince. "Düşündüğümüzden daha karmaşık olduğunu biliyorum. Senden bir şey beklemiyorum. Ama Bellis... Paylaştığımız, ikimizin bildiği şeyler var ve birlikte zaman geçirmemizin tek nedeninin de bu olduğunu sanmıyorum. Arkadaş olalım istiyorum. Bensiz olmayı göze alabilecek misin? Yanında seni bilen *hiç kimsenin* olmamasını? Gerçekten ne hissettiğini bilen birinin? Nerede olmak istediğini bilen birinin?"

Adama pek güvenmiyordu ama söylediği doğruydu: Başka kimsenin bilmediği şeyleri paylaşıyorlardı. Onu kaybetmeyi göze alabilir miydi? Bu şehirde daha yıllarca kalabilirdi (*Bunu düşününce ürperiyor).* Gerçeği konuşamayacağı birinin olmamasını göze alabilir miydi?"

Adam gitmeye hazırlanırken, elini uzattı, avucunu açarak bekledi.

"Yeni Crobuzon mührü nerede?" diye sordu.

Bellis'in korktuğu başına gelmişti. "Bende değil," dedi.

Silas bu kez kızmadı, avucunu yavaşça kapattı ve gözlerini kaldırıp ne olduğunu sorar gibi baktı.

"Tanner," dedi Bellis, adamın üzerine atlamasını bekliyordu. "Onu denize düşürmüş."

"Bir yüzük o," dedi Silas sessizce. "Sorun çıkarmadan, parmakta durur. Kaybedilmez. Kaybetmedi. Elinde tutuyor, kim bilir neden? Yurdundan bir anı olarak? Sana şantaj yapmakta kullanabileceği bir şey? Tanrı bilir artık." Başını salladı ve içini çekti. Tavırlarıyla *Beni düş kırıklığına uğrattın* der gibiydi, bu durum Bellis'i çok sinirlendirdi.

"Gitsem iyi olacak, Bellis," dedi. "Dikkatli ol, gözetlendiğimi unutma. Olmadık zamanlarda... gelip gittiğimi görürsen şaşırma. Şimdi izninle."

Sarmal merdivenlerden indi. Bellis adamın ayak seslerini duyuyordu, birbirine değen iki metalin çıkardığı tiz bir ses. Bu tuhaf sese döndü ama adam kaybolmuştu. Aşağı inen, son basamağa varan hafif ayak seslerini hâlâ duyabiliyordu ancak görünürde hiç kimse yoktu. Ya görünmez olmuştu ya da gitmişti.

Hafifçe kaşlarını kaldırdı ama yokluğunda bile ona bir hayranlık duymuyordu.

Bir fare ya da yarasa gibi gelip gidiyor şimdi de. Kimseye görünmeden. Büyü mü öğreniyor, acaba? Bir ustalık, bir güç mü kazanmış?

Ama sinirlenmiş ve nedense gözü korkmuştu. Adamın gidişi, olağanüstü bir beceri ve kurnazlık büyüsünü akla getiriyordu. *Bu özelliğini bilmiyordum, Silas,* diye düşündü. Adam hakkında ne kadar az şey bildiğini fark etti yine. Konuşmaları özenle uygulanan bir oyun gibiydi. Adamın söylediklerini, aralarında sırlar paylaştıklarını bilmesine rağmen, kendini yalnız hissetti.

Hem, Tanner Sack'in Yeni Crobuzon mührünü sakladığına da inanmıyordu, nedenini söyleyemese bile.

Kendini bekliyormuş gibi hissetti.

Adam, kadının tuhaf baca dairesinin üst katına dönerek tırmanan merdivende, rüzgârın altında durmuş bekliyor ve kadının kapısını izleyecek gözlerin onu göremeyeceğini biliyor.

Elinde heykelcik var, telkâri yüzgeci kek hamuru gibi kat kat, dişli balık ağzı yukarıya kıvrılmış ve kendi dilinin onu öpen yeri hâlâ soğuk. Şimdi daha çabuk davranıyor, soğuk taşın titreşen küçük dilinin değmesini kabullenmek daha kolay geliyor ve tutkusuz birleşmelerinin ortaya çıkardığı enerjileri daha ustalıkla yönlendirebiliyor.

Geceleyin farklı açılarla, heykelin ona gösterdiği ve öpücüğünün durmasına izin verdiği bir yerde, ışık huzmelerinin kesiştiği ve kendisinin fark edilmediği bir yer ya da bir tür yerde duruyor, tuzlu su kokan heykelin sevgilisi olduğu sürece buralardaki kapılar, duvarlar ve pencereler onu fark etmiyor.

Öpücüğün kendisi asla bir zevk değil. Ama elinde bulunan, taşın salyasıyla içine akan güç, bir mucize.

Geceye adım atıyor, görülmeden ve içindeki gizil enerjilerle sarılmış olarak yüzüğünü aramaya gidiyor.

30

Armada güneşin altında miskin miskin uzanıyordu. Hava iyice ısınmıştı.

Hummalı çalışmalar devam ediyor ve suyun altında, deniz şeytanının koşumu yavaş yavaş daha somut bir hale geliyordu. Büyülerle sarılmış gibiydi, kiriş iskeleti ve tahta destekleri akıl almaz bir yapının taslağı gibiydi. Günler geçtikçe biçimi daha da belirginleşti, karmaşık düzeneği daha gerçek bir hal aldı. İşçilerin akıl almaz çabalarıyla büyüdü. Şehir bir savaş haline geçmiş gibi, endüstrinin her noktasında hummalı bir çalışma vardı. Bütün vatandaşlar, tehlikeli bir hızla yeni bir çağa doğru yol aldıklarını biliyordu.

Koşumun boyutu Tanner Sack'i sürekli şaşırtıyordu. Herhangi bir gemiden çok, çok daha büyük yapı, şehrin alt kısımlarını asla terk etmeyen çöpçü balıkların altında uzanıyordu. Onun yanında *Muhteşem Doğu* bile küçücük kalıyor, üzerinde bir banyo oyuncağı gibi inip çıkıyordu. Dizgin iki hafta içinde tamamlanacaktı.

Hiç ara verilmiyordu. Gece saatlerinde, kimyasal alevlerden ve kaynak makinelerinden saçılan ışık, gece balıklarını kendine çekiyordu. Zincirleri ve dalgıç gruplarının etrafını sarıyorlar, sürülerce balık kocaman gözleriyle şaşkın şaşkın ışıklara bakıyordu.

Hareketli parçalar vardı, ayrıca ek yerleri ve eski balonlardan alınmış kauçuk gaz torbaları ve mühürlenmiş motorlar. Ama yapılan şey temel olarak, bağlantıları ve parçaları bir buçuk kilometreden fazla uzanan, muazzam büyüklükte bir yulardı.

Gemiler birbiri ardına söküldü, içleri çıkarıldı, metal parçaları eritildi. Şehri çevreleyen savaş ve ticaret gemisi filosu ve limanları, bu proje uğruna gözden çıkarıldı. Kurban edilmiş tekneler, ısı lambaları bunları eritirken çıkan dumanlarla sarılmıştı.

Bir akşam Şekel, Zarganadenizi'nin arkasından geçip Bellis'e gelirken ufka doğru baktı ve şehrin ucunda yarısı gitmiş bir gemi gördü. *Terpsikor*'du bu: Gemi parçalanmış; köprüsü, gövdesinin çoğu ve güvertesi yok olmuş, metal iç kısımları fabrikalara gönderilmişti. Onu böyle görünce, Şekel olduğu yerde kalakaldı. Tekneye en ufak bir yakınlık duymuyordu; bu onu üzmemişti –ama söylemesi güç nedenlerle afallamıştı.

Altında dönen suya baktı. Bunun olduğuna, böylesi hummalı bir çalışmanın yapıldığına, şehrin dokusunun altında, muazzam bir sırayla, birbirine eklenen bağlantıların olduğuna inanmak zordu.

Bellis'in yaşamında etkili olan birçok dil olmuştu. Yeniden bir çalışma düzenine girmek çok heyecan vericiydi: Kafasında bölümler açarken kullandığı isimsiz teknik, içindeki sözlükleri birbirinden ayrı tutması; son kez Tarmuth dilini öğrenirken kullandığı trans hali.

Aum, Saltçasını çok ilerletmişti. Öğrencisi yetenekliydi.

Tintinnabulum ve diğer bilim adamlarıyla öğleden sonraları yaptıkları tartışmalar sırasında, Aum, her fırsatta, daha o çevirip yazmadan soruya müdahale ediyordu –Bellis buna çok seviniyordu tabii. Basit bir Saltça ile kendi yanıtlarını yazdığı bile oluyordu.

Aum için bu olağanüstü bir durum olmalı, diye düşünüyordu Bellis. Saltça, hem konuşulduğunu hem de yazıldığını gördüğü ilk dildi. Yüksek Kettaiyi *duymak* aklının alacağı bir şey değildi –bu onun için bir şey ifade etmiyordu. Saltça soruları dinleyip aynı dilde yanıtlarını yazmak, şaşırtıcı bir zihinsel sıçrama olmalıydı ama o bu durum karşısında hiç istifini bozmuyordu.

Bellis, Krüach Aum'a bir yakınlık hissetmiyordu. Kocaman açılmış gözleriyle sürekli bir şeyleri merak eden adam onun enerjisini tüketiyordu ve bu merakın altında güçlü bir kişilik sezmiyordu. Kendi kültürünün şımarık bir çocuk haline getirdiği, çok zeki ve can sıkıcı biriydi. Armada'nın dilini öğrenmedeki hızına çok seviniyordu; yakında kendisine gerek kalmayacağını umuyordu.

Her günü Yüksek Kettai ve Saltça ile doluydu.

Ama onun dili Ragamollcaydı. Hiçbir zaman kullandığı dili öğreten dil bilimcilerden biri olmamıştı. Ana diliyle konuştuğu tek kişi Silas'tı, o da ancak onunla karşılaştığı nadir zamanlarda.

Bir gün, hayatına dördüncü bir dil girdi. Quiesy –daha yaygın adıyla, Ölüce. Yüksek Cromlech'in dili.

Uther Doul'un onunla ana dili hakkında konuşma nedenlerini gerçekten anlamamıştı. Aum'la yaptığı bir dersin ardından, Doul ona hâlâ yeni diller öğrenmekten hoşlanıp hoşlanmadığını sormuştu ve o da içtenlikle yanıtlayarak evet demişti.

"Biraz Quiesy duymak ister miydin?" diye sormuştu sonra. "Kendi dilimi konuşma fırsatını pek bulamıyorum."

Afallayan Bellis, olur demişti. O akşam birlikte adamın *Muhteşem Doğu*'nun üzerindeki mahallesine gitmişlerdi.

Quiesy'nin sesleri gırtlağın gerisinden oluşturuluyor, gürültüsü bastırılan yumuşak öksürükler halinde çıkıyor ve aralara, sesler kadar önemli, belirgin uzunlukta sessizlikler de dahil oluyordu. Doul onu, "Bu, tuhaf incelikleri olan bir dil," diye uyardı. "Ağızlarını diktirmiş olan bir sürü soylu var," diye anımsattı. "Diğerlerinin ses telleri çalışmayacak kadar bozulmuş durumda. Quiesy'nin yazılı olduğu kadar, eller ve gözlerle konuşulan biçimleri de var."

Bu yumuşak dil Bellis'i büyülemiş ve Uther'in performansını hayranlıkla izlemişti. Adam dingin ve kontrollü bir coşku içinde, şiir gibi gelen pasajlar okumuştu. Bellis dili öğrenmek için değil, bir izleyici olarak ondan haz almak için orada olduğunu fark etti.

Doul'un yanında olduğu için, heyecanın ve diğer duyguların yanı sıra, kötü bir hisse de kapılıyordu.

Adam hiçbir şey söylemeden ona bir bardak şarap uzattı. Bellis bu hareketin, kalması için bir davet olduğunu biliyordu. Oturup, içkisini yudumladı ve bekledi, odaya göz gezdirdi. Beklediği kale gibi bir yerdi, ama o da tıpkı diğer binlercesi gibi bir kamarada kalıyordu. İçerisi boştu: bir masa ve iki sandalye, kırık bir pencere, bir sandık, duvarda ise küçük bir siyah-beyaz gravür. Pencerenin altında, kimisini bildiği, kimisi anlaşılmaz gelen silahlarla dolu bir raf vardı ve odanın köşesinde karmaşık bir müzik aleti duruyordu, yayları ve anahtarları olan, bir arp ile akordeon karışımı bir şey.

Bir dakika kadar geçip Uther Doul hiçbir şey söylemeyince, Bellis konuştu.

"Gençlik hikâyelerini dinlemek... bana... çok ilginç geldi," dedi. "Daha önceleri -seninle karşılaşana dek- Yüksek Cromlech'in varlığından bile emin olmadığımı itiraf etmeliyim. Ama ölüler ülkesi ve Hayaletkafa İmparatorluğu'nu bozguna uğratma hikâyelerinin dışında, anlattıklarının çoğunu kaçırdım." Yapmaya çalıştığı bu tür esprilerde deneyimli değildi, ama adam eğlenmiş gibi kaşlarını kaldırdı. "Eğer bana Yüksek Cromlech'den sonra neler olduğundan biraz daha söz edersen çok sevinirim. Bu kadar çok yolculuk yapan biriyle daha önce hiç karşılaşmadım sanıyorum. Peki hiç..?" Durakladı, birden huzursuz oldu, ama adam onu yanıtladı.

"Hayır, Yeni Crobuzon'a hiç gitmedim," dedi. Her zamanki temkinli, sessiz görüntüsünün ardında, endişeli görünüyordu.

"Sana kılıcımla ilgili anlattıklarıma inanmak istemiyorsun, değil mi?" diye sordu birden. "Seni suçlayamam. O kadar eski olamayacağını düşündün. Hayaletkafa İmparatorluğu hakkında ne biliyorsun, Bayan Coldwine?"

"Çok az şey," diye itiraf etti.

"Mutlaka öyledir, ama biliyorsun onlar kesinlikle insan değillerdi -kepri, vodyanoi, maymun-adam falan da değillerdi. Bildiğimiz anlamda ötesoylu değillerdi. Gördüğün resimler ya da tarifler yanıltıcı olabilir. *Neye benziyorlardı?* sorusunun tam bir karşılığı yok. Bu silah." -Kemerini gösterdi- "belli ki, insan eline göre yapılmış, onun nereden geldiğiyle ilgili iddialarımın yalan olduğunu düşünmüş olabilirsin."

Bellis, Olasılık Kılıcı'nın şekliyle ilgili bir şey düşünmemişti ve Uther Doul da bunu biliyor olmalıydı.

"Kılıcı görmüyorsun," diye devam etti yumuşak bir tonda. "Yalnızca bir yönünü görüyorsun. Bu duruma göre değişebilir -Hayaletkafalar için fazlasıyla öyleydi. Onların İmparatorluk Kanunu'nun birazını okuduğunu düşünüyorum. Çevirinin çevirisinin çevirisi de olsa, bütün eklemelere, çıkarmalara ve yorumlara rağmen, içinde olağanüstü bir şeyler var. Özellikle de Covertiana." Şarabından bir yudum aldı.

"Bazı bölümler, Hayaletkafalar'ın, Bas-Lag'e varışlarına kadar uzanıyor: İmparatorluğun başlamasından önce bu." Bellis'e göz kırptı. "Kesinlikle," dedi sanki kadın karşı çıkmış gibi. "*Varışları.* Hayaletkafalar bu dünyadan değildi."

Bellis söylenceleri biliyordu.

"Bir bölüm var..." Doul düşünüyordu (ve Bellis hayretler içinde, bu güzel sesin onu nasıl yatıştırdığını fark etti). "'Günün Dizeleri'. Belki de duydun onları? 'Gözü pek, kuyruğunu sallıyor, yüzerek dünyaları aşıyor. Gecenin köründe gökteki cisimleri, ışıkları geride bırakıyor.'

"Bu, Hayaletkafalar'ın kendi yerlerinden... Bas-Lag'e gidişlerini anlatıyor. Karanlık bir yıldız denizinin içinden yüzerek geçen, bir metal balığın karnında. Ancak ilginç olan şey yurtlarının tanımı, geldikleri yerin. Cehennemle karıştırılıyor."

Uther Doul yatağının üzerine oturdu ve uzun bir süre konuşmadı.

Bu yüzden mi buradayım? diye düşündü birden Bellis. *Bana bunu mu anlatmak istiyor?* Bir oğlan çocuğu gibi, Bellis'i orada istiyor ama ne yapacağından da pek emin değil.

"Sabahın 'Demir rengi bir çağlayan, bir ateş duvarı' ile geldiğini söylüyor," dedi sonunda. "Bütün Doğu göğü, denizin tabanından bile olsa, bakanı kör etmeye yetecek bir ışık ve ısı yayıyordu, havayı tutuşturup dağları yaktı, metalleri eritti. Bir dökümhanenin göbeğinden çok çok daha sıcak. Gün doğdu ve dünya yandı.

"Dakikalar içinde ateş duvarı yükseldi ve üstlerinde kıvrıldı, tam başlarının üzerinde, denizi kuruttu ve havadaki her bir gaz atomunu yaktı. Dakikalar geçtikçe ateş küçüldü, sonunda kontrol edilebilir bir hale geldi, bir diske dönüştü. Sıcaklık biraz azalmaya başladı, ama okyanuslar hâlâ erimiş demirdendi.

"Gün biterken, gökyüzündeki ateş de geriledi ve Batı'ya doğru hareket etmeye başladı. Kuşluk vakti, disk daha da küçüldü ve uzak ufukta bir güneş oldu. Öğlen üzeri çok daha küçülmüştü ve kara çok soğudu.

"Güneş küçülerek uzun bir gün batımıyla Batı'ya yolculuk yaptı ve Hayaletkafalar'ın yurtları Kırağı Okyanusu'ndan daha soğuk

oldu. Gece yarısı olduğunda gökyüzü neredeyse kapkara olmuştu ve güneş artık hareketli bir yıldızdan başka bir şey değildi.

"Çok da *soğuktu* –düşünebileceğimiz her şeyden daha soğuk. Dünya buz tabakaları ve donla kaplıydı; bütün gazlar, eter, buz dağlarında ve duvarlarda birikmiş, katı hale gelmişti."

Bellis'e hafifçe gülümsedi.

"Burası Hayaletkafalar'ın ana vatanıydı. Böyle bir yerde ne tür yaratıkların yaşayabileceğini, hayatta kalabileceğini bir düşün; hayatları boyunca açlıktan nasıl kıvranabileceklerini. İşte bu yüzden ayrıldılar oradan."

Bellis bir şey söylemedi.

"Kırık Ülke'ye inanmak derken ne demek istediğimi anlıyor musun?" dedi Doul.

Bellis kaşlarını çattı ve birden başını salladı. Yeni Crobuzon'da biz ona..." Çevirisini düşündü, "Yarılmış Toprak Kuramı diyoruz. Bir zamanlar bilim adamı olan bir arkadaşım vardı. Hep böyle şeylerden söz ederdi."

"Kırık Ülke, olanaksız bir denizin ötesinde," dedi Doul. "Gençliğimde uzun bir süre orada kalıp efsaneler ve kozmogoni üzerine eğitim aldım. Yarılmış Toprak, Hayaletkafalar Ülkesi, Günün Dizeleri.

"Hayaletkafalar buraya evrenin doğu ucundan geldiler. Gökyüzünde dolaşan kaya gezegenleri geçerek –uçsuz bucaksız düzlemde bizimkinden daha fani, bir başka dünya– buraya, onlara bir merhem gibi gelecek kadar ılıman bu yere geldiler: Sonu gelmeyen, yumuşak bir sabah-ortası. Kuralları onların kuralları değildi. Doğası *tartışılabilirdi.*

"Bazılarının dediğine göre buraya inişleri sırasında, Tork karmaşasını yarıktan dışarı çıkarmaya yetecek bir güç oluşmuş. Masal bu. Ama gelişleri dünyayı parçalayıp açacak kadar şiddetliydi –gerçek bu. Yarılmış Toprak gerçek ve onların işi. Bir şeyi kırdığında... içindeki dışarı saçılır.

"Evden ilk ayrıldığımda, yıllarca bu kırılma üzerine çalıştım. Onu anlamaya ve kontrol etmeye yarayacak teknik ve aletleri araştırdım. Sonunda buraya geldiğimde Sevgililer, artık bir düş olmadığını anladığım şeyin içindekileri gördü.

"Hayaletkafalar'ın gücünü düşün, bilimlerini, büyülerini. Dünyamıza ne yapabileceklerini, ne *yaptıklarını* bir düşün. Gelişlerinin yarattığı felaketin boyutlarını görüyorsun. Yalnızca fiziksel değil, -ontolojik olarak da. Geldiklerinde, dünyanın yüzeyi gibi, kurallarını da parçaladılar. Hayaletkafa İmparatorluğu'nun adını korkuyla fısıldamamız boşuna değil, ne dersin?"

Yine de, diye düşündü Bellis, bu sapkın felsefe onu serseme çevirmişti, *yine de Hayaletkafa'yı yok eden biziz. Önce İsyan, sonra da Katliam ile. Zayıflığımıza rağmen hem de.*

"İsyan'ı senin yönettiğini söylüyorlar?" dedi.

"Artık *hiçbir şey* yönetmiyorum," dedi Doul sertçe ve onu şaşırttı. "Bir askerim ben, lider değil. Yüksek Cromlech... bir sınıf ülkesi. Bir ticaret kentinde büyüdüğün için bu sana doğal geliyor. Hizmetlerini satma *özgürlüğünden* haberin olmuyor, işverenlerinin söylediklerini yapıyorsun ancak. Ben bir lider *değilim.*"

Uther Doul, onunla birlikte *Muhteşem Doğu*'nun koridorlarında yürüdü.

Sayısız kesişme noktalarından birinde durunca, Bellis bir an kendisini öpeceğini sandı ve gözleri kocaman açıldı. Ama adamın niyeti bu değildi.

Parmağını dudaklarına götürdü. "Bir şey öğrenmeni istiyorum," diye fısıldadı, "Sevgililer'le ilgili."

"Adları ne onların?"diye bezgin bir sesle sordu Bellis. "Bu gizlilikten... bıktım artık ve anımsamadığına da inanmıyorum."

"Anımsıyorum," dedi Uther Doul. "Tabii anımsıyorum. Ama bir zamanlar adlarının ne olduğu bizi ilgilendirmiyor. Artık onların adı, Sevgililer. Bunu anlasan iyi olur."

Bellis'i alt güvertelere indirdi. Kalabalıktan, muhafızlardan uzaklaştırdı. *Neler oluyor?* diye düşünüyordu Bellis, heyecanlanmıştı. Şimdi geminin karanlık ve sessiz bölümlerine gelmişlerdi. Pencere yoktu; su seviyesinin altında, çoktan terk edilmiş bir yerdeydiler.

Sonunda Doul iç içe geçmiş boruların altına çömeldi ve onu çok küçük bir bölmeye soktu. Burası bir oda değil, küçük bir boşluktu sadece. Her yeri toz içindeydi ve boyaları soyuluyordu.

Doul parmağını yavaşça Bellis'in dudaklarına bastırdı.

Bellis, uysal uysal Doul'u izlemesinin, onunla *yakınlık kurmasının*, Zarganadenizi-karşıtı birisi için akıllıca bir hareket olmadığının farkındaydı. *Ne işim var benim burada?*

Uther Doul, kafasının yalnızca birkaç santimetre üstündeki tavanı işaret ediyordu. Yukarıya kulak verdi. Bellis birkaç saniye hiçbir şey duymadı ve sonunda duyduğunda ise önce ne olduğunu anlayamadı.

Sesler. Hava ve metal tabakalarının boğuklaştırdığı sesler. Tanıdık sesler. Başını yukarıya çevirdi. Şimdi neredeyse sözcükleri de anlayabiliyordu. Burası şans eseri, küçük bir dinleme noktası olmuştu. Yapılışında ve malzemelerdeki bir yanlışlık sonucu yukarıdaki odadan gelen sesler (borular, boş duvarlar kanalıyla belki de?) tavandan içeriye süzülüyordu.

Yukarıdaki odadan gelen sesler.

Sevgililer'in odası.

Birden irkildi. Duyabildiği sesler onlarınkiydi.

Dikkatle ve yavaşça, sanki onu görebilirlermiş gibi, başını uzattı ve dinledi.

Hızlı soluklarla söylenen, kesik kesik sözcükler. Mırıltılar, yalvarmalar, zevk sözcükleri. Cinsel bir yakınlığı, acı ve diğer yoğun duyguları yansıtan soluk sesleri. Metalin içinden geçerek gelen sözcükler.

...sevgilim... biraz dur... şimdi... evet ve... kes... şimdi... sevgilim... kes... evet,evet...

Evet.

Sözcükler boğuk çıkıyordu. Bellis irkilmişti, metaldeki zayıf noktadan geriye çekildi. Sözcükler ve sesler çabuk mırıltılar halinde çıkıyordu, öylesine tutku ve istekle doluydular ki, eğer sevgililer kendilerini tutmasalar, bunlar sözsüz bir çığlık haline geleceklerdi.

kes, evet sevgilim kes

İki sözcük akıntısı, kadın ve erkek, iç içe geçiyor, birbirleriyle örtüşüyor, ritimleri birbirine karışıyor.

Aman Tanrım! diyordu Bellis içinden. Uther Doul, ifadesiz bir yüzle onu izliyordu.

Kes hadi kes sevgilim kes hadi! diye düşündü ve dehşet içinde kapıya yürüdü. Odalarında, ancak bir iki metre ötelerinde ne yaptıklarını düşündü.

Doul onu bu küçük delikten çıkardı. Metal tabakaları arasından geçerek dışarı çıktılar. Doul hâlâ konuşmuyordu.

Ne yapıyorsun? diye düşündü Bellis, arkası dönük duran adama bakıyordu. *Bunu bana neden gösterdin?*

Adam için şehvet düşkünü diyemezdi. Anlamıyordu. Kendi odasında katı, resmî ve bir laf ebesi olan, olağanüstü hikâyeler ve kuramlardan söz ederek konuşup duran adam, bu koridorlara geldiğinde, gizli saklanma yerindeki yaramaz bir çocuğa dönüşmüştü. Tam da böyle bir çocuktan bekleyebileceği, söylenmeyen, nedensizce; gurur benzeri bir tavırla, adam onu özel inine getirmiş ve ona sırrını açmıştı. Bellis bunun nedenini çözemiyordu.

Soluk soluğa iniltiler, Sevgililer'in sapkın tutku gösterisi aklına gelince ürperdi. Sevgi gösterisi, olmalı diye düşündü. Yaralarını, kesiklerini düşündü. Kan ve açılmış deriyi, tutkuyu. Kusacak gibi oldu. Ama onu dehşete düşüren, içerdiği şiddet, kullandıkları bıçaklar ya da birbirlerine yaptıkları şeyler değildi. Hem de hiç değildi. Böyle ufak kabahatler onu rahatsız etmiyordu, bunları anlayabiliyordu.

Başka bir şey olmuştu. Onu dehşete düşüren, duygunun kendisiydi, seslerinde duyduğu yoğun, baş döndürücü, yapışkan ve mide bulandırıcı coşku. Aralarındaki zarı kesmeye ve birbirlerinin içine kanamaya çalışıyorlardı. Seksin ötesinde bir şey için vücutlarını parçalıyorlardı.

Sevgi diye düşündükleri bu şiddetli inleme, Bellis'e göre, *mastürbasyon* gibi bir şeydi ve bu onu tiksindiriyordu.

Dehşete kapılmıştı. Midesi bulanıyordu, korku ve dehşet içindeydi.

31

Şekel gündüzleri boştu.

Basil Tersanesi'nin etrafında aylaklık yapan genç serserilerin çoğu nasıl yapıyorsa, yaşamını öyle –Yeni Crobuzon'daki gibi, gözünü kulağını dört açıp, patronunun o an vereceği bir avuç bozuk para karşılığında ayak işleri yaparak, mesaj ve mal taşıyarak– kazanıyordu. Saltçası çok akıcı olmasa da anlaşılıyordu.

Akşamlarının yarısından çoğunu Angevine ile geçiriyordu. Kadının kaldığı yer Tintinnabulum'un *Kastor*'unda, çan kulesinin altındaydı. Tintinnabulum, arkadaşları Krüach Aum, Sevgililer ve Bellis ile saatler süren toplantılar yaptığından, Angevine çoğu zaman geceleri geç dönüyordu ve Şekel için kütüphaneden ya da geminin arka tarafındaki laboratuvardan kitap ya da malzeme alıyordu. Geldiğinde yorgun oluyor ve Şekel, yaptığı yemekler ve acemice masajlarla kadını rahatlatmaya çalışıyordu.

Angevine, deniz şeytanı projesinden pek söz etmiyordu ama Şekel ondaki heyecan ve gerginliği sezebiliyordu.

Diğer akşamlarda ise zamanının çoğunu, hâlâ kendi evi olarak düşündüğü, Tanner'la paylaştığı yerde geçiriyordu.

Tanner her zaman orada olmuyordu –Angevine gibi, o da proje yüzünden uzun ve yorucu saatler boyunca çalışmak zorundaydı. Ama evde olduğu zamanlarda, çoğu kez yapmakta olduğu şeylerden bahsediyordu. Şekel'e, berrak suyun içinde uzanan koşumun olağanüstü görüntüsünü, şimdiden bitkiler ve yapışkan kabuklularla kaplanmaya başlamış bağlarının arasında dolaşan parlak, tropik balık sürülerini, gecenin soğuk ışıklarıyla belirmeye başlamalarını anlatıyordu. Saatlerce süren işler ve aynı anda hem tasarımcı, hem

ustabaşı, hem de bir inşaatçı gibi çalışmak Tanner'ı hem yoruyor, hem de mutlu ediyordu.

Şekel odalarını temiz ve sıcak tutuyordu. Eğer Angevine için yapmıyorsa, Tanner için yemek pişiriyordu.

Endişeliydi.

İki gece önce, Luddi'de, gece yarısını biraz geçe, fabrika gemisindeki eski odasında birdenbire uyanmıştı. Doğrulmuş ve hiç hareket etmeden, sessizce yatağında oturmuştu.

Dışarıdaki ışık ve yıldızların soluk gölgeler bıraktığı odaya göz gezdirmişti: Masaya ve sandalyelere, kovaya, tabak ve tencerelere, Tanner'ın boş yatağına (*yine geç saatlere kadar çalışıyor*) bakmıştı. Gölgelerle sarılı olsa bile kimsenin saklanabileceği bir yer yoktu ve Şekel yalnız olduğunu görebiliyordu.

Ama yine de sanki öyle değilmiş gibi bir hisse kapılmıştı.

Bir mum yaktı. Garip bir ses ya da ışık ya da gölge yoktu, ama biraz önce bir şey duymuş ya da görmüş –tekrar tekrar, sanki anıları ondan önce gidiyor, ona henüz olmamış bir şeyi anımsatıyormuş gibi– olduğunu düşünüyordu.

Sonunda yine uykuya daldı ve ertesi sabah uyandığında, bu önseziyi hayal meyal anımsıyordu. Ancak, ertesi gece, karanlıkla birlikte, bu duygu onu yine rahat bırakmadı. Durup –bir budala gibi öylece donup– dikkatlice etrafına göz attı. Şu giysiler yer mi değiştirmişti? Şu kitap? Şu tabaklar?

Şekel'in dikkati bir nesneden diğerine, bir eşya yığınından ya da bir çekmeceden diğerine gidip geldi, gözleri, sanki odada yürüyen ve her yere sırayla dokunup karıştıran birini izliyormuş gibi bunların üzerinde dolaştı. Aynı anda hem öfkelendi hem de korktu.

Kaçmak istedi ama Tanner'a bağlılığı yüzünden, odalarından ayrılamadı. Lambaları yakıp yüksek sesle şarkı söyledi ve Tanner –neyse ki çok geç kalmamıştı, dışarıda sesler kesildiğinde– eve dönene kadar çabucak bir sürü yemek yaptı.

Konuyu açtığında Tanner'ın anlattıklarını ilgiyle dinleyip ciddiye alması Şekel'i rahatlattı ve şaşırttı.

Adam küçük odaya dikkatlice göz gezdirip mırıldandı. "Tuhaf zamanlar, evlat." Çok bitkin de olsa, Şekel'in tarif ettiği şekilde, odayı dolaştı. Yanından geçtiği eşyaları eline aldı, dikkatle inceledi. Mırıldanarak çenesini kaşıdı.

"Herhangi bir işaret göremiyorum, Şekel," dedi. Gözleri çok yorgun bakıyordu. "Tuhaf zamanlar. Şu sıralarda olmadık tipler olmadık şeyler deniyorlar –yalanlar, söylentiler ve Tanrı bilir başka neler. Şimdiye kadar, Zarganadenizi ve projeyle sorunu olanlar bunu henüz yüksek sesle dile getirmediler –bu daha sonra olacak, bundan emin olmalıyım. Ama belki de her şeyi bozmak isteyen birisi vardır. Bu projede önemli biri olduğumdan değil, evlat, ama o adaya gittiğim ve koşumun yapımına yardım ettiğim biliniyor. Buraya gelip işleri –bilemiyorum ama– bozmaya çalışacak birisi olabilir. Kendi taraflarını güçlendirmeye çalışıyor olabilirler. Sanki planları burada saklayacak kadar aptalmışım gibi.

"İnsanlar gergin. Her şey çok çabuk gelişiyor. Sanki kimsenin kontrolünde değil." Bir kez etrafa bakındı, sonra Şekel'le göz göze geldi.

"Bırak gelsinler, derim ben. Eğer haklıysan, bir şey almayıp bizi rahat bıraktıkları sürece, boş ver. Korkmuyorum." Meydan okurcasına sırıttı, Şekel de gülerek karşılık verdi.

"Ama yine de," dedi Şekel sessizce. "Yine de..."

Ertesi gün, Angevine'a yaşadığı olayı anlattığında, kadın da neredeyse Tanner ile aynı tepkiyi verdi.

"Belki de aradıkları bir şey var," dedi yavaşça "Garip bir dönem bu, biliyorsun. Halk heyecan içinde, bazıları korkuyor. Birkaç hafta içinde yaşayacaklarımızın yanında, bu görünmeyen davetsiz misafirlerin çok garip olduğunu söyleyebilir miyiz, bilemem, sevgilim. Fabrikalar koşum için fazla mesai yaptıkça halk homurdanıyor. Mühendisler başka işlere yetişemiyor, hiçbir makine ya da metal parça imal edilmiyor. 'Kuyudan sağlanan o güç,' diyor herkes, 'ne zaman *bizim* işimize yarayacak? Lanet olası deniz şeytanının bunun ne kadarına gereksinimi olabilir ki?'

"Hmm, çok fazlasına, Şekel. Akıl almaz miktarına, şimdi ve bundan sonra hep." Oğlanın gözlerine baktı ve elini tuttu. "Şu sıralarda duyduğun homurdanmalar -çoğunlukla Bask, İtevi ve Kurak Şelale'de olsalar da, aslında her yerde- artacak. Halk, petrol ve kayasütünün, kendi planlarından daha önemli şeyler için kullanılacağını anlamaya başladığında..."

Dalgın dalgın konuşuyor, Tintinnabulum ve diğerleri arasında geçen konuşmalardan kulağına çalınanları anımsamaya çalışıyor ve Şekel kafasını sallamanın ötesinde bir şey yapamıyordu.

"Sorun yaratanlar ortaya çıkmaya başladı bile," diyerek düşünmeye başladı. "İtevi'nde Vordakine, Bask'da Sallow. Gizemli Simon Fench. El ilanları, duvar yazıları, fısıltılar. İyi insanların da kuşkuları var. Hedrigall bile, ki ne kadar sadık olduğu bilinir, Fench denen bu herifi *tanıyor*, bazen onunla içmeye gidiyor. Deniz şeytanı çağrıldığında, halk coşacak, bu kadar muazzam bir şey onları heyecanlandıracak. Ama böyle bitmeyecek, Şekel, inan bana."

Arınada'nın denk geldiği bu ekvator yazı sıcağında, Croom Parkı iyice çiçeklenmişti.

Bellis oraya son kez gittiğinde, her taraf yemyeşildi: Nemli, verimli ve bitki özü kokan bir yerdi. Şimdi ise yeşilin üzerini baharın ve yazın renkleri sarmıştı: Ayaklarının altında, erkenci bahar çiçeklerinden bir örtü uzanıyordu, orada burada bazı ağaçların tepeleri hâlâ bembeyazdı; İlkyaz çiçekleri, parlayan yabani otlar, kızılcık ağaçları ve nergislerle yarışıyordu. Koruluğu, küçük yaşamların hışırtıları sarmıştı.

Parkta, Bellis'in yanında Silas değil, Johannes Tearfly vardı ve kendini ihanet ediyormuş gibi hissetmek ona buruk bir sevinç veriyordu.

En sevdiği yoldan, bir zamanlar gemi kabinlerinin arasındaki bir koridor olan, şimdi ise sarmaşık kaplı bir vadiye dönüşmüş olan yoldan yürüyordu. Duvarlar çarkıfeleklerle, bir kök sarmaşığının altında zar zor seçilen kırık pencerelerle kaplıydı. Eski kabin-tepelerinin çimenlerin altında kaldığı ve patikanın güneşe açıldığı yerde üzeri vızıldaşan arılarla kaynayan bir hanımeli kümesi vardı.

Bu güzel bir an, diye düşündü Bellis, Johannes ise, utangaç ve dalgın, arkasından geliyordu. *Ama biraz sonra bunu bozacaksın, Johannes, konuşman gerekecek.*

Çiçekler ve çimenle geçen birkaç dakikanın ardından, yalnızca ısınmış böceklerin titreşimli sesleri duyulurken, konuştu da.

Uzun bir süre şehrin altında süregelen işi konuştular.

"Bir iki kez bir batiskafla aşağıya indim. Olağanüstü bir şey, Bellis. Onu inanılmaz bir hızla inşa ediyorlar."

"Öyle, diğer gemilerin arasında, *Terpsikor*'u ne kadar parçaladıklarını gördüm," dedi. "İnanırım."

Johannes ona karşı hâlâ tetikteydi, ama bir zamanlar aralarında olan bağı yeniden hissetmek istiyordu. Adamın ona elini uzattığını, yapabileceği her tür kabalığa kendince bir özür bulmaya çalıştığını hissediyordu.

"Bana adadan pek söz etmedin," dedi adam.

Bellis içini çekti. "Zordu," dedi. "Bu konu hakkında konuşmaktan hoşlanmıyorum." Yine de anlattı: Dayanılmaz sıcağı, hiç bitmeyen korkuyu, erkek-anofellerin kesilmeyen meraklarını ve eşlerinin ölümcül açlıklarını.

Adam onun anlattıklarını ölçüp tartmaya çalışıyordu. Bellis, acaba kendini kurnaz ve zeki mi sanıyor diye merak etti.

"Aum'u götürdüler, dün," diye devam etti ve Johannes ona doğru döndü, şaşırmıştı. "Birkaç haftadır ona Saltça öğretiyorum, başka bir şey yok. Beni korkutan bir süratle öğreniyor. Söylediğim her şeyi yazıyor –şimdiden bir ders kitabına yetecek kadar malzeme topladı. Ama, yine de, benim yardımım olmadan konuşmalara katılabileceğini –henüz– sanmıyordum. Ancak dün öğleden sonra Tintinnabulum ve mühendis komitesiyle işimiz bittiğinde onu götürdüler ve bir süre bana gerek olmadığını söylediler.

"Belki de Saltçasının, benim sandığımdan daha iyi olduğuna inanıyorlar. Kim bilir, belki de Yüksek Kettai uzmanlarından biri yeterince pratik yaparak işlerine yarayabilecek düzeye geldi." Bunu alaycı alaycı sırıtarak söyledi ve Johannes hafifçe gülümsedi. "Uzun zamandır benden, en kısa zamanda Saltçasını, akıcı bir hale getirmemi isteyip duruyorlardı; beni ilgilendirmeyen projeler

için ona ihtiyaçları olacağını söylüyorlardı. Benden kurtulmaya çalışıyorlar."

Johannes'e döndü ve onunla göz göze geldi. Ağaçlarla ve güdük gül çalılarıyla çevrili bir açıklıkta duruyorlardı.

"Benim işe yararlılığım sona eriyor ve buna da seviniyorum, çünkü yorgunluktan ölüyorum. Ama Aum'un işi şimdi başlıyor, görünüşe göre. Onu götürenler de her zamanki grup değildi. Uther Doul ve yanında daha önce hiç görmediğim adamlar ve kadınlar geldi. Bu ne anlama geliyor, bilmiyorum. Bana göre iş deniz şeytanını çıkarmakla kalmayacak."

Johannes başını diğer tarafa çevirdi ve çiçeklere dokundu.

"Bunu daha şimdi mi anlamaya başladın, Bellis?" diye sordu yavaşça. "Tabii haklısın. Dahası var. Deniz şeytanını çıkarma çabasının büyüklüğüne bakılacak olursa, bunu hayal etmek bile zor ama belki de yapılanlar, asıl planlarına sadece bir... *giriş*. Bunun ne olduğunu da, bilmiyorum. Alınan karara göre beni ilgilendirmiyor.

"Biliyorsun," dedi, "burada görevlendirilmem tamamen şans eseri, gerçekten de."

Şans mı? diye düşündü Bellis, hayretler içinde kalmıştı.

"Eski zincirleri görüp bu işi bilenler, Arınada'nın deniz şeytanını çağırmayı denemesini *onlarca yıldır* tartışıyormuş, ama Sevgililer onlara kulak asmamış, yıllarca hiç ilgilenmemişler –duyduklarım bunlar.

"Uther Doul şehre, onlar için çalışmaya gelince her şey değişiyor. Ne yaptı ya da onlara ne söyledi bilmem ama birdenbire deniz şeytanı projesi tekrar gündeme geliyor. Onlara söylediği şey her ne ise, bu zincirler yapıldığından –ne zaman yapıldıklarını ya da ne olduğunu bilen kimse yok– beri ilk kez, eski tozlu planların tekrar ortaya çıkarılmasına yol açıyor.

"Bundan sonrası beni aşıyor. Başka konulara geçtiler.

Kıskanıyor, diye geçirdi içinden Bellis. *Hiçe sayıldı, terk edildi ve öfkeli.* Johannes'in çalışması –ve Johannes– deniz şeytanını çağırma işinin olmazsa olmazıydı ama daha sonra neler olduysa ona gerek kalmamıştı.

Yavaşça ve hissettirmeden Bellis adamın bu sıkıntısının etrafında dolaştı. Sorularının arasına ufak ufak anlamsız ayrıntılar serpiştirdi.

Kızgınlık içindeki Johannes, Sevgililer'in planlarına duyulan kuşkuları ciddi ciddi konuşmaya hazırdı.

Ağaçlık gemide yürüdüler, üstleri kapanmış eski bacaları ve baca kapaklarını geçtiler, bu arada Bellis, kurnaz sorularıyla Johannes'in öfkesini besleyerek, parça parça bilgi topladı.

Bir defa dinlemeye başlayınca, Johannes'den her yerde duyduğu aynı söylentileri, aynı isimleri duydu. Armada'nın üzerini kaplayan sadakat tabakası epey inceydi. Endişeler ve çekişmeler, cilanın altında görülebilen tahta kırıntıları kadar kolay izlenebiliyordu artık.

Bu aykırı seslerin sahiplerinin, yalnızca Bask ve İtevi ilçesinin kodamanları olmadığını fark edince çok şaşırdı. Zarganadenizi'nin en sadık hizmetlilerinden bazıları bile kuşkulananlar arasına girmiş, hainlere katılmıştı.

Sevgililer'in görüş birliği dengeli değildi. Ayrıca, az çok beklediği gibi, en çok duyulan, bu hoşnutsuzluğun odak noktası olarak en çok söz edilen isim, Simon Fench'di.

Bellis onu araştırmaya başladı.

Tanıdığı herkese Simon Fench'i sordu. Carrianne omuzlarını silkti ama kulaklarını dört açacağını ekledi. Johannes kuşkuyla baktı ve hiçbir şey söylemedi. Şekel, düzensiz buluşmalarının birinde ona olumlu bir yanıt verdi. "Ange ondan söz etti," dedi. Çok ilgilenmiyormuş gibi görünerek, Şekel'den daha fazla bilgi toplamasını istedi.

Yaptığı soruşturma sokak köşelerinden geçti, gemilerin parmaklıklarında aylaklık yapan, şehrin maymunlarına sapanla taş atan, barlarda oturup kâğıt oynayan ya da bilek güreşi yapan gençlerin arasında dolaştı. Her birinin kendi arkadaşları, kendi bağlantıları vardı, oğlanların ya da kızların önemsiz de olsa yapabilecekleri herhangi bir hizmet karşılığında ellerine biraz para sıkıştırabilecek kadınlar ve erkekler. Bellis'in sorusu onlardan, Zarganadenizi, Shaddler, Kitapkent ve Sen-Ve-Senin ilçelerinin içki salonlarından geçti.

Yeni Crobuzon'da bir şey yasalarca düzenlenmemişse, yasalara aykırı demekti. Arınada'da her şey farklıydı. Bir korsan şehri değil miydi, zaten? Şehri doğrudan tehdit etmeyen bir şey yetkilileri de rahatsız etmiyordu. Bellis de mesajını, aynı diğer gizli kapaklı işler gibi, gizlemeye çalışmak zorunda değildi, ama eski yurdunda milislerden kaçınmak için böyle davranmak gerekliydi. Şimdi ise, mesajı bu kavgacı şehirde büyük bir kolaylıkla ve hızla yayılıyor, nasıl arayacaklarını bilenler için küçük bir iz bırakıyordu.

"Beni arıyordun."

Silas, Bellis'in yatağının yanında duruyordu. Kadın daha soyunmamıştı. Dizlerini toplayıp oturmuş, gaz lambasının ışığında bir kitap okuyordu. Daha bir saniye önce yalnızdı.

Yine mi büyü, Silas? diye düşündü.

Kaplumbağakabuğu, 10 Scabdi akşamıydı, çeyreğin son günü -bir festival günüydü. Sokaklardan sesler geliyordu, herkes sarhoş olmuştu, bağrışmalar ve kahkahalar duyuluyordu. Gemiler ve sokaklar renkli kurdelelerle bezenmişti. Hava, havai fişek ve konfeti kaynıyordu (bu arada suyun altındaki çalışma devam etmekteydi).

"Evet, öyle," dedi.

"Dikkatli olmalısın. Muhaliflerle görüşen birisi olarak görünme, istersen."

Bellis güldü. "Tanrı aşkına, Silas. Sen bir de arkadaşın olduğunu tahmin ettiklerinin listesini gör. Ya da Bay Fench'in. Benden çok daha büyük balıklar var orada. Hedrigall ile içmeye gittiğiniz doğru mu?" Adam cevap vermedi. "Yani, kimsenin bana aldıracağını sanmıyorum."

Sessizce birbirlerini süzdüler. *Bunu kaç kez yaptık*, diye düşündü Bellis umutsuzca. *Gizli gizli odamda bir araya gelip, çay içerek, ne bilip ne bilmediğimizi tartışarak ne çok zaman tükettik..?*

"Bir şey planlıyorlar," dedi ve sesindeki komplocu tınıyı duyunca, neredeyse acı acı gülmeye başladı. "Deniz şeytanıyla bitmiyor. Aum Saltçayı hemencecik halletti ve adamı götürüp yeni bir projeye soktular. Baştan beri işin içinde olan bazı mühendisler bile dışlanıyor.

Bir çekirdek kadro var –Tintinnabulum; Sevgililer; Aum– bu kez Uther Doul da işin içinde. Bir şey planlıyorlar."

Silas başını salladı. Bunu zaten bildiği apaçık ortadaydı.

"Eee?" diye sordu. "Ne peki?"

"Bilmiyorum," dedi Silas. Bellis'in ona inanıp inanmadığını anlayamamıştı.

"Ne planladıklarını ortaya çıkarabilirsek," dedi Bellis, "buradan... kurtulma şansı bulabiliriz."

"Açıkçası," dedi adam yavaşça, "ben planlarının ne olduğunu anlayamadım. Öğrenirsem, sana söylerim. Tabii."

Birbirlerini incelediler.

"Anladığıma göre Uther Doul sana kur yapıyor," diye devam etti. Kabalık etmek istemiyordu ama suratındaki yapmacık gülüş çok sinir bozucuydu.

"*Ne* yaptığını bilmiyorum," dedi Bellis, sertçe. "Bazen, ben de öyle düşünüyorum –bana kur yaptığını– ama öyleyse eğer, Tanrı bilir ya, çok beceriksiz. Bazen başka nedenleri olduğunu düşünüyorum ama ne olduğunu anlayamıyorum."

Yine sessizlik oldu. Dışarıdan bir kedinin acı acı miyavlaması duyuldu.

"Söylesene, Silas," dedi Bellis. "Bu senin dünyan. Yaptıkları projeye ciddi bir muhalefet var mı? Tam anlamıyla *ciddi*? Eğer varsa, buradan kurtulmak için kullanabilir miyiz onu? İşimize yarar mı?"

Aklımdan tam olarak ne geçiyor olabilir? diye merak ediyordu. *Evimize mesaj gönderdik. Onu kurtardık. Yapılacak başka bir şey kalmadı. Desteğini alacağımız bir grup yok. Bizi evimize götürmeye ikna edebileceğimiz kimse yok.*

Silas'ın kaçmaya çalışmakla ilgili söyledikleri, Arımada'nın ortalarında bir yerlere dalıp gözden kaybolması, Simon Fench'e dönüşmesi, kendisini bir yardımlaşma, dedikodu ve anlaşma ağıyla sarması –bütün bunlar hayatta kalma taktikleriydi. Silas uyum sağlıyordu.

Bellis'in yapabileceği hiçbir şey yoktu. Ne bir parçası olabileceği komplolar, ne gizli planlar vardı.

Hâlâ Yeni Crobuzon ile Demir Körfez arasındaki o nehri düşlüyordu.

Hayır, diye, düşündü, kızgınlıkla ve inatla. *Gerçek ne olursa olsun, durum neyi gösterirse göstersin, amacımız ne kadar umutsuz olursa olsun, kaçmaktan vazgeçmiyorum.*

Bu buz gibi yakan öfke düzeyinin, kaçma arzusunun oluşması epey zamanını almıştı ve ondan vazgeçmeye dayanamazdı.

Bu yüzden bu *Hayır*ı, kuşkularla sulandırmamak için bir kenara bıraktı.

Ertesi gün uyandığında pencereden uzanıp kendini ılık rüzgâra bıraktı, sokaklardan ve güvertelerden önceki gecenin döküntülerini toplayan, akşamdan kalma, bitkin görevlileri izledi. Tozları, renkli paçavraları, maskeli partilerden kalan kostüm ve kıyafetleri, uyuşturuculardan kalan artıkları süpürerek bir araya topluyorlardı.

Sorghum kulesinin tepesinden fışkıran sarımsı alevler kesilmişti. Kuyu soğumuş, çekilmiş olan petrol ve kayasütü depolanmıştı. Buharlılar, şilepler, küçük endüstriyel tekneler, bir mıknatısa doğru giden demir parçası gibi tekrar şehre dönüyordu. Bellis, tayfaların bunları Armada'nın kenarına bağlamalarını izledi.

Bütün hizmet gemileri şehre bağlanarak burunlarını, rüzgârın tersi yöne, güneydoğuya çevirdi, siyah dumanlar püskürtüyor, çarkları sürtünüyor, büyük miktarlarda çalıntı kömür ve yakılabilecek her şeyi yiyip yutuyorlardı. Akıl almaz bir yavaşlıkla, Armada hareket etmeye başladı.

Aşağıda berrak suyun içinde, dalgıçlar çalışmaya devam ediyorlardı. Birbiri ardına gemiler sökülmeye devam etti, bunlardan çıkarılan malzemeler fabrikalara ulaştırılıyor, sonu gelmeyen bir sıra halinde, bir sürü hava gemisi, tekne cesetleriyle demirhaneler arasından geçip duruyordu.

Deniz, dalgaların altında gizli dev koşumun etrafında, zayıf akıntılar halinde deviniyordu. Armada'nın hızı fark edilemeyecek kadar azdı, her iki saatte ancak bir buçuk iki kilometre yol alıyordu.

Ama hiç yavaşlamadı. Hiç durmadı. Bellis, onun, aradığı yere ulaştığında ve zincirleri indirilip büyüye başvurulduğunda, her şeyin

değişeceğini biliyordu. Yine kendi sesini duydu, *Hayır*, boyun eğmeyi reddediyor, burayı evi olarak görmeye karşı çıkıyordu.

Günler geçtikçe, ona daha az gerek duyuluyordu. Koşumdan sorumlu kadro, saatlerce çalışıp ortaya çıkan tasarım sorunlarını, birer birer çözdükçe, onun mühendislerle geçirdiği çeviri oturumları da azalmıştı. Bellis olayların merkezinden uzaklaştığını hissediyordu.

Doul hariç. Adam hâlâ onunla konuşuyor, ona hâlâ kamarasında şarap ikram ediyordu. Aralarında hâlâ netleşmeyen bir şey vardı, ama Bellis bunun ne olduğunu bilemiyordu. Doul'un konuşmaları her zaman olduğu gibi yine anlaşılmazdı ve Bellis'i rahatlatmıyordu. Bir iki kez daha, onu o küçük bölmeye, Sevgililer'in odasının altındaki ses odasına götürmüştü. Neden adamın peşine takıldığını bilemiyordu. Hep gece gidiyorlardı, hep gizlice. Onların soluk soluğa ortaya koydukları aşklarını, acı ve tutku iniltilerini dinliyordu. Bu duygu onu hâlâ irkiltiyor ve sanki içinde çürüyen bir şey varmışçasına midesini bulandırıyordu.

İkinci kez onların zevk diye düşündükleri fısıltıları dinlemişti ve ertesi gün Aum ile toplantı odasına girdiğinde, Sevgililer, taze yaraları, alınlarında kabuklaşan kan, yüzlerinde birbirinin aynadaki yansıması halindeki derin kesikleriyle, dönüp ona bakmışlardı.

Bellis duraklamıştı. Kulak misafiri olduğu o garip duygunun tiryakisi olmuş bu insanların merhametine kaldığını düşünmeye dayanamıyordu.

Hayır.

Havalar hâlâ ısınmaya devam etse bile, günler günleri kovalayarak, bir hafta, derken iki hafta geçmiş ve koşum neredeyse tamamlanmış, Silas ona uğramamış ve Doul'un hâlâ ne yapmak istediğini anlayamamış olsa bile; güç merkezinden uzaklaşsa ve Sevgililer'i her gün görmesi gerekmediğini bilmenin verdiği sevinç, gitgide artan işe yaramazlık duygusunun altında ezilse de; elindeki güce benzeyen son şeyi kaybetmiş olsa da; kapana kısıldığı apaçık görünse de, Bellis'in içindeki ses katılaşmış ve iyice netleşmişti.

Hayır.

32

Arınada sonunda aradığı yeri buldu.

Şehir, Kabaran Okyanus ile Siyah Kum Kıyıları Denizi arasındaki güney sınırına yaklaşmıştı. Bellis bunu duyduğunda hiç inanamamıştı. *Bu kadar yol geldik mi gerçekten?* diye düşündü.

Suda hiç kımıldamadan duruyorlardı. Eko duyarlılığı ve sensör yansıtma gibi anlaşılması güç teknikler kullanarak, şehir bir ölügözün merkezine giden yolu bulmuştu. Bunlar okyanusta rastgele oluşuyorlardı –birkaç kilometre genişliğinde, hiçbir akıntı ve rüzgârın olmadığı su alanları. İtici bir güç olmadan, ölügözlerin yüzeyinde dolaşan şeyler, bir yükselip bir alçalıyorlarsa da, pusulaya bakılacak olursa, bir santim bile ilerlemiyorlardı.

Bunlar çökme çukurlarının belirtileriydi.

Bu bölgede okyanusun derinliği beş altı kilometre vardı. Ama ölügözün altındaki deniz tabanı dik bir koni şeklinde aşağı inerek, herhangi bir yer-duyumcunun ulaşabileceği noktanın çok daha derininde yuvarlak bir delik oluşturuyordu.

Çökme çukuru iki buçuk kilometre genişliğindeydi ve dibi görünmüyordu.

O kadar derine iniyordu ki, Bas-Lag'in bu boyutlardayken, suyun ağırlığını ve yoğunluğunu kontrol edebilmesi olacak iş değildi ve çökme çukurundan aşağıya inildikçe her şey belirsizleşiyordu. Çökme çukuru diyarlar arasında bir kanaldı. Deniz şeytanlarının sınırlarını ihlal ettiği bir kanal.

Krüach Aum ve yeni arkadaşları araştırmalarının bittiğini hiç söylememişti –ani bir açıklama, son sorunların da çözüldüğünü

söylemek gibi bir şey hiç olmamıştı. Bellis, Armada'nın kesin olarak hazır olduğunu ne zaman anlamıştı, bilemiyordu.

Doul söylememişti. Bilgi ona ve diğer bütün vatandaşların arasına sızmıştı. Söylentiler, varsayımlar, başarılı tahminler yoluyla ve nihayet haber kulaktan kulağa yayılmıştı. *Başardılar. Nasıl yapacaklarını biliyorlar. Bekliyorlar.*

Bellis buna inanmak istemiyordu. Bilim adamlarının gerek duyulan teknikleri geliştirmiş olduğunun farkına varması o kadar yavaş gerçekleşmişti ki hissettiği şey ani bir şoktan ziyade alttan alta uyanan bir şüpheydi. *Nasıl?* diye tekrar tekrar düşünüyordu. Denenecek şeyin boyutunu düşündü ve bu soru onu ürküttü. *Nasıl yapabilecekler?*

Yapılması gerekenleri düşündü, toplanması gereken bilgiyi, yapılacak makineleri, sarf edilecek gücü. Akıl alacak gibi değildi. *Bu mümkün mü?* diye kendine soruyor, buna inanamıyordu. *Aum olmadan, kitabı olmadan, bu yapılabilir miydi?*

Geçen her saat, etrafında artan gerginliği, endişe ve heyecanı hissedebiliyordu.

Ölügöze varmalarından günler sonra herkesin beklediği açıklama yapıldı. Posterler ve el ilanları herkese dikkatli olmasını, araştırmanın bittiğini, bir denemenin yapılmak üzere olduğunu söylüyordu.

Bu kadar büyük ve olağanüstü olay kimseyi şaşırtmadı. Böylesine uzun, resmi bir suskunluğun ardından yapılan onaylama büyük bir rahatlık yaratmıştı.

Koşuma ve artık görülebilen zincirlere bakmak Tanner Sack'in çok hoşuna gidiyordu. Yeni Crobuzon'da doğup büyümüştü, batıda yükselen dağların, karmaşık yapılı ve kuşatıcı binaların ana yurdunda. Üstünde Armada'nın uçsuz bucaksız gökyüzü ve aşağısında akıp giden suyun onu zaman zaman boğduğunu itiraf etmeliydi.

Sudaki koşum onu rahatlatmıştı. Bakacağı, büyük ve gerçek bir şeydi o, derinliğin tekdüzeliğini bozuyordu.

Tanner ölügözün durgun suyunda asılı duruyordu.

Suda çok az kişi vardı –Tanner, Piç John ve semender-adamlar. Her şeyi aşağıdan izliyorlardı.

Her şey hazırlanmıştı.

Neredeyse öğle olmuştu. Şehir hâlâ, şafaktan önce olduğu kadar dingindi.

Bellis, etrafındaki gemilere baktığında, olan biteni çatılardan, parmaklıkların arasından ya da şehrin parklarından izleyenleri görebiliyordu. Ama çok fazla kişi yoktu. Hemen hemen hiç ses duyulmuyordu. Görünürde hiçbir hava gemisi yoktu.

"Şehrin yarısı eve kapandı," dedi Doul öfkeli bir sesle. *Muhteşem Doğu*'nun güvertesinde, kendisi gibi olan biteni ana gemiden izlemek isteyen birkaç Armadalı ile birlikte duran Bellis'in yanına gelmişti.

Korkuyorlar, diye düşündü Bellis, aşağıdaki teknelerdeki boş sokaklara baktı. *Tehlikenin boyutunu anladılar. Denize düşünce yılana sarılır gibiler.* Neredeyse gülecekti. *Fırtınadan da korkuyorlar.*

Armada halkı şiddetli fırtınalardan deli gibi korkuyordu. Şehirleri bunlardan kaçamaz, hızını kontrol edemezdi ve kötü hava, tekneleri birbirinden koparabilir, tamponları ne kadar güçlü olursa olsun birbirlerine çarpabilirdi. Armadanın tarihi korkunç ve ölümcül fırtına hikâyeleriyle bezenmişti.

Daha önce hiç kimse *isteyerek* böyle bir fırtına yaratmamıştı.

Gerçeklerin arasındaki zarı, zayıf bir noktasında bile olsa delmek, onu bu düzleme geçirmek için dev boyutlarda bir enerji patlaması gerekiyordu. Böyle bir şey için yalnızca bir elektrik fırtınası değil, onun canlı hali gerekiyordu. Yıldırımlardan, başıboş şimşeklerden bir âlem, bir taşkınlıktı gereken.

Canlı fırtınalar –Tanrıya şükür– Tork yarıkları kadar seyrek görüldüğünden, Zarganadenizi bunu kendisi yaratmak zorundaydı.

Muhteşem Doğu'nun altı direği, özellikle yüksek ana direği bakır bir tel ile sarılmıştı. Kauçuk ile yalıtılmış olan bu tel geminin içine uzanıyor, dikkatli muhafızlar tarafından korunan koridorlardan ve merdivenlerden geçiyor, sonunda *Muhteşem Doğu*'nun tabanında, kayasütüyle çalışan ve dev zincirin küt uçlarından metal boyunca

inerek aşağıdaki koşuma ve denizin derinlerine aşırı ölçüde yükler göndermeye hazır, yeni bir ezoterik makineye bağlanıyordu.

Bir yerlerde, Kitapkent, Shaddler ve Zarganadenizi'nden bilim adamları ve korsan-büyücüleri bir araya toplanmıştı: Hava kehanetçileri, doğa güçleri uzmanları. Yanlarında tuhaf makineler, fırınlar, merhemler ve adaklar vardı. Belki de bir kurban. Bellis hummalı çalışmalarını gözünün önüne getirebiliyordu, hava akımlarını yönetişlerini, ateşi harlayıp büyü yapışlarını.

Uzun bir süre yalnızca fısıltılar, martıların ve dalgaların hafif seslerinden başka bir şey duyulmadı. Kasvetli sıcak altında dikilen herkes, daha önce duymadıkları bir şey duymak için kendini zorluyordu: Ama ne beklediklerini de bilmiyorlardı. Sonunda beklenen şey geldi, tek bir parça halinde duyulan bir sesti bu, derinlerden gelen, gemilerde yankılanan bir ses.

Bellis, Uther Doul'un soluk verişini ve heyecandan, tanıyamayacağı kadar kalınlaşmış bir sesle fısıldayarak, "Şimdi", dediğini duydu.

Muhteşem Doğu'nun güvertesi birden, çatırtılı bir vuruşla ayaklarının altında hareket etti.

Armada şiddetle sarsıldı.

"Koşumlar, zincirler," dedi Doul sakince. "İndiriliyorlar. Deliğin içine.

Bellis küpeşteye yapıştı.

Tanner suyun altında güçlükle soluyordu, su solungaçlarının üzerinden akıp giderken, dev makaralar dönüyor ve koşumun dizginleyici sürgüleri ortaya çıkan enerjiyle bir bir açılıyordu. Büyük tuzlu su dalgaları belli bir sırayla birbirini takip ederken, sert kancalar ve kelepçelerle kaplı ve genişliği beş yüz metreden fazla olan metal halka aşağıya inmeye başladı.

Metal, aşama aşama suda ilerliyor, tekne büyüklüğündeki ara bağlantılarının her birinin sonu gelene dek ilerliyor ve yeni bir patlama gerçekleşip kocaman çarklar dönerken, yüzlerce metrelik bir bölümü daha suya batıyordu.

Her zincir, ilerleyip de sonuna geldiğinde, şehir sarsılıyor, ve bu gerilimle yerinden oynadığından, şekli birazcık değişiyordu.

Zincirler çok büyüktü, devasa ölçeklerde yol katediyorlardı, her ağır çekiş sismik bir sarsıntıya sebep oluyordu. Ama Armada dikkatli bir tasarım, gaz ve büyü ile suyun üzerinde kaldığından, ani sarsıntılar onu büyük bir fırtınaya tutulmuş gibi etkilese ve çözülmemiş birkaç hasır ve ip köprüyü gererek koparsa bile, bunlar şehri alabora etmeye yetmezdi.

"Aman Tanrım," diye bağırdı Bellis. "Aşağıya inmemiz gerekiyor!"
Doul onu tuttu, sıkıca sardı ve ayaklarını sağlamca yere bastırdı.
"Bunu kaçıramam," dedi, "ve senin de kaçırmanı istemem."
Şehir birden, korkutucu bir şekilde havaya sıçradı.

Derken koşumun inişi hızlandı. Tanner Sack sessiz, havasız çığlıklar attığını fark etti, görüntü karşısında sessiz küfürler etmemek için dudakların ısırdı, gördüğü şeyin büyüklüğü, saniyeler ve dakikalar içinde dev koşumun zindan gibi karanlık suyun içinde hızla kayboluşu onu büyülemişti. Saniyeler ve dakikalar geçti. Şehir bir parça durulmuşken ona bağlı büyük zincirlerin, beş dev uzantının gizli derinliklere doğru yolculuğu devam ediyordu.

Kaya midyeleri ve deniz minareleri nesiller boyunca zincirlerin etrafında bir kabuk oluşturmuştu ve şimdi halkalar gemilerin altından kurtuldukça, etraf ölü kabukluların oluşturduğu bir bulutla sarılıyordu.

Dakikalar sonra, Armada yine sakinleşmişti, zincirin son çınlamalarıyla hafifçe dalgalanıyordu. Kuşlar ne yapacaklarını şaşırmış, tepede bir ileri bir geri uçuyorlardı. Akıl almaz ağırlıktaki metal yerine oturmuştu. Gergin bir bekleyiş vardı.

Herkes soluğunu tuttu, ama hiçbir şey olmadı.

Koşum, şimdi zincirin kilometrelerce altında sallanıyordu. Yukarıda şehir, ölü dalgaların üzerinde salınıyordu. Armadalılar kendilerini sağlama almış, bekliyorlardı. Ama ölügözün suyu hâlâ dingindi, gökyüzü hâlâ berraktı. İnsanlar yavaş yavaş güvertelere

toplanmaya başladı. Başlangıçta ürkek ve tereddütlüydüler, hâlâ akıllarının alamayacağı türde bir şey olmasını bekliyorlardı. Ama hiçbir şey olmadı.

Bellis, bilim adamlarının ve büyücülerin nasıl bir sorunla uğraştıklarını kesin olarak bilmiyordu. Söz verilen fırtına oluşmamıştı. Kayasütü makineleri çalışmamıştı.

Şaşırtıcı değil, diye düşündü. Bunlar daha önce görülmemiş, denenmemiş ve deneysel tekniklerdi. Hemen çalışmamaları şaşırtıcı değildi.

Yine de hayal kırıklığının üstesinden gelindi. Şehir iki saat içinde eski haline döndü. Tedirgin edici sükûnet bitti.

Canları sıkılan korsanlar başarısızlıkla ilgili tartışmaya, şakalar yapmaya başlamıştı. Zarganadenizi'nden hiçbir bilim adamı ya da bürokrat ne olduğu konusunda bir açıklama yapmamıştı. Arınada o sıcakta sakin suda öylece bekledi ve saatlerdir süren resmî suskunluk yarım gün oldu ve devam etti.

Bellis, ne olduğuna bakmaya giden Doul'u bulamıyordu. Akşamı yalnız geçirdi. Arınada'nın başarısızlığına sevinmesi gerekiyordu ama onu bile bir hüzün sarmıştı. Bir merak.

İki gün geçti.

Ölügözün sakin sularında, güneşin altında yayılan ve etrafında atık sular biriken Arınada kokmaya başladı. Carrianne ve Bellis, bir defasında, Croom Parkı'na yürümeye gitmişlerdi ama koku ve sıcaktan bunalan yabani ve çiftlik gemilerindeki hayvanların acıklı sesleri orayı çok sevimsiz bir hale getirmişti. Dışarıda olmak ferahlatıcı değildi. Bellis puro içmeye odasına döndü.

Carrrianne'le buluştuğu kısacık bir zaman dilimi dışında, saatlerini yalnız geçirmişti. Doul bir daha görünmedi. Bellis sıcaktan huzursuz bir halde puro içip bekledi, şehrin, aynı gürültülü düzenine dönüşünü izledi. Bu onu deliye döndürüyordu. *Nasıl hiçbir şey olmuyor gibi davranabiliyorsunuz?* diye geçiriyordu aklından, bir yandan da Kışlıksaman Pazarı'ndaki satıcıları izliyordu. *Sanki burası bir yermiş, sanki normal bir zamandaymışız gibi?*

Mühendis ve avcı grupları, Krüach Aum ve yardımcıları, hiç görünmeden –Bellis bundan emindi– hesaplarını yeniden gözden geçirip, ölçüler alıp makinelerle uğraşırken, yine hiç ses çıkmadı.

İki gün geçti.

Tanner şehrin altında uzanmış, hareketsizce suyun içinde duruyor, aşağıya bakıyordu. Sanki zincirlerle çevrili, karanlık bir beşgen tünelin girişinde duruyor gibiydi. Başıyla, her kolu ve bacağıyla aynı hizada olan beş büyük pranga aşağıya doğru süzülüyor, derinliğe karışıp karanlıkta kayboluyordu.

Bitkindi. İlk denemeden sonra kesintisiz süren onarım işleri onu uykusundan etmişti. Başarısızlıktan deliye dönen ustabaşları ona bağırıp durmuştu.

Altındaki dev zincir koridoru altı kilometreden daha fazla uzanıyordu. Ucunda ise, hiç kımıldamadan karanlığın içinde asılı duran ve bütün gemilerden daha büyük olan koşum vardı. Kim bilir, o, aşağıda uzayıp giden çukura sarkarken, bu derinliğe alışkın kurdele balıkları ve koca ağızlı yılan balıkları da belki de ne olup bittiğine bakıyorlardı.

Pencerede oturmuş, kitabını okuyan Bellis, yavaş yavaş etraftaki tuhaf dinginliğin farkına varıyordu: Sessizlik ve değişen ışık. Hayra alamet denmeyecek bir duraklama, sanki hava ve kor gibi yakan güneş beklemedeydi. Şaşırtıcı bir korkuyla, neler olduğunu anladığını fark etti.

Sonunda, diye düşündü. *Tanrım sen yardım et, başardılar.*

Renkküre'nin bacasının tepesindeki ön basamaktan, Armada'nın yavaşça sallanıp duran teknelerinin ötesine, *Muhteşem Doğu*'nun direklerine baktı. Gözlerini kalabalık şehre dikti. Bir başka denemenin yapılacağı konusunda uyarıda bulunulmamıştı; her yer insan kaynıyordu. Pazar yerleri ve sokaklarda durmuş, bakınıyor ve hissettikleri şeyleri anlamaya çalışıyorlardı.

Gökyüzü değişmeye başladı.

"Yüce Tanrım," diye fısıldadı Bellis. "Aman Tanrım."

Armada'yı saran, güneşle aydınlanmış maviliğin ortasında bir karanlık belirdi. Binlerce metre tepelerinde, berrak gökyüzü bir an kasıldı ve dışarı nereden geldiği belli olmayan ve bir çiçek gibi, kendi varlığıyla çoğalan ince bir bulut kütlesi, bir sihirbazın, sahnede tekrar tekrar açılan, kendi içinde çoğalan kutusunu andıran bir toz zerresi kustu.

Mürekkep lekesi gibi hızla yayıldı, açılarak gökyüzünü boyadı, bir daire, büyüyen bir gölge çemberi şeklinde genişledi. Uğursuz sesler yayıyordu.

Birdenbire bir rüzgâr çıktı, Armada'nın gövdelerine ve kulelerine vurmaya, şehrin halatlarını tangırdatmaya başladı. Bellis'in etrafında bir şey sürükleniyordu, minicik parçacıklar, sis gibi, geminin bacalarından geçen ve yayılan tuhaf bir koku, görünmez güçler bulutları neyden arındırmaya çalışıyorsa, onun atıkları. Bellis kokuyu anımsadı -kayasütüydü bu. Bir hava dönüşüm makinesinin gücü arttırılıyordu.

Güneşin önü tamamen kapanmıştı. Bellis, giderek yayılan karanlık soğukta titredi. Şehrin sınırlarının ötesinde, denizde çalkantılar belirmişti, dalgalar köpürerek bir yükselip bir alçalıyorlardı. Gökyüzünden gelen sesin şiddeti giderek artıyordu: Alçak titreşimlerden mırıltılara, uzun haykırışlara ve sonunda bir gürlemeye dönüştü ve bu vurucu sesle birlikte bulut kümesinin içinden bir fırtına koptu.

Rüzgâr delirdi. Deniz kabardı. Gök gürültüleri tekrarladı ve onunla birlikte, şehri saran yağlı karanlık binlerce biçimde parçalanıyor ve her bir yarıkta şimşekler çakıyordu. Büyük damlalar halinde düşen yağmur iyice hızlandı, Bellis bir anda sırılsıklam oldu.

Şehrin bütün ilçelerinden Armadalılar bir an önce aşağılara inmek için koşuşturuyordu. Güverteler bir anda boşaldı. Köprülerin bağlı oldukları tekneler dalgalanmaya başlayınca, erkekler ve kadınlar bu köprüleri çözmeye çalıştılar. Orada burada, Bellis gibi, olduğu yerde kalakalmış, fırtınaya korkuyla ya da büyülenmiş bir halde bakan kişiler de vardı.

"Tanrım!," diye bağırdı Bellis. "Yüce Tanrım, sen bizi koru!" Kendi sesini duyamıyordu.

Ölügözün suyunun derinliklerinde saklanan Tanner'a fırtınanın sesi iyice boğuk geliyordu. Suyun yüzeyi, yağmur altında bulanıp gitmişti. Sanki dalgalar onu fırlatıp atmak istiyormuşçasına, şehir bir yükselip bir alçalıyordu. Altındaki kocaman zincirler kımıldanıyordu.

Denizin tonlarca suyu altında olsa bile, Tanner, gök gürültüsüyle birlikte dalgaların da şiddetlendiğini fark ediyordu. Yüzmeye başladı, telaşlanmıştı, fırtınanın son noktasına varmasını bekliyor, ama şiddeti azalmayıp artmaya devam ettikçe huzursuzluğu da artıyordu.

İşe bak, diye düşünüyordu, korku ve endişe içindeydi. *Bu kez becerdiler mi, ne? Ne lanet bir fırtına bu? Ne halt ettiler acaba?*

Rüzgârın onu çekip fırlatacağından, teknelerin arasında ezileceğinden korkan Bellis küpeştenin parmaklıklarına sıkıca tutunmuştu.

Karanlık, bir anda parlayan şimşek ışıklarıyla bir an için aydınlanıyordu.

Fırtına ile çalkalanan havaya rağmen kayasütünün tuhaf ve baskın kokusu giderek her yere yayılıyordu. Bellis havada meydana gelen hareleri görebiliyordu. Şehrin direklerine tekrar tekrar yıldırımlar düşüyor, *Muhteşem Doğu*'nun bakır kaplı dev direğinin etrafında uzun süre çatırtılar kopuyordu.

Gökyüzü köpürdükçe Armada da dans ediyordu. Hava makineleri daha fazla güç harcadıkça, şimşeklerin şekilleri değişmeye başladı. Bellis, hipnotize olmuş gibi, bulutları izliyordu.

Önce, çizgiler ve çıkıntılar halindeydiler, çatırdıyor ve karanlıkta, göz alıcı yılanlar gibi kıvrılıyorlardı. Ancak daha sonra eş zamanlı olmaya başladılar. Arka arkaya geliyorlardı, birinin ışığı daha Bellis'in gözünün önündeyken, diğeri çakıyordu, şimdi ortak biçimde hareket etmeye başlamışlardı. Şimşeğin çatırtıları bulutun merkezine doğru atılıyor, tam göbeğinde kayboluyordu.

Gök gürültüsü iyice yoğunlaşmıştı. Kayasütü kokusu mide bulandırıyordu. Bellis bu tufanın içinde gördüğü şeyle büyülenmişti ve ne beklediğinin bilincinde olmadan, *Hadi! Hadi!* diye geçiriyordu içinden.

Derken, sonunda, görkemli bir gök gürültüsü şimşeklerin sonuncusunu haber verdi.

Hiç yokken, aynı anda çaktılar, sanki bir tekerlek gibi yuvarlanıp, karanlığın içinden, fırtınanın merkezine doğru atıldılar, göz kamaştırıcı ve parçalanıp *dağılmayan*, tek bir ışık noktası halinde, fırtınanın merkezinde birleştiler.

Bir enerji patlaması oldu, gözle görülmeyen, doğaüstü makinelerin dönüştürücüleri ve vanalarından geçerek artan ve *Muhteşem Doğu*'nun bacalarından püskürerek, gökyüzüne, fırtınanın içine doğru hızla ilerleyen bir enerji.

Büyü bulutun merkezinde patlamıştı.

Şimşeğin çatırdayan yıldızı soğuk, yoğun ve mavi-beyaz bir parıltı yaymaya başladı, titredikçe parıltısı artıyordu, içi dolu, infilak etmeye hazırmış gibi gergindi ve derken

yarıldı

ve parçalarından, ciyaklayan bir varlık sürüsü çıkarak bir araya toplandı, geminin çok yakınındalardı, elektrik ve enerjiyle çevrili, çatırdayıp duran, gökyüzünde kararlı bir biçimde hızla ilerlerken arkalarında yanık izleri bırakan, bilgi yüklü, kaprisli ve ne yapacaklarını bilen oluşumlardı bunlar.

Yıldırım okları. Şimşek cinleri.

Zikzaklar çizerek giderken çığlık çığlığa bağırıyor, kahkahalar atıyorlardı, çığlıkları ses ile akım arası bir şeydi. Yıldırım okları, şehrin üzerinde akıl almaz bir hızla giderlerken bir çizgi halini alıyor, arkalarında, boşalttıkları akımdan oluşan bir sürü hayalet şekiller bırakıyorlar ve şehirdeki binaların silüetlerine, balıklara, kuşlara ve yüzlere benzer hayalet şekiller bırakıyorlardı.

Bunlardan bir grup *Renkküre*'ye doğru alçaldı, ciyaklayarak Bellis'in yanından geçerlerken, neredeyse kalbine indiriyorlardı. Bacanın etrafında dolandılar.

Muhteşem Doğu'da bir gümbürtü koptu ve şehrin her yanına dağılmış cinler oyunlarını bırakıp heyecan içinde fırıl fırıl dönme-

ye başladılar. Gizli makinelerden yine bir enerji akımı oldu ve bunu tellerden geçirerek direğin tepesine gönderdiler. Yıldırım okları uğulduyor ve zincirlerle metal parmaklıklar boyunca dans ediyordu. Bellis başını çevirdi ve onların bir akın halinde geçişini, geminin gövdesini aşıp tekneler arasındaki su kanallarından, yenilenmiş güvertelerin üzerinden, dev buharlının ana direğine gidişlerini izledi.

Yağmur ya da gök gürültüsünün farkında değildi. Bütün görüp duyabildiği, Armada'yı soğuk ışıklarıyla çevreleyen, çırpınışları şehrin en yüksek çatılarının arkasında bir görünüp bir kaybolan canlı şimşeklerdi. Fırtınanın içinden, araya giren gemilerin ötesine baktı. *Muhteşem Doğu*'nun yüksek direğinin tepesinden bir yem gibi aşağıya uzanmış enerji akışını gördü.

Deniz şeytanını çıkaracak cinleri harekete geçirmek için bir fırtına çıkarıyoruz, diye düşündü. Sarhoş gibiydi.

Yıldırım okları direğin etrafında daireler çiziyor, kaynaşmış görüntülerden bir sürü, bir burgaç halini alıyordu. Fırtınanın karanlığına püskürerek, şehre siyah bir gün ışığını andıran negatif bir ışık yaydılar, nihayetinde son büyük enerji de tellerden dışarı fışkırdı.

Yıldırım okları anlaşılmaz seslerle metalin içine aktı.

Büyü ve makineler yardımıyla, cinciler yıldırım oklarını içeriye almışlardı.

Cinler içeri alınırken ciyaklıyorlardı, kalın kablolardan geçtiler ve ardından ışıklar söndü. Yarım saniye içinde, gökyüzü yine karanlık olmuştu.

Elektrik cinleri süper şarjlı parçalar olarak bakır ağ boyunca ilerledi, birbirine geçti ve canlı bir güç akımı oluşturup hızla merdivenlerden aşağıya, *Muhteşem Doğu*'nun iç kısımlarına, kayasütü makinesine ve denizin altındaki yarığın içine uzanan zincirlerin küt uçlarına indi.

Milyonlarca ton tuzlu suyun altında, bu yoğunlaşmış şimşek cinleri topluluğu, zincir halkalarından, gemi direği boyundaki çatallardan hızla akarak suya indi, anında çok yüksek güçte bir enerji kıvılcımı halinde bembeyaz bir ışık saçarak çökme çukurunun derinliklerine aktı, geçtiği her tür ilkel yaşamı yok ederek, sonunda, kilometrelerce derinlikte, boyutlar arasındaki zarı kesti.

Muhteşem Doğu'nun en alt katında kayasütü makinesi vızıldayıp duruyor, zincir boyunca güçlü akımlar gönderiyordu.

Denizin altında bir gedik oluşmuştu ve makinenin gönderdiği ve Bas-Lag denizlerinin dışında doğan kimsenin işitemeyeceği uyarıcı sinyaller ancak şimdi duyulabilirdi.

Tanner Sack hafif aydınlık suda baş aşağı gidiyordu. Fırtına yatışmıştı, neredeyse birdenbire, tepesindeki deniz berraklaşıvermişti. Tanner kendini deniyor, daha derinlere, karanlık bölgeye kadar gitmek için zorluyordu.

Etrafında başkaları da vardı: Suya dalacak kadar meraklı kerevit ve semender-adamlar ve Piç John, ama onları göremiyordu. Su soğuk, sessiz ve yoğundu.

Dev zincir halkalarından akan enerji akımının, yanından geçişini hissediyordu. Tam altında çok şaşırtıcı şeylerin oluştuğunu biliyor ve bir çocuk gibi bunun tadını çıkarıyor, karanlığa doğru ilerliyordu. Daha önce hiç bu kadar derinde yüzmemişti ama gidebileceği yere kadar zincirin halkalarını takip ediyor, bedenini sımsıkı saran basınca karşı direnç gösteriyordu. Dokunaçları uzanıyor, bir yeri yakalayacak gibi oluyor, sanki kendini daha derinlere çekebilir, sudaki öze erişebilirmiş gibi.

Başı ağrıyor, kan basıncı artıyor. Daha ileriye gidemeyince, suyun içinde hareketsiz bekliyor. Ne kadar indiğini bilmiyor. Yanındaki büyük zinciri göremiyor. Hiçbir şey göremiyor. Soğukta ve bir grilik içinde asılı bekliyor ve tamamen yalnız.

Uzun bir süre geçiyor, bu arada kayasütü makinesi suyun derinliklerine uyarıcı sinyaller göndermeye devam ediyor. Her şey dingin.

Derken Tanner'ın gözleri birden açılıyor (*kapalı olduklarını bilmiyordu*).

Bir ses gelmişti, ani bir sürtünme hissi, sürgülerin çekilmesi, oluklara bir şeyin sokulması gibi. Bir balinanın sesi gibi suyun içinde yayılan, uzun, homurtulu bir ileti, onu kulaklarıyla duymaktan çok midesinde hissediyor.

Tanner kımıltısız. Dinliyor.

Ne duyduğunu biliyor.

Beş yüz metrelik yuların üzerindeki dizginler -gemiler kadar uzun çentikler, mandallar, iğneler, çiviler ve cıvatalar- yerine oturuyordu. Su ve gerçek katmanları arasından bir şey hırıltıyla soluyarak dışarı çıktı, diye düşünüyordu, lezzetli kayasütünün çıkardığı titreşimlere doğru gideyim derken boynu ya da bir parçası kelepçeye kısıldı ve koşum etrafını sardı, ağaç gövdeleri gibi çiviler ve perçinler dışarı fırlayarak etlerini parçaladı, kemerler iyice sıkıldı ve o şey yakalandı.

Yine sessizlik ve dinginlik. Tanner, yukarıda büyücülerin ve mühendislerin, yaratığın beyin kabuğu denilebilecek şeyin içine dikkatlice ölçülmüş sinyaller göndererek, telkin yoluyla onu kandırmaya çalıştıklarını biliyordu.

Sinyal dalgalarındaki ve sıcaklıktaki anlık değişimleri hissediyordu -büyü dalgaları ona vurmaya başlamıştı.

Titreşimleri derisinde ve sonra, daha güçlü olarak içinde hissediyordu.

Güneşin kaybolmakta olan ışıklarının çok altında, kilometrelerce aşağıdaki gece yarısı karanlığındaki suda, fosforlu balıkların ve örümcek yengeçlerin ötesinde, o şey hareket ediyordu, balıkların zayıf ışıltısını kapatıyordu. Sürünerek yaklaştığını, büyük miktarlarda soğuk suyu alabora edercesine uçurumun içinden yukarıya olağanüstü dalgalar gönderdiğini hissediyordu.

Büyülenmiş gibi kalakalmıştı.

Suyu titreten, hantal bir gümbürtü kopuyor. Tanner'ın gözünün önüne, canavar gibi uzantıların kıyılara vuruşunu, akıl almaz bir felaketin binlerce, ilkel dip yaratığını yok edişi geliyor.

Etrafındaki su bir girdap halini almış, büyü dalgaları dağınık bir halde delikten dışarı çıkıyor. Su basıncı aniden kesiliyor ve sonrasında Tanner, çok zayıf bir vurma sesi duyuyor. Emin olamayıp, kulak kesiliyor.

İç organlarında hissettiği hafif, düzenli bir vuruş bu. Ağır, ezici bir darbe. Midesine bir taş oturmuş gibi.

Sesi yalnızca bir an duyuyor, tuhaf bir yer ve büyüye ait, ama ne olduğunu biliyor ve soluğu kesiliyor.

Bir katedral kadar büyük bir kalp bu, ondan çok aşağıda, karanlıkta bir yerde atıyor.

Bellis, yağmurdan ıslanmış basamaklarda durup kızgın güneşin ve bulutsuz göğün altında bekledi.

Arınada hayalet bir şehri andırıyordu. Akılları başlarından giden hemen hemen bütün vatandaşlar saklanıyordu, hâlâ dehşet içindeydiler.

Bir şey olmuştu. Bellis, *Renkküre*'nin yerinden oynayışını ve zincirlerin vuruşunu hissetmişti. Şimdi ise dakikalardır hiç ses çıkmıyordu.

İki metalin birbirine sürttüğünü duydu: Şehrin altındaki zincirlerin sesiydi bu, dünyanın altındaki çökme çukurundan uzanıp kendilerini tamamen Kabaran Okyanus'un sularına bırakırken çıkardıkları yavaş ve ürkütücü vurma sesi.

Zincirler yavaşça kıvrılarak dikey durumdan çıkıp, yatay bir biçimde şehrin önünde uzandılar. Koşum ise, kilometrelerce aşağıda, okyanusun dibinin az üstündeydi.

Aniden sarsıcı bir gürültü koptu ve Arınada şiddetli biçimde yerinden oynadı, gemileri yavaş yavaş yeni konumlarını aldılar, aşağıdan yeni yönlere doğru çekilirken sınırlarının dışına çıktılar.

Şehir harekete geçti.

Bellis sarsıntıdan neredeyse dengesini yitiriyordu.

Heyecan içindeydi.

Şehir *hareket ediyordu.*

Sürüyle römorkörün o güne kadar başardığını kolaylıkla gölgede bırakarak, sakin bir hızla güneye doğru yol alıyordu.

Bellis şehri çevreleyen teknelerin yanlarına vuran dalgaları görebiliyordu. Şehrin arkasında bıraktığı köpükleri. *Köpük* bırakacak kadar hızlı gidiyorlardı.

Şehrin bağlanmamış, Arınada'nın çeperlerinden başlayıp ufka kadar yayılan gemi filosu –ticaret korsanları, fabrikalar, posta ge-

mileri, savaş gemileri ve römorkörler- şimdi deli gibi harekete geçmişlerdi. Yüzlerini şehre doğru çeviriyor, motorlarını çalıştırıyorlar, ana limanlarına ulaşmak için yelkenlerini fora ediyorlardı.

Bellis şaşkınlık içinde bakıyordu. *Tanrım*, diye düşündü. *Gördüklerine inanamıyorolmalılar.* En yakında olanlardan gelen sevinç çığlıklarını işitti. Gemiciler güverteye toplanmış, tezahürat yapıyorlardı.

Vatandaşlar ortaya çıktıkça, sesler yavaş yavaş, Armada'nın her tarafına yayıldı: Açılan pencerelerden, kapılardan, ambarlardan çıkanlar, arkalarına sinmiş oldukları küpeşteden doğrulanlar. Bellis'in baktığı her yerde bağırışmalar vardı. Sevgililer'e tezahürat yapıyorlardı.

Sevinç çığlıkları atılıyordu. Bellis denizin ötesine baktı, şehir yol alırken -çekilirken- yanından geçen dalgaları izledi.

Altı kilometrelik dizginlerin ucunda, kayasütü makinesiyle teskin edilip, ters dönmüş külahlara benzer kancalarla sımsıkı tutulan deniz şeytanı, hiç durmadan ve merak içinde, ona yabancı bir denizde ilerliyordu.

Ara VII

Şahmeran Kanalı

Tetneghi Dustheart dört haftadır denizdeydi.

Kalyon tehlikeli yaz fırtınalarıyla karşı karşıya kaldı. Gnurr Kett ile Perrick Nigh arasında rüzgârsızlıktan bir yere kımıldayamadığı oldu. Mandrake Adaları'nın tehlikeli kanallarında, isimsiz bir kayaya çok yakın geçerken, etrafları, yelkenlerini yırtıp bir sürü maymunu halatlardan fırlatarak öldüren uçan çapulcularla sarıldı. Rohagi'nin doğu kıyısındaki soğuk sularda, tekne -kötü bir rastlantı eseri- Yeni Crobuzon donanmasına ait bir geminin saldırısına uğradı. Yardımlarına koşan rüzgârlarla, *Tetneghi Dustheart* zırhlıyı geride bırakabildi. Verdiği hasar gemiyi yok edemese de, yavaşlamasına sebep oldu.

Kaktüs tayfası bitkin maymunlara ıslıkla komut veriyor ve göz alıcı tekne sakin sakin, kanalda kıvrılarak Demir Körfez'e yaklaşıyor.

Tanner Sack ile toplantısının ardından, Kaptan Nurjhitt Sengka adamlarına yeni emirlerini verdiğinde bunu, beklediği gibi, şaşkınlıkla ve kötü bir tepkiyle karşıladılar. Dreer Samher gemilerinin sıkı olmayan disiplini sayesinde, kendilerini aşağı yukarı özgürce ifade edebiliyorlardı ve Sengka'ya ona katılmadıklarını, canlarının sıkıldığını, bunu anlamadıklarını, şu anda görev yerlerini terk etmiş olduklarını, anofellerin, oradaki sıska tayfalardan daha fazla muhafıza gerek duyduğunu söylediler.

Sengka vazgeçmedi.

Yolda karşılaştıkları her talihsizlikte, her gecikmede, ayın uzayan her dakikasında, tayfaların homurtuları artıyordu. Ama Tanner'ın ona verdiği yazılı taahhütler karşılığında, mesleğini tehlikeye atmaya karar vermiş olan Sengka, planından sapmadı. Tayfalarıyla ilişkileri, adamlarının öfkelerini o ana kadar kontrol edebilmesine, onları göz kırpmalar ve imalarla avutabilmesine yetecek kadar iyiydi.

Şimdi *Tetneghi Dustheart*, Büyük Katran'a doğru gidiyor. Kalyon'un gösterişli altın rengi, zarif kıvrımları, kaktüsleri şaşkına çeviren acımasız bahar havasının karşısında donuklaşmış, güneyin cafcaflı güzellik anlayışı, geçtikleri adalardaki koyu kahverengiler ve siyahlar, çamurlu yeşiller ve filizlenen bitkilerin soluk renklerinin yanında çok uyumsuz kaçıyor.

Kötü havalar atlattılar. Perişan haldeler. Tayfalar sabırsız. Sengka mühürlü torbayı yokluyor.

Çok yolları kalmadı. Körfeze ve nehre, tuğlalara ve köprülere yakınlar. Suyun içinde daha çok kaya belirmeye başladı. Kanal sığlaşıyor. Kıyı çok yakın.

Kaptan Sengka dikkatle, taşıdığı küçük paketteki Yeni Crobuzon mührüne bakıyor. Onu koca elleriyle kaldırıyor: Deri, bal mumu ile kapatılmış kutu; Yeni Crobuzon'un ödeyeceği ödül teklifi; tehlikeyi bildiren mektup; ondaki, tuhaf, saçma, tamamen anlaşılmaz bir kodlamayla yazılmış aşırı duygusal savaş uyarısı; mücevher kutusunu açıklayan küçük, kısa, değersiz kolye; ve kutunun kadife kaplamasının altında, sahte tabanının altına yerleştirilmiş, talaşla sarılı,

bir saat büyüklüğündeki ağır bir disk ve ince bir yazı ile yazılmış, açıklayıcı uzun bir mektup.

Temsilci Fennec'in Yeni Crobuzon'a gizli armağanı ve gerçek mesajı.

Ara VIII

Başka bir yerde

Dünyaya sersemletici bir baskın oluyor.

Denizin tadında bir başkalık var.

Ne bu?

Avcıların hiçbiri bilmiyor.

O sarsıntı o ani kayma açılma saldırı sınırı geçme varma? Ne bu gelen?

Avcıların hiçbiri bilmiyor. Yalnızca denizdeki değişimi görebiliyorlar.

Her yerde işaretler var. Akıntılar tedirgin, sanki yollarına, nasıl kaçınacaklarını bilmedikleri yeni bir engel çıkmış gibi, dikkatle yer değiştiriyorlar. Tuzlu su yaratıkları ciyaklıyor, anlaşılmaz şeyler söylüyor, umutsuzca bildiklerini anlatmaya çalışıyorlar.

Böylesine muazzam boyuttaki yeni bir varlık bile, dünyanın büyüklüğünün yanında, çok küçük bir değişim. Neredeyse minicik. Ama avcıların suya olan duyarlılığı, atomlardan bile daha ufak bir düzeyde ve bir şeyler olduğunu biliyorlar.

Bu yeni şeyin kendine has bir izi var, ama parçacık, dışkı ve tat kırıntıları Bas-Lag'in kurallarına uymuyor. Bu saldırganın etrafında, yer çekimi, rastlantısallık ve fiziksel varoluş olması gerektiği gibi değil. Avcılar onun tadını alabiliyor ama izini bulamıyorlar.

Yine de aramaktan vazgeçmiyorlar. Belli ki bu, yüzen şehrin işi ve bu ağır, dev şeyi bulacak olurlarsa, avlarını da bulmuş olacaklar.

Zaman çabucak akıyor.

Su kabarcıkları oluşuyor, tatlı ve tuzlu su. Kilometrelerce uzaktaki kardeş türlerin solukları yükseliyor, kendi öz maddeleriyle çevrili olsalar bile bütünlüklerini koruyarak küçüklü büyüklü

deliklerden kayıp yer değiştiriyorlar, yukarıya doğru, ara vermeden hareket etmeye devam ederek başladıkları yerden çok uzaklara geliyorlar. Avcıların kulaklarının yanında patlıyor, evlerinden haberler veriyorlar. Suda aktarılan dedikodular ve hikâyeler. Gengris'deki groac'h ve mecuslardan, Demir Körfez'deki casuslardan haberler.

Duyduğumuz şeyler var, diyor bir ses.

Avcılar söyleşiyor, enerjilerini boşaltıyor ve hepsi titreyerek, gayretle, dikkatlerini bir noktaya topluyorlar. Bu onlara ölülerinden kalan bir miras. Liderleri fısıldayarak karşılık veriyor ve kendi konuşma balonları da gerisin geriye aynı mesafeyi katediyor, evlerine gidiyor.

Denize yeni bir şey girdi, diyorlar.

Konuşmalar bitince, Kabaran Okyanus'un yüzeyinin çok altında, evlerinden beş bin kilometre uzakta, karanlığın içindeki sessiz mecuslar, gözlerini kırpıştırıp başlarını sallıyorlar ve dünyanın öte yanından onlara ulaşmış olan ses, onu taşıyan suyun içinde kayboluyor.

Tekneler geliyor, diyorlar avcılarına. *Bir sürü. Hızlıca. Demir Körfez'den. Avlanıyorlar da. Araştırıyorlar, bizim gibi. Denizi geçiyorlar. Kız ve erkek kardeşlerimiz de onların yanında, asalak balıklar gibi onlara yapışık, bize şarkı söylüyorlar. Onları kolayca bulabiliriz.*

Tekneler. Tekneler bizimle aynı şeyi arıyor. Nereye gittiklerini biliyorlar. Onu bulacak makineleri var.

Onları izleriz, bize yol gösterirler.

Avcılar upuzun dişleriyle sırıtıyor ve suyun içinde hırıldamayla soluyarak kendilerince kahkaha atıyor, uzantılarını uygun şekillerde toplayarak, kuzeye, onlardan istenen yöne, Yeni Crobuzon donanmasını bulacakları yere doğru yola çıkıyorlar. Orada onun önünü keserek diğer birliklerine katılacak ve sonunda avlarını yakalayacaklar.

Altinci Kisim

SABAH YOLCUSU

33

Deniz şeytanı ve arkasında Armada, kuzeye doğru, sabit ve istikrarlı bir hızla ilerliyordu. Bir gemi kadar süratli değildi ama şehrin, o güne kadar gidebildiğinden katbekat daha hızlı gittiği kesindi.

Armada'nın tekneleri her gün geri dönüyordu. Gizli donanımları onlara, ana limanlarının böyle beklenmedik bir hızda hareket ettiğini gösterince, telaş ya da coşku içinde denizleri aşıyor, yağmaladıkları mücevher, yiyecek, kitap ve toprakla birlikte, yeniden yüzen şehirlerine dönüyorlardı.

Geriye dönen gemiciler şehrin görüntüsü karşısında çok şaşırıyordu. Armada'nın her zaman etrafını saran ve onu çekmiş olan römorklar ve buharlı tekneler, şimdi ondan ayrı, ikinci bir şehir gibi, ona bağlı ve işlevsiz koca kütleler halinde onu izliyorlardı, Armada sanki kendi başına gidiyormuş gibi, yavaş yavaş denizde ilerliyordu.

Artık işe yaramayan bu gemilerin bazıları şehrin yeni kütlesine ekleniyor, kancalarla ve kaynak yapılarak yerlerine oturtuluyor, sonra baştan aşağıya sökülüp parçalara ayrılarak yeniden düzenleniyorlardı. Diğerleri korsan tekneleri haline getirilmiş, yüzlerce çeşit silahla donatılmışlardı. Buluntu savaş gereçleriyle yüklenen melez gemilerdi hepsi.

Şehir kuzey-kuzeydoğu yönünde gidiyordu ama zaman zaman, bir fırtınadan ya da kayalık bir adadan, ya da okyanus tabanında Armada vatandaşlarının göremeyeceği oynamalardan kaçınmak için sapmalar oluyordu.

Muhteşem Doğu'daki kılavuz kaptanlarda çeşitli renklerde işaret fişekleri vardı. Deniz şeytanının gidişatına müdahale etmek istediklerinde, bunları daha önceden düzenlenmiş sinyaller halinde belli bir sırayla ateşliyorlardı. Diğer ilçelerdeki mühendisler ise dev

vinçlerle aşağı sarkıtılmış zincirlerin birini ya da ötekini çekerek buna karşılık veriyorlardı.

Deniz şeytanı, direnmeden ve uysallıkla buna uyuyordu. Hafif çekmeye karşılık olarak yolunu değiştiriyordu (*Yüzgeçlerini ya da uzantılarını ya da pençelerini ya da Tanrı bilir neyini oynatarak*). Onu yönetmelerine izin veriyordu.

Muhteşem Doğu'nun en alt katında, makine odasında yapılması gerekenler kısa sürede günlük bir iş haline geldi. Titreşen kazanlara ince bir akıntı halinde *Sorghum*'un çıkardığı kayasütü gönderiliyor ve onlar da düzenli olarak zincirler ve telkinler ve ışınlar yoluyla, deniz şeytanının beyin zarı denilebilecek parçasına yatıştırıcı sinyaller gönderiyordu.

Dev yaratık uyuşturulmuştu, bilincini yitirmiş ve bir kurbağa gibi huzurlu bir biçimde uyuyordu.

Deniz şeytanı çağırılıp da büyünün, avcılığın işe yaradığı ve efsane canavarın Bas-Lag alanına girdiği anlaşıldığında, Armada halkı ilk başta heyecandan deliye dönmüştü.

O ilk gece kendiliğinden bir parti havası oluşmuştu. Çeyreğin sonu eğlencelerinin süslemeleri ortaya çıkarılmış, şehrin her yanındaki bulvarlar ve meydanlar; dans eden insanlar, ellerinde deniz şeytanının kâğıt hamurundan yapılmış, ama onunla hiç alakası olmayan modellerini taşıyan kadınlar, erkekler, kepriler, kaktüsler, yüreklikabuklar ve diğerleri dolmuştu.

Bellis akşamı Carrianne ile birlikte bir barda geçirmişti, bu cümbüş, istemese bile, hoşuna gitmişti. Ertesi gün yorgun ve üzgündü. Et Çeyreği, Markindi'nin üçüydü ve Bellis Yeni Crobuzon takvimine baktığında o günün 15 Swiven-Kötüseren Arifesi olduğunu fark etti. Bu, moralini bozdu. Festivalin uğursuz etkisinin bu kadar uzağa varabileceğini düşünmüyordu, ama deniz şeytanının gelişinin o geceyle neredeyse çakışması can sıkıcıydı.

Günler geçtikçe, o ilk heyecan tazeliğini hâlâ korusa da, ve sabahları güne; denizin, hareket halindeki bir şehre çarpmasının yarattığı şaşkınlıkla uyansalar da, Bellis, Armada'yı saran bir endişe havası sezmeye başlamıştı. Bunun nedeni, deniz şeytanını kontrol

eden Zarganadenizi'nin yöneticisi Sevgililer'in kuzeye doğru gitmek istemeleri ve bunun nedenini de söylememeleriydi.

Deniz şeytanının şehri nereye götüreceği, o ana kadar hep genel, üstü kapalı sözcüklerle geçiştirilmişti. Zarganadenizi temsilcileri yaratığın hızını, gücünü, fırtınaları ve sığ denizleri geçerek onları ılıman iklimlere, ekinlerin yeşereceği yerlere götürebileceğini vurgulamışlardı. Birçok vatandaş şehrin, ılık ve çok az deniz gücüne sahip, malların, kitapların, toprağın ve yağmalanacak diğer şeylerin kıyılardan kolayca toplanabileceği bir yere götüreceğini sanmıştı. Güney Kudrik ya da belki Kodeks Denizi'ne. Öyle bir yere.

Ama günler geçti ve şehir sapmadan ve yavaşlamadan kuzeye gitmeye devam etti. Armada, Sevgililer'in karar verdiği bir yere gidiyordu ve hiçbir şey açıklanmamıştı.

Sadık adamları, "Yakında ne olduğunu öğreniriz," diyordu, rıhtımdaki barlarda. "Bizden sakladıkları bir şey yok."

Ama sonunda gazete ve dergiler, sokak konuşmacıları ve tartışma heveslileri, herkesin kafasındaki soruyu soracak cesareti topladığında, yanıt gelmedi. Bir hafta sonra, *Bayrak*'ın ön sayfasında yalnızca iki sözcük yazılıydı: Nereye Gidiyoruz?

Hâlâ yanıt gelmiyordu.

Bu sessizliği umursamayanlar da vardı. Önemli olan Armada'nın, onların aklının alamayacağı kadar muazzam bir şeyi denetleyen büyük bir güç olmasıydı. Yolculuklarının ayrıntıları, onları eskisinden daha fazla ilgilendirmiyordu. "Karar verme işini her zaman onlara bıraktık," diyenler vardı.

Ancak daha önce bu kadar ciddi kararlar verilmemiş, yalnızca bir iki yıl sonra uygun sulara ulaşma umuduyla –o da eğer dalgalar, akıntılar ve Tork izin verirse– buharlıların onları hangi yöne çekeceği konusunda bir uzlaşmaya varılmıştı. Şimdi, deniz şeytanıyla birlikte yeni bir güç gelmişti ve bazıları, her şeyin değiştiğinin farkındaydı. Artık, gerçek kararların verilmesi gerektiğini ve bunları da verenlerin de Sevgililer olduğunu görüyordu.

Hiçbir bilgi verilmediği için dedikodular alıp yürümüştü. Armada, Gironella'nın Ölü Denizi'ne, suyun dalgalar halinde taşlaşarak içindeki bütün yaşamı gömdüğü yere, Malmstrom'a, dünyanın

bir ucuna gidiyordu. Korkunç Ülke'ye doğru gidiyordu. Hayaletler ya da konuşan kurtlar ülkesine, ya da gözleri mücevher ya da dişleri parlak kömürden olan kadın ve erkeklerin olduğu yerlere, ya da akıllı mercanların ya da yosun imparatorluğunun ülkesine, ya da belki başka bir yere gittiği söyleniyordu.

Çeyrekte, Bookdi'nin 3'ünde, Tintinnabulum ve adamları Armada'dan ayrıldı.

Neredeyse on yıldır, *Kastor*, Zarganadenizi'nin en ön noktasına, onun Shaddler ilçesiyle buluştuğu yere sıkışmış durumdaydı. Uzun bir süredir, *Tolpandy*'nin yanına bağlı bir durumda, bir alışveriş bölgesine dönüştürülmüş, kurşuni zemini ticari renklerle beneklenmiş veterkedilmiş silahların arasındaki yan yolları, tenekeden uyduruk dükkânlarla kaplı bir savaş gemisinin yanında beklemedeydi.

Halk, *Kastor*'un bir demirbaş olmadığını unutmuştu. Çevresindeki gemilere köprülerle bağlanmış, zincirler, ipler ve tamponlarla sabitleştirilmişti. Bu bağlar birer birer kesildi.

Sıcak güneşin altında avcılar palalarını savurarak, kendilerini Armada'nın gövdesinden ayırmaya başladılar, sonunda yabancı bir kütle gibi serbest kalmışlardı. *Kastor* ile açık denizin arasında duran tekneler çekilerek ona yol açıldı. *Kötüleke*'nin yanından geçip Shaddler'da *Darioch'un İlgisi*'ndeki ucuz evler ve gürültülü atölyelerle dolu *Darioch'un İlgisi* boyunca köprüler ayrılıp bağlar kesildi; yol, epeydir su üzerinde duran bir batiskaf olan *Değerli*'yi geçiyor, its interior a theatre, eski bir ticaret çarklısı ile namlu delikleri yerine renkli ışıklar yerleştirilmiş, iç kısmı askerî talim yeri olan bir savaş gemisinin arasından dolaşıyor ve sonunda ulaştığı yer ise açık bir su parçası ve ötesinde Shaddler Heykel Bahçesi'nin yer aldığı *Thaladin*, Armada'nın dış kenarı.

Onun da ötesi deniz.

Açıklığın kıyısına dizilmiş tekneler, kenarlardan sarkarak *Kastor*'a güle güle diye bağıran insanlarla doluydu. Muhafızlar ve Shaddler'ın birlikleri kanalı açık tutmaya çalışıyorlardı. Deniz sakin, deniz şeytanı istikrarlı biçimde ilerliyor.

Şehrin saatleri öğleni gösterdiğinde, *Kastor*'un motorları çalıştırıldı ve kalabalık heyecanla bağrıştı. Otuz metreden biraz uzun, tepesine anlamsızca yüksek bir çan kulesi kondurulmuş olan tekne ilerlemeye başladığında tezahüratlar devam etti.

Teknenin arkasından köprüler, zincirler ve kirişler hemen yerlerine takıldı. *Kastor,* arkasından hemen kapanan şehrin bedeninden bir kıymık gibi kayarcasına çıktı.

Bazı yerlerde geçit *Kastor*'un kendisinden ancak birazcık daha genişti ve buralardan geçerken komşularına çarptı, lastik ve halatları darbelerin etkisini hafifletti. Açık denize doğru ağır ağır ilerledi. Yanı başında kalabalık bağırıyor, el sallıyordu, sanki avcılara yıllar süren esaretlerinin ardından özgürlüklerini vermişçesine gururluydular.

Gemi sonunda, *Thaladin*'in de yanından geçerek okyanusa doğru ilerledi, deniz şeytanıyla aynı yönde gidiyor ama şehirden çıkmak için daha hızlı hareket ediyordu. Engin denizde hızını arttırdı. Arınada'nın ön kenarından geçerek güneye döndü, deniz şeytanının çektiği şehir, yanından geçip gitti. *Kastor,* Saatevi Rampası'nın kenar bölgelerini, sonra serbest teknelerle kaynayan Basil Tersanesi'nin açık girişini, ardından Jhour'u geçene kadar, Armada yoluna devam etti, sonra *Kastor*'un makineleri yeniden patırdadı ve şehri çevreleyen ve gözetleyen teknelere doğru yol aldı. Tintinnabulum'un gemisi bunların aralarından geçti, bu arada koruyucu tamponlar çıkarıldı, lastikleri ve katranlı bez parçaları güverteden aşağıya fırlatıldı, sonunda gemi güney ufkuna doğru gözden kayboldu.

Birçok kişi, *Kastor*'un, Armada'nın kenarından kıvrılarak kayboluşunu heykel bahçesinden izlemişti. El ele tutuşan Angevine ve Şekel de bunların arasındaydı.

"İşlerini yaptılar," dedi Angevine. Hâlâ işsiz kalmanın şokunu yaşıyordu ama sesi çok üzgün çıkmıyordu. "Buraya yapmaya getirildikleri işi yaptılar. Neden kalacaklardı ki?"

"Biliyor musun bana ne söyledi?" diye devam etti, sabırsızca. Şekel kadının bunu uzun zamandır kafasından geçirdiğini görebiliyordu. "Daha uzun süre kalmayı düşünmüşler ama Sevgililer'in gittiği yere gitmeyi hiçbiri istememiş."

Tanner *Kastor*'un gidişini aşağıdan izliyordu.

Şehrin kuzeye gidiyor olması ya da nereye gittiklerini bilmemek onu rahatsız etmiyordu. Deniz şeytanını çağırmanın, Zarganadenizi'nin projesinin sonu olmadığını bilmek ona büyük bir huzur veriyordu. Bunda biraz ihanet sezen, öfkelenen ve kendi cehaletlerinden ürkenleri anlamakta zorlanıyordu.

Ama olağanüstü değil mi? demek geçiyordu içinden. *Bitmedi! Dahası var! Sevgililer'in işi daha bitmedi, yapabileceğimiz daha çok şey var, daha büyük şeyler var, devam edebiliriz!*

Suyun altında gittikçe daha uzun kalıyordu. Çıkınca, zamanını yalnız geçiriyor, arada bir de, gün geçtikçe daha da ketumlaşan Şekel'le buluşuyordu.

Hedrigall ile yakınlaşmaya başlamıştı. İşin tuhaf tarafı, Hedrigall şehrin kuzeyine ve Sevgililer'in sessizliğine karşı gelişen muhalefetin sesiydi. Ama Tanner onun Zarganadenizi'ne bağlılığının kendisininki kadar güçlü olduğunu, adamın endişelenmesinde herhangi bir kötü niyet olmadığını biliyordu. Hedrigall, Tanner'ın sadakatinin körü körüne ya da düşüncesizce olduğunu söyleyerek onunla alay etmeyecek kadar akıllı ve dikkatliydi. Onun Sevgililer'e bağlılığını ve güvenini anlayan ve Tanner'ın onları savunmasını ciddiye alan biriydi.

"Benim patronum olduklarını biliyorsun, Tanner," demişti, "ve ayrıca yurdum olduğu söylenen yere karşı hiç hoş duygular beslemediğimi biliyorsun. Adı batasıca Dreer Samher benim için bir hiç. Ama... bu da biraz fazla, Tanner, dostum –bu sessizlik. Her şey yolunda gidiyordu, Tanner. Bunu yapmak zorunda değildik. Bize neler olduğunu söylemeleri gerekir. Bunu yapmazlarsa güvenimizi yitirirler, meşruiyetlerini yitirirler ve biliyor musun dostum, bütün dayanak noktaları da o. Onlar yalnızca iki kişi, biz ise binlerceyiz. Zarganadenizi için iyi olmaz bu."

Bu düşünceler Tanner'ı huzursuz etmeye başlamıştı.

Suyun altında ise keyfine diyecek yoktu. Bölgenin su altı yaşamı eskisi gibi sürüyordu: Balık sürüleri, Piç John, gergi halatlarının ucunda, deri ve metal giysileri içindeki dalgıçlar, Bask'ın semender-adamları, kerevit-adamlar, batiskafların şehrin altında dolaşan

güdük balinalara benzeyen gölgeleri. *Sorghum*'un sudaki destekleri, bunlardan fırlayan kiriş ayaklar. Tanner Sack, bir işten diğerine yüzerek seğirtiyor, arkadaşlarına işaretle komutlar yağdırıyor ya da tavsiyelerde bulunuyor, talimatlar alıp veriyordu.

Ama hiçbir şey aynı değildi, her şey tamamen değişmişti. Artık, bütün bu günlük işlerin yanı sıra, gemi omurgaları kütlesini beş kenarlı bir yıldızın köşeleri gibi çevreleyen beş büyük zincirin, dik bir eğimle aşağıya ve öne doğru inerek, kilometrelerce derindeki deniz şeytanına bağlanması vardı. Tanner'ın günleri eskisinden daha zorlu geçiyordu. Sadece Armada'ya yetişmek için bile sürekli yüzmesi gerekiyordu. Çoğu kez midye kaplı tahta parçaları ve benzeri şeylere tutunup kendini onlara çektirdiği oluyordu. Günün sonunda, sudan çıkıp evine döndüğünde, adım atacak hali kalmamış oluyordu.

Yeni Crobuzon aklına daha sık gelir olmuştu. İlettiği mesajın ulaşıp ulaşmadığını merak ediyordu. Ulaşmıştır diye umuyordu, hem de çokça. Eski yurdunun savaşla yıkılmasını aklına bile getirmek istemiyordu.

Sıcaklık hiç azalmadı. Her gün aynı bunaltıcı sıcak ve bembeyaz aydınlık sürdü gitti. Hava kapandığında, gökyüzü fırtına ve elektrik yüklü bulutlarla doluyordu.

Sevgililer, anofel Aum, Uther Doul ve gizli bir grup daha *Muhteşem Doğu*'ya çekilip yeni gizli projeleri üzerinde çalışmaya başlamışlardı. Bilim adamlarından oluşan büyük bir grubun işine son verilmiş, kırgın ve mağdur bir şekilde başıboş dolanır olmuşlardı.

Bellis'in işi de bitmişti. Çalışma saatleri sırasında, arkadaş yokluğundan, yeniden Johannes ile konuşmaya başlamıştı. O da, kendisi gibi işsiz kalanlardandı. Deniz şeytanı yakalanmış, böylece onun işi de bitmişti.

Johannes onun yanında hâlâ dikkatliydi. Armada'nın dolambaçlı sokaklarında dolaşıyor, etraflarında korsan çocukların oyunlar oynadığı kaldırım kafelerinde ve küçük parklarda oturuyorlardı. İkisine de hâlâ ödenek veriliyordu ve yaşamlarını şimdilik kolayca sürdürebiliyorlardı, ama saatler bitmek bilmiyor ve bir amaç taşı-

mıyordu. Önlerinde, onları bekleyen diğer günlerden başka bir şey yoktu ve Johannes kızgındı. Kendini terk edilmiş hissediyordu.

Bellis'in anımsadığına göre ilk kez, sık sık Yeni Crobuzon'dan söz etmeye başlamıştı.

"Orada hangi ay şimdi?" diye sordu.

"Swiven," dedi Bellis ve düşünmüş gibi yapmadığı için kendine kızdı.

"Kış bitti," dedi adam, "Orada. Yeni Crobuzon'da." Batıya doğru başını salladı. "Şimdi bahar," dedi sessizce.

Bahar. *Kışı elinden alınan ben ise*, diye düşündü Bellis, *buradayım.* Demir Körfez'e giden nehir yolculuğunu anımsadı.

"Sence şimdiye kadar oraya aslında hiç varmadığımızı öğrenmişler midir?" diye yavaş bir sesle sordu.

"Nova Esperium biliyor olmalı," dedi Bellis. "Ya da en azından çok fazla bir gecikme olduğunu sanıyorlardır. Altı ay sonraki diğer Yeni Crobuzon gemisini bekleyip onunla haber gönderirler. Bu durumda daha uzun bir süre evdekilerin haberi olamayacak."

Oturup şehrin kendi yapımı olan yumuşak kahvelerini içtiler.

"Orada neler olup bittiğini merak ediyorum," dedi, Johannes sonunda.

Fazla bir şey konuşmadılar, ama havada sessizliğin ağırlığını hissediyorlardı.

İşler hızlanıyor, dedi Bellis kendi kendine, kafasından ne geçtiğini kendisi de pek anlamamıştı. Yeni Crobuzon'u, Johannes'in düşündüğü gibi düşünmüyordu: Şehri hayal ettiğinde, onu bir fanusun içinde korunaklı ve gayet hareketsiz olarak düşünüyordu. *Şimdi* ise düşünemiyordu. Belki de korkuyordu.

Ne olmuş olabileceğini, Katran ve Septik'in kıyılarında nasıl savaşların sürüyor olabileceğini bilen neredeyse tek kişiydi. Eğer şehir kurtulduysa, bunun kendi sayesinde olduğunu bilmek inanılmaz bir duyguydu. Ama öte yandan, kurtulmamış da olabilirdi.

Belirsizlik, diye düşünüyordu, *sessizlik, neler olabileceği, belki de şu anda olanlar... aklımı başımdan almalıydı.* Ama almamıştı. Onun yerine, Bellis'e sanki bir şeyleri bekliyormuş gibi geldi.

O akşamı Uther Doul ile birlikte geçirdi.

Üç gecede bir buluşup içki içiyorlardı. Bazen de şehirde amaçsızca yürüyor, sonrasında ise adamın ya da bazen onun odasına dönebiliyorlardı.

Adam ona hiç dokunmamıştı. Bellis adamın suskunluğundan bıkmıştı. Dakikalarca konuşmadan durabiliyor, yalnızca onun sorduğu bir şeye ya da öylesine bir cümleye karşılık olarak ağzını, bir efsane ya da benzeri bir şey anlatmak için açıyordu. Bu durumda olağanüstü sesi Bellis'i yatıştırıyor ve hikâye sona erene kadar kızgınlığını unutturuyordu.

Uther Doul belli ki onunla geçirdiği zamandan zevk alıyordu, ama Bellis hâlâ bunun sebebini tam olarak anlayamamıştı. Adamdan sakladığı şeyler olsa da, ondan artık korkmuyordu. Bütün ölümcül becerilerine, teoloji ve bilimin tuhaf alanlarındaki inanılmaz bilgisine rağmen, tüm bunların arkasında kendisinden daha yitik ve şaşkın, bütün toplumlardan soyutlanmış, kurallar ve karşılıklı etkileşim konusunda kararsız, soğuk bir kontrol duvarının arkasına çekilmiş birinin olduğuna inanıyordu. Bu da kendisini onun yanında güvenli hissetmesini sağlıyordu.

Adama doğru çekilmişti, hem de çok güçlü bir şekilde. Onu istiyordu: Gücü ve katı öz denetimi, güzel sesi... Soğukkanlı zekâsı ve belli ki kendisinden hoşlanıyor olması... Eğer aralarında bir şey olacak olursa, duruma Uther Doul'dan daha fazla hâkim olacağını ve bunun yalnızca yaşça büyük olduğu için olmayacağını hissetmesi. Cilve yapacak değildi ama adamın bilmesi gereken bir beden dilini kullanıyordu.

Ama adam ona hiç dokunmadı. Bellis bundan tedirgin olmaya başlamıştı.

Bunun anlaşılır bir yanı da vardı aslında. Adamın kapıları açıkça kapatan isteksiz tavrını anlıyordu ama başka bir şey daha vardı. Tutumu kimyasal bir bileşim gibiydi, içindeki bileşenlerin çoğunu hemen ayırt edebiliyordu. Ancak bunun yanında, adamı kendisi yapan her şeyi farklılaştıran, ne olduğunu anlayamadığı gizemli bir bileşen daha vardı. Bu yüzden, Bellis, Doul'a karşı şehvet ya da yalnızlık duygusuyla dolup taştığında, başka bir durumda bunu daha

ileriye götürebilecekken, şimdi, adamın sırrı karşısında öfkelenip kendini tutuyordu. İlgisine karşılık göreceğinden emin değildi. Reddedilmek istemezdi.

Bellis'in adamla seks yapma isteği –fiziksel çekimle de birleşerek– onu neredeyse huysuzlaştırmıştı ve durumu açıklığa kavuşturmak için yanıp tutuşuyordu. *Ne yapıyor*, diye düşünüyordu, sürekli, tekrar tekrar.

Silas Fennec'ten günlerdir haber almamıştı.

Ayak parmakları, eski bir savaş gemisinden fırlayan otuz santimlik soğuk bir namluya dokunuyor, geminin başı Muhteşem Doğu'nun ana direğinden daha yüksekte ve aşağıya bakıyor ve adam kımıltısız, gözlerini dikmiş, teknelerin yanından geçen dalgalar ona düşüyormuş hissi veriyor.

Her geçen gün güçleniyor. Daha kudretli, daha denetimli ve daha denetleyici, gizli işlerini daha doğru yapıyor.

Öpücükleri daha baştan çıkarıcı.

Adam heykeli elinde tutuyor ve parmak uçlarıyla onun yüzgeçdokulu kıvrımını okşuyor. Ağzında hâlâ son öpücükten kalan kan ve tuz var.

Şehirde bu heykel sayesinde olmadık biçimlerde dolaşıyor. Ağzı ve dili taşın soğuk tuzlu basıncından karıncalanırken, boşluk ve fiziksel güçler onun karşısında dokularını gevşetiyor. Adam ilerliyor ve tekneler arasındaki suyun üzerinde bacaklarını açıp duruyor, görülmüyor ve yine ilerliyor, bir muhafızın ayakkabısının gölgesinde saklanıyor.

Bir orada bir burada, tekrar geri dönüyor. Şehirde yolculuk yapıyor, kendi yaydığı söylentilerin ve bilgilerin izini sürüyor. Etkisinin, iltihaplı bir dokudaki antibiyotik gibi yayılışını izliyor.

Hepsi doğru. Söylediği her şey doğru. Arkasında bıraktığı fısıltılar, el ilanları ve gazetelerin neden olduğu çekişmeler doğru bir tepki.

Adam suyun altına kayıyor. Deniz ona kapılarını açıyor ve dev zincir halkalarını geçerek uzuvlarını en derin noktalara uzatan akıl almaz canavara doğru sürükleniyor. Soluk almak istediğinde elindeki heykelciği kendine doğru çekiyor ve gece denizinde cılız bir yaşam

ışığıyla parlayan, karanlık bir deliği andıran dişli bir ağza sahip, kocaman açılmış katran karası gözleri alaycı bakan bu gülünç kambur şeyi, kendine çekiyor ve delicesine öpüyor ve içindeki titreyen dil benzeri şeyi hissettiğinde, içinden gelen o tiksintiye engel olamıyor.

Derken heykel nefesini onun içine üflüyor.

Ya da yine boşluğu eğiyor ve adamın çenesini kaldırıp -metrelerce derinlikte- suyu yüzüyle yararak derin bir nefes almasını sağlıyor.

Adam suyun içinde kollarını ve bacaklarını kımıldatmadan ilerliyor, heykelin bir zamanlar canlı olan yüzgeç uzantısı, sanki adamı itiyormuş gibi hareket ediyor. Büyük zincirlerin içinde ve etrafında dönüyor, karanlık, soğuk ve sessizlikten korkmaya başladığı noktaya kadar aşağıya iniyor (o kadar gücü ve kudreti olsa bile), sonra sudan çıkarak şehrin gizli bölmelerinde dolaşmaya başlıyor.

Bütün bölgeler ona açık. Kolayca ve hiç düşünmeden, biri dışındaki, bütün ana gemilere giriyor. Muhteşem Doğu'yu ve Shaddler ilçesinin Therianthropus'unu, *Sen-Ve-Senin'in Tuz Tanrısı'nı ve diğer hepsini ziyaret ediyor* -Uroc *hariç.*

Brucolac'den korkuyor. İçi heykelden aldığı öpücüğün coşkusuyla dolu olsa da, vampirle karşılaşmaya cesaret edemiyor. Aygemisi onun sınırlarının dışında -kendi kendine verdiği bir söz bu ve bu sözü tutuyor.

Adam, ağzını yalarken heykelin ona öğrettiği diğer şeyleri de deniyor. Heykel ona dolaşıp her yere sızmaktan fazlasını yaptırabiliyor.

Perili bölge hakkında söylenenler doğru: Orada kimse yaşamıyor. Ama o eski gemilerdeki varlıklar ne yaptığını görüyor ve onu rahatsız etmiyorlar.

Heykel onu koruyor. Kendini onun sevgilisiymiş gibi hissediyor. O varken güvende.

34

Sorghum, çalındıktan sonra haftalarca çalışmış ve Zarganadenizi büyük miktarlarda petrol ve kayasütü biriktirmişti. Ama Armada açtı, neredeyse Yeni Crobuzon'a yetecek kadar yakıt tüketiyordu.

Zarganadenizi *Sorghum*'u ele geçirmeden önce, Armada'nın teknelerinin, çaldıkları kaynakları idareli kullanmaktan başka çareleri yoktu. Şimdi ise mevcut stokla birlikte istekleri de artmıştı. Kurak Şelale ve Bask ilçelerine ayrılan gemiler bile Zarganadenizi'nin sağladığı kayasütünü kullanıyordu.

Kayasütü çok daha değerli ve daha zor bulunan bir şeydi. Bu ağır sıvı, *Muhteşem Doğu*'nun muhafızlarca korunan depolarında, sıra sıra kavanozların içinde çalkalanıp duruyordu. Odalar sağlama alınmış, dikkatli yer-büyüsel işlemlerle topraklanarak herhangi bir tehlikeli sızıntı olasılığının önüne geçilmişti. Deniz şeytanının beynine yatıştırıcı sinyalleri gönderen makine onunla çalışıyordu ve makineyi çalıştıran büyücüler ve teknisyenlerin bir gözü yedek yakıttaydı. Tam olarak ne kadarına gerek duyduklarını biliyorlardı.

Tanner, Şekel ve Angevine *Sorghum*'un soğuk kulesinin üzerindeki göğe baktılar ve dışarı atılan hiçbir şey göremediler.

Dober'ın üzerinde branda kaplı direklerin altında, bir bira çadırında oturuyorlardı. *Dober*'ın daha fazla taş yapıyı kaldıracak hali yoktu. İçi boşaltılmış, tepesi yarı yarıya açılmış ve kadavrası çoktan unutulmuş bir yöntemle korunmuş bir mavi balina bedeniydi. Oldukça sertti, hiç esnek değildi ama tabanı rahatsız edecek kadar organikti: Ayaklarını bastıkları yerler cam kadar katı, cilalanmış kan damarları ve iç organ kalıntılarıydı.

Tanner ve Şekel buranın sürekli müşterilerindendi. Bira çadırı güzel bir yerdi. Yüzlerini, balinanın sanki şimdi sudan fırlayıp, gövdesini suya çarparak yüzmeye başlayacakmış gibi duran donmuş kuyruğuna dönerek oturdular. *Sorghum* tam karşılarındaydı, balinanın kuyruğunun iki ucu arasına düşüyordu. Dev, çirkin varlığı suyun içinde sakin sakin bekliyordu.

Angevine sessizdi. Şekel onunla ilgileniyor, bardağının dolu olmasına dikkat ederek ona mırıl mırıl bir şeyler söylüyordu. Kadın hâlâ sersem gibiydi. Tintinnabulum gittikten sonra her şey değişmiş ve o buna hâlâ alışamamıştı.

(Tanner kadının düzeleceğinden emindi. Birkaç gün böyle şaşkın dolaşması hoş görülebilirdi. Aslında daha çok, Şekel'in iyi olmasını umuyordu. Delikanlı onunla biraz zaman geçirdiği için memnundu.)

Ne yapacağım? diye düşünüyordu Angevine. Sık sık, Tinnabol'un bana vereceği bir iş var mı bakayım, diye düşünürken buluyordu kendini... tabii sonrasında hemen adamın gittiğini anımsıyordu. Onu özlüyor değildi. Kendisine karşı nazik ve iyi davranmıştı ama aralarında bir yakınlık kurulmamıştı. Adam onun patronuydu ve kendisi yalnızca onun verdiği emirlere uyuyordu.

Ama öte yandan, bu da doğru değildi. Tam anlamıyla patronu sayılmazdı. Onun patronu Zarganadenizi-Sevgililer'di. Ücretini ödeyen, gelişini izleyen ilk günlerde ona, bu yabancı, kaslı ve beyaz saçlı avcıya hizmet etme görevini veren Zarganadenizi'ydi. Onu köleliğe götüren bir gemiden, Tekraryapım olmasının onu bütün haklarından yoksun bıraktığı şehirden koparılarak bir iş verilmesi, diğer vatandaşlar gibi ona da para ödeneceğinin söylenmesi karşısında dili tutulmuştu. Sadakatini böyle kazanmışlardı.

Şimdi ise Tintinnabulum gitmişti ve ne yapacağını bilemiyordu.

Gurur duyarak yaptığı bir işin ardından, bundan sonra, çalışıp para kazandığı sürece, yaptığı işin bir önemi olmadığını düşünmek zordu. Sekiz yıllık geçmişi de Tintinnabulum ve avcılarıyla birlikte çekip gitmişti.

Yalnızca bir işti, diyordu kendisine. *İş değiştirilir. Yola devam etme zamanı.*

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu Uther Doul'a.

Bellis sonunda dayanamadı ve ona sordu.

Beklediği gibi oldu, adam cevap vermedi. Sadece başını kaldırdı ve hiçbir şey söylemeden yine önüne eğdi.

Croom Parkı'ndaydılar, çiçek renklerine ve kokularına bulanmış bir akşam karanlığıydı. Yakında bir yerde bir bülbül uzun uzun şakıyordu.

Bilmek istiyorum, Doul, demek geçiyordu içinden. *Üzerime yapışan hayaletler var ve gittiğimiz yerdeki rüzgâr bunları söküp atar mı diye merak ediyorum. Yaşamımın hangi yöne gideceğini bilmek istiyorum. Nereye gidiyoruz?*

Bunların hiçbirini söylemedi. Onun yerine yürümeye devam ettiler.

Ay ışığı bir patikayı aydınlatıyordu. Planlanarak yapılmamış, gelip geçenlerin ayak izleriyle oluşmuş bu taşlı yol, tepelerinde yükselen ağaç ve çalılarla kaplı dik bir yamaca tırmanıyor, arada göze çarpan, parkın yüzeyinin altında, optik yanılsamalara benzeyen korkuluklar ya da merdivenler gibi yapı kalıntılarıyla kesintiye uğruyordu.

Yokuşu çıkarak, ve bir zamanlar kıç güverte olan, ağaçların gölgesindeki yüksek bir platonun üzerine geldiler. Buradan, İtevi'nin geleneksel yeşil ve beyaz fenerleriyle aydınlatılmış gemileri görünüyordu. Bellis ve Uther Doul ağaçların altındaki karanlıkta durdular. Park, altlarında ağır ağır sallanıyordu.

"Nereye gidiyoruz?" diye sordu Bellis yeniden ve yine şehrin tekne seslerinden başka bir şeyin duyulmadığı uzun bir sessizlik oldu.

"Bana bir keresinde," diye çekinerek devam etti, "Yüksek Cromlech'deki hayatından söz etmiştin. Oradan ayrılışını anlattın. Sonra ne oldu? Nereye gittin? Ne yaptın?"

Doul başını salladı, ne yapacağını bilemez gibiydi. Bir süre sonra Bellis kılıcını gösterdi.

"Bu kılıcı nereden aldın? Anlamı ne, adının yani?" diye sordu.

Doul kemik beyazı kılıcı çıkardı. Havaya kaldırdı ve dikkatle inceledi sonra Bellis'e döndü ve yine başını salladı. Keyiflenmiş görünüyordu.

"Bana güvenip saygı duymalarının en büyük nedeni bu: Olasılık Kılıcı." Yavaşça bir kavis çizerek çevirdi. "Bu kılıcı nasıl aldım? Uzun bir araştırmanın... Demek istediğim, çok büyük, olağanüstü bir araştırmanın sonunda. Her şey orada, İmparatorluk Kanunu'nda var, biliyorsun. Nasıl okuyacağını bilirsen, gerek duyabileceğin bütün bilgi orada." Sakin sakin Bellis'e bakıyordu. "Yaptığım iş. Öğrendiğim teknikler.

"Hayaletkafalar geldiklerinde, dünyayı kırıp açtılar. Vardıklarındaki güç, Yarılmış Toprak'ı oluşturdu ve yalnızca fiziksel hasar vermekle kalmadılar.

"Bu yarığı kullandılar. Hayaletkafalar'ı hep 'kendi şanslarına kazıyorlar' diye anlatan şarkı nakaratını bilirsin? Genel olarak, esrarengiz bir şansları olduğu, ne kadar belirsiz olsa da, ellerine geçen her şansı kullandıkları anlamına çekiliyor bu." Yavaşça gülümsedi.

"Bir kıtayı kontrol altında tutmak için bunun yeterli olabileceğini mi sanıyorsun?" diye sordu.

"Bir dünyayı? Beş yüz yıl mutlak gücü elinde tutmayı? Bunu fırsat kollayarak mı yapabildiler sence? Ellerinde çok daha fazlası vardı. 'Şansına kazıyorlar', Hayaletkafalar'ın gerçekte yaptıklarının kötü bir yorumu. Yaptıkları çok daha kesin bir bilimdi.

"Olasılıkları kazıp çıkarmaktı."

Uther, şarkı söyler gibi, bir alıntıyı aktarmaya başladı. "'Bu uysal dünyayı beklentilerle yaraladık, ağır hasar verdik, kırdık, en uzak köşelerinde izimizi bıraktık, denizaşırı binlerce topluluğa yaydık ve kırdığımız şeye şeklini yeniden kazandırabiliriz, işe yaramayan şey yine başarılı olabilir. Büyük fırsat yatakları bulduk ve oraları kazacağız.'

"Harfi harfine söyledikleri gibiydi," dedi. "Soyut bir zafer çığlığı değildi bu. *Yaralamışlardı*, dünyayı *kırmışlardı*. Bunu yaparak, ortaya denetleyebilecekleri güçler çıkardılar. Yeniden şekil vermelerini, *aynı anda* başarısız olmalarını ve başarmaların sağlayan güçler –çünkü olasılıklar için kazıyorlardı. Dünyayı sarsan, onda bir yarık açan böylesi bir afet zengin olasılıkları da beraberinde getirir.

"Onlar ise, 'olabilir-di'lerde nasıl kusur arayacaklarını, aralarından en iyilerini seçerek bunları dünyayı yeniden şekillendirmede nasıl kullanacaklarını biliyorlardı. Her bir edim için sonsuz sayıda sonuç var. Trilyonlar olabilir, milyarlar olası, milyonlarcasına daha mümkün diye bakılabilir, birçoğu ise, gözlemci olan bizlere olasılıklar olarak görünür –ve bir tanesi gerçekleşir.

"Ama Hayaletkafalar bu 'olabilir-di'lerin bazılarını nasıl denetleyeceklerini biliyorlardı. Onlara bir tür hayat vermeyi. Onları kullanmayı ve varoluş nedeni onlarınkini reddeden, olanla ve olmayanın yadsınmasıyla *tanımlanan* bir gerçeğin içine itmeyi. Olasılık makineleriyle denetlenerek, bugüne ait olamayan sonuçlar destekleniyor ve gerçek kılınıyordu.

"Yazı tura atacak olsam bir ya da diğer yüzü üzerine düşeceği neredeyse kesin; kenarı üzerine düşebilmesi de olası. Ama onu bir olasılık döngüsünün parçası yapacak olursan, Hayaletkafalar'ın deyişiyle, olası düşüşleri olan para haline getirmiş olurum. *Bunu* fırlatırsam, her şey farklı olur.

"Yazı ya da tura ya da belki kenar gelebilir, daha önceki gibi ve orada durur. Bu gerçek-para. Onun etrafında ise, ne kadar olası olduklarına bağlı olarak, farklı düzeylerde sertlik ve geçirgenlikleri olan *eşleri* saçılıdır –gerçekleşen yakın olasılıklar yani. Hayaletler gibi. Bazıları neredeyse gerçeği kadar güçlüdür ve güç bela orada olmayı başarmış olanları gölgede bırakır. Düşmüş olabilecekleri yerde duran yazılar, turalar ve birkaç da kenar. Olasılıklar, kazıya kazıya ortaya çıkarılmış. Olasılık alanı yer değiştirdikçe kayboluyorlar.

"Bu..." diye kılıcını gösterdi, Bellis'in anlamaya başladığını görüyordu, "olası vuruşları olan bir kılıç. Olasılık Kılıcı. Çok nadir rastlanan bir enerji türünü iletiyor. Bir devre içindeki düğüm, bir olasılık makinesi. Bu...", beline bağlı duran küçük pakete vurdu, "güç: kurmalı bir makine. Bunlar," zırhına dikili telleri gösterdi, "gücü taşıyor. Kılıç ise devreyi tamamlıyor. Onu tuttuğumda ise, makine tamamlanıyor.

"Makine çalışıyorsa, kolum ve kılıç olasılıkları kazıp çıkarıyor. Her gerçek saldırıda binlerce olasılık, eş-kılıç hayaletleri var ve hepsi birlikte vuruyorlar."

Doul kılıcı kınına yerleştirdi ve ağacın simsiyah tepesine baktı.

"En olası olanların bazıları neredeyse gerçek. Bazıları hayallerden daha soluk ve kesme güçleri... zayıf. Her olasılıkta, sayısız eşbıçak var, hepsi birlikte vuruyor.

"Öğrenmediğim savaş biçimi kalmadı. Karşılaştığım silahların çoğunu kullanmada ustayım ve silahsız da dövüşebilirim. Ama çok kişinin bilmediği şey, bu kılıcı iki biçimde kullanabiliyor olmam. *İki* teknikte de ustalaştım.

"Bu makine... pek sıkı kapatılmamış. Mesele yalnızca onu tekrar kurabilmek de değil –çok daha fazlasını yapıyor.

"Elimdeki saniyeleri idareli kullanmam gerekiyor. Kavga ederken, Olasılık Kılıcı'nı çok seyrek çıkarırım. Kavganın çoğunda onu, basit ve gerçek bir silah olarak kullanıyorum: Elmas sertliğinde, kenarları bilenmiş metalden daha keskin bir bıçak. Onu *doğru* tutuyorum. Her vuruşum isabetli ve benim istediğim yere iniyor. Çok uzun yıllar bunun için çalıştım."

Adamın sesinde gurura dair hiçbir şey yoktu.

"Ama iş ciddileşince, durum kötüye gittiğinde, bir gösteri gerektiğinde ya da tehlikede olduğumda... O zaman motoru birkaç saniyeliğine açarım. Tam isabet sağlayamayacağım bir durumda olur bu."

Bir an sustu, bu arada çıkan ılık rüzgârla sallanan ağaçlar, sesleriyle sanki ona karşılık veriyor gibiydi.

"Bir lider bıçağın nereye saplanacağını bilir. Becerisinin her kırıntısını kullanarak enseyi hedefler. Olasılıkları azaltır. Eğer bir Olasılık Kılıcı kullanacaksa, gerçek vuruşun çevresinde bir iki santimlik bir alanda büyük bir eş yığını oluşur. Sorun bu: Lider ne kadar iyiyse, vuruşu o kadar kesin, olasılık o kadar sınırlı, Olasılık Kılıcı o kadar *ziyan* edilmiş olur. Ama böyle bir silahı bir amatörün eline bırak, avı için olduğu kadar kendisi içinde öldürücü olabilir – ortaya çıkacak olasılıkların içinde kendini yaralaması, dengesizlik, silahı düşürmek ve benzeri şeyler de var. Bir orta yol gerekli.

"İlkel bir silahla saldırdığımda, bir cellat oluyorum. Bıçağım karar verdiğim yere saplanıyor, oraya ya da buraya değil. Böyle dövüşmeyi öğrendim; Olasılık Kılıcı'nı böyle kullanmanın aptalca bir güç ziyanı olacağını öğrendim. Bu yüzden de sonunda, çok uzun bir

arayışın sonunda onu bulduğumda, silahşorluğu yeniden öğrenmek zorunda kaldım. Çok farklı bir sanat: Kesinliği kabul etmeyen bir beceri.

"Bir Olasılık Kılıcı ile dövüşürken, olasılıkları asla engellememelisin. Bir fırsatçı olmam gerekiyor, planlayıcı değil –yürekle dövüşmek gerekiyor, beyinle değil. Ani hamlelerle, rakibi olduğu kadar kendimi de şaşırtmak. Ani, değişken ve biçimsiz. Böylece her vuruş binlerce diğeri haline geliyor ve bu eş-kılıçların her biri güçlü. Olasılık Kılıcı'yla böyle dövüşülüyor.

"Ben de iki silahşorum."

Güzel sesi kesilince, Bellis, parkı, ılık karanlığı ve tüneyen kuşların gürültüsünü yeniden duymaya başladı.

"Olasılık kazma konusunda bilinenlerden," dedi, "haberim vardı. Kılıçtan da böyle haberim oldu."

Uther Doul'un söyledikleri Bellis'in aklını karıştırıyordu. Yeni Crobuzon'da, bilim adamı Isaac'in sevgilisiyken, adamın saplantılarını gözlemleyerek belli şeyler öğrenmişti.

Onun karmakarışık ve sapkın eğilimlerini anımsıyordu. Projelerinin çoğu bir sonuca ulaşmamıştı. Adamın fikirlerinin peşinden koşuşunu izlemişti. Birlikte geçirdikleri aylar süresince onu en çok endişelendiren ve inatla üzerine gittiği şey dönüşüm enerjisi dediği araştırmasıydı. Akıl almaz bir kuramsal fizik ve büyü karmaşasıydı bu. Ama Isaac'in heyecanlı ve belirsiz açıklamalarından, onun, dünyanın gerçekliğinin, görünüşteki hızının temelinde bir dengesizlik yattığına; nesneleri içlerindeki gerilimden yola çıkarak değişmeye iten bir dönüşümün olduğuna inandığını çıkarmıştı.

İçgüdüsel olarak hissettiği şey de buydu. Nesnelerin, bulundukları durumda bile hep bir dönüşüm halinde oldukları, hep zıt duruma geçmeye çalıştıkları duygusu ona tuhaf bir rahatlık veriyordu.

Uther Doul'un şimdi açıkladığı olasılık kazmada, Bellis dönüşüm kuramını tamamen hiçe sayan bir şey gördü. Dönüşüm, demişti Isaac bir keresinde, gerçeğin olmadığı şeye dönüşme eğiliminde kendini ortaya koyar. Eğer *olmayan* ve *olanın* birlikte var olmalarına izin verilecek olsa, o büyük gerilim –varoluşun merkezinde-

ki dönüşüm– yok olmak zorunda kalacak. Olmadığı şeye dönüşen gerçekteki o dönüşüm enerjisi neredeydi ya da olmadığı şey, aslında olduğu şeyin hep yanı başındaysa?

Anlaşılmaz ve çoğulcu bir gerçeklikten başka bir şey değildi bu. Bellis bu düşünceden hiç hoşlanmadı. Hatta Isaac'e karşı içinde tuhaf bir sadakat bile hissetti, onu bu fikre katılmamaya iten bir duyguydu bu.

"Buraya ilk geldiğimde," diye devam etti Doul, "çok yorgundum. Karar vermekten yorulmuştum. Bir yere *bağlanmak* istedim. Bir maaşım olsun istedim. İstediğim her şeyi öğrenmiş, aramış ve bulmuştum. Kılıcım vardı, bilgim vardı, her yeri görmüştüm... Dinlenmek istedim. Bir hizmetkâr, bir paralı asker olmak istedim.

"Ama Sevgililer, kılıcımı ve yanımda getirdiğim kitapları görünce... çok etkilendiler.

"Özellikle de Sevgili.

"Anlattıklarım onları büyülemişti. Öğrendiklerim de.

"Bas-Lag'de birkaç yerde," dedi, "hâlâ olasılık makineleri var. Farklı işler yapan farklı tür makineler. Hepsini öğrendim.

"Bunlardan birini gördün: Belkileme, odamdaki alet. Olasılık oyunları için kullanılıyordu. İhtimallerin bol olduğu bir durumda, usta biri belli gerçekleri ve eşlerini oluşturabiliyor –sonuçları seçebiliyordu. Şimdi işe yaramıyor, tabii. Eski ve bozuk –ve hem zaten, bir olasılık kaynağımız da yok.

"Bu kılıç... Sen onun yalnızca bir yönünü görüyorsun. Bir zamanlar bunu kullanan savaşçı ve kılıcın öldürdüğü insanlar, bin yıl öncesinden söz ediyorum, benim taşıdığım silahı görseler tanımazlar. Hayaletkafalar, kendi egemenlikleri döneminde, mimaride, tıp ve politikada, gösteri sanatlarında ve diğer bütün alanlarda olasılığa başvurdu. Olası Sonatlar, gerçek partisyonun etrafında, yankılar halinde çıkan ve her performansta değişen hayalet notalar. Bir Olası Kule'nin yıkıntıları içindeydim..." Kafasını yavaşça salladı. "Asla unutulmayacak bir görüntü.

"Bu bilimi dövüşte, sporda ve savaşta kullandılar. Covertiana'da Olası Güreşçiler arasında geçen ve bir sürü kol ve bacağın yer de-

ğiştirerek bir görünüp bir kaybolduğu, eşlerin eşlerle, eşlerin gerçeklerle, gerçeklerin yine eşlerle boğuştuğu bir karşılaşmayı anlatan pasajlar var.

"Ama bütün bunlar, bu ortaya çıkarma tekniği Hayaletkafalar'ın gelmesinin bir sonucu –onların adımlarının yarattığı bozuk sesler. Çıktıkları yarık kanalıyla olasılık kaynaklarını kullanıyorlardı. O yara," dedi, gözleri bir Bellis'e kayıyor, bir başka tarafa bakıyordu, "Hayaletkafalar'ın bıraktığı o yara... kaynak orada. Eğer anlatılanlar doğruysa, dünyanın diğer ucunda, Gizli Okyanus'un sonunda.

"Henüz o denizi geçen bir gemi olmadı. Suları gemilere yol vermiyor. Hem ayrıca, oraya kim gitmek ister ki? Eğer böyle bir yer varsa da binlerce kilometre uzakta. Yarılmış Toprak'ta nelerin yaşadığını anlatan hikâyeler var: Korkunç şeyler, ölümcül bir ekoloji. Işıkmantarları. Korkakitler. Doymak bilmeyen kelebekler. *Gidebilsek* bile," dedi büyük bir içtenlikle, "Yarılmış Toprak'a ulaşmaya kalkışmazdım."

Gözlerini Bellis'e dikmişti ve kadın, onun sesinin olağanüstü iniş çıkışlarının etkisiyle gergin bir heyecan hissetti. Yutkundu, dikkatini toplamaya çalıştı. *Bu önemli,* dedi kendine, *şimdi dinle, anlamaya çalış. Neden bilmiyorum ama bana bir şey söylüyor, bilmemi istiyor.*

Birden

aman Tanrım, bu olabilir mi, yok hayır, kesinlikle yanlış, yanlış mı anladım?

Bunu mu söylemek istiyor?

Bellis'in suratı gergindi ve kendisi ona bakarken adamın da ona baktığını fark etti, kasvetli ve sessiz bir bakışmaydı bu.

Kesinlikle, diye düşündü, neredeyse sersemlemiş bir halde, *hangi gemi okyanusu geçip Yarılmış Toprak'a gidebilirdi ki? Kim Yarılmış Toprak'a gitmek isterdi? Buna değmezdi. Çok uzak, çok tehlikeliydi, bu gemi için bile. Ama bana söylediği neydi, ne demişlerdi, nasıldı o?*

"Bu dünyayı yaraladık, ağır hasar verdik, kırdık, en uzak köşelerinde izimizi bıraktık... Deniz aşırı binlerce topluluğa yaydık."

Denizde bir yer var. Bizi incitecek bir şey de yok orada, kara gibi değil. Madenciyi -olasılık madencisini- tehdit edecek canavarlar, ışıkmantarları ya da kelebekler yok. Hem denizdeki şey daha yakın -Yarılmış Toprak dünyanın tam kenarında ama Hayaletkafa şarkısı denizdeki yaranın kilometreler boyunca uzandığını söylüyor. Dünyanın merkezine doğru. Bize doğru. Yaklaşıyor.

Hiçbir gemi Gizli Okyanus'u geçmemiş... Buna inanıyorum. Hikâyeleri biliyorum, yeni gelenleri uzaklaştıran akıntıları ve rüzgârı biliyorum. Hiçbir gemi bu okyanusu geçemez.

Ama bir deniz şeytanını ne durdurabilir ki?

Neden bana anlatıyor?

Oraya mı gidiyoruz, Uther? Denizin ötesine mi? Gizli Okyanus'u geçerek o yaranın kalıntılarına, o yarığa mı gideceğiz? Kırılıp açılan yalnızca kara değil -deniz de... Oraya mı gidiyoruz yoksa? O büyük... yaradan kalan olasılıkları çıkarmaya mı, Uther?

Brucolac'ın söylemek istediği buydu, değil mi Uther? Söylediği şey buydu.

Neden bana anlatıyorsun*? Ne yaptım ben? Sen ne yapıyorsun? Neden benim bilmemi istiyorsun?*

Deniz şeytanı bizi alıp olup biteni anlamamız için denizdeki yaraya götürebilir. Bu yüzden çağırıldı. Tintinnabulum bu yüzden görevlendirildi ve yakıt için Sorghum çalındı ve bu yüzden adaya gidip Aum'u getirdik ve bu yüzden sen*, Doul, gizli bir projede çalışıyorsun, kılıcın yüzünden, bu bilimdeki uzmanlığın yüzünden. Her şeyin nedeni bu. Deniz şeytanı bu nedenle çağırıldı. O, Armada'nın asla göze alamayacağı suları geçebilir.*

O okyanusu geçebilir.

Bizi Yara'ya götürebilir.

35

"Beni nasıl buldun sen?" Silac Fennes belli ki çok huzursuz olmuştu.

"Sanki saf bir kız çocuğuymuşum gibi konuşuyorsun," diye fısıldadı Bellis. "Ne yani, görünmez misin sen? O kadar beceriksiz miyim sanıyorsun?"

Aslında numara yapıyordu: Silas'ı bulması şans eseriydi. Günlerdir Simon Fench ile ilgili haberlere kulak kesilmişti. Doul ile konuşmalarından sonra, onu bulmak için iki kat daha fazla çaba sarf etmişti.

Sonunda adamın izini bulan da kendisi değil, Carrianne olmuştu. Bellis'in bitmek bilmeyen yardım istekleri karşısında arkadaşı, her zamanki muzip neşesiyle, gizemli Bay Fench'in, Pashakan'da görüldüğünü söylemişti. *Yevgeny*'nin, Sen-Ve-Senin ilçesindeki otuz metrelik bir yelkenlinin güvertelerinin altına yapılmış bir bardı burası.

Bellis gladyatör gösterisinden sonra Kral Friedrich'in ilçesine gitmeye pek cesaret edememişti. Korktuğunu belli etmemeye çalışarak, gürültülü ara yollarından yürüdü.

Beklenmedik Anlayış'ın, Denizkestanesi Tersanesi'nin kenarının bir kısmını oluşturan ve Kurak Şelale ile Sen-Ve-Senin ilçelerini bağlayan bu çok direkli yelkenlinin sokaklarından geçmişti. Dev tekne, Armada'da herhangi bir yöneticinin denetiminde olmayan az sayıdaki gemiden biriydi. Gövdesinin asıl kısmı Kurak Şelale'deydi ama baş güverteye doğru kontrol ve sorumluluk fark ettirmeden Sen-Ve-Senin'in eline geçiyordu. Sokaklar daha şenlikli ve düzensiz bir hale gelmişti.

Bellis yabani maymunların kedi ve köpeklerle didişip durduğu çöplüklerden, bakımsız sokaklardan geçerek, su götürmez bir şekilde Sen-Ve-Senin'e ait olan ilçeye girdi.

Burası Arınada'nın en bakımsız ilçesiydi. Binalar genellikle tahtadandı ve çoğu küflenmiş ya da tuz ve su lekeleriyle kaplıydı. Yoksul oldukları için değil –bazı evlerin pencerelerinden görünen altın, gümüş ve kara kehribar süslemeler, sakinlerinin bazılarının üzerlerindeki ipek ve saten giysiler, mevcut malların kalitesi, büyük bir zenginliği işaret ediyordu. Ama her şeyin satılık olduğu bir yerde, bazı mallar –mimariyi ya da sokakları koruma hakkı gibi– kazanç getirmiyordu.

Gecekondular, fabrikalar ve sefil bir gösteriş, sakin sakin, yanyana sallanıp duruyordu. Sonunda, *Tuz Tanrısı*'nı, Kral Friedrich'in kaptan gemisini de geçip *Yevgeny*'nin çatırtılı, pis kokulu iç kısımlarına, Pashakan'a vardı.

Üçüncü ziyaretinde Silas'ı orada buldu. Bellis, adamın onu asık suratla karşılamasına sinirlendi.

"Beni dinleyecek misin?" diye öfkeyle çıkıştı. "*Nereye gittiğimizi biliyorum.*"

Adam hızla başını kaldırıp onunla göz göze geldi. Bellis birden soğuk bir kahkaha attı.

"Sana aynı şeyleri daha önce de yaşadık gibi gelmiyor mu, Silas? Tanrı bilir ya, ben öyle hissediyorum. Bu ilişkiden de hoşlanmıyorum. Bunu beni artık rahatsız etmeye başlayan bir sıklıkla yaptığımı fark ettim. Sana habire *bir sır bildiğimi* söylüyor, planlar yapman, bir şeyler *yapman* için gelip onu sana anlatıyorum. Hiç hoşuma *gitmiyor* bu. Son kez yapıyorum bunu, anlıyor musun?" Bundan çok emindi. Ne olursa olsun, Silas Fennec ile bir daha böyle iş yapmayacaktı. Aralarında artık hiçbir şey kalmamıştı, hem de hiçbir şey.

"Ama hoşuma gitsin ya da gitmesin," diye devam etti, "burada pek seçeneğim yok. Senin yardımın gerek. Bu konuda bir şeyler yapabilmenin yolu da bunu... yaymaktan, daha çok kişinin bilmesini sağlamaktan geçiyor. Hem Bellis Coldwine'ı kimse dinlemese de, görünüşe göre artan sayıda bir azınlık, baş belası Simon Fench'i dinlemeye hazır."

"Nereye gidiyoruz, Bellis?"

Adama bildiklerini anlattı.

"Şu Doul denilen manyakla neden ahbaplık ettiğini merak ediyordum. Senin bildiğini *biliyor* mu?" Silas afallamıştı.

"Sanırım," dedi Bellis. "Söylemek zor. Sanki... bana söylememesi gereken bir şeydi bu. Ama belki... bu bilgi çok fazla geldi, dayanamadı. Ortalığa yayarak, patronlarına ihanet etmek de istemedi ve anlayacağım kadarını bana anlattı.

"Geçen bütün süre boyunca, onların koruması olduğu için, Sevgililer, Aum ve bilim adamlarıyla birlikte toplantılara katıldığını sanmıştım. Aslında bu şeyde –olasılık çıkarmada– *uzman* olduğu için yanlarında kaldı. Elinde olan kılıcı bulmak için geçmişte yaptığı araştırma yüzünden, o konuda bilmediği yok.

"Üzerinde çalıştıkları şey bu. Sevgililer, Yara'ya ulaşmak, olasılıkları denetlemek istiyorlar, Silas." İçinden öyle hissetmese bile sesi sakindi. "Hayaletkafa İmparatorluğu gibi, anlıyor musun?"

"Deniz şeytanı da bu yüzden." diye içini çekti adam, Bellis başını salladı.

"Bu yüzden. Sona ulaşmak için bir araç. Sevgililer... şehre ilk geldiğinde... onun kılıcını görünce büyülenmiş olmalılar. Yarılmış Toprak ve Yara ile ilgili hikâyeleri dinliyorlar –Doul'un bildiği bütün gizleri, ama o *zamanlar yalnızca* bir düş bu. Derken Tintinnabulum ve adamları geliyor akıllarına, onları ayartabileceklerini biliyorlar. En son nokta bu." Bellis küçük pencereden, deniz şeytanı ilerledikçe hafif hafif çalkalanan denize baktı.

"Hem zaten Sevgililer zincirleri biliyordu. Armada, deniz şeytanını daha önce de yakalamaya çalışmıştı. Çok zaman geçmişti bunun üzerinden ve sonrasında geleneği sürdürmek akıllarından bile geçmemişti. Ama Doul geldikten sonra her şey değişti. O gelmeden önce, deniz şeytanını çağırmak... aptal, tantanalı ve anlamsız bir girişim diye düşünülüyordu. Ama şimdi? Gizli Okyanus'u hiçbir geminin geçemeyeceğini herkes biliyor. Ama Bas-Lag'deki hangi lanet olası güç bir *deniz şeytanını* durdurabilirdi? Birdenbire, Doul'un

onlara sözünü ettiği ve Hayaletkafalar'ın geride bıraktıkları Yara'ya gitmenin bir yolu ortaya çıkmıştı."

Projenin büyüklüğü baş döndürücüydü. Sevgililer'in, deniz şeytanını ellerine geçirene kadar çekilen sıkıntı, harcanan para ve tüketilen korkunç emek ve bunun, planlarının yalnızca ilk parçası olması, akıl alacak gibi değildi.

"Bütün bunlar," diye soludu Silas. Bellis başını sallayarak ona katıldığını ifade etti.

"Bütün bunlar," dedi. "Kuyu, *Terpsikor*, Johannes, anofel adası, zincirler, elektrik cinleri, lanet olasıca deniz şeytanı... hepsi. Hepsi onunla ilgili."

"Çıplak güç," dedi Silas, sanki sözcükler kirliymişçesine bir ifadeyle. "Deniz şeytanının korsanlıkla ilgili olduğunu sanmıştım. Bunu ima ediyorlardı, yaratık sayesinde daha etkili hırsızlar olacaklarını, lanet herifler! Bunun anlaşılır bir tarafı da vardı. Ama... ortaya çıkan..." Sersemlemiş gibiydi. "Sevgililer'in devşirmelerden olduğu apaçık; hiçbir ciddi korsan bu aptallığın peşinden gitmez."

"Tehlikeli bunlar," dedi Bellis kısaca. "Bunlar fanatik. Gizli Okyanus'u gerçekten geçebilirler mi, bilmiyorum ama Tanrım! Öğrenmek istemiyorum. Onları, yalnız kaldıklarında, duydum, Silas." Adam dik dik baktı ama nasıl diye sormadı. "Ne olduklarını biliyorum. Böyle insanların -hayalperestlerin, Tanrı yardımcımız olsun- beni dünyanın ta diğer ucuna, belki de var olmayan ve varsa da, Bas-Lag'in en ölümcül yerine götürmelerini istemiyorum. Gittikçe Yeni Crobuzon'dan uzaklaşıyoruz. Oraya dönmekten hâlâ vazgeçmedim."

Bellis titrediğini fark etti. Yurdunu bu kadar uzakta bırakma düşüncesiydi onu titreten. Ya Uther ve diğerleri haklıysa? Ya geçmeyi başarırlarsa?

Sayısız olasılık. Bunu düşününce buz gibi oldu. Çok tedirgin edici ve tehlikeli bir şeydi. Durumunun koşullara bağlı olduğunu düşününce canı çok sıkıldı ve korktu.

Bozkırda bir su çukuru, diye karmakarışık düşünmeye başladı, *güçlüler, saldırganlar ve zayıfların ara vererek su içtiği yer, ceylanlar, yaban domuzları, çıtalar ve aslanlar, birlikte. Bütün olasılıklar uyum içinde dizilmiş ve kazanan, en güçlü, en gerçek, en asıl olan,*

kaybedenlerin yaşamasına izin veriyor, hepsinin yaşamasına. Barışçı ve zavallı.

"Bu yüzden söylemiyorlar," dedi. "Halkın buna boyun eğmeyeceğini biliyorlar."

"Korkuyorlar," diye mırıldandı Silas.

"Sevgililer güçlü," dedi Bellis, "ancak bütün ilçelerin karşısına çıkamadılar. Ayrıca, daha da önemlisi, kendi insanlarının da karşısına çıkamadılar."

"Başkaldırı," diye, soluyarak ekledi Silas.

"*İsyan*," dedi Bellis. "İsyandan korkuyorlar. Bu yüzden Simon Fench'e ihtiyacımız var."

Silas başını sallayarak onayladı, sonra uzun bir sessizlik oldu.

"Söylentiyi yayması gerekiyor," dedi sonunda. "El ilanları, dedikodular ve benzeri şeyler. En iyi yaptığı iş; bunu yapacağına garanti veririm."

"Kusura bakma, Bellis," dedi, kadın gitmek için ayağa kalktığında. "Çok iyi bir arkadaş olamadım. Çok... Çok yoğun ve zorlu bir dönem oldu. Seni gördüğümde kaba davrandım ve özür dilerim."

Adama bakarken, içinde duyduğu nefrete, bir zamanlar ona karşı hissettiği yakınlıktan artakalan son zayıf kırıntılar eşlik ediyordu.

"Silas," dedi soğuk bir gülümsemeyle. "birbirimize borçlu değiliz. Arkadaş da değiliz. Ama Sevgililer'in başarısızlığı ikimizi de ilgilendiriyor. Ben onları engelleyemem ama senin yapabilmen daha olası. Deneyeceğini ve neler olduğunu bana anlatacağını umuyorum. Seninle aramızdaki tek iletişimin bu olacağını sanıyorum. Beni bir *arkadaş* olarak aramanı istemiyorum."

Bellis ayrıldıktan sonra, Silas uzun bir süre daha Pashakan'da kaldı. Mürekkebi dağılmış bazı bildirileri ve gazeteleri okudu, gökyüzünü izledi. Günler fark edilir ölçüde uzamıştı, Yeni Crobuzon'un yazını düşündü.

Uzun bir süre orada bekledi; onu bulmak isteyenlerin gönderildiği yer burasıydı. Ama tek başına oturup içkisini içti, gazete okudu.

Çıkarken, paçavralar içindeki bir kadın başını kaldırıp arkasından baktı –ona gösterilen tek ilgi bu olmuştu.

Sen-Ve-Senin'in dolambaçlı yollarından ve arka sokaklarından dolaşarak evine, yağlı demir gemi *Tekdüze*'ye geldi. Şehrin sakin bir mahallesindeydi. Yanında kocaman bir fabrika gemisi –Armada'nın akıl hastanesi– yükseliyordu.

Tekdüze'nin bacasının yanında, sıradan beton blokların birinde olan evinde bekledi. Saat on birde birisi kapıyı çaldı: Dışarıdaki bağlantısı gelmişti. Günlerdir ilk kez, konuşacakları ciddi ve önemli bir konu vardı. Fennec yavaşça kapıya gitti ve bu arada yürüyüşü, ifadesi ve tavrı anbean değişti.

Kapıyı açtığında Simon Fench olmuştu. Kapının eşiğinde iri yarı, yaşlı bir kaktüs adam durmuş, tedirgin tedirgin etrafına bakınıyordu.

"Hedrigall," dedi Fennec yavaşça ve tam olarak kendisinin olmayan bir sesle. "Seni bekliyordum. Konuşmamız lazım."

Sivri çıkıntılarla dolu, gizemli aygemisi *Uroc*'da vampirler toplanıyordu.

Brucolac yarı-ölü subaylarını, çekirdek kadrosunu toplantıya çağırmıştı. Işığın donuk alaca karanlığı geceye dönerken, rahatça ve sessizce aygemisinde yerlerine oturdular.

Kurak Şelale'nin bütün vatandaşları vampirlerin onları sürekli gözetlediğini biliyordu. Üniforma giymiyorlar, kimlikleri de bilinmiyordu.

Fotofobik hemofaj –vampirliğe– neden olan bakteri çok değişken ve zayıftı, yalnızca tükürükle bulaşıyor ve doğası kolayca değişip bozulabiliyordu. Ancak bir vampirin kurbanı ölmediyse ve derinin doğrudan ısırılması yoluyla, yarı-ölünün tükürüğü kurbanın kanına girdiyse, bakterinin hayatta kalana bulaşması az da olsa olasıydı. Ateşi ve nöbetleri atlatabilirlerse, bir gece ölmüş ve yenilenmiş, delicesine aç bir yarı-ölü olarak uyanıyorlardı. Bedenleri daha güçlü ve eskisinden kat kat daha hızlı olacak şekilde yeniden şekillendirilmiş oluyordu. Yaşlanmıyor, birçok yaralanmadan etkilenmiyorlardı. Bir de, güneşe karşı dayanıksızlardı.

Kurak Şelale'nin çekirdek kadrosundaki herkes, Brucolac tarafından özenle seçilmişti. Yanlışlıkla bulaşma olmasın diye, kan vergisi, içkilere geçilmeden önce alındı. Brucolac'ın doğrudan içtikleri, en güvendiği hizmetlileri, en yakın destekçileri, kendilerine yarı-ölümde bir şans tanıdıklarıydı. (Zaman zaman ihanet edenler olmuştu, tabii. Güçten başları dönen seçilenler, ona karşı gelmişti. İzinsiz bulaştırma çabaları olmuştu. Brucolac, üzülerek de olsa kolayca, hepsinin başını ezmişti.)

Teğmenleri, Uroc'un büyük salonunda, etrafında oturuyordu. Kılık değiştirmekten kurtulmuşlar, yılan dillerini iştahla havada gezdiriyorlardı. Erkekler ve kadınlar, androjen gençler.

Önde, neredeyse Brucolac'ın yanı başında, Pashakan'da Fennec'i izleyen hırpani giyimli bir kadın duruyordu. Bütün vampirler kocaman açılmış, ışık yayan gözlerle efendilerine bakıyordu.

Uzun bir sessizlikten sonra, Brucolac konuştu. Sesi sakindi. Odadakiler insan olsaydı, onu duyamayacaklardı.

"Kandaşlar," dedi, "burada neden toplandığımızı biliyorsunuz. Hepinize nereye gittiğimizi, Sevgililer'in bizi nereye götürmeye kalktıklarını söyledim. Onların planlarına karşı çıktığımız biliniyor. Ama azınlıktayız, bize güvenilmiyor, şehri arkamızda toplayamayız. İşe yarar şeyler söyleyemeyiz, elimiz kolumuz bağlı.

"Ancak, işler biraz değişiyor olabilir. Sevgililer hızlanıyorlar, böylece amaçları belli olduğunda karşı çıkmak için çok geç olacak. O zamana kadar da herkesin onlara kendi isteğiyle katılacağına inanıyorlar." Brucolac sırıttı ve kocaman dilini havada dolaştırdı.

"*Şimdi*, görünüşe göre, sakladıkları şey ortalığa yayılabilir. Bu gece çok ilginç bir konuşmaya kulak misafiri olundu. *Simon Fench* nereye gittiğimizi biliyor." Başıyla paçavra giysili kadını gösterdi. "Doul'un Crobuzonlu bebeği hem de, neler olduğunu anlayıp Bay Fench'e ya da Fennec'e ya da kendine ne isim veriyorsa ona anlatmış. Adamın nerede yaşadığını biliyoruz, değil mi?" Kadın başıyla onayladı.

"Fench, kışkırtıcı el ilanlarından birini dağıtmayı planlıyor. Eğer yapabilsek, işe girişerek ona yardım ederdik ama o yalnız çalışan biri ve eğer kimliğini öğrendiğimizi fark ederse, bizden kaçar

ve ortadan kaybolur. Onun çabalarına burnumuzu sokmaya kalkışmayacağız. Umarız ki," diye vurguladı Brucolac, "bunu en kısa zamanda yapar ve bu Zarganadeni zi'nde bir krize neden olur. Daha Gizli Okyanus'a gelmedik."

"Ama." Sesi soğuk ve sertti. Subayları neredeyse kendilerinden geçmiş bir halde, onu dinliyordu.

"Ama hazırlık yapmalıyız, bakarsınız Fench başarısız olur. Kandaşlar..." Hırıltılı fısıltısıyla konuşurken hava püskürtüyordu. "Kandaşlar, bu kaybedeceğimiz bir savaş değil. Umarız Fench başarılı olur. Ama olmazsa da, başka bir planı devreye sokmaya hazır olmalıyız.

"Gerekirse bu lanet olası şehri güç kullanarak alırım."

Yarı-ölülerden oluşan heyet, tıslayıp mırıldanarak ona katıldıklarını ifade ettiler.

36

Kuzeye doğru yavaş ama kaçınılmaz ilerleyiş devam ediyordu. Yola çıkalı günler, haftalar oldu. Şehir bekledi. Ne olacağını bilen yoktu ama bu kesintisiz gidişin, olaysız süreceği de beklenemezdi. Armada gergindi.

Bellis, Fench'in el ilanlarıyla ilgili bir haber çıkmasını bekliyordu. Sabırlıydı, adamın şehrin göbeğinde, bir geminin dibinde bir yerde, bilgileri birleştirdiğini, ispiyoncularını dinlediğini gözünün önüne getiriyordu.

Bazı geceler, mide bulandırıcı bir merakla ve kendini de şaşırtarak, *Muhteşem Doğu*'nun alt güvertelerine iniyor ve Sevgililer'in odasının altındaki o küçük bölmeye giriyordu. İtişip kakışmalı, soluk soluğa aşk muhabbetlerinde yeni bir heyecan sezmeye başlamıştı. Sevgililer'den biri, "Az kaldı," diye fısıldadı. Diğeri de, "Ah, evet, az kaldı," diye yanıt verdi iniltili sesiyle.

O küçük çığlıklarında bir başkalık vardı, Bellis şimdi ayırt edebiliyordu. Kadın Sevgili daha hisli, daha ateşliydi. Sabırsız olan, sonuca aç olan, en çok, az kaldı, diye sabırsızlıkla sonuca varmayı bekleyen, *az kaldı* diye fısıldayan en çok oydu, projeyle o daha fazla ilgileniyordu. Sevgilisi onunla meşguldü. Kadının sözlerinin ardından mırıldanıyor, ona tatlı sözler fısıldıyordu.

Zaman geçiyordu. Uther Doul onu gitgide daha fazla hayal kırıklığına uğratıyordu.

Şehir kuzeye giderken, fırtınaları ve sıcağı çabucak atlatarak, daha ılıman, Yeni Crobuzon'un yazı gibi hafif esintili ılık bir kuşağa girmişti.

Bellis'in, Silas'la Pashakan'daki konuşmasından beş gün sonra Armada'nın ufkunda, hava gemisi *Azamet*'te bir kaynaşma oldu.

Uther Doul ve Bellis, *Muhteşem Doğu*'dan Croom Parkı'nı seyrederlerken, Hedrigall güvertede işinin başındaydı, diğerleriyle birlikte, *Azamet*'i geminin başına bağlayan halatların yanında çalışıyordu.

"Posta atılıyor," diye bağırdı ve tayfalar aceleyle ipin etrafından çekildiler. Üzerine ağırlık takılmış bir çanta hızla, büyük bir gürültüyle aşağıda hazırlanmış bez yığınının üzerine düştü.

Hedrigall artık bir rutin haline gelen çanta açma işini gerçekleştirirken, Bellis de başını diğer tarafa çevirmeye başlamıştı. Ama kaktüs adam paketteki mesajı okurken davranışları o kadar ani değişti ki, bakışlarını yine ona çevirdi. Hedrigall, inanılmaz bir hızla ona ve Doul'a doğru koşmaya başlayınca, bir an kendilerine saldıracağını sandı. Adamın kaslı, devasa bedeni güvertenin tahtalarına vurdukça kasıldı.

Hedrigall kolunu dimdik uzatarak elindeki dikkat mesajını gösterdi.

"Savaş gemileri," dedi Doul'a. "Zırhlı. Bir Yeni Crobuzon filosu. Altmış kilometre kadar uzaktalar. İki saate kadar burada olurlar." Durdu ve yeşil dudakları sessizce kıpırdandı, sonunda büyük bir şaşkınlıkla lafına devam edebildi.

"Saldırıya uğradık."

Önce herkes afalladı, söylenenlere inanmadı. Büyük gruplar halinde her ilçede, her ana gemide toplandılar, üzgün ve şaşkın bir halde silahlarını yokluyor, zırhlarını kuşanıyorlardı.

"Ama hiçbir anlamı yok, Doul, efendim," diye, bir kadın *Muhteşem Doğu*'nun güvertesinde onunla tartışmaya girişti. "Yeni Crobuzon'dan neredeyse *altı bin kilometre* uzaktayız. Neden bu kadar uzağa geldiler ki? Haberciler nasıl gözden kaçırdı? Dün fark etmeleri gerekirdi. Bu bir tarafa, Yeni Crobuzonlular bizi nasıl buldu?"

Doul kadının lafını kesti, avaz avaz bağırarak, onu duyabilenleri korkutup susturdu.

"Nasıl olduğunu sormuyoruz," diye kükredi. *"Neden diye sormuyoruz. Öldürdükten sonra buna zamanımız olacak. Şu anda yalnızca kudurmuş köpekler ve köpek balıkları gibi kavga etmeye zaman var. Ya savaşırız ya da şehir yok olur."*

Doul bütün tartışmalara son vermişti. Halk sert bakışlarla savaşa hazırlandı. Herkesin aklına, *Bunu nasıl yaptılar,* sorusu geldi, ama bunu şimdilik bir kenara bıraktılar.

Şehirdeki beş savaş gemisi birkaç kilometre batıya doğru gitti, Armada ile yaklaşan güç arasında kavisli bir duvar oluşturdular.

Savaş gemilerinin etrafını, Armada'nın daha küçük zırhlıları, gri renkli stop metaliyle kaplı, penceresiz, kısa ve kalın toplarla dolu alçak tekneler sarmıştı. Onlara rıhtımda bekleyen korsan gemileri de katıldı. Tayfalar dişlerini sıkıyor, gösterdikleri bu ölümcül cesareti düşünmemeye çalışıyorlardı– silah ve zırhları ticaret teknelerine yeterdi ama donanma topçularının karşısında çaresizdiler. Çok azı evlerine geri dönebilecek, diye düşünüyorlardı.

İlçeler arasında ayrım yoktu. Her ilçenin sadık tayfası diğerleriyle birlikte hareket ediyordu.

Azamet'teki gözcüler, Yeni Crobuzon gemileri yaklaştıkça, daha sık mesaj göndermeye başladılar. Uther Doul bunları Sevgililer'e okuyordu.

"Lanet olası kuyuları almak için gelmişlerdir," dedi, yalnızca ikisinin duyabileceği kadar sessizce. "Ne niyetle gelmiş olurlarsa olsunlar, bizden üstünler. Bizim daha çok teknemiz var ama bunların yarısı ahşap yağma gemileri. Onlarda ise yedi tane savaş gemisi var ve bizden daha fazla da öncü birlikleri. Filolarının yarısını göndermiş olmalılar."

Tanner Sack ve Bask'ın semender-adamları, Piç John, kerevitler, gölgeler halinde batiskaflar. Armada'nın su altı birlikleri, suyun içinde asılı bekliyor, büyük zincirler, yavaş yavaş onlardan uzaklaşıyordu. Armada ilerliyordu ancak, savaştan sonra birlikler şehri tekrar ele geçirebilsin diye, deniz şeytanı iyice yavaşlatılmıştı.

Yakında küçük bir grup kerevit, batık sallardan birinin üzerinde birbirlerine iyice yanaşmışlardı. Cadı-çağıranlar, canavarlarını davet ediyordu.

Tanner kemik pullularla karşılaştığında, hiç düşünmeden kendini suya fırlatmıştı. Korkusunu düşünecek zamanı olmamıştı o zaman. Ama eski evinden, yeni evini yok etmeye gelen gemilerin oraya varmasına ancak bir saat kalmıştı. Onların pervanelerini yönlendiren amaç ve zekâ, kemikli balığın gözlerindeki ahmakça kötülükten çok daha dehşet vericiydi.

Dakikalar çok yavaş geçiyordu. Tanner Şekel'i düşündü, evde, ona kalmasını söylediği yerdeydi. Angevine'la birlikte bekliyorlardı: İkisine de, geride kalan muhafızlar kesinlikle silah vermiş olmalıydı. *Ama daha on altı yaşında bile değil*, diye düşündü umutsuzca. Onların yanında, Şekel'le ve onun kadınıyla birlikte olmak istiyordu. Kocaman silahını kaldırdı, onu bekleyen kavgayı düşündü ve korkudan aniden altına kaçırdı. Sidiği bir an onu ısıttı ve sonra akıntıyla yok oldu.

Her yer, Arınada'nın her tarafı ve onu korumaya hazırlanan korsan gemileri silahlarla doluydu.

Şehrin silah depoları ve cephanelikleri açılmış, binlerce yılın ve yüzlerce kültürün ürünü olan askerî teknoloji açığa çıkarılmış, hepsi alınmıştı. Toplar, zıpkınlar ve çakmaklılar; kılıçlar, yaylı tüfekler, uzun yaylar, parçalayıcı yaylar; ve daha özel silahlar, iğneli kutular, baan ve yarri dişleri.

Şehrin karşısında, çeşitli büyüklüklerde hava gemileri, yavaş yavaş çatıların ve halatların üzerinde salınıyor, temelinden ayrılmış, serbest kalmış binalar gibi bir görüntü yaratıyorlardı. Batı ufkunda Crobuzon teknelerinden çıkan duman görülebiliyordu.

Muhteşem Doğu'nun güvertesine, asker Uther Doul'un verdiği emirleri dinlemek için toplanan subaylar ve kaptanlar, ilçe yöneticileri, büyük bir itiş kakış içindeydi. Bellis bir kenarda durmuş, hiç kimsenin onu umursamadığı bu ortamda, konuşulanlara kulak veriyordu.

"Silah gemileri bizimkilerden fazla," dedi kısaca, "ama etrafa bir bakın." Son günlere kadar Armada'yı çekmiş ve ama şimdi amaçsız bir özgürlükle şehrin etrafını saran buharlı ve römorkların oluşturduğu duvarı gösterdi. "Bu teknelerin personelini oluşturan tayfalara, onları hemen silah gemilerine dönüştürmelerini söyleyin.

"Brucolac ve adamlarına haber gönderildi: Uyanır uyanmaz bilgilendirilecekler. Kurak Şelale'nin kenarına birkaç hızlı tekne ya da hava gemisi gönderin, onları beklesinler.

"Crobuzon donanmasının su altı gücünü bilmiyoruz," diye devam etti. "Denizaltılar, ne zaman saldıracağınıza doğru karar vermelisiniz. Ancak hava gemileri yok. Bunlar bizim asıl gücümüz olacak." *Muhteşem Doğu*'nun arkasında, ine kalka sallanıp duran *Üçlü Çatal*'ı gösterdi. Gemiye, barut ve yağ bombaları yükleniyordu. "Önce onları gönderin. Derhal. Çekinmeyin.

"İyi dinleyin; savaş gemilerine çok dikkat edin. Zırhlılar ve öncüler bizi yaralayabilir, ama ateş güçlerine dayanabiliriz. O savaş gemileri... şehri batırabilir." Güverteden bir korku seli aktı. "Yedek yakıtları bunlar taşıyor: Crobuzon filosunun evine dönmesi bu savaş gemilerine bağlı."

Birdenbire fark ettiği bir şey Bellis'i çok heyecanlandırdı. Aklı, kırık bir çark gibi Doul'un söylediklerinin gerisine atladı ve kafasında aynı düşünceyi evirip çevirmeye başladı. Evimden *bir gemi* evimden *bir gemi*...

Ani ve umutsuz bir heyecanla, batı tarafından hafifçe yükselen dumana baktı. *Onlara nasıl ulaşabilirim?* diye düşündü, buna inanamıyor, sevinçten ne yapacağını bilemiyor, başı dönüyordu.

Crobuzon gemileri sonunda görülebilecek yakınlığa geldi. Duman kusan, kara ve upuzun bir metal sıra halindeydiler.

"Bayrak çekiyorlar," diye seslendi Hedrigall, *Muhteşem Doğu*'nun kıç güvertesinin en tepesinden. Geminin sabit, dev teleskobundan bakıyordu. "Yaklaşırlarken bize bir mesaj gönderiyorlar. İşte: Kaptan gemisinin adı ve..." Durakladı. "*Görüşmek* mi istiyorlar?"

Doul savaş giysileri içindeydi. Her bir kalçasından, her bir omzundan, her bir bacağından, göğsünün ortasından, gri zırhından

kamalar ve kılıflarına konmuş çakmaklı tüfekler sarkıyordu. Bedeninin her tarafı, kılıflarından çıkan hançer ve atış bıçaklarının saplarıyla doluydu. Bellis, adamın *Terpsikor*'a çıktığı zaman da böyle göründüğünü anımsadı.

Umursamadı, artık ilgilenmiyordu. Önce uzaklara, sonra da gerideki Crobuzon gemilerine baktı, heyecanı ona acı veriyordu.

Doul teleskopu aldı.

"'*N.C.S. Sabah Yolcusu'nun Kaptanı Princip Cecasan,*" diye okudu yavaşça ve gözlerini bayrakların üzerinde gezdirirken kafasını salladı. "'*Yeni Crobuzonlu rehineler için müzakere talep ediyor.*'"

Bir an bunun kendisi olduğunu düşünen Bellis afalladı. Ama yüzü sevinçten şaşkına dönerek kasılsa bile, bunun ne kadar saçma olduğunu anladı (*ve aklının köşesinde ise, birşey ona bir başka bilgi vermek için bekliyordu).* Uther Doul, Hedrigall ve Sevgililer'in ve orada toplanmış kaptanların yüzlerine baktı.

Onları görünce içi ürperdi. Hiçbirinin, *Sabah Yolcu*'sunun konuşma önerisine, kesin bir küçümsemeden başka bir tepki vermediğini gördü.

Yüzlerindeki ortak duyguyu, önünde duranların bu sarsılmaz düşmanlığını, Yeni Crobuzon'u kesinlikle güvenilmez, savaşılıp yok edilecek bir güç olarak gördüklerini fark edince, sevinci kursağında kalmıştı. Korsan Savaşları ve Yeni Crobuzon'un Suroch'a saldırısı hakkında okuduklarını anımsadı. Birden, Johannes ve Tanner Sack ile konuşmaları aklına geldi. Tanner'ın, Yeni Crobuzon gemileri tarafından bulunma düşüncesinden nasıl rahatsız olduğunu anımsadı.

Sonra, Yeni Crobuzon'dan korku içinde kaçışını düşündü. *Denizler aştım çünkü hayatımdan endişe ediyordum. Baktığım her yerde milisleri görüyordum. Hükümet ajanlarından korkuyordum. Bu gemilerdeki denizcilere benzeyen ajanlar.*

Bu gemilerden korkmak için nedeni olanlar yalnızca korsanlar, Yeni Crobuzon'un denizdeki rakipleri ve Tekraryapımlar değil, diye düşündü. Aklı karmakarışık bir haldeydi. O da korkmaya başlasa iyi olurdu.

"Bir şehri yerle bir etmeye yetecek kadar silahları var," diyordu Doul, toplanan kaptanlara. "Bir de tutmuş bizimle *pazarlık* yapmak istediklerini mi söylüyorlar?"

Kalabalık içinde ikna olmaya yanaşan kimse yoktu. Sessizce dinliyorlardı.

"Ellerine geçecek ilk fırsatta bizi mahvederler. Dünyanın yarısını kat edip bizi *bulabilirler*, hem de Tanrı bilir nasıl. Eğer işlerini şimdi bitirmezsek, tekrar tekrar *geleceklerdir*." Başını salladı ve yavaş yavaş son cümlesini söyledi ve ardından heyecanlı olmaktan çok gergin denilebilecek bir tezahürat oldu. "Batırın onları."

Kumandanlar gitmişti, hava kabinleri onları teknelerine götürmüştü. Savaşacak yöneticiler gemilerine ya da balonlarına, çok güçsüz ya da korkak olanlar ise şehirdeki kaptan gemilerine dönmüşlerdi. Yüksek platformun üzerinde yalnızca Doul, Bellis ve Sevgililer kalmıştı ve Bellis'e aldıran yoktu.

Sevgililer farklı meydanlarda savaşacaktı: Erkek olan, savaş gemisi *Cho Limani*'ndan, kadın ise hava gemisi *Nanter*'dan. Birbirlerinden ayrılıyorlardı. Öpüştüler, dillerini birbirlerinin ağzının içine sokuyor ve Bellis'in kulak misafiri olduğu aynı esrik mırıltıları çıkarıyorlardı. Fısıldaşarak, yakında yine birlikte olacaklarını mırıldanıyorlardı ve Bellis onların bu acıklı ayrılışlarında acıklı ve dokunaklı hiçbir şey olmadığını düşündü. Hiç de bu son şanslarıymış gibi öpüşmüyorlardı, bu daha çok aç ve şehvetli, daha fazlasını isteyen bir öpüşmeye benziyordu. Korkmuyor, hiç de pişman görünmüyorlardı: Ayrılmayı ve böylece tekrar bir araya gelebilmeyi bekliyor gibiydiler.

Onları, her zamanki gibi tiksintili bir merakla izledi. Yüzleri birbirine eğildikçe yaraları küçük yılanlar gibi titreşiyordu.

Yeni Crobuzon gemileri yirmi kilometreden daha yakındaydı.

"Bazıları geçecek, Uther," dedi kadın Sevgili. "Gemi, hava gemisi, batiskaf ya da vatandaş kaybetmeyi göze alabiliriz, ama şehri kaybetmeyi göze alamayız ve senin... son bir engel olarak burada kalıp onu korumanı istiyoruz.

"Ayrıca, Doul," diye devam etti, "seni de kaybedemeyiz. Sen bize lazımsın. Ne yapılacağını biliyorsun. Yara'ya vardığımızda."

Bellis, Sevgili bu kadar açık konuştuğuna göre, kendisinin orada olduğunu unutmuş muydu yoksa bu artık umurunda mı değildi, bilemedi.

Son balon da gitmiş, Sevgililer'i yerlerine götürmüştü. Deniz şeytanı dizginlenip şehir yavaşlatılmıştı. Doul ve Bellis yalnızdılar. Altlarında, *Muhteşem Doğu*'nun geniş güvertesinde kadınlar ve erkekler silahlarını kuşanıyorlardı.

Doul ne Bellis'e baktı, ne de onunla konuştu. Gözlerini *Sorghum*'un ötesine dikmişti. Armada'nın üçgen şeklinde dizilmiş, kalkık burunlu savaş gemileri ile Yeni Crobuzon zırhlıları arasında sekiz kilometreden daha az bir mesafe kalmıştı ve gitgide kısalıyordu.

Nihayet, Bellis'e döndü. Ağzını sımsıkı kapatmış, gözlerini biraz açmıştı. Bellis'e çakmaklı bir tüfek uzattı. Kadın onun kendisine aşağı inmesini ya da yoldan çekilmesini söyleyeceğini sandı ama ikisini de yapmadı. Birlikte durup zırhlıların yaklaşmasını izlediler.

Adam heykelini öpüyor ve görünmeden Bellis ve Uther Doul'un arkasından geçiyor.

Kalbi hızla atıyor. Toplandı, hazır. Kendisine ait olan her şeyi ceplerinde ve ellerinde taşıyor. Armada görüşmeye yanaşmadığı için düş kırıklığına uğradı ama şaşırmadı. Böylesi biraz daha yavaş olacak -bunu kabul ediyordu, ama sonuçta artık, kan olmayacak.

Çok yaklaştılar, çok yaklaştılar. Neredeyse Sabah Yolcusu'*nun güvertesine atlayabilecek. Ama henüz değil. Bir iki kilometre daha var.* Bana bir tekne gönderirler, *diye düşünüyor ve onları karşılamaya hazırlanıyor.* Nerede olacağımı söyledim.

Uther Doul şimdi Bellis ile konuşuyor, aşağıdaki curcunayı gösteriyor. Ondan ayrılıyor, kadını çatı katında bırakarak birliklerine katılmaya iniyor, Bellis de onu izliyor, silahını kaldırmış, gözleri aşağı inen Doul'un üzerinde.

Adam gelenlerin, vatandaşlarının onu bulmada zorlanmayacaklarını biliyor. Tarifi çok açık. Muhteşem Doğu'*yu görmemeleri olanaksız.*

Aralarında beş kilometre olan iki donanma birbirine bakıyor. Armadalılarınki her renk ve biçimin bir karmaşası, sayısız güvertenin üzerinde dalgalanan yelkenler ve duman görünüyor. Karşılarında ise *Sabah Yolcusu* ve onun kardeş gemileri bir düzen içinde yaklaşıyor, gri ve koyu kahverengi yüzeylerinde büyük kalibreli silahların yerleri fark ediliyor.

Bir sürü hava gemisi Crobuzon gemilerine yaklaştı: Tüfekler ve fıçılar dolusu barutla iyice ağırlaşmış savaş balonları, öncüler, hava kabinleri. Hava sakindi ve çabuk ilerlediler. Bu karmaşık ordunun önünde *Üçlü Çatal* vardı, çevresini ise, tek kişilik pilot koşumlarıyla küçük balonlarının aşağısında salınan küçük tekneler ve balonlar sarmıştı.

Armadalı kaptanlar ellerindeki silahların daha zayıf olduğunu biliyordu. Aralarında dört kilometre kaldığında, Yeni Crobuzonlular ateşe geçti.

Denizin üzerinde ateşler patladı, gümbürtüler koptu. *Sabah Yolcusu*'nun önünde patlamalar ve kaynaşan dalgaların yarattığı sınır, sanki gemiye yol açmak içindi. Armadalılar da silahlarını hazırladı, tetikte bekledi, ama ateş etmedi. Teknelerini saldırının tam ortasına salarak, düşmanlarını kendi silahlarının menziline sokmaktan başka yapacak bir şeyleri yoktu. Karşılık verebilmek için, bir kilometreden fazla yaklaşmaları gerekiyordu ve korkunç bir cesaretle bu tek taraflı savaşa atıldılar ve zaman değişti.

Metal metalle buluşuyor ve siyah barutlar ateşleniyor, yağlar tutuşuyor ve yarılıp yanmış etler etrafa saçılıyordu.

Suyun altında Tanner, deli gibi sarsılıyor, basınç dalgalarından sersemlemiş bir halde. Kanamaya başlıyor, solungaçlarından kan fışkırıyor.

Armada gemilerinin karanlık gölgeleri denizin aydınlık yüzeyine düşüyor. Hepsi kaos içerisinde. Bazıları fırıl fırıl dönüyor ve (Aman Tanrım) parçalanıyorlar (Tanrım yardım et), ikiye, üçe bölünüyor, üzerine doğru kayıp ve akşam karanlığı misali gitgide devleşerek gelirlerken, o kadar yavaş iniyorlar ki önce bunun bir kabus olduğunu sanıyor ama sonra etrafında, bir meteor hızıyla ve arkalarında yağ, kir, şarapnel, kan izleri bırakarak geçen semender–adam ve metal parçalarını fark ediyor.

Yanından kabarcıklar ve et parçaları savurarak geçen gemi parçaları, karanlıkta kayboluyor.

Hava gemilerinden bakıldığında katliam uzakta ve sessiz: Küçük kabartı ve patlamalar ve etrafları kapkara alevler, birden yok olan gemiler. Armada filosu aptal ve kör bir köpek sürüsü gibi bu acımasız saldırının içinden geçmeye devam ediyor, geçtikçe küçülüyor, sonunda silahlarının Crobuzon filosuna erişebileceği menzile giriyor.

Metrelerce yukarıdan bakıldığında savaş, bir ışık oyununu andırıyor. Sanki şehir yeniden kuruluyormuş gibi. Sanki gerçek değilmiş gibi.

Patlamalardan çığlıkları duymak mümkün değil.

Armada gemilerinin kenarlarından oluk oluk kan akıyor. Metaller patlayıp parçalanıyor ve gemiler birden testere dişlerine dönüşüp kendi tayfasını katlediyor. Armada topçuları ateş ediyor, gülleler havada kavisler çizerek düşmanlarına ulaşıyor. Ama bu bin metrelik yakınlık çok acımasız ve Armada filosunun neredeyse yarısı yok oluyor.

Deniz mezarlığa dönüşüyor. Su cesetlerle dolu. Akıntı ve dalgalara kapılmış bir halde, ölüm dansı yapar gibi salınıyorlar. Cesetlerden, mürekkep gibi bir kan bulutu yayılıyor. Deniz onları değiştiriyor: İç organlar mercanlar gibi dalgalanıyor, yırtılmış deri parçaları yüzgeçlere benzemiş. Sivri kemikler tarafından parçalanmışlar.

Tanner'ın hareketleri ise çok yavaş, üşüyor. Yukarı çıkarken, hâlâ kıpırdayan, daha ölmemiş ama yüzecek gücü de kalmamış bir

kadının yanından geçiyor. Sessiz bir dehşet içinde onu tutup yukarıya çekmeye başlıyor ama daha yüzeye çıkamadan, kadının artık ölmüş olan sinirleri seğirmeye başlıyor. Onu bıraktığında etrafındaki kıpırdayışları, gözünün eriştiği her yerde boğulan kadın ve erkekleri görüyor ve onlara yardım edemeyeceğini, yaşayamayacak kadar zayıf olduklarını biliyor. Baktığı her yerde korkunç, umutsuz çırpınışlar var ve birden uzaklaştığını hissediyor, gördükleri; kadın, erkek, kepri, kaktüs, yüreklikabuk ya da kirpi-adam değil, bunlar, bilinçsizce tekrarlanan hareketler, ağır ağır aşağıya iniyorlar, sanki içinde, yavaşça ölmekte olan böceklerin bulunduğu bir yağmur suyu tankına bakıyor gibi onları izliyor.

Yukarı çıkışı, kıyım esnasında şans eseri oluşan bir dinginlik anına denk geliyor, kendisini bir zamanlar Armada Filosu olan şeyin tam ortasında buluyor. Etrafında tekneler çirkin sesler çıkararak parçalanıyor. Bir süre suyun üzerinde yalpalıyor, duman ve ateş kusup tıslayarak serin suya batarlarken, ölmekte olan tayfaları birlikte sürüklüyorlar.

Tanner çabalıyor. Kelimelerini unutmuş gibi. Yine atışa başladıklarında, etrafındaki su çalkalanıyor, kanlı bir metal ve ceset çorbasına dönüşüyor.

Havada kıvılcımlar oluşuyor. Crobuzon teknelerinden elektrikli-büyü okları, içleri kuvvetli asitle dolu olan mancınıklar fırlatılıyor. Ama şimdi, ne kadar hasarlı da olsalar, Armada filosunun kalanı, saldırıya yanıt veriyor.

Crobuzon'un zırhlı gemilerine çarparak metalden çiçekler gibi etrafa saçılan insan boyundaki mermileri ateşliyorlar. Ahşap savaş gemileri de menzile giriyor, düşman gemilerinin arasına dalıyorlar ve zırhları eğen, bacaları parçalayarak silahlarını yerlerinden koparan toplarının sesleri gelmeye başlıyor.

Üçlü Çatal ve küçük hava filosu, Crobuzon filosunun üzerine ulaştı. Onlardan da ara ara sağanak halinde mermiler iniyor: Barut bombaları; düşerken patlayıp açılarak yapışkan bir ateş yağmuru oluşturan yağ torbaları; ağır oklar ve bıçaklar. Pilotlar, Crobuzonlu

kaptanlara ve silahşorlara ateş açıyor. Patlamaların yarattığı ısı balonları sarsıyor ve onları rotasından çıkarıyor.

Armada gemileri hâlâ yaklaşmakta. Ateş ederek daha da yakına geliyor, infilak ediyor, alabora oluyor, alevler içinde kalıyor ama yine de yaklaşıyorlar, gemicileri onları inatla zırhlılara doğru götürüyor.

Siyah bedenlerden bir kütle yükseliyor.

Crobuzonlu büyücüler, bataryalardan ve kendi bedenlerinden gelen güçleri yönlendirerek, golem sürülerini canlandırmış: Tel, deri ve topraktan uyduruk bir şekilde yapılmış, çirkin, bir şemsiye telini andıran pençeleri ve parlak cam gözleri olan sarsak tasarımlar. Çirkin kanatlarını deli gibi çırparak yükseliyorlar. Maymunlar kadar güçlü ama bilinçsizce hareket ediyorlar ve dayanıklılar.

Armadalı pilotların bacaklarına yapışıyor ve bedenlerine tırmanıyorlar, etlerini koparıp balonlarını parçalıyor ve kanlar içindeki bedenleri aşağıdaki güvertelere fırlatıyorlar.

Golemler Crobuzon filosunun üzerinde bir duman bulutu gibi yükseliyor ve Armada hava gemilerinin pilot kabinlerine ve pencerelerine atılıyor, görüşlerini engelliyor, camlarını kırıp gaz torbalarının kılıflarını yırtıyorlar. Golemlerin çoğu, mermiler, kılıçlar ve yer çekimine karşı koyamayıp aşağı düşüyorlar ve düşerlerken cansız kansız parçalara ayrılıyorlar; ama birçoğu hâlâ havada, Armada hava filosunu yakıp yıkmaya devam ediyor.

Savaşın üzerini saran hava da deniz kadar yoğun. Silahların, ateş kusanların ve mancınıkların havada bıraktığı parçacıklar, gaz çıkararak batan balonlar, avcı golemler, kan buharı ve is damlacıkları onu yapışkan ve ağır bir hale getirmiş.

Her hareketin arkasında korkunç bir yavaşlık, yoğun bir dikkat var. Her kesik, her yok edici patlama, gözlere ve kemiğe saplanan her mermi, her ateş püskürmesi ve her patlayan tekne sanki önceden planlanmış gibi.

Bu aşağılık bir oyun.

Tanner karanlığın içinde, düşman teknelerin altlarını ve onları saran yüzlerce karaltıyı görebiliyor: Sarmal hız tekneleri, dev denizaltı filosunun tek kişilik batiskafları. Armada denizaltıları küçük gemilerin etrafını sarıyor, zırhlıların yanlarına hızla çarparak, balinalar gibi yükseliyor.

Tanner, onu aralarına alarak fırlayan Basklı semenderlerle birlikte, birden dışarıya, açık havaya çıkıyor, uzun dokunaçlarıyla uzanarak küçük batiskaflardan birinin kitinsi kaplamasına tutunuyor. Üzerindeki küçük lomboza bakıyor ve içerideki dehşete kapılmış adamı görebiliyor, adam deliye dönmüş bir halde bağırıyor, gördüğü bu Yeni Crobuzonlu karşısında kendi dilinde küfürler savuruyor; Tanner silahını adamın suratının hizasına kaldırıp ateş ediyor.

Kurşun camı parçalayarak Yeni Crobuzonlu gemicinin suratına saplanıyor, sivri ucu adamın elmacık kemiklerini ve kafatasını parçalayarak, kafasını ufak teknesinin arkasına çakıyor. Tanner Sack öldürdüğü adama bakıyor, hayır, henüz ölmüş değil, hasar görmüş denizaltının içine dolan suyla ağzı dehşet ve acıyla açılıp kapanıyor.

Tanner geriye çekiliyor, hızla silkeleniyor, ölmekte olan adamı, suyla dolarak dönmeye ve batmaya başlayan batiskafı izliyor.

Bütün gemilerin etrafı ve denizin üzeri ölüler ve parçalanmış cesetlerle dolu, sanki yanarak ortalığa saçılmış kâğıt parçaları gibiler.

Tanner Sack düşmanların peşinde.

Etrafında tekneler batıyor. Etrafı, bir zamanlar onun da olan ülkenin ölmekte olan adamlarıyla sarılı. Kanıyor ve kabarcıklar çıkarıyorlar. Denizin çok altındalar, yüzeye ulaşmaları pek mümkün değil. Hiçbiri bir daha nefes alamayacak.

Tanner birden kusmaya başlıyor, kusmuğu, boğazını zorlayarak açıyor ve dışarı fışkırıyor. Midesi bulanıyor, zamandan kopuk, sarhoş ya da düş görüyor, sanki bu gerçek değil, henüz daha gerçekleşirken geçmişte kalmış bir anı.

(Altından, kendi adamları ya da semenderler olduğunu sandığı karanlık tuhaf şeyler geçiyor ve hemen sonra öyle olmadıklarını anlıyor.

Gittiler bile ve Tanner'ın, onların varlığına şaşıracak ne zamanı ne de lüksü var.)

Savaş, sarsak saldırılarla devam ediyor. Bir mekanik Kitapkent gemisi parçalanıyor ve etrafa çarklar, dev yaylar ve kepri cesetleri saçılıyor. Sular, Jhour teknelerinin etrafında, öldürülen kaktüslerin öz suyuyla kaplı. Yüreklikabukların bombalarla parçalandığı yerlerde, fışkıran kanları sertleşerek kabuktan şarapnellere dönüşüyor. Kirpi-adamlar gemilerin aralarında eziliyor.

Arınadalı kerevit cadıların çağırdığı canavarlar, kancalarını Crobuzon gemilerine fırlatarak tayfaları denize düşürüyor, sonra birden makas haline gelen pençeleriyle onları yakalıyorlar. Ama kontrol edilemeyecek kadar çok sayıdalar ve kendi cadı-efendileri için bile tehlike oluşturuyorlar.

Dumanların içinde, Arınada topları, Arınada güvertelerine düşüyor, Yeni Crobuzon mızrakları ve kurşunları kendi birliklerini parçalıyor.

Savaş sırasında, kadınlar ve erkekler zaman zaman başlarını kaldırıyor ve kızıl bulutların, suyun, kendilerinin ve diğerlerinin kan tabakaları arasından gökyüzüne ve güneşe bakıyorlar. Bazıları düştükleri yerde kalıyor, son gördükleri şeyin güneş olduğunu bilerek ölüyorlar.

Güneş alçalıyor. Alaca karanlık, bir saate kalmaz bastırır.

Arınada'nın dev savaş-buharlılarından ikisi tamamen tahrip olmuştu. Bir diğeri ise büyük hasar görmüş, arkasındaki silahları felçli bacaklar gibi kıvrılmıştı. Bir sürü korsan gemisi ile daha küçük savaş gemileri yok olmuştu.

Yeni Crobuzon zırhlılarından ise yalnızca *Darioch'un Öpücüğü* parçalanmıştı. Diğerleri mevcut kayıplarıyla, savaşa devam ediyorlardı.

Crobuzon filosu kazanıyordu. Öncüler, zırhlılar ve batiskaflardan oluşan bir üçgen Arınada saflarını yararak, şehrin birkaç kilometre yakınına gelmişti. Bellis, *Muhteşem Doğu*'daki kocaman teleskoptan onların yaklaşmasını izliyordu.

Muhteşem Doğu kaleydi, şehrin kalbiydi.

"Devam ediyoruz," diye bağırıyordu Uther Doul, halatlardaki nişancılarına.

Kimsenin başka bir şey önerdiği de yoktu aslında. Kimse deniz şeytanını dürtüp oradan kaçmayı önermemişti.

Crobuzon gemileri, *Sorghum*'dan gelen yaylım ateşine göğüs geriyor *(Bellis, kuyuya hasar vermemek için ateşe karşılık vermediklerini fark ediyor).* Crobuzon gemileri, yapıları görünecek kadar yakındalar: köprüler, taretler, küpeşteler ve silahlar; silahları hazırlayıp kontrol eden, işaretlerle hazırola geçen gemiciler. Güverteyi dumansız barutlar sarıyor ve Bellis'in gözleri sulanıyor. Küçük silahlar atışa başladı.

Bu düzenlenmiş bir saldırı. Saldırganlar, şehre girerken karmaşık bir düzen içinde değiller: Aynı düzende, ok gibi dizilmişler ve dosdoğru *Sorghum*'un etrafındaki tekne açıklığına gidiyorlar. Crobuzonlular bilinçli olarak, *Muhteşem Doğu*'ya doğru ilerliyorlar.

Bellis parmaklıklardan geriye çekiliyor. Aşağıdaki güverte savaşa hazır Armadalılarla kaynıyor. Silahlı bedenlerden oluşan bir selin onu buraya sıkıştırdığını fark ediyor; kaçmak için artık çok geç.

Bir yanı, Crobuzonlular geldiğinde bağırarak gelenleri selamlamasını –umutsuz bir hoşgeldin– söylüyor. Ama onu evine götürmenin, onları hiç ilgilendirmeyeceğini, yaşıyor ya da ölü olmasının umurlarında olmayacağını biliyor. Umutsuz bir şaşkınlık içinde, bu kavgayı kimin kazanmasını istediğini bilmediğini fark ediyor.

Geriye çekilirken, birden birine çarpmış gibi geliyor, havada bir çalkantı hissediyor, acele adımlarla ondan uzaklaşan birini duyuyor. Hızla başını çeviriyor, korku bir yumruk gibi bedenini sarsıyor ama ortada kimse yok. Bu arbedede, Bellis tek başına.

Aşağıdaki kaynaşmaya, silahlı adam ve kadınlara bakıyor ve gözlerini Uther Doul'a dikiyor. Adam hiç kımıldamadan duruyor.

Çakmaklı silahlar ateşleniyor, Crobuzon donanması Armada'ya yanaşıyor. En kanlı çatışma bu iki gücün karşılaştığı yerde gerçek-

leşiyor. Armadalı kaktüsler en önde ve Crobuzonluları bunların kocaman dikenli bedenlerinden bir sıra karşılıyor. Kaktüsler savaş baltalarının darbeleriyle adamları ikiye bölüyor.

Ama Yeni Crobuzon'da da kaktüs adamlar var: Parçalayıcı yaylarını gererek, kaktüslerin bitkisel kaslarını ve kemiklerini parçalayan, kollarını ve bacaklarını keserek, lifli kafalarını koparan döner bıçaklı oklarını fırlatan adamlar; ayrıca saldıran gemilerde, ellerini birleştirerek, Armadalıların arasına gizemli parıltılar yayan ve karanlık oklar gönderen büyücüler.

Crobuzonlular, Armadalıları geri çekilmeye zorluyor.

Bellis'in durduğu platformun altında, şimdi Crobuzon donanması duruyor. Yerinden kımıldayamıyor. Bir yanı onlara koşmak istiyor, ama bekliyor. Bunun nasıl sonuç vereceğini bilmiyor. Ne yapacağını bilmiyor.

Bir kez daha, platformda yine birisi var. Bu duygu gelip gidiyor.

Kasvetli ve kanlı bir acımasızlıkla Yeni Crobuzon birlikleri *Muhteşem Doğu*'nun güvertesine çıkıyor.

Kıç, sancak ve iskele tarafından gelen üniformalı adamlar Uther Doul'a yaklaşıyor. O ise bekliyor. Etrafında, çakmaklı tüfek ve bıçak saldırıları karşısında savrulan, düşen Armadalılar.

Bellis, etrafı hızla gemiye çıkan adamlar, tabanca ve tüfeklerle çevrili Uther Doul'un, nihayet, harekete geçtiğini görüyor.

Adam sesleniyor: Yabani ama kulağa hoş gelen, giderek onun adına dönüşen bir bağırtı.

"*Doul*," diye bağırıyor, yineliyor, sözcük ağzından bir avcının çağrısı gibi çıkıyor. "*Doooooouuuuul!*"

Yanıt geliyor. Güverteyi saran Armadalılar çarpışırlarken bu çağrıyı tekrarlıyor ve adı gemide yankılanıyor. Crobuzonlular onun etrafında bir halka oluşturmaya, onu silahlarıyla kıstırmaya çalışırken, Uther Doul saldırıyor.

Birden her iki eliyle tabancaları kılıflarından hızla çekip çıkarıyor ve bunları kaldırıp oldukça farklı yönlere ateş ediyor, her biri bir adamın yüzünü parçalıyor. Kurşunları bitince, dönerek bunları fırlatıyor,

(etrafındaki adamlar öylece duruyorlar), havadan döne döne inen silahlardan bir tanesi, bir adamın göğsüne, diğeri ise bir diğerinin boğazına çarpıp eziyor, Doul'un ellerinde iki çakmaklı silah daha beliriyor ve aynı anda ateşe başlıyor (ancak şimdi ilk iki kurbanın yere düşmesini bekliyor), iki adama daha çirkin taklalar attırıyor, biri ölü, biri ölmek üzere. Sonra dönüyor ve silahlar yine füze haline gelip bir adama çarparak onu bayıltıyor.

Doul'un her hareketi mükemmel, kusursuz ve muntazam. Abartısız ve eğilip bükülmeler yok.

Etrafındaki adamlar çığlıklar atmaya başlıyor ama arkalarından gelen grup onları öne itiyor. Sarsak adımlarla, şimdi havaya fırlayarak bacaklarını altına kıvırmış ve kurşun yağmuru ortasında dönmekte olan Doul'a doğru geliyorlar. Doul yeni silahlarıyla ateş ediyor ve bunları yine düşmanlarının suratına fırlatıyor, sonra yine yere basıyor. Elinde son bir tabanca var ve onu adamların korkudan büzüşmüş suratlarında dolaştırarak ateş ediyor, sıçrayarak tabancayı bir kenara fırlatıyor, kıvrılmış bacaklarıyla tekmeler savuruyor, eziyor, bir kaktüs adamın burnunu kırıyor ve onu Crobuzonlu ahbaplarının cesetlerinin arasına itiyor.

Bellis nefesi kesilmiş bir halde, hiç yerinden kıpırdamadan onu izliyor. Diğer yerlerde kavgalar çirkin, beklenmedik, karmaşık ve aptalca. Doul'un kavgayı bu kadar güzelleştirmesi karşısında afallıyor.

Crobuzon birlikleri toparlanarak etrafını sararlarken, Doul yine bir anlığına duraklıyor. Etrafı çevriliyor. Birden, seramik kılıcı, cilalı bir kemik gibi ışıldıyor.

İlk vuruşu kesin, görülemeyecek kadar hızlı bir saldırı, kılıcını bir adamın boğazına daldırıyor, öz sular fışkırtarak geri çıkarıyor, bir kaktüs adamı kendi yaşam suyunda boğuyor. Derken etrafı iyice sarılıyor ve yine korkusuzca adını haykırıyor, duruşu değişiyor, uzanıp kemerindeki kapalı motoru çalıştırıyor, Olasılık Kılıcı'nı açıyor.

Havada elektriği anımsatan bir çıtırtı ve uğultu oluyor. Bellis Doul'un sağ kolunu iyice göremiyor. Parıldayıp titriyor gibi. Zamanın dışında.

Doul deviniyor *(dans ediyor)* ve saldırgan kalabalığa dönüyor. Sol kolunu, arkasında, bir maymun edasıyla, gevşek gevşek sallıyor ve herkesi afallatan bir hızla silahlı kolunu kaldırıyor.

Kılıcı açılıyor.

Doğurgan, çoğalıyor, etrafa saçıyor. Doul'un bin tane sağ kolu var, binlerce yönde kesebiliyorlar. Bedeni oynuyor ve büyüleyici bir ağaç gibi, kılıçtan kolları havaya yayılıyor, katı ve hayalet gibi.

Bazılarını görmek olanaksız, bazıları donuk. Hepsi Doul'un hızıyla deviniyor; hepsi onun silahını taşıyor. Birbirlerinin üzerinden, arasından geçiyor ve saplandıkları yeri kesiyorlar. Soldan sağa ve sağdan sola, yukarıya ve aşağıya doğru kesiyor, batırıyor, savuşturuyor, vahşice kesiyor, hepsi aynı anda. Yüz tane bıçak her düşman saldırısının üstesinden geliyor ve sayısız saldırıya acımasızca karşılık veriyor.

Önünde duran adamlar kesilerek parçalanıyor, canavarca yaralanıyor. Doul vuruyor ve etrafında inanılmaz bir karmaşa halinde çığlıklar yükseliyor, kanlar fışkırıyor. Yeni Crobuzonlu gemiciler donup kalıyorlar. Bir saniye kadar yoldaşlarının kanlı ölümlerini izliyorlar. Derken Uther yine harekete geçiyor.

Adını haykırıyor, dönerek sıçrıyor ve tepelerinde kıvrılıyor, tekmeliyor ve dönüyor, sürekli hareket halinde ve döndüğü her yere Olasılık Kılıcı'yla saldırıyor. Eş-silahları etrafını çeviriyor, bir örtü gibi onu sarıyor, saklıyor, gri zırhı, kendi saldırılarının yarattığı yarı saydam duvardan hayal meyal görünüyor. Bir ruh, bir intikam tanrısı, ölümcül bir kesici rüzgâr gibi. Gemisine çıkan adamların yanından geçerken, etrafı kandan bir pusla kaplanıyor ve arkasında ölen adamlar, güverteye yayılmış kollar ve bacaklar, beden parçaları bırakıyor. Zırhı kıpkırmızı.

Bellis bir an için adamın yüzünü görüyor. Bir yabani gibi, yara bere içinde.

Crobuzonlu adamlar ardı ardına ölüyor ve çocuklar gibi silahlarını ateşliyorlar.

Bir vuruş ve sayısız yarayla, Doul onu yavaşlatan bir büyücüyü parçalıyor ve kadının gücü kaybolurken, kanı fokurduyor; Doul, dev gibi bir kaktüs adamın kalkanını kaldırarak, saldırılarına

karşı koyduğunu görüyor ama adam yine de kurtulmayı başaramıyor; ateş kusan bir gemiciyi haklıyor, adamın kostik asit dolu tankı yarılıyor ve daha yüzü kesilirken, patlayarak ateş alıyor. Her vuruşu sayısız kesikler oluşturuyor.

"Tanrım," diye kendi kendine fısıldıyor Bellis, duyulmayacak kadar sessizce. "Tanrım sen bizi *koru*..." Dehşet içinde.

Uther Doul, Olasılık Kılıcı'nı bir dakikadan daha az bir süre çalıştırıyor.

Kılıcı kaldırıp ve birden durup Crobuzonlu askerlere döndüğünde, yüzü dingin görünüyor. Sağ kolunun soğuk katılığı korkutucu. Bir canavara, bir kanlı-hayalete benziyor. Derin derin soluyor, ıslak ve kaygan, üzerinden başkalarının kanı damlıyor.

Uther Doul kendi adını söylüyor, soluk soluğa, vahşi bir zafer sarhoşluğu içinde.

Bellis'in gölgesinde görünmeyen adam heykeli dudaklarına götürüyor.

Dehşet içinde. Tamamen şaşkın. Bilmiyordum, *diye düşünüyor deli gibi.* Böyle olacağını bilmiyordum...

Adam kurtarıcılarının gemiye çıkışlarını izlemişti ve karşılarına çıkanları yararak yavaş yavaş ilerlemelerini, Muhteşem Doğu'*yu kazanmalarını, tekneyi, Armada'nın kalbini, ellerine geçirmelerini görmüştü... Şimdi ise saniyeler içinde ellerindeki gücü yitirip kanlar içinde kalarak bozguna uğramalarını izliyordu.*

Umutsuzca Sorghum *ile şehir arasına sıkışmış fırkateynlere bakıyor ve dilini heykelin ağzına sokuyor ve ona güç akıtan tükürüğünü hissediyor, bu dev yapının kenarından ve ölülerin üzerinden koşarak geçip Yeni Crobuzon gemilerine atlamayı düşünüyor.*

"Benim!" diye seslenebilir. "Buradayım! Burada olma nedeniniz benim! Gidelim buradan, çekip gidelim!"

Hepsini haklayamaz, *diye düşünüyor, cesaretini yeniden topluyor ve aşağıda Uther Doul'un kıpkırmızı görüntüsüne bakıyor.* Bu lanet olasıca kılıç olsa bile, karşı taraf çok kalabalık ve Arınada gemileri birer birer yok oluyor, sonunda daha bir sürü Crobuzon birliği gelecek, o zaman gidebiliriz.

Adam dönüp zırhlıların Armada filosundan kalan gemilere saldırdığı yere bakıyor.

Ama, tam gitmeye hazırlanırken, bir şey görüyor.

Armada'nın etrafını bir taç gibi saran ve deniz şeytanı işlerini çalana kadar onlarca yıl şehri çekmiş olan römorklar ve buharlılar, şehrin yörüngesinden çıkarak Crobuzon filosuna doğru çekilmeye başlıyorlar.

Tayfalar son birkaç saatte gerçekleştirdikleri hummalı çalışmayla onları yenilemiş, silahlarla donatmış, siyah barut ve patlayıcılar, zıpkınlar ve ateşleyici piller ve bataryalar, sivri dişler; kaynak, lehimleme, sürgüleme ve vidalama yoluyla geçici yerlerine takılmış. Hiçbiri savaş gemisi değil: Hiçbiri bir zırhlıyla başedemez. Ama sayıca çoklar.

Daha yaklaşırlarken, içlerinden biri Sabah Yolcusu'*ndan alay edercesine açılan bir yaylım ateşi sonucunda batırılıyor. Ama arkasında daha çok var.*

Görülmeyen adam bocalıyor, donakalıyor. Hiç düşünmedim... *diye kendi kendine kekeleyerek yineliyor, sessizce.* Onları hesaba katmadım.

Hükümetine her şeyi anlattı –onları ufku tarayanlara karşı uyardı, böylece Crobuzonlu hava uzmanları filonun yaklaştığını saklayabilecekti; onları hava gemilerine karşı uyardı böylece golemleri hazırladılar ve ayrıca kaç gemiyle karşılaşacaklarını da ekledi. Crobuzon güçleri, bu adamın araştırıp onlara verdiği bilgiyi kullanarak, Armada donanmasını yenecek şekilde ayarlanmıştı. Ama adam bu yararsız, yaşlı römorkörleri ve buharlıları, trol teknelerini, başıboş tekneleri hesaba katmamıştı. Onları böyle gözü pek ve patlayıcıyla yüklü düşünmemişti. Şimdi yaptıkları gibi denizde ilerleyerek bir zırhlının ya da savaş gemisinin yoluna çıkabileceklerini, kavgacı çocuklar gibi silahlarını ateşleyeceklerini hiç aklına getirmemişti. Tayfalarının, Crobuzon gemilerine birkaç metre kala, duman püskürten gemilerinin arkasından atlayarak, sallara ve cankurtaran sandallarına bineceklerini ve terk edilmiş teknelerinin Crobuzon gemilerinin yan taraflarına çarpıp demirin içinde gedikler açtıktan sonra ateş alıp patlamalarına seyirci kalacaklarını düşünmemişti.

Batıda kirli renklerden oluşan bir leke var ve güneş iyice alçalıyor. Kurak Şelale'nin *Uroc*'unda bekleyen iki balonun tayfası sabırsız.

Brucolac ve vampir adamları biraz sonra uyanır ve kavgaya hazırlanırlar.

Ancak şehrin denize bakan arka tarafında bir şeyler değişiyor. Şehre çıkmış olan Crobuzon gemicileri korkudan şaşkın bir halde bir yere bakıyorlar, Armadalılar büyük bir umutla olan biteni izliyor.

Römorkörler ve çarklılar, karşıdan gelen Crobuzon filosuna doğru denizi yara yara ilerlemeye devam ediyor, sonunda birer ikişer onlarla çarpışıyorlar. Savaş gemilerinin üzerine doğru giderlerken motorları aşırı ısınıyor, dümenler tek bir yöne kırılıyor, gaza sonuna dek basılıyor –sonunda birer ikişer darbe alıyorlar. Birçoğu herhangi bir gemiye ulaşamadan suda infilak ederek bir metal ve et yığınına dönüşüyor. Ama sayıca çoklar.

Bir savaş gemisinin yüksek kenarlarına vardıklarında boş römorkör ve trol teknelerinin pruvaları çarpmanın etkisiyle katlanıp geriye kıvrılıyor. Bu sıkışmayla, kıpkırmızı olmuş makineler patlıyor ve motorların arasında yerleştirilmiş yağlar, barutlar ya da dinamitler ateş alıyor. Duman püskürten çirkin, yağlı alevler, enerjinin bir kısmını yararsız sesler halinde dağıtan ve tek bir patlama yerine bir-iki-üçlü küçük ateşlemelerle uzatılan patlamalarla birlikte gemiler infilak ediyor.

Böylesi uyduruk torpidolar bile Crobuzon savaş gemilerinin üzerinde delikler açmaya başlıyor.

Onların gerisinde, bölünmüş Armada filosu toplanmaya başlıyor. Öne sürülen teknelerin saldırıları, Yeni Crobuzon teknelerinin hızlarını keserek, onları yavaş yavaş batırıyor. Armada savaş gemileri filoyu toparlayarak, duraklayan düşmanlarına ateş etmeye başlıyor.

Deniz cankurtaran sandallarıyla dolu, titreye titreye zırhlıların üzerine giden, terk edilmiş teknelerden kaçanlar bunlar. Gemiciler deli gibi kürek çekiyor, gelen diğer Crobuzon teknelerinden kendilerini korumaya çalışıyorlar. Bazıları başaramıyor: Bazıları sıkıştı-

rılıp batırılıyor; bazıları kanlı dev dalgalara yeniliyor ya da toplarla parçalanıyor. Ama çoğu açık denize, gerisin geri Armada'ya kaçmayı başarıyor ve çirkin küçük römorkörlerinin saldırganlara çarpıp infilak etmelerini seyrediyor.

Bu beklenmedik saldırganlar -gülünç, gözden çıkarılmış bir savunma hattı- Crobuzonluları durduruyor, birbiri ardına kendini öne atan tekneler, hedeflerinin demir kenarlarına çarpıp tuzla buz oluyor.

Savaş gemileri durduruluyor.

Sabah Yolcusu batıyor.

Armada'nın, insanların denizin bir iki kilometre ötesinde olup biteni izlediği kıç tarafından, tezahüratlar, şaşkınlık dolu zafer çığlıkları yükseliyor.

Bağırtıları duyan başkaları da bu tezahüratlara katılıyor; derken onların arkasındakiler, sonra, onların da arkasındakiler. Sesler bütün şehre yayılıyor. Bir dakika içinde Armada'nın ta diğer tarafında, Kurak Şelale, Shaddler ve Saatevi Rampası'nın en uzak köşelerinde, kadınlar ve erkekler, tam olarak ne olduğunu bilmeseler de heyecan içinde bu bağrışmaya katılıyorlar.

Crobuzon birlikleri tam bir dehşet içerisinde. *Sabah Yolcusu*'nun yan tarafında büyük bir çatlak oluşmuş. Görkemli gemi boyun eğerek dönmeye, dev gövdesi bir açı yaparak suya batmaya ve kenarlarındaki küçük şekiller deli gibi suya düşmeye başladığında bile, bir sürü küçük tekne ona çarpıp patlamaya devam ediyor, sonunda geminin kıç tarafı birden sudan çıkarak korkunç bir patlamayla parçalanıp denize insan, metal ve kömür -tonlarca kömür- püskürtene dek sürüyor bu saldırılar.

Yeni Crobuzonlu tayfalar eve dönme şanslarının yok oluşunu izliyorlar. Büyük gemi ağır ağır ve pişmanlıkla ve her hareketinde daha da zorlanarak denize yuvarlanır ve aşağı çekildikçe ateş kusarken, Armadalılar sevinçten çığlık atıyorlardı.

Crobuzon sancak gemisi yok olmuştu.

Etrafındaki zırhlılar çılgına dönmüş bir halde Armada'ya çok erken bir vakitte ateş etmeye başlıyor, deniz çalkalanıyor ve şehir bir fırtınaya tutulmuş gibi sallanıyor. Ama daha küçük zırhlıların bazıları atış menzilinde ve onların yoğun ateşleri direkleri parçalayarak şehrin yüzeyinde gedikler açıyor.

Bir bomba Kışlıksaman Pazarı'na düşüyor ve daire şeklinde bir alan içindeki tezgâh teknelerini parçalıyor. Tepede ürpertici kavisler yapan iki bomba, *Kıskaç*'ın kenarında büyük bir delik açıyor ve kütüphanedeki kitaplardan yüzlercesi yanarak suya düşüyor. Gemiler batıyor, onları bağlayan köprüler kopuyor.

Angevine ve Şekel birbirlerini yatıştırıyor, saldırgan Crobuzonlulardan saklanıyorlar. Şekel'in yüzünden oluk oluk kan akıyor.

Ama, bu saldırılar ne kadar korkunç olsalar da, şehri ancak savaş gemileri yok edebilir ve onlar da menzilde değil. Barut yüklü römorkörlerin saldırılarıyla engelleniyorlar. Armada tekneleri onları rahat bırakmıyor. Pruvasındaki beşinci patlamanın ardından *Suroch Kıyımı* gerilemeye, çatlamaya, yan yatmaya ve suya gömülmeye başlıyor.

Zırhlılar ve öncüler, endişeyle ve yararsızca ölen kraliçelerinin etrafındaki arılar gibi, onun etrafında dolanıyorlar. Armada filosunun geri kalanının yeniden saldırıya geçmesiyle ve çoğu da, beklenmedik intihar saldırılarının sonucunda, Yeni Crobuzon savaş gemileri birer birer yok ediliyor.

Muhteşem Doğu'nun üzerindeki yüksek güvertede duran adam sessiz dehşet çığlıkları atıyor.

Adam geriliyor ve heykeli çılgın bir coşkuyla öpüyor ve fırlayıp aşağıya inmeyi, kendini boşluğa bırakıp aşağıda motorlarını gürültüyle çalıştırarak gitmeye hazırlanan fırkateynin üzerine atlamayı düşünüyor. Ama korkunç bir şey fark edip duruyor.

Son iki savaş gemisinin saldırılarla titreyişini ve acımasız ateşlerle saldırganlarına karşılık verişini izliyor. Bu karşılıklar Armadalılara bir sürü tekneye mal olsa bile, büyük zırhlıyı sarsan çirkin patlamalar, Crobuzon tekneleri batana kadar devam ediyor.

Saldırganların kömürü batıyor. Adam uyuşmuş gibi izliyor. Şu anda gemi değiştirmesinin ya da evine dönen teknelere kadar yüzmesinin hiçbir anlamı yok. Armadalılar her gemiyi batıramasa, hızlı zırhlılardan bir ikisi kaçabilse bile, Kabaran Okyanus'un ortasında, haritalarda olmayan sulardalar, en yakın kara ile araları en az dört bin kilometre, evleri ise bunun iki katı uzaklıkta. En fazla bir kilometre sonra kazanlar soğuyacak ve Crobuzon tekneleri susacak.

Yelkenleri yok. Çürüyüp ölecekler.

Hiçbir umut yok.

Bu kurtarma işi başarısız oldu. Adam hâlâ tutsak.

Aşağıya bakınca, gerileyip Bellis'in bölgesine girdiğini fark ediyor aniden. Kadın şimdi dönecek olursa, kendisini görür. Heykeli yeniden ağzına götürüyor, uyuşmuş gibi bir halde ve ortadan kayboluyor.

Karanlık bastı ve sonunda, içlerinde katil tayfalarıyla, Kurak Şelale'nin hava gemileri kalktı. Alçaktan ve hızla, savaştan kalan son enkazların üzerinden uçtular, vampir yolcular hazırdı. Yarı ölüler kendilerini çatışmanın ortasına atmaya hazırlanırken onlar da gecenin karanlığında uzun dillerini havada dolaştırıyorlardı.

Çok geç kalmışlardı. Çatışma bitmişti.

Hava gemileri; kömür tozu, eğilmiş metal parçaları, asit, yağ, her yere yayılmış parlak kayasütü kalıntıları, öz suyu ve galonlarca kanla kaplı suyun üzerinde amaçsızca dolandı.

37

Şehir önce bitkin bir sevinçle, hırpalanmış, yaralı bir coşkuyla dolup taştı.

Bu durum çok sürmedi. Bellis, ilerleyen günlerde etraftaki büyük sessizliği fark etti; Armada âdeta susmuştu. Bu durum, savaştan sonra, zafer çığlıkları kesilip hasarın boyutu ortaya çıkınca başladı.

Bellis, katliamı izleyen gece uyumamıştı. Şafak vakti, diğer binlercesi gibi dışarı çıkıp aptallaşmış bir halde şehirde dolaştı. Aşina olduğu ufuk çizgisi tuhaf bir hal almıştı. Yüzlerce kez, hiç düşünmeksizin uğrayıp gazete aldığı, ya da çay içtiği, ya da üzerinden gelip geçtiği gemiler yok olmuştu.

Croom Park'a neredeyse dokunulmamıştı. *Renkküre, Tolpandy* ve *Muhteşem Doğu*'nun kendisi oldukça iyi durumdaydı.

Sonraki günlerde birçok kez, bir köşeyi dönüp arka sokaklara girdiğinde, ya da tahta bir köprüyü geçerken, ya da iyi ışıklandırılmış bir meydana geldiğinde, ağlayanları, ölülerinin yasını tutanları gördü. Hepsi gözünü şehirlerinde hasar görmüş bir noktaya dikmiş, boş boş bakıyordu –bir boşluğa, daha önce evleri olan teknelerin durduğu, şimdi ise dalgaların doldurduğu bir deliğe, pazar yerinden kalan harabeye, düşen direklerin ezdiği bir kiliseye.

Tedirgin bir şekilde kendisinin sık sık uğradığı yerlerin çok azına zarar gelmiş olmasının, büyük bir haksızlık olduğunu düşündü. Nasıl bir adaletti bu? Ama zaten umurunda bile değildi.

Çok sayıda Armadalı ölmüştü. İtevi Konseyi'nin bir sürü üyesi ve Jhour ilçesinin Kraliçe Bragi-nod'u da ölenler arasındaydı. Konsey onların yerini alacak kişiler için oylama yapmış ve Jhour'un yönetici gemisi sessizce Bragi-nod'un kardeşi Dynich'e geçmişti. Bu duruma hiç kimse aldırmadı. Armada denizde binlerce ceset bırakmıştı.

Halk *Sorghum*'a bakıyor, buna değip değmediğini fısıldaşıyordu.

Bellis, büyük bir darbe yemiş şehirde, bir hayal âlemindeymiş gibi dolaşıyordu. Bombaların düşmediği yerlerde bile, kabaran denizin yarattığı gerilimler binalara zarar vermişti. Kemerler yıkılmış, yapı taşları okyanusun tabanını boylamıştı. Yangınlar çıkmış; dar sokaklar yıkılmış, kayarak birbirine temas eden sıra sıra evlerin çatıları parçalanıp çökmüştü. Şehir, karada alması mümkün olmayan bir hasarla sarsılmıştı.

Bellis dolaşırken yüzlerce hikâye duydu: Abartılı kahramanlık hikâyeleri ve yaralanmaların iç kaldıran ayrıntıları. Yavaş yavaş daha özel bilgiler için araştırma yapmaya başladı. Sebebini bilemediği bir merakla (o saatlerde kendini bir robot gibi hissediyor, istemeden de olsa, etrafta dolaşıyordu), *Terpsikor*'daki diğer yolculara ne olduğunu sordu.

Cardomiumlarla ilgili çelişkili haberler vardı. Tutuklanmış tayfaların hâlâ cezaevinde olduğunu, zorla alıkonulmayı kabul etmediklerinden, Armada'ya bağlılıklarına henüz güvenilmediğini duydu. Ateş başlayınca, Zarganadenizi'nin ön tarafındaki cezaevi gemisinde büyük bir yaygara koptuğunu ve tutsakların, gelip kendilerini kurtarmaları için avaz avaz bağırarak vatandaşlarına seslendiklerini duydu.

Şehre çıkanlar, bu kadar yakına gelememişti tabii ve bağırışlarına yanıt veren olmadı.

Rahibe Meriope ölmüştü. Bellis bunu duyunca âdeta şok geçirdi, ummadığı bir renkle karşılaşmış birinin hissedebileceği –anlam veremediği– bir duyguya kapıldı. O kargaşa içinde, akıl hastanesinden bir sürü hasta kaçmıştı, Meriope de onlardan biriydi. Karnı iyice büyümüş olan hamile rahibe, şehrin arka tarafına, Yeni Crobuzon'un çıkarma birliğine doğru koşmaya başlamış, heyecanla bağırarak adamları selamlarken vurulmuştu. Kimler tarafından öldürüldüğünü bilmek olanaksızdı.

Bunlar Bellis'in tekrar tekrar duyduğu türden olaylardı –birdenbire evlerine dönme şansıyla karşılaşarak, savaş esnasında umutsuzca saf değiştiren ve ölen devşirmeler. Duruma bakılırsa, *Terpsikor*'dan gelenlerin çoğu böyle ölmüştü. Sayıları abartılsa da,

sadakatsizlik hakkında ibretiâlem olacak türde hikâyeler anlatılsa da, Bellis çoğunun böyle öldüğünden emindi.

Eğer Yeni Crobuzon birliklerine sığınmaya kalksaydı, kendi güvenliğinin hiçbir garantisi olmayacağı apaçıktı –bu da yeni bir şey değildi. Uzun zaman önce, şehrine kendi çabasıyla dönmesi gerektiğine karar vermişti. Hükümetinin, onun hayatta kalmasını pek umursamayacağını biliyordu. Onlardan kaçmamış mıydı zaten, hem de geçerli nedenlerle?

Çatışmalar sırasında, felce uğramış gibiydi, taraflardan herhangi birinin kazanmasını isteyemeyecek kadar uyuşmuş haldeydi. Oradan geçerken, tesadüfen kanlı bir ödül dövüşüne rastlamış da seyre dalmış biri gibiydi. Armada zafer kazanmıştı ve o bundan ötürü hiçbir rahatlama, mutluluk ya da umutsuzluk hissetmemişti.

Savaş gemilerinin yok edilmesinden sonra, diğer Crobuzon gemileri kuzeybatıya doğru gitmişlerdi. Korkuyla kaçışmış, teslim olamayacak, Armadalılardan aman dileyemeyecek kadar dehşete düşmüşlerdi. Kendileri için bir umut varmış, bir limana sığınabilirlermiş gibi kaçmışlardı. Tayfalarının öleceğini herkes biliyordu.

Esir alınan üç Crobuzon zırhlısı ve bir fırkateyn, bir anda Armada'nın en gelişmiş gemileri oluverdiler, ama şehrin yitirdiği teknelerin yerine geçemezlerdi. Armada filosunun büyük bir kısmı, iki batiskaf ve alelacele saldırıya hazırlanan buharlıların yarısı, karşı tarafın savaş gemilerini yok etmek için gözden çıkarılmıştı. *Üçlü Çatal* ve onlarca daha küçük hava gemisi yok olmuştu. Dev hava gemisi, saldırgan sıçanlara benzeyen golemlerle ağırlaşmış, derisini yok eden ve iskeletini parçalayan bir ateş topuna dönüşmüştü.

Armadalıların, kurtarma sandallarında kürek çekerek, yüzerek ve enkaz parçalarına tutunarak şehre dönmeleri saatler aldı. *Muhteşem Doğu*'nun en alt katındaki büyücüler ve mühendisler deniz şeytanını bir günden daha fazla yavaşlattılar. Etrafındaki ölümcül karmaşadan hiç rahatsız olmayan yaratık, sessizce yoluna devam etti.

Kaçınılmaz olarak, şehre varanların bazıları Yeni Crobuzonlu birliklerdi. Belki de birkaç uyanık, Armadalıların cesetlerini soyarak yeni bir yaşama –gemici olarak– kucak açmıştı, nasılsa hepsi de idare edecek kadar Saltça biliyordu. Ama çoğu, böyle hesaplar

yapamayacak kadar sarsılmıştı ve savaşı izleyen saatlerde, Crobuzonlu gemiciler ıslak, yırtık üniformalarıyla, korkudan perişan bir durumda Armada'nın güvertelerinde görünmeye başladı. Boğulma korkusu, Armadalıların intikamından daha güçlüydü.

Savaşın ardından gelen o berbat ve gökyüzünün hâlâ kırmızı ve siyah dumanla kaplı olduğu günlerde, bu dehşet içindeki Crobuzonlular, politik bir soruna sebep oldu. Kuşkusuz, kayıpları yüzünden büyük bir öfke duyan Armadalılar, pejmürde kılıklı tutsaklarını cezalandırdı. Yeni gelenler dövülüp kırbaçlanırken (bazıları ölene kadar), işkencecileri, ölen arkadaşlarının isimlerini sayıyordu. Ama sonunda üstlerine bir bezginlik, tiksinti ve hissizlik çökünce, Crobuzonluları beklemeleri için götürüp *Muhteşem Doğu*'ya bıraktılar. Her şey bir tarafa, Armada'nın tarihi, –her savaştan, ele geçirilen her gemiden sonra– yabancıların ve düşmanların asimilasyonu üzerine kuruluydu.

Bu seferki çok daha vahşice olmuştu, geçmişte yaşanmış tüm olaylardan daha korkuncu yaşanmıştı, ama yine de bu tutsak düşmanlara ne yapılacağı konusunda kafalarda bir tereddüt yoktu. *Terpsikor*'da olduğu gibi, kazanılanlar Armadalı yapılacaktı.

Ancak bu kez, Sevgililer farklı konuşuyordu.

Savaştan öfkeli, gergin ve coşkulu, birbirlerininkine uymayan yepyeni yaralarla (izleyen gecelerde bunları hallederlerdi) dönmüşlerdi. Bütün ilçe, bütün şehir, Sevgililer'in Crobuzonluları kovma niyetleri olduğu haberleriyle çalkalanıyordu.

Muhteşem Doğu'da alelacele yapılan bir genel toplantıda kadın Sevgili bu duruma açıklık getirdi. Crobuzonlulara şiddetle karşı çıkıyor, vatandaşlarına, yitirilen aileleri bunların katlettiğini, şehirlerinin harabeye döndüğünü, gemilerinin yarısının yok olduğunu anımsatıyordu. Şu anda Zarganadenizi'nde ya da diğer herhangi bir ilçede, daha önce bir defada getirilenlerden çok daha fazla tutsak vardı. Kaynakları azalmış, Armada yıpranmış ve Yeni Crobuzonlular savaş açmışken, nasıl olur da bu kadar çok düşmanı barındırabilirlerdi?

Ancak şu anda Armadalı olanların çoğu da, bir zamanlar düşmandı. Şehir var olduğu günden beri Armadalılar, biten bir savaşın

ardından, düşman piyadeleriyle kavga etmeme kuralını uygulamışlardı. Esirler iyi karşılanıyor ve bunların değişimden geçerek vatandaş olacakları umut ediliyordu. Her şey bir yana, Armada buydu –bir yitikler, hainler, kaçaklar, yenilmişler kolonisi.

Yeni Crobuzon gemicileri kapatıldıkları yerlerde, etraflarında dönen tartışmaların farkında olmadan tepinip duruyorlardı.

Buna cinayet denemez, diyordu Sevgili. Mahkûmlar yanlarında yiyecek ve içecekle birlikte bir gemiye konacak ve Bered Kai Nev yönüne gitmeleri söylenecek. Oraya varmaları olanaksız değildi.

Bu, zayıf bir iddiaydı.

Kadın taktik değiştirdi ve öfkeyle tartışarak, geminin deniz şeytanıyla birlikte yola devam etmesi gerektiğini, Armadalıların hayal bile edemeyecekleri yerlere varacak, akıl almaz şeyler yapacak güçleri olduğunu ve ellerindeki kaynakları, ağlaşıp duran bin tane yeni esirin –katilin– burnunu silmek için kullanmaya kalkmalarının, aptallıktan başka bir şey olmayacağını öne sürdü.

Yaraları hâlâ taze, hâlâ kanıyor ve savaşın anıları hâlâ acı veriyor olsa da, çoğunluk Sevgili'ye karşı bir tavır almıştı. Kadın onları ikna edemiyordu. Diğer yöneticilerse sakince olan biteni izliyordu.

Bellis bir şeyi anladı. Orada toplananların, tutsaklara karşı sevgi, acıma, ya da şefkat duyduğu yoktu. Aşağıda bir deliğe tıkılmış, kanlar içindeki, yaralı ve acı çeken birlikleri düşünen yoktu. Armadalıları bu tutsaklar değil, kendi şehirleri ilgilendiriyordu. Bu tutsaklarla ilgilenen yoktu. *Burası Armada,* diyorlardı. *Burası böyle bir yer. Bunu değiştirirsek ne oluruz? Nasıl oluruz, kim bilebilir?*

Tek bir konuşmayla, Sevgili asırlardır süren bir geleneği –şehrin hayatta kalması için oluşturulmuş geleneği– kaldırıp atamazdı. Sahnede yalnızdı ve tartışmayı kaybediyordu. Birden, içine bir kuşku düştü ve diğer Sevgili'nin nerede olduğunu, kendisine katılıp katılmadığını merak etti.

Kalabalığın içinde Sevgili'ye destek veren grup, havadaki hoşnutsuzluğu sezince, bağırıp onu desteklemeye, intikam çığlıkları atmaya başladı. Ama karşı çıkan sesler daha güçlüydü ve bunları susturdu.

Bir şey kesinlikle değişmişti. Birdenbire ve apaçık bir şekilde, bu topluluğun, Crobuzonluların öldürülmesine, Sevgili'nin daha önce

önerdiği sözde merhamet yoluyla bile olsa izin vermeyeceği açıkça anlaşılmıştı. Uzun ve bazen kolaylıkla, bazen zorbalıkla uygulanan devşirme işlemlerinin başlayacağı; aşağıdaki kadın ve erkeklerin aylar süren bu çabaların hedefi olacağı ve sonunda birçoğunun yeni yaşamlarına uyum sağlayıp bazılarının bunu istemeyerek hapiste kalmaya devam edecekleri; ancak o zaman, uzun ikna çabalarından sonra, belki de idam edilecekleri apaçık ortadaydı.

"Ne halt etmeye bu kadar acele ediyoruz?" diye bağırdı birisi. "Hem bizi nereye götürüyorsunuz böyle?"

Sevgili o zaman kabullendi; süratle ve karizmatik bir tavırla, abartılı bir tevazuyla omuz silkerek karşı tarafa boyun eğdi ve emrini iptal ettiğini söyledi. Kızgınlıkla yapılan kötü bir öneriyi hâlâ affedebilen dinleyicilerden cılız bir tezahürat yükseldi.

Bellis bu anı daha sonradan anımsadı ve onu bir dönüm noktası olarak düşündü. *O an,* diyecekti haftalar sonra kendi kendine, *her şeyin değiştiği andı.*

Sefere çıkamayacak kadar hasar görmüş tekneler de şehre bağlanmış ve yorulmak bilmeyen deniz şeytanı tarafından çekiliyorlardı. Yaratık istikrarlı bir hızla yol alıyor, aniden fırlamaya ya da nazlanmaya kalkmadan, saatte sekiz kilometreyi aşan bir hızla yüzüyordu.

Kuzey.

Günler, ölüler için düzenlenen ayinlerle geçiyordu: saygı gösterileri, vaazlar ve dualarla. Onarım yeniden başladı. Vinçler harekete geçti. Şehir, hasarlı binaları onaran, ellerinden geldiğince eski haline getirmeye çalışan ve getiremediklerini değiştiren sessiz inşaat işçileriyle kaynıyordu. Akşamları barlar ve meyhaneler ağzına kadar doluyor, ama gürültüsüz oluyordu. Armada, o korkunç günlerde neşelenemiyordu. Hâlâ kanıyordu, yaraları hâlâ kabuk bağlamamıştı.

Halk sorular sormaya başladı. Sakınarak ve çok dikkatli biçimde, akıllarında savaşın bırakmış olduğu bu yaralara, duyarlı noktalara dokunuyor, o zaman da korkunç belirsizliklerle yüz yüze geliyorlardı.

Neden geldiler? diye birbirlerine ve diğerlerine sormaya başladılar (Başlarını sallayıp önlerine bakarak). *Ayrıca, nasıl dünyanın yarısını geçtiler de bizi buldular?*

Yine yapabilirler mi?

Bu yavaş yavaş tomurcuklanan kızgınlık ve sorgulama hali, savaşın kendisinden daha büyük sorunlara yol açtı. Her bir soru, içinde başkalarını barındırıyordu.

Dikkatlerini çekecek ne yaptık?

Ne yapıyoruz?

Nereye gidiyoruz?

Günlerden ve uykusuz geçen gecelerden sonra, Bellis'in hissizliği kaybolmaya başlamıştı. Savaştan beri doğru düzgün kimseyi görmemişti –kimseyle vakit geçirmemişti. Uther Doul ondan vazgeçmiş gibiydi; Carrianne ya da Johannes'i bulamamıştı. Yabani otlar gibi yayılan söylentilere kafa yormak dışında, günlerdir kimseyle konuşmamıştı.

Çatışmaların ardından ikinci gün, düşünmeye başladı. İçinde bir şey uyandı ve şehre, uzun süredir ilk kez hissettiği bir duyguyla –bir dehşet duygusuyla– baktı. Donakaldığını fark etti.

Gözlerini kaldırıp güneşe baktığında, içinde biriken duyguların, belirsizliklerin ve ürkütücü kesinliklerin birbirine karıştığını hissetti.

"Aman Tanrım," dedi sessizce. "Aman Tanrım."

Birçok şeyi bildiğini gördü. Çok şey netleşmişti –korkunç bir sürü şey–, bunlarla yüzleşmekten kaçındı, henüz onları düşünecek durumda değildi. İçten içe olanları anlıyor, biliyordu, ama bir zorbadan kaçar gibi, bu gerçekten kaçıyordu.

O gün, Bellis sanki hiçbir şey değişmemiş gibi yiyip içti, etrafta dolaştı, hareketleri, travma geçiren diğerleri gibi ürkek ve sarsaktı. Ama olmadık anlarda, içindeki bilgi kıpırdandıkça, yüzünü buruşturup gözlerini kırpıyor, dişlerini sıkarak homurdanıyordu. İçinde, umutsuzca görmezden gelmeye çalıştığı şişman, kötü bir çocuk vardı.

Bir yanı onun önüne geçemeyeceğini biliyordu, ama zaman kazanmaya çalışıyor, bunu asla dile getirmiyor, sözcüklere dökmüyor,

kızgın ve korkulu bir *Şimdi değil, şimdi değil* duygusuyla taşıdığı bilgiyi sürekli geri plana atıyordu.

Kalastan yapılma pencerelerinden güneşin batışını izledi ve mektubunu tekrar tekrar okudu, savaşla ilgili bir şeyler yazmaya çabaladı, ne yapacağını bilemedi. Saat onda, kapının ısrarla vurulduğunu duydu. Açtığında, karşısında Tanner Sack duruyordu.

Adam, merdivenin başında, kapının hemen ötesinde duran bacanın uzantısı olan küçük bir platformda duruyordu. Savaşta yaralanmıştı; yüzü kesilmiş ve iltihaplanmış, sol gözü şişip kapanmıştı. Göğsü sarılıydı, çirkin dokunaçları bedenine sarılmıştı. Tanner, Bellis'e bir tabanca doğrultmuştu. Silahı tutan eli hiç titremiyordu.

Bellis tabancanın namlusuna bakakaldı. İçinde beslediği şişko, nefret edilesi bilgiyi artık saklayamıyordu. Gerçeği biliyordu, Tanner Sack'in onu neden öldürmek istediğini biliyordu ve bitkin bir halde, eğer adam tetiği çekecek olur ve patlamayı duyarsa, mermi beynini parçalamadan önce, saniyeden daha kısa süren o anda, adamı suçlamayacağını biliyordu.

38

"Seni, katil orospu."

Bellis sandalyesinin arkasına tutundu, acıyla soluyor, gözlerini kırpıştırarak kendine gelmeye çalışıyordu. Tanner Sack'in elinin tersiyle sertçe bir kez vurmasıyla duvara çarpmıştı. Tokat adamın fiziksel öfkesini yatıştırmış ve ona Bellis'le konuşacak kadar güç sağlamıştı, nefretle. Silahını kadının kafasına tutuyordu.

"Bilmiyordum," dedi Bellis. "Yemin ederim *bilmiyordum.*" Çok korkmuyordu. Asıl duyduğu şey, sözcükleri ağzında gevelemesine neden olan yoğun bir utanç ve şaşkınlıktı.

"Seni lanet olasıca şeytanın dölü," dedi Tanner, bağırmadan. "Seni solucan, seni kaltak, seni kaltak, lanet olsun sana..."

"Bilmiyordum," dedi Bellis yine. Ama silah hiç kıpırdamıyordu.

Adam yine küfretti, uzun uzun, ağır hakaretlerde bulundu ama Bellis lafını kesmedi. Adamın yorulana kadar konuşmasına izin verdi. Tanner uzun bir süre küfretti, sonra birden tavır değiştirdi, onunla neredeyse normal bir sesle konuşmaya devam etti.

"Hepsi öldü. Ne çok kan aktı. Dalgaların altındaydım, biliyor musun? İçinde *yüzüyordum.*" Sözcükleri fısıltıyla söyledi. "O lanet kanın içinde yüzüyordum, anlıyor musun? Benim gibi adamları öldürdüm. Arkadaşım olabilecek aptal Yeni Crobuzonlu adamları öldürdüm. Eğer geri götürülseydim, eğer başarabilselerdi, eğer istediklerini yapabilseler ve bu lanet olasıca şehri ellerine geçirebilselerdi, katliam bitmeyecekti. Ben sömürgelere gidiyor olacaktım. Tekraryapım bir köle olarak.

"Şu benim oğlan," dedi, birden sakinleşmişti. "Şekel. Şekel'i biliyorsıun, değil mi?" Gözlerini Bellis'e dikti. "Sana birkaç kez yardım etmişti. O ve Angevine çatışmanın ortasında kalmışlar, Ange

kendini kurtarabilir, ama ya Şekel? Eline bir silah geçirmiş, aptal çocuk. Altındaki parmaklığa çarpan bir merminin parçaları yüzünü parçalamış. İzleri hep kalacak, hep. Ya o Crobuzonlu, silahını iki santim daha kaydırsaydı –sadece iki *santim*– Şekel çoktan gitmişti. Şekel *gitmişti*."

Adamın üzgün tavrından etkilenmemek elde değildi.

"Bütün diğer gidenler gibi." Tanner'ın sesi donuklaştı. "Onları kim öldürdü peki, bütün o ölen tayfaları? Onları kim öldürdü? Yardım istemek zorunda kaldın, değil mi? Neler olacağını hiç düşündün mü? Söyle? Umursadın mı? Peki şimdi umurunda mı?" Sözleri çekiç gibi kafasına çakılıyordu ve *Böyle olmadı* diye başını iki yana sallarken bile, derin bir utanç duyuyordu. "Onları sen öldürdün, seni hain kaltak.

"Sen... ve ben."

Silahını oynatmadı ama yüzünü buruşturmuştu.

"Beni," dedi. "*Beni* bu işe neden soktun?" Gözleri kan çanağı gibiydi. "Neredeyse benim oğlanı da öldürüyordun."

Bellis ağlamamak için gözlerini kırpıştırıp duruyordu.

"Tanner," dedi, sesi hırıltıyla çıkıyordu. "Tanner," dedi yavaşça ve umarsızca ellerini kaldırdı. "Sana yemin ediyorum, sana yemin ediyorum, *yemin ediyorum*... bilmiyordum."

Adam biraz kuşkulu, biraz ikircikli olmalıydı, yoksa silahını çoktan ateşlemişti. Bellis onunla uzun uzun konuştu, doğru sözcükleri bulmakta zorlandı, kendisine bile olanaksız görünen, gerçek olamayacakmış gibi gelen şeyleri ifade edebileceği yollar aradı.

Konuştuğu süre içinde silah, yüzünden hiç çekilmedi. Tanner'a fark ettiği şeyleri anlatırken, ara ara, silahın gerçekliğiyle yüz yüze geldikçe, konuşmasına ara veriyordu.

Tanner'ın omzunun üzerinden pencere görünüyordu ve konuşurken hep dışarıya baktı. Bu, onunla göz göze gelmekten daha kolaydı. Ne zaman adamın yüzüne bakacak olsa, kendini alevlerle sarılmış gibi hissediyordu. İhanetin korkunçluğu ve en çok da utanç onu kavuruyordu.

"Sana söylediklerime ben de inanmıştım," dedi adama ve katliamı anımsayarak yüzünü buruşturdu. "Bana da yalan söyledi."

"Armada'yı nasıl bulduklarını bilmiyorum," dedi biraz bekledikten sonra, onu hâlâ aşağılayan ve ona öfkeli bir kuşkuyla bakan Tanner'a. "Bu işin nasıl yapıldığını bilmiyorum, ne yaptıklarını bilmiyorum, bunun olması için hangi bilgiyi ya da makineyi çaldığını da bilmiyorum. O mesajın içinde bir şey vardı... Bir şey saklamış olmalı; onlara ihtiyaçları olan bir şey vermiş olmalı, bizi bulabilmeleri için gereken bir şey."

"*Bana* verdiğin mesaj," dedi Tanner ve Bellis biraz duraklayıp başını salladı.

"Ben sana, onun bana verdiğini verdim," dedi.

"Ben inandım," diye devam etti. "Tanrı aşkına, Tanner, sence ben *Terpsikor*'da ne yapıyordum? Lanet olası bir *sürgündüm*." Adam ses çıkarmadı.

"Kaçıyordum," diye devam etti Bellis. "*Kaçıyordum*. Burayı sevmiyorum, burası benim yerim değil... Ama o zaman kaçıyordum. O pislikleri çağırmaya kalkamazdım, onlara güvenemezdim. Kaçıyordum çünkü hayatımdan endişe ediyordum." Adam merakla onu izliyordu. "Her neyse..."

Daha ileri gitmemek için durakladı, adamın gözüne girmeye çalışıyormuş gibi görünmekten korktu ama ona gerçeği de söylemek istiyordu.

"Her neyse..." diye devam etti, sesi sakindi, "her neyse, böyle bir şeyi asla yapmazdım. Böyle bir şeyi... sana, hiçbirinize yapmazdım. Ben üst düzey biri değilim ki, Tanner. Hiçbirinizi onların adaletine teslim etmezdim."

Adam taş gibi ifadesiz bir yüzle bakıyordu.

Daha sonra, Tanner'a karar verdiren, onu kendisine inandıran şeyin, onun üzüntüsü ya da utancı olmadığını fark etti. Adam böyle şeylere inanmıyordu ve onu bu konuda suçlamıyordu. Onu, ger-

çeği söylediğine, kendisi gibi kandırıldığına inandıran şey, kadının öfkesiydi.

Ezici bir sessizlikle geçen uzun bir süre boyunca, Bellis titrediğini ve yumruklarını elleri bembeyaz olana kadar sıktığını hissetti.

"Kahretsin," diye kendi kendine konuştuğunu duydu ve başını iki yana salladı.

Tanner onun kendisiyle konuşmadığını görebiliyordu. Bellis, Silas Fennec'i düşünüyordu.

"Bana yalan söyledi," dedi Bellis, ağzından tükürükler saçarak, bu haline kendisi de şaşırıyordu, "yalan üstüne yalan... Böylece beni kullanabildi."

Beni kullandı, diye düşünüyordu, *herkesi kullandığı gibi. İş yapmasını izledim, ne yaptığını biliyordum, insanları nasıl kullandığını, ama..."*

Ama bana da bunu yaptığını düşünmedim.

"Seni aşağıladı," dedi Tanner. "Özel olduğunu düşündün, değil mi?" dedi alaycı bir sesle. "Onu iyi tanıdığını mı sandın? Ne yaptığını bildiğini mi?"

Bellis, Silas tarafından aptal ve saf biri, bir kuklaymış gibi enayi yerine konduğu için öfkeden mosmor, kendisinden tiksinerek Tanner'a baktı. *Simon Fench'in el ilanlarını okuyan bütün o zavallı aptallardan çok, ben; bağlantısı gibi davranan her bir budaladan çok, ben.* Duyduğu nefretten, adamın ona bu kadar kolayca yalan söylemiş olmasından midesi bulanıyordu.

"Seni pislik," diye mırıldandı. "Seni mahvedeceğim."

Tanner yine alaycı alaycı baktı ve Bellis ne kadar acınacak durumda olduğunu biliyordu.

"O adamın söylediklerinden bazılarının doğru olabileceğine inanıyor musun?" diye sordu Tanner Sack.

Gergin ve kararsız bir halde oturuyorlardı. Tanner silahını hâlâ elinde tutuyordu, ama bu defa yere sarkıtmıştı. Birlikte komplo kurdukları yoktu. Adam, Bellis'e nefret ve kızgınlıkla bakıyordu. Kadının Armada'yı yok etmeye kalkışmadığına inanıyor olsa bile,

onun arkadaşı değildi. O hâlâ kendisini ulaklık yapmaya ikna eden kişiydi. Gittikleri mezbahada kendisini bu işe bulaştıran oydu.

Bellis, öfkeyle kafasını salladı.

"Yeni Crobuzon'a bir saldırı olacağına inanıyor muyum?" diye sordu tiksintiyle. "Dünyanın en güçlü şehir-devletinin uğursuz balıklar tarafından tehdit ediliyor olmasına inanıyor muyum? İki bin yıllık tarihin bitmek üzere olduğuna ve yurdumu yalnızca benim kurtarabileceğime? *Hayır,* Tanner Sack, inanmıyorum. Sanırım eve bir haber göndermek istedi, hepsi bu. Bence bu düzenbaz herif benimle bir kedinin fareyle oynaması gibi oynadı. Herkesle olduğu gibi." *Bir kiralık katil, bir casus, bir ajan o,* diye düşünüyordu. *O, benim kaçtığım şey. Ama, şaşkın bir budala gibi, yalnız ve saf ben, tutup ona inandım.*

Neden onu almaya gelsinler? diye aklına geldi birden. *Neden altı bin kilometreyi bir adamı kurtarmak için geçsinler? Ona gelmediler,* Sorghum *için geldiklerini de sanmıyorum.*

"Dahası var..." dedi yavaşça ve kafasında düşünceleri toparlamaya çalıştı. "Bizim görebildiğimizden fazlası var."

Bu kadar uzağa gelip onun için tehlikeye atılmazlar. Ne kadar iyi bir ajan olursa olsun. Onda bir şey var, diye düşündü. *İstedikleri bir şey var onda.*

"Peki ne yapacağız?"

Hava aydınlanmaya başlıyor, şehrin kuşları etrafta cıvıldaşıyordu. Bellis'in başı ağrıyordu; çok yorgundu.

Bir an Tanner'ın sorusunu duymazlıktan geldi. Pencereden baktığında göğün renginin soluşunu, halatların ve binaların silüetinin siyah bir gravüre dönüşmesini görebiliyordu. Görüntüde hiçbir kıpırtı yoktu. Bulunduğu yerden, şehrin kenarlarına vuran dalgaları görebiliyor, Armada'nın soluk kuzey geçidini seçebiliyordu. Hava serindi.

Bellis, konuşmadan, Tanner'a cevap vermeden, hantal ve huzursuz bir şekilde son darbeyi indirmeden önce sessiz bir an, soluk alabileceği uzun bir saniye daha geçirmek istemişti.

Sorunun yanıtını biliyordu ama söylemek istemiyordu. Adama bakmadı. Sorusunu tekrarlayacağını biliyordu. Silas Fennec, kendisini kurtarma çabasının başarısız olduğunu görünce şehirde kalmıştı, hâlâ özgürdü ve yapılacak tek şey vardı. Bunu Tanner'ın da bildiğini, kendisini denediğini, sorusunun tek bir yanıtı olduğunu ve bu yanıtı vermezse onu hâlâ vurabileceğini biliyordu.

"Ne yapacağız?" diye sordu yeniden ve bu kez Bellis başını kaldırarak, bezgin bir halde adama baktı.

"Biliyorsun," dedi tuhaf bir gülüşle. "Doğruyu söylemeliyiz.

"Uther Doul"a her şeyi anlatmalıyız."

39

Sürüklenip duruyoruz, Kabaran Okyanus'un kuzey sınırının yakınındayız ve ancak üç dört kilometre kadar batıda, kuzeybatıda, Kurnazlık Denizi var. Kıyısının girinti çıkıntılarına yerleşmiş, haritalarda olmayan bir kıtanın sahilinde ise Nova Esperium.

Resimlerini gördüğüm küçük, aydınlık, parıltılı şehir orası mı? Kulelerinin, tahıl ambarlarının, etrafını çeviren ormanların ve o bölgeye özgü hayvanların heliotiplerini gördüm: Hepsi bir araya gelip poz vermiş, sepya renkte ve elle boyanmış. Nova Esperium'da herkese yeni bir şans veriliyor. Tekraryapımlar, hizmetkârlar ve işçiler bile özgürlüklerini kazanabilir.

(Doğru olduğundan değil)

O resimlerde görebildiğim dağların yamaçlarında durup (uzakta solgun ve bulanıklardı), oradan yerleşim alanlarına baktığımı düşledim. Yerlilerin dilini öğreniyorum, harabelerde bulabileceğimiz eski kitap kalıntılarını ayıklıyorum.

Yeni Crobuzon'dan halice, Demir Körfez'in kıyısına olan mesafe on sekiz kilometre.

Düşlerimde kendimi, sürekli orada, şehrin ötesinde, karayla deniz arasında buluyorum.

Mevsimlerimi yitirdim. Sonbahar kışa döndüğünde ayrıldım ve zaman ile ilgili hissettiğim en son güçlü duygum da bu. O zamandan beri sıcaklık ve serinlik ve soğuk ve yine sıcaklık benim için hep karmakarışık, hastalıklı ve tesadüfi.

Belki Nova Esperium'da yine sonbahar.

Yeni Crobuzon'da ise bahar.

İşime yaramayacak bir bilgiye sahibim, kontrol edemediğim bir yolculuktayım, paylaşmadığım ya da anlamadığım amaçlarım var ve terk ettiğim bir yuvayı, hiç gitmediğim bir yeri özlüyorum.

Bu duvarların ardında kuşlar var, birbirlerine sesleniyorlar, kızgın ve aptal hepsi, rüzgârla savaşıyorlar, gözlerimi kapattığımda onları izliyormuş gibi yapabiliyorum, dünyanın herhangi bir yerindeki herhangi bir gemideymiş gibi davranabiliyorum.

Ama gözlerimi açtığımda (açmam gerekiyor) hâlâ buradayım, yine bu senato odasında, Tanner Sack'in yanında duruyorum, başım öne eğik ve zincirlenmiş bir haldeyim.

Bellis ve Tanner'ın birazönündeduran Uther Doul, şehrin yöneticilerine yaptığı konuşmayı tamamlıyordu: Sevgililer, Dynich, yeni İtevi Konseyi ve tüm diğerleri. Karanlık basmıştı. Brucolac da oradaydı. Savaştan zarar görmeyen tek lider oydu –diğerlerinin hepsinde yaralar ya da suratlarında savaştan etkilendikleri gösteren ifadeler... Yöneticiler Uther Doul'u dinledi ve bakışlarını mahkûmlara çevirdiler.

Bellis onların kendisini izlemesine baktı ve gözlerindeki öfkeyi gördü. Tanner Sack başını kaldıramıyordu. Üzüntü ve utanç bütün bedenini sarmıştı.

"Herkes katılıyor," dedi Uther Doul. "Acele hareket etmeliyiz. Bize söylenen şeyin doğru olduğunu varsayabiliriz. Silas Fennec'i yakalamalıyız, hiç zaman yitirmeden. Peşinde olduğumuzu henüz anlamadıysa bile çok yakında anlayacaktır."

"Peki ama bu işi nasıl yaptı bu adam?" diye bağırdı Kral Friedrich. "Demek istediğim, bu lanet *paketi*, bu lanet mesajı anladım...." Gözlerinden öfke kıvılcımları saçarak Bellis ve Tanner'a baktı. "Ama Fennec bir mıknatıs taşını nasıl ele geçirdi? Pusula fabrikasından söz ediyoruz, Tanrı aşkına... Benim hazinemden daha sıkı korunuyor. O adam içeri nasıl girdi?"

"Bunu henüz bilmiyoruz," dedi Uther Doul, "ve kendisine ilk soracağımız şeylerden biri de bu. Olayı olabildiğince gizli tutmalıyız. Simon Fench... Fennec'in... destekleyicileri olduğunu düşünürsek..."

Doul devam etti. Sevgililer birbirlerine bakmıyordu. "Vatandaşların hiçbirini... kızdırmayı göze alamayız. Şimdi harekete geçmemiz gerekiyor. Nereden başlayacağımızı bilen var mı?"

Dynich öksürdü ve elini kaldırdı. "Bazı dedikodular duydum," diye konuşmaya başladı, çekinerek. "Fench'in işlerini bazı meyhanelerden yürüttüğü söyleniyor..."

"Kral, konuşmama izin ver," diye lafa girdi Brucolac, hırıltılı sesiyle. Herkes şaşkınlıkla ona baktı. Vampir alışılmadık biçimde tedirgin görünüyordu. İçini çekti ve titrek dilini dışarı sarkıttı, sonra devam etti.

"Kurak Şelale ilçesiyle, Zarganadenizi'nin yöneticileri arasında bazı konularda şiddetli bir görüş ayrılığı olduğu biliniyor, deniz şeytanının çağırılması bunlardan biri, diğeri ise şehrin gittiği yer –hâlâ da bilmiyoruz," diye ekledi, gözlerinde beliren bir anlık öfkeyle. "Ancak," sarımsı gözleriyle meydan okur gibi odayı taradı, "umarım Brucolac'ın ya da adamlarından herhangi birinin şehre mutlak bağlılığını sorgulamaya kalkan olmaz. Geçen savaşta Armada için savaşamamak bizim için büyük bir üzüntü oldu.

"Vatandaşlarımın," diye devam etti çabucak, "katıldığını biliyorum. Bizden de ölenler oldu –ben ve adamlarım olmasa da. Size borçlu olduğumuzu biliyoruz.

"Silas Fennec'in nerede olduğunu biliyorum."

Herkes bir ağızdan, şaşkınlıkla iç çekti.

"Nereden biliyorsun?" diye sordu Sevgili. "*Ne kadar süredir* biliyorsun?

"Çok değil," dedi Brucolac. Sevgili'yle göz göze geldi ama gururlu görünmüyordu. "*Simon Fench*'in nerede kaldığını ve çalışmalarını nerede bastırdığını öğrendik. Ama siz de biliyorsunuz..." dedi birden telaşlanarak. "Ama siz de *biliyorsunuz*, planlarından kimsenin haberi yoktu. Yoksa buna izin vermezdik."

Söylemek istediği açıktı. Şehrin tümü değil de, sadece Zarganadenizi mağdur olduğu sürece, Simon Fench'in düşüncelerini yaymasına, muhalif yazılarını basmasına ve zarar verici söylentiler çıkarmasına izin vermişti. Fennec'in çağırdığı Crobuzon filosundan haberi yoktu. Tanner ve Bellis gibi, o da kendisini olayın içinde bulmuştu.

Bellis izliyor, Sevgililer'in gösterişli hiddetiyle içinden alay ediyordu. *Sanki sizler, hiç böyle bir şey, ya da daha fazlasını yapmadınız,* diye düşünüyordu. *Sanki siz alçaklar, hepinizin, birbirine karşı tutumu bundan farklıymış gibi.*

"Durumun," diye tısladı Brucolac, "nasıl göründüğünün farkındayım. Hepiniz kadar ben de bu pisliğin ele geçirilmesini istiyorum. Bu yüzden, onu yakalamak bir görev olduğu kadar, bir zevk de."

"Onu *sen* yakalamayacaksın," dedi Uther Doul. "Ben –benim adamlarım ve ben yakalayacağız."

Brucolac sarımsı gözlerini Doul'a çevirdi. "Benim belli üstünlüklerim var," dedi yavaşça. "Bu görev benim için önemli."

"Böyle yaparak günah çıkaramazsın, Ölüadam," dedi Doul, buz gibi bir sesle. "Hiç engellemeden oyunlarını oynamasına izin verdin, ama sonuca bak. Şimdi bize nerede olduğunu söyle, senin işin de burada bitsin."

Birkaç saniye süren bir sessizlik oldu.

"Nerede o?" diye bağırdı Sevgili birdenbire. "Nerede saklanıyor?"

"Peşine benim adamlarının düşmesi için bir neden daha," diye yanıtladı Brucolac. "Birliklerinizin çoğunun gitmek istemeyeceği bir yerde. Silas Fennec perili bölgede."

Doul hiç de ürkmüş görünmüyordu. Dik dik vampire baktı. "Sen yakalamayacaksın," dedi yine. "Ben *korkmuyorum.*"

Bellis konuşulanları utanarak ve Fennec'e karşı giderek artan bir nefretle dinliyordu. *Seni lanet olası,* diye geçiriyordu içinden, kötücül bir memnuniyetle. *Görelim bakalım kendini nasıl kurtaracaksın.*

Fennec, onun buradan kurtulması için, hâlâ en büyük umudu olsa da, bu lanet olasıca domuzun ona yalan söylemesine, onu kullanmasına izin veremezdi. Neye mal olursa olsun, bunların bedelini ödeyecekti. Şansını Armada'da ya da Yara'da denemeyi bile düşünebilirdi.

Bana söylemeliydin, Silas, diye düşündü, öfkeden deli gibi soluyordu. *Ben de gitmek istedim, istiyorum. Bana doğruyu söyleseydin, açık olsaydın, dürüst olsaydın, beni kullanmasaydın, sana yardım edebilirdim,* diye düşündü. *Bunu birlikte yapabilirdik.*

Ama bunun doğru olmadığını biliyordu.

Oradan ayrılmak için yanıp tutuşuyor olsa bile, planları bilseydi ona yardım etmezdi. Bu işin bir parçası olmazdı.

Kendinden tiksindiren, korkunç bir duyguyla, Silas'ın onu iyi tanımış olduğunu fark etti. Adamın işi, kime ne söyleyebileceğini, etrafındakilerin ne kadar ileri gidebileceklerini bilmek ve duruma göre onlara yalan söylemekti. Her bir piyonuna ne söyleyeceğini iyi tartması gerekiyordu.

Kendisi hakkında yanılmamıştı.

Tanner ile birlikte anlattıklarında, Uther Doul'un öfkeden deliye dönmesini anımsadı.

Anlatırlarken gözlerini onlara dikmiş, açıklamalarını dinledikçe de yüzü donuklaşmış, daha da soğuk bir ifadeye bürünmüş, gözlerinin içi kararmıştı. Telaşlanan Bellis ve Tanner, ona sırayla, kendilerinin bir şey bilmediğini, ikisinin de kullanıldığını söylemeye çalışmışlardı.

Tanner geveleyip dururken, Doul tepkisizce adamın lafını bitirmesini beklemiş, sessizliğiyle onu cezalandırarak hiçbir şey söylememişti. Ama sonra Bellis'e dönmüş ve onun açıklamalarını tamamlamasını beklemişti. Adamın karşısında, Bellis'in bütün cesaretini kaybolmuştu -ona Silas Fennec'i, *Simon Fench*'i tanıdığını söylediğinde hiçbir tepki vermemiş, hatta şaşırmış bile görünmemişti. Sakince durmuş, daha fazla bilgi beklemişti. Ama ona ne yaptığını, Fennec'in paketinin kuryeliğini yaptığını söyleyince, Doul birden öfkeyle patlamıştı.

"*Hayır*," diye bağırmıştı. "Ne *yaptı*?"

Bellis sonra bir şeyler mırıldanarak, utançtan yerin dibine girerek kekeleyip hiçbir şey bilmediğini, bunları asla hayal edemeyeceğini, *bilmesine* olanak olmadığını öne sürünce adam, yüzünde daha önce hiç görmediği çok sert bir ifadeyle ve içine kadar işleyen soğuk bir nefret ve acımasızlıkla, gözlerini ona dikmişti.

"Emin misin?" diye sormuştu tiksintiyle. "Öyle mi? Hiçbir fikrin yok muydu? Hiç mi?"

Adam, Bellis'in kafasına bir kurt sokmuştu, pişmanlık ve üzüntü içindeki bedenini acımasızca kemirip duruyordu.

Biliyor muydum? Hiç kuşkulandım mı?

Yöneticileri, Armada'nın perili bölgesinin coğrafyasını, gulyabanilerini ve hortlaklarını, tuzaklarını nasıl kuracaklarını tartışıyorlardı.

Bellis hepsini susturacak kadar yüksek bir sesle konuştu. "Senato," dedi. Herkes konuşmayı kesti.

Doul kesinlikle affetmeyen gözlerini kaldırıp ona baktı. Bellis korkmuyordu.

"Bilinmesi gereken bir şey daha var," dedi. "Yeni Crobuzon'un bilmem kaç bin kilometrelik yoldan, *sevdikleri* için geldiğini sanmıyorum. Bırakın bir adamlarını geri götürmeyi, *Sorghum* için bile bu kadar gemiyi tehlikeye atmaz, bu kadar çaba göstermezlerdi.

"Silas Fennec'te istedikleri bir şey var. Ne olduğunu bilmiyorum... Yemin ederim bilsem söylerdim. Bana söylediği bir şeyin doğru olduğuna... Yüksek Cromlech'de ve daha yakın bir zamanda Gengris'de bulunduğuna inanıyorum. Defterlerini gördüm ve buna inanıyorum.

"Su iblislerinin onu aradıklarını söyledi bana. Belki bu da doğru. Kim bilir, belki de onlardan yürüttüğü bir şey yüzünden: Onda olduğunu öğrendiğinde, Yeni Crobuzon'un dünyayı katedip gelmeyi göze aldığı bir şey. Belki bu yüzden geldiler.

"Yapılamayacak şeyleri yaptığına, bir şeyler çaldığına, girilemeyecek yerlere girdiğine hepiniz katılıyorsunuz. Pekâlâ, Silas Fennec'in elinde her ne varsa, ne çaldıysa, Crobuzonluların almaya geldiği o şey neyse, belki de bütün bunların arkasında o var. Sanırım demek istediğim... Onu bulduğunuzda bir şey kullanıyor olabilir... Dikkatli olun."

Konuşması bittikten sonra, uzun, kesintisiz bir sessizlik oldu.

"Haklı," dedi birisi.

"Peki ya kendisi?" dedi İtevi Konseyi'nden hırçın bir genç. "Onlara inanıyor musunuz... inanıyor *muyuz? Hiçbir şey* bilmediklerine? Yalnızca kendi şehirlerini kurtarmaya çalıştıklarına?"

"*Burası* benim şehrim," diye bağırdı Tanner Sack birdenbire, herkes şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemedi.

Uther Doul, kafası hafifçe arkaya kaykılmış, Tanner'a baktı.

"Onlarla daha sonra ilgileniriz," dedi. "Şimdilik hapsedilecekler, Silas Fennec'i bulana kadar. Sonra onu sorgulayıp ne yapacağımıza karar veririz."

Tanner ve Bellis'i hücrelerine Uther Doul götürdü.

Onları toplantı odasından alıp *Muhteşem Doğu*'nun etrafını dolaşan bir sürü tünelden geçirdi. Siyah ahşapla kaplı koridorlar boyunca yürüyüp Yeni Crobuzonlu gemicilerin çok eski heliotiplerinin yanından geçtiler. Gaz lambalarının aydınlattığı alt kata indiler. Sonunda durdukları yerde, yerine oturan metallerin ve çalışan makinelerin tuhaf sesleri duyuluyordu.

Doul, Tanner'ı bir kapıdan (*yavaşça*) içeriye itti ve Bellis'in gözüne bir kamara ilişti. İçeride pek fazla eşya yoktu: bir yatak, bir masa ve sandalye, bir pencere. Doul dönüp Bellis'in önüne geçti ve yürümeye devam etti. Arkasından geleceğini düşünmekte haklıydı: Bu durumda, kendi hücresine doğru giderken bile.

Hücrede, pencerenin arkasındaki karanlık, bulutlu bir gecenin karanlığı değildi. Su seviyesinin altındaydılar ve lomboz, karanlık denize bakıyordu. Döndü ve kapıyı tutarak, Doul'un kapatmasını engelledi.

"Doul," dedi. Yüzüne bakıp, bir yumuşama ya da arkadaşlık ya da etkilenme ya da affediş ifadesi aradı ama hiçbiri yoktu.

Doul bekliyordu.

"Bir şey var," dedi Bellis ve çekinmeden adamın gözlerine baktı. "Tanner Sack... burada en büyük kurban. Armada'yı tehlikeye atacak hiçbir şey yapmaz. Perişan bir durumda, yıkıldı. Eğer birini cezalandıracaksan..." Titreyerek soluk aldı. "Demek istediğim, adaletli olmak istiyorsan... hiç olmazsa *onu* cezalandırma. Başka neye karar verirsen ver. Tanner en sadık Armadalı, gördüğüm en sadık Zarganadenizli kişi."

Uther Doul uzun bir süre Bellis'e baktı. Başını, sanki bir şeyi merak ediyormuş gibi, hafifçe bir yana eğdi.

"Tanrım, Bayan Coldwine," dedi sonunda sakin bir sesle: Yumuşak ve her zamankinden daha güzel. "Aman Tanrım. Nasıl bir cesaret, nasıl bir özveri gösterisi. En çok kendini suçlamak, fedakârca başkası için merhamet dilenmek. Eğer nedenlerin ve çıkarların olduğundan, şehrimi bile bile ve küçümseyerek ya da umursamadan savaşa soktuğundan kuşkulanmış, yaptıkların için seni şiddetle cezalandırmayı planlıyor olsaydım, sanırım şimdi, bu... apaçık... özverili... davranışın karşısında, tekrar düşünmek zorunda kalacaktım."

Adam konuşmaya başladığında Bellis sertçe başını kaldırmıştı ama konuşma devam ettikçe gözleri kocaman açıldı. Adamın alaycı sesi buz gibiydi.

Bellis, Doul'un karşısında çırılçıplak kalmış gibiydi, canı çok sıkıldı. Utanç içindeydi ve yine yalnızdı.

"Hah," diye soludu. Konuşamadı.

Uther Doul anahtarı çevirip onu tek başına bıraktığında, Bellis'in, penceresinden sızan zayıf ışığa aptalca üşüşen balıkları izlemekten başka yapacak bir şeyi yoktu.

Armada'da sessizlik diye bir şey yoktu. En uzun gecenin en sakin kısmında, etrafta tek bir kişi dahi olmadığında bile, şehir seslerle dolu oluyordu.

Rüzgâr ve deniz, hiç ara vermeden onunla oynuyordu. Şehir ölü dalgaların üzerine çıkıyor, sıkışıyor ve yayılıyor, sonra yine daralıyordu. Halatlar fısıldaşıyor, direkler ve bacalar huzursuzca kıpırdaşıyorlardı. Tekneler, saatlerce birbirine vuruyordu, kemikler gibi, boş bir evin kapısını, aptalca bir sabırla çalan birisi gibi.

Büyülü boş bölge gerçek bir sessizliğe bürünmüştü. Suyun vuruşu, şapırtıları ve çırpıntısı boşluktan geliyor gibiydi. Ancak burada duyanları ürküten ve onları uzak tutan daha başka, daha garip sesler vardı.

Bir çıra yığınının yıkılışını andıran yavaş bir çıtırtı, tahtayı delen mekanik bir şeyin ritmik vuruşu. Akortsuz bir flütün hafif ıslığı.

Perili bölge tuhaf seslerin arasında uzanıyor, çürüyor ve yıllar içinde suyla kabarıyor, uzun süreli çöküşü devam ediyordu. Üç kubbeli teknelerinde ne saklandığını bilen yoktu.

Bilgiyığını, perili bölgenin en büyük teknesiydi. Yüz yirmi metreden daha uzun, koyu sarı tahtadan oyulmuş, bir zamanlar boyandığı çarpıcı renkleri, yılların ve tuzlu suyun etkisiyle yok olmuş, çok eski bir gemiydi. Üzerinde hâlâ beş serenin kalıntıları, bir sürü vinç, halat ve gönder duruyordu. Gereçler ve direkler güverteyi çaprazlamasına keser gibi yayılmıştı. Biçimleri gitgide kayboluyor, çürüyor ve kurtlara yem oluyorlardı.

Neredeyse gece yarısı olmuştu. Kurak Şelale ve Sen-Ve-Senin ilçesinden sesler gelmekteydi: İçenler ve bununla birlikte her şey; savaşın yarattığı inşaat alanlarında süregelen mekanik gürültüler. İlçeleri Perili Mahalle'ye bağlayan, eski ve kimsenin kullanmadığı köprüler vardı hâlâ. Kim bilir ne zaman yapılmışlar ve inatla yok olmaya direniyorlardı.

Sen-Ve-Senin'in kenarındaki küçük bir mavnadan çıkan bir adam, suyu sessizce geçip ötedeki harabe teknelere doğru ilerledi. Çürüyen gemilerin arasından korkusuzca geçti: Yakıcı soğuk ve bir o kadar da küf ve pas. Yalnızca yıldızların ışığı vardı ama o yolu biliyordu.

Bir trol gemisinin baş tarafında dev vinçler ikiye ayrılmış, sanki katledilmişler gibi içleri ortaya saçılmıştı. Adam bu yağlı kıyının arasından geçerek *Bilgiyığını*'na çıktı. Geriye doğru uzanan güvertesini gördü, birazcık yana yatmıştı.

(Gemiyi, çok zaman önce takılan ve suya sarkıtılıp deniz şeytanını tutan dev bir zincir çekiyordu).

Adam perili teknenin karanlığına daldı. Sessiz davranmıyordu. Duyulursa, onu hayalet sanacaklarını biliyordu.

Yarı aydınlık yolu büyü ya da fosforlu küfün belirlediği koridorlardan geçti.

Yavaşladı ve etrafına bakındı, endişeyle yüzünü buruşturdu, parmaklarını elindeki heykele sıkıca sardı. Aşağı inen eski ve kaygan basamaklara vardığında durdu, boş elini tırabzana koydu. Soluğunu tuttu, başını yavaşça çevirip etrafına baktı, her karanlık noktayı iyice gözden geçirdi ve dinledi.

Bir fısıltı duydu.

Bu, adamın daha önce hiç duymadığı bir sesti, hayalet kaplı güvertelerde bile.

Döndü. Geçidin sonundaki kapkaranlık noktaya baktı, sanki bu bir irade savaşıymış, sanki gözlerini ayırmadan bakmaya çalışırsa, sonunda kazanacak ve karanlık, sakladığı şeyi ortaya çıkaracakmış gibi.

"Silas."

Gölgenin içinden bir adam çıktı.

Silas Fennec hemen heykeli ağzına götürdü ve dilini iyice deliğe soktu. Elinde bir kılıçla ona doğru koşuyordu, aralarındaki mesafe azalıyordu.

Birden etrafta başkaları da belirdi. Tahtanın her köşesinden inanılmaz bir hızla ona doğru gelen kötü bakışlı figürler fırladı. Tabancaları ve diğer silahlarıyla üzerine atıldılar.

"*Onu canlı istiyorum!*" diye bağırırken Doul, Silas heykelin şehvetli dilinde bir titreme hissetti ve gücü onun içine doğru akmaya başladı.

Bir saniye öncesinden göremeyeceği ya da adım atamayacağı boşluklara atladı. İlk Zarganadenizli adam aptal gibi altından geçerken, Fennec kıvrıldı. Ağzını açıp nefes almasıyla birlikte midesi kasıldı. Homurtulu bir öğürmeyle dışarıya, ağız dolusu bir yeşil-siyah zehir, ne tam anlamıyla ağdalı bir sıvı, ne de enerji denebilecek bir plazma kustu.

Silas Fennec, izleme noktalarından hızlı adımlarla geçti; koridoru arkasında bırakarak teknenin yukarısına çıkarken, yüzüne tükürdüğü adam, cılız bir sesle çığlık atıyor, kendini tırmalıyor ve can çekişiyordu.

Muhafızlar her yanı sarmıştı, kapılardan çıkıyor, giysilerine yapışıyorlardı. Kapalı boşluklardan fareler, kediler, köpekler ya da Tanrı bilir neler gibi fırlayarak ona uzanıyor ve bıçaklarını savuruyorlardı. Çeviktiler, becerileri ve cesaretleri yüzünden bu iş için seçilmişlerdi: Bir salgın hastalık, bir bela, bir saldırı, her tarafında ve onu içine alıyor, etrafını kapatıyor, peşini bırakmıyor.

Kahretsin, her tarafımdalar, diye düşündü ve aç bir halde ağzını yine heykelciğe götürdü. Çevresinde, yolunun üzerinde düzlemler ve açılar bir belirip bir kayboluyordu ve Fennec kıvrak bir şekilde yıldırım gibi merdivenlerden yukarıya atıldı, boğulmakta olan birinin suyun yüzüne çıkışı gibi. Öfkeliydi.

Zarganadenizi adamları ona yetişerek, uzanabildikleri yerlerinden yakaladılar. *Benimle baş edemezsiniz,* diye düşündü ve içinde kabaran gücü hissetti. *Kaçmaktan fazlasını yapabilirim.* Döndü ve hırladı, saldırganlarının üzerine tükürdü, püskürdü, kustu, içinde heykelin öpücüğüyle biriken ölümcül pıhtıyı boşalttı. Dilini içeri kıvırdı ve ardından etrafındaki suratları sümüksü fıskiyesiyle ıslattı.

Tükürüğünün değdiği yerlerde, asitle yanmışçasına delikler açıldı ve muhafızlar bu beklenmedik ve korkunç acı karşısında çığlıklar atmaya başladı, gözleri, kemikleri ve etleri kıvrılıyor, vücutlarından ayrılıyor, çözünüyor, dağılıyor, akıl almaz şekilde parçalanıyorlardı. Silas, yere uzanmış bu yaralı ve haykırarak ağlayan adamların yanından geçerken onlara hiç acımadan baktı, yüzlerinin soyularak gerçeklikten çıktığını, kanayarak akışkan ve cızırdayan koyu bir hiçliğe evrildiğini, kafalarının ve göğüslerinin delinerek bir boşluğa dönüştüğünü gördü. Bir uzamsızlığa, bir kangren gibi yaralarının kenarlarından yayılan, böylece etlerini fark etmenin güçleştiği, belirsiz, önemsiz ve ansızın yok olan kör-sağır bir hiçliğe doğru kanıyorlardı.

Saldırganları iki büklüm olmuştu ve henüz ağızları yok olmamışken bağırdılar.

Fennec koşmaya devam etti, kalbi deli gibi atıyordu. Koşuyor, öpüyor ve karmaşık adımlarıyla boşlukları eğiyor, etrafında düzlemler açıyordu.

Uther Doul onu öylesine amansızca ve inatla izliyordu ki, bildik alanda kalsa bile, Fennec'in kuyruğunun dibindeydi.

Doul yılmıyordu.

Fennec *Bilgiyığını*'nın karanlık köşelerinden fırladı, karanlığa atıldı, bir an havada kaldı, heykelin mermer dişleri dilini kanatmıştı.

Lanet olsun size, dedi öfkeyle, bütün korkusu yok olmuştu. Dilini heykelin dibine kadar soktu, gücün ışıltısını hissetti, karanlık bir

yıldız gibi parladığını hissetti. Fırıl fırıl dönerek eski bir halatın kenarından geçti, tellerin gölgelerini izleyerek yukarı doğru tırmandı, etrafındaki gerçekliği eğdi, itekledi ve yarattığı kıvrım boyunca kayarak ilerledi –şimdi yukarıda ve harabe geminin üzerinde.

Ambar kapağını açan suratsız bir muhafız birliği yukarıya çıkarak hızla güverteye yayıldı. Uther Doul onlarla birlikteydi ve dimdik Fennec'in gözlerine bakıyordu.

"Fennec," dedi ve kılıcını kaldırdı.

Silas Fennec başını eğip ona baktı ve öfkeyle pis pis sırıttı ve bozuk tınlayan bir sesle, Doul'un kulağının dibine eğilip tehditkâr bir fısıltıyla yanıt verdi. "Uther Doul."

Fennec güvertenin beş metre yukarısında duruyordu, her yeri baş döndüren bir eter kokusu sarmıştı. Gerçek, etrafında dalgalar halinde kıpırdaşıyordu. Hiçbir şeyi seçemiyor, bir halden başka bir hale bürünüyordu. Hareketleri ağır ve saldırgan bir deniz hayvanını andırıyor, bir görünüp bir kayboluyordu. Ağzından ve yırtılmış dilinden kanlar sızıyordu. Havada bir mızrak gibi döndü, heykelinden aldığı öpücüğün verdiği güçle orada asılı kaldı ve gözlerini altındaki adamlara dikti.

Silahlarını kaldırdılar. Fennec titrek bir ışıkla parıldadı ve mermiler onun bulunmuş olduğu noktadan –koruyucu bir hava içerisinden– geçtiler ve vızıldayarak kayboldular. Fennec ağzını açtı ve o yakıcı tükürük-kusmuk, yuvasından fırlayan bir şarapnel gibi dışarı fışkırdı.

Güvertenin karşısına, saldırganlarının suratlarına saçıldı ve çığlıklar birbirine karıştı. Adamlar korkuyla kaçıştılar.

Fennec gözlerini Doul'a dikmişti.

Doul, tükürük sağanağından son anda kendini yana atarak ucu ucuna kurtuldu, yüzü gergin, hâlâ Fennec'e bakıyordu. Fennec'te bir kıpırdanma oldu, biraz daha aşağıya inmiş, güvertenin üzerinde sevinçle mırıldanarak bir gölge gibi dolaşıyor, yakıcı salyasından izler bırakıyordu. Yanına kim yaklaşırsa tükürüyor, herkes geri kaçıyor ya da ölüyordu. Uther Doul'u izledi.

"*Yakala beni, hadi*" diye fısıldadı Fennec, sarhoş bir kabadayı edasıyla. Boğazı bu gizemli tükürükten tahriş olmuştu ama her şeyi

yapabileceğini, evrende bir delik açabileceğini hissediyordu. Kabına sığamadığını hissediyordu. Doul bu gücün, bu tehlikeli manzaranın karşısında sıçrayarak geri çekildi, öfkeyle kıpırdanıp, hâlâ kulağının dibinde duyduğu Fennec'in sesine karşılık dişlerini gıcırdatıyordu. *"Hadi..."*

Derken tam arkasında, ışıktan, karanlıktan ve tahtaların ağırlığının içinden, etrafında küçük yumruklar halinde vurup duran suyun içinden geçerek gelen bir sesduydu Fennec.

"Siiiiilasssssss."

Dev bir yılan gibi.

Kalbi sıkışan Fennec döndü ve korkutucu boşluğun içinden Brucolac'ı gördü; vahşi, kızgın ve nefret dolu, hepsinin karışımı. Koca dilini sarkıtarak karanlıktan fırladı. Ona doğru atıldı.

Fennec ciyakladı ve heykelini öpmeye çalıştı ama Brucolac ona yetişti ve parmaklarını dümdüz uzatıp bir mızrak gibi boğazına indirdi.

Darbe Fennec'i sırtüstü güverteye sermeye yetmişti, güç bela soluk alıyordu. Gözleri alev alev yanan Brucolac de yanındaydı. Yine de, Fennec heykeli yüzüne doğru çekmeye çalıştı ama Brucolac basit bir hareketle Fennec'in boş elini yakaladı ve onu hiç çaba sarf etmeden tuttu. Sonra ayağını kaldırdı (ve yine hızla, alay edercesine) ve Fennec'in sağ bileğine indirdi, onu acımasızca ezdi, güverteye bastırdı ve kırdı.

Parmakları kasılırken, Fennec tiz ve aptal bir ciyaklamayla çığlık attı. Heykel tahtaların üzerinde yuvarlandı.

Silas Fennec kıymıkların üzerinde uzanmış uluyor, ağzından, burnundan ve parçalanan bileğinden kan akıyordu. Acı ve dehşet içerisinde bağırıyor ve bacaklarını boş yere çırparak kaçmaya çalışıyordu. Vücudu tamamen acılar içinde, kırılmış ve zavallı bir haldeydi. Uther Doul ortaya çıktı, onun görüş alanına girdi.

Debelenip durdukça, Fennec'in gömleği yırtılmış ve çıplak göğsü ortaya çıkmıştı.

Üzeri alacalanmış ve yapışkandı, kirli yeşil ve beyaz lekelerle doluydu. Çürümeye yüz tutmuş etler gibi kırmızı bir görüntüsü vardı.

Orada burada eğri büğrü çıkıntılar, kedi balığının bıyıklarına benzer uzantılar vardı, yüzgeç gibi.

Doul ve Brucolac ondaki bu değişimi incelediler.

"Şu haline bak..." diye mırıldandı Doul.

"Bütün olay bu muydu yani?" dedi Brucolac tıslayarak, Doul'un eline aldığı heykele bakıyordu.

Fennec salya sümük bağırmaya devam ediyordu. Taştan heykeli gizemli bir şekilde Uther Doul'a baktı, ona göz kırptı, açık olan gözü saydam ve donuktu. Donmuş taştan oyulmuş, bir yeşil-gri bir siyah renge bürünen, anlaşılmaz uzantılarıyla kendine sarıldı. Korkunç yuvarlak ağzını oynattı, Doul'a dişlerini gösterdi. Doul, heykelin arkasındaki deri kıvrımını parmağıyla kaldırdı.

"Güç sağlayan bu şey," dedi Brucolac, şoka girdikçe titremeye başlayan Fennec'e. "Kaç Arınadalıyı öldürdü?"

"Getirin onu," diye seslendi Doul yaralı olmayan adamlarına. Adamlar öne çıktılar, Brucolac yerinden kıpırdamayınca huzursuzca durdular.

Doul'un karşı çıkmasına rağmen işe karışmış ve belki de onun hayatını kurtarmıştı ama Doul herhangi bir pişmanlık ya da özür teşekkürünü ondan esirgiyordu. Vampir sonunda pes edip çekilene kadar, soğuk soğuk Brucolac'e bakmak dışında bir şey yapmadı.

"O *bizim*," diye fısıldadı Doul, bibloyu elinde kaldırarak.

Güvertede tarifsiz acılar çekerek ölen muhafızlar vardı. Arkadaşları Fennec'i en ufak bir acıma göstermeden kaldırdılar, çığlıklarını duymazlıktan gelerek yaka paça taşıdılar.

Kurak Şelale ve Sen-Ve-Senin ilçelerinin dış kenarlarında yaşayanlar, perili bölgeden gelen sesleri duyduklarında tir tir titrediler ve kendilerini koruyacağına inandıkları kutsal işaretler yaptılar.

"Daha önce duyduğum seslerin hiçbirine benzemiyor," diye fısıldaştılar ya da buna benzer sözlerle gecenin içinden yükselen bu cılız çığlıkları konuştular. "Cin ya da gulyabani değil... Yeni bir şey bu. Orada işi olmayan bir şey."

Bir adam olduğunu anlayabiliyorlardı.

40

Uther Doul, Bellis'in hücresindeki yatağın üzerine oturmuştu. Oda hâlâ boş sayılırdı ama yerde bir yığın halinde, Doul'un, Bellis'in evinden getirdiği birkaç parça eşya duruyordu: kitapları, bir iki giyim eşyası.

Bellis su iblisi heykelini elinde evirip çevirirken Uther onu izledi. Parmaklarını dikkatle ve merakla heykelin kıvrımlarında dolaştırdı. Çarpık suratına ve ağzının içine baktı.

Tırnağıyla dişlerden birine dokunurken, Doul onu uyardı. "Dikkat et," dedi, "tehlikeli."

"Her şeyin nedeni... bu mu?" dedi Bellis.

Doul başını salladı. "Onu yanında taşıyordu. Bir sürü adamı öldürmek için bunu kullandı. Onunla boşluğu eğebildi, hiç görmediğim büyüler yaptı. Pusula fabrikasına da böyle girmiş olmalı."

Bellis başıyla onayladı. Adamın, Yeni Crobuzon'un Armada'yı bulmasını sağlayacak araçlardan söz ettiğini anlamıştı. Gizli bir makine, herhangi bir düzenek gibi.

"Şimdi artık güvende olabiliriz," diye devam etti Doul. "Mıknatıstaşı *Sabah Yolcusu*'ndan başka yerde olamaz."

Olabilir, diye düşündü Bellis. Armada'yı bulduran bir alet. *Dua et de, şimdi, güneşin altında kavrulan, delik deşik olmuş, çoktan ölmüş tayfaların leş gibi kokuttuğu şu zırhlıların birinde çürüyor olmasın. Günün birinde tekrar bulunabileceği bir yerde.* Heykeli evirip çevirdi ve iyice inceledi.

"Anladığımız şey..." diye yavaşça devam etti Doul. "Fennec'ten öğrendiklerimizden anladığımıza göre, asıl mesele bu heykel değil. Aynı bir silahı silah yapan şeyin silahın kendisi değil, merminin

olması gibi. Buna gelince: Gücü taşıyan heykelin kendisi değil. O yalnızca bir iletici.. Bu," dedi, "gücün kaynağı."

Doul heykelin sırtına gömülü sert ve ince et parçasıyla oynadı.

"Bu, bir atanın, bir katil-papazın, bir büyücünün, bir *kâhinin* yüzgeci. Bir heykelin, ama aslının kopyası olan bir parçanın içine yerleştirilmiş. Bu bir su iblisi eseri," dedi Doul, "bir... azizin kalıntısı. Güç yayan da o."

"Fennec'in bize söylediği bu," dedi. Bellis adama bu sorulara yanıt verdirecek teknikleri hayal edebiliyordu.

"Her şeyi yapan da oymuş demek," dedi Bellis ve Doul başıyla onayladı.

"Olağanüstü şeyler yaptı. Fennec'e olağanüstü şeyler yaptırdı. Ama öyle de olsa, sanırım onu yeni yeni anlamaya başlamıştı. Sanırım, Yeni Crobuzon'un... bu büyülü atıkta, Fennec'in kullanmayı öğrendiğinden çok daha büyük güçler bulunduğuna inanmasının bir nedeni olmalı." Bellis'in gözlerine baktı. "Yeni Crobuzon'un, olağanüstü güçler dışında herhangi başka bir şey için, bu kadar yolu geleceğine, bu kadar zahmete gireceğine inanmıyorum." Bellis ellerinde tuttuğu heykele saygıyla bakıyordu.

"Elimize," dedi, Doul sessizce, "olağanüstü bir şey geçti. Büyük bir şey bulduk. Tanrı bilir, bununla neler yapabiliriz."

Her şeyin nedeni bu, diye düşünüyordu Bellis. *Fennec'in çaldığı şey bu. Gengris'den bir şey çaldığını bana söylemişti de zaten. Yeni Crobuzon'a, elinde olduğunu söylediği şey bu –onlara vermeye çalışmadı, tabii. Vermiş olsaydı, kendisi için asla buralara gelmeye kalkmazlardı. Önlerine attığı yem buydu, dünyanın ta öteki ucundan onlara, "Beni kurtarın, bu da sizin olsun," demiş ve gelmelerini sağlamıştı.*

Yeni Crobuzon'u dünyayı aşarak buraya getiren ve savaşmaya iten şey buydu. Her şeyi o harekete geçirdi. Bunun için (bilmeden) Armadalıları sivrisinek adasına gitmeye yönelttim. Yeni Crobuzon'a yalan bir mesaj göndermek, Armada'ya deniz şeytanını kazandırmak için. Aum'un lanet olasıca kitabını denize fırlatmak vardı.

Herkesin peşinde olduğu şey bu.

Bu kâhin yüzgeç.

Bellis neyin değiştiğini bilmiyordu. Doul onu affetmiş gibiydi. Sert tavrı değişmişti. Buraya gelmesi, buldukları şeyi göstermesi, onunla daha önce yapmadığı şekilde konuşması. Bellis tedirgindi: Ona güvenemiyordu.

"Bununla ne yapacaksın?" diye sordu.

Uther Doul heykeli yine ıslak bir beze sarıyordu. Başını bilmiyorum der gibi iki yana salladı.

"Bunu doğru dürüst inceleyecek zamanımız olmadı henüz. Daha değil. Yapılacak çok şey var, çok fazla şey açığa çıkıyor. Dikkatlerimiz... dağıldı. Zamanlama kötü oldu." Sesinden bir şey belli olmuyordu ama durakladığında, Bellis anlattıklarından fazlası olduğunu seziyordu.

"Her neyse, Fennec'e bir şeyler yapıp onu değiştirmiş.

"Ne olduğunu o bile anlamıyor ya da anlıyor ama söylemiyor. Su iblislerinin nasıl güçlere sahip olduğunu kimse bilmiyor. Fennec'e olanları değiştiremeyiz ve tam etkilerinin ne olacağını da bilmiyoruz. Hiç kimse bu heykelin yeni âşığı olmak istemiyor.

"Bu yüzden onu bir kenarda saklayacağız, güvenli bir yerde. Projeyi tamamlayana, hedefimize ulaşana ve bilim adamlarımızın bunu inceleyecek zamanları olana kadar. Olan her şeyi gizli tutacağız, bakarsın birisi Fennec'in şehre ne getirdiğini öğrenmiştir, bu yüzden, sanırım onu kimsenin aklına gelmeyecek, cesaret edemeyeceği, aramayacağı bir yerde tutacağız. Herkesin içinde bir iki büyülü hazine bulunduğunu ve oraya izinsiz girmelerinin... çok ciddi sonuçlar doğuracağını zaten bildikleri bir yerde."

Bunu söylerken, bir an fark etmeden Olasılık Kılıcı'nın sapını okşadı. Bellis bunu gördüğünde, kâhin yüzgecin nerede saklı olacağını biliyordu.

"Peki," dedi yavaşça, "Fennec nerede?"

Doul dikkatle Bellis'e baktı. "Ona da gereken yapıldı," dedi ve başını hafifçe dışarıdaki koridora doğru salladı. "Tutuklandı."

Uzayan bir sessizlik oldu.

"Neden buradasın?" diye sessizce sordu sonunda, Bellis. "Ne kadar zamandır bana inanıyorsun?" Adamın yüzünü inceledi, şaşkın-

lıktan bitkin düşmüştü. *Bu lanet şehre geldiğimden bu yana,* diye anlık bir farkındalıkla düşünmeye başladı, *sinirlerim gergin dolaşıyorum, her an. Yoruldum artık.*"

"Sana hep inandım," dedi, ifadesiz bir sesle. "Senin, bilerek Yeni Crobuzonluları çağıracağına hiç inanmadım. Burayı hiç sevmediğini bilsem –bunu hep biliyordum– bile. Daha önce bana geldiğinde, başka bir şey duymayı bekliyordum.

"Fennec'i dinlediğinde, konuşmasını, sessiz kalmaya çalışmasını, seni ima etmesini, sonunda gerçeği söylemesini... Her an farklı şeyler söylediğini görüyorsun. Ama gerçek çok açık: Sen aptallık ettin," dedi duygusuz bir sesle. "Ona inandın. Ne yaptığınızı... sanmıştın? Sana ne demişti? *Şehrinizi kurtarıyordunuz.* Bizi mahvetmek değildi amacın, kendi yurdunuzu kurtaracaktın –böylece bir gün oraya dönebilecektin, parçalanmamış, korunmuş o şehre. Bizi mahvetmeye çalışmıyordun, yalnızca aptallıktı yaptığın."

Bellis'in yüzü gerilmişti. Alev alev yanıyordu.

Doul onu izledi. "Buna karşı koyamadın, değil mi?" dedi. "Evinle... bir bağlantı kurma düşüncesine. Bir şeyler yapmaya. Bu yetecekti, değil mi? Senin... şehrini kurtarıyor olman."

Doul yumuşak ve tekdüze bir tonda konuşurken Bellis de başını eğmiş ellerine bakıyordu.

"İddiasına girerim," diye devam etti adam, "sana söylenenleri tekrar düşündüğünde... içinde bir huzursuzluk hissettin." Bunu neredeyse şefkatle söyledi. Kuşku kurtçuğu yeniden canlanmış, Bellis'in kafasını kemirmeye başlamıştı.

"*Bilgi yığını*'nda," dedi Doul, "Fennec'le ilgili hiçbir şey yoktu."

Ambardaki kamarasının her yeri iliştirilmiş notlarla doluydu. Kimin, kimin adamı olduğunu, kimin neyi yönettiğini, kimin kime ait olduğunu gösteren diyagramlar. Çok etkileyiciydi. Kendisine gereken her şeyi öğrenmiş. Şehrin politikasının... içine dalmış. Kendisini hep saklamış. Farklı ajanlarla farklı buluşmalar ve farklı isimler kullanmış –Simon Fench ve Silas Fennec bunlardan yalnızca ikisi.

"Ama kendisiyle ilgili hiçbir şey yok. İçi boş bir oyuncak bebek sanki. Her tarafta, posterler gibi asılı notlar ve portatif bir baskı

makinesi, mürekkep, makine yağı. Bir sandıkta giysileri, çantasındaki not defteri –kendisiyle ilgili olanlar yalnızca bunlardı. Çok dokunaklı." Doul, Bellis'le göz göze geldi. "Evini saatlerce araştırabilirsin, ama Silas Fennec'in nasıl biri olduğu hakkında en ufak bir fikir vermiyor.

"Entrikalarla doldurulmuş boş bir kabuktan başka bir şey değil."

Ama şimdi susturuldu, diye düşündü Bellis ve *biz kuzeye doğru yola devam ediyoruz. Sevgililer kazandı. Sorunları kalmadı, öyle değil mi, Uther?* Adama dikkatle baktı ve yitirdiği bir şeyi, aralarında yeniden oluşturmaya çalıştı.

"Ne yazıyordun," diye birden sorunca, Bellis afalladı, "ben içeri girdiğimde?" Mektubunu tıkıştırdığı cebini gösterdi.

Mektubu hep üzerinde taşıyordu, bir sürü kalın sayfasıyla gittikçe ağırlaşıyordu. Onu almamışlardı. Kaçmasına yardımcı olamazdı nasılsa.

Yeni bir şeyler eklemeyeli çok olmuştu. Onu bir günce gibi her gün yazdığı ya da haftalarca hiç dokunmadığı zamanlar olmuştu. Penceresi karanlık sudan başka bir yeri göstermeyen bu küçük, boş cezaevi hücresinde, sanki kafasını toparlamasına yardımcı olacakmış gibi, ona yeniden dönmüştü. Ama yazamadığını fark etmişti.

"Seni ilk gördüğüm andan beri," dedi Doul, "hep yanındaydı. Balonda bile." Bellis'in gözleri kocaman açıldı. "Ne o? Ne yazıyorsun?"

Şimdi söylediği ya da yaptığı bir şeyin, uzun bir süre yankı yapacağını fark etti Bellis. Soğukkanlı bir telaş içindeydi. Her şey yerine oturmayı bekliyordu. Sanki soluğunu tutuyormuş gibi hissetti.

Cebinden tomarı çıkardı ve yazdığını okudu.

Tozgünü, 9 Chet 1780. Et Çeyreği, Altıncı Playdi.

Yine merhaba.

"Bir mektup," dedi.

"Kime?" diye sordu Doul. Kâğıda eğilip okumaya kalkmamıştı. Bellis'in gözlerine bakıyordu.

Kadın içini çekerek mektubun sayfalarını çevirdi, başlangıcını buldu ve ilk sözcüğü okuyabilsin diye, kaldırıp Doul'a gösterdi.

Sevgili, diye başlıyordu mektup, sonra bir boşluk vardı. Bir sözcüklük boşluk.

"Bilmiyorum," dedi.

"Olmayan birine yazıyor değilim," dedi. "Olmayan birine yazmak çok acıklı, çok zavallıca olurdu. Bu ölü birine de değil, o kadar acıklı bir şey değil. Aksine, tam aksine. Böyle deyip bırakamayız ama: Bir kapı bu, herhangi birine açılabilir."

Kendi sesini duyduğunda, söylediklerini fark ettiğinde dehşete düştü.

"Ayrıldığımda," dedi hafif bir sesle, "haftalarca, aylarca korku içindeydim. Tanıdığım insanlar birer birer yok oluyordu. Peşimde olduklarını biliyordum. Hiç Yeni Crobuzon'da bulunmadın, değil mi, Uther? Adama baktı. "O kadar araştırma, o kadar becerine karşın oraya hiç gitmedin. Hiçbir fikrin yok –var mı? Milisler etrafını kuşattığında hissedilen çok özel, kendine özgü bir korku var.

"Kime ulaştılar? Kimi ele geçirdiler, işkence yaptılar, yozlaştırdılar, korkuttular, tehdit ettiler, satın aldılar? Kime güvenebilirsin?

"Kendi başına olmak inanılmaz zor. Başladığımda," diye, duraksayarak devam etti, "Kız kardeşime yazıyor olabileceğimi düşündüm. Yakın değiliz, ama onunla konuşmayı özlediğim zamanlar oluyor. Yine de ona asla söylemeyeceğim şeyler var. İçimdekileri anlatmam da gerekiyordu, böylece mektubu belki de bir arkadaşıma yazacağımı düşündüm."

Bellis, Mariel'i, Ignus ve Téa'yı düşündü. Büyüyen Baldırları, Isaac'in arkadaşları içinde dostluğunu sürdürdüğü tek kişi olan kaktüs çellisti düşündü. Diğerlerini düşündü. *Mektup herhangi birinize olabilir,* diye düşündü ve bunun doğru olmadığını da biliyordu. Kaçmadan önceki korku dolu aylarda, çoğunu kendinden uzaklaştırmıştı. Bundan çok önceleri de, çoğuna o kadar yakın olmamıştı. *Herhangi birinize yazmış olabilir miydim?* diye düşündü birdenbire.

"Kiminle konuşursan konuş," dedi, "kime yazarsan yaz, söylenemeyecek şeyler var. Yazdıkça... Yazmayı *sürdürdükçe,* çok daha

fazla şey söylemek istiyorum, çok, çok daha açık olmak istiyorum. Yazmaya devam edeceğim, şimdi karar vermek zorunda değilim. Bunu en sona bırakabilirim. Bekleyip söylemem gereken her şeyi söyledikten sonra kime olacağına karar verebilirim."

Mektubu asla iletemeyeceğinden, Arnada'da ölene kadar yazmaya devam edebileceğinden söz etmedi.

Bunda tuhaf olan bir şey yok, demek istiyordu. *Mantıklı.* Yazdığını korkusuzca sahipleniyordu. *Diğer tarafta bir boşluk varmış gibi düşünme*, diye içinden adama hiddetlendi. *Kesinlikle öyle değil.*

"Yalnızca," dedi Doul, "kendinden bahsederken dikkat ediyor olmalısın. İçinde asla şaka olmamalı. Soğuk bir mektup olmalı."

Evet, diye düşündü Bellis, adama bakarak. *Sanırım öyle.*

"Siz sürgünler," dedi. "Siz sürgünler ve yazılarınız. Silas Fennec de aynı. Şimdi baksan o da not defterine bir şeyler karalıyordur, sol eliyle."

"Defterini almasına izin mi verdiniz?" dedi Bellis ve Fennec'in sağ eline ne olduğunu düşündü, sonra bunu tahmin etti. Uther Doul gösterişli bir tavırla odaya baktı: Giysilere, defterlere, mektuba.

"Tutuklulara nasıl davrandığımızı görüyorsun," dedi yavaşça ve Bellis, kendisinin de Tanner Sack gibi, Silas Fennec gibi, bir tutuklu olduğunu anımsadı.

"Fennec sana Yeni Crobuzon'un tehlikede olduğunu söylediğinde," dedi Doul birdenbire, "bundan neden Sevgililer'e söz etmedin? Neden mesajını bu yolla iletmeye çalışmadın?"

"Umursamazlardı," dedi. "Memnun bile olabilirlerdi: Denizde bir rakip eksilecekti. Toplanacak ganimeti bir düşün. Hiçbir şey yapmazlardı."

Haklıydı ve adamın da bunu sezdiğini biliyordu. Yine de, o kurtçuk kıpırdandı.

"Mektuba baksana," dedi birden. "Hiçbir şey bilmediğimi kanıtlıyor."

Uzun bir süre adamdan tepki gelmedi.

"Karar alındı," dedi Doul, sonunda. Bellis, kanının buz kestiğini hissetti. Elleri titremeye başladı. Defalarca yutkundu, dudaklarını sımsıkı kapattı.

"Senato toplandı," diye devam etti Doul, "Fennec'i sorguladıktan sonra. Genel görüş, senin ve Tanner Sack'in, Yeni Crobuzon'un buraya gelmesinde bilinçli bir rol oynamamış olduğunuzdu. Senin anlattıkların kabul edildi. Bana mektubunu göstermek zorunda değilsin."

Bellis başını salladı, kalbi deli gibi atıyordu.

"Siz kendiniz geldiniz," dedi donuk bir sesle. "Bildiklerinizi anlattınız. Seni tanıyorum. İzledim, ikinizi de. Sizleri dikkatle izledim."

Bellis yine başını salladı.

"Söylediklerine inandılar. Hepsi bu. Serbest kalabileceksin, eğer istersen." Durakladı, çok kısa bir an. Bellis, daha sonra bu duraklamayı anımsadı ve onu affedemedi. "Cezanı kendin seçeceksin."

Bellis başını çevirdi ve mektubunu düzelti, derin bir soluk aldı ve tekrar adama baktı.

"Ceza mı?" dedi. "Bana inandığınızı söylemiştin..."

"Ben inanıyorum," dedi. "Sana *inanılmasının* asıl nedeni de benim." Teşekkür bekliyor gibi söylemedi bunu. "Bu yüzden cezaların böyle oldu. Bu yüzden ölmedin, Silas Fennec'in yakında, ondan öğrenmek istediklerimizi öğrendikten sonra, öleceği gibi.

"Ama cezasız kalmayacağını da biliyordun. Senato ne zaman niyetleri hesaba katarak bir karar aldı ki? Ne düşünmüş ya da kendini ne yaptığına inandırmış olursan ol, *binlerce vatandaşımı* öldüren bir savaşa giden yolu açmaktan sorumlusun." Sesi sertleşti.

"Kendini şanslı görmelisin," diye devam etti, "çünkü bunun ayrıntılarını açıklamayacağız. Eğer halk ne yaptığını duymuş olsaydı, kesinlikle ölürdün. Gizlilik sayesinde biraz hoşgörülü olabiliyoruz. Senin için şahitlik yaptığıma sevinmelisin. İkinizin de serbest kalması için çok çabaladım." Güzel sesi Bellis'i korkutuyordu.

Bellis, "Söyle," diyen kendi sesini duydu ve Doul gözlerinin içine bakarak yanıt verdi.

"Senato adına Tanner Sack ve Bellis Coldwine'ı bilgilendirmek için buradayım," dedi soğukça. "İkiniz de mahkûm edildiniz. Burada, on yıl tek başınıza kalmaya. Ya da bu süre tamamlanmış kabul edilerek kırbaçlanmaya.

"Tercih sizin."

Doul bunu söyledikten hemen sonra ayrıldı, Bellis'i gerçekten yapayalnız bırakmıştı.

Fennec ona ihanet etmişti. Simon Fench el ilanları dağıtmayacaktı. Kimse kendisini dinlemeyecekti. Şehir geri dönmeyecekti.

Doul mektubu görmeyi istememişti bile. Elinden almamış, okurken omzunun üzerinden uzanıp göz atmamış, hiç ama hiç ilgilenmemişti.

Sana ne söylemiş olduğumu anlamıyor musun? diye düşündü. *Bu mektupta nelerin ortaya çıktığını biliyorsun. Sıradan bir haberleşme değil bu, bütün kişisel gizler ve ayrıntılar, iki kişiden başka herkese anlamsız gelecek işaretler, göndermeler var içinde. Özel bir şey bu -benim saydam dilim, kendi saydam sesim, bütün yaptıklarım ve gördüklerim.*

Bunu okumak istemez misin, Doul?

Bellis cezasını seçer seçmez, Doul, başını çevirip elinde tuttuğu kalın kâğıt tomarına dönüp bakmadan çıkıp gitmişti. Bütün deliller okunmadan kalmıştı, kendi içinde çürümeye bırakılmışlardı. İletilemeden.

Bellis sayfaları birer birer çevirdi, Armada'da başına gelenleri saydı. Kendini yatıştırmaya çalıştı. Ele alması gereken çok önemli bir şey vardı. Planları bozuluyordu. Fennec yakalanınca, bildiklerini aktaracağı, Sevgililer'in çılgın, Gizli Okyanus'u geçme planlarını engelleyecek hiç kimse kalmamıştı. Bellis şimdi bunu düşünmeli, gerçeği açığa çıkaracak başka bir yol bulmalıydı.

Ancak şu anda aklını buna veremiyor, Doul'un söylediği şeyi düşünüyordu.

Elleri titriyordu. Çok sinirlenerek dişlerini gıcırdattı, ellerini arkaya taradığı saçlarında gezdirdi ve soludu ama titremekten kendini alıkoyamıyordu. Yazdıkları okunabilsin diye titreyen ellerini kâğıda iyice bastırması gerekti. Kısacık bir cümle karaladı, sonra birden durdu ve cümleye baktı, başka bir şey yazamadı. Yazdığını tekrar tekrar okudu.

Yarın beni kırbaçlayacaklar.

Ara IX

Brucolac

Dakikaların, korkmuş yaratıklar gibi sessizce uzandığı ve ortalıkta dolaşan bizlerin, zamandan bağımsız olduğu, gecenin bu en derin çukurunda yürüyorum şimdi.

Şehrim ilerliyor. Silüeti hareket halinde.

Kuleler birleşip ayrılıyor ve Armada'nın ufuk çizgisi bükülüp düzeldikçe, halatlar da kaslar gibi kıvrılıp geriliyor.

Gölgelerdeki yabanıl hayvanlar alçak seslerle inildiyor, benim ölü kokumu alıyor ve hızla kaçışarak şehrin rastgele, girintili çıkıntılı çizgisinde, yeniden yapılmış güvertelerin tuğla ve tahta oyuklarında bir yerlere siniyorlar. Teknelerin enkazları bir araya getirilmiş. Ambar ağızları, çark mandalları, metafora ve grivalar tuzun aşındırdığı bir yapıyla kuşatılmış.

Her duvarın arkasında denize ait bir iskelet, bir mumya, bir kurban var, tapınağın temellerinde öldürülmüş bir hizmetkâr gibi. Bu bir hayaletler şehri. Her bölge perili. Ölü gemilerimizde mezarlık solucanları gibi yaşıyoruz.

Solmuş çiçekler ve otlar duvarlardaki çatlaklardan, beton ve tahtalardaki oluklardan sızan lamba ışıklarına uzanmaya çalışıyor. Yaşam inatçı, biz ölenler bunu biliyoruz.

Toz izleri, kemik ve tuğla kırıntıları, bombaların açtığı pütürlü yaralar: Karbon ve moloz, şehrin tekdüze monoloğundan çöplük noktaları. Boya, yıpranma, şehirleşmenin getirdiği bütün çöpler, basık binalara (ön güvertelerde) ve kiralık evlere (direklerin gölgesinde) damgasını vuruyor.

Soluk dövmelere benzeyen çiçek saksıları ve tekerlekler, kasıtlı olarak tahrip edilmişler. Bir sürü işaret, rastgele heykeller (tekdüzeliği, yaşam belirtileri ve tercihlerle çekici bir hale getiriyorlar, öylece bırakılmış tenteler, uyuyan hayvanların boyunlarında kurdeleler).

Cam olan yerler patlamış ve işaretlenmiş -gölgelerle sarılı. Aydınlık pencerelerin kenarları karanlıkla çevrili. Yalın ve soğuk bir şekilde parlıyorlar.

Pervaneler ve gece kuşları, ayın hareketleriyle birlikte zayıf sesler çıkarıyor. Ayak sesleri dağılıyor ve anlaşılırlıklarını yitiriyorlar. Sanki bir sis var gibi, ama yok. Bu gece yürüyen bizler, birdenbire ortaya çıkıyor ve çıktığımız yere çabucak geri dönüyoruz.

Fabrikalardan, müzikhollerden, kiliselerden, omurgalar gibi tıkırdayan köprülerden geçiyoruz. Armada pas lekeli bir ceset gibi dalgaların üzerinde, suskun ve kaygısız.

İskelenin tahtaları arasından deniz görünüyor. Kendimi görebiliyorum (gölgeli ve bulanık) ve kendi içimden, yine karanlık suya bakıyorum. O kadar derin bir karanlık ki (yine de ateş böcekleri gibi rastgele kimyasal ışıklar) hiç bilmediğim bir dilden konuşuyor. Dilinin kendine has kuralları var. Görmeden, kafeslerinin içinde dönüp duran çiftlik balıklarına, semender-adamlara, gemi omurgalarına, boşluklara, yumuşakçaların ve kaygan yosunların sardığı zincirlere ve görünmeyen büyük şekle, ahmakça ve boşu boşuna bizi taşıyan o şeye bakıyorum.

Etrafımı saran tarih biçimsiz ve baskıcı, anlamını çıkaracağım bir kabus âdeta, neye delalet olduğunu anlayacağım.

Bir ritim anlaşılır hale geliyor (gizli bir yerden sızıyor), bu geceye bir biçim kazandırıyor, ona yeniden zaman veriyor ve saatler, tuttukları soluklarını bırakıyor.

Çatılardan aygemime doğru gidiyorum. Benim olmayan bölgelerde, arduvazların, tahtaların ve bunlara benzeyen şeylerin üzerinden, bacalardan, kulelerden ve su kulelerinden oluşan ışıklı bodur bir ormandan geçiyorum. Burada benim hükmüm geçmiyor, kan vergisi yok burada, besleneli bir gün oldu ve bu su borusundan, üzerini saran kireç damlaları gibi aşağı kaymak zor değil. Kan-dolu bir gece gezginini kullanmak işten bile değil ama o günler geride kaldı, ben bir bürokratım artık, av aramıyorum ve böylesi daha iyi.

Şafağın sökmesine daha çok var. Sabaha doğru yol alıyoruz. Zamanım bitti.

Trol teknelerinin ve ev teknelerin üzerindeyim, derken yine kayboluyorum (nereye gideceğinden emin değilmiş gibi koşuşturan ayak sesleri), Shaddler'dan, oranın gecekondularından ve fabrikalarından (şişman gemim için çalışıyorlar) geçiyorum. Kurak Şelale'nin aşınmış

yollarını kaplayan toz, onu iyice sessizleştiriyor, ayaklarımın altında bir yastık var gibi.

Nereden geliyor bu kadar toz? Her saat başı denizden esen deliboz-uk rüzgârla sürüklenen bu toz ne zaman sokakları kaplıyor?

Işıkların altında kar taneleri gibi görünüyorlar (buna düş demek yanlış olmaz) ve evime giden yolu örümcek ağları kaplıyor. Tozun içinde, ufalanıp tükenen zamanın içinde yapayalnızım, soluğum kesiliyor, boğuluyorum.

Ortalıkta bir heyecan olduğunda anlıyorum. Şehrin bütün ritmini biliyorum. Burada yeni bir şey var.

Uroc'un ay beyazı güvertelerinde izler var. Yabancı bir el bu halatı tutmuş.

Yeni geleni arıyorum.

Bir bakalım.

Sen nesin?

Koridorlarımda, kamarama doğru izini bırakmışsın. Bir, iki damla tuzlu su. Sümüksü bir şey bulaşmış. Aşınmış cila ve demir. Nesin sen?

Benden saklandığın yok. Bana hoş geldin diyorsun.

Ah, gördüm, burada eşiğimde bana kan bırakmışsın.

Şeker gibi saçılmış.

Kapımın arkasında olduğunu duyuyorum.

Odam bir haliç gibi kokuyor. Nehir pıhtılaşıyor ve kan sızdırıyor. Tıkırtın geliyor, yabancı, bir çağrı gibi, üzerine taktığın kemikleri sallıyorsun. Ayın yatak odamı aydınlatması için herhangi bir kanal açmamıştım, ama ışık yaşayanlar için zaten. Sana bakanlar ise vampir gözler.

Seni karşılıyorlar.

Üç taneniz tüyler ürpertici bir tablo oluşturmuş, beni bekliyor: Yatağıma ve pencereme yaslanmış ve yanımdasınız, kapıyı kapatıyor, beni saygıyla evime buyur ediyorsunuz.

Şunlara bir bakın.

Yerde kat kat kıvrılmış duran, şu ışıl ışıl muhteşem semender kuyruklarına, engerek balıklarınınkilere benzeyen küt, biçimli kafalara, avuç dolusu çivi gibi fırlayan dişlerinize, zift topakları gibi simsiyah ve büyük gözlere, kaslı kemiklerin üzerini budaklanmış ağaç gövdesindeki öz su gibi saran gergin ıslak derinize bakın hele. Odamda dimdik ayakta durduğunuzu görüyorum.

Ya sen, yatağımın üzerine bir ressamın çıplak modeli gibi kaykılmış, bana sırıtıp duran balık surat, boynunda bir sürü muska ve kemik asılı, kibarca bana uzattığın ellerinde taşıdığın kimin yüzü?

Bana kan getirmek için kimin kafasını aldın? Kimdi bu kadın? Sizi bulan bir muhafız mı? Yeni Crobuzon savaşında kaybolduğu, boğulduğu ya da parçalandığı düşünülürken, kafasını koparıp bu biçimsiz ganimeti alan siz miydiniz? Kenarları epey hasar görmüş. Kanlı ve lifli bir kesik.

Yanık saçlı kadın avucunun içinden bana bakıyor.

Bir de sana bak!

Ölü eti yere atıp daha önce hiç görmediğim şekilde doğruluyorsun.

-Sinyor Brucolac, diyorsun, benimkinden daha soğuk bir sesle.- Konuşmamız gerekiyor.

Önemli değil. Sizinle konuşurum. Kim olduğunuzu biliyorum. Sanırım geleceğinizi umuyordum.

Saatler sabaha doğru aktıkça ah ne tuzaklar ah ne gizler keşfediyoruz.

Geç kaldın, nehir yaratığı. Suadamı. Senden alınan şeyi bulmak için tuz akıntılarını izlerken Soğuk Pençe Denizi'nden gelmekte geciktin. Kanlanmış spastik çenenle bana söylediğin hiçbir şey açık değil. Nehirde gittiğin gibi kıvrılarak anlama doğru atılıyor ve çürük sözcüklerden oluşan bir tabakayı bulandırıp amacını bunun arkasına saklıyorsun. Ama ben kâhin şairlerle ve Dokuyucu'larla iş yaptım ve ima ettiğin şeyleri anlayabiliyorum.

Dalgalarda aramayı sürdürdünüz. Saldırganlarımızın altlarına parazitler gibi yapıştınız ve sonra korkunç savaş sırasında onlardan ayrılıp ölü ya da ölmekte olan bedenleri topladınız.

Peki sonra, anladıklarıma bir bakalım mı? Saklanmak için onları kullandınız. Onları hayatta tuttunuz, hava verdiniz ve sorguladınız (onları öldükten sonra sorguladınız, öyle mi; doğru anlamış mıyım?) Onlardan bilgi aldınız (ölümün eşiğinde, suda hareketsiz, evlerinin altına sıkışmış bir halde size her şeyi anlattılar).

Daha geleli günler oldu, ama en sinsi casuslar gibi, burasıyla ilgili neredeyse her şeyi öğrendiniz.

İşte bu yüzden (neydi söylediğiniz?) bu yüzden bana geldiniz.

Birisi dünyanın öte yanındaki kulelerinizden bir şey almış, geri almak istediğiniz değerli ve özel bir şey. Birisi sizden kilometrelerce kaçmış, kıtalar kat ederek buraya, benim şehrime gelmiş. Onu bulmanız çok, çok uzun zamanınızı almış ama kaçmasına izin vereceğinizi düşünecek kadar aptal, cahilin tekiymiş o.

İzlediniz ve evini buldunuz.

Ama uzanıp beklerken ve Armada'nın güvertelerinde yakaladıklarınıza soracağınız soruları hazırlayıp sorarken katlarda koşuşturmalar olmuş. Ne kadar kurnaz ve korkusuz bir avcı da olsanız, tepenizdekiler çok fazla, bütün şehri taramanıza olanak yok. Sudan uzaklaştığınızda ortaya çıkarsınız ve avlanırsınız.

Avınızı bulamıyorsunuz. Ortadan kayboldu. Almaya geldiğiniz şeyi kendi isteğiyle, sorun çıkarmadan vermeyecek. Ayrıca şehri yönetenlerden yardım isteyecek olsaydınız ve sizin tarafınızı tutmasalardı, bütün kartlarınızı oynamış olacak ve karşı karşıya geldiğinizde, onlara karşı koyamayacaktınız. Sayınız çok değil. Savaşa giremezsiniz. Sizden kaçan kişiyi arayamazsınız.

Hiç yardım almadan yapamazsınız.

Neden bana geldiniz?

Derinlerin yaratığı, neden bana geldiniz?

Buraya gelip vatandaşlarımı öldürüyorsunuz ve utanmaz bir şantajcı gibi, benim, Brucolac'ın karşısına çıkıyorsunuz? Sizi öldürmeyeceğimi nereden biliyorsunuz?

Anlıyorum.

Ah, çok iyisin, olağanüstü bir casussun. Senin ve bu son birkaç gün ve gecede öğrendiklerin karşısında ağzım açık kalıyor. İzin ver de -şimdi- önünde eğileyim.

Öğrenmediğiniz bir şey kaldı mı? Anlamadığınız?

Bana geldiniz çünkü kızgın olduğumu biliyorsunuz.

Sevgililer'in ne çağırdığını biliyorsunuz. Belki nereye gittiğimizi bile biliyorsunuzdur.

Bunu kabul etmediğimi de biliyorsunuz. Onlara karşı duran tek güç olduğumu da.

Belki isyan başlatmayı düşündüğümü biliyorsunuz.

Habire benim adımı mı duydunuz? Eminim böyle oldu. Benim, bir şeyi fazlasıyla isteyen, öfkeli ve her şeyin bundan farklı olmasını dileyen, en güçlü kişi olduğumu biliyorsunuz.

Satın alınabileceğimi biliyorsunuz.

Ne öneriyorsun, kancalı iblis?

Sizlerden başka kimsenin yapamayacağı şeyler var. Sorun çözülebilir. Yeni koşullar yaratılabilir. Güçleri değişebilir, değişmeye zorlanabilir. Fırsatlar yaratılabilir.

Belki bu zorlu, bu aptal yolculuk durdurulabilir.

Ah, evet, bunu bir yapsanız. Bu gelişmeyi bir durdurabilseniz.

Yalnızca siz bana yardım edebilir, karmaşık bir yolla anlatabilirsiniz. Bu çılgın yolculuğu ancak siz durdurabilirsiniz. Peki burada bana düşen ne?

Ben bile, belki, onların makinelerini, kayasütü depolarını bekleyen muhafız ordularının arasına girmeyi deneyemem. Ne yapılması gerektiğini bilmiyorum. Ama bizi yavaşlatıp durduracak bir başka yol, bir başka şey, bir güç var. Canavarı durdurabilirsiniz.

Bunu bir yapabilseniz.

Karşılığında?(Anlıyor musunuz? Siz söyleyin, pullar gibi yanıp sönen tuhaf gururlu şeyler, hayatımız boyunca hep yaptığımız bu takası, siz de bilirsiniz.)

Karşılığında? Sizden kaçan kişiyi bulmanıza yardım ederim.

Belki bunda gülünecek ne var diyorsunuz. Neden bu kadar güldüğümü kesinlikle bilemezsiniz.

Bilemezsiniz.

Kimi tutup kanatasıya hırpaladığımı. Nasıl silahlar kullandığını gördüğümü. Armada'ya bağlılığımdan ve başka seçeneğim olmadığı için, Sevgililer'e hiddetimi bir kenara bırakarak, başımıza savaş belasını saran o adamı almalarına utanç içinde izin verdim. Sıradan bir hırsız değil o, bir savaş suçlusu, zindanda tutuluyor, hak ettiği cezayı alana kadar orada kalacak. Bu çılgın yolculuk bitene kadar.

Biraz geç kaldınız.

Ama çok da geç sayılmaz. Zararın neresinden dönülse kâr.

Onu nerede tuttuklarını biliyorum.

Şimdi bana teklif ettiğiniz şeyin, başka bir zaman olsa, sizi öldürmeme neden olacağını bilemezsiniz. Bu gecenin farklı olduğunu, şehrimin sürüklendiği tehlikeli çılgınlıktan bıktığımı bilemezsiniz. Eğer geri dönmemiz için bir isyan gerekiyorsa, onu başlatmak için elimden geleni yapacağımı.

Sıradan günler geçirmiyoruz, derinlerin yaratığı. Bana bir savaş zamanı geldin.

Bir tuzak gerekli mi? Bir yem? Dikkatleri çekecek bir şey?

Gereken var bende.

Şşşşt. Nasıl olacağını anlatayım. Ne yapacağınızı, ne yapacağımı. Ben onu bulmanıza yardım edeceğim ve siz de bana yardım edeceksiniz. Size avınızın nerede olduğunu söyleyeceğim.

Şimdi plan yapmaya başlayalım mı?

Durmak yok.

Bunu bitirmeliyiz. Anlıyor musunuz? Bu işi bitirmek için dakikalarımız var.

Gökyüzü aydınlanmadı hâlâ.

Yedinci Kısım

GÖZCÜ

41

Armada kasvetli bir havada kuzeye doğru yol alıyordu –ılıman cephelerde hava, bir şeylerin olmasını bekler gibi süt limandı– ve bu beklenti yolcularına da yansırken, Bellis ateş ve ter içerisinde yatıyordu.

Hiçbir şey düşünemediği iki gün geçirmişti. Hayaller gördüren, korkudan çığlıklar attıran yüksek ateşi hemşireleri çok endişelendirmişti. Deniz şeytanı istikrarını koruyarak, çok fazla olmasa da öncekinden daha büyük bir hızla şehri sürüklüyordu. Akıntılarla birlikle dalgaların biçimleri de değişiyordu.

(Tanner Sack, Bellis'ten daha dayanıklı. Serbest bırakılarak, ayaklarını sürüye sürüye yürüyüşünü görünce ağlamaya başlayan, adamı yakalayıp rahatlamış bir haykırışla ona sarılan Şekel'e teslim ediliyor. Oğlanın elleri yaralı sırtına yapıştığında, Tanner bir çığlık atıyor ve ikisinin sesi birbirine karışıyor, sonra Şekel Tanner'ı alıp, Angevine'in beklediği yere götürüyor

"Sana ne yapıyorlar böyle?" diyen ağlak bir sesle sorup duruyor oğlan, "Neden?" ve Tanner onu susturuyor, kekeleyerek bunun nedenleri olduğunu ve artık bu konuyu konuşmayacaklarını, bitip gittiğini söylüyor.

Çok önemli günler bunlar; büyük kararlar alınıyor. Savaşın, şehrin tarihinin, deniz şeytanının, havanın ve geleceğin tartışıldığı toplantılar yapılıyor.

Bellis'in bunlardan hiç haberi yok.)

Günler sonra, Bellis Coldwine kalkıp oturdu, ateşi iyice düşmüştü. Kendi kendine, titreyen parmaklarıyla döke saça karnını doyurabildi. Kımıldadıkça acıdan bağırmamak için dudaklarını ısırı-

yordu. Koridorda bekleyen bütün muhafızların onun çığlıklarını duymaya çok alıştıklarından haberi yoktu.

Ertesi gün ayağa kalktı, çok yaşlı biri gibi yavaş ve dikkatli adımlar attı. Saçının yarısını topladı ve üzerine uzun, biçimsiz bir gömlek geçirdi.

Kapı kilitlenmemişti. Artık bir tutuklu değildi. Bir haftadır.

Muhteşem Doğu'nun bu derin cezaevi güvertesinin koridorunda muhafızlar geziniyordu, onlardan birini yanına çağırarak adamın gözlerine baktı.

"Eve gitmek istiyorum," dedi ve kendi sesini duyunca içinden bir çocuk gibi ağlamak geldi.

Onu evine Uther Doul'un götürmesine çok şaşırdı.

Renkküre, Muhteşem Doğu'dan sadece iki gemi kadar uzaktaydı ama Doul onu hava taksisiyle aldı. Sepette adamdan uzak oturdu, adamdan korkusunun –aylar içinde yok olan, yerini başka duyguların aldığı bu korkunun– geri döndüğünü fark etmek onu dehşete düşürdü. Adam belirgin bir acıma duygusu göstermeden onu inceliyordu.

Bellis'i mahkûm eden o değildi tabii. Ama ne zaman bir hafta önceki uzun, kanlı, ölümcül ve bir işkence gibi gelen o saat, acı ve kendi çığlıklarının kopuk görüntüleri aklına gelecek olsa, Uther'i aslında olduğu haliyle görüyordu, Armada'nın, ona bunu yapan gücün bir ajanı. Kamçıyı kimin tuttuğu önemli değildi.

Odalarına geldiklerinde, Doul eşyalarını taşımasına yardım etti. Bellis onu görmezlikten geliyordu. Hareket ederken çok dikkat ediyordu, derken bir ayna gördü.

Sırtına uygulanan vahşet sanki yayılarak yüzünü de hırpalamış gibiydi. Kanı çekilmiş gibi görünüyordu. On yıldan fazladır yüzünde yavaş yavaş oluşan çizgiler ve kaz ayakları, Sevgililer'in suratlarına kazınan yaralara, kesiklere benzemişti. Bellis parmaklarını, dehşet içinde, yanaklarında ve gözlerinde dolaştırdı.

Dişlerinden birisi çatlamıştı ve onu çeker çekmez parçalara ayrıldı. Ona verdikleri tahta parçasını ısırdığı dişi buydu.

Kımıldadıkça, giysisi sırtındaki yarıklara değiyordu ve acıdan dişlerini sıktı.

Doul arkasında duruyordu, yansıyan gölgesi camın kendisindeki bir kusur gibiydi. Gitmesini istiyor ama bunu ona söylemeye cesaret edemiyordu. Yüksek ateş yüzünden zayıf düşen bacaklarının üzerinde titreyerek odasını dolaştı. Sırtına yapışan gazlı bezi hissedebiliyordu, kan sızdıran yaralarının üzerlerine konmuştu bunlar.

Daha sonra sırtının acısı sürekli ve rahatsız edici bir hale gelmişti. Acıyı bir parazit gibi düşündü, aldırmamaya çalıştı, sonunda o da, onu hiç etkilemeyen bir acıya dönüştü. Kapının eşiğinde durdu ve etrafına baktı, hava gemilerine, kuşlara, Arınada'nın duvarlarına vurup duran rüzgâra. Hızlı hızlı bir tempo vardı, kadınlar ve erkekler deliler gibi çalışıyordu, aynı *Renkküre*'nin bacasındaki odasının perdelerini aralayarak, yeni şehrini ilk gördüğü o günkü gibi.

Yeni bir şey vardı, yavaş yavaş fark ettiği. Hava farklıydı, şehrin akıntılar üzerinde gidişi... Denizin kendisi farklıydı. Arınada'yı kuşatan gemiler artık kendi başlarına ufku bir uçtan bir uca dolaşmıyorlardı: Tekneler (hâlâ savaşın izlerini taşıyorlardı) şehrin arkasında düzenli biçimde sıralanmış, sanki onu gözden kaybetmekten korkuyorlardı.

Denizde farklı olan bir şey vardı.

Dönüp Doul'a baktı.

"Özgürsün," dedi kabaca, "ve sana gerek kalmadı. Krüach Aum uzun zamandır sen olmadan çalışıyor. Senin de iyileşmen gerekiyor. Şehrin selameti için, senin savaşta kazara aldığın görev hakkındaki tüm bilgiler hasır altı edildi. Kütüphanenin seni yeniden işe alacağından eminim..."

"Ne oldu?" diye sordu Bellis, yediği dayağın ve hastalığının neden olduğu ağlak ve hırıltılı bir sesle. "Bir şeyler... değişmiş. Ne oldu?"

"İki gün önce," dedi Doul, "kesin bir zaman vermek gerekirse, bir şeyden geçtik. Bunu herkes hissedebiliyor. Filo..." Şehrin ardı sıra gelen tekneleri gösterdi. "Zorlanıyor. Tuhaf akıntılar var. Makinelerine güvenemiyorlar.

"Kabaran Okyanus'tan çıktık," dedi ve duygusuz bakışlarını kadına dikti. "Yeni bir denizin sınırındayız. Bu..." koluyla suyu ufuktan ufka taradı, "bu boş, Gizli Okyanus."

Yurdumdan ne kadar uzaktayız, diye düşündü Bellis ve öfkesine kendisi de şaşırdı. *Bizi, beni gitgide uzaklaştırıyorlar. Kendi istediklerini yapıyorlar.* Kulağında bir çınlama oldu. *Yaptıklarımızın -doğru ya da yanlış- hiçbir anlamı yok. Buraya, hiçbir geminin geçmediği bu lanet ıssızlığa bizi nasıl da kolayca getirdiler. İçine girdik ve bir evim yok artık.*

Sevgililer'i düşünmek bile onu dehşete düşürüyordu: Mırıl mırıl sevişmeleri, hastalıklı, sonu gelmeyen bağlılık yeminleri. Onların insafına kalmıştı. Onların gitmek istedikleri yer burasıydı. Onları geri çevirmeye çalışmış ama başaramamıştı.

"Bizi buraya getirdiler demek?" dedi Uther'a, soğuk ve yine ondan korkmadığını belli eden bir sesle. Çenesini kaldırdı. "Ne olduğunu biliyorum artık -Yara'ya doğru gidiyoruz."

Adam şaşırdıysa da bunu iyi saklıyordu. İfadesiz bakışlarını Bellis'e dikti.

Demek Fennec ilanlarını ve dedikoduları yaymada geç kaldı, diye düşündü Bellis. *Ama her şeyin bittiği ve bunu kabulleneceğimiz anlamına gelmez bu.*

Şekel kapıyı açıp Bellis'i karşısında görünce hiçbir şey söylemeden bir süre kadına baktı, kafası karmakarışık olmuştu.

Onu tanımıştı ama birdenbire yanıldığını sandı. Siyah saçları kuru otlar gibi kafasını saran, bakışlarında yıllarca acı çeken birinin ifadesi olan bu solgun suratlı kadın, Coldwine değil, yüzü ona benzeyen evsiz yurtsuz bir zavallı olmalıydı.

"Şekel," dedi, oğlanın ondan çıktığına inanamadığı bir sesle, "içeri girmeme izin ver. Tanner Sack ile konuşmalıyım."

Dili tutulan ve korkuyla bakan oğlan, kadın geçsin diye kenara çekildi ve Bellis hırıltıyla soluyarak loş odaya girdi.

Tanner Sack bir şeyler homurdanarak yatağında döndü, gözleri ıslak ıslaktı, sonra birden doğruldu, üzerindeki örtüleri attı. Eliyle Bellis'i işaret etti.

"Onu buradan hemen defet, Şekel," diye bağırdı. "Buradan hemen *defet*..."

"Lütfen beni bir dinle," dedi Bellis, aceleyle ve genizden gelen bir sesle konuşuyordu. "Lütfen..."

"Seni dinlediğim için başıma gelene bak, şırfıntı!" Tanner hiddetten titriyordu. Bellis'in arkasından, onlara doğru yaklaşan Angevine'ın motorunun patırtıları duyuldu.

"Beni dinlemelisin," dedi Bellis, sesi hırıltıyla çıkıyor, bağırmaya çalışıyordu. "Arkadaşların var, laf taşıyabilirsin..." Angevine sırtına elini koyunca konuşmayı kesti ve acıyla iki büklüm oldu. "Nereye gittiğimizi biliyor musun?" diyebildi. "Neden bu denizde, hiçbir şeyin olması gerektiği gibi hareket etmediği bu yerde olduğumuzu biliyor musun?"

Tanner'ın Şekel'e ve sonra Angevine'a dönüşünü, üçünün hiçbir şey anlamayan şaşkın bakışlarını izledi.

Angevine onu kapıdan dışarıya iterken, o hâlâ küfretmeye devam eden Tanner'a dönmüş, "Dinle," diye bağırıyordu.

Şehrin köprülerini yavaş yavaş yürüyerek geçip kütüphaneye geldiğinde sargılarından kan sızmaya başlamış, gömleği benek benek lekelenmişti. *Kıskaç*'ta, kütüphanecilerin molozların arasından bulabildikleri ciltleri topladığı bombalanmış bölüme geldi.

"Bellis!" Carrianne onu görünce çok şaşırdı. Bellis yine heyecan içindeydi.

"Beni çok iyi dinle," diye mırıldandı.

Dışarı çıktılar ve Carrianne korumak ister gibi koluyla Bellis'e sarıldı. Bellis'in sırtının acısı dayanılmaz olmuştu ve Carrianne ile konuşurken yüzünü buruşturup duruyordu: "Johannes. Tearfly. Carrianne, *Johannes Tearfly*'ı bulmama yardım etmelisin..."

Carrianne başını salladı. "Biliyorum, Bellis," dedi. "Daha yeni söyledin."

Bellis'e yabancı gelen bir odadaydılar, sonra bir diğerine geçtiler, yorgunluktan bayılacak haldeydi. Derken Carrianne ve Bellis karanlığın içinde şehrin üzerinde sallanmaya, Armada'nın ışıkları

karmaşık bir zamanlama ile sönmeye başladı. Bellis birkaç kez kendi sesini duydu, ama sesi ona çok tuhaf geliyordu.

Onu kendinden geçiren soğuk bir acı duydu ve yukarı baktı, kendi yatağındaydı, baca tepesindeki odasında ve Carrianne sırtından sargısını çıkarmış, oraya merhem sürüyormuş gibi geldi (bir anıdan çok bir anlık hayale benziyordu). Gözlerini kapattı. Duyabildiği bir şey, yumuşak, yineleyen bir ses vardı.

"Tanrım. Tanrım. Tanrım. Tanrım."

Carrianne'in sesiydi bu. Bellis başını bir tarafa çevirdi ve bulanık görüntünün içinden, üzerine eğilmiş, dikkatle onu inceleyen ve merhemi sürerken yüzünü buruşturup dudağını ısıran arkadaşının yüzünü seçebildi.

Ne oldu? demek istedi, bir saniye kadar arkadaşının yaralandığını düşündü ama sonra, doğal olarak, ne olduğunu anlayınca kendisi için sızlanmaya başladı.

Gözlerini tekrar açtığında Carrianne ve Johannes çay içiyor, yatağının kenarında oturmuş anlamsızca sohbet ediyorlardı.

Geceydi. Bellis kafasını toparlamıştı.

Kımıldadığını gören Johannes yerinden fırladı.

"Bellis, Bellis," dedi Carrianne yumuşak bir sesle. "Ne yaptın sen... böyle?"

Carrianne dehşete düşmüştü. Bellis, kendisiyle ilgilendiği için ona çok minnettardı ama yaralarını açıklayamazdı.

"Bize söylemek istemiyor," dedi Johannes endişeyle. İçtenlikle üzgün görünüyordu ama tedirgindi. "Yani, bak işte... yanlış tarafta olmanın sonucu... Şu anda burada olması bile bir şans."

"Lanet olsun, Bellis," dedi Carrianne hiddetlenerek. "*Onları* umursayan kim." Kolunun bir hareketiyle yetkilileri kastettiğini belli etti. "Anlat bize, sana bunu neden yaptılar?"

Bellis gülümsemekten kendini alamıyordu. *Haklı ama,* diye düşünerek puslu bakışlarını Johannes'e çevirdi. *Pısırık korkağın teki ama bana karşı, senin kadar, muhteşem, yürekli ve sadık, (Tanrı bilir neden), Carrianne bu konuda haklı. Sen bu işe bulaşma. Hoşuna gitsin ya da gitmesin, böyle olmasına yardım edeceğim. Sana borçluyum.*

"Onu buldun demek?" diyebildi.

"Carrianne çok becerikli," dedi Johannes. "Bana bir haber iletti."

Bellis yatağında biraz doğruldu ve kesiklerinin verdiği acıyla yüzü gerildi.

"Seninle konuşmalıyım," dedi, sesi daha güçlü çıkıyordu. Yavaşça başını iki yana salladı. "Şey... Geçen haftayı... yalnız geçirdim. Baksanıza, etrafımızdaki her şey değişiyor. Siz de fark etmiş olmalısınız. Ama ben bunun ne olduğunu biliyorum, neler olduğunu biliyorum."

Gözlerini kapattı ve birkaç saniye sessiz kaldı.

"Nerede olduğumuzu biliyor musunuz?" dedi sonunda. "Hangi sulara girdiğimizi biliyor musunuz?"

Carrianne ve Johannes birbirlerine baktılar ve sonra ona döndüler.

"Gizli Okyanus," dedi Carrianne, sesi temkinli geliyordu. Bellis'in yüzünde belli belirsiz bir gülümseme oldu.

"Doğru," dedi. *Hepinize lanet olsun*, diye geçirdi aklından. *Kalleş Fennec'e ihtiyacım yok. Bunu kendim yapacağım.* "Peki nereye gittiğimizi biliyor musunuz?" Yine durakladı ve sessizlikte Johannes konuştu.

"Yara," dedi ve Bellis'in söyleyecekleri boğazına tıkandı. Adama baktığında, onun da kendisini endişe ve şaşkınlıkla izlediğini, başını sallayarak onu onaylayan Carrianne'e baktığını gördü.

"Yara..." diyen tedirgin ve aptal sesini duydu. Bu bir açıklama değil, saçma bir yankıydı.

Bozulmuştu. Onlar kazanmıştı. İçinde hiç ama hiçbir şey kalmamıştı.

Johannes gittiğinde Bellis ve Carrianne geç saatlere kadar oturdular, konuştular. Carrianne ona her şeyi anlattı.

Ne hafta ama, diye düşünüyordu Bellis, saçma bir küçümseme ile. *Nasıl bir hafta kaçırmışım.*

Sevgililer açıklamıştı.

Armada'nın pilot, kaptan ve gözcülerinden, suyun ve havanın değiştiğini saklayamamışlardı. Ani çapraz akıntılar, yüzeyin al-

tından dalgalara karşı akan su gizlenemiyordu. Pusulalar deli gibi dönmeye başlamış, bir anda, dakikalar boyunca kuzeyi bulamaz olmuşlardı. Rüzgârları tahmin etmek olanaksızlaşmıştı. Ufuk mesafesi değişiyordu. Armada filosu zorlanmaya başlamıştı.

Deniz şeytanı bu değişimlerden hiç etkilenmemişti. Arkasında şehir, yolundan sapmadan suyun derinlerinde ağır ağır gitmeye devam ediyordu.

Ortalığa söylentiler yayılmıştı ama şehrin yeterince deneyimli, bilgi sahibi gemicilerinden gerçeği saklamak olanaksızdı. Zarganadenizi'nin pilotları tarafından yönetilen deniz şeytanı, Armada'yı Gizli Okyanus'a çekiyordu. Görünüşe göre burayla ilgili anlatılan her şey doğruydu.

Derken, dört gün önce, Et Çeyreği, Khandi'nin altıncı gününde, Sevgililer, Zarganadenizi ve dost ilçelerde bir dizi genel toplantı düzenlemişti.

"Sevgili, müthiş bir konuşmacı," dedi Carrianne. "Kitapkent'te dinledim onu. 'Buraya geldiğimde bir hiçtim,' dedi, 've kendimi oluşturmaya başladım, sonra Sevgilim buna son verdi, beni ve kendisini ve *bu şehri oluşturdu,*' sesi titriyordu. 'Armada'ya *güç* getirmedik mi?' Halk bundan çok hoşlandı. Çünkü biliyorsun, bunu yaptı. Son yıllar çok bereketli oldu, hasatlar ve yağmalar iyi gitti. Bir de *Sorghum* var –sen bunun için burada değildin, değil mi? Onu aldıklarında burada değildin." Carrianne gülümsedi ve bu olayı ne kadar önemsediğini gösterir biçimde kafasını salladı.

"Kurak Şelale'ye bağlı olduğunu sanıyordum," dedi Bellis. Carrianne hemen başıyla onayladı.

"Evet, öyleyim ama dediğim şey... Belki de Brucolac... onların planları konusunda yanılıyor. Yani... her şey yerli yerine çok güzel oturuyor."

Bir güç kaynağı var, demişti Sevgili, kalabalıklara ve bu kaynak dünyanın öbür ucunda. Ürkünç bir yer, içinden çıkan büyük güç dalgalarının gerçeğe vurduğu bir yarık. Armada'da bir kişinin elinde kanıt var, dedi ve o bu gücün nasıl kullanılacağını biliyor. Ancak uzun yıllardır buraya erişilemedi.

Şimdi bir yaratığımız var, demişti Sevgili onlara: Büyüleyici bir şey, Bas-Lag'e girip çıkan bir hayvan. Armada bu hayvanı yakalayabilecek uzmanları toplamıştı.

Beni yapan kadın, diye gürlemiş ve yanındaki Sevgili'yi göstermişti, ikinci durumu gerçekleştirmenin birinciyi çözmekten geçtiğini fark etti.

Gizli Okyanus'un uzak bir köşesinde (demişti Sevgili) bu gücün kaynağı var. Ama hiçbir gemi Gizli Okyanus'u geçmedi diyorlar. Arkadaşlar... (kollarını, Carrianne'in Bellis'e gösterdiği gibi zafer kazanmışçasına açmıştı) Deniz şeytanı bir gemi değil.

Böylece, Bellis'in anladığına göre, Sevgili, o ve eşinin şehirden yıllardır gizledikleri gerçeği, çoktan uygulamaya koydukları ve Tintinnabulum'u işe almalarının, *Sorghum*'u ele geçirip anofel adasına gitmelerinin ve deniz şeytanını çıkarmalarının birer parçası olduğu planlarını açığa vurmuştu. Bu planların gerçek olduğunu kabul etmişti ve bunu da öyle ustalıkla yapmıştı ki söylediği yalanlar ve sakladığı gerçekler için taşlanmamış, tam tersine büyük bir tezahüratla alkışlanmıştı.

Gizli Okyanus'u geçebiliriz, diye haykırmıştı bu tezahüratlara karşı. *Yara'yı kullanabiliriz.*

"Biz de o zaman adını öğrendik," dedi Carrianne.

"Ama çok belirsiz bir durum," dedi Bellis ve Carriane başını sallayarak ona katıldığını gösterdi.

"Tabii."

"Gemiler, filo..." Carrianne yine başını salladı.

"Bazıları zaten şehre bağlı. Diğerlerinin bizi izleyememesi sorun yaratmıyor. Gemilerimiz aylarca tek başlarına kalmaya alışkın ve her zaman evin yolunu buluyorlar. Şimdi bizi izleyenler ne olduğunu biliyor, uzakta olanlar ise, eh, bu daha önce olmamış bir şey değil. Şehrin kendi başına çekip gittiği zamanlar hep oldu. Gizli Okyanus'ta kaybolacak değiliz, Bellis, burada kalmaya gelmedik... Yara'yı bulacağız ve sonra da ayrılacağız."

"Peki ama burası nasıl bir yer?" dedi Bellis zayıf bir sesle. "Burada ne var, ne tür güçler, ne tür yaratıklar, ne tür düşmanlar var, bilenimiz yok."

Carrianne kaşlarını çatıp başını iki yana salladı. "Hepsi doğru," dedi. "Anlıyorum." Omuz silkti. "Sen bu düşünceye karşısın. Tamam. Bu konuda yalnız da değilsin. İki gün sonra buradan itiraz edenleri taşıyan bir tekne ayrılacak ve şehrin dönüşünü bekleyecek. Ama..." Sesi zayıfladı. Bellis'in şehrin dışına çıkmasına izin verilenlerin arasında olmadığını ikisi de çok iyi biliyordu. "Çoğumuz," diye devam etti Carrianne, "bunu yapmaya değdiğine inanıyor."

"Herkes değil tabii," diye, biraz bekledikten sonra sessizce ekledi. "Brucolac'e güvenirim ve eminim planlara karşı çıkmasının nedenleri var. Ama yanılıyor. Heyecanlanıyorum, Bellis," dedi. "Neden denemeyelim? Bu... tarihimizdeki en güzel an, en heyecanlı zaman olabilir. Denememiz şart."

Bellis önce ne olduğunu anlamadığı bir şey hissetti. Bir sıkıntı ya da üzüntü ya da kötümserlik değil, umutsuzluktu hissettiği. Bütün planların, seçeneklerin yok olmasıydı.

Kaybettim, diye düşünüyordu, abartmadan ve öfkelenmeden.

Carrianne beyni yıkanmış bir budala, düşünmeyen ve etkili konuşmalarla susturulmuş biri değildi. Tartışmaları –hiç kuşkusuz eksik ve taraflı olsalar da– dinlemişti. Bu girişimin uzun zamandır planlandığını, bu süre içinde kendisinin ve etrafındakilerin kandırılmış olduğunu anlamış olmalıydı.

Ama yine de, bunu gördüğü halde, Sevgililer'in planının iyi bir plan olduğuna karar vermişti. Uygulamaya değeceğine.

Ne sinsi bir oyun, diye Sevgililer'i düşündü. *Tam bel altından vuruş. Bunu sezemedim.*

Yalanlar, planlar, düzenler, rüşvet, şiddet, yozlaşma, ben bunları bekliyordum, diye düşündü. *Ama konuyu tartışmaya açıp kazanacağını hiç düşünmemiştim.*

Fench'in başlamadan biten el ilanları düşüncesi aklına geldi ve donuk bir kahkahayla omuzlarını silkti. *Gerçek!* diye gözünün önüne getirdi. *Zarganadenizi Armada'yı YARA'ya götürüyor.*

Gerçek.

Siz kazandınız, diye düşündü ve umudunu yitirdiğini hissetti. *Ölene kadar buradayım. Burada yaşlanıp bu teknede tutuklu, huysuz bir kocakarı olacağım ve sırtımdaki yaraları kaşıyacağım (Tanrım, ne çirkin olacaklar), homurdanıp yakınacağım. Ya da kim bilir, Gizli Okyanus'taki aptal ve korkunç bir kazada ölüp gideceğim, herkesle ve siz yöneticilerimle birlikte.*

İki durumda da elinizdeyim, istesem de istemesem de. Siz kazandınız.

Beni yanınızda götürüyorsunuz. Beni Yara'ya götürüyorsunuz.

42

Uzun zamandır ortalığa hâkim olan gölge kaybolmuş, gökyüzü aydınlanmıştı.

Azamet gitmişti.

Muhteşem Doğu'nun güvertesinde, hava gemisinin daha önce bağlı olduğu yerde kopuk bir halat parçası duruyordu. Kesilmiş ve hava gemisi uçurulmuştu.

Her yerde Hedrigall'in adı geçiyordu. Bellis toplanan kalabalığın arasında durup ağzı açık, gökyüzünde açılan gediğe baktı. Muhafızlar halkı geriye çekmek için biraz çaba gösterse de sonunda büyüyen kalabalık karşısında sessiz kaldılar.

Bellis artık daha rahat devinebiliyordu. Sırtına dokunulduğunda hâlâ irkilse de, artık yaraları kanamıyordu. Küçük yaraların kabukları soyulmaya başlamıştı. Kalabalığın kenarında hafifçe kıpırdandı.

"Hedrigall... ve yalnızmış." Herkes bunu söylüyordu.

Armada, Gizli Okyanus'un içlerine kaydıkça, tekneleri onun hızına yetişmek için daha çok zorlanmaya başladı. Arkasına korkak ördek yavruları gibi dizilmişler, şehrin kenarlarına bağlı olanların çoğu motorlarını susturarak, kendilerini deniz şeytanının çekişine bırakmışlardı.

Bellis'in, Carrianne ile yaptığı ve her şeyi açığa çıkarıp aklını karıştıran tartışmadan iki gün sonra, Armada'nın yörüngesindeki diğer gemiler ve batiskaflar geri dönmüşlerdi. Gizli Okyanus'la daha fazla savaşamamışlardı. Tedirgin bir konvoy oluşturarak, önce rüzgâra göre yön değiştirmiş, sonra hızlanarak güneye doğru göz-

den kaybolmuşlardı. Korunmak ve birbirlerini çekerek Kabaran Okyanus'a, onun daha güvenli, anlaşılır sularına, bekleyecekleri yere götürmek için bir arada kalmışlardı.

Şehir onlara dönecekti, bir ya da en fazla iki ay içinde.

Ya sonra? Ya Armada dönmemiş olursa? Eh, o zaman kendilerini özgür kabul edeceklerdi. Bu istisna sonradan akla gelen bir şeydi ve sonuçları tartışılmamıştı.

Bellis penceresinden Armada teknelerinin çekilişini izlemişti. Kalan gemiler ise ya deniz salyangozları gibi geminin yanlarına yapışmış, ya da Basil ve Denizkestanesi tersanelerine zincirlenmişti. Etrafları iskele görevini yapan teknelerle çevrili, korka korka anaforlara girip çıkıyorlardı ama araya sıkışmış durumdaydılar. Oradan ayrılmakta çok geç kalmışlardı ve sanki yük boşaltıyor ya da yüklüyor gibi bağlı, amaçsızca suda inip kalkıyor ve bekliyorlardı.

Armadalılar daha önce şehirlerini, etrafını bulutlar gibi saran gemiler olmadan hiç görmemişlerdi. Yüzlerini denize dönmüş gemiler şehrin uçlarında toplanmıştı. Boşluk onları kontrol altında tutmuştu. Ama şimdi kilometrelerce uzanan su, kaybolan hava gemisi kadar ürkütücü gelmiyordu.

Kimse bir şey görmemiş, duymamıştı. *Azamet* gizlice çekip gitmişti. Zarganadenizi için bu akıl almaz bir kayıptı.

Nasıl oldu acaba? diye soruyordu herkes birbirine. Balon arızalıydı ve Hedrigall'in Armada'ya olan sarsılmaz bağlılığı biliniyordu.

"Kuşkuları vardı," dedi Tanner, Angevine ve Şekel'e. "Bana anlattı. *Sadıktı.* Buna hiç kuşku yok, ama bu deniz şeytanı olayının şehir için iyi olduğuna asla inanmıyordu. Yara işi daha kötü oldu ama kimseyi inandıramadı."

Hedrigall'in uçuşu Tanner'ı dehşete düşürdü. Onu yaraladı. Ama düşüncelerini sesli olarak dile getiriyor, olayları bu gizemli arkadaşının gördüğü gibi görmek için çok uğraşıyordu. *Kendini kapana kısılmış gibi hissediyor olmalı,* diye düşündü. *Burada bu kadar sene yaşadıktan sonra işlerin farklı yürüdüğünü görmesi. Artık Dreer Samher'e de ait değil ve buraya da ait olmadığını düşündüyse... geriye yapacak ne kalıyordu?*

Gözünün önüne Hedrigall'in, gemide geçirdiği boş saatlerde *Azamet*'in bozuk motorlarını tamir edişi geldi. Hedrigall'in, *Azamet*'te gerektiğinden çok zaman geçiren yalnız biri olduğunu herkes biliyordu. *Azamet*'in kuyruklarındaki sorunları halletmiş miydi? Onlarca yıldır çalışmayan pistonları kontrol etmiş miydi?

Bunu ne kadar zamandır planlıyordun, Hedrigall? diye aklından geçiriyordu Tanner Sack.

Hiç tartışamaz mıydı? O kadar mı kesin kararlıydı? Yurdu için savaşmanın hiçbir anlamı olmadığına mı inanmıştı? Artık buranın yurdu olduğundan kuşkulanmaya mı başlamıştı?

Neredesin şimdi, dostum?

Tanner, kumandasında tek başına Hedrigall, kocaman hantal balonun güneye doğru ilerlediğini düşündü.

Ağladığına bahse girerim.

Bir tür intihardı bu. Hedrigall, karaya, herhangi bir yere ulaşacak kadar yakıt biriktirmiş olamazdı. Eğer Armada'nın bekleyen filosuna ulaşacak olursa, onlar neler olduğunu soracak, şehirden neden ayrıldığını bilmek isteyeceklerdi, bu yüzden onlardan uzak duracaktı.

Rüzgârlar onu boş denizde alıp götürecekti. Gaz torbaları çok sağlamdı: Bunlar onu yıllarca havada tutabilirdi. *Ne kadar yiyeceğin var, dostum?* Tanner Sack merak ediyordu.

Gözünün önüne bir görüntü; *Azamet*'in, Hedrigall'in kaptan kabininde çürüyen cesediyle birlikte suyun yüz elli iki yüz metre üzerinde yıllarca sürüklenişi geldi. Rüzgârla sürüklenen bir mezar.

Ya da kim bilir, belki hayatta da kalabilirdi. Belki *Azamet*'in bir gözünden akıl almaz uzunlukta bir olta sarkıtırdı. Bunun bir yay gibi havada açıldığını ve yem takılı kancasının suya değişini düşündü. Kaktüsler için vejetaryen olmak bir tercihti ama zorunlu kaldıklarında balık ya da etle de beslenebiliyorlardı.

Hedrigall deliğin kenarına oturup bacaklarını çocuklar gibi sarkıtarak oltaya takılan balıkları yukarı çekebilirdi. Yukarı uzanan yolculuklarında çırpınıp duran lastiksi bedenler havada boğulur, yüzeye çıktıklarında çoktan ölmüş olurdu. Dünyanın etrafında sürüklenerek yıllarca böyle yaşayabilirdi. Kabaran Okyanus'un et-

rafında dönüp duran rüzgârlara takılarak, yaşlanabilir ve sürekli aynı şeyleri yemekten ötürü dırdır eden, cildi buruş buruş, kılları ağarmış birine dönüşebilirdi. Yapayalnız, gitgide aklını yitirerek. *Azamet*'in duvarlarında duran portre ve heliotiplerle konuşmaya başlardı.

Sonunda bir gün şans eseri bu rüzgâr kuşağından çıkabilir, aracı özgür havaya takılıp güneye ya da kuzeye ya da Tanrı bilir nereye sürüklenebilir ve sonunda, kim bilir, belki de bir karayla karşılaşabilirdi.

Dağların üzerinde süzülürdü. Çapasını indirir, bir ağacı yakalayarak inişe geçerdi. Ayakları yeniden yere basardı.

Yara'yı aramak o kadar kötü bir plan mı, Hedrigall?

Hedrigall bir haindi, Tanner'a göre. Kaçmış, Armada'nın kartal yuvasını çalmış ve yöneticilerine ve arkadaşlarına yalan söylemişti. Bunu tartışacak yürekliliği göstermemişti. Bir kaçaktı ve Tanner, sadık bir Zarganadenizi vatandaşı olarak onu lanetlemesi gerektiğini biliyordu ama bunu yapamıyordu.

Bol şans, dostum, diye düşündü birkaç saniye sonra, elini tereddütle havaya kaldırdı ve başını salladı. *Sana şans dilemezlik yapamam.*

Hedrigall'in yokluğu, Zarganadenizi'nin destekçilerinin yüzüne bir tokat gibi indi.

Sadakati bilinen bir şeydi ve gidişinin ardından daha huzursuz tartışmalar başladı, Sevgililer'in projesi ile ilgili, daha önce olmayan kuşkular ve kaygılar ortaya çıktı.

Denizin kilometrelerce altında, deniz şeytanı yolculuğunu sürdürüyordu. Yeni sulara girdiğinde bir parça yavaşlamıştı.

Tanner Sack denizde yüzüyor, tuzlu su yaralı sırtını yıkıyordu. Bu günlerde aşağıda çok az sayıda dalgıç, yukarıda ise çok az sayıda yüzücü oluyordu. Beklenmeyen bir akıntının onları sürükleyerek, Gizli Okyanus'taki bir çukura taşıyacağından korkuyorlardı.

Tanner tuhaf bir şey hissetmiyordu. O ve semender-adamlar, Piç John, sarkan dev zincirlerin aralarında oradan oraya seğirtip

duruyorlardı. Şehrin gerisinde kalmamaya dikkat ederek hızlı hızlı yüzüyorlardı ama suda yeni bir tehlike görünmüyordu. Gemiler ve batiskaflar gibi dev cansız istilacılar yüzünden zaten var olan karmaşa, biraz daha büyümüştü. Deniz ejderleri bile artık huysuzlaşan savaş gemilerini çekemez hale gelmişler ve filoyla birlikte geri dönerek Gizli Okyanus'tan çıkmışlardı.

Şu anda ortalık çok dingindi, Tanner'ın dikkatini dağıtacakdaha az insan, çok az şey vardı. Arınada'daki işlerin çoğu durmuştu.

Tabii ki, çiftçiler, suyun altında ve üzerinde hâlâ ekinleri ve hayvanlarıyla ilgileniyor, hasat yapmaya çalışıyorlardı. Daha binlerce küçük tamirat ve bakım işi vardı. Şehrin içinde çalışanlar, zorunlu oldukları işleri yapmaya devam ediyorlardı: Fırıncılar, tefeciler, aşçılar, eczacılar tabelalarını takmış, para kazanmaya başlamışlardı. Ama Arınada dışarıya, korsanlığa ve ticarete dönük bir şehir olmuştu. Rıhtımlardaki çalışmalar; yükleme, boşaltma, sayma, tamir ve donatım işleri şimdilik durmuştu.

Bu yüzden Tanner çatlak ya da kırıkları onarmak ya da benzer işler için her gün dalmak zorunda değildi. Kendi istediği için, sırtı için yüzüyordu ve tuzlu suyun derisini canlandırdığını hissediyordu.

"Gel, Şek," dedi.

Armada'ya yayılan gerginliğin, kuşkunun farkındaydı, sanki Hedrigall giderken arkasından zehir sızdırmış gibiydi. Tanner, Şekel'e bu zehrin dağılabileceği bir yer göstermek istiyordu.

Halkın korkularının artmasının nedenleri vardı. Tanner'ın kulağına tuhaf söylentiler gelmişti. Üç kez, bir kadın ya da erkeğin, bir muhafız ya da Zarganadenizli mühendisin kaybolduğunu duymuştu, evleri ve eşyalarına dokunulmamıştı (hatta anlatıldığına göre, yemekleri bile yarım kalmıştı). Bazılarına göre onlar da kaçmıştı, bazılarının dediğine göre ise bu Gizli Okyanus'taki ruhların işiydi.

Tanner suda olduğunda, her şeyin yanlış, tehlikeli ve belirsiz olduğu duygusu akıntılarla birlikte yitip gidiyordu. Şekel'in de aynı rahatlığı tatmasını istiyordu. Oğlanı kendisiyle yüzmeye razı etmişti. Arınada'nın tekneleri arasındaki gölcükler neredeyse bomboştu. Şekel suya girecek yüreklilerden biri olacağı için çok heyecanlanıyordu. Gemilerin büyük tahta gövdeleri etraflarında ve tepelerinde

ağır ağır deviniyordu: Onları geride bırakmayacaklardı. Şekel'in sert ve çirkin ayak vuruşlarını gören Tanner ona daha iyi kulaç atmasını göstermeye çalıştı, ama hava soluyanlar için neyin doğru olduğunu bilmediğini fark etti.

Şekel ağır gözlüklerini gözlerinin üzerine indirdi ve gözlüğün uyduruk kenarları suyu sızdırana kadar başını denize daldırdı. O ve Tanner, balık sürülerini, hiç görmedikleri türleri incelediler. Renkli ve karmakarışık yüzgeçli, tropik türler gibi göz alıcı ve tuhaf balıklar vardı burada, daha ılıman olan bu denizde. Akrep ve benekli köpek balıkları gibiydiler, bedenlerinden ince uzantılar çıkıyor, gözleri alışılmadık renklerle ışıldıyordu.

Tanner ve Şekel yeniden suyun dışına çıktıklarında, Angevine onları bekliyor olacaktı, belki bir şişe şarap ya da likör de olacaktı. Tanner ve Angevine hâlâ birbirleriyle konuşmaktan tedirgin olsalar da ve bunun hep böyle olacağını bilseler de, Şekel konusundaki paylaşımları ve bunu paylaşmayı öğrenme biçimleri aralarında saygılı bir bağ oluşturmuştu.

Bir tür aile, diye düşündü Tanner.

Bellis'in Uther Doul'u yeniden bulması zor olmadı. *Muhteşem Doğu*'nun güvertesinde beklemek yeterliydi, nasılsa oraya gelecekti. Öfkeden kaskatıydı ve incinmiş olmasına da kızıyordu. Adamın nasıl olup da ondan vazgeçtiğini anlamıyordu.

Bellis kendisine doğru yaklaşırken, adam da dikkatle ona bakıyordu, ama Bellis'in korktuğu gibi nefretle değil. Bu bakışta ne düşmanlık, ne ilgi, ne de herhangi bir bağlantı ya da tanıdıklık vardı. Yalnızca bakıyordu.

Bellis toparlandı. Saçlarını yine arkaya toplamıştı ve onu sersemleten acının belirtisinin yavaş yavaş yüzünden silindiğini biliyordu. Hâlâ kasılarak yürüyordu ama kırbaçlanmasından bu yana geçen iki haftada kendini epey toparlamıştı.

Bellis Doul'u selamlamadı. "Fennec'i görmek istiyorum," dedi yalnızca.

Doul bir an düşündü ve sonra başını eğdi. "Tamam," dedi.

Bütün istediği bu olsa da, Bellis, bunun için adamdan nefret ediyordu; ona izin vermişti çünkü Fennec'e söyleyeceği ya da yapacağı hiçbir şeyin Armada'yı engelleyemeyeceğini biliyordu. Artık bir tehlike oluşturmuyordu, bütün kartlarını oynamıştı.

Bellis'in bir anlamı yoktu artık, ona izin verilebilirdi.

Kâhin yüzgeci elinden alınmıştı ama Zarganadenizi'nin Silas Fennec'ten hâlâ korktuğu ortadaydı. Tutuklu olduğu koridor muhafız kaynıyordu. Bütün kapılar sımsıkı kapanabiliyordu: Su düzeyinin altındaydı.

Fennec'in odasının dışında bir kadın ve bir erkek oturmuş, eski bir makineyi inceliyordu. Bellis derisini yalayan kuru bir büyü yükü hissetti.

İçerisi büyük bir odaydı, birkaç tane lombozdan karanlık sudaki girdaplar görülebiliyordu. Odanın yarısı demir parmaklıklarla bölünmüştü ve bunların arkasında, küçük bir köşede, pencereler ve girişten uzakta, tahta bir bankın üzerinde Silas Fennec oturmuş, onu izliyordu.

Bellis adama dikkatle baktı. Onunla ilgili görüntülerin olduğu bir kaleydoskoba bakar gibi oldu (Birlikte geçirdikleri zamanlar, samimi, soğuk, azgın, gizli). Onu görünce dudaklarını buruşturdu, ağzında ekşi bir tat duydu.

Adam zayıflamıştı, giysileri kir içindeydi. Göz göze geldiler. Adamın sağ bileği sımsıkı sarılıydı ve Bellis, dehşet içinde sağ elinin olmadığını fark etti. Adam da onun yarasına baktığını gördü ve yüzünü buruşturmaktan kendini alamadı.

Fennec içini çekerek dimdik Bellis'e baktı.

"Burada ne işin var?" diye sordu. Sesinde bezgin bir düşmanlık vardı.

Bellis yanıt vermedi. Hücreyi inceledi. Giysiler, kâğıt, kara kalem, adamın kalın not defteri karmakarışık bir yığın halinde duruyordu. Onu kendisinden ayıran parmaklıklara baktı. Uçları kapının altından geçerek odaya giren kablolarla sarılmışlardı. Fennec, Bellis'in onların çıktığı yere kayan bakışlarını izledi.

"Oradaki şu makinelere bağlılar," dedi. Sesi yorgun çıkıyordu. "Bir kırıcı. Havayı kokla. Sesini bile duyabilirsin. Büyü titreşimlerini öldürüyor. Burada hiç kimse en küçük bir büyüyü bile yapamaz artık." Burnunu çekti ve keyifsizce gülümsedi. "Gizli bir planım varsa diye yapıyorlar bunu. Onlara yalnızca üç küçük büyü yapabildiğimi ve bunların hiçbirinin de buradan çıkmamı sağlamayacağını söyledim aslında, ama... Bil bakalım ne oldu, Bana inanmadılar."

Bellis adamın gömleğinin altında görünen tuhaf et parçasına göz attı. Çürümüş ve amfibi lekeleriyle beneklenmiş gibiydi. Atıyordu ve Fennec gömleğini çekiştirerek önünü kapattı.

Gözleri kocaman açılan Bellis sırtını Fennec'e döndü ve yürüdü.

"Yapma," dedi Fennec birdenbire. Sesinde neredeyse bir yumuşaklık vardı.

"Ne demek istiyorsun sen?" dedi Bellis ve sesinin buz gibi çıkmasına sevindi.

Adamın kızgın, neler olduğunu anlayan bakışları üzerindeydi.

"Yapma," dedi. "Gelme buraya; bana sorma; yapma bunu. Neden buradasın, Bellis? Bana öfkeni kusmak için gelmedin –senin tarzın değil bu. Sevinç çığlıkları atacak da değilsin. Beni yakaladılar, ne olmuş yani? Seni de yakaladılar. Sırtın nasıl bu arada?"

Bu onu o kadar sersemletti ki bir an soluk alamadı. Hızlı hızlı gözlerini kırpıştırdı, adamı yeniden görmeye çalıştı. O ise yüzünde belirgin bir hainlik ya da kötülük olmaksızın kendisini izliyordu.

"Benden bir şey öğrenecek değilsin, Bellis," dedi, sesinde bir değişme olmaksızın. Bu durumdan bir şey elde edemeyeceksin. Bir arınma yaşanmayacak burada ve giderken kendini daha iyi hissetmeyeceksin. *Evet*, anlıyor musun? Evet, sana yalan söyledim, seni kullandım. Bir sürü başka insanı da. Hiç düşünmeden hem de. Aynı şeyi yine yaparım. Eve dönmek istiyordum. Orada olsaydın ve kolay olsaydı bu, seni de yanımda götürürdüm ama olmadığına göre..." Oturduğu bankta öne eğildi ve yaralı bileğini oğuşturdu. "Bellis, senin beni suçlayabileceğin hiçbir şey yok." Yavaş yavaş başını salladı, kadından hiç utanmamıştı.

Bellis ise nefretten tir tir titriyordu. Kendisine ne yaptığını söylememekte haklıydı. Evine dönmek için ne kadar yanıp tutuşsa da adama kesinlikle yardımcı olmazdı.

"Senin bir özelliğin yok ki, Bellis. Senin gibi bir sürü vardı. Sana başkalarından daha farklı davranmadım. Onlardan daha az ya da çok önemsemedim. Diğerleriyle arandaki tek fark senin şimdi *burada* olman. Burada olmanın bir anlamı olduğunu sanıyorsun. Kendince... neydi o? *Bir çözüm bulmak mı?*" Silas Fennec, Yeni Crobuzon'un temsilcisi başını salladı, kadına acıyordu.

"*Çözüm* diye bir şey yok, Bellis," dedi. "Hadi git artık." Uzanıp tavana bakmaya başladı. "Git hadi. Evime gitmek istiyordum, sen de işe yaradın. Ne yaptığımı ve neden yaptığımı biliyorsun. Gizlisi saklısı yok bunun, açığa çıkarılacak bir durum kalmadı.

"Git hadi."

Bellis birkaç saniye daha oyalandı ama konuşmadan oradan ayrılmayı başardı. Yalnızca dört sözcük söylemişti. Adlandıramadığı güçlü bir duyguyla midesinin kasıldığını hissetti.

Onu öldürmeyecekler, diye düşündü üzgün üzgün. *Ceza da vermeyecekler. Kırbaçlanmadı bile. Çok değerli, çok korkutucu. Onlara bir şeyler öğretebileceğini, ağzından bilgi alabileceklerini sanıyorlar. Kim bilir, olabilir de.*

Giderken, Fennec'in söylediği bir şeyin doğru olduğunu düşünmekten kendini alamadı.

Kendini kesinlikle daha iyi hissetmiyordu.

Johannes'in hâlâ hayatında olduğunu fark etmek Bellis'i şaşırtıyordu. Adamın kendisinden tiksindiğine, onu görmek bile istemediğine inandığı bir dönem olmuştu.

Hâlâ yüreksiz buluyordu onu. Kendisinin Yeni Crobuzon'a duyduğu sadakat ne kadar tuhaf, ne kadar açıklanamaz bir şey olsa da, Johannes'in bir dönek olduğunu düşünmeden edemiyordu. Armada'yı bu kadar çabuk kabullenmesi midesini bulandırıyordu.

Ancak adamda hüzünlü bir şey de vardı. Yeniden Bellis'in arkadaşı olmak için gösterdiği istek biraz acıklıydı. Bu yüzden, Bellis boş zamanlarını, teklifsizliği ve sevgisi gerçekten keyif veren

Carrianne'le geçiriyor ve Carrianne, Johannes'den hiç hoşlanmıyor bile olsa, adamın yanlarında biraz daha kalmasına göz yumuyordu. Ona acıyordu.

Bütün çalışmalarının ardından, deniz şeytanı yakalanıp bağlanmış, Tintinnabulum'un tayfası gitmiş ve Krüach Aum, Sevgililer'in büyücüleri ve Uther Doul ile birlikte, daha küçük bir grup içinde olasılık kazmanın gizlerini araştırmaya çekilmiş, Johannes'in işi sona ermişti. Bellis'e göre adam, şehirde çok uzun yıllar bir tutsak olarak kalacağının farkına varmıştı.

Johannes hâlâ deniz şeytanını denetleyen bir grupla birlikte çalışıyordu: Yaratığın hızını düzenliyor, bölgedeki biyo-kütleyi ve büyü akıntılarını hesaplıyorlardı. Ancak zamanın yarısı laf olsun diye yapılan işlerle geçiyordu. Çakırkeyif olduğunda sızlanmaya başlıyor, nasıl kullanılıp bir kenara atıldığını anlatıyordu. Bellis ve Carrianne sarhoş adamın arkasından alay ediyorlardı.

Johannes, çekinerek, güzergâhları ve Gizli Okyanus'taki yerleriyle ilgili kuşkulardan söz ediyordu. Sevgililer'in yolculuğuna karşı herhangi bir hoşnutsuzluk, bir karşı çıkış işareti görmek Bellis'i şaşırtıp memnun ediyordu. Johannes'in varlığına göz yummasının bir nedeni de buydu.

Adam bunu kabul edemeyecek kadar korkaktı ama keşke geri dönseler diye umuyordu, Bellis gibi. Ayrıca, günler geçip Armada haritalarda olmayan sulara, Gizli Okyanus'un içlerine doğru ilerledikçe, Bellis (beklenmedik umut kıpırtılarıyla) kendisinin ve Johannes'in yalnız olmadıklarını keşfetti.

Hedrigall'in kaçışı başa çıkılması güç bir travma yaratmıştı.

Armada, okyanus bilimcilerin anladığı hiçbir yasaya uymayan sulardaki yolculuğuna devam ediyordu. Bir zafer ve Zarganadenizi'nin gelmiş geçmiş en büyük liderlerinin konuşması ile coşan vatandaşlara, bu bir serüven ya da tanrıların uygun gördüğü bir talih yolculuğu olarak görünebilirdi. Ancak sadık ve güvenilir Hedrigall kaçmış ve bu kaçış şehrin yolculuğunun rengini çok değiştirmişti.

Azamet'in yerine hemen bir yenisi konmuştu. Artık *Muhteşem Doğu*'nun üzerinde ufku gözleyen başka bir hava gemisi asılı duruyordu. Ama *Azamet* kadar büyük ve yüksek değildi. Onunki kadar geniş bir görüş alanı yoktu ve bu duruma ilişkin imalar aslında sadık olan kadın ve erkekleri rahatsız ediyordu.

"Neyin yaklaştığını gördü?" diye mırıldanıyorlardı. "Hedrigall neyin yaklaştığını gördü?"

Şehir kendine ait temposuyla harekete devam ediyordu. Geri dönmesi için güçlü sesler çıkmıyordu. Sevgililer'in planlarına katılmayan diğer liderler bile ya boyun eğmişlerdi ya da yalnızca gizli oturumlarda konuşuyorlardı. Ama Hedrigall'in kaçışı bir hayalet gibi ilçeden ilçeye dolaşıyordu ve yolculuğun başındaki zafer coşkusu ile heyecan yok olmuştu.

Tanner ve Şekel suyun altında gördükleri yaratıklara yeni isimler taktılar: Koşkoşlar, danseden sinekler ve sarı kafalar.

Armada'nın doğacılarının, meraklı yeni hayvanların üzerinden kayarak geçişlerini, birkaç tanesini ağlarıyla yakalayışlarını, kocaman, küt suratlı sarı kafalardan uzak duruşlarını, su altı kameraları ve fosforlu parıltılarla bu yaratıkların heliotiplerini çekişlerini izlediler.

Aşağıya kökler gibi uzanan boruların ve gemi gövdelerinin arasından hızla balık sürüleri geçiyordu. Daha bildik gelen balıklarla karışmışlar –Gizli Okyanus'ta bile mezgit ve yem balıklarına rastlanıyordu– onlarla besleniyor ya da onlara yem oluyorlardı.

Tanner Sack suya dalıp dokunaçlarıyla el büyüklüğünde iki örneği kurcaladı. Suyun yüzünde ise Şekel Tanner'ın yaralarına bakıyordu.

Bu denizin daha da derinliklerinde.

Gece garip sesler duyuluyordu, sesleri boğalara benzeyen hayvanların çiftleşme çağrıları gibi. Bazı günler yüzen olmuyordu, ne en yürekli ne de en meraklı dalgıçlar... Semender-adamlar bile şehrin altındaki küçük mağaralarında saklanıyorlardı. Buralar tehlikeli sulardı. Armada fokurtulu dalgaların dibinden, şehir meydanındaki

avlanma yerlerinden, aç gözlerle şehrin etrafını saran ama pek de yakınına gelmeyen canlı girdaplardan geçti.

Ay ışığı olmaksızın karanlıkta, suyun altında, deniz dibi yaratıklarının yüzlerce kez büyütülmüş parıltılarına benzeyen ışıklar titreşiyordu. Denizin üzerindeki bulutların rüzgârdan daha hızlı yol aldığı zamanlar oluyordu. Havanın elektrik kadar kavurucu olduğu bir gün, şehrin sancak tarafında küçücük adalar benzeri şekiller ortaya çıktı. Bunlar, bilinmeyen ot yığınları, kendi hareket güçleriyle birdenbire şehirden uzaklaşan, değişime uğramış büyük boyuttaki mutant yosun kümeleriydi.

Armada'nın her yerinde, her ilçede, yıkık dökük gecekondularında ve en görkemli binalarında bir gerginlik, sinirli bir bekleyiş seziliyordu. Kimse doğru dürüst uyumuyordu. Bu başladığında Bellis'in beti benzi atmış, Yeni Crobuzon'u perişan eden ve sonunda yolunu buraya düşüren karabasanların eziyetini anımsamıştı. Berbat, uykusuz bir sürü gecenin ardından, *bir mahvolmuş geceler dizisinden diğerine gidiyoruz*, diye düşünmekten kendini alamıyordu.

Bu karanlık zamanların bazılarında *Muhteşem Doğu*'ya yürümüş, şehrin gizemli, belli belirsiz kıpırdaşan denizlerdeki yolculuğunu izlemişti. Amansızca kilometreler boyu uzanan suya bakıyor, sonunda büyüklüğü karşısında korkuya düşerek, anlam veremediği bir dürtüyle, dev geminin koridorlarına kaçıyordu.

Bir sürü bomboş geçidin içinden dolaşarak buharlının yasak bölgesine, Doul'un ona gösterdiği küçük bölmeye geliyordu. Oraya tünüyor, rahatsız ve huzursuz bir biçimde, Sevgililer'in sevişmelerini ve yatak odası konuşmalarını dinliyordu.

Onu tiksindiren bir alışkanlık olmuştu ama bunun ona verdiği o sinsi güç hissine kapılmaktan kendini alamıyordu. *Benim küçük isyanım, benim küçük kaçışım -birisi dinliyor ve sen bilmiyorsun*, diye düşünüyor ve Sevgililer'in onu hâlâ dehşete düşüren vıcık vıcık mırıltılarına ve boğuşmalarına kulak kesiliyordu.

Herhangi bir şeyi açığa vurmamışlardı. Önemli hiçbir şeyden söz etmiyorlardı. Yalnızca sarılıp yuvarlanıyor ve birbirlerine olan fetişist bağlılıklarını mırıldanıyorlardı. Kadın her gece daha ateşli

konuşuyor, sesi gittikçe sertleşiyordu ve diğeri ise onun karşısında alçalıyor, kadının içinde eriyip yok olmak istiyordu.

Burada olmak istemiyorum, diye düşünüyordu Bellis, öfkeyle ve sürekli. Sonunda bir gece dayanamayıp bunu Carrianne'e de söyledi, arkadaşının katılmayacağını bile bile.

"Burada olmak istemiyorum." Bardağındaki şarabı kafasına dikti. "Şimdi karabasanlar var, ardından fügler gelecek. Daha önce gördüm bunu. İyi bir yere gidiyor olamayız -hem o zaman olabilecekleri bir düşün. Ya öleceğiz ya da Sevgililer son derece... korkunç... korkunç bir güce sahip olacak. Onlara güvenebilir misin, Carrianne?" diye sorup, bir sarhoşun ısrarıyla ondan yanıt bekledi. "Şu doğranmış budala ile onun psikopat kadınına? Ellerinde böyle bir güç olduğunda onlara güvenebilir misin? Ben burada olmak istemiyorum."

"Biliyorum, Bellis," dedi Carrianne, doğru sözcükleri bulmaya çalışarak. "Ama orada ne olduğunu görmek istiyorum. Bence olağanüstü bir şey bu, anlıyor musun? Sevgililer... oradaki şey her neyse, ellerine geçirsin ya da geçirmesin. Hayır, aslında onlara güvenmiyorum. Ben Kurak Şelaleliyim, hatırlasana. Ama bak ne diyeceğim... Hedrigall kaçtığından beri birçok kişi seninle aynı şeyi düşünmeye başladı."

Bellis ani bir şaşkınlıkla başını salladı ve kadehini bunun şerefine kaldırdı. Carrianne de, acı acı gülümseyerek ona katıldı.

Haklı, diye düşündü Bellis, birden. *Vay canına, kadın haklı. Bir şeyler değişiyor.*

Deniz şeytanı yavaşlamaya başladı.

Arınada Gizli Okyanus'a girdikten on gün kadar sonra bu durum dikkatleri çekti.

İlk fark edenler Piç John, semender ve kerevit-adamlar, Tanner Sack ve hâlâ yüzmeye devam eden az sayıda şehir sakiniydi. Şehre yetişmeleri kolaylaşıyordu. Suda geçirdikleri, şehrin midye kaplı alt kısmında oraya buraya seğirttikleri saatlerin sonunda, kasları umduklarından daha az acıyordu. Uzak mesafeler gitmiyor, o kadar hızlı yüzmüyorlardı.

Hava soluyan vatandaşların da bunu fark etmesi çok sürmedi. Kara olmadan, gizemli sularda şehrin kat ettiği mesafeyi ölçmek o kadar kolay değildi. Ama bunun da yöntemleri vardı.

Derinliklerde gizlenen kilometrelerce uzunluktaki yaratığa bir şeyler oluyordu. Bir şey değişmişti. Deniz şeytanı yavaşlıyordu.

Önce bunun geçici olabileceğini, deniz şeytanının hızının yine artacağını umdular. Ama günler geçti ve yaratık yavaşlamaya devam etti.

Bir sevinç ve zafer coşkusu içindeki Johannes kendini yeniden işe yarar halde buldu. Sevgililer eski ekibi yeniden bir araya getirdi, neler olduğunu ortaya çıkarmalarını istedi.

Bellis, merkezdeki gruba dahil edilen adamın hâlâ onunla ve Carrianne ile işi hakkında konuşmasına şaşırıyordu.

"Şehirde bunu fark etmemiş kimse olamaz," dedi adam bir akşam onlara, bitkin ve gizemli bir tavırla. "Sevgililer bunu çözmemizi bekliyor." Kafasını salladı. "Aum bile bunu anlayamıyor. Kayasütü makinesi hâlâ yaratığı kontrol ediyor, deniz şeytanı hâlâ gidiyor... Yavaşlıyor yalnızca."

"Gizli Okyanus'taki bir şey olmasın?" diye lafa girdi Bellis.

Johannes dudaklarını ısırdı. "Anlamsız," dedi. "Bas-Lag içinde bir *deniz şeytanı* ile boy ölçüşecek hangi yaratık var?"

"Hasta olmalı," dedi Carriane ve Johannes başıyla onayladı.

"Öyle olmalı," dedi. "Krüach, sorun neyse onu çözebileceğimizden emin. Ama ben onu tedavi etmeye yetecek kadar bilgimiz olduğunu sanmıyorum."

Gizli Okyanus'un üzerindeki hava kurumuş ve birden ısınmıştı. Şehrin ekinleri susuzluktan ölüyordu.

Bütün ilçeler içlerine kapandı ve Arınada'nın son zamanlarda bir maske gibi takındığı normal görüntüsü sarsılmaya başladı. Çok az iş yapılıyordu. Korsan-vatandaşlar evlerinde ceza gibi bir gökyüzü altında hiç kıpırdamadan bekliyordu. Şehir soluk, belirsiz bir görünüm kazandı. Dünya ile bağı kesildi. Bir cankurtaran sandalı gibi sallanıp duruyordu, neredeyse duracaktı.

Arkasında bıraktığı köpükler günden güne, deniz şeytanı yavaşladıkça, görünmez oldu.

Etrafı yavaş yavaş yükselen bir panik sardı. Toplantılar yapılıyordu. İlk kez bunları yöneticiler değil, ilçelerdeki halk komiteleri düzenliyordu. Önceleri gelenlerin tamamı neredeyse İtevi ve Kurak Şelale'nin halkıydı ancak Jhour, Kitapkent ve Zarganadenizi'nden gelen azınlıkların sayısı her geçen gün arttı. Neler olduğunu tartışıyor, ivedilikle, onlara hiç kimsenin veremediği yanıtları arıyorlardı.

Herkesin gözünün önüne sürekli bir karabasan görüntüsü geliyordu. Armada, başıboş, hiçbir gücü kalmamış, Gizli Okyanus'un bomboş sularında sürükleniyordu. Ya da yerinden kıpırdamayan deniz şeytanına, akıl almaz ağırlıktaki yaratığa demir atıp kalmış.

Şehrin hızı hâlâ azalıyordu.

(Çok sonraları, bu yıpratıcı dönem son erince, Bellis deniz şeytanının durumunun tam olarak ne olduğunun anlaşıldığı, bir sürü insanın öldüğü günün Crobuzon takviminde 1 Melluary –bir Balıkgünü olduğunu fark etti. Bu gerçek onun cılız kahkahalarla öksürmesine neden oldu.)

Günün tam ortasında denizde pislikler belirdi.

Bunları görenler, önce yarı-akıllı ot yığınları olduklarını düşündü ama hemen sonra başka şeyler oldukları ortaya çıktı. Daha açık renkliydiler, suyun biraz altında, parçacıklar halinde yayılan renkler, kenarları sıvılaşmış.

Pislikler kilometrelerce ötede, şehrin yolu üzerinde ortaya çıkmıştı. Yaklaştıkça, haber kulaktan kulağa yayıldı ve büyük bir kalabalık pruvada Shaddler'ın Heykel Bahçesi'ne toplanıp yaklaşan bu şeyi izlemeye başladı.

Koyu bir sıvı kütlesi halindeydi, çamur gibi yoğundu. Dış kısmına dalgalar çarptıkça, sıvılar çirkin sızıntılar halinde maddenin yüzeyine yayılıyor ve emiliyordu.

Madde bir mağara solucanı gibi soluk sarı-beyaz bir renge sahipti.

Bellis yutkundu, kaygılanmaktan midesi bulanmıştı ve rüzgâr yön değiştirdiğinde birden bunun kaygıdan olmadığını fark etti. Nedeni kötü kokuydu.

Üzerlerinde bir koku bulutu yayıldı. Vatandaşların suratları bembeyaz oldu ve kusmaya başladılar. Bellis ve Carrianne sendeleyerek birbirlerine baktı, ikisinin de benzi atmış, koro halinde öğürenlere katılmamak için çaba sarf ediyorlardı. Titrek beyaz kütlenin kokusu iğrençti, foseptik kokusuna, havasız kalarak kokuşmuş etin kokusuna benziyordu.

"Tanrım sen bizi koru!," diye soludu Bellis. Başının üzerinde Armada'nın leş yiyen kuşları dönüp duruyor, canlı bir bulut gibi heyecanla kokuşmuş kütleye doğru dalışa geçiyor, ama yaklaşır yaklaşmaz, sanki çürümenin derecesi onları bile itiyormuş gibi, hızla bir kavis yaparak uzaklaşıyorlardı.

Şehir, kokan maddenin sınırlarına ulaştı. Önlerinde uzanan deniz, batıp çıkmakta olan iltihaplı bir kitleyi andıran bu maddeden bir örtüyle kaplanmıştı.

İzlemek için toplananlardan çoğu tütsü yakmak için evlerine koştular. Bellis ve Carrianne kalıp, parkın kenarından olan biteni seyreden Johannes ve meslektaşlarını izlediler. Yüzlerini parfümlü bezlerle saran Zarganadenizi araştırmacıları korkuluklardan sarkarak maddenin içine, ucuna ip bağlı bir kova sarkıtmıştı. Ondan bir miktar örnek alıp incelemeye başladılar.

Derken hızla geriye çekildiler.

Johannes, Bellis ve Carrianne'i görünce koşarak onlara doğru geldi ve yüzündeki koku maskesini çıkardı. Bembeyaz olmuş, tir tir titriyordu, derisi ter içinde kalmıştı.

"İrin," dedi ve titreyen bir parmakla denizi gösterdi. "Bir irin akıntısı."

43

Deniz şeytanı hasta.

Bir yandan kayasütü makinesinin buyruğuyla hiç düşünmeksizin ilerlemeyi sürdürmeye çalışırken, bir yandan da gitgide yavaşlıyor. Nesi var? Kanıyor mu, yaralı mı? Ateşi mi çıktı? Etrafını saran yabancı gerçeklikten mi rahatsız? Acı duymayacak ya da duysa bile onu göstermeyecek kadar suskun ya da budala ya da uysal deniz şeytanının yaraları iyileşmiyor. Bu yaraların iltihaplı pıhtılar halinde akıttıkları ölü hücreler suyun içinde yağ gibi özgürce dönmeye başlıyor, ezici basınç azaldıkça yayılıyor, balık ve bitkilerin etrafını sarıp onları boğuyor ve sonunda dalgaları sümüksü bir şapırtıyla kıran iğrenç bir enfeksiyon ve boğulmuş bir deniz canlısı haline geliyor.

Gizli Okyanus'un üç ya da dört bin kilometre derininde bir yerde deniz şeytanı hastalanıyor.

İğrenç iltihap akıntısını bıraktıktan sonra birkaç kilometre ötede, deniz şeytanı durdu.

Umutsuzca, kayasütü makinesinin sinyalleri arttırıldı, ardı ardına aşağıya gönderildi ama hiçbir etkisi olmadı. Deniz şeytanı hiç kımıldamadı.

Kilometrelerce aşağıda, tamamen dingin, kımıldayamayacak ya da kımıldamaya isteksiz bir halde duruyordu.

Deniz şeytanının koruyucuları ve doktorlarının yapılması gerektiğini söylediği her şey yapıldığı halde hiçbir şey değişmeyince, dev yaratığı yeniden harekete geçirmek için bütün farklı dalga boyları denenip bir yanıt da alınmayınca, geriye tek bir seçenek kalmıştı. Şehir olduğu yerde çürümeye terk edilemezdi.

Deniz şeytanı hastaydı ve bilim adamlarının hiçbiri nedenini bilmiyordu. Onu daha yakınından incelemeleri gerekecekti.

Zarganadenizi'nin batiskafı, hantal bir sarkaç gibi, *Yalpa*'da, *Muhteşem Doğu*'nun baş kısmındaki bir fabrika gemisinde bulunan bir vinçten sallanıyordu. Basık bir küre şeklinde olan denizaltı aracının üzerini borular ve perçinler, güçlendirilmiş demirden yapılma rastgele kabartılar kaplıyordu. Motoru bir çıkıntı halinde kıç tarafında duruyordu. Dört lombozunun ve kimyasal lambasının önünde bir karış büyüklüğünde kalın camlar vardı.

Mühendisler ve işçiler derin su aracını hızla gözden geçiriyor ve sorunları çözmeye uğraşıyorlardı.

Batiskaf *Ctenophore*'un tayfası, *Yalpa*'nın güvertesinde hazırlıklarını yapıyor, koruyucu tulumlarını giyiyor ve yanlarındaki kitap ve notları inceliyorlardı. Yüzü törensel kesiklerle delik deşik olmuş bir yüreklikabuk pilot, Chion; Krüach Aum (ve Bellis, onları izliyor, eski öğrencisini, onun dar, büzük ağzının sıkıntıyla genişlemesini gördüğünde başını sallıyor); ve önde heyecanlı, gururlu ve aynı ölçüde korkak Johannes Tearfly.

Gitmekten başka seçeneği yoktu –Krüach Aum'un dışında, deniz şeytanını en iyi tanıyan oydu ve yaratığın uzmanlar tarafından görülmesi şarttı. Bellis, Sevgililer zorlamasa da onun gideceğini biliyordu.

"Aşağı ineceğiz," diye Bellis'e daha önceden açıklamış, şu anda, *Yalpa*'nın güvertesinde malzemelerini hazırlarken takındığı aynı ifadeyle ona bakmıştı. "Bir göz atacağız. Onu tedavi etmemiz şart." Dehşet içinde görünse de heyecanı bundan daha az değildi.

Bir bilim adamı olarak bu iş onu büyülüyordu. Bellis ondaki korkuyu görüyordu ama kötü şeyler bekliyor gibi değildi. Adamın ona yarasını, bir sardula tarafından boynuzlanmasını anlatışını anımsadı. Tam bir ödlek olabilirdi ama korkusu tamamen sosyal olmakla ilgiliydi. Araştırmasının gerektirdiği tehlikelerden çekindiğini hiç görmemişti. Şimdi, bu korkunç işten kaçınacak değildi.

"Eh," demişti Bellis dikkatle. "Birkaç saate kadar görüşürüz, sanırım." Johannes o kadar heyecanlıydı ki, kadının sesinde, sözcük-

lerinin anlamını bozan ve içinde bulunduğu tehlikeyi vurgulayan ölçülü ve temkinli tavrı anlamamıştı. Safça başını salladı ve utangaç bir tavırla Bellis'in omuzlarını tuttu, sonra gitti.

Hazırlıklar çok zaman aldı. Şehrin kıç tarafında onları izlemeye ve yolcu etmeye çok az kişi gelmişti. Şehrin gergin havası herkesi uzak tutuyordu –umursamadıklarından değildi ama dermanları yoktu, sanki içleri çekilmiş gibiydi.

Johannes başını kaldırıp az sayıdaki izleyiciye baktı ve onlara el salladı. Sonra *Ctenophore*'un kabinine indi.

Bellis kapağın kalabalık teknenin üzerine sımsıkı vidalanmasını izledi. Batiskafın suyun üzerine kaldırılışını, mide bulandıracak bir yalpalamayla gidişini izledi. Aynı yalpalamayı Salkrikaltor Şehri'ne indirilirken de hissettiğini anımsadı. *Yalpa*'da duran ve etrafına güçlendirilmiş lastik bir kablo sarılı kocaman bir tekerlek, denizaltı aracı alçaldıkça, açılmaya başladı.

Araç hafif bir şapırtıyla Gizli Okyanus'un sularına indi ve hiç duraksamadan suya daldı. Deniz şeytanına ulaşması en az üç saat sürecekti. Bellis arkasında birini hissedene kadar batiskafın suda oluşturduğu halkaları izledi, sonra döndü ve Uther Doul'u gördü.

Dudaklarını sıkıp bekledi. Adam sakince onu izliyordu ve birkaç saniye hiçbir şey söylemedi.

"Arkadaşın için endişelisin," dedi. "*Muhteşem Doğu*'ya bu acil durum sırasında girmek yasak ama istersen sen orada kalıp onun dönüşünü bekleyebilirsin."

Bellis'i Muhteşem Doğu'nun kıç tarafında bulunan ve lombozu Yalpa'ya bakan küçük bir odaya götürdü. Tek kelime etmeden oradan ayrıldı, çıkarken kapıyı kapattı. Ama onu getirdiği oda, Bellis'in kendi bölmesinden çok daha konforluydu, daha iyi döşenmişti ve beş dakika sonra Zarganadenizi'nin kamarotlarından biri ona kendiliğinden çay getirdi.

Bellis suya bakarken çayını yudumladı. Şaşkınlık ve kuşku içindeydi. Doul'un onu neden böyle ağırladığını bilemiyordu.

Başlangıçta *Ctenophore*'un küçücük, yuvarlak kabininin içi yalnızca biraz sıcaktı, birbirine yapışık, soluyup duran üç beden vardı. Rahatsız olarak birbirlerini eziyor, kolların bacakların arasından uzanarak küçük deliklerden dışarıya bakıyorlardı.

Işık akıl almaz bir hızla azalmıştı ve Johannes bu solan görüş alanını tedirgin bir hayranlıkla inceliyordu. Deniz şeytanına bağlı olan kalın zincirlerden birini izleyerek aşağı iniyor, kabuklu deniz hayvanları ve kat kat yosunlarla kaplı dev halkaları birer birer geçiyorlardı. İneklerinkini andıran gözleriyle sakin balıklar ışıklarını izliyor, aşağı inen bu davetsiz misafirleri görmeye çalışıp hava sağlayan tüplerin etrafında dolaşıyor, aracın çıkardığı kabarcıkları görünce kaçışıyorlardı.

Denizdeki ışık azalınca zincirin görünümü daha tehditkar bir hal aldı. Siyah bedeni neredeyse dimdik dalıyor, derine doğru iniyor, dolanarak tuhaf ve ürkünç şekiller oluşturuyor, hiyeroglifleri andıran halkalar meydana getiriyordu.

Zifirî karanlığın ucunda deniz tamamen kımıltısızdı, Gizli Okyanus'un akıntıları buraya yetişemiyordu. Tayfaların sesi çıkmıyordu. Kabin iyice kararmıştı. İçeride kimyasal ışıklar ve fenerler vardı ama bunları inişleri sırasında tüketmemeye dikkat ediyorlardı –dibe geldiklerinde her şeyi iyi görebilmeleri gerekiyordu. Bu yüzden, içlerinden hiçbirinin daha önce görmediği türdeki yoğun karanlıkta, birbirlerine yapışık bir durumda oturup beklediler.

Yalnızca soluklarının hırıltısı ile uyuşmuş kollarını ve bacaklarını oynatırken, birbirlerine ya da metale çarparak çıkardıkları hafif sesler duyuluyordu. Pompalanan havanın fısıltısı. Motor çalışmıyordu; yer çekiminin etkisiyle tekne aşağıya iniyordu.

Johannes kendi soluğunu ve yanındakilerin soluklarını dinledi ve farkına varmadan aynı anda soluk alıp verdiklerini fark etti. Her soluk vermeden sonra bir duraklama oluyordu, tek başınaymış gibi davranabileceği çok kısa bir an.

Artık güneşin ulaşamayacağı mesafedeydiler. Denizi ısıtıyorlardı. Sıcaklık kazanlardan kabine, teknenin metal kaplamasından geçerek onu hemen iştahla yutan suya geçiyordu.

Zaman, bu bitmek bilmeyen karanlık sıcağa ve havanın, gıcırdayan deri ve yer değiştiren kabukların yeknesak uğultularına dayanamamıştı. Parçalanmış ve kanıyordu. Anlar birbirinin ardı sıra devam etmiyor, daha başlamadan bitiyorlardı. *Zamanın dışındayım*, diye düşündü Johannes.

Bir an içinden safra gibi yükselen ürkütücü bir boğulma duygusu hissetti ama hiç hareket etmeden gözlerini kapattı (orada bulduğu ve dışarıda bıraktığından ne daha az ne daha fazla koyu olan bu karanlık onu yatıştırmadı), yutkundu ve bu duyguyu yendi.

Elini uzatarak lombozun camına dokundu ve soğuk ve nemle kaplı yüzeyi –dışarıdaki su buz gibiydi– karşısında şaşkına döndü.

Ne kadar olduğunu hesaplamadığı bir süre sonunda dışarıdaki karanlık bir an kesildi ve zaman bir elektrik şoku etkisiyle yeniden başlarken tayfalar derin bir soluk aldı. Yanlarından canlı bir lamba geçiyordu, bedenini ritmik hareketlerle ters çeviren dokunaçlı bu şeyin içi ışıklı organlarla kaplıydı ve fırlayıp uzaklaşırken etrafa yaydığı ışık da yavaş yavaş gözden kayboldu.

Chion, batiskafın önündeki lambayı yaktı. Lamba birkaç kez titredi ve tutukluk yapsa da en sonunda yandı, fosforlu parıltısı koni şeklinde bir ışık yaymaya başladı. Kenarlara yaklaştıkça ışık ebruli bir hal alıyordu. Lambanın önünde, tortulardan, *Ctenophore* derine indikçe yukarı çıkan parçacıklardan başka hiçbir şey yoktu. Görecek hiçbir şey yoktu, ne okyanus tabanı, ne bir yaşam, hiçbir şey. Aydınlattıkları ezici boşluk karanlıktan daha çok canlarını sıkmıştı. Aşağıya ışıksız indiler.

Demir kabuk basınç altında çatırdamaya başladı. Her on ya da on iki saniyede bir, yeni bir sarsıntı oluyordu, basınç, belli bölgelerde, birden artıyordu sanki.

Aşağı indikçe sarsıntılar daha da güçlendi ve sonunda Johannes bunun yalnızca kendi araçları, sarsılan şeyin yalnızca onları saran metal olmadığını, denizin –bütün denizin, her yanı saran tonlarca suyun– aşağıdan gelen atışların gök gürültüsünü andıran yankılarıyla titreştiğini, ortak bir sarsıntıyla kasıldığını anladı.

Deniz şeytanının kalbi atıyordu.

Yalpa'daki dev makara yardımıyla kilometrelerce uzunlukta tel aşağıya salındı ve en dibe ulaştığında makara bir güvenlik kilidiyle durduruldu. *Ctenophore* etrafında atıp duran kalbin her vuruşunda âdeta yerinden sarsılıyordu. Deniz şeytanının kalp atışları, metal üzerinden daha sert hissediliyordu.

Chion bir fener yaktı. Üç denizaltıcı birbirlerinin tere batmış sapsarı suratına baktı. Gölgelerin içinde kalmış görüntüleri çok acayipti. Kalp atışları batiskafı titrettikçe, suratlarını korku ve dehşet kaplıyordu. Kapalı kabinin içinde, göstergelerin ve düğmelerin üzerinde karanlık gölgeler titreşiyordu.

Chion kollarla oynamaya başladı, yanındaki analitik makineye kartlar sokuşturdu. Bir an hiçbir şey olmayınca hepsinin kalbi duracak gibi oldu, derken küre, makinelerin sesiyle sarsıldı.

"Birkaç yüz metre aşağımızda olmalı," dedi Chion. "Yavaş davranalım."

Ctenophore homurtularla aşağıya eğildi ve deniz şeytanına doğru inişe geçti.

Lamba yine canlandı. Soğuk ışığı, denizin uzayıp giden pırıltılarına karıştı. Johannes suyun içinde asılı duran parçacıkları inceledi ve bunların deniz şeytanının kalp atışlarıyla titreştiğini gördü. Onları alabora etmek için bekleyen milyonlarca ton suyu düşününce boğazı kupkuru oldu.

Aşağılarında bir şey hissetmeye başladılar, bir hayalet gibi. Johannes donakaldı. Karanlığın daha az olduğu geniş bir düzlük alana, yavaş yavaş görünmeye başlayan, parçalanmış, çakıllı bir alana doğru iniyorlardı. Önce tamamen belirsizken, sonrasında daha belirgin oldu, rastgele, pürüzlü kenarları fosforlu ışıkta görünür hale geldi. Çamur ve kayalarla kaplıydı, her yöne uzanıyor, lekeler ve derin suların likenleriyle kesintiye uğruyordu. Burası, derin deniz hayvanlarının barınağıydı. Johannes yılan balığına benzeyen kör asalak balıkların, deniz solucanlarının, kalın beyaz eklem bacaklıların kıpırtılarını fark etti.

"Yanlış yerdeyiz," dedi Chion boğuk bir sesle. "Okyanus tabanına doğru iniyoruz." Ama son sözcüğü söylerken hatasını fark etmiş,

sesi titrek bir fısıltı halini almıştı. Johannes, Tanrı'nın huzurundaymış gibi, bir tür zafer duygusu ve korkuyla başını salladı.

Deniz şeytanının kalbi yeniden atmaya başladı ve dev bir kabartı olarak belirdi, sonra giderek belirgin bir şekle büründü, altı metre kadar yükseldi ve geride dönüp duran toz ve çamur zerrecikleri bıraktı. Bu hacimli kabartı pürüzlü yüzey üzerinde ileri atılıyor, *Ctenophore*'un lambasının ışığının ulaştığı yere kadar uzanıyor, iki ya da üç kola ayrılarak, düzlükte kendine yol açıyordu.

Bu bir damardı.

Kanla doluyor, atıyor, fışkırıyor ve sonra yavaşça tekrar yerine çekiliyordu.

Batiskaf en doğru yerde duruyordu. Deniz şeytanının sırtının üzerindeydiler.

Krüach Aum bile, o kadar duygusuz olduğu halde, büyülenmiş görünüyordu. Birbirlerini rahatlatacak bir şeyler mırıldandılar.

Altlarında gördükleri manzaranın tamamı bir yaratıktı.

Ctenophore, deniz şeytanının yedi sekiz metre üzerinde, iki damar arasındaki bir vadide yavaş yavaş ilerledi. Johannes bulanık suyun içinden aşağıya baktı. Yaratığın renkleri karşısında ağzı açık kaldı. Hastalıklı, beyaz bir renkte olmasını beklerken, bu şeyin benekli derisinde yüzlerce renkte çizgi vardı, parmak izleri kadar belirgin sarmal şekiller halinde kıvrılmışlardı: Taş yüzeyini andıran griler, kırmızılar, sarılar.

Deniz şeytanının derisinin bazı yerlerinden kaya ya da boynuz benzeri çıkıntılar fırlamıştı– *Ctenophore*'a kadar uzanan, kemikleşmiş ağaçlara benzeyen kıllar. Chion denizaltını bunların arasından dikkatle geçirdi.

Deliklerden geçtiler. Deniz şeytanının derisinde birden ve rastgele genişleyen açık çukurlar, düzgün kenarlı, iç organlarına açılan ve insandan daha büyük bronşçuklarla kaplı, nabız gibi atan tüneller.

Ctenophore derinin üzerinde, bir toz tanesi gibi sürükleniyordu.

"Tanrı aşkına, biz şimdi ne yapacağız?" diye fısıldadı Johannes.

Krüach Aum hızlı hızlı bir şeyler çizip notlar alırken, Johannes çağırılmasına yardım ettiği şeye bakıyordu.

"İki saatlik ışığımız var ancak," dedi Chion, kaygılı bir sesle.

Denizaltı aracı kule boyutlarındaki bu kıllardan oluşan küçük bir kümenin üzerine yaklaştı ve iki uzantının -bunlar solungaçların, yara ya da yüzgeçlerin uçları olabilirdi- arasından alçalmaya devam etti. Hayvanın deri altındaki akışla kabarıp dalgalanıyordu. Sınırları yavaş yavaş değişiyor, düz kısımları bir eğim halini alarak, bir yamaç oluşturuyordu.

"Böğrüne doğru yaklaşıyoruz," dedi Johannes.

Hiç beklenmedik bir şekilde, altlarında uzanan deri hızla yükseldi, koyu bir karanlığa bakan nasırlı yüzeyle kaplı bir uçuruma dönüştü. Johannes nefesinin titrediğini hissetti, bu arada *Ctenophore* oluşan bu eğimle birlikte canavarın bir yanı boyunca alçalıyordu. Işık birden, organik bir uçurum halinde yanlarında beliren asalakların ve hücre tabakalarının üzerinde oynamaya başladı.

Hastalarının coğrafyası karşısında kendilerini çok sıradan hissettiler.

Kırışıklıklar belirmeye başladı, deniz şeytanının derisinin katlanıp, bir kalça, bir yüzgeç ya da bir kuyruk oluşturduğu yerlerde, tektonik tabakaların kenarlarını andıran bir sürü büyük kıvrım meydana geldi.

"Sanırım..." dedi Johannes, diğerlerine işaret ederek, "Sanırım bir uzva doğru yaklaşıyoruz."

Su karıştı ve duruldu, tekrardan ve tekrardan. Derideki kırışıklıklar daha da derinleşti. Deniz şeytanının kalbi her attığında, devasa damarlardan oluşan büyük bir ağ beliriyordu, tuz buz olmuş cam parçaları kadar karışıktı ve dağ gibi sıralanmış kasları takip ediyordu. Yengeçler ışıktan kaçışarak deniz şeytanının derisindeki sığınaklarına girdiler.

Suyu lekeleyen bir şey vardı. Lambanın aydınlattığı yerde, donuk, mürekkebe benzer bir sıvı dalgası fark ettiler.

"Ne bu?" diye fısıltıyla sordu Johannes ve Krüach Aum bir şeyler yazıp ona uzattı.

Kan.

Kalp yine attı ve su bu koyu maddeyle doldu. Hızla dağılıyor, her yöne akıyordu. Lambanın ışığı kan uzantılarının arasından geçerek onların ötesindeki bir şeyi aydınlattı: Sert, düzgün bir yüzey.

Araçtakiler soluklarını tuttular. Bu Armada'nın hazırladığı demirden yapılma devasa koşumunun kenarıydı. Basınca dayanamayıp ölen deniz minarelerinin ve bu derinliklerdeki ilkel canlıların kalıntıları bir kabuk gibi dışını kaplamıştı. Deniz şeytanının bedenini kıstıran bir şey, bir kıskaç.

"Tanrım," diye fısıldadı Chion, "belki de biz yaptık. Belki de bu kemerler, dizginler; belki de bunlar ona ıztırap veriyor."

Ctenophore akan kanların arasından sallana sallana geçerek, deniz şeytanının bedeninin üzerine geri döndü. Yaratığın derisindeki çıkıntıların arkasından kan fışkırıyordu.

"Şuraya bakın," diye bağırdı birden Johannes. "İşte!"

Altı metre kadar altlarında, deniz şeytanının derisi açılmış, içinden kan sızıyordu. Bir kazı yeri gibiydi: On metre derinliğinde, metrelerce uzunlukta, geniş, pütürlü bir çukur karanlığa doğru kıvrılarak iniyordu. İç duvarlarındaki hücreler parçalanmış, bu yağlı irin kalıntısıyla kaplanmıştı. Onlar izlerken bile, yarı akışkan pıhtılar kopup yukarı çıkmaya, iltihap iplikleri tel tel uzayarak kopmaya ve yukarı çıkmaya başladı.

Kesiğin en derin yerinde, dibinde, lambanın fosforlu ışığı ıslak kırmızı bir et parçasını aydınlattı.

"Tanrım, *kahretsin*" diye fısıldadı Johannes. "Yavaşlamasının nedeni ortada."

Krüach Aum deliler gibi bir şeyler yazıyordu ve kâğıdı fenerin ışığına doğru kaldırdı. *Bu hiçbir şey,* diye okudu Johannes. *Deniz şeytanının boyutlarını düşünsenize. Bundan fazlası olmalı.*

"Bakın," diye tıslar gibi seslendi Chion, "bu kesiğin kenarları... dizginlere değmiyor. Buna neden olan metal değil." Bir sessizlik oldu. "Bir şeyi gözden kaçırıyoruz."

Çukura doğru alçalırlarken, iki yanlarında deniz şeytanının kesik derisi yükseliyordu.

Kayıp bir nehirdeki gezginler gibi, yarayı, kaynağına doğru izlemeye başladılar.

V şeklinde dimdik aşağıya doğru daralan yaranın dibi, olası herhangi bir noktadan çok daha önce, karanlığın içinde kaybolmuştu.

Her kalp atışıyla etraflarında bir kan dalgası yükseliyor, dağılana kadar, birkaç saniye, etrafı görmelerini engelliyordu.

Altlarında ufak tefek hareketlenmeler oluyor, iki taraflarında leş yiyiciler açığa çıkan etleri yiyorlardı.

Denizaltı aracı bu et uçurumunun gölgesinde yavaş yavaş ilerledi. Küçük metal ve hava baloncuğundaki herkesin aklından, dile getirmediği aynı düşünce geçiyordu: *Buna ne sebep oldu?*

Kesik kıvrıldıkça onlar da kıvrıldılar, parçalanmış derinin sert kenarları önlerinde yükseliyordu. *Ctenophore* suda fırıl fırıl döndü.

"Kımıldayan şeyi gördünüz mü?"

Chion'un yüzü bembeyazdı.

"İşte! İşte! Gördünüz mü? Onu gördünüz mü?"

Sessizlik.

Kanın vuruşu. Sessizlik.

Johannes, Chion'un gördüğü şeyi görmeye çalıştı.

Vadi genişliyor. Derin bir çukurun kenarındalar. Dibi kan ve irin. Metrelerce yayılan bir boşluk. Bu deniz şeytanının yarası.

Bir şey kımıldıyor. Johannes onu görüp bir çığlık atıyor ve diğerleri de ona katılıyor.

Altlarındaki kanın içinde bir kımıltı var.

"Aman Tanrım," diye mırıldanıyor ve sesi kaybolup bir düşünce halini alıyor. *Tanrım.* Kaçınılmaz ve çok kötü bir şey ortaya çıkıyor.

Ctenophore sarsılıyor, çığlıklar artıyor. Bir şey onları yumrukluyor.

Johannes'in kafası durmuş gibi ve *Onu tedavi etmeliyiz, sorununu bulup tedavi etmeliyiz, onu iyileştirmeliyiz,* diye düşünüyor, ama çukura, hastalığın kalbine inerlerken, bu düşüncesini bastıran ve boğan bir korku şoku yaşıyor.

(Dalgalar üzerimi örttüğünden beri bu korku içimde.)

Altlarındaki kokuşmuş kan tuhaf dalgalarla atıyor. Ağır, ama görünmeyen bir şeyin çarpmasıyla denizaltı yine sarsılıyor. Chion haykırmaya başlıyor.

Zaman aniden donuyor ve bu aralıkta başını ağır ağır döndüren Johannes, yüreklikabuğun odun parçaları gibi hantal ve beceriksiz ellerinin kontrol mekanizmasıyla boğuşmasını, onları geriye götürmeye, tekneyi uzaklaştırmaya çabalamasını izliyor; ama yine darbe alıyor ve yalpalayarak dönüyorlar.

Johannes, Chion'la birlikte bağıran kendi sesini duyuyor, *buradan hemen, hemen çıkmaları gerek.*

Dışarıda bir şey *Ctenophore*'un kapağına vuruyor.

Johannes çığlık atıyor, donakalmış bir halde aşağıdaki kan ovasına bakıyor.

Karanlık bir ekin, lambanın titrek ışığında oradan fırlayan siyah bir çiçek yığını, kalın sapları üzerinde yukarıya, o yapay soğuk güneşe doğru atılan goncalar, bunlar sap değil, kol, çiçekler ise el, kıvrılmış pençeler ve kocaman açılmış yırtıcı kollar, şimdi göğüsleri, kafaları ve gövdeleri görünüyor, yapışkan kan tabakasının altından, ısırıp zehir tükürdükleri yerden çıkıyorlar.

Mezarlıktan yükselen ruhlar gibi, yukarıya çıkan bedenler var, kuyruklarıyla kanı dağıtıyor, Johannes'in şaşkınlık ve dehşet içinde bakakaldığı kocaman gözlerini yeni gelenlere dikiyorlar. Yüzlerinde farkında olmadıkları ve onunla alay eden bir sırıtma var, parmaklarından daha büyük olan dişlerinin arasından et parçaları sallanıyor.

Tekneye doğru yılan balıklarının zarafetiyle yüzüyorlar, tekne ağırlıklarıyla dönmeye başlıyor, açılmış elleriyle bastırdıkları aracın lomboz delikleri sallanarak birden yukarıya dönüyor ve üç adam birbirinin üzerine yığılıyor, düştükleri yerde, sönen lambaya, pencerelerdeki suratlara, tırmalayıp duran ellere bakıp çığlıklar atıyorlar.

Johannes ağzının sonuna dek açıldığını hissediyor ama hiçbir şey duymuyor. Kolları diğerlerinin bedenlerini eziyor, onlar da karşılığında dehşet içinde ona vuruyor ve hiçbir şey hissetmiyor.

Ctenophore'un ışığı derin vadide kayboluyor. Johannes yaratıkların lombozlara bastırışını izliyor ve içinde bir öfke kabarıyor.

Hastalık bunlar, diye düşünüyor delicesine. *Hastalık bunlar.*

Hastalık batiskafı sarıyor. Fosforlu lambayı patlatıyorlar, lamba kabarcıklar çıkararak suda kayboluyor ve şimdi yayık suratlarını aydınlatan tek şey içerideki lambanın soluk sarı ışığı.

Johannes kabinin dışındaki bir çift göze bakıyor, denizin altı kilometre dibinde. Bir saniyeden daha kısa bir süre için, apaçık ve çok canlı bir halde bu gözlerin onu nasıl gördüğünü getiriyor gözünün önüne, devrilme sırasında yaralanıp kanlanan suratını ve lambanın ışığında belirginleşen çizgilerini, donmuş, dehşet içindeki ifadesini.

Yumruklanan camların damar damar çatladığını görüyor. Çatlakların birbirlerinin üzerinden ve etrafından geçişlerini, yol yol ilerlemelerini, sonunda camın çatırdayıp batiskafın sarsılışını izliyor. Parçalanan pencereden geriye kaçıyor, sanki birkaç santimetre onu kurtarabilirmiş gibi.

Ctenophore son anlarında sendeleyip kanlı aç yaratıklar ve deniz onun etrafında cirit atarken fener titreyerek sönüyor ve sıcağın, kaosun, üç sesin, birbirine sarılmış üç bedenin ortasında Johannes yapayalnız.

44

Güneş battı, ama su hâlâ ılık ve durgundu. Yüzeyin altından, Armada'nın alt kısmında, kerevit lambaları bir takımyıldızı gibi ışıldıyordu.

Tanner ve Şekel, *Yalpa* ile kemikleşmiş bir balina olan *Dober* arasında, on iki metre genişliğindeki bir su akıntısında yüzüyorlardı. Şehrin gürültüsünden uzaktaydılar, etraflarında, fok balıkları gibi suya batıp çıkan molozlardan başka bir şey yoktu.

"Çok yaklaşmayalım," dedi Tanner. "Tehlikeli olabilir. Geminin bu tarafında kalalım."

Şekel ancak cesaret edebildiği kadar dalmak ve gözlükleriyle bakıp batiskafa inen yolu görmek istiyordu. Tanner'ın anlattığı deniz şeytanının zincirleri onu hep büyülemişti, ama bütün cesaretini toplayıp şehrin en aşağıdaki gemilerinin altına yüzecek olduğunda bile, karanlık gölgelerden başka bir şey göremiyordu. Havadan karanlığa uzanan bu kordonu görmek istiyordu. Onun büyüklüğüyle karşı karşıya kalmak istiyordu.

"Göreceğini sanmam," diye onu uyardı Tanner, oğlanın hevesli ve yetersiz kulaçlarını izledi. "Ama bakalım, ne kadar yaklaşabiliriz, tamam mı?"

Tanner suya atladı. Fazladan uzuvlarını açarak daldı. Hızla kararan denizin dibine doğru indi ve soğuk kerevit ışıklarının onu sardığını hissetti.

Tanner bir nefes aldı ve Şekel'in bir metre kadar altında yüzmeye başladı, bu arada oğlanı izliyordu. Suda bir şeylerin titreştiğini duyar gibi oldu. Denizin küçük sarsıntılarına karşı artık daha duyarlı olmuştu. *Kablo olmalı*, diye düşündü, *hâlâ batiskafı indiriyor. O olmalı.*

Onlardan yaklaşık yüz metre kadar ötede, suyun içinden *Sorghum*'un hantal bacakları yükseliyordu. Güneş kuyunun ardında batmış, direkleriyle vinçlerinin kıvrımlı metalleri gökyüzüne atılmış bir siyah dikişi andırıyordu.

"Çok yaklaşmayalım," diye uyardı Tanner yeniden ama Şekel onu dinlemiyordu.

"Bak!" dedi oğlan sevinçle ve Tanner'a işaret etti, bir an hızını kaybederek suyun içine battı, sonra gülerek yeniden dışarı çıktı ve yine *Yalpa*'nın uzak ucunu gösterdi. Kalın kabloyu görebiliyorlardı, gergin ve kaskatı bir halde suya iniyordu.

"Uzak dur, Şek," diye uyardı Tanner. "Daha fazla yaklaşma."

Kablo suyu bir iğne gibi deliyordu.

"*Şekel!*" diye kararlı bir sesle bağırınca, oğlan etrafa sular saçarak döndü. "Bu kadarı yeter. Bakalım bu ışıkta neler görebiliriz."

Tanner, Şekel'e yetişip onun altına daldı, oğlanın gözlüklerini indirmesini, onun elini tutarak ciğerlerini havayla doldurup, ayaklarını vurarak gidişini izledi.

Şehrin silüeti etraflarında, fırtına habercisi kara bulutlar gibi yükseliyordu. Tanner kafasında saniyeleri sayıyor, Şekel'in ciğerlerine doldurduğu yirmi saniyelik havayı kullanmasını bekliyordu. Gizli Okyanus'un karanlığına baktı, kablonun hareket edişini izledi.

Dönüp oğlanı havaya çıkardığında, Şekel gülümsüyordu.

"Bu *harika* bir şey, Tanner," dedi ve öksürdü, su yutmuştu. "Yine yapsana!"

Tanner onu daha derine götürdü. Saniyeler yavaş yavaş akıyordu ve Şekel hiçbir rahatsızlık göstermiyordu.

Üç metre aşağıda, *Yalpa*'nın kabuk bağlamış eğiminin yanındaydılar. Ay ışığı hüzmeler halinde denize vuruyordu ve Şekel bir şey gösterdi. On dört, on beş metre ileride, batiskafın kablosu bir an net bir şekilde ortaya çıkmıştı.

Tanner başıyla onayladı ama sonra fabrika gemisinin altında koyulaşan karanlığa döndü. Bir ses duymuştu.

Çıkma zamanı, diye düşündü ve Şekel'e döndü. Yukarıyı işaret ederek ellerini uzattı. Şekel sırıttı, dudaklarını aralayıp dişlerini gösterdi, sanki ağzından hava kaçırıyordu.

Birden suda bir çalkalanma oldu ve Tanner bir an için, zikzaklar çizerek hareket eden çok hızlı bir şey gördü. Gördüğü şey anında kayboldu, sonra tekrar geldi ve yemini kapıp kaçan bir balık gibi tekrar kayboldu. Tanner gözlerini kırpıştırdı, sersemlemişti. Şekel hâlâ ona bakıyordu, yüzünü bir huzursuzluk kaplamıştı. Kaşlarını çattı ve konuşacakmış gibi ağzını açtı, büyük bir geğirmeyle ciğerlerindeki bütün havayı boşalttı.

Tanner korkudan kaskatı kesildi ve uzandı, Şekel'in ağzından çıkan hava baloncuklarını başka bir şeyin, siyah bir akıntının izlediğini gördü. Bir an, bunun kusmuk olduğunu sandı, ama kandı.

Şaşkın bir ifadeyle bakakalan Şekel batmaya başladı. Tanner onu tuttu ve dokunaçlarıyla çekerek, suyu tekmeleyerek yüzeye çıkmaya başladı. Kafasının içinde korkunç bir uğultu vardı, Şekel'in yalnızca ağzından değil, sırtındaki derin yaralardan da kan akıyordu.

Yüzey çok uzakta görünüyordu.

Tanner'ın aklında yalnızca tek bir sözcük vardı. *Hayır hayır hayır* hayır hayır *hayır* hayır *hayır hayır hayır.*

Bu sözcüğü sessiz çığlıklar halinde söylüyor, ahtapot kollarıyla Şekel'in derisine yapışmış, telaş içinde onu havaya çıkarmaya çalışıyordu, bu arada barakudalar gibi saldırgan ve tehlikeli anlaşılmaz şekiller Tanner'ın etrafında dolaşıyor, gölgelere girip çıkıyor, dimdik dalıyor, sonra kıvrılarak birden yok oluyorlardı; bu şeylerin bu denli kıvrak hareketleri karşısında, Tanner kendisini hantal ve ağır hissediyor, oğlanı tutmaya çalışıyor, denizden kaçıyordu. Gerçek deniz yaratıkları tarafından korkutulan, istenmeyen bir misafirdi ve rahatsız edilmiş, oradan uzaklaşıyordu. Ağlayarak yükünü taşımaya, birdenbire kendisine yabancılaşan bu sudan çıkmaya çabalarken, şekilden şekle giren bedeni birden ona çok gülünç geldi.

Yüzeye çıktığında çığlıklar atıyordu. Şekel'in yüzü tam karşısındaydı, seğiriyor, ağzından kan ve tuzlu su akıyor, küçük iniltiler çıkarıyordu.

"*İmdat!*" diye bağırdı Tanner. "*İmdat!*" ama sesini kimse duymadı ve gülünç ahtapot kollarıyla *Yalpa*'nın kenarına yapışıp kendini suyun dışına çekmeye çalıştı.

"*İmdat!*"

"Bir terslik var! *Bir terslik var!*"

Yalpa'daki işçiler, saatlerce *Ctenophore*'a hava gönderen büyük hava pompalarını çalıştırmış ve onu geri çekmeye hazır vaziyette beklemişti. Birer birer hepsinin üzerine bir tür uyuşukluk gelmişti. Güvenlik telini yağlayan kaktüs kadın bağırana kadar da hiçbir şey fark etmemişlerdi.

"*Kesinlikle bir terslik var!*" diye bağıran kadının sesinden ötürü telaşlanarak, hepsi yanına koştu.

Teli izlediler, kalpleri deli gibi atıyordu. Büyük tekerlek –şimdi neredeyse boşalmış, dizginleri neredeyse kendini koyvermişti– şiddetle sarsılıyor, güverteye çarpıyor, onu yere bağlayan vidaları titretiyordu. Kablo gıcırdadı ve güvenlik kilidini kopardı.

"*Yukarı* çekin onları," diye bağırdı birisi ve tayfalar dev vincin başına koştu. Bir çatırtı ve ardından dönen dişlilerin sesleri duyuldu. Pistonlar boksörler gibi birbirine sarıldı, dişliler oturdu ve dönmeye çalıştı ama kablo onlarla savaşıyordu. İyice gerilmişti.

"Çıkarın onları *çıkarın çıkarın*!" diye birisi ciyak ciyak, boşuna bağırıyordu. Dev vinç, çirkin bir gıcırtı sesiyle, dayanağının üzerinde şiddetle arkaya sallandı. Makinesinden dumanlar ve buhar çıkıyordu, parçaları serbestçe dönerken, çocuklar gibi mızmızlanıyordu. Karmaşık çarkları ve volanları görünmez oldu, o kadar hızlı dönüyorlardı ki hayaletler gibi belirsizleştiler.

"Boşaldı!" dedi kaktüs kadın, çılgınca bir sevinç oldu. "Çıkıyor."

Ama batiskaflar bu kadar hızı kaldıracak biçimde yapılmamışlardı.

Tekerlekler gülünç bir telaşla hızlandı, kabloyu baş döndüren bir çabuklukla çekmeye başladı. Dönen dişliler ateşten kıpkırmızı olmuş, yanık metal kokusu ortalığı sarmıştı.

Ctenophore'un dibe ulaşması üç saat sürmüştü. Yeniden sarılan kablo tekeri gözle görülecek kadar hızla doluyordu ve aracın çıkmasının birkaç dakikadan fazla sürmeyeceği ortadaydı.

"Çok hızlı geliyor! Kenara çekilin!"

Kalın kablonun denizden ayrıldığı yerde bir tuzlu su karartısı köpürdü. Suda ilerledi. *Yalpa*'nın kenarına geldiğinde metalde derin bir oluk açtı, bir kıvılcım yağmuru bastırdı.

Mühendisler ve liman işçileri, dehşete kapılmış biri gibi, kalan birkaç cıvatasıyla çabalayan araçtan korku içinde kaçıştılar.

Tanner Sack kendini *Yalpa*'nın güvertesine çekti, Şekel'in ıslak, serin bedenini arkasında sürükledi.

"*Yardım edin!*" diye bağırdı yine, ama hiç kimse yine bir ses duymadı.

(Brucolac, Kurak Şelale'nin sınırında, *Uroc*'un kenarına dayanmış, dikkatle suyu inceliyordu. Halkalar halinde yayılan suyun içinde kubbemsi, pütürlü bir kafa yükseldi, bir kez sallandı ve kayboldu. Brucolac, güvertede, arkasında bekleyen subaylarına döndü.

"Vakit geldi," dedi.)

Denizden, bir kemer yaparak fışkıran suyla birlikte kablonun ucu da fırladı ve dönen vincin üzerinde kavis yapan ağır, metal halat hızla güverteye vurmaya başladı, batiskafın koptuğu uçta iplikler açılmış, saçaklar halinde sarkıyordu.

Yalpa'nın işçileri bakakaldı.

Telin saçaklanmış ucu, korkunç bir sesle güverteye vuruyor, parçalanan tahta ve sıyrılan metalden çizgi halinde uzunca bir iz bırakıyor, vinç dönmeye devam ediyordu. Telin ucu onun etrafından ve altından gemiyi tekrar ve tekrar kamçılıyordu.

"Durdurun şunu!" diye bağırdı ustabaşı ama kimsenin onu duyacak hali yoktu ve kimse de oraya yaklaşamıyordu. Motor dev makarayı döndürmeye, *Yalpa*'yı kırbaçlamaya devam etti, sonunda kazan patladı.

Patlamayla birlikte, fabrikaya erimiş parçalar yağmaya başlayınca bir an kimsenin ne yapacağını bilemediği bir sessizlik oldu. Art arda gelen yangın ve patlamalarla, *Yalpa* yeniden sarsıldı.

Şehrin her tarafında sirenler çalıyordu.

Zarganadenizi'nin ve Jhour'un muhafızları ve silahlı kaktüsleri, büyük yangın, güvertesini sararken içinden patlama sesleri yükselen *Yalpa*'nın etrafındaki teknelerde konuşlanmaya başladı.

Yalpa'nın tayfası hızla gemiden ayrılıyor, ip köprülerden geçerek şehre kaçıyorlardı.

Yalpa dev bir gemiydi ve duman ve molozların arasından geçerek kendini gemiden dışarı atan kadın ve erkeklerin arkası kesilmek bilmedi.

Alevlerin önünde, karaltı halinde biri bir köprüye doğru ayaklarını sürüyerek, ağır ağır ilerliyordu, hantal ve sırılsıklam yükünün altında iki büklüm olmuştu. Ağzını sonuna kadar açmıştı ama ne söylediği duyulmuyordu.

"Hepiniz ne yapacağınızı biliyor musunuz?" diye sordu Brucolac. "Gidin, o zaman."

Takip edilemeyecek kadar hızlı hareket eden karaltılardan oluşan bir küme *Uroc*'dan dışarıya dağıldı.

Maymunlar gibi koşturuyor, çatılara ve halatlara kolayca inip çıkarak, ses çıkarmadan ilerliyorlardı. Net seçilemeyen bu işgalci tümen, daha küçük birliklere ayrıldı.

"Bask ve İtevi yardım etmez ama engel de olmazlar," demişti Brucolac. "Dynich daha çok genç ve huzursuz –bekleyip rüzgârın nereden estiğine bakacak. Düşünmemiz gereken tek ilçe Shaddler. Onları da bu denklemden çıkarmanın kolay bir yolu var."

Küçük bir vampir grubu sinsi sinsi Shaddler'a, *Therianthropus* ve Tepe Konak, General'in makamına doğru ilerledi. Ana kuvvetler bacaklarını iyice açmış, koşarak teknelerin arkalarından atlıyor, heyecan içinde Zarganadenizi'ne gidiyorlardı.

Arkalarından canlı adımlarla yürüyen, saklanmaya ya da acele etmeye hiç kalkmayan Brucolac geliyordu.

Yalpa'da bir şey vardı. Yakındaki teknelere kaçarak yere yığılan kadın ve erkekler soluk soluğa kalmış, çığlık çığlığa tehlikeyi haber veriyorlardı.

Geminin gövdesinde, en alt bölmelerinde bir yerde, birdenbire bir şey ortaya çıkmış, metalin içinden bir tünel kazmıştı. Motor hâlâ dönüp *Ctenophore*'un kablosu güverteyi kamçılamaya devam ederken, diğer güvertelerden fırlayan yaratıklar, köprüdekilere, ka-

zan ve makine dairesindekilere saldırarak gemiyi parçalamaya başlamışlardı.

Tanımlaması güç şeylerdi bunlar –ustura gibi dişlerden, kocaman ölü gözlerden söz ediliyordu.

Muhteşem Doğu'nun güvertesi çok tenhaydı, arada bir koşarak geçen bir hizmetli ya da bir bürokrat dışında kimse görünmüyordu. Muhafızlar giriş noktalarını, köprülerin gemiye çıktığı yerleri tutmuştu –karmaşanın sancak gemisini sarmasına izin verilemezdi. Kalabalık, *Yalpa*'nın etrafındaki çatıları ve balkonları, kuleleri ve tekneleri doldurarak, bu vahşete yaklaşabildikleri kadar yaklaşmıştı. Kalabalık dalga dalga ilerliyordu. Hava gemileri, yangının yol açtığı hava akımına iyice yaklaşmıştı.

Muhteşem Doğu'nun arkasındaki odasında unutulan Bellis, olanları dehşet içinde izliyordu.

Johannes öldü, diye düşündü, vinç makinesinin parçalanmış enkazına bakarak.

Johannes ölmüştü –hissettiği tuhaf, sessiz korkuyu ve kaybı ifade edecek sözcük yoktu.

Yalpa'nın bitişiğindeki trol teknelerine baktı. Güverteler, alevlerden kurtulan yaralılar, dehşet içindeki kadın ve erkeklerle kaynıyordu.

Bellis teknelerden birinde Uther Doul'u gördü. Adam bağırıyor, ihtiyatlı davranmaya çalışıyor, gözleri oradan oraya gidip geliyordu.

Arınadalılar söndürmemiş olsa da, *Yalpa*'daki yangın hızını kaybediyordu.

Bellis pencerenin pervazına tutundu. Fabrika gemisinin pencerelerinde oynaşan gölgeleri görebiliyordu. İçeride neler olduğunu görebiliyordu.

Şehrin her yanından silahlı korsanlar geliyordu. Mevzileniyor, silahlarını kontrol ediyor ve *Yalpa*'ya giden köprülerin yanında toplanıyorlardı.

Fabrika gemisinin dumanla sarılı köprüsünden yıldırım hızıyla bir şey geçti: Fırlarken havayı büken bir püskürtü. *Yalpa*'nın hemen ötesindeki bir guletin tahta direğine çarptı.

Püsküren damlalar direğin etrafını sardı ve içine işlemeye başladı ve o zaman Bellis şaşkınlıkla bir çığlık attı. Direk bal mumu gibi eriyordu, büyük tahta sütun, bir yılan gibi kıvrılıyor, maddesi tükürük gibi sızarak aşağı akıyor, bir var bir yok olurken, havada bir köpük, içinden boşluğu görebildiği, kabartı halinde bir gerçeklik bırakıyordu. Doğası bozulan tahta kat kat olarak, toksik bir tortu gibi güverteye aktı.

Uther Doul kılıcıyla işaret ederek, bir grup kaktüse, parçalayıcı yaylarını getirip *Yalpa*'nın pencerelerine yerleştirmelerini söylerken, fabrika gemisinden, Bellis'in göremediği bir yerden çığlıklar *yükseldi.* Aşağıdaki kadın ve erkeklerin, dikkatlerini buraya çevirdiğini gördü, hepsine bir virüs gibi bulaşan dehşet ve şaşkınlığı izledi.

Şehrin ön tarafından bir şey, Bellis'in henüz göremediği bir şey yaklaşıyor, toplanmış korsanların üzerine iniyordu. Silahlı grupların dağıldığını gördü, bazıları dehşet içinde, yüzlerini bu yeni tehlikeye dönmüştü. Bellis odadan çıktı ve olanları görmek için güverteye koştu.

Muhteşem Doğu'da bir karmaşa başlamıştı. Köprüleri, hâlâ tedirgin muhafızlar koruyor, kendilerine ne emredildiğini tam olarak bilemeden, umutsuzca, *Yalpa*'ya bir yağmur gibi inen okları ve gülleleri izliyorlardı. Korsanlar, *Muhteşem Doğu*'dan ayrılıyor, arkadaşlarına katılmaya koşuyorlardı.

Bellis, köprünün ucuna koştu, köprüyü geçti, etrafındaki yüksek mahallelerin karanlığında saklandı. Armada'nın çatılarıyla aynı hizadaydı. Şehre ne olduğunu anlamaya çalıştı.

Ateşli silahlar, *Yalpa*'ya ve geminin içindekilere mermi yağdırıyordu. Gizli düşman yine, o tuhaf, havai fişekler gibi fırlayan öldürücü büyü şimşeklerinden gönderdi. Etraftaki teknelerin ve saldırıya geçen Armadalıların özünü sıvılaştırıyordu bunlar. Ancak Bellis, yakındaki teknelerin gerisinde, tam seçilemeyen ikinci cepheyi görebiliyordu. Başıbozuk, bir kargaşa halindeki saldırıları görebiliyor, düzensiz ateş seslerini duyabiliyordu.

Yeni saldırganlar, Bellis'in altındaki sıkışık teknelere, Zarganadenizi muhafızlarının çoğunun, *Yalpa*'yı tekrar ele geçirmek için bekleştiği yere yaklaştı. Birden, ikinci saldırıyı şehirden kimin başlattığını anladı. Zarganadenizi güçlerini kuşatıp saldıranlar, Kurak Şelale vampirleriydi.

Bellis, eliyle ağzını sımsıkı kapatıp, soluk soluğa etrafa bir göz attı. Gördüklerini anlayamadı –bir güven kaybı mıydı, bir intikam mı? İsyan, Brucolac'ın denetimindeydi.

Vampirleri gözleriyle takip edemiyordu. Karabasanlar gibi şekilden şekle giriyorlardı. Birleşiyor, parçalanıyor, yeniden oluşuyor, yabanıl bir hayvan hızıyla seğirtiyorlardı.

Bir çıkmaz sokağa, beş, altı ya da yedi silahlı savaşçının onlara saldırabileceği bir yere, korkunç bir zarafetle iniyor ve korkunç bir gaddarlıkla bunları etkisiz hale getirerek boynuz gibi sert tırnaklarıyla boğazlarını deliyor, avcı dişlerini geçirip çeneleri kan içinde kalana kadar emiyor, salyalarını akıtarak, kandan sarhoş bir halde homurdanıyorlar ve sonra işleri bitiyor, yere yığılan bedenlerin üzerinden sıçrayarak, bir başka binaya ya da köprüye, ya da silah kulesine ya da harabeye geçiyorlardı. Kertenkeleler gibi hışırtıyla gözden kayboluyorlardı.

Bellis kaç kişi olduklarını tahmin edemiyordu. Nereye baksa çatışma vardı, ama açıkça görebildiği tek şey, Zarganadenizi güçleriydi.

Bellis, Uther Doul'un bütün dikkatini vampirlere çevirdiğini görüyordu. Onun, önüne geleni itip kakarak, çatışmaları bastırmak için, hızla *Muhteşem Doğu*'ya gelişini izledi. Doul etrafa emirler yağdırıyor, destek güçlerinin her birini bir cepheye gönderiyordu. Sonra kendini *Muhteşem Doğu*'nun yanındaki, üzerinde derme çatma, tuğladan evler bulunan eski bir üç gövdeli kadırganın arkasına attı, Bellis'in gözüne, burada asılı çamaşırların arasından kanlı bir kavga ilişti.

Ondan ancak elli altmış metre ötedeydi ve Doul'u hâlâ görebiliyordu. Adamın dik köşeli köprüden aşağı kayışını, parıldayan ve

o koşarken binlerce hayalet-kılıç haline gelen Olasılık Kılıcı'na başparmağıyla bastırışını izledi. Onu yutar gibi havalanan bir çarşafın arkasında kayboluşunu izledi. Çarşaf rüzgârda uçuşuyor, patırdıyordu ve birden gerisinden sesler duyuldu.

Kalın beyaz ketenin arkasında kırmızı bir çizgi oluştu.

Sanki yaralanmış gibi iki kez dalgalandı ve sendeleyen birisi düşerken çarşafa tutundu, onu iyice kana buladı ve eğreti bir kefen gibi içine dolandı ve aşağı kadar yırtılan çarşafın gerisindeki manzara ortaya çıktı. Doul, sevinç çığlıkları atan ve kundaklanmış vampiri tekmeleyen bir grup yaralının ortasında duruyordu.

Zaferleri kısa sürdü. *Yalpa*'dan kızgın yağ gibi bir büyü enerjisi püskürdü ve oradakilerin etrafındaki tahtalar ve metaller erimeye başladı. Uther Doul ucundan kan damlayan kılıcıyla bunu işaret etti ve bitkin savaşçıları hızla tekneden gönderdi.

Arkada bıraktıkları tek vampir, yere düşen değildi. Bellis kavganın çoğunu göremiyordu –taş yollar, inşaat alanları, vinçler ve güdük ağaçlarla kaplı caddeler önünü kapatıyordu, ama yine de orada burada, gözüne, yenik düşmüş diğer vampirler ilişiyordu. Ürkütücü bir hızla ve güçle hareket ediyorlar, arkalarında; delinmiş, kanayan ve ölü bedenlerden bir yol bırakıyorlardı, ama üstünlük sayıca bu taraftaydı.

Binaları ve gölgeleri müttefikleri olarak kullanıyorlardı, ancak yağan mermilerin ve kılıç darbelerinin hepsinden kaçamıyorlardı. Normal bir insanı hemen öldürecek bu darbeler onları kolayca öldüremese de yaralıyor ve hızlarını kesiyordu. Tabii ki dehşet içindeki bir korsan çetesinin bu hırıltılı savaşçılardan birinin üzerine üşüşüp başını omuzlarından ayırdığı ya da hiç acımadan, kemiklerini ve iç organlarını, doğaüstü güçleri olan bir vampirin bile onaramayacağı hale getirene kadar hırpaladığı da oluyordu.

Vampirler sonunda bir köşeye kıstırılabilirdi, ama Zarganadenizi savaşçılarının büyük çoğunluğu *Yalpa*'daki görünmez düşmanla mücadele ediyordu.

Küçük, alçak tekneler ile güvertelerinde toplar ve ateş kusan silahlar olan on iki metrelik yelkenliler işe koşuldu. Fabrika gemisinin açıkta kalan taraflarını kapatmaları ve etrafını sarmaları için küçük körfezin karşı yakasından oraya yollandılar.

Ama *Yalpa*'nın etrafındaki sudan şekiller çıkıyordu.

Yangın ve ateşli silahlar suyu aydınlatıyordu ve tuzlu suyun bir metre kadar altında, Bellis, o şeylerden birinin gölgesini seçebildi. Çürük et çuvalları gibi yalpalayan şiş bedenler; kötücül, domuz gözler; koparılmış yüzgeç kalıntıları. Onları parçalayan, kocaman açılmış ağızlar, hepsi de saydam, otuz santimlik eğri dişlerle dolu.

Bir görünüp bir kayboluyorlardı. *Ne olabilir bunlar Tanrı aşkına?* diye düşünüyordu Bellis, sersemlemişti. *Brucolac bunları nasıl kontrol edebiliyor? Ne yapmış olabilir?* Yaklaşan adamlar onları yaylım ateşine tuttu, yaratıklar yine ortadan kayboldu.

Ama küçük tekneler yaklaşıp adamlar eğilerek tekrar nişan aldıklarında, suda telaşlı bir kıpırtı oldu ve adamlar ne olduklarını anlamadan, kendilerini suyun içinde buldu. Su birden karıştı, dişler parladı ve adamlar suyun altına çekildi.

Arınada kendisini parçalıyordu. Bellis, Kurak Şelale ile Zarganadenizi'nin birleştiği yerde titreşen alevler gördü ve silah sesleri duydu. Bir insan sürüsü yaklaşıyordu, onlarla Zarganadenizi'nin gemicileri arasında silahlı bir kovalamaca sürüyordu. Şimdi şehrin karşısında yalnızca vampirler yoktu -isyan haberleri yayıldıkça, Sevgililer'in planına karşı çıkanlar da kavgaya katılmaya gelmişti. Kirpi-adamlar dikenleriyle adamlara vuruyor, kaktüsler hantal bedenleriyle birbirlerinin üzerine atılıyor, dövüşleri çirkin bir manzara oluşturuyordu.

Kavgalar plansızdı. Şehir yanıyordu. Balonlar korku içinde, sarsak sarsak tepelerinde dolaşıp duruyordu. Hepsinin üzerinde ise *Muhteşem Doğu*'nun direkleri yükseliyordu. Siyah demiri hâlâ sessiz ve boştu, hâlâ terk edilmiş durumdaydı.

Bellis ağır ağır bu durumun tuhaflığının farkına vardı. Aşağısındaki üçlü kadırgaya baktı. Onu *Muhteşem Doğu*'ya bağlayan ip köprü kesilmişti ve bu yanda kendisinden başka kimse olmadığını anladı.

Dikkatle duvara dayandı, ana güvertenin karanlık gölgelerinden öne doğru birkaç adım atıp etrafa bakındı. Üç karaltı, vampir hızıyla çalışıyor, köprüleri gemiye bağlayan zincirleri ve düğümleri kesi-

yorlardı. Birini koparıp savurarak denize fırlattılar, kopan uç daha önce bağlı olduğu teknenin yanına çarptı ve sonra bir başkasını bir diğer tekneye doğru salladılar ve derken bir diğerini.

Bellis'in midesi bulandı. Vampirler onun bağını kesiyor, kendileriyle beraber bu gemiye hapsediyorlardı. Yine duvara yapıştı, kımıldayamıyordu, sankionu tutan ince bir buz tabakasıyla kaplıydı.

Eski bir trol teknesinde, küflenmiş saçakların altında, Uther Doul bıçağını bir adamın suratından geçirdi. Sonra bu yarılmış, çığlıklar atan şeyi olduğu yerde bırakıp, etraftaki şiddeti bastıracak kadar yüksek bir sesle gürledi.

"*Nerede* o," diye haykırdı. "Lanet olasıca Brucolac nerede?"

Konuşurken *Muhteşem Doğu*'ya bakıyordu. Bir an durdu ve buharlının parmaklıklarına baktı, görünmeyen güvertesine ve kilometrelerce uzanan koridorlarına, Sevgililer'i danışmanlarıyla acil bir toplantı yapmak üzere bıraktığı yere baktı ve gözleri büyüdü.

"*Aman* Tanrım!" diye bağırdı ve koşmaya başladı.

Bellis bir ses duydu.

Çok yakınından geliyordu, kımıldamadan beklediği köşenin hemen ardından, yükseltilmiş bölümün kapılarının yanından. Soluğunu tuttu, kalbi korkudan buz kesmişti.

"Anlıyor musun?" dendiğini duydu. Ses boğuk ve genizden geliyordu. Brucolac'dı bu. "*Bu* kısımda bir yerde olacak –nerede olduğunu tam olarak bilmiyorum ama onu bulacağınızdan kuşkum yok."

"*Anlıyoruz*." Bellis bu ikinci korkunç sesi duyunca gözlerini yumdu. Duyduğu fısıltılar, iki bölümü birbirinden ayıran bir çamur tabakasının içinden gelen tesadüfi seslermiş gibi geliyordu. "*Onu bulacağız*," diye devam etti, "*ve çalınan şeyi alacağız, sonra gideceğiz ve deniz şeytanı yine rahatça ilerleyecek.*"

"Pekâlâ, acele edeceğim bu durumda," dedi Brucolac. "Öldürmem gereken iki kişi var daha."

Ayak sesleri uzaklaştı. Bellis korka korka gözlerini açtı ve başını azıcık oynattı ve Brucolac'ın sakince ve hızlı adımlarla dev yapının, altında *Muhteşem Doğu*'nun toplantı odalarının olduğu yükseltilmiş kısmına doğru yürüdüğünü gördü.

Bellis tam arkasındaki kapının açıldığını, içeri giren saldırganların eşikte bıraktığı çabuk ve ıslak sesleri duydu.

Anlaması ve şaşkınlığı o kadar ani oldu ki sendeledi. Birden bu yeni gelenlerin kim olduğu ve ne aradıkları apaçık ortaya çıkmıştı.

Öyle mi..? diye düşündü, başı dönüyordu. *Öyle mi?* Ama hiç kuşkusu yoktu.

Kendini ele vermesin diye hızlanan soluğunu tutarak, köşeden etrafa bir göz attı. Görünürde hiç kimse yoktu.

Umarsızca ne yapacağını düşünmeye çalıştı. Aşağıdaki gemilerden koşuşturmalar, ardı ardına korkunç feryatlar gelmeye başladı. Saldırganların büyülerinin ne yaptığını, Armada'nın kadınlarına ve erkeklerine neler olduğunu görünce sessiz bir çığlık atmaktan kendini alamadı. Başını sallayıp inledi, gördüğü biçimsiz cesetler ve kan onu uyuşturmuştu.

Yalpa'dan yeni bir enerji patlaması yükseldi. Bellis, içinde onu titreten bir öfke duydu. Korkmuyor değildi, ama içinde duyduğu bu hiddet, korkusundan çok daha güçlüydü.

Hiddeti Silas'aydı.

Seni kahrolasıca herif! diye düşündü. *Seni pis aptal bencil domuz! Yaptığına bir bak! Başımıza ne iş açtığına bir bak!* Bellis, elleri uyuşmuş bir halde, katliamı izliyordu.

Bunu durdurmalıyım.

Birden bunu nasıl yapacağını buldu.

Çalınan şeyi ve onun nerede olduğunu biliyordu.

Vampirler, *Muhteşem Doğu*'nun kalan son köprüsünün, yılların etkisiyle iyice sertleşmiş ipini kesmeye çalışırlarken, elinde kılıç tutan biri hızla köprünün tahta basamaklarından onlara doğru atıldı. Vampirler şaşırarak geriye çekilip silahlarını arandılar.

Uther Doul güverteye ulaştı. En yakınında duran vampir çakmaklı tüfeğini çıkarıp ona çevirdi, titreyen dilini çıkararak hırladı, dişleri bir yılanınkiler gibi uzamıştı. Doul tiksinerek, kadının kafasını kesti.

İki arkadaşı, kadının topuklarının tahtada bıraktığı ize bakakaldılar. Doul hiç duraksamadan onlara doğru yürüyünce ikisi de koşarak kaçtı.

"*Nerede*," diye arkalarından avaz avaz bağırıyordu Uther Doul. "*Nerede o Brucolac?*"

Bellis, her darbede bir çığlık atarak, bütün gücüyle savurduğu bir şamdanla kolu ve kilidi parçaladı. Şamdanı deliğe sıkıştırarak kaldırdı. Tahta parçalandı ve eğildi, ama kapı çok kalın ve sağlamdı, kilit açılana kadar uzun, gürültülü dakikaların geçmesi gerekti. Sonunda kapı, etrafa kıymıklar saçılarak açılınca bir sevinç çığlığı attı.

Doul'un dolaplarını açtı, yatağının altını aradı, yerdeki tahtalara vurdu ve heykeli aradı. Silah rafında ya da bir Hayaletkafa eseri olduğunu söylediği garip aletin yanında değildi. Dakikalar geçiyordu ve dışarıdaki kan gövdeyi götüren çarpışmaları düşündükçe, bu zaman kaybı ona büyük bir acı veriyordu

Derken Bellis, heykeli buldu, aynı beze sarılı, Doul'un ok ve mızrakları koyduğu bir silindirin dibinde duruyordu. Birden hissettiği saygılı bir korkuyla ağır şeyi kucakladı ve *Muhteşem Doğu*'nun boş koridorlarından koşmaya başlayarak hangi yöne doğru gideceğini bulmaya çalıştı ve tutuklu bulunduğu yeri anımsadı, sonra geminin güvenli kanadını aramaya başladı, kucağında bir bebek taşıyormuş gibiydi.

Sevgililer, bulabildikleri çok az sayıdaki danışmanlarıyla bir toplantıdaydılar. Çatışmalar başlayalı bir saat bile olmamıştı.

Sevgili korku içindeki bilim adamlarına bağırarak, Aum ve Tearfly'ın *öldüğünü*, şehri *parçalayan* bir şeyler olduğunu ve bunun *ne olduğunu* öğrenmeleri, onu *yenmeleri* gerektiğini anlatırken kapı hızla sonuna kadar açıldı, çivileri yerinden fırladı.

Şaşkın bir sessizlik içinde, odadaki herkes dönüp Brucolac'a baktı.

Adam kapı eşiğinde durmuş, derin derin soluk alıp veriyor, iyice gerdiği ağzından dişleri görünüyordu. Yılan dilini havada dolaştırdı ve sarı gözleriyle toplantıdakilere baktı. Sonra koluyla bir daire çizerek, Sevgililer dışında odada bulunanları işaret etti.

"Çıkın," diye fısıldadı.

Kaçış ancak birkaç saniye sürdü. Sevgililer ve Brucolac odada yalnız kaldılar.

Sevgililer, kendilerine doğru gelen vampiri, korkuyla değil ama dikkatle izliyorlardı.

"Bu iş," dedi Brucolac, "burada bitecek."

Hiçbir şey söylemeden, Sevgililer birbirlerinden ayrıldı ve iki hedef oluşturdular. Her biri kendi silahını çekti, ikisi de konuşmuyordu. Brucolac, ikisinin de onu geçerek kapıya ulaşmalarını istemiyordu.

"Hükmetmek istemiyorum," derken, sesinde içten bir keder var gibiydi, "ama bu iş burada biter. Bu bir plan falan değil, çılgınlık. Bu şehri mahvetmenize izin vermeyeceğim." Dudaklarını gerdi ve sıçramak için çömeldi. Sevgililer, işe yaramayacağını bilseler bile silahlarını kaldırdılar. Birbirlerine bir bakış attıktan sonra hemen yine, işlerini bitirmeye hazır olan Brucolac'e döndüler.

"*Teslim ol.*"

Uther Doul'du. Kapıda duruyordu, kemik beyazı kılıcı elindeydi.

Brucolac dönmedi. Gözlerini Sevgililer'den ayırmamıştı.

"Seninle ilgili bildiğim bir şey var, Uther," dedi, "en azından bunu biliyorum. Arınada senin yuvan ve ona gereksinimin var ve bütün bu *sadakat* zırvalarına rağmen," sesi bir an çok sertleşmişti, "şehre asla ihanet etmezsin. *Onların* burayı yok edeceklerini de biliyorsun."

Karşıdan yanıt gelecekmiş gibi, bekledi.

"Teslim ol." Doul'un tek söylediği bu oldu.

"Eğer lanet olasıca Yara *varsa*," diye fısıldadı Brucolac, yüzünü dönmeden, "ve bizi, bir mucize eseri sağ salim oraya götürürlerse, bizi orada yok edecekler. Biz seferî bir güç değiliz, bir *arayış* peşinde değiliz. Burası bir şehir, Uther. Yaşıyor, alıp satıyor, çalıyor, ticaret yapıyoruz. Bir *limanız* biz. *Serüvenlerle* işimiz yok." Dönüp yakıcı bakışlarını Uther'e dikti. "Bunu sen de biliyorsun. Bu yüzden buraya geldin, Uther. *Serüvenlerden* bıkmıştın çünkü.

"Biraz akılcı olalım... Lanet yaratık bize gerekli değil, tutup da kıçlarımızı dünyanın öteki ucuna taşımamız gerekmiyor; hiç gerek-

medi de. Sorun, asırlar önce bir herifin bu zincirleri yapmış olması değil; sorun *boş* bırakılmış olmaları. Bu çılgın serüvenden sağ çıksak bile, lanet olasıca deniz şeytanına bağlı olduğumuz sürece, bu ikisi bizi bir başka belalı yolculuğa, sonra bir başkasına sürükleyip duracak, sonunda da geberip gideceğiz.

"Bizim mantığımız bu değil, Doul, Armada böyle işlemiyor. Buraya bu nedenle gelmedik. Bu ikisinin buna son vermelerine izin vermeyeceğim."

"Brucolac," dedi Doul, "bu seçimi yapacak olan sen değilsin."

Vampirin gözleri yavaş yavaş büyüdü ve yüzünde derin çizgiler ortaya çıktı.

"Tanrım... Haklı olduğumu biliyorsun, Uther, öyle değil mi? Bunu suratından okuyabiliyorum. Peki, ne yapacaksın?" diye tısladı. "Ne planladın?"

"Ölüadam," dedi Doul, yumuşak sesiyle, "teslim *olacaksın*."

"Öyle mi, Canlıadam Doul?" diye fısıldadı Brucolac. Sesi kabaran öfkesinden kısılmıştı. Konuşurken, dişlerinden salyalar uzuyordu. Yumruklarını sıktığında ellerinin kemikleri çatırdadı. "Öyle mi? Sen iyi bir askersin, Canlıadam Doul. Seni dövüşürken gördüm, *yanında dövüştüm*... Ama ben üç yüz yaşından fazlayım, Doul. Adamlarımdan birkaçını hakladın diye *benim* karşıma çıkabileceğini mi sanıyorsun? Ben, daha sen doğmadan, adam öldürerek şehirdeki yerimi edindim. Savaşıp yakarak ilçemi kazandım. Hiçbir canlının bugüne kadar görmediği yaratıkları parçaladım.

"Ben Brucolac'ım ve kılıcın, seni kurtarmaya yetmez. *Beni* yenebileceğini mi sanıyorsun?"

Muhteşem Doğu'nun koridorları tamamen boştu. Bellis geçitlerden kıvrıldı, hapishaneye giden merdivenlerden indi, adımlarının yankısını duyuyordu.

Fennec'in tutulduğu bölüm bile terk edilmiş, oradaki muhafızlar da diğerleri gibi Zarganadenizi'ni savunmaya çağrılmışlardı. Pazarlıkları böyle, diye düşündü birden Bellis, pazarlıkları böyle. Brucolac, işgalcilere boş koridorları sunmuştu.

Yalnız, Fennec'in hücresinin önünde duran iki büyücü kalmıştı, onlar da ölüydü. Cesetlere yaklaşan Bellis yere hâlâ kan sızdığını gördü. Adam bir büyü yapmaya çalışmıştı ve ölürken kasılan parmaklarından küçük enerji kıvılcımları çıkıp dağılıyordu. Yanı başındaki kadının bedeni yarılıp açılmıştı.

Bellis'in içinden kusmuk gibi yükselen korkuyla eli ayağına dolaştı. Hücrenin önünde kan gölünün içinde duruyordu. Açmak için elini kapıya götürdü, sonra dehşet içinde geri çekti. Kendisiyle savaşıyor, ne yapacağını hiç bilmiyordu.

Oraya at işte, diyordu içindeki bir ses, *kapının yanına bırak, kaç, çık buradan* ve tam o anda içeriden bir çığlık duyuldu, korkmuş, ürkmüş, tamamen dehşet içinde bir ses ve Bellis de korkuyla aynı çığlığı atarak kapıyı açtı ve içeriye girdi.

"Burada," diye bağırdı ve bezini yırtarak çirkin heykeli çıkardı, bir adak gibi tuttu. "*Durun, o bende, durun, alın işte, alıp gidebilirsiniz!*"

Odanın parmaklıklarla ayrılan bölümünde, Silas Fennec geri geri sürünüyor, tekrar çığlık atıyor, hücresinin bir köşesine doğru gitmeye çalışıyordu. Bellis'e bakınadı bile. Bir çocuk gibi kaçmaya çalışıyor, sersemlemiş bir halde, onun peşinden gelen şeylere bakıyordu.

Bellis, başını korkunç bir yavaşlıkla, ağırlaşan havada çevirerek, gözlerini Fennec'in baktığı yere çevirdi ve su iblislerini gördüğünde sendeledi, korkudan her yeri buz kesti.

Üç taneydiler. Ona bakıyorlardı.

Çıkık sivri çeneler, anlamsızca buruşturulmuş bir yüzde donakalmış fırlak dişler, tamamen simsiyah ve hiç kırpmadıkları kocaman gözler. Kolları ve göğüsleri insansı, kasları düğüm düğüm, gergin derileri gri-yeşil ve siyah, sümüksü bir parlaklığı var. Su iblislerinin bel kısmında daralan gövdeleri, aşağıya doğru dev yılan balıkları gibi genişleyerek, gövdelerinden defalarca daha büyük olan yassı kuyruklara dönüşüyor.

Su iblisleri havada yüzüyordu. Titreşiyor, kuyruklarına boydan boya S şeklinde kıvrımlar veriyor, onları akışkanmış gibi dalga-

landırıyorlardı. Kollarını rastgele bir dansla oynatıyor, suyun altında kalmaya çalışan yüzücüler gibi perdeli pençelerini açıp kapıyorlardı.

Tamamen sessizdiler. Çirkin suratları ona dönük bile olsa, bu ağır, sürekli ve sessiz hareketleriyle Bellis'i etkiliyorlardı. Kuyrukları havada çalkalanarak onları yerden yukarıda tutarken, bedenleri Bellis'inkiyle aynı hizadaydı.

Bir tanesi taş ve kemiklerden yapılı bir sürü kolye takmıştı. Bunlar insan kanıyla boyanmışlardı.

Tanrım, şu halinize bakın, diye deli gibi kendi kendine mırıldanıyordu Bellis. *Halinize bakın. O kadar yolu geldiniz...*

Su iblisleri bekliyordu.

"İşte..." Bellis'in sesi korkudan titriyordu. Heykelciği onlara uzattı, dikkatle tutuyor, deli gibi titreyen ellerinden kayıp düşecek diye ödü patlıyordu. "İşte size getirdim," diye fısıldadı. "Burada. Artık gidebilirsiniz. Gidebilirsiniz."

Dip balıkları gibi soğuk ve sessiz duran su iblisleri yalnızca onu izliyor, kuyruklarını hafif hafif titretiyorlardı.

"Alın lütfen," dedi Bellis. "Lütfen, sizden çalınan şeyi getirdim. Alın ve... gidin. Gengris'e dönün." *Bizi rahat bırakın,* diye dua ediyordu. *Bizi bırakın.* Uzattığı ellerinde tuttuğu heykel çok ağırdı.

Kuyruğunu hızla vuran kolyeli su iblisi havada yüzerek Bellis'e yaklaştı, dokunacak kadar yakınına geldi.

Bellis birden ürkerek geriye çekilirken, Silas Fennec bağırmaya başladı: "*Bellis, kaç!*"

Su iblisi başını ona çevirdi, merakla bakıyor, kanı, yer çekimine karşı koyarak, derisinin altında her yöne akıyordu. Uzun bir esnemeyle çenelerini açtı.

Bellis geriye çekilerek bir çığlık attı.

Ama iblisin boğazından derin ve hırıltılı bir öksürük çıktı. Dişlerinden sıçrayan kan zerrecikleri Bellis'in elindeki heykele bulaştı. Derken bir öksürük daha, bir tane daha geldi, belli bir ritim izliyorlardı: *Öh... öh... öh.*

Su iblisi gülüyordu.

İnsan kahkahasının korkunç ve ucuz bir taklidi.

Bellis, titreyen ellerini yere indirirken, su iblisi gözlerini kırpmadan ona bakıyordu. Bir taş sesi çıkararak dişlerini sıktı ve sonra ağzını yine açtı ve ağzı tamamen açık ve kımıldamaz durumdayken, boğazı insan dudakları gibi kıvrılmaya başladı ve konuştu.

"Öyle mi sanıyorsun?" Fısıltı halinde çıkan seste herhangi bir nüans ya da tonlama yoktu. *"Sen kadın, çalınan şeyin bu olduğunu mu sanıyor? Sen kadın, bunun için bir dünya yol yaptık sanıyor?*

"Biz kardeşler gölün karanlık soğuğunu, besin ambarlarını ve teknelerini, yosun sarayını, Gengris'i aşıyor. Buranın peşinde iki dört sekiz, bir sürü, bin kilometre yol tepiyor. Yorgun ve aç ve çok öfkeli. Aylardır. Biz kardeşler sizin yerinizin altında oturup bekliyor, avlanıyor ve sonunda izini buluyor, hep bu adamın peşinde. Bu soyguncunun, hırsızın. Bunun için mi?"

Su iblisi Bellis'in önünde ileri geri dalgalanıyor, ona bakıyor ve heykelciği gösteriyordu.

"Sen bunun için geldik sanıyor? Bu taş için? Bizim kâhin yüzgeç için? Sen bizim, ilkeller gibi, taştan oyulmuş tanrılarla kendimizi aşağıladığımızı sanıyor? Ivır zıvırla hokus pokus yaptığımızı?"

Su iblisi birden uzanınca Bellis'in soluğu kesildi ve elini çekti, sıcak bir şeymiş gibi heykeli elinden bıraktı ve su iblisi bunu yere düşmeden yakaladı. Taş şekli kaldırdı ve yüzüne götürdü. Derisini yüzüne sürdü.

"Bir özü var, ama yine de, bunun için mi?" Boğazı kasıldı.*"Sen bizi, biz kardeşleri, bir güç oyuncağı için dünyayı katedecek çocuklar sanıyor?"*

Su iblisi, uzun, abartılı ve yavaşlatılmış bir jestle kolunu kaldırarak büyük bir kavis çizdi, coşkulu ve fevri bir tavırla heykelciği havaya fırlattı. Çok hızlı gidiyor olsa da, Bellis onun döne döne parmaklıklara inişini gördü. Özenle yapılmış ama sevimsiz görünümlü kıvrık bir kuyruğun altına tıkıştırılmış kollarını, büzülü ve hazır bekleyen çirkin ağzını, soğuk alaycı bir parıltıyla ona bakan tek gözünü.

Heykelcik büyük bir sesle demire çarptı ve kırıldı.

Parçalar ve yağ benzeri soğuk damlalar havaya saçıldı.

Bellis donakalmıştı. Parçacıkların yatışmasını bekledi ve havada bir şeyin yankılanıp kaybolduğunu hissetti.

Yerin tam ortasında, etrafı taş tozu ve jelatine benzer bir artıkla çevrili bir et dilimi vardı. Çürük ve buruşmuş bir et dilimini andıran kâhin yüzgeç.

Su iblisi ona bakmadı ve kuyruklarını oynatarak, parmaklıkların ardındaki Silas Fennec'e yaklaştı.

"*Bizden çalınan şeyi bulduk,*"diye fısıldadı. Sonra tuhaf bir şiddetle hareketlendi, sanki hava ona direniyormuş gibi kıvrılarak yükseldi, parmaklıkları sanki su yosunlarındanmışçasına kolayca ayırdı, öylesine asılmıştı ki, demirler kopacak gibi göründü ama sağlam kaldılar ve yine eski hallerini aldılar, tekrar dimdik olmuşlardı ve bu arada su iblisi aralarından diğer tarafa geçmişti.

Sessizce Silas Fennec'in üzerinde durdu ve gölgesinde sallanıp duran adama baktı.

Bellis, Fennec'in aşağılanmasını izleyemedi, onu böyle çaresiz görmek istemiyordu. Bu kadar korkacağını düşünememişti.

"*Çalınan şeyi bulduk,*" diye mırıldandı su iblisi ve bıçak kadar keskin parmaklarını açıp aşağıya indirdi. Herhangi bir çığlık ya da bir parçalama sesi gelmeyince, Bellis gözlerini açtı ve su iblisinin, yerde çıkarılıp bırakılmış deriler gibi yığılı duran paçavraları karıştırarak, aralarından Silas Fennec'in not defterini çıkarmış olduğunu gördü.

Bellis bunu çok iyi hatırlıyordu: Siyah ciltli, kalın, araya sokuşturulan sayfalarla genişlemiş bir defterdi. Tomar tomar anlaşılmaz karalamaları, heliotipleri ve beceriksiz çizimleri, notları, soruları ve sembolleri içeriyordu.

Su iblisi sayfaları yavaş yavaş çevirdi. Ara ara dönüp bir sayfayı parmaklıklara tutuyor, Bellis'e, onun için hiçbir anlam taşımayan şeyler gösteriyordu.

"*Salpa fıçıları. Silah çiftlikleri. Kale. Bizim anatomimiz. İkinci şehrin coğrafyası. Buraya bak,*" dedi donuk bir sevinçle, "*kıyı haritaları. Okyanus ile Soğuk Pençe Denizi arasındaki dağlar. Bizim yerleşim yerlerimiz. Çatlakların olduğu, kayaların en zayıf olduğu yerler.*" Bellis'in kafasından bir pus tabakası kalkar gibi oldu: Anlamaya başlamıştı.

"Efendilerine kazmaları için en iyi yeri mi söyleyecektin, soyguncu?" dedi lider su iblisi. Kesik kolunu kucağında tutan Fennec, uzaklaşmaya çalıştı.

Bellis, su iblisinin açtığı sayfayı görebiliyordu. Onu, aylar önce de görmüştü, odasında ve Croom Parkı'nda. Kabaca çiziktirilmiş makineler, kırmızı bir güç çizgisi ve kaya tiplerini gösteren mürekkeple taranmış çizgiler. Gengris'lerin Soğuk Pençe Denizi'ndeki gizli yerleri; girişler ve savunma hatları; tuzaklar.

Olanları anladıkça buz gibi oluyordu Bellis. Fennec'le ilk yakınlaştıkları zaman yaptıkları konuşmaları anımsadı. Anlattığı olayları, olağanüstü yolculuk hikâyelerini anımsadı. Söylediklerini anımsadı.

Eğer Soğuk Pençe'yi geçer, eğer adalara ve uzak kıyılara ulaşır, eğer bu tehlikeli coğrafyada kilometrelerce yol alarak Shatterjack Madenleri'ne ve Hinter'a, aç ticaret ortaklarına ve kilometrelerce uzanan el değmemiş kaynaklara ulaşırsan, yaşadın demektir. Ama çok kişi bunu yapamıyor çünkü yol çok tehlikeli; çünkü güneyden ulaşamıyorsun, çünkü Soğuk Pençe Denizi'nin güney ucundan Gengris'ler sorumlu ve yabancıların geçmesine izin vermiyorlar.

Ama ya güneyden, doğrudan ulaşılacak olursa, diye düşündü Bellis, *dümdüz çıkılırsa? Karadan gelecek ve geçtiği dağ ve ovalarda adamlarını, malzemelerini ve makinelerini kaybeden zavallı bir kervanla değil de gemiyle gelinecek olursa?*

"Aman Tanrım," diye mırıldandı ve Fennec'e baktı. "Bir kanal. Bir kanal planlıyorlar."

Akla yatkındı. Soğuk Pençe Denizi'nin tatlı suyuyla Kabaran Okyanus'un tuzlu suyu arasındaki kaya uzantısı bazı yerlerde ancak altmış yetmiş metre genişliğindeydi ve sırtlarındaki vadiler girinti ve çıkıntılar oluşturuyordu. Bellis yapılacak işi gözünün önüne getirdi. Çok büyük ama ödülüne değecek bir proje.

Gemiler Demir Körfez'den kuzeye gider ve böylece Lubbock Makiliği ve Bezheks'in kıyı şeridine uğramadan denize çıkarak, Suroch'dan, Tork'un kalıntı ve harabelerinden uzak durmuş olur, Korsan Adaları'yla ana kara arasındaki boğazları atlar, derken Yeni

Crobuzon'un kuzeyinde, bir haftalık bir yolculuk sonrası, Soğuk Pençe Denizi'ni saklayan kristal tepeler iskele tarafında, batıda, belirir.

Ama artık geçilemez değillerdir. Bir gedik açılmıştır.

Bir nehir vadisinin dibine doğru açılan geniş bir kanal. Sarkıtların ve yamaç dökümtülerinin arasından sakin sakin geçecek yüksek gemiler ve buharlılar.

Yükseltme havuzları da olacak. Kanalı bölen dev havuzlar, tuzlu suyu aşama aşama yükselten dev kapaklar ve özenli bir mühendislik, gemileri Soğuk Pençeler'e yaklaştıracak, ağır ağır. Kanalın katları arasında yükselecekler, su tuzunu yitirdikçe gövdelerine yapışan midyeler güçsüzleşip ölecek.

Sonra –ne?

Çıkış.

Gemilerin ve kanalın önünde ikiye ayrılan kaya tabakaları tatlı su denizinin derin sularının içine akacak: Soğuk Pençe Denizi'nin.

Belki de Fennec'in notları, araştırmaları, Gengris'in ve geniş sınırlarının kuzeyinde ortaya çıkan bir geçidin planlarıydı. Belki de Yeni Crobuzonlu tüccarlar ve askerler su iblislerini hiç sorun etmeden, görmezlikten gelebilecek, acınacak halde ve öfkeden deliye dönen bu yaratıkları, güneydeki küçük köşelerinde bırakarak, kalan yerlere doğru, tasasız bir yolculuk yapabileceklerdi.

Ama kuşkusuz bu yeterli değildi. Fennec'in defteri, su iblislerinin stratejileri, silah ve planlarıyla ilgili, özenle ve gizlice toplanmış çok fazla ayrıntı içeriyordu. Belki de Yeni Crobuzon'un başlatacağı böyle bir istila, savaşı gerekli hale getirecekti ve Fennec efendilerinin kazanmasını garantiye alacak bilgiyi toplamıştı.

O güne dek birer efsaneden başka bir şey olmayan yerler Yeni Crobuzon'a kapılarını açacaktı. Ticaretleri, sömürgeleri ve sunabilecekleri her şeyleriyle. Bellis, Nova Esperium'la ilgili anlatılanları anımsadı, zenginliği ve vahşeti.

Ne olursa olsun, su iblislerinin Soğuk Pençe Denizi'ndeki tekelleri engellenecekti. Yeni Crobuzon'un kanalı iki tarafın da güç kontrolünü eline geçirmek isteyeceği serbest bir pazar açacak ve bunu da muhtemelen Yeni Crobuzon kazanacaktı.

Bellis hayretler içinde başını sallayıp duruyordu. Heyecanlı ve romantik bir macera yaşamamıştı Fennec. Hırsızlığı özenle planlanmış, maliyeti ve zorlukları incelenmiş, bir uzman tarafından gerçekleştirilmişti. Bu, su iblislerinin davranışlarını çok iyi açıklıyordu. Şekel'e okuduğu masallardaki gibi intikamcı, korkunç ve bir sembolün ardından gidecek yaratıklar değillerdi. Nedenleri açıktı. Bütün güçlerinin, ilgi ve varlıklarının kaynağını koruyorlardı.

"Heykelin bir değeri yoktu, değil mi?" dedi Bellis ve korku içinde de olsa, Fennec bir an onunla göz göze geldi. "Kendine verdiğin bir ödül müydü sadece? Yeni Crobuzon'un seni oraya göndermesinin ya da su iblislerinin buraya gelmelerinin nedeni o değildi.

"Bir *fizibilite çalışması* yapıyordun..."

Onu eve gönderebilirdi. Kâğıtlarını Bellis'e verdiği ve bir aptal gibi kuryeliğini yaptırdığı mesajın içine saklayabilirdi ama o zaman efendileri onu kurtarmaya gelmezdi. Onun değerini ve Yeni Crobuzon'un bu karalamalar için donanmasını dünyanın öteki ucuna göndereceğini bildiğinden, araştırmasını elinde tutmuştu.

Ama onu ya da değerli notlarını kurtarmada başarısız olmuşlardı. Kanal olmayacak, diye düşündü Bellis ve su iblislerine baktı. Şimdi olmayacak.

Fennec anlamsız bir şeyler söylüyordu. Bir an adamın bir nöbet geçirdiğini ve rastgele sesler çıkardığını sandı ama daha sakin ve bir insan aksanıyla su iblislerinin dilini konuştuğunu fark etti. Güç almak için duvara yaslanmıştı ve korkusunu kontrol etmeye çalışarak konuşuyordu. Bellis'e göre yaşamını bağışlamaları için yalvarıyordu.

Ama su iblisleri istediklerini almıştı ve onlara sunacak hiçbir şeyi yoktu.

Hücrede, önünde dönüp duran figür pençelerini kaldırdı. Ağır ağır ve yüksek bir sesle, kendi dilinde konuşmaya başlayınca Silas Fennec bir çığlık attı.

Bellis hemen yanı başında, havada bir titreşim, bir karışıklık hissetti ve diğer iki su iblisinin bedenlerini kıvırarak, omuzlarından gergin karınlarına ve uzun kuyruklarına doğru inen bir dalga oluşturduklarını gördü. Deniz yaratıkları ani bir hareketle parmak-

lıklara ulaştılar ve liderleri elleriyle birtakım gizemli jestler yaparak demiri yine yumuşattı ve aradan geçerek içeriye girdiler.

Fennec, üç su iblisi etrafına toplanınca daha yüksek bir sesle bağırmaya başladı.

Korkunç bir mide bulantısı hisseden Bellis, onun parçalanacağını göreceğinden emindi ve zayıf bir sesle karşı çıktığını duydu. *Bitsin artık*, diye düşünüyordu.

Ama su iblisleri uzanıp onu yakaladı, Fennec çığlıklar atıyor, onlara vuruyordu ama su iblisleri karmaşık ve yırtıcı parmaklarıyla onu çekiştiriyordu ve birlikte karmaşık ve anlaşılmaz bir yumak oluşturan üç derin su yaratığı, adamı birbirine geçen uzuvları arasına kıstırarak, havaya kaldırdı.

Yerin üzerinde, havada duruyorlardı. Fennec'in sesi kısılmaya başlamıştı. Ayakları yerden kesilmişti. Kollarla ve kuyruklarla sarılmış, küçük hücresinde götürülüyordu.

Büyücü su iblisi bir eliyle sımsıkı defteri tutarken ve diğer eliyle, bir an arkadaşlarını ve tutsaklarını bırakarak, küçük hücrenin duvarına açılmış en büyük lombozu işaret etti. Bellis iblisin boynundaki kemiklerin ürkünç tıkırtılarını duydu.

Sanki sıvıymış gibi, sanki birisinin içine taş attığı durgun bir su havuzuymuş gibi, lombozun camı dalgalandı ve cam çatlarken Bellis, su iblisinin ne yapmaya çalıştığını anladı. Şaşkınlık, tiksinti, panik ve dehşetten sersemlemiş halinden kurtularak kapıya koşarken kanlara bastı.

Fennec'in bir çığlık attığını, sonra iblis büyücü kocaman ağzını Fennec'inkine bastırarak keskin dişleriyle yüzünü kesip içine hava üflerken çıkan nefesini ve ıslaklığın sesini duydu; sonrasında ise, camın büyüyle kızışıp patlamasının ardından deniz suyu içeriye dolmaya başladı.

Saniyeler içinde odadaki su santimetrelerce yükseldi. Bellis'in parmakları, suyun ittirdiği kapının koluna asılmaktan uyuşmuştu. Ellerini bıraktı ve kapı açıldı, ıslak eteği bacaklarına yapışmıştı ve ayaklarının arasından akan buz gibi soğuk su koridora doğru taşıyordu.

Su iblisleri suda süzülüyor, bu fışkıran okyanus suyunda hiç sarsılmıyorlardı. Fennec'in elleri bu sımsıkı kütlenin içinden fırlamış, açılıp kapanıyordu. Altlarındaki su düzeyi süratle yükselirken su iblisleri üçlüsü havada birlikte devinerek birbirlerine iyice yapıştı ve sonunda kuyruklarını kusursuz bir zamanlamayla kasarak, lomboza doğru atıldılar ve hiç duraksamadan, yanlarında Fennec ve kendilerinden çalınanlarla –bilgiler, sırlar– denize daldılar.

Bellis kilidi çevirdi, harabeye dönen odanın kapısını kapattı, koridora akan su, ince bir tabaka halinde ileri geri kayıyor, *Muhteşem Doğu* gibi sallanıp duruyordu.

Bellis arkaya yaslandı, oturdu, baldırları ve kalçası suya battı, ama bedenini bir titreme dalgası sarmış, hiçbir şey hissetmez olmuştu. Ağlamıyordu ama adrenalin tüm vücuduna yayılırken en hayvansı çığlıklarla, kontrolsüzce bağırmaya başladı, öğürerek içindeki bütün korkuyu kustu.

Uzun bir süre böyle oturdu.

Dışarıda, gecenin içinde, derin, soğuk ve karanlık sulardaydı Silas Fennec. Götürülüyordu. Sorgulanmaya ya da korkunç cezasını çekmeye. Yaşıyordu.

Geldiği yönü bularak, *Muhteşem Doğu*'nun hapishane mahzenlerinden yukarıya çıkması epey zamanını aldı. Durmadan yürüyor, bu arada uzun, tuzlu eteği bacağına sürtünüyordu. Hiçbir şey düşünmemeye çalışıyordu. Hiç bu kadar yorulmamış ya da üşümemişti.

Sonunda gecenin havasına, yavaş yavaş sallanan eski halatların ve dev demir direklerin altına geldiğinde, her şeyin daha önce olduğu gibi sakin ve her şeyin yerinde olduğunu gördü ve donuk bir şaşkınlık yaşadı.

Yalnızdı. Bağırtılar ve ateş sesleri hâlâ duyuluyordu ama onun çok uzağındaydılar.

Derin derin soluyarak ve ağır adımlarla teknenin kenarına geldi ve başını parmaklıklara dayadı, yanağını bastırdı, gözlerini kapattı. Başını kaldırdığında *Yalpa*'ya baktığını fark etti. Geniş gövdeli gemi yavaş yavaş netleşti. Yangınlar sönmüştü.

Duvarlarının ardından tuhaf enerji akımları fırlatılmıyordu. Onu bir hendek gibi saran derin deniz canavarları yoktu. Güvertelerinde telaşsız ama bitkin ve üzgün dolaşan kadınlar ve erkekler görünüyordu.

Şehrin kenarlarına vurup duran dalgaları gördü ve bilmeden içinde büyüyen bir hisle, Armada'nın yeniden harekete geçtiğini fark etti.

Çok yavaş olsa da, bir sürü römork tarafından çekildiği zamanlardan daha hızlı gitmese de, yine harekete geçmişti. Deniz şeytanı ilerlemeye başlamıştı, yaralarının acısı azalıyordu.

Su iblisleri gitmişti.

(*Ve Silas hâlâ yaşıyordu.*)

Parmaklıklara tutuna tutuna, yavaş adımlarla yürüyerek, *Muhteşem Doğu*'nun büyük pruvasına geldi ve bir sıra alçak kamarayı geçerken sesler duydu. Önünde giden birileri vardı.

Zarganadenizi'ne, Kurak Şelale ve Jhour'a baktı. Çatışma sesleri kesilmişti. Büyük kalabalıkların, bitmek bilmeyen silah seslerini duyamıyordu. Oradan buradan birkaç bağırtı ve tek tük saldırı sesleri geliyordu yalnızca.

Savaş bitiyordu. İsyan sona ermişti.

Ne isyancıların ne de isyan karşıtı olanların ateşli konuşmalarını duydu, etrafında, hangi tarafın kazandığını gösteren en ufak bir belirti yoktu. Ama yine de son duvarı dönüp *Muhteşem Doğu*'nun ön güvertesindeki manzarayı görünce, şaşırmadı.

Güvertenin her yanında, nemrut bakışlı, bedenleri kesiklerle dolu, kanlar içinde, her ırktan kadın ve erkekler duruyordu. Silahlarını bırakmışlardı.

Önlerinde ise cesetler yığılmıştı. Parçalanmış, göğüsleri açılıp yakılmış ya da içleri boşaltılmıştı. Birçoğunun kafası kesilmişti; kafalar, bu kan gölünün içine rastgele fırlatılmış bir halde, hepsinin açık kalan ağzından sivri dişleri ve yılansı dilleri çıkmıştı.

Vampirler. Onlarcası. Dövülmüş. Öldürülmüş ve parçalanmış. Olaylar aksi yönde gelişip, gizemli müttefikleri çekip gittiğinde ve bu karmaşada onları destekleyen küçük ayaklanmalar yatıştığında

güçlerini yitirmişlerdi. Arkalarına kendi ilçelerinin vatandaşlarını almadan, bir isyan hareketi oluşmadan bu işe kalkışmakla yenilgiyi baştan kabul etmişlerdi. Sonunda Zarganadenizi savaşçıları korkularını yenmiş ve gerçek tehlike ortadan kalkınca da onunla mücadele etmenin bir anlamı kalmamıştı.

Başının üzerinde hafif bir devinim oldu. *Muhteşem Doğu*'nun en öndeki direğine baktığında, Bellis'in gözleri yerinden fırladı. *Ah... İş o zaman bitmiş*, diye düşündü.

Kurak Şelale'nin yöneticileri o zaman kaybetmişti. Bu olaydan sonra kazanmalarına olanak yoktu. O uğursuz flama orada sallanıp dururken, ortalığa saçtıkları korku bir yankı gibi kaybolup gitmişti.

Üç metre yukarıda, haç şeklinde bir direğe bağlı, topukları ve elleri iplerle sımsıkı bağlanmış, acıklı hırıltılar çıkaran ve dili ölü bir hayvanınki gibi dışarı sarkmış, dişleri ve dudakları kendi kanıyla lekelenmiş, Brucolac asılıydı.

45

Gün doğduğunda, Brucolac çığlık atacak gücü buldu.

Güneşte kavruluyordu. Gözlerini kapatmış, başını sallıyor, gözlerini ışıktan kaçırmaya çalışıyordu. Derisi, üzerine kimyasal bir madde dökülmüş gibi buruş buruş olmuştu. Ölü gibi solgun yüzü gün ışığında kızarmış, su toplamış ve iltihaplanmıştı.

İki büklüm, kumsala atılmış bir balık gibi kıvranıp duruyordu. Gücü yavaş yavaş tükendi ve acıdan kesik kesik inlemeye başladı.

Güneş, onun kadar güçlü birini hemen öldüremeyebilirdi; ama etkisiz bırakıyor ve en fenası da acımasızca canını yakıyordu. Şafak söktükten iki saat sonra, kaskatı kesilmiş onlarca ceset şişmeye başlamış ve şekillerini kaybetmişlerdi. Akşamüstü bunları bir araya toplayarak denize attılar.

Karanlık, Brucolac'e bir merhem gibi geldi. Acıları çok yavaş da olsa azalmaya başladı, akıntı ve iltihapla yapışmış göz kapaklarını araladı. Bedeni iyileşmeye başlamıştı, ama güneşin verdiği hasar büyüktü ve neredeyse gece yarısına kadar konuşacak gücü kendinde bulamamıştı.

Çatlak haykırışlarına kimse aldırmadı. Onunla ilgilenen yoktu; yemek vermiyorlardı. Kramp ve ağrıdan, kol ve bacakları kaskatı kesilmişti. Gece boyunca yardım ya da merhamet dilenip durdu, tehditler savurmayı denedi, ama zaman ağır ağır akıp giderken, doğuda karanlığın açılmaya başladığını görünce, sözcükleri umutsuz bir hayvanın iniltilerine dönüştü.

Daha yeni iyileşmeye başlıyordu. Gün, bir işkence makinesinin çarkı gibi dönüp güneş acımasız parmaklarını uzatıp dokunduğunda, yaraları hâlâ tazeydi.

Temizlik sessizce başladı. Tayfalar soğuyan *Yalpa*'ya girerek hasarı gözden geçirdi, ne kadarını kurtarabileceklerini hesapladılar.

Odaların tamamı ve koridorlar ısıyla şekil değiştirmiş, kenarları eriyip akmıştı. Bir sürü ceset vardı: kimisi bozulmamış, kimisi tanımayacak halde.

Zarganadenizi ve bitişik mahallelerdeki çatışmaların şiddeti, kırılan camlar, kurşun delikleri ve şehrin kanallarındaki kan izlerinden belli oluyordu. Bütün molozlar toplanıp süpürülmüş, parçalanıp eritilerek yeniden kullanılmak için dökümhanelere ve fabrikalara götürülmüştü.

Zarganadenizi'nin sadık vatandaşları sokaklarda muhafızlık yapıyordu. Bask ve İtevi ilçeleri sakindi. Liderlerinin isyandan hiç haberleri olmamıştı ve olanlar karşısında şaşkına dönmüş, gelişmeleri izleyerek, dikkatle güçlerini hazır etmiş, Zarganadenizi'nin yenilmesine karşı güç birliği yapmaya hazır, beklemişlerdi. Ama vampirler yenilmişti. Liderleri de hiç ses çıkarmıyor, korkarak Sevgililer'den uzak duruyorlardı.

Shaddler'ın generali ölmüştü, onu rehin alan ve liderlerinin yakalandığını duyunca paniğe kapılan vampirler tarafından öldürülmüştü. Karşılığında vampirler de öldürülmüş, ama bu, yüreklikabuklara çok pahalıya mal olmuştu. Tepe Konak'ın duvarları, yüreklikabukların kanlarının sıçradığı yerlerde, yol yol koyu kırmızı şekillerle kaplanmıştı.

Brucolac'ın tam olarak kaç adamı olduğunu ve bunların kaçının öldürüldüğünü bilen yoktu. Hiç kuşku yok, bazıları hayatta kalmıştı. Yenilen bu vampirler kendilerini saklayıp sıradan, yeni vatandaşlar gibi davranıyor olmalıydılar. Harabelerde tüneyen, aşağılık otellerde geceleyen tipler. Görünmezler.

Beslenirken dikkatli olacaklardı. Seçici, dikkatli ve oldukça acımasız davranmaları gerekiyordu -hiçbir avlarını canlı bırakamazlardı. Çünkü, bulunacak olurlarsa -ve bulunacaklardı, Zarganadenizi'nin adamları buna yemin etmişti- öldürüleceklerdi.

Onlardan korkmuyorlardı artık.

Bu arada hainlerin başı, Brucolac'ın ta kendisi, metal haçın üzerine gerilmiş ve yavaş yavaş sıcaktan kavrulmaya ve açlıktan ölmeye terk edilmişti.

Deniz şeytanı uyuşuk, hantal ilerleyişine kavuşmuştu. Ama yine de yavaş gidiyordu ve hızı pek istikrarlı değildi. Yüzüyor ve şehri çekiyor, hızlanıyor ve yavaşlıyor, daha önce ulaştığı hızı bir türlü yakalayamıyordu.

Saatler ve günler geçtikçe gemiciler, yalnızca küçük bir grup Arınadalının bildiği, gizemini koruyan yaralarının iyileşmediğine inanmaya başlamışlardı. Yaratık kanıyor ve hâlâ zayıflıyordu.

Sevgililer'in, liderlerinin hatalarından sorumlu olmadıklarını kısaca açıkladığı Kurak Şelale halkından intikam alınmaya kalkışılmadı. İsyana katılanlara bile af çıkarıldı. Kaotik bir zaman, diye karar vermişti Sevgililer, hiç kimse ne olduğunu bilmiyordu; şaşkındılar. Şehir için birlik olma zamanıydı, suçlamalarda bulunmanın gereği yoktu.

Yine de, çok sayıdaki Zarganadenizi muhafızı ve silahlı vatandaş, Kurak Şelale'de tutuluyordu. Kurak Şelaleliler onları nefretle izliyordu, kapı aralıklarından dikkatle bakıyor, o gece oluşan yara berelerini saklıyor ve Sevgililer'e hiç güvenmiyorlardı.

İsyancıların yangınlarından çıkan dumanlar gibi, şehre o gece bir şey yayılmıştı: Sarsıcı bir belirsizlik, bir kin. Brucolac'ı defetmek için canla başla çalışanlar bile bundan etkilendi.

Kan, şiddet ve korku. Bunlar, Sevgililer'in projelerinin mirasıydı. Yüzyıllardır süren barışın ardından, Arınada otuz gün içinde iki kez savaşa girmişti -biri kendisiyle. Arınada'nın diplomatik incelikleri, Sevgililer'in tutkusunun ve şehri bölüp parçalayan zorunluluk ve çıkar örgülerinin altında kalmıştı.

Sevgililer, Yara'nın görünmez gücünü ararken her şeyi ikinci plana atmışlardı. Bu, Arınada'nın ticari ilişkilerinin bozulması demekti: Bu tür bir gözü pekliği, bu tür bir yolculuğu yöneten daha başka, daha eski bir mantık vardı. Arınada vatandaşları korsandı ve Sevgililer'in projelerinin ne olduğunu anladıkça, ona daha da ya-

bancılaştılar. Sevgililer ne bir soygun, ne bir tefecilik, ne de yaşamlarını sürdürebilecekleri bir yol öneriyordu. Bu çok farklı bir şeydi.

Armada giderek büyüdüğü, gücünü artırıp arka arkaya zaferler kazandığı dönemlerde, Sevgililer, söylevleri ve coşkularıyla vatandaşlarını desteklemişti.

Sorghum çalındığında, bu Armada'nın yakın tarihindeki en büyük askerî zafer olmuştu ve herkes onun şehre güç kattığını, gemilerinin ve makinelerinin daha çok yakıta kavuştuğunu görebiliyordu. Deniz şeytanı çıkarıldığında, Sevgililer eski zincirlerden, Armada'nın gizli düşünü, tarihî bir misyonu gerçekleştirmekten, artık limandan limana çabucak gidebilmelerinin kolaylaştığından, her yeri bir çırpıda yağmalayabileceklerinden söz etmişlerdi.

Ama şimdi bütün bunların bir kandırmaca olduğu ortaya çıkmıştı. Asıl amaç, ne olduğu bilinmeyen bu serüvendi. Hâlâ binlerce Armadalı, bu girişimden büyük heyecan duyuyor olsa da, artık bunu umursamayan binlercesi daha vardı ve aptal yerine konduklarına inananların sayısı giderek artıyordu.

Ayrıca, deniz şeytanı bu kadar zayıfladığına göre –bunu herkes görebiliyordu– gerçek amaçları olan Yara'nın bulunması, bir sonuç da vermeyebilirdi. Deniz şeytanı yavaşlamaya devam ederse, neler olacağını kim bilebilirdi ki?

Brucolac'ın isyanının, bir sürü ölümün ve bunun sonucunda yitirilen güvenin ardından, Armadalıların morali bozulmuştu ve daha da kötüleşiyordu. Sadık Zarganadenizi muhafızları –Zarganadenizi'nde bile– artan düşmanlığı, ne olduğu bilinmeyen öfkeyi seziyorlardı.

Yüzlerce Armadalı ölmüştü. Parçalanmış, ısırılıp felce uğratılarak kanları emilmiş, çapraz ateş arasında kalmış, yıkılan binaların altında ezilmiş, yangınlarda telef olmuş, dövülerek öldürülmüşlerdi. Sayıları, Yeni Crobuzon'a karşı verdikleri savaşta ölenlerden çok daha azdı, ama şimdiki ölümlerin sarsıntısı çok, çok daha büyüktü. Bu bir iç savaştı; kendi vatandaşları tarafından öldürülmüşlerdi. Halk neye uğradığını şaşırmıştı.

Su iblislerini gören ve Brucolac'ın hiçbir şekilde deniz şeytanını durduramayacağını, hiçbir şekilde o büyü patlamalarıyla gerçeği değiştiremeyeceğini anlayanlar olmuştu. Ama Armada'nın tama-

mında, başlarına gelenlerin aslını bilenlerin sayısı bir elin parmaklarını geçmiyordu. Vampir büyüsü söz konusu olduğunda, halk bunu hemen geçiştiriyor, tartışmayı uzatmıyordu.

Su iblisleri gelip gitmişlerdi ve onları gören çok az sayıda insan dışında, hemen hemen hiç kimse neye benzediklerini bilmiyordu. Varlıkları belirsiz kalmış, iç savaşla gölgelenmişlerdi.

Yüzlerce Armadalı ölmüş, kendi vatandaşları tarafından öldürülmüştü.

Krüach Aum ölmüştü. Bellis onun yasını tutmuyordu –adam, tekinsiz dinginliği ve farklı çalışan kafasıyla onu huzursuz etmişti– ama ölümünde acıklı olan bir şey vardı.

Kendi tarihinin koruduğu bir hapishane adasından kaçıyor. Bas-Lag'in en tuhaf şehrine adım atıyor, daha önce Kettai yetkililer tarafından kullanıldığı gibi, aynı merhametsizlikle kullanılıyor, çağrılmasına yardım ettiği yaratığı incelerken ölüyor. Ne kadar garip, iç karartıcı bir yaşam.

Johannes Tearfly ölmüştü. Bellis bundan etkilenmesine şaşırdı. Gerçekten acı duyuyor, adamın ölmesine gerçekten üzülüyordu. Onu anımsadığında boğazına bir yumruk oturuyordu sanki. Ölüm biçimi akla sığacak gibi değildi –çok korkunç olmalıydı, çok karanlık ve soğuk, çok klostrofobik, yerin çok altında. İnişe hazırlanırken onu gördüğünü anımsadı, heyecan ve merak içindeydi. Çok etkileyici bir durumdu, bir korkak için.

Şekel ölmüştü.

Bunu bilmek onu perişan ediyordu.

İsyanı izleyen günlerde, bacakları yürüyecek gücü bulduğunda, rastgele ve uyuşuk bir halde savaş alanlarını dolaşmıştı.

Savaş görüntülerinin arasında ayaklarını sürüyerek dolaşmasını, cesetlerin yanından geçip kanlı ayakkabılarıyla arkasında izler bırakmasını engelleyecek hiçbir şey yoktu.

Harabeye dönmüş *Yalpa*'nın yanındaki trol teknelerinin birinde, kanlı kaldırım taşlarının üzerine eğilen tahta bir ardiyenin gölgesinde Tanner Sack ile karşılaştı. Adam bir duvarın kenarında iki

büklüm olmuştu. Yanında Tekraryapım kadın Angevine da vardı, gözyaşları, yüzündeki kirde izler bırakıyordu.

Bellis o zaman anlamış, ama Tanner'ın acısı karşısında irkilmiş, eliyle ağzını kapatıp koşarak uzaklaşmaktan kendini alıkoyamamıştı. Tahmin ettiği gibi, adamın kucağında duran Şekel'in cesediydi. İç organları boşaltılmıştı. Şaşkın, kendi durumu karşısında donakalmış bir görünümü vardı.

Onunla ilgili anılarını kafasından atamıyordu. Bundan nefret ediyordu. Üzüntüden nefret ediyordu. Mutsuzluktan, onun öldüğünü düşünürken hissettiği *şaşkınlıktan* nefret ediyordu. Bellis o oğlanı çok sevmişti.

En çok da suçluluk duygusundan nefret ediyordu. Baştan aşağı suçluydu. Şekel'i kullanmıştı. Kötü bir niyeti olmadan, ama yine de kullanmıştı. Yeni bir nefret duygusuyla, eğer kendi yaptıkları olmasaydı, Şekel'in hâlâ hayatta olacağının farkına vardı. Kitabı ondan alıp kullanmamış olsaydı, lanet şeyi kaldırıp atmış olsaydı.

Aum ölmüştü, Johannes ölmüştü, Şekel ölmüştü.

(*Silas Fennec yaşıyordu.*)

Epey sonra, Carrianne'i evinin etrafındaki sokaklarda amaçsızca dolaşırken buldu. Kapısını kilitleyip, gece boyunca saklanmış ve ortaya çıktığında da, artık olmayan bir ilçenin vatandaşı olduğunu görmüştü.

Brucolac'ın denetimi eline geçirmeye çalışmış olacağına ve yakalandığına inanamıyordu. Aklı bir çocuk gibi karışmış, anlayamadığı olayları izliyordu.

Bellis, ona, *Muhteşem Doğu*'nun alt katında yaptığı ve gördüğü şeyleri anlatamadı. Bütün söylediği Şekel'in ölmüş olduğuydu.

Birlikte, Sevgililer'in konuşmasını dinlemeye gittiler.

İsyan çıkalı iki gün olmuştu ve Zarganadenizi'nin liderleri, *Muhteşem Doğu*'nun güvertesinde genel bir toplantı düzenlemişti. Carrianne önce gitmek istemedi. Brucolac'e yapılanları duymuştu

ve onu böyle görmek istemiyordu. Hak etmediği bir zorbalıktı bu. Ne yapmış olursa olsun, diye ısrar ediyordu, bunu hak etmiyordu.

Ama Bellis'in onu ikna etmesi zor olmadı. Carrianne'in gelmesi -konuşulanları dinlemesi- gerekiyordu. Sevgililer neyin tehlikede olduğunu biliyordu, Sevgililer şehirlerinde ne olduğunu biliyordu. Tekrar denetimi ele geçirme çabalarıydı bu.

Ön güverte çok kalabalıktı: Sıra sıra dizili kadınlar ve erkekler, yara bere içinde, hepsi yorgun ve asık suratlı, bekliyorlar.

Tepelerinde, üzerine güneş vuran Brucolac, cılız bir sesle bir şeyler söylüyor, inliyordu. Derisi kavrularak kabuk tutmuş, bir harita gibi leke leke olmuştu.

Onu o halde görünce, Carrianne'in midesi bulandı, üzüntüyle başını diğer tarafa çevirdi ve Bellis'e oradan gitmek istediğini söyledi. Ama bir dakika sonra gözü yine adama kaydı. Bu salyaları sızan ve geviş getirip duran iltihaplı, sıska görüntünün Brucolac olduğunu aklı almıyordu. Abuk sabuk konuşan bu kabuğa ancak acıyarak bakabiliyordu.

Sevgililer, yanlarında Uther Doul ile birlikte bir platformun üzerinden halka seslendi. Çok kaygılı ve son derece yorgun görünüyorlardı ve toplanan halk onlara tuhaf bir saygı ve meydan okumayla bakıyordu.

Hadi bakalım, diyorlardı bu bakışlarla. *Anlatın. Bizi yeniden inandırın. Olanlara değdiğini söyleyin.*

Onlar da etkileyici bir iş çıkardı. Bellis dinledi, etraftaki sert havanın giderek yumuşamasını izledi.

Sevgililer akıllıydı. Süslü sözler ya da güç ve kahramanlık iddiaları ya da saldırgan hainleri nasıl defettikleriyle başlamadılar.

"Ölenlerin çoğu," diye başladı Sevgili. "*savaşçılarımızın öldürdüklerinin* çoğu... sadık vatandaşlardı. Şehir için doğru olduğuna inandıkları şeyi yapan, iyi insanlardı." Erkek Sevgili, yaşanan trajediye saygılı ve onu önemsediğini belli eden konuşmasını sürdürdü.

Sırayla konuşuyor, orada toplananlara cesaretlerini kaybetmemeleri için yalvarıyorlardı. "Çok yaklaştık," dedi kadın Sevgili ve heyecanı sesinden okunuyordu. "Daha önce hiç düşünemeyeceğimiz

güçlere çok yaklaştık. Armada'yı gücünü olasılıktan alan, her şeyi –aynı anda çelişen şeyleri de– yapabilecek bir dinamo yapmaya çok yaklaştık.

"İsyan bir yol değil," dedi Sevgili. "Eğer bu projeye hepimiz sahip çıkmazsak, ilerleyemeyiz." *Bizi buraya siz getirdiniz,* dedi kalabalığa. *Bu sizin eseriniz, büyük bir eser.*

Bölünmenin zamanı değil, diyordu Sevgililer, birlik, amaçta birlik demekti ve zamanın amacı da Yara'yı bulmaktı.

Karşılığı olacaktı. Olağanüstü, her şeye değecek bir sonuç olacaktı.

Birbirini tamamlayarak sürdürdükleri söylevleri gitgide güçlendi. Ölülere düzülen methiyelerden, kalabalığın çocuklarına seslenmeye kadar geldiler; büyük bir ustalıkla Yara'dan elde edilecek olasılıkların yaşamlarını ve şehirlerini nasıl değiştireceğini anlattılar.

Güzel bir konuşmaydı, içten ve duyarlı. Sevgililer'in Yara tutkusu etkileyiciydi. Konuşma bittiğinde kalabalığın saygısı, kontrollü de olsa, belirgin ve kesindi. Moralleri birazcık düzelmişti. Sevgililer biraz zaman kazanmışlardı –konu daha kapanmamıştı.

Bütün yapmaları gereken, muhaliflerin konuşmasına izin vermek, diye düşündü Bellis. *Yara'dan çok uzakta olamayız. Eğer haklılarsa, eğer varsa, yakında orada olmamız gerekir.*

Sevgililer'in biraz arkasında duran Uther Doul'la göz göze geldiler. İlk kez, isyan akşamı ne yaptığını, neyi tehlikeye attığını fark etti Bellis. Adamın odasına girmiş ve yabancı bir nesneyi çalarak onu saldırganların eline vermişti. Korkmaktan, şu anda bunu düşünemeyecek kadar yorgun düşmüştü.

Konuşma bitip kalabalık dağıldığında, Doul güverteyi geçerek Bellis'e yaklaştı ve herhangi bir kızgınlık ya da dostluk göstermeden yanında durdu.

"Ne oldu?" dedi yumuşak bir sesle. "Odama giren sendin. Onu aldın. Hücrede parçalarını buldum. Kâhin yüzgeci buldum, çürüyordu. Onu yaktım. Demek ki istedikleri o değildi?"

Bellis başını salladı.

"Geldiler, ama," dedi, "onun için değil. Ben de öyle sanmıştım, bu yüzden... Kapın için özür dilerim. Onlardan kurtulmaya çalışıyordum. Kendilerinden alınan şeyi bulunca gideceklerini söylüyorlardı. Ama istedikleri bu değildi. Onlar... Fennec..."

Doul başını salladı.

"Yaşıyor," diye fısıldadı Bellis, bunun hâlâ doğru olup olmadığını merak etti.

Doul'un gözlerinde bir parıltı yanıp söndü.

Bellis bekliyordu. Yorgun bir huzursuzlukla adamın ne yapacağını merak ediyordu. Onu birçok şekilde cezalandırabilirdi. Armada onun yüzünden su iblisi heykelini kaybetmişti, boşu boşuna. Gereksizce. Yoksa adamda, eski yakınlıklarının bir hatırı mı vardı?

Ama davranışında, kabullenme dışında hiçbir şey sezilmiyordu ve sonunda başını sallayarak, kendisinden uzaklaşıp güvertenin diğer tarafına yürüdüğünde, Bellis hiç şaşırmamıştı. İçi boşalmış gibi oldu, adamı izledi. *Sevgililer ne diyor?* diye düşündü. Sevgililer'in kâhin yüzgeçten bu kadar kolay vazgeçmelerini aklı almıyordu. *Umursamıyorlar mı?*

Biliyorlar mı acaba? diye aklına geldi birden. *Eğer kaybolduğunu biliyorlarsa bile, onu benim aldığımı biliyorlar mı?*

O gece Tanner Sack kapısına geldi. Çok şaşırdı.

Adam kapı eşiğinde durmuş, ona bakıyor, kan çanağına dönmüş gözleri ve iyice solgun yüzüyle bir esrarkeşe benziyordu. Sessizce, birkaç saniye tiksintiyle baktı sonra Bellis'e bir tomar kâğıt uzattı.

"Al bunları," dedi. Şekel'in heyecanlı el yazısını tanıdığı, tekrar tekrar kullanılmış kâğıt parçalarıydı bunlar. Bulduğu, gördüğü ve anımsamak istediği, karşılaştıracağı ve yutarcasına taradığı masal kitaplarında arayacağı sözcüklerin listeleriydi.

"Oğlana okumayı sen öğrettin," dedi Tanner, "çok da seviyordu." Bakışlarını Bellis'ten ayırmadı, yüzü ifadesizdi. "Bazılarını almak istersin belki, oğlandan bir anı olarak."

Bellis ne yapacağını şaşırmış ve utanmıştı. Onun tarzı değildi bu. Ölülerin ardından böyle duygusal, iç karartıcı anılar toplamak ona göre değildi. Anne ve babası öldüğünde bile yapmamıştı, doğru

dürüst tanımadığı bu çocuk için hiç yapamazdı, ölümü karşısında ne kadar üzülmüş olursa olsun.

Kâğıtları neredeyse geri çeviriyordu. Onları hak etmediğini söyleyeceği bir ikiyüzlülük yapmak üzereydi –*sanki bu kâğıtları hak edebilecek biri varmış gibi*– ama iki şey onu engelledi.

Biri suçluluktu. *Kaçma, korkak,* diye düşündü. Bundan kaçmasına izin veremezdi. Söz konusu olan ölüm konusundaki kişisel yaklaşımım değil, dedi kendi kendine –bunu kullanarak onları reddetmesi ne kadar uygun düşerdi ama. Suçluluğun yanında, ayrıca Tanner'a duyduğu saygı da vardı.

Adam duruyor, kendisi için çok değerli olan bu şeyleri, çok acı çekmesine neden olmuş birine uzatıyordu. Kâğıtları ona uzatıyordu çünkü iyi bir insandı ve Bellis'in de Şekel'i kaybettiğini düşünmüştü.

Utanç içinde kâğıtları aldı ve adama teşekkür etti.

"Bir şey daha var," dedi Tanner. "Yarın gömülecek." Gömülmek sözcüğünü söylerken sesi çok kısa bir an titredi. "Croom Parkı'na."

"Nasıl..?" dedi Bellis, şaşırmıştı. Armadalılar ölülerini denize gömüyordu. Tanner bir el hareketiyle soruyu geçiştirdi.

"Şek... aslında bir deniz yaratığı değildi," dedi dikkatle. "Her şeyden çok, bir şehir çocuğuydu o ve sanırım bazı gelenekler var, bunları unuttuğumu sanıyordum... Nerede yattığını bilmek istiyorum. Bunu yapamayacağımı söylediklerinde, ben de, hele bir durdurmaya kalkın," dedim.

"Tanner Sack," dedi adam arkasını dönüp giderken. "Neden Croom Parkı?"

"Sen bir kez sözünü etmişsin," dedi. "O da gidip gördü ve çok sevdi orayı. Sanırım ona Kötüorman'ı anımsatıyordu."

Adam gittikten sonra Bellis ağlamaya başladı, kendini tutamamıştı. Kendi kendine bunun son kez olduğunu söyleyip durdu.

Kısa bir tören oldu, acemice ve hüzünlü. Farklı inançları kapsayan törende, Yeni Crobuzon ve Armada tanrılarına dua edilerek oğlanın ruhuna sahip çıkmaları istendi.

Hiç kimse oğlanın, hangi tanrıya inandığını, eğer bir inancı olduysa tabii, bilmiyordu.

Bellis, parkın başka bir yerindeki renkli tarhlardan çaldığı çiçeklerle gelmişti.

Şehrin doğu-kuzeydoğu yönündeki yolculuğu sürüyor, deniz şeytanı yavaşladıkça, onun da hızı kesiliyordu. Yaratığın yarasının ne kadar ciddi olduğunu bilen yoktu. Bir başka grubu daha aşağıya göndermeyi göze alamazlardı.

Savaş ertesi, özellikle Şekel'in cenaze törenini izleyen günlerde, Bellis dikkatini hiçbir şeye veremez olmuştu. Zamanının çoğunu, kendisi kadar durgunlaşmış ve şehrin nereye gittiğini bile tartışmayan Carrianne ile geçiriyordu. Kafaya yolculuğu takmak ve vardıklarında neler olacağını düşünmek zor geliyordu.

Eğer Zarganadenizi'ndeki bilim adamları haklıysa, şehir yaklaşıyordu. Belki iki hafta, belki de bir, diye fısıltılar dolaşıyordu. Birkaç gün sonra Armada, bu boş denizdeki yarığa ulaşacak, gizli makineler ve gizemli yöntemler işe koşulacak ve Yara'nın etrafında kaynaşan olasılıklar ortaya çıkarılacaktı.

Havadaki beklenti ve korku sezilebiliyordu.

Bellis sabah gözlerini açtığında, bazen, sanki etrafına anlamadığı güçler sıralanmış gibi, havanın diken diken olduğunu hissediyordu. Garip söylentiler yayılmaya başladı.

Önceleri, Sen-Ve-Senin'de geç saatlerde kâğıt oynayan hilebazlar ve kumarbazlar söz konusuydu. Ellerin açılır açılmaz değiştiği, kâğıtlardaki renkli kostümlerin çiçek dürbünleri gibi ışıldayıp, çok kısa bir an görüldüğü ve dağıtıldıktan *sonra* yepyeni bir şekilde donup kaldıkları anlatılıyordu.

Davetsiz ruhlarla ilgili hikâyeler türemişti. Şehirde görünmeden dolaşan, eşyaların yerini değiştiren hortlaklar ya da cinler. Yere bırakılan nesneler birkaç santim ötede bulunuyordu, aslında bırakılabileceği ama bırakılmadığı şekilde. Düşürülen şeyler kırılıyor ve sonra kırılmamış ve belki de düşürülmemiş ama bir kenarda bekliyor oluyordu.

Yara, diye düşündü Bellis donuk bir merakla. *Sızdırıyor.*

Deniz ve gökyüzü birden tehlikeli bir hal aldı. Kapkara yağmur bulutları belirdi ve sonra yine birden kayboldular, şehre dokunma-

dan, geçip gittiler. Deniz şeytanı Arınada'yı dalgaların birden çırpınıp kabardığı yerlerden geçirerek, iki tarafta da suların sakinleştiği, sınırları belirli bir bölgeye getirdi.

Tanner artık yüzmüyor, yalnızca her gün suya batıp çıkıyordu. Uzun süre suda kalmaktan korkuyordu artık. Suyun altından gelen sesler ve ışık, şehrin üzerindekilerin bile duyabileceği ve görebileceği kadar güçlüydü –görünmez şeylerden çıkıyordu bunlar.

Bazen Arınada'nın yanından yarı akıllı ot tomarları geçiyor, bazen dalgaların arasında başka şekiller beliriyordu, devinen ve kolayca anlaşılmayan, aynı anda hem organik, hem gelişigüzel hem de sonradan yapım görünen şeyler.

Brucolac hâlâ debeleniyor, ölmüyordu. Altındaki güverte onun salgılarıyla lekelenmişti.

Bellis, *Muhteşem Doğu*'nun güverte ve koridorlarında dolaşırken, kulağına, şehrin sakinliği içinde hafif ve gizemli bir ses geldi. Nereden geldiğini anlamak zordu, sık sık kayboluyor, rastgele anlarda ve yerlerde ortaya çıkıyordu. İyice kulak verdi ve bölük pörçük bir şeyler duydu. Çirkin ve esrarengiz bir sesti: Yarım tonlardan ve minör akorlardan, değişen ritimlerden örülü bir ağ. Parmakla çalınan yaylı sesleriyle dokunmuş bir ağıt. İkinci gece onu yine duydu, Uther Doul'un odasından geldiğinden emindi.

Deniz şeytanı ağır ağır ilerledikçe, denizdeki enkaz ve garip akıntılar, Arınada'daki olaylar daha sık ve daha şiddetli biçimde yaşanmaya başlamıştı. İsyanı izleyen beşinci sabah, şehrin üç kilometre uzağında bir şeyin suya batıp çıktığını gördüğünde, kimse şaşırmadı. Ama teleskoplar buraya çevrilince, avaz avaz, heyecanla her kafadan bir ses çıkmaya başladı. *Muhteşem Doğu*'nun gözcüleri herkesi dikkat etmesi için uyardı ve deliler gibi odadan odaya koşarak Sevgililer'i aramaya başladı.

Haber akıl almaz bir süratle her ilçeye yayıldı ve Jhour'un arka küpeştesinde büyük bir kalabalık toplandı. Küçük bir hava gemisi, ürkünç akıntıların üzerinden, şehrin gitgide daha yakınında çalkalanmaya başlayan o noktaya doğru gidiyordu. Kalabalık gözlerini

oraya dikmiş, teleskoplarını paylaşıyor, görüntü ortaya çıktıkça, heyecan içinde hızlı hızlı bir şeyler söylüyorlardı.

Tahtadan ve sarı brandadan yapılmış uyduruk bir sala tutunmuş, bitkin bir halde evine bakan Hedrigall'i, kaktüs adamı, kaçağı görmüşlerdi.

"Buraya getirin onu!" "Ne halt ettin sen?" "Nereye *gittin*, Hed? *Neredeydin*?" "Onu hemen *buraya* getirin!"

Onu almaya giden hava gemisinin *Muhteşem Doğu*'ya döndüğü anlaşılır anlaşılmaz, kızgın bağrışlar yükselmişti. Halk akın akın, bulundukları tekneden fırlayıp geçişe kapalı sokakları geçerek hava gemisinin önünü kesmeye çalıştı. Kalabalıklar birbiriyle çarpışıyordu.

Bellis olan biteni penceresinden izliyor, kötü bir önseziyle kalbi deli gibi atıyordu. Kaptan gemisine giden kalabalığa karıştı, tam anlamadığı nedenler onu bunu yapmaya zorluyordu. Hava gemisi daha içindekilerin inebileceği kadar alçalmadan, o ön güverteye ulaşmıştı. Kalabalık bir grup sadık vatandaş Uther Doul ve Sevgililer'in etrafını sarmış, bekliyordu.

Bellis, gitgide büyüyen ve geri gelen adamı görmek için muhafızları itip kakan kalabalığa katıldı.

"Hedrigall!" diye bağırıyorlardı. "Ne halt yedin?"

Adam zayıf ve bitkin bir halde inerken etraftan uğultular yükseliyordu ama silahlı adamlar hemen etrafını sardı. Küçük grup, başlarında Doul ve Sevgililer, aşağı güvertelere inen kapılara yaklaşıyordu.

"*Anlat bakalım!*" Bağırtılar kesilmiyor, gittikçe çirkinleşiyordu. "Bizden biri o, bize geri verin." Muhafızlar tedirgin olmuş, Armadalılar onları sıkıştırmaya başlayınca silahlarını çekmişlerdi. Bellis kalabalığın önünde Angevine ve Tanner Sack'i gördü.

Hedrigall'in kafası görünüyordu, eğilmiş ve güneşten yanmış, dikenleri kurumuş, kopmuştu. Etrafına toplananlara, bağırıp ona uzanmaya çalışanlara baktı, sonra başını geri çekti ve haykırmaya başladı.

"*Nasılsınız hepiniz?*" diye avaz avaz bağırdı. "*Ölüsünüz siz, her birinizin öldüğünü gördüm...*"

Şaşkınlıkla, önce bir sessizlik oldu, sonra yine bağrışmalar duyuldu. Kalabalık yine itişip kakışmaya başladı. Muhafızlar hepsini geriye itti. Kalabalık sessizleşti ama hâlâ ürkütücü bir görünümleri vardı. Bellis, Uther Doul'un Sevgililer'i bir kenara çekerek onlara bir şeyler fısıldadığını, sonra kapıyı gösterdiğini gördü. Erkek Sevgili başını salladı ve ellerini uzatarak öne çıktı.

"Armadalılar," diye bağırarak konuşmaya başladı, "Tanrı aşkına, *bekleyin*." Gerçekten sinirlenmişti. Arkasında duran Hedrigall, yine, ateşten sayıklar gibi bağırmaya başladı, *Ölüsünüz, hepiniz ölüsünüz* ve apar topar kapıya götürüldü, bu arada dikenleri derilerine battıkça muhafızlar söylenip durdular. "Hiçbirimiz burada neler olduğunu bilmiyor," dedi Sevgili. "Ama şuna bir *bakın*, Tanrı aşkına, enkaz halinde, hasta. Onu aşağıya, kendi kamaramıza götürüyoruz, her şeyden uzak kalıp dinlenmesi ve iyileşmesi için."

Öfkeden titreyerek geri döndü, muhafızların kollarına yığılan Hedrigall'e doğru yürüdü ve Doul sert bakışlarıyla çabucak kalabalığı taradı.

"Doğru değil," diye bağırdı birisi aniden, öne doğru gelmeye çalıştı. Tanner Sack'di bu. "Hed!" diye seslendi. "Benim dostum o ve kim bilir ona ne yapacaksınız."

Etraftan ona katılan sesler geldi ama kalabalığın coşkusu giderek azalıyordu ve birkaç küfür duyulsa da, hiç kimse gidip Hedrigall ya da Sevgililer'in önünü kesmeye kalkmadı. Çok fazla belirsizlik vardı.

Bellis, kalabalığın içinde, Uther Doul'un onu bulduğunu ve izlediğini fark etti.

"*Doğru* değil," diye yineledi Tanner, grup kapıdan girip muhafızlar arkalarına geçerken, hiddetten damarları yerinden fırlamıştı. Uther Doul hâlâ bakışlarını çekmemişti. Bellis adamın bakışlarından rahatsız olmuş, ona bakmaktan da kendini alamamıştı. "Benim *dostum* o," diyordu Tanner. "Benim *hakkım* bu, *ne diyeceğini duymak benim hakkım...*"

Konuşmasına devam ederken, tam o anda, olağanüstü bir şey oldu.

Bellis hâlâ Doul'la göz gözeydi ve Tanner, Hedrigall'in söyleyeceklerini dinlemeye hakkı olduğunu iddia ederken, Doul'un gözleri kasıldı ve neredeyse cinsel bir yoğunlukla kocaman açıldı. Adamın başının bir davet ya da bir uzlaşma ima ediyor gibi, bir milim kadar eğilişini izledi.

Doul, kendi grubu koridora girip kendisi de geri geri onlara doğru yürürken bile Bellis'e bakıyor, dikkatini ondan ayırmıyordu, gözden kaybolurken kaşlarını davetkâr bir tavırla hafifçe kaldırmıştı.

Aman Tanrım.

Bellis karın boşluğuna bir yumruk yemiş gibi hissediyordu.

Üzerinden âdeta koca bir dalga geçmişti: Geride ise şaşkınlıkla karışık bir minnet duygusu ile içinde sıkıştığı, donakaldığı, oradan oraya sürüklendiği ve sömürüldüğü, kullanıldığı, desteklendiği ve ihanete uğradığı olayların katmanlar, katmanlar ve *katmanlar* halindeki tortuları kaldı.

Aslında hâlâ etrafında olan biteni, yapılanları, neyin planlanmış, neyin rastgele olduğunu anlamış değildi.

Ama bildiği bazı şeyler de vardı, birdenbire, kolayca olmuştu.

Kendi yeri. Onu şu anda, buraya getirmek, duyduklarını duyması için ne çok plan yapılmış, ne çok çaba harcanmıştı. Her şey, burada ve şimdi bir araya geliyor, her şey birleşiyor ve netleşiyordu.

Şaşkınlık ve korku içinde ve aşağılanmış bir halde ve kendini kukla gibi oynatılmış hisseden Bellis, bütün kızgınlığına rağmen başıyla bir selam verdi ve hazırlandı, yapacağı ve istediği değişimi yaratacak tek bir işi kaldığını biliyordu, alacağım diye kendini hırpalamadan, bu işi yapacağını biliyordu.

"Tanner," diye seslendi, öfkeyle küfredip duran, önünde durup, aşırı tepki gösterdiğini, Sevgililer'in ne yaptığını bildiklerini söyleyen kalabalığa karşı bağırıp çağıran adama.

Tanner durdu ve suratında öfkeyle karışık bir şaşkınlık belirdi. Bellis adamı eliyle yanına çağırdı.

"Tanner," dedi yalnızca onun duyabileceği bir sesle. "Sana katılıyorum, Tanner," diye fısıldadı. "Bence, aşağıda, Sevgililer'in kamarasında, Hedrigall'in ne söyleyeceğini duymaya hakkın var.

"Gel benimle."

Muhteşem Doğu'nun boş koridorlarında bir yol bulmak zor olmadı. Sevgililer'in bölümüne, teknenin alt katlarına gitmek isteyenlerin geçebileceği noktalara sadık muhafızlar yerleştirilmişti. Ama yalnızca bu koridorlara ve Bellis ile Tanner buraya gitmiyordu.

Bellis, adamı, kendisini haftalarca buraya sürükleyen, ancak sapkınlık diye isimlendireceği bağımlılığın sonucunda öğrendiği diğer geçitlerden aşağı indirdi.

Malzeme odalarını, makineleri ve cephanelikleri geçtiler. Hızlı hızlı ama saklanmadan, izinleri varmış gibi yürüyerek, Bellis, Tanner'ı iyice aşağılara, loş bir bölgeye götürdü.

Farkında olmadan, Tanner'ı çalkalanıp duran, vızıldayarak kıvılcımlar saçan ve deniz şeytanını yürüten kayasütü makinelerine giden yolun yakınına getirmişti.

Sonunda, karanlık ve dar, duvarlarını eski duvar kâğıtları, heliotipler ve gravürler yerine damarlar gibi karmaşık bir şekilde birbirine geçen boruların kapladığı bir geçide geldiklerinde, Bellis, Tanner Sack'e döndü ve içeri girmesini işaret etti. Daracık bölmede durup başını adama çevirdi ve parmağını kaldırarak ona sessiz olmasını söyledi.

Bir an hiç kımıldamadan beklediler, Tanner etrafına, Bellis'in gözlerini diktiği tavana ve Bellis'e bakıyordu.

Nihayet açılıp kapanan bir kapı sesi duyuldu, ses o kadar yüksek ve netti ki, Tanner birden kaskatı kesildi. Bellis yukarıdaki odayı hiç görmemişti ama yankılarını iyi biliyordu. Sandalyelerin, masaların ve bir yatağın nerede olduklarını biliyordu. Gözleriyle yukarıdaki dört çift ayak sesini izledi; hafif, ağır, daha ağır, heybetli ve yavaş; sanki tavan-zeminden Sevgili, Sevgili, Doul ve Hedrigall'i görebiliyordu.

Tanner da onun gibi yaparken, gözleri kocaman açıldı. Bellis ve o, yukarıdaki bedenleri izleyebiliyordu. Biri kapının yanında, ikisi yatağın yanına geldi, şimdi sandalyelere oturuyorlar, dördüncüsü, büyük adam, kaktüslerin yorulunca ya da uykuda yaptıkları gibi bacaklarını birbirine sarıyor, tahtaya verdiği ağırlık fark ediliyor.

"Söyle bakalım," dedi Uther Doul, sesi şaşırtıcı derecede net duyuluyordu.

"Anlat bakalım, Hedrigall." Sert konuşuyordu. "Bize neden kaçtığını anlat. Sonra nasıl tekrar buraya düştüğünü."

"*Tanrım*," dedi Hedrigall, bitkinliği ve perişanlığı sesinden anlaşılıyordu. Kendi sesine hiç benzemiyordu. Tanner olup bitene inanamıyor, kafasını sallayıp duruyordu.

"Tanrım, güzel Tanrım, yine başlamasın, ne olur." Hedrigall ağlayacak gibiydi. "Seni anlamıyorum. Armada'dan hiç kaçmadım ben. Kaçmam da. *Sizler* de kimsiniz?" diye birden bağırmaya başladı. "*Nesiniz* siz? *Cehennemde* miyim ben? *Öldüğünüzü gördüm*..."

"Ona ne olmuş?" diye fısıldadı Tanner, dehşet içindeydi.

"Zırvalıyorsun, Hedrigall, seni uğursuz pislik," diye çıkıştı Sevgili. "Bana bak, köpek. Korktun, değil mi? Çok korktun ve gizlice *Azamet*'i onarıp kaçtın. Şimdi, söyle bakalım, nereye gittin ve nasıl geri döndün?"

"Ben asla Armada'ya ihanet etmedim," diye bağırdı Hedrigall, "ve asla da etmem. Tanrı aşkına, ne yapıyorum ben... Ölü bir adamla tartışıyorum! Nasıl burada olabilirsin? Kimsin sen? Hepinizin öldüğünü gördüm." Acıdan ya da şoktan delirmiş gibiydi.

"Ne zaman oldu bu, Hedrigall?" Doul'un sesiydi, konuşması kesik kesik ve ürkütücüydü. "Hem nerede oldu? Nerede öldük?"

Hedrigall yanıtı fısıldadı ve sesindeki bir şey, bunu bekliyor da olsa Bellis'i ürpertti ve yanıtı duyunca başını salladı.

"*Yara*"da.

Onu yatıştırdıktan sonra, Uther Doul ve Sevgililer, ondan uzaklaşarak sessizce tartışmaya başladı.

"...deli..." dedi Sevgili, duyulması güç bir sesle. "Ya deli... tuhaf..."

"Öğrenmemiz gerek." Doul'un sesiydi. "Eğer deli değilse, tehlikeli bir yalancı."

"Bunun bir anlamı yok ki," dedi Sevgili öfkeyle. "Kime yalan söylüyor? Neden?"

"Ya yalancı ya da..." dedi Sevgili.

Bellis ve Tanner kadının sessizce bir şey daha söyleyip söylemediğini ya da lafını tamamlayıp tamamlamadığını bilemediler.

"Nasıl oldu?"

"Bir aydır, bir aydan fazladır Gizli Okyanus'taydık."

Dakikalar geçmişti. Hedrigall uzun bir süre sessiz kalmış, bu arada Sevgililer ne yapacaklarını tartışmış, çok alçak sesle konuştukları için Bellis ve Tanner söylenenleri duyamamıştı. Hedrigall sonunda, birdenbire ve kendiliğinden lafa başladı, sesi alçak ve tekdüze, sanki uyuşmuşçasına ruhsuzdu.

Sevgililer ve Uther Doul bekledi.

Hedrigall sanki kendisinden bekleneni biliyormuş gibi konuşuyordu.

Uzun bir süre konuştu, lafını kesen olmadı. Samimi olmayan bir incelikle, eğitimli bir masalcının etkili diliyle konuşuyordu ama özenli tekdüzeliğinde bir tereddüt, düşünüldüğünde korkutucu olan bir sarsıntının vurgusu vardı.

Hedrigall konuşurken kekeledi, ara ara birden durdu, sesi titredi ama uzun bir süre konuştu. Dinleyicileri –onunla aynı odada bulunanlar ve aşağıdakiler– hiç ses çıkarmadan dikkatle onu dinledi.

"Bir aydan fazladır Gizli Okyanus'taydık."

46

"Bir aydan fazladır Gizli Okyanus'taydık ve deniz karışmıştı. Rotamızı belirleyemiyor, kuzeyi bir türlü pusulaların üst tarafında tutamıyor, yolumuzu bulamıyorduk. Her gün *Azamet*'in tepesinden bakıp Yara'nın izini, Yarılmış Toprak'ı, ne olursa olsun, bir şeyler arıyordum. Hiçbir şey yoktu.

"Yola devam ettiniz.

"İnat ettiniz, bizi galeyana getirdiniz. Yara'ya vardığımızda ne yapacağımızı söylediniz. Bize vereceği güçlerden ve yapabileceklerimizden söz ettiniz. Hepimizin bu güçleri kazanacağını söylediniz.

"Karşı çıkanlar olmadı değil. Yola devam ettikçe, halk daha çok korkmaya başladı. Brucolac'ın isyan çıkarmada haklı olabileceğini fısıldaşıyorlardı. Belki de şehrin daha önceki halinde kötü olan bir şey yoktu.

"Size geldiler... Size geldik ve geri dönmenizi rica ettik. Bizim durumdan memnun olduğumuzu söyledik. Bunu yapmaya gerek olmadığını, şu ana kadar zaten çok şeyin ters gittiğini ve başımıza daha kötüsünün geleceğinden korktuğumuzu. Bazılarımız korkunç düşler görmeye başlamıştı. Şehir çok... gergindi. Tüyleri dimdik olmuş bir kedi gibiydi.

"Bizi geri döndürmenizi istedik. Çok gecikmeden. Korkuyorduk.

"Nasıl yaptığınızı bilmiyorum, ama bizi, tam gerektiği kadar... Mutlu ya da razı ettiniz... diyemem. Uysallaştırdınız ve biz de bekledik, ne kadar korksak bile, yola devam etmenize izin verdik.

"Bir hafta daha sürseydi, kimse buna dayanamazdı. Sanırım geri dönmüş olurduk ve sizler de *ölmemiş* olurdunuz.

"Ama böyle olmadı, değil mi? Çok geçti.

"Sabah saat altıda, Et Çeyreği, dokuzuncu Playdi'de, *Azamet*'in pilot kabininden altmış kilometre ötede, ufuk çizgisinde, bir şey gördüm. Havada bir karışıklık, çok hafif ve çok ürkünç. Bir şey daha vardı.

"Ufuk çok yakındaydı.

"Bir saat ve sekiz kilometre sonra, kesinlikle bir şeye yaklaştığımızı biliyordum. Ufuk hâlâ çok yakındı ve gitgide yaklaşıyordu.

"Aşağıya haberler gönderdim. Hazırlandıklarını görebiliyordum. Yukarıdan baktığımda birbirine yapışık, her renk ve şekildeki gemileri görebiliyordum. Tayfaların şehrin kenarlarına vinçler yerleştirdiğini ve makineleri ve Tanrı bilir başka neleri ateşlediğini görebiliyordum. Öğrendikleri bütün bilgileri kullanıma hazır hale getiriyorlardı. Küçük hava gemileri şehrin bir kenarından diğerine akıp duruyordu. Çok altımdaydılar.

"Gökyüzü ile denizin birleştiği yeri izliyordum. Çok uzun bir süre buna inanamadım, yanılmış olacağımı ve her an doğrusunu görüp ne olduğunu anlayacağımı düşündüm ama bu olmadı. Sonunda gördüğümü inkâr edemez hale geldim.

"Ufuk yalnızca otuz kilometre ötedeydi. Onu çok açık görebiliyordum, denizin yüzünde yaptığı girinti çıkıntıları. Yara'yı.

"Bir tanrı görmek gibi bir şeydi.

"Bize onu tarif ederken söylediklerinizi bir hiçmiş.

"Hayaletkafalar'ın kırıp açtığı, gerçeklikteki kocaman bir yara, demiştiniz, olasılıklar denilebilecek kat kat tabakalarla kalınlaşmıştı. Gerçeklikteki kocaman bir yara, demiştiniz ve bir... şiir gibi anlatıyordunuz.

"Hayaletkafalar bu kıtaya ayak bastıklarında oluşan basınç dünyayı çatlattı, tam Bas-Lag'den geçen bir yarık açtı. Bir bölünme. Dünyanın çevresinde üç bin kilometreden fazla uzanan, karayı parçalayan bir kesik.

"Yara bu. Bu çatlak. Olmamış ve olmayan ama olabilecek durumlarla kaynıyor.

"Birkaç kilometre uzağındaydık yalnızca.

"Denizde bir çatlaktı.

"Yamuktu, biz yaklaşırken yana yatıyor, bu yüzden ufuk eğilmiş görünüyordu. Düzensiz olduğunu, kesilerek değil, *çatlayarak* açıldığını, o tarafa bu tarafa çıkıntılar yaptığı ve bazı yerlerde bu çıkıntılar kendi üzerine döndüğü için kenarların ardını görebiliyordum. Yarığın kenarlarını görebiliyordum. Dimdiktiler.

"Okyanus çalkantılıydı, kuvvetli bir akıntı, rüzgâr güneye doğru esiyor olsa bile, kuzeye gidiyordu. Bütün dalgalar şehre vuruyor, onu ileri götürüyordu ve Yara'nın kenarına vardıkları yerde bir duvar vardı, apaçık bir duvar. Su dimdik bir açıyla aşağıya iniyordu, dümdüz ve kesilmiş cam kadar kusursuz. Sonrası...

"Boş hava.

"Uçurum.

"Çok, çok ötesinde, kilometrelerce, neredeyse iki yüz kilometre ötesinde, ancak bu dipsiz uçurumun diğer tarafından görülebilen bir tanesi daha vardı. Uzaktan puslu görünüyordu. Çatlağın karşısı.

"Aralarında, her tür gücün hâlâ fışkırdığını hissedebildiğim o boşluk. Hepsinin içinden fırladığı lanet açıklık. Yara.

"Şehirde neler olduğunu düşünemiyordum. Onu görebiliyor olmalıydılar. Korkmuşlar mıydı? Heyecanlanmışlar mıydı?"

Tabii ki Sevgililer buna cevap vermedi.

"Planın ne olduğunu biliyordum. Yara'yı görünce sekiz kilometre uzağında duracaktık. Oradan bir hava gemisi gönderilecek ve bu kadar kısa mesafeyi geçip geçemeyeceğine bakılacaktı. Ben gözcüydüm. Herhangi bir tehlike sezdiğimde, işaret fişeklerimi fırlatacak, bayraklarımı sallayarak hava gemisini geri çağıracaktım.

"Nasıl bir tehlikeyle karşılaşabileceğimizi sanmıştınız, bilmiyorum. Hiçbir fikriniz yoktu. Yara'nın ne olduğunu bildiğinizi de sanmıyorum. Ne olabilir sandınız? Olası Canavarlarla kaynadığını mı düşündünüz? Evrimleşebileceği halde evrimleşmemiş, muhafızlık yapan şeylerin orada kol gezdiğini mi?

"Böyle bir şey yoktu.

"Büyüklüğü. O lanet şeyin büyüklüğü. Karşısında bir hiç olduğunuzu hissettiren büyüklüğü.

"Şehir yavaşlamadı," dedi.

Sonra sustu, saniyeler sürdü bu sessizliği. Son cümlesini uzun zamandır süregelen aynı hipnotize edici tekdüzelikte söylemişti ve Bellis'in, adamın ne demek istediğini anlaması için bir süre geçmesi gerekti.

Kalbi sıkıştı ve deliler gibi atmaya başladı.

"Yavaşlamadı,"dedi Hedrigall. "Deniz şeytanı yavaşlayacak gibi değildi. Hızlanıyordu.

"On sekiz kilometre uzağındaydık, sonra sekiz ve altı oldu, şehir hâlâ durmadı, yavaşlamadı.

"Yol gitgide kısalıyor gibiydi... Ufuk ancak birkaç kilometre mesafedeydi ve yaklaşıyordu, Armada hızlanıyordu.

"O zaman korkmaya başladım." Hedrigall'in sesinde en ufak bir duygu yoktu, sanki onu denizde yitirmişti. "İşaret fişeklerini fırlatmaya başladım, sizleri bilmeniz gereken şey konusunda uyarmaya çalıştım.

"Belki... belki o zaman bir paniğe sebep oldu," dedi. "Bilemem, göremiyordum. Belki hepiniz büyülenmiş, donuklaşmış gözlerle bakakalmış, aptallaşmıştınız. Ama eminim böyle olmadı. Eminim dünyanın sonuna yaklaşırken bir paniğe kapıldınız. Tepenizde patlayan işaret fişeklerimi gören olmadı.

"Dört kilometre, üç.

"Uzun bir süre kımıldayamadım. Donakalmıştım.

"Güneyden esen rüzgâr çok güçlüydü ve *Azamet* alçalıyordu, korkmuş, benim kadar korkmuştu sanki. Yara'dan kaçıyordu.

"Neler olduğunu kim bilebilir? Belki siz ölmeden önce öğrendiniz. Ben orada değildim.

"Belki de deniz şeytanıydı. Belki haftalarca süren boyun eğmeden sonra, kendisine gönderilen sinyallerden kurtulmaya karar vermişti. Belki beynine saplanması gereken bir çubuk kırılmış ve canavar uyanmış, şaşkın ve kapana kısılmış bir halde, kendini kurtarmak için bağlarına asılarak hızlanmıştı.

"Belki de kayasütü makineleri bozulmuştu. Belki Yara'dan bir olasılık akmıştı, makinelerin çalışınama *olasılığı.* Ne olduğunu Tanrı bilir.

"Aşağı baktığımda şehrin kenarlarından indirilen küçük tekneleri ve yukarıdan bakınca küçücük görünen ve deli gibi küreklere asılıp yelkenleri fora ederek oradan kaçmaya çalışan tayfaları görüyordum. Ama deniz onlarla savaşıyordu ve yelkenleri her yöne kabarıyordu. Cankurtaran sandalları, yatlar, yarış tekneleri girdaba kapılmış, şehrin etrafında fırıl fırıl dönüyorlardı ve diğer tarafa gitmeye çalışsalar da kuzeye doğru sürüklenerek şehrin önüne doğru geçmeye başlamışlardı.

"İlk teknenin Yara'ya ulaşması birkaç dakika sürdü. Küçük teknenin kenara doğru döne döne gidişini izledim ve nokta kadar görünen denizcilerin denize atladığını gördüm, sonra teknenin kıçı birden eğildi, ters döndü ve yok oldu. O hava boşluğunda kayboldu.

"Birbirlerini izlediler, şehirle Yara arasında, sudaki lekelere benzeyen tekneler kuzeye, ona doğru çekiliyorlardı. Hava gemileri de. Akın akın havalanmaya çalışıyorlardı. Kadınlar ve erkekler onlara asılıyor, binmeye çalışıyor, iplere asılarak kendilerini içeriye çekiyorlardı. Aşırı yüklü olduklarından hepsi şehrin kenarından iner inmez suya düşüyor, akıntıya kapılarak ölü balinalar gibi ters dönüyor, içindekiler suya düşüyor ve Yara'ya doğru sürükleniyorlardı.

"Armada ağır ağır dönmeye başladı. Şehir suyun içinde saat yönünde dönerken ufukta bir yalpalama oldu.

"Sekiz yüz metre kadar uzaktaydık şimdi ve kendimi toparlamış, birden ne yapmam gerektiğini anlamıştım. *Azamet*'in ambar kısmına koşarak kapakların arasından aşağıya baktım. Parçalayıcı yayımı aldım ve ambar kapaklarının kenarında durdum ve beni bağlayan ipe nişan aldım.

"Bir bacak kalınlığındaki halat benim on metre ötemde bir hava gemisine bağlıydı ve bir piton gibi aşağıya sarkıyordu. Altı tane keskin halkam vardı. Üçünü çok ama çok açığa fırlattım. Dördüncüsü isabet etti ama yetmedi, halatın yarısını kesti. Beşincisi yine açığa gitti ve tek bir şansım kalmıştı.

"Hedefimi iyi görsem ve ellerim titremeden nişan alsam bile bunu kaçırırdım.

"Artık bir ölü olduğumu biliyordum. Yayımı bıraktım, parmaklarım şişmiş ve uyuşmuştu, kapağın kenarındaki parmaklıklara tutundum. Yalnızca izleyebiliyordum. Rüzgârın beni kapıdan yukarıya itişini hissedebiliyordum ve halatın ipliklerinin beni kurtaramayacak kadar yavaşça kopuşunu izledim.

"Çatılar, arduvazlar, kuleler, hava kabinleri, ne olduklarını anlamadıkları bir korkuyla çılgına dönen maymunlar, sanki başka bir yer daha güvenli olacakmış gibi şehirde oradan oraya koşuşturan vatandaşlar.

"Hepsini teleskopumdan izledim. Denizin altının nasıl olduğunu merak ettim. Kerevitler, semender-adamlar ve Piç John ne yapıyor diye merak ettim. Belki de hâlâ sağlardı, kim bilir? Belki yüzerek kurtulabilmişlerdi. Belki de şehir sonuna yaklaşırken, onu terk etmişlerdi.

"*Sorghum* kuyusu, Croom Parkı, *Muhteşem Doğu* ve ben, kenara ilk ulaşanlar olduk.

"Rüzgâr bir an için değişti ve *Azamet* su uçurumunun üzerine sürüklendi, aşağıdaki derin yarığa baktım.

"*Azamet*, Yara'nın üzerinden geçerken zaman çok yavaşlamıştı. Yalnızca birkaç saniyeydi ama çok uzun sürdü.

"Denizin çevresini geçtim, kapaktan sarkan dizlerimin üzerinden aşağıya, suyun kenarlarına doğru baktım. Baş döndürücüydü.

"Güneş denizin yüzeyinden aşağıya sapıyor, dalgalarda süzülüp kırılıyor ve karşıdaki dikey yüzden yine dışarı çıkıyordu. Yüzeyin onlarca metre altında, kenarın havayla buluştuğu yere üşüşen, benden daha büyük balıklar gördüm. Işıl ışıldı burası. Yara'nın kenarlarında bambaşka bir ekoloji olmalıydı. Üç dört kilometre aşağıda, basıncın dayanılmaz olduğu yerlerde bile suya gün ışığı vuruyordu.

"Suyun dik yüzü, renkler ve katman katman dönen girdaplar *kilometrelerce* aşağıya uzanıyordu. Derinlik karşısında umarsızdım.

"Sonra çamur vardı, görebiliyordum onu: Denizin dibinde simsiyah, kalın, araya sıkışmış kara bir çamur çizgisi. Sonra kayalıklar. Kilometrelerce aşağı uzanan kayalıklar karşısında su tabakası küçücük kalıyordu. Kırmızı, siyah ve gri kayalıklar, ikiye ayrılarak genişliyor, kenarları düzgün. Yine kilometrelerce aşağıda yanan, hareket halinde bir kırmızılık, havanın içinde belli belirsiz. Magma. Erimiş taşların aktığı nehirler, jeotermal dalgalar.

"Daha sonra ne mi var? Bunun altında?

"Sonrası boşluk."

Hedrigall'in sesinde bir boğukluk ve korku vardı.

"Onu göreli saniyeler olmuştu," dedi, "ama her tabakasını anımsıyorum, aynı bir şişeye akıtılan renkli kumlar gibi. Gözü yanıltıyordu. Görülemeyecek kadar büyüktü.

"Armada duraksadı, bu çukurun başında bir an öylece kaldı ve deniz şeytanı son bir kez ileri atıldı.

"Onu ilk kez suyun içinde gördüm. Altı kilometre aşağıda, koyu deniz tabanının biraz üzerinde. Derinliklerde bir şeklin ortaya çıktığını gördüm, denizin içinde çok belirgin görünmüyordu, sonra ileri atılırken birden yakınlaştı ve çizgileri ortaya çıktı. Derken doğal bir afeti andıran bir sesle sınırı geçmeye başladı. Kendini çeke çeke tuzlu su uçurumunda ilerledi.

"İki kilometreye yakın bir et.

"Baş kısmının hizasında, etrafındaki su yarılıp parçalandı, binlerce metrelik çağlayanlar gürlüyor ve bölünüyor, evler büyüklüğünde su damlaları dönmeye başlıyor ve çözülüyor ve o boşluğa, Yara'ya düşüyordu.

"Zincirlerinin ilkini, devasa boyutuyla suya patlarcasına dalıp, altı kilometrelik dümdüz bir yırtık oluşturarak deniz şeytanı ile yukarıdaki şehir arasında denizi bölüşünü gördüm. Diğer zincirler de arkasından geldi ve denizden duvar, bir pençeyle parçalanmış gibi birbirine koşut, dikey yırtıklarla doldu.

"Deniz şeytanının bedeni inmeye devam etti, anlatılması güç bir şeydi bu, yüzgeçler, dikenler ve tüyler, derken havaya girdiğinde yer çekimine kapılarak hızla ileri fırladı. Şehre bağlı zincirler gerildi, Armada'nın kenarları yarığa ulaştı ve kenardan aşağıya çekildi.

"Deniz şeytanı öyle bir ses çıkardı ki etrafımdaki bütün camlar patladı.

"Üzerlerinde *Sorghum* kuyusunun ayaklarının durduğu deniz altı dubalarının uçurumun dik ve düz yüzüne doğru sürüklenişlerini ve oradan geçerken gürültüyle parçalara ayrılışını ve sonra, etraflarını saran, her iki tarafta metrelerce uzakta bulunan her şeyin, Zarganadenizi'nin kış tarafının, Bask ve İtevi'nin denizin sonuna vardığını ve ötesine geçtikten sonra sarsılarak düştüklerini gördüm.

"Armada'da çok gemi vardı.

"Buharlılar kenara yatay olarak yaklaşıyor, korkunç bir şekilde, ağır ağır yuvarlanıyor, üzerlerindeki evler ve kuleler kırıntılar gibi dökülüyor, sıvalar ve bedenler yağmur gibi iniyor, yüzlerce beden, tekmeler atarak ve çırpınarak havaya ve kilometrelerce aşağıya düşüyordu. Dünyanın bütün iç tabakalarını geçerek.

"Dua bile etmiyordum. İçimden gelmiyordu. Tek yapabildiğim izlemekti.

"Köprüler ve bağlar koptu. Trol tekneleri düşerken parçalandı. Mavnalar, cankurtaranlar, römorklar ve ağaçtan yapılma savaş gemileri. Bölündüler. Kazanların dönmeye başlamasıyla üzerlerine sıçrayan kor halindeki sıcak kömürlerin neden olduğu yangınlarda patlayıp parçalandılar. İki yüz metre uzunluğunda yüzlerce yıllık gemiler düşerken yanlamasına taklalar atıyorlardı.

"*Muhteşem Doğu*'nun kış tarafı Yara'nın üzerindeydi, havaya kalkmıştı.

"Armada okyanusun kenarından sürüklenmeye devam etti, rastgele birbirinden ayrılmış parçalar halinde ve dimdik aşağıya iniyordu, canlılar ve ölüler çığ gibi inen tuğlalar ve direkler arasında birbirini izliyordu. Yarılan suyun sesinden ve deniz şeytanının çığlıklarından başka bir şey duyamıyordum.

"*Muhteşem Doğu*'nun yüz metrelik bir kısmı boşluğun üzerine uzanıyordu ve etrafındaki çok daha küçük tekneler yarığın içine sürüklenmişti. Birden ağırlığına dayanamadı, bir Tanrının kemiği kırılıyormuş gibi bir çatırtı oldu ve geminin arka kısmının üçte biri, benim de bağlı olduğum kısım, koptu ve aşağı doğru kıvrıldı, kollarıyla sımsıkı bir direğe sarılan beni de kendisiyle birlikte aşağıya çekmeye başladı, Yara'nın içine.

"Nasıl öleceğinizi merak ediyorsunuz, değil mi? Cesurca mı, çığlık çığlığa bağırarak mı, farkına varmadan mı, yoksa nasıl? Pekâlâ, ben ölümümü bir sarhoş gibi karşıladım, buharlının kıç tarafı beni aşağıya çekerken, ağzım bir budala gibi açıktı.

"Ben Yara'nın ağzından içeriye, deniz yüzeyinin altına dalarken yanı başımda suyun kenarları yükseliyordu.

"Bir saniye kadar, suyun içinden, *üzerimdeki* teknelerin omurgalarını görebildim, ağır ağır yok oluşlarını izledim. Hızla aşağı iniyordum ve *Muhteşem Doğu*'nun kalan kısımları ile şehrin bütün gemileri üzerime doğru düşüyorlardı.

"Bir iki kez, birkaç saniye kadar, hava gemilerini gördüm. Küçük kabinlerdi bunlar, tepeden geçerlerken teknelerinin güvertelerinden atlamayı başarmış ve balonlarını yukarıya itmeye uğraşan pervanelerin yarattığı hava akımlarına kapılmış üniformalı adamlar gördüm. Parçalanarak ölüyorlardı, birbiri ardına. Düşen bir tekne ya da yüksek binaların parçaları üzerlerine çarpıp onları eziyordu.

"*Azamet* yavaşlamaya başladı. Gözlerimi kapatıp ölmeye çalıştım.

"Derken altı kilometre altımda, deniz şeytanı kımıldadı.

"Canı çok yanıyor olmalıydı, bedeni dışarı fırlamış, akan kanı havaya karışıyor, kıvranıp iki büklüm bir halde su duvarından çıkıyordu. Sırtının yaklaşık bir kilometre kadarı artık Yara'nın içindeydi. Belki de acıdan kasılıyordu. Kendini birden dışarı itti, doğrudan denizin dışına fırladı ve oradan Yara'nın içine, aşağıya.

"Bütün bedeni sudan çıkarken yine bağırdı ve itme gücü onu, yer çekiminin yapabileceğinden daha da hızlı bir şekilde, içeriye çekti. Deniz şeytanı yalpaladı, zincirleri gerildi ve şehrin geri kalanını

kenara kadar getirdi. *Muhteşem Doğu*'nun kıç tarafı da aşağıya eğildi ve *Azamet*'i ona bağlayan halat gerginliğe dayanamayıp koptu.

"Koptu.

"Birden fırlayan balon, Yara'dan fırlayan metal ve sivri tahta parçaları yağmuru altında, düşen şehrin yanından geçip okyanustaki o duvarın gölgesinden çıkarak gökyüzüne yükselirken, gözlerimi açtım.

"O aralıktan hızla gökyüzüne çıkarak, uzaklaştım. Kollarımla sımsıkı tutunmuş, kendimi sağlama almıştım. Yaşayacaktım.

"Altımda, Armada'nın kalan son parçası da Yara'nın içine sürüklenmişti. Yağmur gibi akan küçük tekneleriyle Kışlıksaman Pazarı, *Uroc*, *Therianthropus*, akıl hastanesi, perili bölgenin eski ve kir pas içindeki tekneleri artık yoktular. Eğilerek kenardan aşağıya akıp durdular, sonunda Gizli Okyanus'un yüzeyinde hiçbir şey kalmadı.

"Yükselirken aşağıya, tam Yara'nın içine baktığımda, Armada düşerken oluşan pus benzeri bir toz tabakası ve bunun çok altında döne döne düşen, kırk kilometrelik zincirlere dolanmış, boşu boşuna çabalayan, bu sonsuz düşüşten yüzerek kurtulmaya çalışan deniz şeytanını gördüm. O bile küçücük görünüyor, gitgide de ufalıyordu.

"Nihayet, bitkin ve yaşadığıma inanamayarak arkama yaslandım ve aşağıya tekrar baktığımda hiçbir şey göremedim."

Hedrigall'in sesi kesildi. Saniyelerce süren bir sessizlikten sonra yine konuştu.

"Daha önce hiç çıkmadığım yüksekliğe çıkmıştım. Yara'yı tam olarak görebilecek yükseklikteydim. Bir çatlaktan başka bir şey değildi. Dünyanın içinde bir çatlak.

"Benden başka kurtulan pilot var mıydı, bilmiyorum. Ama iki kilometre yükseklikteydim ve hiçbir şey görmedim.

"Bu kadar yüksekte rüzgâr da çok güçlüydü ve beni saatlerce güneye sürükledi. Oradan uzaklaştırdı. O korkunç bölgeden, bütün akıntıların Yara'ya döküldüğü o sulardan. Bu arada, *Azamet* gaz kaçırıyordu. Kıymıklar onu yakıp delmişti. Alçalıyordum.

"Balondan bir parça keserek kendime bir sığınak yaptım, onu kabinin tahta kısmına bağladım. Kendime bir sal yaptım, neler olacağını biliyordum. Balon kapaklarının yanında beklemeye başladım, derken hızla alçalmaya başlayınca salı fırlattım ve arkasından atladım.

"Sonunda, ancak küçük salımın içinde dönüp dururken, görmüş olduğum şeylerin üzerine düşündüm.

"İki gün bu anılarla yapayalnız kaldım. Öleceğimi sanıyordum.

"Kısa bir an, eğer yeterli bir süre hayatta kalabilirsem, akıntıların beni alıp Kabaran Okyanus'a, diğer gemilerimizin beklediği yere götürebileceği geldi aklıma. Ama aptal değilim. Bunun olanaksız olduğunu biliyordum.

"Sonra... bu."

Olağanüstü hikâyesi süresince ilk kez Hedrigall yine kontrolünü yitirecek gibi oldu.

"Bu ne şimdi? *Bu* ne şimdi?" Sesi heyecandan gitgide yükseliyordu. "Ölüyorum sandım. Sizlerin de ölen bir adamın düşü olduğunuzu sandım. *Öldüğünüzü görmüştüm...*" Bunu fısıltıyla söyledi. "Öldüğünüzü gördüm. Nesiniz siz? Bu ne şehri? Bana neler oluyor?"

Derken Hedrigall tehlikeli olmaya başladı, deliler gibi bağırıyordu, dehşet içindeydi. Sevgililer onu yatıştırmayı denedi ama adamın bağırıp çağırmaktan vazgeçerek, sonunda şaşkın bir uykuya dalması epey zaman aldı.

Uzun bir sessizlik oldu –uzun, gergin bir suskunluk– ve Hedrigall'in anlattığı hikâyenin büyüsü etkisini yitirdikçe, Bellis de kendine geldiğini hissetti. Derisi elektriklenmiş, gerginlikten tüyleri dimdik ayağa kalkmıştı. Adamın anlattıklarının onu sarhoş ettiğini hissediyordu.

"*Neler*," diye soğuk, endişeli bir sesle lafa başladı erkek Sevgili, "söylüyor böyle?"

"Yara," diye fısıldadı Tanner, Bellis'e. "Ne olduğunu biliyorum. Yara'ya bu kadar yaklaşınca, *sızıntısına* kapılmak var. Hem bu

Hed..." Durakladı ve kafasını sallamaya başladı, yüzünde bitkin ve endişeli bir ifade vardı. Bellis onun ne söyleyeceğini biliyordu.

"Bu gerçek Hedrigall değil," dedi Tanner, "*var olan* değil, buralı... olan değil. Bizim Hedrigall kaçtı. Bu Hedrigall ise... bir diğer olasılığın sızıntısı. Gitmeyip kalanın ve bizim biraz hızlı gidip Yara'ya daha erken varma olasılığımızın sızıntısı. Olanı... *olacak* olanı gösteriyor.

"Tanrım, aman Tanrım."

Yukarıda, Sevgililer ve Uther Doul tartışıyordu. Birisi –Bellis kim olduğunu duyamadı– Tanner'la aynı şeyi söylemişti. Kadın Sevgili şiddetle karşı çıkıyordu.

"Zırva!" diye çıkıştı. "Tam bir *zırva*! Öyle şey olmaz. Diyelim ki *sızdı*, bu koskoca denizde, pat diye onu bulacağımızı mı düşünüyorsunuz? Tam bir düzmece. Bu adam Hedrigall, başka yolu yok, o bizim Hedrigall ve *hiçbir yere de gitmedi*. Bizi geri döndürmek için düzenlenmiş bir oyun bu. Yara'nın akıntısı falan *değil* o."

Öfkeden deliye dönmüştü. Kimsenin konuşmasına izin vermiyordu. Uther Doul'a ve hatta diğer Sevgili'ye bile çıkışması Bellis'i çok şaşırttı; erkek Sevgili sakin olmasını, biraz *düşünmesini* söylüyordu... Aradığı şeye bu kadar yaklaşan Sevgili, tehlikeyi hissetmiş ve deliye dönmüştü.

"Bakın ne diyeceğim," dedi. "Bunlar saçmalık ve ağzından doğruyu alana kadar yalancı herifi kapalı tutarız. Herkese iyileştiğini söyleriz; bu arada bekleriz ve gerçekte neler olduğunu ortaya çıkarırız. Kustuğu *zırvalara* inanacak değiliz."

"*Aklını mı kaçırdı* bu kadın?" diye Bellis'e fısıldadı Tanner. "Neler diyor böyle?"

"Besbelli, bir panik yaratsın diye düzenlenmiş," diyerek, Sevgili devam etti. "Her şeyi yok edecek bir plan. Kim bilir kimlerle birlik olmuş, onların kazanmalarına izin veremeyiz. Uther, götür onu buradan. Muhafızlara bilgi ver, dikkatli seç onları; emin olduklarının arasından seç. Muhafızları, onlara anlatabileceği yalanlara karşı hazırla.

"Bu işi burada bitireceğiz," dedi sertçe. "Bu asi herifin kazanmasına izin vermeyeceğiz. Olay uzamayacak. Şimdi, burada bitireceğiz ve yolumuza devam edeceğiz. Anlaşıldı mı?"

Belki de, Sevgili ve Uther Doul başlarını sallayarak onaylamıştı. Bellis hiçbir şey duymadı.

Son sözcükleri duyunca başını Tanner'a çevirmişti. Adamın, sorgusuz sualsiz boyun eğdiği, sonuna kadar sadık kalacağını söylediği liderinin, şehirdeki herkesi kandırma planını dinleyişini izledi. Kadının, duyduğu her şeyi gizli tutacağını. Yara'ya doğru yollarına devam edeceklerini.

Dinledikçe, Tanner'ın yüzünün soğuk, ölü ve korkutucu bir hal alışını izledi. Adamın çene kasları gerilmişti ve Bellis, onun Şekel'i düşündüğünü anladı.

Bir zamanlar bunun -başlarına gelenin, bulunmalarının- bir nimet olduğunu söylemiş olduğunu mu anımsıyordu? Bellis bunu bilemezdi. Ama Tanner'ın yüzü değişmişti ve öldürücü bakışlarını Bellis'e çevirdi.

"O *kadın*," diye öfkeyle fısıldadı, "*hiçbir* şeyi gizleyemeyecek."

47

Tanner Sack tanınıyordu. Bir kemikli balıkla savaşıp, ölmekte olan birini kurtaran adamdı. Kendini Tekraryapım yoluyla bir tür insan-balığa çevirmiş, Armada'da yaşamak için daha uygun bir biçime sokmuştu. Oğlunu kaybetmişti.

Tanner tanınıyor ve saygı görüyordu.

Tanner'ı dinlediğinizde ona inanıyordunuz.

Bellis hiç kimseye bir şey söyleyemezdi. Ağzı taş gibi sıkıydı.

Söylentileri yaymaları için başkalarına başvurmak zorundaydı.

Herkes Tanner Sack'i tanıyordu.

Eğer Bellis, o sevimsiz küçük bölmede duyduklarını, dinlediği sırları anlatacak olsaydı, ona kimse inanmayacaktı. Dinleyen olmayacaktı. Ama odaya bir başkasını çağırmıştı ve bu kişi onun yerine konuşacak, hikâyeyi anlatacaktı.

Başını sallayıp onaylamaktan kendini alamıyordu. Donuk donuk gülümsüyordu. *Tanrım, oldu işte,* diye düşündü, başını eğdi, kusursuz bir iş çıkarmıştı. Neden, sonuç, çaba ve etkileşim derken etrafındaki her şeyin birbirine bağlandığını düşündü. Her şeyin yerli yerine oturduğunu, onu o anda oraya getirerek bu işi gerçekleştirdiğini hissetti.

Oh, oldu işte.

Her şey neredeyse, Tanner ve kendisi alt katlardan yukarıya çıkar çıkmaz başladı.

Gözlerini kırpıştırarak etrafına, bayraklara ve asılı çamaşırlara, harçla birbirine tutturulmuş, hâlâ güçlü duran köprülere ve kulelere baktı. Hedrigall'in hikâyesindeki görüntüler aklından çıkmıyordu. Şehrin parçalanıp düşmesini o kadar canlı anlatmıştı ki dışarıya çıkıp her şeyin yerli yerinde olduğunu görünce çok rahatladı.

Tanner işe koyuldu. Sevgililer hâlâ aşağıda planlar yapıyor, Hedrigall'i saklamaya çalışıyorlardı. Onlar kendilerini kapatıp ne yapacaklarını tartışırken Tanner da işe koyuldu.

Önce en iyi tanıdığı kişileri aradı. Çabuk çabuk ve heyecanla olanları anlattı. Bulduğu ilk kişilerden biri de Angevine'dı ve onu dikkatle, konuştuğu ve kadını tanımayan bir grup liman işçisinin arasına aldı.

Heyecanı gerçekti, düzenbazlık yapmıyor, nutuk çekmiyordu.

Bellis onun, *Muhteşem Doğu*'nun güvertelerine birikmiş kalabalığın arasında dolaşmasını, duydukları şeyin ne olduğunu, Hedrigall'in neler gördüğünü; nasıl ve neden geri geldiği hakkında tartışmasını izledi. Dev gemide hâlâ epey sayıda korsan vardı ve Tanner bunların hepsiyle konuştu.

Öfkeden titriyordu. Bellis düzensiz ve gizli bir rota izleyerek arkasından gitti. Kalabalığın içinde bir hastalık gibi yayılan şaşkın tepkileri izledi. Kuşkuların, inanca ve korku dolu bir öfkeye ve sonunda bir karara dönüşmesini izledi.

Tanner herkesin doğruyu öğrenme hakkı olduğunda ısrar ediyordu (Bellis onu duyuyordu) ve içinde ne olduğu belli olmayan bir şey kıpır kıpırdı.

Gerçeğin ne olduğunu bilmiyordu; neye inandığından emin değildi. Hedrigall'in olağanüstü hikâyesinin ardında neler olduğundan emin değildi. Bir sürü olasılık vardı. Ama önemli de değildi. Şimdi bunu düşünmenin sırası değildi. Buraya getirilmişti ve gerekeni yapacak, buna bir son verecekti.

Bellis, Tanner'ın konuştuğu kişilerin duyduklarını başkalarına, onların da daha başkalarına anlatmasını izledi, sonunda hikâyenin gidişatını izlemek olanaksız hale gelene kadar. Hikâye kendi yolunu bulmuştu. Kısa bir süre içinde, Hedrigall'in Yara'dan kaçışını çarpıtarak anlatanların çoğu, bunu nereden öğrendiğini söyleyemeyecek durumdaydı.

Anladıkları kadarıyla, Sevgililer, Yara ile ilgili gerçeğin büyük bir kısmını, herkesin hoşuna gidecek şekilde anlatmıştı. Armada'da, olasılıkların Yara'dan dışarı akabileceğini, gücünün kaynağının da

bu olduğunu bilenlerin sayısı çok azdı. Çoğu Uther Doul'un kılıcının açık halini görmüştü: Olasılık çıkarmanın ne demek olduğunu biliyorlardı. Şimdi burada, Gizli Okyanus'un iç kısımlarına, Yara'ya, sızıntısına, içinden plazma gibi fışkıran olasılıklarına bu kadar yakın durumdayken, Hedrigall'in -buharlının alt katlarında bir yerde delirmiş gibi saçmalayan *bu* Hedrigall'in- doğruyu söylediğine inanmak zor gelmiyordu.

Kendi Hedrigall'leri haftalarca önce kaçmış, binlerce kilometre ötede, okyanusun üzerinde başıboş dolaşıyor ya da kim bilir, yabancı bir karada bir keşiş gibi yaşam sürüyordu ya da ölmüş olsa bile, Arınadalılar buldukları kişiyi o olarak kabul etmişti. Arınada'nın içinde kaybolduğu korkunç Bas-Lag'den gelen bir sığınmacıydı o.

"İki gün önce oldu," dediğini duydu, korku içindeki bir kadının. "Hepimiz, iki gündür ölüyüz."

Bir uyarıydı bu. Bunu kesinlikle göz ardı etmemek gerekirdi.

Güneş gökyüzünün en alt katmanına doğru inerken, hikâye bütün ilçelere yayılmıştı. Âdeta havanın her yerini sarmıştı.

Hedrigall'i saklıyorlardı ve Sevgililer aşağıda kalıp, ne yapacaklarını planlamaya çalışmakla çok aptalca bir şey yapmıştı. Başlarının üzerinde Tanner her şeyi açıklıyor, gemiden gemiye koşarak söylentiyi yayıyordu.

Bellis, *Muhteşem Doğu*'da bekliyor, Hedrigall'in anlattıklarını anımsıyordu; kafasının içi anımsadıklarıyla öylesine doldu ki o korkunç yıkılış yeniden gözünün önüne geldi. Adamın söylediklerini değerlendirmeye kalkışmıyordu. Bu bir hikâyeydi, müthiş bir hikâye, müthiş bir şekilde anlatılan. Önemli olan da buydu.

Armadalıların etrafında dolaşmalarını, tartışıp fikir alışverişi yapmalarını izledi. Planları vardı, bunu görebiliyordu; etrafta bir hareketlilik vardı. Bir şey sonuna yaklaşıyordu.

Zaman çok hızlı aktı. Güneş iyice alçaldı. Bütün Zarganadenizi'nde atölyeler kapanmaya, işçileri kümeler halinde *Muhteşem Doğu*'da toplanmaya başladı.

Saat altıda, Sevgililer ortaya çıktı. Onlara da bazı haberler ulaşmış, ilçelerinin ve şehirlerinin bir sorunla karşı karşıya olduğu konusunda içlerinde endişeler filizlenmeye başlamıştı.

Arkalarından gelen Uther Doul ile birlikte, yüzlerinde sert ve sinirli bir ifadeyle aydınlığa çıktılar. Bellis, karşılarına dikilen sıra sıra vatandaşları gördüklerinde hepsinin şaşkınlıkla gözlerini kırpıştırdığını gördü. Kalabalık karman çorman bir ordu gibi dizilmişti: İnsanların arasında kirpi-adamlar ve kepriler, hatta Zarganadenizli Ilorgissler bile vardı.

Tepelerinde ise ışıkta sinirleri öldükçe seğirip duran Brucolac. Kalabalığın başında, bir adım öne çıkmış, çenesini havaya kaldırmış ve yüzü Sevgililer'e dönük, Tanner Sack duruyordu.

Sevgililer, karşılarındaki adamlarına ve kadınlarına baktılar ve Bellis, bu manzara karşısında ürktüklerini gördüğünden emindi. Önce onlara bir göz attı, sonra bakışlarını onların paralı askerine çevirdi. Uther Doul bakışlarına karşılık vermedi.

"Hedrigall ile konuştuk," diye lafa başladı kadın Sevgili, sesinden herhangi bir endişe sezilmiyordu.

Tanner, herkesi çok şaşırtarak, Sevgili'nin lafını kesti.

"Bırak bunları," dedi. Etrafındaki herkes birbirine bakmaya başladı, sesinin gücü onları etkilemişti.

Sevgililer dikkatle ona bakıyor, yüzlerinden hiçbir şey anlaşılmıyordu ama gözleri yavaş yavaş açılıyordu.

"Bu kadar yalan yeter," dedi Tanner. "Gerçeği biliyoruz. Hedrigall'in –Hedrigall'e benzeyen Hedrigall'in, bir odaya kilitleyip bizlerden sakladığınız kişinin– nerede olduğunu biliyoruz. *Nereden* geldiğini de."

Öne doğru ilerledi ve kalabalık da ayaklarını sürüyerek ve kararlı bir biçimde onunla birlikte hareket etti.

"Jaddock," diye seslendi Tanner, "Corscall, Guddrunn, sizler gidip Hedrigall'i bulun. Aşağılarda bir yerlerde. Alıp buraya getirin." Bir grup kaktüs tedirgin bir şekilde Sevgililer'e ve Uther Doul'a ve arkalarındaki kapıya doğru ilerledi.

"*Durun!*" diye bağırdı Sevgili. Kaktüsler durakladı ve Tanner'a baktı. Tanner ilerledi, kalabalık da onu izliyordu. Cesaret alan kaktüsler yürümeye devam etti.

"Doul..." dedi kadın Sevgili, sesi tehditkârdı. Herkes bir anda durdu.

Uther Doul öne doğru çıktı, Sevgililer ile Armadalıların arasına girdi.

Derken, bir saniye sonra, Tanner karşısına dikildi.

"Hepimizi mi, Uther Doul?" dedi, etrafındaki herkesin duyabileceği kadar yüksek bir sesle. "Hepimizi mi haklayacaksın? Bunu yapabileceğini mi sanıyorsun? Hedrigall'i buraya getireceğimiz için, onları tehdit edersen," diyerek kaktüsleri gösterdi, "o zaman hepimiz onlarla gideriz, sen de hepimizi tehdit edersin. Hepimizi haklayabilir misin? Eh, bunu yapabilirsin belki, ama yapacak olursan... Sonra ne olacak? Patronların kimi yönetecek?"

Arkasında yüzlerce Arınadalı vardı ve o konuşurken başlarıyla onu onaylıyor, bazıları bağırarak ona katıldığını söylüyordu.

Uther Doul bakışlarını Tanner'dan, arkasındaki kalabalığa çevirdi, sonra tekrar Tanner'a baktı. Derken bir zayıflık gösterdi, kontrolü kaybetti, duraksadı ve başını çevirdi. Ne yapacağını bilemeyerek döndü ve patronlarına baktı, bir açıklama bekledi. Hafifçe omuzlarını silkti, soru sorar gibi başını eğdi, *Adam haklı, ne yapmamı istiyorsunuz, hepsini öldürmemi mi..?*

Arkasını dönüp de yüzünde bir kararsızlık ifadesi belirdiğinde, bu Tanner için bir zafer demekti. Yine eliyle işaret etti ve kaktüsler, Doul ve Sevgililer'in yanından geçip koridora daldı, Hedrigall'i aramaya koyuldu, huzursuzdular ama korkmuyorlar ve güvende olduklarını biliyorlardı.

Sevgililer onlara bakınadı bile. Gözleri Tanner Sack'in üzerindeydi.

"Daha ne istiyorsunuz?" dedi Tanner, sert bir sesle. "Başımıza gelecekleri gördünüz. Ama öylesine aklınızı kaçırmış, kendinizi yaptığınız işe o kadar kaptırmış durumdasınız ki, *bunu* göz ardı ediyorsunuz. Hâlâ yola devam etmemizi istiyorsunuz.

"Ayrıca bunu bizden saklamak niyetindeydiniz, bize *yalan* söyleyecek, deniz şeytanı gibi hiç ses çıkarmadan, ve aptal gibi, kenardan aşağıya yuvarlanmamıza izin verecektiniz. Artık *yeter*. Bu işe burada son veriyoruz. Bizi daha ileriye götüremeyeceksiniz. Geri döneceğiz."

"Kes sesini!" Sevgili, gözlerini üzerinden ayırmadan, bir eliyle Tanner'ı itti. Sonra güverteye, onun tam önüne tükürdü. "Seni lanet olasıca korkak! Seni *budala*! Bize anlattığı masala gerçekten inanıyor musun? Kafanı kullan, bir düşün. Sence Yara böyle bir yer mi demek? Koskoca okyanusta, bütün *Gizli Okyanus*'un içinde, onunla şans eseri karşılaştığımıza mı inanıyorsun? Bizim Hedrigall'in kaçmasının ve başka bir yerden gelen ve korkutucu masallarıyla bizi aptal yerine koyan bir *diğeriyle* karşılaşmamızın, yalnızca bir *rastlantı* olduğunu mu sanıyorsun?

"*Bunlar aynı adam!* Başından beri planı buydu, anlamıyor musun? Biz gittiğini sandık ama gitmemişti. Nereye gidebilirdi ki? *Azamet*'i çözdü ve bir yere saklandı. Şimdi ise, bu kadar yaklaşmışken, dünyamızın en olağanüstü noktasına bu kadar yaklaşmışken, karşımıza çıkıp bizi korkutuyor. Neden? Çünkü o da, senin gibi, hepiniz gibi, korkağın teki.

"Planı buydu. Utanç içinde kaçacak cesareti bile gösteremedi. Hepinizi yanında götürmek için bekledi."

Bunu duyunca kararsızlığa kapılanlar oldu. Sevgili bu hiddetli halinde bile, ilgiyi kendi tarafına toplamayı başarmıştı.

Ama Tanner hiç etkilenmedi.

"Bunu bizden saklayacaktınız," dedi. "Yalan söyleyecektiniz. Sizinle bu kadar yol geldik ve bize bu konuda yalan söyleyecektiniz. Çünkü açgözlülükten gözleriniz o kadar kör olmuş ki bizimle yüzleşmeyi göze alamadınız. Yara hakkında hiçbir şey bilmiyorsunuz," diye bağırdı. "*Hiçbir şey*. Bana rastlantı deme, inanılmaz deme; belki de Yara böyle *işliyor*. Bilmiyorsun ki.

"Bütün bildiğimiz, Zarganadenizi'nin en iyi adamlarından birinin, hücrelerinizin birinde tutuluyor, Yara'ya gidersek hepimizin öleceğini söylüyor olması. Ben ona inanıyorum. Bu kadar. Şimdi ne olacağına *biz* karar veriyoruz. Kontrol bizde. Geri dönüyoruz, evi-

mize gidiyoruz. Sizin yola devam etme emrinizin... *bir hükmü yok artık*. Hepimizi tutuklayamazsınız da, öldüremezsiniz de."

Bunun üzerine büyük uğultu oldu, kalabalık heyecanlandı ve toplananların arasından *Sack Sack Sack* diye tezahürat yapanların sesleri gelmeye başladı.

Bellis buna hiç aldırmadı. Olağanüstü bir şey oluyordu, etrafındaki gürültülü tezahüratların içinde duyulamayan bir şey.

Uther Doul'un arkasında, erkek Sevgili, kuşkulu bakışlarla etrafı dinleyip izlemekteydi. Öne doğru ilerleyip diğer Sevgili'ye dokundu ve yüzünü kendine çevirdi, ona çok alçak sesle ve heyecanla, karşısındakinin büyük bir öfke ve şaşkınlıkla tepki verdiği, duyulamayacak bir şeyler söyledi.

Sevgililer tartışıyordu.

Ne olduğunu fark eden kalabalık sessizleşti. Bellis soluğunu tutmuştu. Çok şaşırmıştı. Birbirleriyle fısıldaşabilmeleri, yüzlerinin kızarması, yara izlerinin öfkeden bembeyaz olması, tıslar gibi çıkan, kaba ve gitgide yükselerek, sonunda bağırmaya dönüşen mırıltıları, etraflarında olup aptallaşmış bir halde onları izleyenleri umursamamaları.

"...*haklı ama*," diye Sevgili'nin bağırdığını duydu Bellis. "Haklı, bir şey bilmiyoruz aslında."

"*Neyi* bilmiyoruz?" diye bağırarak yanıt verdi, kadın Sevgili. Yüzünde korkunç bir öfke vardı. "*Neyi* bilmiyoruz?"

Tepede, göğü yaran küçük bir kuş sürüsü, hızla aşağıya inip, gözden uzak bir yere kondu. Armada gıcırdadı. Sessizlik sürüp gidiyordu. Tanner Sack ve isyancıları donakalmıştı. Sevgililer'in arasında, jeolojik bir olaya daha uygun düşecek bir dehşetle gözler önüne serilen tartışmayı izliyorlardı.

Bellis son gelen kuşlara bakarken gözlerine Brucolac'ın perişan haldeki bedeni ilişti ve vampirden tiksiniyor olsa da, bakışlarını oradan ayırmadı. Adamın kıvranışları azalıyor, bedeni sakinleşiyordu. Güneş karşısında körleşmiş ve bembeyaz parlayan gözlerini açarak başını yavaşça çevirdi.

Aşağıyı dinliyordu. Bellis bundan emindi.

Sevgililer kendilerinden başka hiçbir şeyin farkında değildi. Utther Doul, sanki toplananların daha iyi görmesini ister gibi, yavaşça kenara çekildi.

Başka hiçbir ses çıkmadı.

"Bilmiyoruz,"dedi Sevgili yine. Bellis'e, Sevgililer'in gözlerinin arasında bir ısı akımı, bir elektrik kıvılcımı olmuş gibi geldi. "Bizi nelerin beklediğini bilmiyoruz. Belki de haklı. Emin olabilir miyiz? Göze alabilir miyiz?"

"Ah..." diye başladı diğer Sevgili, huysuz bir sesle. Sevgilisine bakışlarında korkunç bir düş kırıklığıyla, bir yitirme duygusu vardı. "Kahretsin," diyerek sessiz bir soluk aldı, "Lanet olsun sana."

Yine sessiz ama hissedilir bir şaşkınlık yaşandı. Sevgililer birbirlerine bakıyordu.

"Onları zorlayamayız," dedi erkek Sevgili. Sesi titriyordu. "Rızası olmadan halka hükmedemeyiz. Bu bir savaş değil. Doul'u *onlarla* dövüşmeye gönderemezsin."

"Bundan şimdi vazgeçemezsin," dedi Sevgili, sesi değişmişti. "Benden vazgeçiyorsun. Birlikte yaptığımız onca şeyden sonra. Seni yarattıktan sonra. Birlikte bizi yarattıktan sonra. Bana yüz çevirme..."

Erkek Sevgili etrafa, onları çevreleyen yüzlere bir göz attı. Paniğe kapıldığı her halinden belliydi. Ellerini uzattı. "İçeri girelim."

Diğeri inat ediyordu, yara izleri kor gibi parlıyordu. Kendisini kontrol etmekten gerilmişti. Başını hiddetle salladı. "Kimin duyacağından bize ne? Ne bu böyle? Sana neler oluyor? Şu budalalar kadar aptal mısın sen de? Şu geri dönen yalancı düzenbazın anlattıklarının doğru olduğunu mu sanıyorsun? Ona mı inanıyorsun?"

"Ben hâlâ *sen* miyim?" diye bağırdı diğer Sevgili, "ve sen *ben* misin? Ya da değil misin? Buradaki tek sorun bu!"

Bir şeyleri yitiriyordu. İçinden kayıp giden bir şeyler vardı. Bellis, Sevgili'nin içinde, göbek kordonu kadar yaşamsal bir bağlantının incelip solmasını, sonra kuruyarak kopmasını izledi. Birdenbire öfkelenmiş ve korkmuş, yıllardır ilk kez tek başına kalmış ve bir şeyler söylemeye çalışıyordu.

"Yapamayız bunu, yapamayız. Yoksa *her şeyimizi* kaybedeceğiz..."

Kadın Sevgili, ölü gibi soğuk bakışlarla onu izliyordu.

"Senden daha fazlasını bekliyordum," dedi yavaşça. "Ruhumu bütünlediğimi sanıyordum."

"Bunu yaptın da, yaptın, evet yaptın," dedi diğeri, çıldırmış gibiydi ve öyle zavallı bir hali vardı ki Bellis utanarak başını çevirdi.

Hedrigall'i, kendisini almaya giden kaktüslerin omuzlarında yukarıya çıkardılar ve sevinçli bir hoşgeldin dalgasıyla karşılandı.

Herkesin bağırarak sorduğu sorulardan ürküyor, bunları yanıtlayamıyordu. Halk dans edip bağırarak adını seslenirken, o da, kendisini şaşırtan bir korkuyla sarhoş olmuş gibi, onlara bakıyordu. Dikenlerine aldırmayan kaktüsler onu kaldırıp omuzlarına almış, o ise, dengesiz bir şekilde sallanıyor, hiçbir şey anlamadan etrafı izliyordu.

"Dönüyoruz!" diye bağırdı Tanner Sack. "Şehri *geri döndürüyoruz*! Sevgiliyi buraya getirin! Nasıl yapılacağını bilen birini bulun. Dizgin-vinçlerin tayfalarını getirin. Deniz şeytanına bir işaret göndereceğiz, *geri dönüyoruz*." Kalabalık neşe içinde Sevgililer'i aradı, nasıl geri dönüleceğini söylemelerini isteyeceklerdi ama Sevgililer gitmişti.

Hedrigall'i saran kalabalıkta, o curcuna içinde, kadın Sevgili kızgınlıkla dönüp odasına koşmuş, diğer Sevgili de arkasından gitmişti.

Bellis Coldwine da, onları dikkatle izleyerek, biraz arkalarından gidiyor, yolunu değiştirmeye, son bir kez kadının ne yaptığını ve ona ne yapıldığını anlamaya hazırlanıyordu.

Geçide adım attığında kulağına yine konuşmalar geldi.

"Burayı ben yönetiyorum," diyordu erkek Sevgili, sesi kalın ve dikkatliydi. "Burayı ben yönetiyorum, *biz* yönetiyoruz, bizim yaptığımız şey bu, biz *buyuz*... Böyle yapma. Yoksa bütün bunları kaybederiz."

Sevgili yüzünü adama döndü ve birden Bellis'i fark etti. Ama Sevgili ona bir saniye kadar baktı ve hiç aldırmadan, yaralı yüzünü çevirdi. Kimin duyduğu umurunda bile değildi.

"Sen..." dedi, Sevgili'nin yüzüne dokunarak. Başını salladı ve tekrar konuştuğunda sesi çok üzgün ve kararlı çıkıyordu. "Haklısın. Artık burayı yönetmiyoruz. Burada olma nedenim, hiçbir zaman bu olmadı.

"Benimle gelmeni istemeyeceğim." Bir an sesi titredi. "Sen kendini benden çaldın."

Döndü ve arkasından yalvararak dinlemesini, mantıklı olmasını ve anlamasını söyleyerek gelen diğer Sevgili'yi bırakarak, yürüyüp gitti.

Bellis yeterince duymuştu. Uzun bir süre anlamlarını yitirmiş eski heliotiplerin arasında bekledi, sonra dışarıdaki kutlamalara, Tanner'ın emirler vermeye, şehri döndürmeye çalıştığı yere döndü.

Gürültülü makineler makaraları sararak deniz şeytanını çeken vinçleri çeviriyordu. Yavaş yavaş, kilometreler sonra, uyuşuk uyuşuk boyun eğen deniz şeytanı, burnunu döndürdü ve şehrin arkasında bıraktığı iz bir kavis yapmaya başladı ve Armada döndü.

Tamamlanması bütün günü alan, çok uzun ve geniş bir kavisti. Şehrin kuyruğu bomboş denizde dönerken Zarganadenizi'nin korsan-bürokratları ilçelerinde deli gibi oraya buraya koşturuyor, şimdi kimin kontrolünde olduklarını anlamaya çalışıyorlardı.

Gerçek onları dehşete düşürmüştü: O her kafadan bir sesin çıktığı karmaşa sırasında emir veren birisi, emir komuta zinciri, düzen, hiyerarşi diye bir şey kalmamış, Armadalıların gerek duydukları şekilde oluşturdukları karmakarışık ve rastgele bir demokrasi oluşmuştu. Bürokratlar bunu kabullenemiyor, Tanner Sack ve Hedrigall'i lider olarak görüyorlardı. Ama bu ikisi ancak katılımcıydı, başka bir şey değil: Bir tanesi ateşli, diğeri ise bir maskot gibi omuzlarda taşınıp duran bir şaşkın.

Böyle mi bitiyor?

Bellis heyecandan sersem gibi. Gücü tükenmiş. Şimdi gece ve yüzleri gülen vatandaşlarla birlikte Jhour'un kenarında koşuyor, vinç-teknelerinden dönen tayfaları izlemeye gidiyor, kendisinin de güldüğünü fark ediyor. Bunun ne zaman başladığını bilmiyor.

Bitti mi?

Böyle mi bitiyor?

Zarganadenizi'ni kontrol altında tutan ve kendi yapmak istediklerini tüm Arımada'ya kabul ettiren yöneticiler gitmişti. Çok uzun süren bu güç ve egemenlik, bir anda, Bellis'i hayretler içinde bırakan bir hız ve sessizlikle eriyip gitmişti. *Hepsi nereye kayboldu?* diye merak ediyordu. Yöneticiler ortadan kaybolmuştu, kanun ve denetim birimleri, muhafızları ve otoriteleri de onlarla birlikte gitmişti.

Diğer ilçe yöneticileri, akıllıca bir kararla, sessiz ve gözden uzak kalmayı tercih etmişlerdi. Bu durumu kullanmak, bu öfke ve coşku selinin denetimini ele geçirmeye kalkmak olacak iş değildi. Bunu yapmaya kalkışacak kadar aptal değillerdi. Beklemedeydiler.

Bütün korkular, kızgınlıklar ve kuşkular, haftalardır, aylardır vatandaşların içinde biriktirdiği her şey, her seferinde kuşkulanıp hiçbir şey söylememenin birikimi: Bu hareketin, bu isyanın gücü buradan geliyor. Hedrigall'in olağanüstü, olmayacak hikâyesi, onları özgür bırakmış, ihtiyaç duydukları kesinliği ellerine vermişti.

Şehri döndürüyorlardı.

Bellis'in gördüğü kadarıyla şehirde hiçbir yağma, şiddet, yangın yoktu, silah kullanılmıyordu. Amaç tekti. Ölmemek, bu korkunç denizden canlı çıkabilmek. Deniz şeytanı hâlâ yaralı ama ilerliyor ve Bellis yıldızları görebiliyor, Kabaran Okyanus'a doğru gittiklerini biliyor.

İstediği şeydi bu. Onu Yeni Crobuzon'dan uzaklaştıran her kilometre bir yenilgiydi. Şehri geri döndürmek, evine dönmek için her şeyi denemişti; ve şimdi, birdenbire, tamamen umulmadık bir anda, bunu başarmıştı.

Bu nasıl oldu, diye düşünüyor, olan biteni şaşkın ve mutlu bir biçimde kenardan izlemek yerine kendini bir zafer sahibi gibi ya da övünçlü hissetmesi gerektiğini hissediyor.

Neden huzursuz olduğunu biliyor. Soruları ve kızdığı şeyler var. Doul'un gözlerinde ne gördüğünü biliyor.

Yine kullanıldım, diye düşünüyor, dehşet ve merak içinde. *Yine kullanıldım.*

Bu kullanılma zinciri oldukça karmaşıktı. Bunu şimdi çözemiyor. Zamanı değil.

İşaret fişekleri, pilotların vinç-teknelere gönderdiği sinyallerden oluşan abartılı bir gösteri vardı etrafta. Bir kutlama ve nispet yapıyorlardı –bunlara artık ihtiyacımız yok, diyordu isyancılar.

Gün doğudan aydınlanmaya başladığında, dışarıda hâlâ delicesine eğlenen kadınlar ve erkekler vardı.

Bellis, *Muhteşem Doğu'da*, Sevgililer'in bölmesine giden koridor girişinin yanında duruyordu. Bir süredir burada bekliyordu. Sevgili'nin ne dediğini duymuştu: *Senden gelmeni istemeyeceğim.* Bir şey sonuna yaklaşıyordu ve Bellis buna tanık olmak istiyordu.

Güvertede başkaları da vardı, çoğu yorgun ve sarhoş bir halde, şarkılar söyleyerek denize bakıyorlardı ama kadın Sevgili, yanında Uther Doul'la güvertede belirdiğinde herkes suspus oldu. İzleyenlerin kızgınlıklarını anımsadığı, bir şeylerin olabileceği, tatsız bir an oldu ama çabucak geçti.

Sevgili, tuhaf çıkıntıları olan paketler taşıyordu. Doul'dan başka kimseye bakmadı. Bellis paketlerden birinde, belkilemenin, Doul'un o tuhaf aletinin bulunduğunu gördü.

"Hepsi bu mu?" diye sordu Sevgili ve Doul başıyla evetledi.

"Topladığım her şey," dedi, "kılıcım dışında." Sevgili'nin yüzü gergindi. Hareketsiz ve sertti.

"Tekne hazır mı?" diye sordu ve Doul yine başını salladı.

Birlikte, hiç kimse rahatsız etmeden, bütün korsanların bakışları üzerindeyken, *Muhteşem Doğu*'nun iskele tarafına, birbirine yapışmış tekneleri saran sokaklara ve ötesindeki Basil Tersanesi'ne doğru yürüdüler.

Bellis girişe bakıp duruyordu. Sevgili'nin ortaya çıkarak, sevgilisini çağıracağını ya da ona doğru koşarak, kendisinin de gitmek istediğini, onları hiçbir şeyin ayıramayacağını söyleyeceğini umuyordu ama bu olmadı.

Asla birbirlerinin olmamışlardı. Asla aynı şeyi yapmamışlardı. Belki de şans eseri bu kadar uzun bir süre birlikte yolculuk yapmışlardı.

Muhteşem Doğu'nun kenarına gelince, Sevgili, Uther Doul'u durdurdu ve dönüp son bir kez gemiye baktı. Güneş tam doğmamıştı ama gökyüzü aydınlanmıştı ve Bellis kadının yüzünü seçebiliyordu.

Yüzünde boydan boya uzanan, saç hizasından sağ yanağına, oradan da çenesine inen yeni bir yara vardı. Üzerine sürülmüş ince bir tabaka merhem cila gibi parıldıyordu. Derin ve koyu kırmızı iz, diğer bir sürü izi bölerek aralarından geçiyor, sanki bütün diğer izleri bir kenara itiyordu.

Bu son yolculukla ilgili hiçbir söylenti duymamak Bellis'i şaşırtıyordu. Geçen bir sürü gün ve hafta boyunca, isyan gecesini anlatanların, bir kez bile, Sevgili ve Uther Doul'un, şehrin ayaklanma yorgunu ve sarhoş halkının arasından sakince geçişlerine değindiklerini duymamıştı.

Bunu gözünün önünde canlandırabildi ama. Sakince yürüyüşlerini, Sevgili'nin üzgün ve düşünceli bir halde etrafına bakınarak, uzun bir süre yönetimine yardım ettiği şehrin ayrıntılarını aklına kazıdığını görebildi. Paketi kaldırmış, bütün gizemli bilim kitaplarının, olasılık çıkarma aletlerinin, Doul'un ona verdiği eski makinelerin ağırlığını hissediyor.

Doul yanında yürüyor, eli kılıcında, onu Arınada'daki son dakikalarında korumaya hazır. Buna gerek var mıydı acaba? Müdahale etmesi gerekir miydi? Bellis herhangi bir Arınadalıyı öldürmek zorunda kaldığını duymadı.

Acaba Sevgili gerçekten yalnız mıydı?

Bu kadar sene orada bulunduktan sonra, arkasından gitmeye hazır birinin olmamasına inanmak çok zordu. Onun hikâyelere yatkın mantığıyla, Arınada'yı yöneten zalim ticaret anlayışının ilgisi yoktu ama şehrin bütün vatandaşlarına da ters düşüyor olabilir miydi? Kendi başına, tek bir gemiyi, küçük bile olsa, yönetemezdi. Bellis, kadın şehirden geçerken, bazı kadın ve erkeklerin saklandıkları yerden çıktıklarını, geçtiğini hissederek onu görmeye geldiklerini kolayca gözünün önüne getirebiliyordu. Komşularına yabancılaşmış, mecbur kalmış bir halde, Sevgili ile Doul'un arkasından gidiyor, eş-

yalarını toparlamış, kadının hızına ayak uydurarak, şehirlerini terk etmeye hazır hepsi.

Romantikler, hikâye anlatanlar, uyumsuzlar, intihara eğilimliler, deliler. Bellis'in gözünün önüne, bunların hepsinin, Sevgili'nin ardına takılışları geldi.

Bellis, saçakların altından çıkıp rıhtımdaki ıssız ardiyeleri geçtiğinde, Sevgili'nin arkasında küçük çapta bir sürünün oluştuğunu düşünmekten kendini alamıyordu. Hazırlanan geminin güvertesinde Sevgili'ye katılmalarını, kadının makineleri canlandırmasına, denize açılmasına, elveda demesine yardımcı olmalarını gözünün önüne getirdi.

Ama Bellis bilemezdi. Sevgili tek başına gitmiş de olabilirdi.

Bellis'in bütün bildiği, yaklaşık bir saat sonra, yeni doğmaya başlayan puslu gün ışığında, bir yelkenlinin, hiç rahatsız edilmeden, Basil Tersanesi'nin dar girişinden denize açılmasıydı. Büyük değildi. Güvertesi, kaldırma aletleri ve vinçlerle, Bellis'in ne amaçla konduğunu bilmediği her türden makine ve kazanla donatılmıştı. Özenle hazırlanmış ve tertemiz bir görünümü vardı.

Bellis onu çok net göremedi. Arınada'nın inişli çıkışlı silüetinin, kırmızı ve gri, arduvaz, beton ve demir düzlüklerin, eğimlerin üzerinden bakıyordu. Teknenin, sabahın yağlı ışığında ilerleyerek, dikkatle limana bağlanmış diğer teknelerin yanından geçişini, gemideki açıklıktan çıkışını seçebildi yalnızca. Teknenin bacasından çıkan dumanın, Gizli Okyanus'un tuhaf ve güçlü akıntıları tarafından hemen dağıtıldığını görebiliyordu.

Bellis'den biraz ötede, Sevgili etrafı izliyordu.

Adamın gözleri ağlamaktan kıpkırmızı olmuş, sanki kumla ovalanmış gibi görünüyordu. Tabii ki yüzünde yalnızca eski yara izleri vardı.

Tekne hızlandı. Bellis'in Gizli Okyanus'ta hiç görmediği türden istikrarlı bir hızla yol almaya başladı. Herhangi bir yaygara olmaksızın, ateş açıp havai fişekler fırlatmadan, kuzeye, şehrin aksi yönüne doğru gitmeye başladı, Armada'nın dümen suyundan geçerek, ufka, Yara'ya doğru yol aldı.

Epey bir süre sonra, tekne gözden kaybolduktan çok sonra, Uther Doul, tek başına *Muhteşem Doğu*'nun güvertesine döndü.

Doul, Brucolac'ın asılı durduğu direğin altında durdu, adam güneşle birlikte cılız sızlanmalarına başlamıştı.

"İndirin!" dedi buyurgan bir sesle, yakınında duran bir grup kadın ve erkeğe. Şaşırarak kafalarını kaldırdılar ama ses çıkarmadılar. "İplerini kesin ve evine götürün."

Bu olağanüstü sabahta, şehir yeni kuralların oluştuğunu hissetmeye başlamış ve hiç kimse neyin yapılabilir ya da normal ya da kabul edilebilir ya da doğru olduğunu bilemez durumdayken, Uther Doul'un merhametli emrine uyuldu.

Sevgili yok artık, diye düşündü birden Bellis. Küçük teknenin kaybolduğu ufuk çizgisine doğru baktı. Sevgililer'in tartışmasını, Sevgili'nin yüzünde boydan boya uzanan yeni kesiği, onu yeniden yaratan ve ayıran, yeni yarayı düşündü. *Artık Sevgili değilsin.*

Bellis, Sevgili'yi yeni haliyle düşünmeye çalıştı, gemisinin dümeninde, dünyanın en olağanüstü yerine giderken. Onu yeniden düşünmeye, apaçık görmeye, gerektiği yerde hakkını vermeye ya da suçlamaya ve o kayıp tekneyi dünyanın sonuna doğru götüren kadını düşünmeye çalıştı, kendisinden başka kimsenin planına ya da isteğine uymayan kadını.

Ama istemese de, onu hep, *Sevgili Sevgili Sevgili* diye düşünüyordu.

Kadının adını bilmiyordu.

SON

Tanner Sack

Burası çok karıştı. Ne yaptığımı söylesem asla inanmazsın.

Artık Yara'ya gitmiyoruz. Geldiğimiz sulara geri dönüyoruz. Önceki halimize geri dönüyoruz.

Garip. Buranın, Gizli Okyanus'a gitmeyi kafasına takmadan önceki halini bilmiyordum. Sen de bilmiyordun. Yapılan her şey, bizi buradan alıp oraya götürmek içindi. Buranın yalnızca bir korsan limanı olduğu zamanlarını hiç yaşamadım.

Sen de.

Senin Angevine'in ile beraber zaman geçiriyoruz. Eğer çok iyi arkadaş olduğumuzu söylersem, yalan söylemiş olurum. Biraz utangacız, denilebilir. Ama buluşup çokça senden söz ediyoruz, çoğu kez.

Bize yalan söyleniyordu ve artık yeter dedik, hayatımızı tehlikeye atıyorlardı, anlıyor musun, biz de onları geri döndürdük.

Senin artık olmamanı hâlâ kabullenemiyorum.

Burada yaşamıyorum artık. Hiçbir yerde yaşamıyorum. Bu yer seni öldürdü.

Neydi onlar, bilmiyorum, sudaki şeyler. O gece suda savaştığımız şeylerin vampir olmadığını biliyorum. Kimse onlardan söz etmiyor. Ne olduklarını bilen yok. Yalnızca dönmeye çalışmamıza yardımcı oldukları biliniyor.

Piç John onları gördü. Bunu küçük domuz gözlerinden anlıyorum. Ama hiçbir şey söylemiyor.

Şehri ben döndürdüm. O şeyler, seni alan o şeyler, onlarla birlikte savaşan vampir adam, başarısız oldular.

İşi onlar için ben yaptım. Geri dönmemizi sağladım.

Sana tuhaf gelir mi bilmem. Tek bildiğim burada yaşamak istemediğim ve buradan ayrılamayacağım.

Artık bir deniz-yaratığıyım. Kötü bir şaka gibi. İkimiz de gerçek deniz-yaratıklarının ne olduğunu, nasıl ve ne kadar hızlı hareket ettiklerini biliyoruz. Benim gibi, hantal, uyduruk, çalıntı yüzgeçlerini çırpan, yapış yapış terleyen bir Tekraryapım değiller.

Korkuyorum. Denize girdiğimde terliyorum. Şimdi, bütün küçük dikenli balıklar seni alan o şeylere benziyor.

Ama havada da yaşayamam artık. Böyle bir seçeneğim yok.

Ne yaparım? Yeni Crobuzon'a dönemem ve dönebilecek olsam bile, tuzlu su olmadan çürürüm.

Tekrar yüzmeye başlayacağım. Yine kolaylaşacak. Yapacağım bunu.

Beni tutamazlar. Gidebilirim. Belki bir gün bir kıyıya yaklaşırız, orada kaçarım. Gidip tek başıma altımdaki kayalıkları görebileceğim sığlıklarda, ağaçların ve yamaç döküntülerinin denizde birleştiği yerde yaşarım. Tek başıma orada yaşarım. Buradan bıktım artık, inan bana.

Hiçbir şeyim yok. Hiçbir şeye sahip değilim.

Zamanla, zamanla, diyorlar, kendimi bu kadar kötü hissetmeyeceğim. Zamanın beni iyileştirmesini istemiyorum. Böyle olmamın bir nedeni var.

Zamanın beni, senin kaybınla çirkinleştirmesini, düğüm düğüm yapmasını, işaretlemesini istiyorum. Seni silip atamam.

Elveda diyemem.

Tozgünü, 2 Tathis, 1780. Armada.

Deniz şeytanı yine yavaşlıyor, son bir kez.

Su iblislerinin saldırısının izlerini taşıyor hâlâ. Yaptıkları her ne ise iyileşmedi, kabuklanmadı, yara hâlâ açık ve iltihaplı. Zaman zaman yaradan akan irin topaklarının yanından geçiyoruz.

Kalbi, sanırım, yavaşlıyor.

Deniz şeytanının ölmekte olduğunu hepimiz biliyoruz.

Belki evini arıyor. Belki de onu bulup çıkardığımız o ışıksız tuzlu su evrenine geri dönmeye çalışıyor. Bu süre içinde ise hastalanıyor, halsizleşiyor, kanı koyulaşıyor, çürüyüp pıhtılaşıyor, dev kuyruğu gitgide daha yavaşlıyor.

Önemli değil. Gizli Okyanus'un kenarına çok yaklaştık. Yakında buradan çıkacağız –her an, belki birkaç saat içinde– ve Armada filosu bizi bekliyor olacak. Deniz şeytanı o zamana kadar yaşar.

Ancak, şehrin durma noktasına geleceği o gün, çok yakın.

Organik bir çapaya, uçurumun dibinde çürüyen milyonlarca tonluk bir cesede bağlı bir halde, yolda kalacağız.

Beş zincir, ayrı ayrı beş zincir. Her halkaya iki kesik. Her bir halka metrelerce kalınlıkta ve büyüyle tavlanmış. Epey zaman alacak ama, sonunda kilometrelerce uzunluktaki metalden kurtulacağız.

Dipte yaşayan canlılar için ne büyük bir felaket –Tanrının öfkesi gibi. Tonlarca metalin düşüşü, hızlanması ve yedi-sekiz kilometreyi geçip sonunda deniz tabanındaki batağa çarpması, altındaki kayaları parçalaması. Zavallı deniz şeytanının cesedinin üzerine inmesi, kim bilir, belki de onu parçalaması ve yaratığın kilometrelerce uzunluktaki bağırsaklarının karanlık çamura saçılması.

Belki de, zamanla, bütün ekosistem bu benzeri görülmeyen zenginliğin etrafında gelişecek.

Biz çoktan gitmiş olacağız.

Biz filoya ulaşmış olacağız, gemiler yeniden bağlanacak ve Armada eski haline dönecek. Onu çekecek gemilerin sayısı, Crobuzon kıyımının ardından, tabii ki azalmış olacak ama şehir bin-

lerce ton ağırlığındaki zincirlerden de kurtulmuş olacak. Denge sağlanacak.

Arınada eski haline dönecek.

Kabaran Okyanus'a, zengin ticari rotalara, liman ve ticaret gemilerine geri dönecek. Aylardır bekleyen, tuhaf aletlerle şehrin izini süren Arınadalı korsanlar onu yeniden bulabilecek. Centilmen Denizi'ne, Hebdomad'a, Gnurr Kett'e ve Şahmeran Kanalı'na doğru gideceğiz.

Yeni Crobuzon'a geri döneceğiz.

Adını bilmediğim kadın gideli bir ay olmuştu. Bir değişim yaşanıyordu.

İsyancıların yönetimden çekilmeleri çok sürmedi. Ne bir programları ne de bir ekipleri vardı. Kendilerine yalan söylendiğini fark eden, ölmek istemeyen karmakarışık bir gruptu. Anarşist ve anlık bir darbeyle gücü ellerine geçirmişlerdi ve bundan kolayca vazgeçtiler.

Günler sonra, Sevgili tekrar ortaya çıktı. *Muhteşem Doğu*'dan çıkarak emirler verdi. Halk bunlara uymaktan memnundu. Kimsenin onunla bir sorunu yoktu.

Kendinde değil ama. Bunu herkes biliyor. Bakışları dalgın ve emirleri tam olarak anlaşılmıyor. Uther Doul dikkatle ona bir şeyler fısıldıyor ve Sevgili başını sallıyor ve manidar bir emir veriyor, Sevgilinin ağzından çıkanlar Doul'un sözleri.

Doul bunun çok sürmesine izin vermeyecektir. Paralı bir asker o; ücretini alıp sadakatini satıyor. Eğer denetimi eline alması gerekiyorsa bile, onu bu kadar apaçık yapmak isteyeceğini sanmam. Eğer yönetiyorsa, ücretli bir emir kulu olma özgürlüğünü koruma adına, bunu saklıyor. Onun hakkında öğrendiğim en kesin şey bu.

Ona neler olduğunu, gücün salt kendisinden neden bu kadar kaçındığını bilemem.

Bu kadar karmaşık ya da trajik biriyle, daha önce hiç karşılaşmadım. Hepimizi bu noktaya getiren ve kendisinin Arınada'da aradığı şeye çok uzak düşen düşüncelerin temeli onun kendi geçmişinde yatıyor. Onda neyin ve hangi tepkisinin kasıtlı olduğunu söylemek

çok zor. Bunun onun hoşuna gittiğini söyleyemem: Kendisinin ve Sevgili'nin konumuna bakıp başını sallayarak, "Evet, istediğim buydu," demesi.

Yaşamını ya her şeyi kontrol etmekle ya da yorucu bir korku içinde geçiriyor. Ya her şeyi şaşkınlık yaratacak ölçüde planlamış ya da bizi umutsuzca krizden krize sürüklüyor, ne istediğini bildiği yok, yüzünden de hiçbir şey anlaşılmıyor.

Sevgili ölü bakışlarını ufka dikiyor. Sonunda, yalancılığı yüzünden nefret edilip korkulsa bile, kadın asla zavallı biri olmamıştı ama eski sevgilisi bu durumdaydı. Bunu atlatabileceğini sanmıyorum. Belki bir gün Doul'un yanında olmadığını fark eder. Özellikle de, Kurak Şelale'nin kontrolü yine Brucolac'ın eline geçmişken.

Su iblislerini görenler çok azdı ve bunların da ancak birkaçı onlardan söz ediyor. Onları unutamayan yalnızca benim.

Gece Brucolac'ı gördüm. Özgürce dolaşıyor.

Her yeri güneş yanığı içinde ve böyle de kalacak. Sakinleşmiş. Carrianne ondan abartısız bir şefkatle söz ediyor. Vatandaşları onun için yürüyüşler yapmış, diğer birçoğu da hemen bağışlamıştı –isyanı başlattığı gece sevdiklerini yitirenler bile. Her şey bir yana, şehri döndürmemiz gerekli diyerek, adamlarıyla birlikte Zarganadenizi'ne karşı çıkmıştı. Haklıydı, şimdi yapılan da buydu.

Kurak Şelale ile Zarganadenizi arasında savaş yok. Doul'un, geceleri, *Uroc*'a giderek, Brucolac'ı ziyaret ettiğini söylüyor Carrianne.

Günlerimin çoğunu Carrianne'le geçiriyorum. Sevgililer'in, bir zamanlar desteklediği projesinden söz etmiyor. Neredeyse iki hafta hiç konuşmadı desem, yalan olmaz. Belki de, yalan söyleyerek bizi ölüme göndermeye hazırlanan kadının tarafında yer almış olmaktan utanıyordu.

Görünüşe göre kabul edilen hikâye bu. Dönen Hedrigall'in anlattıklarına inanıyoruz. Halk buna inanıyor, şehir bu yüzden döndü.

Tanner Sack ve ben, zaman zaman görüşüyoruz. Yeniden, şehrin altında çalışmaya başladı. Onu küçük odaya götürdüğüm ve ayaklanma için kışkırttığım zamandan hiç söz etmiyor.

Öyle mi yaptım gerçekten?

Bu isyan benim işim mi? Bu şehrin yeniden güneye, daha önce geçtiğimiz sulara, benim için bir anlam taşıyan yerlere gidiyor olması, benim işim mi?

Kazandığım anlamına mı geliyor bu?

Kadın belki de, tehlikeden uzak, gideceği yere ulaşarak suyun kenarına demir attı, aletlerini uçurumun kenarından sarkıttı ve gerek duyduğu bütün enerjileri çekip aldı ve şimdi bir Tanrı gibi güçlü.

Belki de içeri düştü.

Belki de içine düşülecek bir şey yoktu.

Hedrigall hasta, yaşadıkları onu delirtmiş, *Muhteşem Doğu*'nun alt katlarında bir yerde, diyorlar. Bunu duyunca, bize doğrunun söylenmediğini düşünüyorum.

Kadın haklıydı. Bu kadar salakça ve budalaca bir rastlantıya ve akıl almaz bir olaylar zincirine, *bizim* Hedrigall'in gittiğine ve *bir diğerinin* eş bir dünyada kalıp kaybolduğuna ve koskoca denizde bizim tarafımızdan yeniden bulunduğuna nasıl inanmıştık. Bize anlatılan doğru değil.

Doul'un bana bakışını anımsıyorum.

Muhteşem Doğu'da beni arayıp buldu ve gözleriyle, bana, gelip dinlememi, bu işi bitirmemi söyledi. Bu bakışla çok şey söyledi, çok şeyi de yanıtsız bıraktı. Birçok şey açığa kavuşmuştu. Ne yaptığı. Oyunları, başkalarını kullanması.

Onun, Hedrigall'le, Sevgililer'in planından korkan ve dehşete düşen sadık kaktüs adamla konuşmasını gözümün önüne getiriyorum. Doul, planlarını açıklıyor. Hedrigall'i gizli ve sakin bir yerde saklamak. Sonra sessizce dışarı süzülüp *Azamet*'in bağını kesmek; Hedrigall'in yeniden ortaya çıkarak denizdeki uçurum hikâyeleriyle halkı dehşete düşürmesi. Böylece Doul'un bir şey söylemesine gerek kalmayacaktı. Sadakatinden kuşku duyan olmayacaktı.

Ya da, Hedrigall'in saklanmasını öneren Fennec'ti: Crobuzonluların kurtarma planının işe yaramaması durumunda bizi yuvamıza döndürmek için yapılan bir plandı.

Ama Doul'un bakışını gördüm. Eğer bunlar Fennec'in işiyse de, Doul bunu biliyordu ve yürümesine yardımcı oldu.

Doul'un bana bir şeyler anlattığı ve nereye gideceğimizi, ne yapacağımızı ima ettiği zamanları düşünüyorum. Silas Fennec'i, Simon Fench'i tanıdığımı, bana anlattıklarını ona ileteceğimi biliyordu. Bana kızdığı tek nokta, *yanlış* ayaklanma için söylenti yaymış olmamdı.

Benimle zaman geçirdi, beni kendine yakınlaştırdı. Ona yakınlaştım. Beni bir aracı olarak kullandı.

Bu kadar çok şeyi bilip izlemiş olması aklımı karıştırıyor. Keşke en başından bilebilseydim –ister aylarca, ister son birkaç gündür kullanılmış olayım, önemli değil. Doul'un yaptıklarının ne kadarının kurnazlık, ne kadarının geri çekilme olduğunu bilmiyorum. Kesinlikle benim düşündüğümden çok daha fazlasını biliyordu.

Ne kadar kullanıldığımdan emin olamıyordum.

Bir başka olasılık daha var. Beni huzursuz edip duruyor.

Birçok kişiden, defalarca, Hedrigall'in bizimkiyle tamamen aynı kişi olmadığını duydum. Davranışları farklı, sesi daha az kendinden emin. Yüzü, diyorlar, daha çok –ya da belki, daha az– yaralı. Başka bir dünyadan gelen bir sığınmacı. Halk buna inanıyor.

Bu olası. Bize gerçeği söylemiş olması olası.

Ama öyle bile olsa, buna tek başına şans denemez. Doul'u gördüm: Hedrigall'i ve beni bekliyordu. Yani, Hedrigall'in gelmesi rastlantı olamaz. Bir başka açıklaması var.

Belki de Doul'un işiydi. Müziği duydum. Belki de bu Doul'du, olasılıkları çalıyor, bir olabilirlik ve olamazlık konçertosu oluşturuyordu.

O gece, Yara'ya yaklaşır, etrafımızı olası dünyalar çevirirken, o belkilemesini mi çalmıştı? Hedrigall'in yaşadığı dünyayı bulmuş, onu oradan çıkararak, buraya, bulunacağı yere çekmişti.

Ne kadar hassas bir silsile: Benim, kendisine inanılacak biriyle orada olmam, Doul'un gözleriyle beni bulabilmesi. Bir sürü rastlantı: Doul, Bas-Lag'in en şanslı adamı olmalıydı. Ya da planlanamaz olanı planlamıştı. Beni o ana hazırlamıştı.

Olasılıkları bir virtüöz gibi çalarak, beni orada, yanımda Tanner ile, Hedrigall'in gelişi sırasında hazır bulunduracak olasılığı mı oluşturmuştu?

Ya gerçek -Bellis o anda orada olamayacak idiyse? Bir başkasını mı çağırmıştı? Beni mi çağırmıştı? Planları için doğru zamanda, doğru yerde olabilecek olanı mı?

Ben bir eş-Bellis miyim?

Öyle olduğumu düşünürsek, diğerine ne oldu? Gerçeğine?

Onu öldürdü mü? Cesedi bir yerlerde sürüklenmekte, çürüyüp yenmekte mi? Ben onun yerini mi almıştım? Ölü bir kadının yerini almak -Doul'un onun olmasını istediği yerde olmak- için mi varım?

Bütün bunların nedeni şehri geri döndürebilmek, ilerlememek. Tek yolu bu muydu? Her şeyi kendi istediği gibi yapacak, sonra da işin içinde hiç parmağı yokmuş gibi görünecekti.

Neler olduğundan, bütün bu karmaşa, kan ve kavganın arasında, tam olarak nasıl ve ne kadar kullanıldığımdan asla emin olamayacaktım.

Kullanılmıştım, bundan kuşkum yoktu.

Doul benimle hiç ilgilenmiyor.

Beraber olduğumuz zamanlarda benimle oynamış, şehri karıştırmak için beni bir ajanı olarak kullanmış, böylece kendisi olayların dışında kalmıştı. Şehri yeniden korsanlara kazandıran, sadık bir askerdi o.

Benden beklenen yerine getirdikten sonra onun gözünde bir değerim kalmamıştı.

İnsanın bir oyunun parçası olduğunu fark etmesi çok tuhaf. Beni aşağıladı ama ihanetle yaralanmayacak yaştayım.

Yine de, şu ana kadar iki kez onu görmeye, ne yaptığını anlamaya çalıştım. İki kez kapısını çaldım ve açtırdım ve bir yabancıymışım gibi konuşmadan yüzüme baktı. İki defasında da sözcükler boğazımda kaldı.

Silac Fennec'in beni azarlayarak, *"bu" diye bir şey yok*, deyişini anımsadım.

Bu en iyi öğüt olabilir.

Şu anda, olanları açıklayacak ufak bir avuç dolusu olasılık var. Herhangi biri doğru olabilir. Doul, hiçbirinde parmağı olmadığını iddia edecek olursa, elimde, olayları anlamama yetecek daha az malzeme kalacaktı, şimdikinden de az. Bu durumda, bir planın olmama olasılığını –açıklanacak hiçbir şey olmadığını– düşünmek zorunda kalacaktım.

Bunu neden yapacaktım ki? Anladığım her neyse, ondan neden vazgeçecektim?

Tanner Sack odalarıma geldi. Angevine onu aşağıda *Renkküre*'nin güvertesinde bekledi. Dişlileriyle benim merdivenlerimden çıkamıyordu.

Birbirlerini avuttuklarından eminim. Ama konuşmalarından anladığım kadarıyla aralarında bir belirsizlik var ve sanırım, ikisi de kendi yoluna gidecek. Bir kaybı paylaşmak yeterli olmuyor.

Tanner bulduğu bir heliotipi getirdi: Şekel, elinde iki kitapla, kütüphanenin dışında sırıtıyor. Tanner, Şekel ve kitaplarla ilgili her şeyin, benim olduğuna karar vermiş. Utanıyorum. Buna bir son vermesini nasıl söyleyeceğimi bilmiyorum.

O gittikten sonra, bıraktığı sarı kâğıt parçasına bakıyorum. İyi bir baskı değil. Belli belirsiz bina ve yaşam izleri kâğıdı yakarak, onda yaralar açmış. İyileştirirken yeni bir şekil vermiş. Yaralar birer anı.

Arınada'nın anılarını sırtımda taşıyorum.

Birkaç hafta önce sargıları çıkardım ve köşeli aynalara bakarak, Zarganadenizi'nin sırtıma ne yazdığını gördüm. Son derece çirkin, acımasız bir yazıyla yazılmış bir mesaj.

Kabarık hatlar, sırtımda yatay bir şekilde uzanan ve kamçının indiği yerlerde oluşmuş, sert ve birbirine koşut çizgiler. Sırtımın bir tarafından çıkıp derimi kesiyor, sonra diğer taraftan iniyor gibiler.

Dikişler gibi. Üzerime geçmişi dikiyorlar.

Şaşkınlıkla bakıyorum onlara. Sanki benimle bir ilgileri yokmuş gibi. Arınada sırtıma sımsıkı dikili ve onu yanımda her yere taşıyacağını biliyorum.

Benden saklanan bir sürü gerçek var. Bu vahşi, amaçsız sefer kana bulanmış durumda. Her tarafımı sardığını hissediyorum, midem bulanıyor. Hepsi bu aslında: Rastgele ve anlamsız bir şiddet. Burada öğrenilecek bir şey yok. Esrik bir unutma yok. Denizin ortasında ödenecek bir kefaret yok.

Sırtımda taşıyarak, Arınada'yı beraberimde evime götüreceğim.

Ev.

Doul beni ikinci kez kapısında gördüğünde yüzümden bir şeyleri anlamış olmalıydı. Başını bir kez salladı ve konuştu.

"Bu kadar yeter. Seni geri götüreceğiz," dedi.

Geri dönmek.

Donakalmıştım. Başımı eğdim ve sallayarak ona teşekkür ettim.

Bana bunu vermişti. Buna neden, bir zamanlar aramızda varmış gibi davrandığı şeyin kalıntıları değildi.

Beni ödüllendiriyordu. Bana bir bedel ödüyordu.

Yaptığım işler için. Beni kullanmıştı ya.

Doul, benim kanalımla Fennec'e, şehre iletmesi için haberler gönderiyordu. Ama Fennec yanlış bir şey yaptı ve Sevgililer, doğruyu söyleyerek, hepimizi saf dışı bıraktı. Bu durumda, Doul beni kullanabileceği başka yollar buldu.

Şimdi de beni evime götürüyor. Bir yakınlık ya da adalet duygusuyla yapmıyor bunu. Yaptığıma karşılık bana bir bedel ödüyor.

Kabul edeceğim.

Aptal değil. Yeni Crobuzon'da yapabileceğim hiçbir şeyin Arınada'ya zarar vermeyeceğini, onu tehlikeye atmayacağını biliyor. Parlamento'ya anlatacak olsam kimse beni dinlemez, hem bunu neden yapayım ki, nihayetinde kaçak değil miyim ben?

Sonunda, Şahmeran Kanalı'nı soyacak bir gemi olacak. Ben de o gemide olacağım. Küçük bir kayığa konup, *Terpsikor*'un güvertesinden gördüğüm, o çirkin Qé Banssa limanına bırakılacağım. Bir Yeni Crobuzon gemisi gelene kadar bekleyeceğim, sonra evime, Demir Körfez ve Büyük Katran'a ve şehre doğru yola çıkacağım.

Uther Doul beni bundan mahrum edemez. Ona hiçbir şeye mal olmaz bu.

Demir Körfez'den yola çıkalı aylar oldu. Tekrar geri döndüğümüzde, bir yıldan fazla bir süre geçmiş olacak. Başka bir isim alacağım.

Terpsikor kayboldu. Şehrin Bellis Coldwine'ı izlemesi için bir neden yok. Yeni Crobuzon'da işgüzar bir mendebur anımsayacak, beni tanıyarak üniformalı heriflerden birine bildirecek olsa bile, artık kaçmaktan yoruldum. Bunun olacağına da inanmıyorum. Yaşamının o kısmı bitti. Artık yeni bir dönem başlıyor.

Bütün olanlardan, bütün o sonuçsuz kaçma çabalarından sonra, aslında, hiç farkına varmadan, etime dikili Arınada anılarıyla birlikte evime dönmek için ne gerekiyorsa onu yapmış olduğumu anladım.

Kendimi bu mektubu sana tekrar yazarken bulmak beni şaşırtıyor. Bir kez Uther Doul'a doğrusunu söyledikten sonra, bu konuyu kapattığını sanmıştım.

Bunu itiraf ettiğimi duyunca, bir çocuk gibi yalnız hissetmiştim kendimi. Bir an önce postalamak için yanıp tutuştuğum, daha kime gideceğine bile karar vermediğim bu kâğıt parçalarından daha acıklı ne olabilirdi?

O zaman, bunları bir tarafa atmıştım.

Ama bu yeni bir bölüm. Şehir zamanda geri gidiyor, yeniden, yurdumun yakınlarındaki zengin limanları yağmalamaya başlayacak. Her şey değişti ve tir tir titriyorum, heyecan içinde gün sayıyor, dört gözle bu mektubun bitmesini bekliyorum.

Bu beni utandırmıyor. İçimi dökmemi sağlıyor.

Bir Olasılık Mektubu bu. Son ana, "Sevgili," sözcüğünün yanına adını ekleyene kadar, sayfalar ve aylar boyunca, bu bir Olasılık Mektubu, bir sürü olasılığa gebe. Şu anda çok güçlü hissediyorum. Olasılıkları deşmeye, herhangi birini gerçek kılmaya hazırım.

En iyi arkadaşın olmadım, bunun için beni bağışla. Yeni Crobuzon'daki arkadaşlarımı düşünüyorum ve senin aralarından hangisi olacağını merak ediyorum.

Ayrıca, bu mektubun bir hatıra olmasını, *yeniden merhaba* değil de, *hoşça kal* demesini istersem, sen Carrianne olacaksın. Benim

sevgili arkadaşım sen olacaksın, eğer öyle olursa, mektuba başladığımda seni tanımıyor olmamın hiç önemi yok. Bu zaten, bir Olasılık Mektubu.

Her kimsen, sana çok iyi bir arkadaş olmadım ve bunun için özür diliyorum.

Şimdi Gizli Okyanus'un sularının hemen ötesinde, endişeli muhafızlar gibi dip dibe sıralanmış teknelere yaklaşıyoruz ve sana bu mektubu yazıyor, başıma gelenleri anlatıyorum. Sana bunları anlatırken, yol boyunca kullanıldığımı, çevirmenlik yapmadığım zamanlarda bile başkalarının mesajlarını taşıdığımı anlıyorum. Ama bunları düşünmüyorum.

Umursamadığım için değil. Kullanıldığıma kızmadığını, olayları başlatmak için beni kullandıkları o korkunç ve acımasız günleri unuttuğum için değil.

Ama diğerleri için konuştuğumda bile -bilerek ya da bilmeden- her şeyi kendim için yapıyordum. Bütün bunların içindeydim, benim gerçeğimdi bu. Hem zaten, burada, yabancı denizlerin ötesinde, Yeni Crobuzon'dan on sekiz bin kilometre uzakta otururken, yavaş yavaş evime doğru yol aldığımızı biliyorum. Üzüntü ve suçluluk, silinmez bir şekilde yaralarımla üzerime dikili olsa da, iki şey çok açık.

Birincisi her şeyin değişmiş olması. Artık daha fazla kullanılamam. O günler geride kaldı. Çok fazla şey biliyorum. Şimdi ne yapıyorsam, kendim için yapıyorum. Bütün olanlara rağmen, *yolculuğum* sanki *şimdi*, *bu* günlerde başlıyormuş gibi geliyor. Sanki bu -tüm bunlar- sadece bir giriş.

Diğeri ise, bu mektubu göndermek, onu birine -sana- iletmek, Yeni Crobuzon'da küçük bir işaret bırakma telaşı, bütün o asabi heyecanımın uçup gitmesi. Salkrikaltor'da, Tarmuth'ta, bunu postalamak, son dakikada kim olduğuna karar verip göndermek ve böylece fark edilmek için duyduğum umutsuzluk, bütün o çılgın korku yok oldu gitti.

Geride hiçbir şey bırakmadı. Artık gerekli değil.

Evime dönüyorum. Uzun ama, *sona erecek* dönüş yolculuğunda, sana anlatacak daha bir sürü şey biriktireceğim. Bu mektubu göndermem gerekmiyor. Her kim olmana karar vereceksem, sevgili dost, mektubu sana ben vereceğim.

Onu sana elden vereceğim.

Britanya bilim kurgu ve fantastik edebiyatının genç ve başarılı ismi China Miéville'in, ödüllü kitabı *Perdido Sokağı İstasyonu*'nun ardından, Yeni Crobuzon üçlemesinin ikinci kitabı olarak kurguladığı *Yara*, yüzen korsan şehir Armada'nın bir miti gerçek kılmanın peşindeki tekinsiz ve gizemli yolculuğunu anlatıyor.

Bellis, tekraryapımlar, korsanlar, bilim adamları, mahkûmlar ve Armada'yı efsanevi bir gücün izinde sürükleyen Sevgililer...

O güce, "Yara"ya varmak için kullanılacak tek bir canavar; onun nasıl ortaya çıkarılacağını anlatan tek bir kitap; ve kimsenin bilmediği bir dilde yazılmış bu kitabı okuyacak tek bir kişi vardır.

Yara, sonsuz olasılıklara açılan bir gerçeğin ve hiç bitmeyecek bir gücün arayışındaki Armada'nın, tıpkı Bellis'in mektupları gibi bilinmeze uzanan yolculuğunun keskin bir zekâ ve yaratıcı bir dille kurgulanmış hikâyesi.

Yara, 2003 yılında Britanya Fantazi Ödülü'nü kazandı, Arthur C. Clarke Ödülü'ne aday gösterildi.

"Miéville'in düşlenmiş toplumları masalsı olabilir, ama son derece tutarlı... hayranlık yaratacak kadar bulaşıcı." *Daily Telegraph*

"Miéville, olağanüstü hayal gücü ve güzel anlatımıyla, hızla bilim kurgunun yeni umudu olma yolunda ilerliyor." *Daily Mirror*

"Sakin mimari bir zekâyla yönetilen yaratıcılık ve sarsılmaz bir enerji..." *Guardian*

35 TL. KDV DAHİL
ISBN:978-605-5541-93-4
9 786055 541934
Yordam Kitap